

I M P A C T - r e v i s t ă d e c u l t u r ă

IMPACT

revistă de cultură

Anul XXV, nr. 411 • 2025

IMPACT

revistă de cultură

Vali Nițu, redactor-șef
George D. Piteș, secretar de redacție
George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan, seniori editori

Redacția
Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinte, nr. 11A), 130072,
Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel. 0723 586 156
mail: valimpact@yahoo.com; georgedpites48@yahoo.com
Revista poate fi citită și online la adresa www.impactdb.ro

Revistă editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian,
bl. KB2/3, Târgoviște
tel. 0761 136 921; 0724 636 300
mail: biblioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro

Revista apare cu colaborarea membrilor
Societății Scriitorilor Târgovișteni
și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Tiparul executat la Biblioprint Târgoviște
Tehnoredactor: Loredan Marcu
Tipar: Alexandru Ancuța

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii
drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru
conținutul articolelor revine exclusiv semnatarilor
acestora ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133

IMPACT

411

Critică și istorie literară / 7

Mihai Stan – Demitizare & Mistificare / 9
George Coandă – Obârșiile Renașterii ortodoxe valahe / 13
Mihai Cimpoi – „A trage brazde-n suflet și destin” / 16
Victor Petrescu – Cicerone Theodorescu. Contorsiuni poetice / 17
Cornel Mărculescu – Profesorul Alexandru A. Vasilescu (1885-1948).
Un Mecena al culturii și învățământului târgoviștean interbelic / 20
Amalia Elena Constantinescu – O șeherezadă modernă / 27
Dan Gițu – O stea rătăcitoare într-un paradis cenușiu: Ecaterina Chiriță-Bazilescu / 29
Victoria Milesco – Cenușa din călimară / 38
Corina Vlad Diaconescu – Vilia Banța și lumea ei de cuvânt / 40
Eugenia Duță – Mara – un personaj dramatic / 43
Aneta Țăru Ploară – Mihail Eminescu, revizor școlar / 47
Gheorghe Constantin Nistoroiu – Ion Dulugeac – Mamaia Anta și Prințesa / 49
Ileana Pascu – „O cicatrice transformată-n capodoperă” / 55
George D. Piteș – Cei mai frumoși ani / 57
Elena Oprea – Ne naștem și venim din trecut / 59
Daniel Mariș – Autoportret de acum și altădată / 61
Liliana Moldovan – Tema neliniștilor creatoare în „Povestea romanului care nu s-a scris niciodată” / 63
Dumitru Dan Gițu – Jertfa Brâncovenilor – Temelia de Sânge și Lumină / 66
Marin Rada – Poezia florilor sau contemplarea frumuseții în haiku / 67
Raluca Petru – Cromatică, limbaj și fantasmare / 69
Lucian Gruia – Mihail Aslan – profetul apocalipsei / 70
Ioan Barbu – Versul, ca un catalizator al iubirii / 72
Ion Predescu – Geta Lipovanciuc – între fetele nepierdute ale Basarabiei... / 73
Petru Ababii – Interpretarea perversă a noțiunilor conceptuale de respect, demnitate și critică / 74
Dorel Vidrașcu – Viața poeziei – poezia vieții / 77
Mihai Antonescu – Măreția jocului / 80
Gheorghe Ticlete – Lecție de poezie la Mogoșoaia / 81
Ioan Găf-Deac – Umbre din trecut, Mozaicul amintirilor, Tăcerea adâncurilor / 86

Proză / 91

Chiru Cătălin Cristea – Joi / 93
Ion Mărculescu – Sub Zodia Centaurului. Pagini selectate din „Jurnalul unui centaur” / 95
Florea Turian – Fluturii albaștri. Păsările și trilarile lor. Doi pui de porumbel și păcatul
neîmplinit. Sfaturile primite de la tata, față de nașterea unei simple pasiuni,
unde formidabilul a dispărut și i-a luat locul ordinarul / 101
Lorena Anastasiu – Sub pielea umbrelor / 108
Gabriela Stanciu Păsărin – Teodora (fragment de roman) / 110
Nicolae Mirel Lazăr – Bloc în construcție, noaptea / 113
Iosefina Schirger – Fiecare om arde ca o lumânare – filă de jurnal cu Petru Ababii / 116
Octav Lica – Jucăria / 119
Alexandru Olteanu – Declarație de dragoste (II) / 121
Eugenia Duță – Destin... (Fragment din romanul cu același titlu) / 123
Nelson Ciotoi – De ce berea se bea iarna / 126
Relly Maria Niculescu – Tristeți în drumul vieții. Fărâmele de fericire ale lui Lae de România / 128
Ion Dulugeac – Paul, un bărbat de poveste / 132
Dumitru Istrate Rușeanu – Mântuire prin scris / 137
Traian Vasilcău – Pălămarul (roman-miniatură). Continuare din numărul trecut... / 139
Luci Coarnă – Povestea lui Cici / 144
Corina Vlad Diaconescu – Vara la bunici (Fragment din romanul „Comoara amintirilor”) / 148
Silvan G. Escu – Dulcea povară / 150
Ovidiu M. Curea – „Păi, vezi, dacă ești prost?” / 153
Nicoleta Eugenia Djighit – Semnele îngerului / 155
Nicolae Schițco – Șoapte la poarta cuvântului. Rapsodie Sofiană / 164
George D. Piteș – Comunicările / 167
Vali Nițu – M-am născut pentru a trăi emoția, libertatea de a fi Eu însumi,
originalul Eului, nu copia unui Eu / 173
Aurel Burtescu – Coltucul de pâine / 177
Doina Moritz – Am mușcat din mărul acru... / 180
Daniela Topîrcean – Haibun - Cireșul / 182
Masha Alexandrovna – Geisha / 184

Poezie / 185

Constanța Popescu – O vreme din alte vremuri / 187
Lidia Zadeh – Pentru tine / 188
Maria Donan – De n-aș iubi... / 189
Erica Oprea – Încrucișare / 190
Ana Ardeleanu – frumoso / 191
Gabriel Dragnea – Spre orașul de sticlă / 192
Mihaela Oancea – cum se nasc fluturii / 193
Ileana Pascu – În căutarea unui trai stabil / 194
Elena V. Piteș – Ai plâns / 195
Constantin Voicu – Maică, dor de neam și țară / 196
Vilia Banța – Ochii de veghe / 197
Octavian Mihalcea – Dune pe chip / 198
Camelia Ardelean – Cu aventura prinsă de călcâi / 199
Simona Trifu – Promenadă / 200
Maria Ieva – Secunde fără gânduri / 201
Marin Rada – Fata morgana / 202
Doina Bărcă – Anotimpuri de iubire / 203
George D. Piteș – Zâmbești melodios / 204
Vali Nițu – Iubire și vers e femeia imperială / 205
Kir Papas – Parodie după Nunta Zamfirei de George Coșbuc / 206
Mariana Nicolae – Capul pe umeri / 208
Ion Dulgeac – Rugăciune / 209
Daniel Chelaru – Cartea vieții / 210
Elena Oprea – Respectul pentru tine / 211
Iuliana Corina Mihalache – Pâinea / 212
George Nina Elian – (Strivit între pereți și portretul lui Egon Schiele) / 213
Mihai Merticaru – Invitație / 214
Marilena Răghinaru – Rătăcite muze / 215
Dumitru Istrate Rușețeanu – Facerea poeziei / 216
Ion Vasiiu – Dor de Transilvania / 217
Irina Lucia Mihalca – Raza de soare / 218
Luci Trușcă – Planuri paralele / 219
Lidia Grosu-Gonța – Doi sfinți cocori din neam ceresc / 220
Simion Felix Marțian – Sonetul cuibului de barză / 221
Viorel Birtu-Părăianu – Sărutul nopții / 222
Marin Moscu – Cenușă-n cap... / 223
Timur Chiș – Dor de Eminescu / 224
Iosefina Schirger – În loc de scrisori / 225
Florian Saioc – dragoste în tranziție / 226
Florian Tănase – A 25 zi de ploaie / 227
Laurențiu Drăgușin – Acord final / 228
Loredana Zeller – Nu mai... / 229
Cristian M. Grigore – Sărmana Limbă Română / 230
Ina Dumitrescu – Chiriaș pe un munte / 231
Doina Moritz – De ce-ai rămas? / 232
Adela Ionașcu – Curaj / 233
Geta Lipovanciu – Învățăturile unui mare Basarab către fiul său (Glosă) / 234
Oana Frentescu – E toamnă / 235
Rodica Ochiș – Din dorul frânt / 236
Maria Anastasiu – Armaghedon / 237
Rely Maria Niculescu – Sonete / 238
Ramona Müller – ora pe care n-am spus-o / 239
Nina Schițco – Lacrimile / 240
Doina Mihaela Dimitriu – absență / 241
Raluca Mihaela Fleancu – Poezii / 242

Caleidoscop / 243

Tudor Ciucu – Revista „Impact”, nr. 410, 2025 în lectura cititorilor săi / 245
Octav Lica – „Sărmane creaturi” (The Poor Things). Cronică de film / 250
Liliana Popa – Expoziția de pictură „În memoriam Regina Maria”. Castelul Pelișor, 5-27 iulie 2025 / 252
Nicolae Schițco – Aforisme / 254
Rodica Ochiș – Herculană – iubirea în straie de legendă și istorie / 258
George D. Piteș (Argus):
Lansare de carte la Moreni / 260
Întâlnire informală la Potlogi / 262
Festival Național-Concurs de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, Pucioasa – 2025 / 263
Înălțarea Domnului – Ziua eroilor – / 265
Festival-Concurs Național Cultural „Primăvara Albastră” – Pucioasa 2025. Gala Premiilor / 267
Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția a 198-a, 31 mai 2025 / 269
Gala premiilor revistei „Argeș” pe anul 2025 / 271
Salonul Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția a 199-a, iunie 2025 / 273
Aniversare și lansare de carte la Pitești / 275
Dublă lansare de carte la Palatul Brâncovenesc din Mogoșoaia / 277

Critică și istorie literară

Mihai Stan

Demitizare & Mistificare

Mitul definit drept o narațiune cu note de fabulos (supranatural, fantastic, legendar) apare încă din preistorie și cuprinde credințe inițiale ale umanității (originea lumii, a fenomenelor naturale) sau povești, în care realul și fabulosul se contopesc, despre zei sau eroi legendari, despre eroi civilizatori, despre întemeietori. Miturile sunt deci scenarii ale arhetipurilor: „epopei, narațiuni, geneze, cosmogonii, teogonii, gigantomahii” (Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, Dicționar de simboluri, vol. I, p. 27) și se constituie, simultan, în prime scheme raționale explicând geneze și desfășurări istorice ale fenomenelor.

Mircea Eliade vede mitul drept „modelul arhetipal al tuturor creațiilor, indiferent de planul în care se desfășurează: biologic, psihologic, spiritual”. Tot marele român, a cărui furibundă contestare pe prezumția de legionarism – este la modă (vezi cazul Georgescu) – a funcționat în gol, istoric al religiilor, afirmă că „funcția principală a mitului este aceea de a fixa modelele exemplare (s.m.) în toate acțiunile săvârșite de oameni”.

În această expozițiune insistăm asupra mitului, a funcțiilor sale, pentru ca să înțeleagă mai bine cititorul care sunt „țintele” unor așa-ziși demitizatori precum Neagu Djuvara și „noua sa școală” de istorici care „demitizând”, în fapt mistifică grosolan istoria României, continuându-l, în linie directă, pe Mihail Roller, așa-zisul istoric de tristă amintire: Lucian Boia, Marius Diaconescu, D. I. Mureșan, Emanuel Antoche, Bogdan Murgescu, Alexandru Simon. Cei enumerați justificându-și netemeinic acțiunile demitizante mistifică de fapt – în numele europenismului și, desigur, al globalizării – istoria românilor, știut fiind că un popor nu poate exista, supraviețui, dacă își uită sau își reneagă istoria.

Alți „combatanți” atacă la baionetă, în numele aceluiași elitism, fals europenizant, alte simboluri ale neamului românesc, iar în prim-planul acestora se află Horia Roman Patapievici, pupilul lui Traian Băsescu, ins pe care la Congresul Mondial al Eminescologilor (Chișinău, 2013), cineva, inspirat, l-a numit *Pata pe veci*. Țintele acestui alogen prin atitudini și ale acoliților săi de la Institutul Cultural Român fiind corifeii culturii românești, limba română, poporul român, originea latină, în general toate simbolurile românești și, în special, miturile fundamentale identificate de G. Călinescu în „Istoria...” sa.

Fiindcă rubrica în care apar aceste considerații, nu întâmplător s-a intitulat „Excerpte”, vom decupa, în continuare, fragmente din „gândirea” unor inși care și-au propus ei să demitizeze istoria, cultura, cutumele și cam tot ce poate fi numit românesc. Iată câteva formulări marca Patapievici:

„Toată istoria, peste noi a urinat cine a vrut. Când i-au lăsat romanii pe daci în formula hibridă străromânească, ne-au luat la urinat slavii. Se cheamă că ne-am plămădit în această clisă daco-romano-slavă. Apoi ne-au luat la urinat turcii. Era să ne înecăm, așa temeinic au făcut-o. Demnitatea noastră consta în a ridica mereu gura zvântată, iar ei reîncepeau. Apoi ne-au luat la urinat rușii, care, timp de un secol, și-au încrucișat jetul cu turcii, pe care, în cele din urmă, având o bășică a udului mai mare, i-au dovedit”.

Sau: „Numai violența, numai sângele mai poate trezi acest popor de grobieni din enorma-i nesimțire. Mă simt personal jignit de prostia bășcăliosă, de acreala invidioasă, de stridența de țeapă a acestei populații. Fundul ultim al substanței naționale românești este inadecvarea. Trupul poporului român abia dacă este o umbră. El nu are cheag. Radiografia planului mioritic este cea a fecalei. O umbră fără schelet, o inimă ca un cur, fără șira spinării”, mai scrie fostul președinte al ICR, din fericire ex-președinte.

A se observa „finețea” lexicului utilizat de acest „elitist”, plimbat cu elicopterul lui Bănescu la Neptun, alături de alți „elitiști”, ce s-au vândut destul de scump, profitabili, drept consilieri ai președintelui. Apoi H.R.P. continuă seria jignirilor poporului român: „Româna este o limbă în care trebuie să încetăm să mai vorbim sau trebuie să o folosim numai pentru înjurături”.

Sau: „Oamenii valizi în România de azi sunt tâmpiții (oare întâmplător președintele Bănescu afirma la Târgul de Carte Gaudeamus că „școala românească scoate tâmpiți”?), flecarii, estropiații și găngavii. Ies pe stradă și nu văd oameni normali. Ca într-un coșmar, aproape toți cei pe care îi întâlnesc se bâlbăie, își bătaie ochii, dau din picioare ca apucații, înjură, se zdrelesc între ei cu plăcere, vorbesc schimonosit, rostesc idiotenii. Poporul român este un popor cu substanță tarată. Oriunde te uiți, vezi fețe patibulare, ochi mohorâți, maxilare încrâncenate, fețe urâte, guri vulgare, trăsături rudimentare. Românii nu pot alcătui un popor, pentru că valorează cât o turmă, după grămadă, la semnul fierului roșu”.

Afirmația este neadevărată și pățimașă. Glumind, aș zice că H. R. Patapievici își face un autoportret în oglindă. „Eminescu este cadavrul nostru din debara, de care trebuie să ne debarasăm dacă vrem să intrăm în Uniunea Europeană”, mai bate câmpii H.R.P.

Ocrotit, cultivat de Bănescu, Boc, Videanu, Stolojan (politicieni) dar și de oameni de cultură emblematici (zic ei) – Liiceanu, Pleșu, Manolescu, Cărtărescu –, de gruparea „Dilema veche”, precum și de „istoricii” amintiți mai sus, H.R. Patapievici s-a umflat ca un balon de săpun care, iată, a plesnit în toată hidoșenia lui sulfuroasă. Nu întâmplător H.R.P. linge mâna stăpânului care i-a dat milioane la ICR și îl elogiază pe marele președinte devoalat mai recent de „Clanul Bercea Mondialu”: „Dintre toți președinții pe care i-am avut până acum, Traian Bănescu este pe departe cel mai bun. Ion Iliescu este un infractor. Emil Constantinescu a fost un om bine intenționat, dar slab. Abia Traian Bănescu a îmbrățișat cauzele cele bune: desecretizarea dosarelor, condamnarea comunismului și a-i permite politicii noastre un stil de deschidere lipsit de agenda ascunsă. Ion Iliescu, cel mai rău dintre președinții pe care i-am avut, nu a fost niciodată ținta unei asemenea desfășurări de ură din partea presei. Bănescu este cel mai bun dintre ei. De ce? Pentru că presei [...] îi place zgarda. Ea iubește zăhărelul și își caută stăpânul. Bănescu a condus nu ca stăpân, ci ca egal. Asta nu i se poate ierta de oamenii care se simt bine numai în prezența stăpânilor?”

Profetice cuvinte, dacă ne gândim la cum arată azi imaginea „marelui” președinte, inclusiv pe plan „Mondial”, în prezent.

În continuare, despre pseudoistoricii de azi, pentru că denigratorii în numele demitizării acționează după un scenariu vizibil care are drept finalitate mistificarea programatică, argumentul fiind vizibil într-un alt excerpt, de această dată extras din cartea lui Lucian Boia – „Primul Război Mondial. Controverse, paradoxuri, interpretări”: „Se adăuga și faptul că România avea un drept incontestabil asupra Basarabiei, provincie răpită Moldovei în 1812, partea ei sudică fiind apoi retrocedată în 1856, dar din nou anexată de Rusia în 1878. Un drept similar putea invoca România și în ceea ce privește Bucovina, ruptă tot din Moldova, la 1775, și anexată de austrieci. Transilvania nu se afla însă într-o asemenea situație. Nu aparținuse niciodată României sau vreunui dintre principatele care formaseră România la 1859. (sic!) De la începuturile sale statale fusese înglobată în Ungaria și, chiar când Ungaria dispăruse, continuase, prin elita sa conducătoare și prin organizarea de stat, să se înfățișeze ca parte a vechiului regat ungar (s.n.). Românii puteau invoca, firește, cum au și făcut, un drept etnic asupra Transilvaniei (populația românească fiind majoritară), dar nu și vreun drept istoric. Puteau să-i acuze pe unguri că îi asupreau sau îi discriminau pe români, dar nu-i puteau acuza că «răpiseră» vreodată Transilvania.” (sic!)

Devine explicabil de ce presa maghiară îl citează și îl ridică în slăvi pe acest Lucian Boia, fiindcă le pune pe tavă „argumente” pentru revendicări lipsite de orice temei istoric. Cum văd oare urmașii celor jertfiți în Războiul de Întregire astfel de vorbe de Iudă? Mai ales că ungurii au la rang de politică națională propaganda prin cărți în care ei arată străinătății că Transilvania este pământ unguresc. Istoricul Raul Șorban a constatat că într-un singur an ungurii au publicat, prin instituțiile lor de politică externă, 200 de titluri în limbi de circulație internațională, în timp ce ICR, de pildă, nu a publicat nicio carte în care să fie explicate Europei momentele glorioase ale istoriei românilor din secolele XIV-XVI.

Nimic nu scapă demitizatorilor. Ei pun la îndoială romanitatea românilor (în ciuda evidențelor, pentru că ei trebuie să urmeze „un scenariu”); cultura (după Boia, Eminescu e doar un mare mit românesc); Brâncuși, Aman, Luchian, Petrașcu, Enescu, sunt artiști de fundal, fără strălucire; Transilvania a fost un stat unguresc; moldovenii nu sunt români; Unirea din 1859 s-a făcut împotriva voinței moldovenilor și muntenilor; Unirea din 1918 este ilegală fiindcă nu a avut loc un referendum; românii au un drept etnic asupra Transilvaniei, dar nu și unul istoric etc. Și conchide „savantul” în istorie care scrie din imaginație fără apel la documentul istoric, că „timp de o mie de ani poporul român n-a reușit nimic”, acesta locuind „într-un spațiu vag”, „la margine de lume”.

„Tinerele talente”, „tinerele speranțe” ale lui Neagu Djuvara sunt demne de magistrul lor. Astfel, Marius Diaconescu „demonstrează” el, într-o compunere liberă neglijând total documentele existente, că la Rovine, Mircea cel Mare a fost învins, că de fapt învingătorul a fost Sigismund de Luxemburg – lipsă de pe câmpul de luptă – fiindcă Mircea cel Mare ar fi fost vasalul acestuia și, deci, victoria aparține suzeranului. Aberațiile lui Diaconescu au fost spulberate de istoricii Alexandru Diță și Dan Zamfirescu, așa cum arată Manole Neagoe în cartea sa „Mistificări grosolane ale istoriei României. De la Mihail Roller la Neagu Djuvara și Lucian Boia” (Ed. Bibliotheca, 2014). O altă „tânără speranță” a istoriografiei românești, Al. Simon, inventează o secesiune a Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare iar prezentarea luptei de la Baia de către acesta e o compunere liberă în care imaginația înlocuiește documentul.

Aproape că nu există moment important din istoria României, începând cu Posada (1330) și terminând cu al Doilea Război Mondial, care să nu fie „demitizat” (citește mistificat, falsificat) de Neagu Djuvara și discipolii săi. Firește, cititorul se va întreba care este finalitatea acestor mistificări practicate cu aplomb de istoricii din „nou val”, care este scopul lor.

Eugen Simion, de la înălțimea președintelui Academiei, îl arată pe Lucian Boia, în „Mit, mitizare, mistificare”, în postura vânătorului de mituri – „vânătoarea de mituri este o acțiune primejdioasă pentru că miturile fac parte din identitatea culturală a unei națiuni” –, atrăgând atenția asupra exceselor celor care afirmă că „istoria României ar fi fost mitizată și, prin mitizare, mistificată”. Iar cunoscutul critic Alex Ștefănescu („România literară”, 21-27 noiembrie 1998) aprecia că „analizele” lui Lucian Boia a cărui „jucărie la modă este demitizarea” sunt „suspecte de cinism”.

Eliade afirma că, în mersul societății omenești, mitul a fost înțeles ca istorie adevărată, „sacră, exemplară și semnificativă” în contrast cu tendința societății contemporane care aproape programatic – în numele globalizării – tinde să golească miturile de încărcătura lor religioasă, istorică și chiar metafizică, iar G. Călinescu în „Specificul național” (în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, p. 976) semnalează pericolul pierderii identității naționale: „Noi am făcut caz de latinitatea noastră indiscutabilă, dând însă impresia că suntem tineri și neglijând substanța medulară. Noi însă suntem romani ca și francezii, galo-romani, popor străvechi adică, cu notele lui etnice neschimbătoare esențial, primind limba și cultura latină. În fond suntem geți și e mai bine a spune că, în felul nostru, am primit și noi spiritul roman, pe care trebuie să-l continuăm de la longitudinea reală, fără mimetisme anacronice. Spiritului galic și brit trebuie să-i corespundă aici, prin sporire, spiritul getic. Căci să nu uităm că pe Columna lui Traian, noi, dacii, suntem în lanțuri”.

Fără marile figuri și momente ale istoriei noastre (din păcate, în manualele alternative, despre Andreea Esca – o simplă cititoare de prompter –, sau Gheorghe Hagi – un fotbalist, ce e drept genial –, se vorbește mai mult decât despre Mihai Viteazul), fără personalitățile care au impulsivat cultura, știința, filosofia, arta românească, fără conștiința latinității noastre, fără istorie mai rămânem oare români? Noi credem că fără mituri am fi lipsiți de modele, de cutume, de precepte, de repere ale conduitei individuale dar și colective.

Românii din Moldova de dincolo de Prut, când cu început luptele lor pentru eliberarea țării de sub apăsarea Imperiului Sovietic, au fost animați de trei „mituri” simbol: Eminescu – spiritul românesc, Ștefan cel Mare – istoria milenară a românilor și Alexe Mateevici – limba română (poetul fiind autorul înălțătoarei ode dedicate limbii române – „Limba noastră”: „Limba noastră-i o comoară/ În adâncuri înfundată/ Un șirag de piatră rară,/ Pe moșie revărsată./ Limba noastră-i foc ce arde/ Într-un neam ce fără veste/ S-a trezit din somn de moarte/ Ca viteazul din poveste”).

Să fie doar o coincidență faptul că „elitiști” globaliști demolatori de mituri ale românilor să se străduiască atât pentru a „demitiza” pe Mihai Eminescu (H.R.P. – „Eminescu este cadavrul nostru din debara [...] care ne blochează intrarea în UE”; uite că am intrat cu Eminescu cu tot!), limba română (același în acțiuni și atitudini alogen H.R.P. – „Româna este o limbă [...] pe care trebuie să o folosim numai pentru înjurături”) și, desigur, istoria noastră bimilenară (Djuvara, Boia și toți din gruparea de pseudoistorici pe care îi „demolează” Manole Neagoe în cartea amintită)?

Să fie doar o simplă coincidență? Dacă nu, noi cum le răspundem?

Obârșiile Renașterii ortodoxe valahe

Revin, cum am mai făcut-o de câteva ori până acum pentru că chestiunea este încă în stare de așteptare – manifestându-se pe seama-i din păcate, și neproductiv, „dubii academice” –, asupra existenței *Renașterii românești*. Că așa stau lucrurile, deunăzi m-a „luminat” un binecunoscut și venerabil istoric care, cu o grimasă plictisită, a „decretat”, dom’le, de unde și până unde ai scos povestea asta cu Renașterea ortodoxă valahă!? Nici vorbă de așa ceva, românii, cică, viețuiau, pe la începutul celui de-al șaisprezecelea veac, ca în preistoric, otomanii erau peste ei cu hangerul și cu birul, și cine se va fi gândit – cu determinare programatică – să reînvie „trecutul glorios” de care n-am fi avut parte. Și m-a acuzat de porniri protocroniste. Și la orice paradigmă a mea în favoarea existenței reale a *Renașterii valahe* m-a privit într-o dungă.

Mai întâi, declar că n-am fost și nu sunt fan al protocronismului, îl consider de un nerealist românocentrism. În al doilea rând, nu sunt și nu voi fi niciodată de acord cu „intelectualii fini”, cu morgă academistă, că românii sunt tarați de o „cultura minoră”. Pentru că, cred eu, de aici pornește și constatarea ca inexistentă a *Renașterii valahe*, care și -a avut debutul, fără nicio îndoială, la Târgoviște. Cum în câteva rânduri am făcut vorbire despre acest *revirement istoric*, de astă dată nu voi mai zice nimic. Ci, voi încerca să probez că la începutul celui de al XVI-lea veac și în întreaga perioadă până în epoca de vârf a *Renașterii ortodoxe valahe*, așa cum inspirat a definit-o istoricul academician **Ion-Aurel Pop** o perioadă care poartă strălucitoarea pecete a lui **Constantin Brâncoveanu**, s-a manifestat o dorință demonstrabilă de *reînviere* a trecutului și a marilor domnii medievale, ca o reacție de împotrivire la opresiunea Semilunii otomane, evocarea faptelor mărețe de odinioară punând în valoare *vocația românilor* de a fi liberi și, ca statalitate, suverani.

De fapt, veacul XVI este, așa cum remarcă **G. Călinescu**, unul în care „*apar și întâiele texte mai lungi în limba română [...] Cele două voievodate erau chiar un fel de centre ale ortodoxismului în această latinească a lumii slave, și prin mănăstiri «pisari» sau «diaci» copia cu frumoasă caligrafie texte bisericești, mult mai numeroase decât se credea până acum, ornamentate cu ingenioase inițiale de lujeri împlețiți, în preajma cărora se lasă câteodată un somptuos păun, și apoi legate în scoarțe groase, învelite în catifea ori piele sau ferecate în argint.*” (**G. Călinescu**, „*Istoria literaturii române de la origini până în prezent*”, Editura Minerva, București, 1982, p. 7).

Marele istoric literar configurează în acest pasaj o inedită imagine a începutului de *Renaștere ortodoxă valahă*, o *regăsire de sine* a românilor prin limba neamului într-o vreme când în cancelariile domnești și în biserică, oficial uzuală era slava suddunăreană. Și, iată că, prin intermediul spațiului religios ortodox mănăstiresc este promovată limba poporului drept credincios care nu avea habar de o limbă străină lui, iar din slujba săvârșită în biserică nu înțelegea nimic. Așadar, *Renașterea ortodoxă valahă* are un început *revoluționar* – și nu este o idee forțată, ci una validată de *realitatea istorică* –, o *regăsire* a românilor în *patria lor spirituală immanentă, limba română*. De altfel, această

regăsire/redobândire este un proces de durată în desfășurarea căruia se vor fi produs toate *momentele fundamentale* ale invocatei *Renașteri*. Iar după „intrarea în producție” la Mănăstirea Dealu din Târgoviște a primei „mașini de tipărit” din spațiul românesc (1508), care a dus, până la domnia magnificentă cultural a lui **Constantin Brâncoveanu**, prin strădaniile unor reputați meșteri tipografi, și la afirmarea culturii românești scrise, *Renașterea ortodoxă valahă* s-a impus pe un evident trend ascendent european.

Dar debutul acestei *Renașteri* este indubitabil datorat și unor domnitori – și așa spune, în primul rând – care își fixaseră, ca „program politic”, eliberarea de „otomanism”, într-un moment când Înalta Poartă se confrunta cu contestarea sa de către Europa tocmai în vremea cuceritorului Bizanțului, **Mahomed al II-lea** (1451-1481), și a lui **Baiazid al II-lea** (1481-1512), cei doi sultani care au dus la o expansiune masivă a împărăției Semilunii.

Europa Occidentală, cu deosebire, devine refractară la „*ideea unui «imperiu universal», care să cuprindă atât lumea musulmană cât și cea creștină*” (**Mustafa Ali Mehmed**, „*Istoria turcilor*”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, pp. 169-170), schimbându-se, astfel, „*fizionomia politică a unor regiuni importante din Asia și Europa, statul Otoman luând înfățișarea unui imperiu centralizat*” (*Ibidem*, p. 174) cu tendințe de restaurare a Califatului și a „*Dar-ul Islam/ universalismul musulman / „Pax Ottomanica*”. Pericolul este vădit iminent, chiar și Europa se mobilizează, iar în Țara Românească **Ștefan cel Mare** (1457-1504) poartă o susținută „cruciadă” împotriva Înaltei Porți, pe când **Radu cel Mare** (1495-1508) și **Neagoe Basarab** (1512-1521) duc o politică externă de „plutire între valuri”. De pildă, **Neagoe Basarab**, recunoscut ca un abil negociator, „*a îndepărtat definitiv pretențiile de dominație din partea Ungariei în această zonă, Țara Românească devenind un factor important de echilibru public de-a lungul Dunării.*” (*Ibidem*, p. 180).

Este o epocă în care, voievozii români – fie prin rezistență *manu militari*, fie prin acțiuni diplomatice –, simțind că primejdia otomană poate deveni letală, își dau seama că „evadarea” din suzeranitatea Înaltei Porți nu o pot realiza, cum, de altminteri, s-a întâmplat și cu domnitorii următori, decât printr-o *Renaștere a sentimentului românesc*, de conștientizare a dreptului românilor de a fi ei înșiși în Europa. Și, la loc de *acțiune de fond*, au așezat cultura cu afirmarea limbii naționale.

Trebuie spus că *Renașterea ortodoxă valahă* prin cultură a fost un factor constant, după debutul acesteia în 1508, manifestat de-a lungul secolelor XVI și XVII. **Petru Cercel** (1583-1585), **Mihai Viteazul** (1593-1601) și, cu deosebire, **Matei Basarab** (1632-1654) și **Vasile Lupu** (1634-1653) încurajând afirmarea *spiritului românesc* în contextul *spiritului european* al acelor vremuri, astfel împotri-vindu-se obrocizărilor Imperiului Otoman. Sunt vremurile în care cartea tipărită și arhitectura cunosc, și în Țara Românească, și în Moldova, o impresionată construc-tivitate, și-mi îngădui să-l citez pe larg pe savantul culturolog, academicianul **Răzvan Theodorescu**, care iată ce ne spune:

„*Ca orice perioadă de «baroc istoric», această vreme de neliniște, de criză, dar și de început de modernitate a fost caracterizată, către anii '40 și '50 ai veacului al XVII-lea – ce a mers uneori chiar până la grandilocvent, până la emfaza artificială care este barochismul –, printr-un nivel de educație niciodată atins anterior – grație școlilor slavone și grecești de la Târgoviște și Iași –, sub semnul cărții tipărite cu finalități diverse, dar cu rezultate culturale notabile (este, de altminteri, foarte semnificativ faptul că ornamentele gravate ale cărților au inspirat, în unele cazuri, traseul și decoruri unor portaluri de biserici în epoca brâncovenească în Țara Românească a sfârșitului de secol XVII, sau că un călător și ierarh catolic balcanic [...] faimosul franciscan bosniac Marco Bendini [...] socotea în 1646-1647 decorul incizat pe banda cenușie de marmură ce împarte în două biserica ieșeană a Trei Ierarhilor, cu vrejuri și măști, drept un decor de carte. «per modum coronidis»).*”

Această existență românească în orizontul barocului se caracterizează, în ultimă instanță prin [...] o «estetică de compromis» între Orient și Occident, între vechi și nou [...]. Este vorba de gusturi diferite și coexistente pentru un șir de fapte de artă, pentru anume fapte ale vieții publice și private cotidiene, întotdeauna cu rezonanță

obștească.” (Răzvan Theodorescu, „Civilizația românilor între medieval și modern”, vol. I, Editura Meridiane, București, pp. 140-141; 144).

Savantul – cu care cândva am avut un amiabil polemos pe tema existenței sau nonexistenței Renașterii valahe – a dovedit peremptoriu în întreaga, și excelenta lucrare aici amintită, prin paradigmele ilustratoare, că fenomenul s-a produs. Pentru că în veacurile XVI și XVII în Țările Românești extracarpătice, *Renașterea ortodoxă valahă* a fost să fie într-o relevantă ofensivă: edificarea, din porunca lui Neagoe Basarab a bisericii episcopale de la Curtea de Argeș (1512-1517), o capodoperă făurită din piatră făuită și cu bogate decorații sculpturale, revendicându-se ca inspirație, din ornamentica musulmană și caucaziană, pictată fiind de „pictorul de subțire” Dobromir ot Târgoviște (ansamblul de pictură murală, excepțional prin îmbinarea armonioasă a unor elemente de antichitate și impresionabilitate barocă); tâmosirea catedralei Mitropoliei Ungrovlahiei din Târgoviște (1520) și a cărei construire a continuat sub **Radu cel Mare** și **Neagoe Basarab**, pe care contemporanii au văzut-o „mare și frumoasă, cu opt turle și tot rotunde, cum să satură ochii tuturor de vederea ei”; de asemenea, ansamblul pictural, spectacular, interior/exterior, al bisericii Mănăstirii Moldovița, recititorită de **Petru Rareș** la 1530, finalizat în 1537; între 1541-1542 meșterul Maxim zidește bolnița de la Mănăstirea Cozia, excelând prin expresivitatea picturilor murale, opere ale zugravilor **David** și **Radoslav**; restaurarea renascentistă a Curții Domnești de la Târgoviște inițiată de **Petru Cercel** (construirea unui nou palat după model italian și a Bisericii Mari, a cărei arhitectură este de sorginte românească împrumutând elemente de la bisericile Domnească de la Curtea de Argeș, Mitropolitană din Târgoviște și de la Mănăstirea Dealu).

Ceea ce a pus clar în evidență și **Răzvan Theodorescu**. Iar exemplificările mele privesc o perioadă de consolidare a începutului de Renaștere ortodoxă valahă și, nu întâmplător, am „baleiat” o zonă de certe articulări culturale. Am dorit astfel să relev că acele realizări au avut un „pat germinativ”, așa cum ne-a deconspirat și **N. Cartoian**, mai ales în mediul religios:

„Mănăstirile au fost [...] în trecutul românesc, prin neîntrerupta activitate de cultură și artă, centrele din care pulsa viața spirituală în toate cuprinsurile neamului [...]. Textele tălmăcite și modelele de artă religioasă create în chiliile mănăstirilor erau copiate de preoții de mir și de cărturarii și artiștii laici și răspândite mai departe în lumea satelor. Astfel s-a creat acea atmosferă de misticism în care a viețuit poporul nostru mai multe veacuri.” (N. Cartoian, „Istoria literaturii române vechi”, Editura Minerva, București, 1980, p. 43).

Trebuie reținut că pe același duct mănăstiresc s-a ajuns la letopisețele lui **Ștefan cel Mare** (inserat într-un „Codex Latinarum”, în traducere germană, descoperit de un cercetător polonez în Biblioteca de Stat din München la începutul secolului XX), de la Bistrița și de la Putna (publicate de **I. Bogdan** în „Vechile cronici moldovenești până la Urechia”), a lui **Azarie**, moldo-polon, și care sunt mărturiile „în care cugetarea românească s-a manifestat mai activ și mai continuu” (ibidem, p. 49) istoriografic în secolele XIV, XV și XVI, și, apoi, la „zorii literaturii românești” („Codicele Voronețean” / „Psaltirea Voronețeană”, „Psaltirea Scheiană”, „Psaltirea Hurmuzachi”), textele fiind „caracterizate prin particularitatea rotacismului [...] totuși ele sunt pentru istoria literaturii de o importanță deosebită, pentru că constituie începuturile, punctul de plecare a limbii noastre literare, care, peste trei veacuri de frământare, avea să ajungă la starea de azi, capabilă să se exprime în versuri, cu **Eminescu**, cele mai înalte nuanțe ale cugetării filosofice.” (Ibidem, pp. 80, 90).

Și în domeniul arhitectural în secolele XV și XVI vor fi apărut câteva bijuterii renascentiste ștefaniene (Mănăstirea Putna, bisericile „Sf. Gheorghe” de la Voroneț, „Sf. Nicolae” din Botoșani și a Curții Domnești de la Piatra Neamț), și Biserica „Sf. Nicolae” de la Mănăstirea Dealu din Târgoviște și care a fost să fie un model pentru monumente eclesiale ulterioare, ilustru fiind cazul celui de la Mănăstirea Curtea de Argeș.

Faptele, așadar, au existat. Există, aceleași, și astăzi.

„A trage brazde-n suflet și destin”

Prin volumul de față, Geta Lipovanciuc, semnatară deja a câtorva cărți de versuri, își asumă cel puțin un dublu risc: a scrie poezie de inspirație socială și patriotică într-un timp când acest gen este evitat și a recurge la formule lirice simple, sub semnul firescului și organicului, departe de tentațiile postmoderniste (experiment, jocuri de limbaj, ruptură în tradiție etc.)

Acceptând până la urmă orientarea programatică a autoarei, mergem pe firul autenticității și sincerității trăirilor sale, al convingerii lăuntrice ferme că un poet, în spațiul basarabean mai cu seamă, care a cunoscut cumplita dramă a înstrăinării și terorii istoriei, trebuie să fie și un Om al Cetății în spiritul lui Alexie Mateevici, al lui Octavian Goga, al lui Grigore Vieru și Nicolae Dabija. Versul memorabil „A trage brazde-n suflet și destin” mi se pare a fi potrivit pentru a desemna un obiectiv prim de artă poetică.

Pătrunde în substanța medulară a versurilor, din care nu dispare nici pe o clipă fiorul patriotic, al dorului de Țară, bineînțeles reîntregită, amprenta deosebit de sensibilă a relicvelor vremii, a celor puse sub un profund sens existențial, adică a celor „pătimate”, „durute”, „ispășite” (cuvintele sunt frecvente, formând și o vizibilă axă tematică și motivele). O ajută pe poetă, în acest demers lirico-dramatic susținut sensibilitatea feminină, apărând în forma intensă a maternității, a celei de fiică a unui neam cu rădăcini genealogice (geto-dacice), strămoșești (bunicii și străbunicii sunt invocați și ei adesea), de păstrătoare a valorilor, a focului sacru în vatră și de poetă congeneră cu poeziei „ce nu pot fi dați uitării”.

Dar nu numai poezii sunt cei des evocați, ci și toate figurile patriotice ale istoriei – de la Burebista și Decebal până la Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Cuza Vodă, Nicolae Iorga. Elogiul penetrant auctorial se îndreaptă și spre satul nostru („uitat” în ultima vreme), spre Cetatea Sorocii, martoră mută a istoriei, spre Prut, Podul Înalt, spre locurile legendare, spre „rămășițele patriei”.

Poetica, marcată de naturalețe, simplitate și degajare afectivă – spuneam -, este constituită din tonalități cantabile de imn, rugăciune litanică, odă, baladă (structurarea de recitativ e valorizată adesea), de romanță, reverență omagială. Paradisul copilăriei e surprins și el în note elegiace surdinizate. Raportările la marii poeți, în special la Eminescu, se face pe un fundal colorat etic, sentențios, în maniera viereanului „Eminescu să ne judece”, de vestejirea celor care l-au trădat: „Te-au stins ca pe-un abur în negura humei/Și, ca pe Isus, te-au trădat mișelește/Rămas-ai cu marea și leagănul spumei/În bolta ce-ți cântă și azi românește!” („*Nostalgie infernală*”).

Unii dintre colegii mei au ironizat transformarea marelui poet într-o „instanță judecătorească”. Distinsul critic și poet Ion Pop aducea, în această dezbatere, un argument imparabil în „Revista literară”: „Or, în adâncul adâncului, Eminescu poate fi totuși invocat drept autoritate majoră, în ciuda propriilor sale erori de judecată, inevitabil datorate unui spirit al vremii sale, sub semnul căreia – dacă vom dori să o cunoaștem cu adevărat – simțirea și conștiința românească este ca și datoare să se situeze.” Luate în ansamblu, poeziile Getei Lipovanciuc apar ca expresia unității spațiului românesc. Prin această grilă trebuie citită și prețuită.

Victor Petrescu

CICERONE THEODORESCU

Contorsiuni poetice

Poetul, traducătorul, publicistul Cicerone Theodorescu rămâne, prin controversata sa creație, o bornă importantă a literaturii noastre din zbuciumatele decenii ce au premers sau au urmat ultimei conflagrații mondiale a secolului trecut.

Pentru a înțelege arderile interne ale omului și operei sale, câteva precizări de ordin bibliografic sunt necesare. Se naște la București, în 9 februarie 1908, într-o familie de muncitori ceferiști. Cursuri liceale la București și Târgoviște, continuate la Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din București. Apreciam ca decisiv pentru formarea viitorului scriitor timpul petrecut la Târgoviște ca elev la Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, în perioada 1925-1926. Aici va fi sufletul revistei liceului, „Vlăstarul” (perioada 10 mai 1925 – 1 aprilie 1926). Va publica poezie, proză, medalioane literare, va face cronica unor reviste. Cele 6 poezii publicate: „*Moto. Cititorilor noștri*”, „*Vagabondaj nocturn*”, „*Viziune. Steaua*”, ne creionează starea sufletească a adolescentului, ce rătăcea deseori în orașul voievodal „pe uliți mărginașe”, acesta fiind „orașul palid” ce „se ștergea departe,/ „Topit parcă-ntr-o lumină de lună”, fiind străjuit „...pe buza brâului/ De dealuri, Mănăstirea solitară...”. Mai publică proză: „Nebunie. Fragment din scrisoarea lui C.M. Theodorescu” iar la rubrica „Răbojul” face prezentări de cărți și reviste semnate C. Teod. și articolele „*Bacovia*” și „*Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*”.

Adresându-se în „*Moto. Cititorilor noștri*” considera că „Visarea, tinerețea, amândouă/ S-au împletit și-au dat și dau: cuvântul”, fiind convins că „Un vers ... un rând de proză – gând deschis/ –/ ... Șoptiți-vă că tinerețea noastră/ S-a-nfiorat ... și-a tremurat, de-a scris/ ...”.

Formarea sa intelectuală în anii adolescenței la Târgoviște i-au marcat profund întreaga creație.

Cu mulți ani mai târziu (în 1970), participând la cea de a doua ediție a Festivalului „Moștenirea Văcăreștilor” și la festivitățile prilejuite de revenirea la vechea titulatură a liceului târgoviștean „Ienăchiță Văcărescu”, își reafirma legăturile adânci cu orașul și școala adolescenței sale: „Față de ele, ca fost elev, în ultimele două clase, al liceului „Ienăchiță Văcărescu” și – împreună cu un grup de

colegi – redactor al revistei „Vlăstarul”, mă simt încă și azi nu numai un vechi datornic dar și un rău platnic cumva.

Și totuși, datoria am încercat și mai încerc să mi-o plătesc: scrisele mele în legătură cu istoria dintru începuturi a poporului nostru, cred că aici, în acest vrăjitor climat fabulos al capitalei domnești își află explicația și sursa intimă.”

După absolvirea cursurilor universitare este profesor la diferite licee (Târgoviște – Liceul Militar, București), redactor, ziarist la o serie de reviste de stânga („Azi”, „Facla”, „Cuvântul liber”), luând atitudine împotriva fascizării țării. De la debutul în „Universul literar” (1925) va colabora la numeroase ziare și reviste: „Bilete de papagal”, „Azi”, „Credința”, „Cuvântul”, „Cuvântul liber”, „Facla”, „România literară”, „Sinteza”, „Universul literar”, „Gazeta literară”, „Viața românească”, „Vremea”, „Zodiac”, „Luceafărul”. După 1944 va avea funcții importante (la „Centrala Cărții”, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, redactor șef la „Viața românească”). Se stinge din viață la București, în 18 februarie 1974. Cum se poate caracteriza succint o creație așa de diversă, ce se întinde pe o perioadă de timp de peste trei decenii?

Poezia sa va suferi importante transformări, de la volumul de debut „Cleștar” (1936) și până la cele apărute postum: „Nebunul regelui” (1976) și „De bello Dacico” (Tropaeum Traiani – 1989). În general sunt volume diverse ca mesaj și mod de abordare: „C.F.R.” (1938), „Cântece de galeră” (1946), „Focul din amnar” (1946), „Calea Griviței” (1949), „Un cântec din ulița noastră” (1953), „Focuri de frumusețe” (1955), „Zburătorul de larg” (1963), „Țărnuț singuratic” (1963), „Hronic” (1965), „Platoșa duratei” (1973). De asemenea, și-a consacrat o mare parte a timpului dedicat actului de creație, copiilor, cele mai dragi ființe ale existenței noastre: „Un an întreg. Primăvara. Vara. Toamna. Iarna” (1952), „Gogu Pintenogu” (1953), „Păunița a crescut” (1954), „O școlăriță în pădure” (1955), „Copiii cartierului” (1961), „Băiatul cu poveștile” (1963), „Povestea Ioanei” (1963). Activitatea de traducător a fost diversă și prolifică. De la literatura rusă și sovietică: Pușchin, Nekrasov, Gorki, Maiakovski și până la Mickiewicz, Rimbaud, Rilke, Desnos, Garcia Lorca, Malreaux, Lino Curci, Carcopino.

Dacă în primele poezii atmosfera era „de cleștar”, cântece „de galeră”, după 1953 tonul se schimbă în favoarea celui plin de patos: „Eu vă spun: cu drag privind/ Tot ce-i mai nou și pâlând/ Toată această/ Viață-a noastră/ Munca, dragostea și țara/ Mugurii și primăvara/ O desmierd/ Nu vreau să pierd”. În multe din rondelurile sale păstrează același ton, uneori naiv, didacticist: „Știi tu al mării noastre țărnuț vrăjit,/ Cu toate plajele spre răsărit/ Și golfurile deschizând în soare/ Cozi de păun, fierbinți, licăritoare?”. Distingem așadar trei faze importante ale creației sale: cea de început a lirismului interior, cea mai valoroasă, urmată de poezia angajată a tribunului care este în permanent conflict cu lumea în prefaceri profunde la care este martor și participant și în sfârșit, poezia epică la care recurge în „De bello Dacico”. Viața, creația sa o consideră „drum fără capăt”: „E un drum fără capăt/ Nu-i un capăt de drum!/ Peste-al negurii treacăt,/ Punți de zâmbet acum...” pe care nu-l va părăsi niciodată: „De-altcândva, nu mă lepăd –/ Iar de astăzi nădăd/ Pân-la ultimul scapăt,/ pân-la pragul de fum”. Pentru el lumea este „o pădure de cleștar”: „Cu licuricii de zăpadă/ Sclipind pădurea de cleștar/ Ne-ndeamnă – fragedă plămadă –/ În basmul ei să credem iar”.

Exersează în ultimii ani în special versul alb în „De bello Dacico”. Portretul făcut împăratului Traian este sugestiv: „Omul ce-a fost – strălucind –/ Cerul Familiei Ulpia/ Și al puterii romane,/ Privincialul/ Din Spania-nvinsă/ Cuceritor prin blânde-al învinșilor;/ Stânca tarpee a dacilor,/ Scara Gemoniei noastre/ Dar și părinte-al poporului meu;/ El,/ Între toți împărații,/ Optimus Princeps...”.

O sinteză a scrisului său întreprinde Mihai Gafița în prefața la volumul „*Nebunul regelui*”. El remarcă „temperamentul poetic veritabil”, evidențiind că în evoluția sa „s-au petrecut seisme, atât de adânci, încât au prefăcut de tot materia și capacitatea de a transmite, câștig de cauză având în acest proces, revărsarea artizană, diluvionară, atingând proporții de stihie”.

Cu valențe lirice certe, privind viața cu incertitudine și deseori solitar, rece, având ca finalitate construcții dominate de cerebral, Cicerone Theodorescu rămâne o voce a liricii românești, într-o epocă zbuciumată a existenței noastre.

Scrieri:

Cleștar: poeme. București: Fundația pentru Literatură și Arte, 1936. *Cântece de galeră: poeme.* București: Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1946. *Calea Griviței: poem.* București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă 1949. *Întâmplarea din grădină.* București: Editura Tineretului, 1952. *Un an întreg. Primăvara, Vara, Toamna, Iarna.* București: Editura Tineretului, 1952. *Gogu Pintenogu.* București: Editura Tineretului, 1953. *Un cântec din ulița noastră.* București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1953. *Păunița a crescut.* București: Editura Tineretului, 1954. *Scriitorul și cartea la noi.* București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1954. *O școlăriță în pădure.* București: Editura Tineretului, 1955. *Versuri alese, I-II.* București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955. *Făurari de frumusețe.* București: Editura Tineretului, 1955. *Vistavoii dimineții.* București: Editura Tineretului, 1956. *Oameni și dragoste.* București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958. *Poezii.* București: Editura Tineretului, 1959. *Cele mai frumoase poezii.* București: Editura Tineretului, 1959. *Atenție, copii.* București: Editura Tineretului, 1961. *Copiii cartierului.* București: Editura pentru Literatură, 1961. *De dragoste.* București: Editura pentru Literatură, 1961. *Băiatul cu poveștile.* București: Editura pentru Literatură, 1963. *Povestea Ioanei.* București: Editura Tineretului, 1963. *Poteca lunii.* București: Editura pentru Literatură, 1964. *Zburătorul de larg.* București: Editura pentru Literatură, 1965. *Hronic.* București: Editura Minerva, 1965. *Pădurea de cleștar.* București: Editura Tineretului, 1967. *Țărnuț singuratic.* București: Editura Tineretului, 1968. *Versuri.* București: Editura pentru Literatură, 1969. *Platoșa duratei.* București: Editura Minerva, 1973. *Nebunul regelui.* București: Editura Cartea Românească, 1976. *De Bello Dacico.* București: Editura Cartea Românească, 1989.

Referințe:

Piru, Al. *Poezia românească contemporană, 1950-1975*, vol. I. București: Editura Eminescu, 1975, p. 154-158; Brânduș, Victor. *Figuri de cărturari și artiști în Târgoviște.* Târgoviște: Casa Corpului Didactic Dâmbovița, 1982, p. 87-97; Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române.* București: Editura Iriana, 1995, p. 365-366; Petrescu, Victor; Paraschiva Serghie. *Dicționar de literatură al județului Dâmbovița. 1508-1998.* Târgoviște: Editura Bibliotheca, 1999, p. 218-219; Popa, Marian, *Istoria literaturii române de azi pe mâine.* București, Fundația „Luceafărul”, 2001, p. 1072-1073; *Dicționarul general al literaturii române*, vol. VI, S-T. București, Editura Univers Enciclopedic, 2007, p. 698-700; *Enciclopedia orașului Târgoviște.* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011, p. 447; *Portretistică literară. De la Heliade încoace.* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2016, p. 133-137; *Dicționar general al literaturii dâmbovițene (1508-2020).* Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2022, p. 674-677.

Cornel Mărculescu

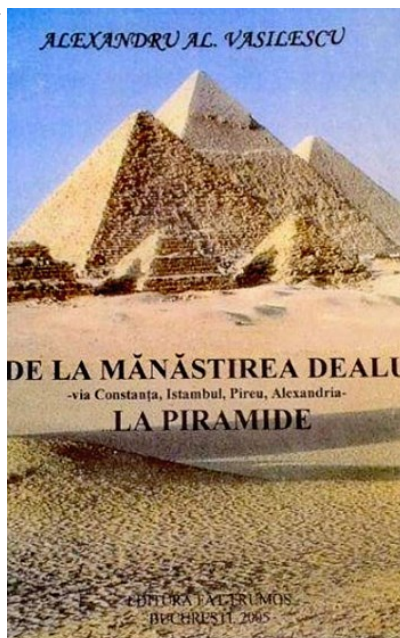
Profesorul Alexandru A. Vasilescu (1885-1948)

Un Mecena al culturii și învățământului târgoviștean interbelic

S-a născut la 26 septembrie 1885 în Simnicu de Sus, comuna Albești, județul Dolj, ca fiu al lui Alexandru și Catrina, agricultori, neștiutori de carte, alături de alți nouă frați, dintre care au trăit patru. A urmat între anii 1892-1896 Școala Primară în comuna Albești, iar la Craiova, Școala „Obedeanu” (1896-1900). Studiile liceale le-a urmat între anii 1900-1905 la Liceul Carol I Craiova, iar la susținerea bacalaureatului în 1905 l-a avut ca președinte al comisiei pe Grigore Tocilescu (1850-1909). În perioada anilor 1905-1910, a urmat cursurile de la Facultatea de Litere și Filosofie din București, perioadă în care, pentru a se putea întreține, dar și pe fratele său mai mic care la rândul-i era student, Alexandru Vasilescu a dat meditații, iar în vacanțe ajuta la muncile agricole din satul natal. În anul 1910, la finalizarea facultății, a obținut licența în litere, cu specialitatea istorie, diploma având nr. 6032 din 17 decembrie 1910, iar doi ani mai târziu a absolvit Seminarul Pedagogic (1910-1912), unde prelegerile erau susținute de C. Dumitrescu Iași (1849-1923).

În anul 1914, Alexandru Vasilescu a promovat cu brio și examenul de capacitate didactică cu disciplina istorie în principal și dreptul, economie politică și instrucția civică în secundar. Cu toate acestea, între anii 1910-1914, a fost Angajat la Arhivele Statului București, sub conducerea istoricului Dimitrie Onciul (1856-1923), perioadă în care a publicat pe baza studierii documentelor vechi necercetate anterior, o serie de articole în reviste de specialitate.

La scurt timp după întemeierea la 4 iunie 1912 a generatorului de elite de la Mănăstirea Dealu, destinul lui Alexandru Vasilescu i-a hărăzit să fie dascăl la liceul întemeiat de Nicolae Filipescu (1862-1916), astfel încât a fost numit profesor de istorie la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, activitate pe care a desfășurat-o între anii 1914-1940, sosind la Dealu concomitent cu Octav Onicescu (1892-1983), unde a dovedit o deosebită erudiție, motiv pentru care a fost poreclit de către elevii mănăstireni ca fiind o „enciclopedie vie”. Lecțiile sale deveniseră adevărate prelegeri, fiind asistate și de colegii profesori din alte discipline didactice. Prezentarea evenimentelor istorice în strânsa lor interdependență conjuncturală, face din lecțiile sale reale conferințe, motiv pentru care respectul datorat de elevi și profesori devine regula

de conduită. Cu o dragoste nețărmurită de țară și poporul ei a predat istoria românilor, contribuind la educația patriotică a tinerelor vârstare, destinate a deveni cadrele de nădejde ale oștirii române, gata să-și apere țara cu sacrificiul propriilor vieți. Dovedindu-se un cercetător destoinic, profesorul Alexandru Vasilescu a continuat să realizeze o serie de studii proprii, reușind prin anumite analize comparative, să tragă concluzii importante, care uneori au modificat chiar prezentările altor istorici, cum a fost în cazul polemicii pe care a avut-o cu marele istoric Nicolae Iorga (1871-1940), când a demonstrat că osemintele descoperite la Mănăstirea Vodița (una dintre primele mănăstiri atestate documentar din Țara Românească, fiind ridicată pe cheltuiala voievodului Vladislav I, undeva între anii 1369-1374, la sugestia și prin efortul călugărului Nicodim), județul Mehedinți, erau ale lui Litovoi (1210-1280), conducătorul primului voievodat din nord-estul Olteniei, care era dependent de coroana maghiară, menționat la 2 iunie 1247 în Diploma Cavalerilor Ioaniți emisă de regale maghiar Bela al IV-lea.

În paralel cu activitatea de la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, dascălul și pedagogul Alexandru Vasilescu a fost profesor până în 1930 și la Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște, dar și la Școala Normală de băieți din Târgoviște (1920-1930). Ca o încununare a pasiunii de cercetare de care a dat dovadă, la 15 decembrie 1927, a obținut doctoratul în istorie cu teza „*Oltenia sub austriaci 1716-1739*”, obținând calificativul de „*Magna cum laudae*” (președintele comisiei a fost Nicolae Iorga), aceasta fiind premiată cu o sumă importantă pe care Alexandru Vasilescu a folosit-o pentru a construi o casă nouă părinților săi, care locuiau în Albești, satul natal din județul Dolj, înlocuind-o pe cea veche, din pământ, compusă numai din „vatra”, sau „focul”, așa cum este pomenită în zona respectivă a Olteniei, pentru incinta destinată traiului și locuitului cotidian, dar și a acelei cămăruțe în care se adăposteau lucrurile bune.

Treptat, profesorul Alexandru Vasilescu a cochetat și cu activitatea politică, fiind numit în 1930 Prefect de Dâmbovița, iar în 1933, a fost ales Senator de Dâmbovița din partea Partidului Național Țărănesc. În anul 1938, a coordonat și a depus toate eforturile pentru restaurarea Bisericii „Sfinții Atanasie și Chiril” din Târgoviște (a fost restaurată cu fonduri strânse de profesorul Alexandru Vasilescu de la profesorii din orașul Târgoviște). Proiectul a fost realizat, cu atât mai mult, cu cât, Biserica „Sfinții Atanasie și Chiril” situată la nr. 1, se afla peste drum de locuința sa, lăcașul de cult fiind declarat monument istoric și construit la 1768 de frații Badea și Iordache Văcărescu și duchiul Mitropoliei Târgoviște, Samuilă arhimandritul, pe locul unei foste biserici din lemn construită de Mitropolitul Theodosie. În perioada arhimandritului Samuil, în anul 1768, biserica din lemn a fost refăcută de zid de „blagocestivii frați jupân Badea Văcărescu, Biv-vel clucer și Iordache Văcărescu”, edificiu care păstrează și astăzi pe fațada vestică urme ale picturii zugravilor Ioan și Andrei, cei care au dat și întreaga pictură interioară a bisericii, considerată una dintre cele mai valoroase mărturii ale epocii. Ultima intervenție notabilă este demolarea turlei de pe naos, fapt petrecut în anul 1938. Considerată ultima biserică sală din epoca medievală construită în Târgoviște, biserica cu hramul Sfinților Atanasie și Chiril e numită pitoresc de localnici „Sf. Tănase”, care reprezintă un edificiu de dimensiuni modeste, alcătuit din pronaos, naos și absida altarului. Pisania bisericii este situată deasupra ușii de intrare în biserică, iar datorită faptului că a fost zugrăvită și prin

poziția sa expusa intemperiilor, s-a șters cu trecerea timpului. Totuși, redăm textul pisaniei așa cum este menționat în documentele istorice: „*Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea sfântului Duh, începutu-s-au a să zidi din temelie această sfântă și dumnezeiască biserică, hramul sfinților ierarhi Athanasie și Chiril, patriarhii Alixandriei, cu binecuvântarea prea o sfințitului mitropolit al Țării Rumânești chir Grigore, în zilele prea înălțatului și prea luminatului domn Ion Alisandru Scarlat Ghica Voievod, și, fiind mai nainte această biserică de lemn făcută de răposatul întru fericire părintele mitropolitul Theodosie, al țării, iar acum s-au făcut de zid și s-au înfrumusețat cu zugrăviala după cum se vede cu cheltuiala blagorodnicilor ai sfintei biserici fiindu, dumnealor jupanu Badea Văcărescul i jupanu Iordache Văcărescul biv vel sluger, frați și Samuilă arhimandritul, dichiu s(in)tei Mitropolii Târgoviște, pentru vecinica pomenire, la leat 7276*” [aug(ust), 1. Ioan, Andrei zugravi]. De amintit, ar fi că cei doi zugrafi Ioan și Andrei, indicați în pisanie, au fost meseriași de înaltă calificare, prestând o pictură de o foarte bună calitate artistică și folosind culori de galben, roșu și verde.

Revenind la cariera dascălului Alexandru Vasilescu, începând cu anul 1939, a fost Profesor și la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” (director în anul școlar 1940-1941), mai ales după mutarea Liceului Militar Mănăstirea Dealu, la Predeal, ca urmare a cutremurului din 1940.

În anul 1943, profesorul Alexandru Vasilescu a fost numit directorul Muzeului de Istorie Târgoviște, răspunzând totodată și de buna funcționare a Comitetului Cultural Orașenesc Târgoviște. La 30 ianuarie 1944, în plin război, a fost inaugurat Muzeul orașului Târgoviște și deschisă „Biblioteca Primăriei și Căminului Cultural Târgoviște”, care neavând un local propriu de funcționare, a fost găzduită în clădirea Muzeului până ce ulterior a fost construită o sală proprie. Fondul de carte al Bibliotecii Căminului Cultural Târgoviște a fost realizat prin donații și cumpărări de cărți, ca urmare a solicitării Primăriei Târgoviște către locuitorii orașului de a deveni donator de bani și de cărți necesare „*pentru buna funcționare și înzestrare a bibliotecii și muzeului care-urmează a lua ființă în acest oraș*”. Astfel, un membru al Căminului Cultural Târgoviște, domnul Dumitru Stoica, a donat bibliotecii Căminului, în iulie 1943, un număr de 497 volume cărți și reviste, așa cum reiese din inventarul întocmit de profesorul Alexandru Vasilescu, directorul Căminului, sprijinit de către elevii acestuia Octavian Anghel și Mircea Georgescu.

La evenimentul grandios din 30 ianuarie 1944, au participat membrii „Asociației târgoviștenilor și dâmbovițenilor”, destinată să sprijine „*acțiunea de propășire sub toate înfățișările a Târgoviștei, întreprinsă de administrație și autoritățile locale*”, cei care au aprobat numirea profesorului Alexandru Vasilescu ca primul director al muzeului, bibliotecii și Căminului Cultural Târgoviște. Acesta, a întocmit „*Regulamentul de funcționare al bibliotecii*”, care a fost aprobat, prin decizia 70563/14.08.1944, de primăria Târgoviște, și care cuprindea 30 articole privind: numele bibliotecii, conducerea, sprijinul primăriei pentru buna funcționare, taxele achitate de membrii și de cititori, regimul împrumutării cărților, programul de funcționare și alte prevederi utile bunei funcționări. A fost unul dintre primele regulamente de organizare a bibliotecilor, ca instituții de cultură din România și meritul acestui concept de organizare i se datorează în exclusivitate profesorului dr. Alexandru Vasilescu, a cărui rigoare științifică de cercetător istoric s-a dovedit în prevederile lui. Tot acum, primarul orașului Târgoviște, avocatul Lazăr Petrescu (1901-1990), care în același timp era și președintele Consiliului de Colaborare și al Comitetului Căminului Cultural „Târgoviștea”, a acceptat donația de 60.000 lei și 400 volume, făcute de lt. col. magistrat Dumitru Athanasie, fiu al Târgoviștei, pentru biblioteca publică instalată temporar într-o aripă a Muzeului orașului, denumită simbolic Biblioteca „Dumitru Athanasie-Bițu”.

Patru ani mai târziu, între anii 1948-1949, a fost construit localul „*bibliotecii comunale, în parcul din fața primăriei orașului*”, după planul Fundației Dalles, realizat

de arhitectul Ion Magrini, motivându-se amplasarea acestuia în memoriul explicativ de către Serviciul Tehnic al Primăriei Târgoviște, astfel: „*pentru a fi la îndemână întregului oraș și în special a tineretului venit în parcul din fața primăriei, locul predilect la acea dată de întâlnire a tineretului târgoviștean*”. Noua clădire a fost dată în folosință în ianuarie 1950, iar la inaugurarea Bibliotecii aceasta dispunea de un fond de 6000 de cărți, mare parte fiind donații: Ion Tălăngescu, Ion Corbescu, Dumitru Athanasie Bițu, biblioteca familiei Văcăreștilor, la care se adăugau un număr de 1000 de cărți achiziționate de către Primăria Târgoviște.

După numirea sa ca director al Muzeului de Istorie din Târgoviște, profesorul Alexandru Vasilescu a fost numit în 1944 și director la Secția Târgoviște a Institutului de Istorie Națională.

De-a lungul carierei sale didactice, profesorul doctor Alexandru Vasilescu a demonstrat o conștiințiozitate desăvârșită, atât prin erudiția sa care stârnea admirație și era captivantă, cât și prin amănunțele și detaliile pe care le insera în fiecare lecție predată, astfel încât, acestea nu erau simple înșiruri de date, ci o înlănțuire de evenimente analizate cu atenție prin implicațiile lor sociale, economice și politice, care uneori au provocat schimbări în evoluția societății umane. De asemenea, fiind un cercetător desăvârșit, a cercetat și răscolit diferite arhive oficiale, dar și documentele aflate în proprietăți particulare, reușind în acest context, ca prin relații personale să obțină din documentele vechilor familii ale orașului Târgoviște, dar și din alte localități ale județului Dâmbovița, importante informații prețioase și chiar inedite. Astfel, a reușit să înglobeze un material documentar de mare amploare pentru realizarea unei monografii a orașului Târgoviștei, dar din nefericire, aceasta a rămas în stadiul de manuscris, ca urmare a decesului marelui dascăl Alexandru Vasilescu.

Despre activitatea și pasiunea de dascăl pe care o manifesta profesorul Alexandru Vasilescu cu elevii săi, iată cum este descrisă aceasta de către Ion Benone Petrescu (1919-2007), un fost elev mănăstirean din promoția 1930-1938 a Regelui Mihai I, Clasa Palatină: „*Memoria sa prodigioasă, impresiona elevii, care, din băncile lor, priveau la catedra profesorului, cu ochii ațintiți, uneori mirați, alteori speriați de modul în care le erau prezentate acele evenimente care schimbau cursul istoriei. Interdependența evenimentelor petrecute în diferitele zone geografice, prin raportarea lor la istoria fiecărei epoci constituiau temele fiecărei lecții, trezind, pe lângă curiozitate, dorința de înțelegere a modului în care evenimente, aparent fără legătură între ele, se influențau și se extindeau. Când preda istoria patriei, lecțiile sale vibrau de patriotism înflăcărat, amintind jertfele poporului român în frământata lui istorie, vocea lui căpăta o sonoritate gravă, patetică, mărturisind admirația sa pentru curajul și vitejia demonstrată „de la opincă la vlădică”, după cum se exprima el, elogiind pe domnitorii care luptaseră la rând cu oștenii pe câmpurile de bătălie. Exigent, profesorul dr. Alexandru Vasilescu, considera studiul istoriei ca necesitând exactitate, prin respectarea adevărului, oricât de crud ar fi fost el în unele momente pentru popoarele respective, căci numai astfel el contribuia la educația patriotică a tinerilor. Modul viu, colorat, în care prezenta o epocă, un eveniment, un personaj, integrat în conjunctura care-l crease, făcea din lecțiile sale adevărate demonstrații de analiză fenomenologică, căci atrăgea atenția asupra mentalităților care dominau în vremea respectivă, care nu puteau fi judecate după cele prezente, căci altele erau relațiile între clasele sociale, între membrii familiilor, între cultele religioase și factorii politici și administrativi ai vieții publice. Alteori corela evenimente petrecute în diferitele epoci istorice, pentru a demonstra că dacă legile, tradițiile, obiceiurile erau diferite, sufletele oamenilor erau mereu aceleași, ele tindeau către valorile universale, ale aspirației omului către divinitate, indiferent de formele sub care era reprezentată de la idolatrie la politeism sau monoteismul prezent. De aceea, insista asupra formării caracterelor, pe lângă însușirea a cât mai multor cunoștințe ale domeniilor prevăzute de programele școlare*”.

Profesorul Alexandru Vasilescu a avut doi copii: o fiică Magdalena, de profesie farmacistă, care s-a căsătorit în orașul Galați, și un fiu Alexandru, care a urmat profesia tatălui, de la care i-a rămas moștenire impresionanta bibliotecă. Un lucru demn de precizat, ar fi că Alexandru, fiul profesorului, deși a urmat cursurile Liceului „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, totuși, a fost nevoit să susțină în iunie 1940 examenul de maturitate-bacalaureat la Liceul Militar Nicolae Filipescu de la Mănăstirea Dealu, în condițiile în care tatăl său, fusese numit în comisia de bacalureat de la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, eliminându-se astfel posibilele suspiciuni care puteau plana asupra corectitudinii evaluării elevilor absolvenți. Despre acest episod inedit petrecut în istoria învățământului târgoviștean, ne istorisește Ion Benone Petrescu, cel care a susținut respectivul examen la Liceul Militar Nicolae Filipescu de la Mănăstirea Dealu, împreună cu Alexandru Vasilescu-fiul: *„Tânărul absolvent al liceului de băieți din Târgoviște, era de statură medie, fără surplus de kg., o fire liniștită, calmă, bine pregătit, cu care m-am pregătit fără întârziere, fiind la sfârșitul catalogului ca și mine. L-am luat cu mine spre a nu se simți străin în mijlocul celor 48 candidați în frumoasa uniformă bleumarin cu eghileți, ca a unităților de gardă regală, sau stingher fiind singurul în costum civil în masa de militari. Feciorul dascălului nostru, îmbrăcat cu un îngrijit costum bleumarin, venea cu autobuzul liceului, care aducea dimineața profesorii din oraș și pleca după ce se termina programul zilei. A ieșit de la oral seara târziu, după care a plecat spre oraș cu un autobuz întârziat. În după amiaza oralului ne-am văzut ultima dată, deoarece eu a trebuit să merg la școala militară, iar el s-a dus la Facultatea de istorie București”*.

Importante informații despre biografia și activitatea profesorului doctor Alexandru Vasilescu aflăm și din cartea acestuia publicată postum în anul 2005 la Editura Făt Frumos din București, prin grija prof. dr. Dan Răpă-Bucliu (1946-) și Cristian Arginteanu din Galați (1943-2020), amănunte prezentate în breviarul bibliografic, la subtitlul: *Cariera. Funcții publice*. Datorită complexității carierei profesorului doctor Alexandru Vasilescu, dar și pentru completarea patrimoniului istoriografic al județului Dâmbovița, redăm în totalitate detaliile surprinse de către cei doi editori ai cărții intitulate sugestiv *De la Mănăstirea Dealu – Via Constanța, Istanbul, Pireu, Alexandria-la Piramide*:

„Funcționar-arhivist secund la Arhivele Statului București (1909-1914) sub direcția istoricului Dimitrie Onciul, profesor titular la catedra de istorie de la Liceul Militar „Mănăstirea Dealu” („Nicolae Filipescu”) 1914-1941, profesor la Școala Normală (1920-1930) și la Liceul Ienăchiță Văcărescu (septembrie 1939-1946), director în 1940-1941; prefect al județului Dâmbovița (1930), profesor la Școala de Ofițeri de Cavalerie din Târgoviște (1930-1933); președinte al Asociației profesorilor din învățământul secundar (1926-1941), apartenență politică la P.N.Ț. (1929-1947), senator P.N.Ț. în Parlamentul României (1933); director al Institutului de Istorie Națională, secția Târgoviște (1944); director al Muzeului Regional de Istorie, Târgoviște (1944-1946).

Alte activități cultural-științifice și obștești:

Ctitor al Căminului Cultural al orașului Târgoviște (1942), ctitor al Muzeului Regional de Istorie și al Bibliotecii publice (1944), al Bisericii (ruinate) „Sf. Atanasie și Chiril” – monument istoric din Târgoviște (1943); conferențiar pe teme de istorie și cultură și sprijinitor al activității edilitare din municipiul Târgoviște, colaborator publicist la revistele de specialitate: „Convorbiri literare”, „Arhivele Olteniei”, „Revista Arhivelor”, „Revista de Istorie și Filologie”, „Revista Istorică Română”, Graiul Românesc” ș.a.

Istoric medievist (arhivist paleograf), orientat cu precădere spre studiile fundamentate pe o argumentație documentară solidă, care acoperă un întins registru tematic: de la istoria politică a Țării Românești (sec. XIV-XVIII), a Olteniei (1716-1739) și a clasei țărănești până la 1866; instituția Băniei, istoria orașelor (Craiova, Târgoviște); domniile lui Mircea cel Bătrân, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Ștefan

Lăcustă, Petru Cercel, Mihai Viteazul, Matei Basarb, Constantin Brâncoveanu; clerici-cărturari; istoria militară, problematica războiului, genealogia unor familii boierești, până la editarea de documente privind Muntenia și Moldova (sec. XIV-XVIII).

Opera istorică:

I. Lucrări publicate (cărți, studii)

- *Un cronicar anonim bizantin utilizat de autorul istoriei domnilor Țării Românești*, în: *Convorbiri literare*, XLVIII, București, 1914, 29 p.;
- *Urmașii lui Mircea cel Bătrân până la Vlad Țepeș*, București, 1915, 55 p. (extras din *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, vol. XV, pp. 120-170);
- *A 317-a aniversare a morții lui Mihai Viteazul*, Tipografia Viitorul Petre G. Popescu, Târgoviște, 1919, 12 p.;
- *Casele Bănești din Craiova în secolul al XVIII-lea*, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1927; 11p. +ilustr.
- *Oltenia sub austriaci (1716-1739)*, vol. I. Istoria politică a Olteniei sub austriaci. Teză de doctorat, Tipografiile Române Unite, București, 1929, 240 p., text cu 4599 note bibliografice și 13 planșe;
- *Cronologia tabelară. Data alcătuirii și autorul ei*, Editura Cartea Românească, București, 1933, 40 p.;
- *Istoria clasei țărănești*, vol. I (până la 1866), Tipografia Viitorul Petre G. Popescu, Târgoviște, 1940, 117 p.;
- *Privilegiul comercial latin al lui Mircea cel Bătrân, din 25 august 1413, acordat brașovenilor, este fals*, București, 1943, 20 p. (Extras din *Revista Istorică Română*, XIII, pp. 76-96);
- *Cetatea Dâmbovița*, în *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, anul XXXVIII, Fasc. 123-126, ianuarie-decembrie 1945, București, 1945, pp. 25-63.
- *Contribuții la biografia cronicarului Radu Popescu și compilatorului Constantin Căpitanul*; extras din volumul omagial „În amintirea lui Constantin Giurăscu”, București, 1944;
- *Diplomele lui Sigismund I, regele Ungariei și Ioan Huniade, Voievodul Transilvaniei, de la Mănăstirea Tismana sunt false*, Institutul de Istorie Națională din București, în *Revista de Istorie Română*, nr. 4, 1943, pp. 1-115

II. Lucrări în manuscris. Fișiere documentare

- *Politica externă a lui Constantin Vodă Brâncoveanu*, ms.;
- *Istoria generală politică și războiul*, Curs destinat pentru Școala Superioară de Ofițeri de cavalerie din Târgoviște, 1931, ms.;
- *Privilegiul comercial al brașovenilor din 28 iunie 1358*, 17 p., ms.;
- *Starea economică a Țării Românești în sec. XV*, ms.;
- *Județul Dâmbovița*, 12 f. dactilo;
- *Județii, prezenții și primarii orașului Târgoviște*, ms. și dactilo;
- *Excursia în Egipt a Liceului Militar „Mănăstirea Dealu”*, aprilie 1928, ms. 428 p.;
- *Douăzeci de ani de la înființarea Liceului Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu. Impresii și amintiri*, 1932;
- *Oltenia și Muntenia în sec. XIII. Mormântul lui Litovoi*, ms.;
- *Răspuns criticilor domnului Petre P. Panaitescu*, Târgoviște, 1944 – 22 sept. 1947, ms. 53 p.;
- *Domniile lui Petru Rareș (a II-a domnie)*, Ștefan Lăcustă, Alexandru Cornea, Radu de la Afumați (fișiere documentare);
- *Cronicarul Grigore Ureche* (fișier documentar);
- *Manuscrise privitoare la Cronica Țării Românești* (fișier documentar bazat pe manuscrisele românești de la B.A.R., Arhivele Statului București, Biblioteca Gimnaziului Brașov, Biblioteca Episcopiei Romano-Catolice din Oradea);

-*Documente moldovenești (1600-1700, 1701-1800)*, (Fișier regește-extras din Condica Mănăstirii Doljești, sec. XVII-XVIII, din Arhivele Statului București);

-*Documente istorice privind bisericile din Târgoviște și satele dâmbovițene*. (Mitropolia, Mănăstirea Dealu. Stelea, Sf. Nicolae – Andronești, Izvorul Tămăduirii, Sf. Împărați, Stolnicul Crețulescu, Sf. Dimitrie, Schitu Ialomicioara, Ghergani, Bărbuleț, Gemenea, Răcari, Răzvad, Runcu, Solcuța, Uliești, Strâmbeanu, Vlăsceni, Văcăreștii din Vale, Valea Leurzii, Vulcanu de Sus, Tomșani, Sperieteni, Adâncă-Gheboasa (Fișier regește, inscripții, pisanii, pietre tombale, icoane, clopote, însemnări, manuscrise, liste de inventar din bunuri culturale);

-*Documente istorice privind Țara Românească (sec. XIV – 1773)*, Pachetele I-XII (Fișier regește – extras din Arhivele Statului București, Biblioteca Academiei Române, circa 2500)".

După ce la 6 decembrie 1933, profesorul Alexandru Vasilescu a primit brevetul ce-i acorda dreptul să poarte insigna „Șoimul”, acesta a primit mai multe distincții pentru activitatea desfășurată la catedră sau în viața politică:

-*Crucea Meritul Sanitar*, clasa I-a, la 2 august 1933, ca senator;

-*Medalia Peleş*, la 15 septembrie 1933, ca senator;

-*Coroana României*, în gradul de Cavaler, la 18 octombrie 1933, ca profesor la Școala Normală Târgoviște;

-*Vulturul parlamentar*, în gradul de Cavaler, la 11 noiembrie 1933, ca senator;

-*Medalia Centenarului Regelui Carol I*, la 24 apr. 1940, pentru contribuție la înzestrarea armatei.

În anul 1946, profesorul Alexandru Vasilescu s-a pensionat, iar din nefericire, la 18 iulie 1948 a încetat din viață, din cauza unei congestii pulmonare, fiind înhumat în Cimitirul Central din Târgoviște. Despre sfârșitul marelui istoric, importante detalii anterioare decesului implacabil survenit pe cale medicală, aflăm din cele relatate de către nepotul său Cristian Arginteanu, într-o discuție purtată cu Ion Benone Petrescu, fostul elev al magistrului: „...aveam doar cinci ani când l-am văzut la Târgoviște, iar apoi nu târzie vreme a murit. După ce am auzit povestindu-se, unchiul meu a fost călcat de o bandă de hoți, care căutau banii, pe care îi credeau ascunși. În bestialitatea lor l-au legat și l-au aruncat din capul scărilor ca pe un sac, în timp ce urlau: <Spune unde sunt banii>”. Se poate concluziona că deși profesorul Alexandru Vasilescu era un om bine făcut care atingea aproape 100 kg, totuși, aruncarea sa de la circa 4 m și rostogolirea pe numeroase trepte, a determinat numeroase fracturi, contuzii, chiar răni, iar ulterior accidentului a făcut congestie pulmonară, lucru care i-a grăbit sfârșitul.

„Un bărbat potrivit de statură, voinic și rumen la față, cu ochii iscoditori și părul alb. Stă pe scaunul de la catedră și vorbește cu glas tare, repede-repede de tot, încât abia reușim să luăm notițe. După o oră de istorie, mâna dreaptă se resimte puternic. Iar însemnările, luate în fuga explicațiilor, trebuiesc completate, căci se compun din fraze neterminate, propoziții trunchiate și cuvinte prescurtate. Așa cum am reușit să le prindem din zborul lor grăbit. Când munca de reconstituire este gata, apare lecția în întregime, savant înjghebată, plină de cunoștințe care nu se găsesc în manualul clasei. Căci așa este dânsul. O enciclopedie vie, <tobă de carte>, <sac fără fund>, în care cunoștințele de istorie s-au adunat cu duimul, în cantități impresionante, pentru mulți chiar de neînchipuit. Uneori, cunoștințele predate liber, adevărate prelegeri frumos ticluite, pline de conținut și aprecieri juste, se succed cu atâta repeziciune, încât nu putem nota aproape nimic”. (Caracterizare făcută de Ion Benone Petrescu despre profesorul doctor Alexandru Vasilescu, dascălul său de la Liceul Militar Nicolae Filipescu de la Mănăstirea Dealu).

Amalia Elena Constantinescu

O șeherezadă modernă

Cu ani în urmă, aparent întâmplător, am cunoscut-o pe Natașa Alina Culea. La vremea respectivă auzisem de unul dintre romanele ei: *Marat. Iubirea are spini* (Editura ePublishers, București, 2015). Îl cumpărasem deja și urma să-l citesc. O discuție amplă despre literatură, despre câteva aspecte ale vieții cotidiene, au fost „ingredientele” necesare, care m-au determinat să cred în talentul tinerei de atunci. Evoluția ei de astăzi, vorbește de la sine. Pe lângă arta scrisului – practică cu mare succes – Natașa Alina Culea este realizator și prezentator tv. (BookMedia), coach/consilier, lector de scriere creativă și formator, iar prezența ei pe youtube prin intermediul „Podcast(-ului) cu Sens” îi întregeste imaginea, concretizându-se într-o „călătorie a informațiilor profunde” – așa cum mărturisește Natașa.

Pe lângă romanul menționat (*Marat. Iubirea are spini*), Natașa Alina Culea a mai scris încă șase cărți de autor: *Natașa, bărbaiții și psihanalistul*, Editura ePublishers, București, 2015, *Lupii trecutului. Sofia*, Editura Librex Publishing, București, 2016, *Nopți la Monaco*, Librex Publishing, București, 2016, *Visele nu dorm niciodată*, Editura Librex Publishing, București, 2017 (*Visele nu dorm niciodată. Pierduți în alb*, Editura Neverland, București, 2022), *Arlechinul / Un bilet la circ numit iubire*, Editura Hebe / Editura Bookzone, 2018/2021, *Rusalka. Femeia din adâncuri*, Editura Bookzone, București, 2023. Cărțile sale s-au bucurat întotdeauna atât de traduceri cât și de reeditări, fiind prezente și – în egală măsură – prezentate în cadrul „Târgului Internațional de Carte Gaudeamus”.

Viziunea întâlnită în romanul *Marat. Iubirea are spini*, se materializează sub forma suavă a primei iubiri, transformată ulterior în realitate. Un freamăt, o căutare sau ardoarea împlinirii poartă un singur nume: *Marat*....Sau altfel spus: *Marat* este acel suflet-pereche pe care îl cauți, cu înfrigurare, simțind că, dincolo de toate, te-așteaptă undeva... Într-un colț prăfuit de lume, într-o tresărire inexplicabilă a inimii, la o răscruce clepsidrică a misterului cu stigmatul sorții. În acest roman, Natașa Alina Culea ne convinge de suficiența proiecției propriilor dorințe, ca formă palpabilă a existenței idealului.

Arlechinul este o frumoasă lecție de magie. O călătorie într-un timp care devine una cu eternitatea sufletului. Lumea cercului constituie un minunat pretext pentru justificarea amintirilor.

Lupii trecutului. Sofia înfățișează un fel de colonie subterană, adusă la nivel suprateran, într-un cadru învăluit de strălucirea himerică a celor bogați, plini de angoase și cu măști bine fixate pe chipul deja schimonosit. O mască peste altă mască menită să ascundă vidul sau deșertul interior. Tentația de-a abandona acea lume, în care nici iubirea nu mai poate fi salvată, constituie o realitate frecventă. Și totuși Natașa Alina Culea nu face acest lucru: nu cedează tentației. Nu abandonează respectiva lume ci o descrie, cu furie, cu disperare, cu patimă, cu minuțiozitatea unui bijutier, cu răbdarea sisifică a urcării

bolovanului pe munte, neținând cont – nici o clipă – că în secunda următoare acesta, se poate prăbuși...

Zbucium, pasiune, rațiune, umor fin, cuvinte obsesive, caractere atent creionate, cu precizia savuroasă a fiecărui detaliu. Fizicul și moralul se împletesc în nuanța psihologicului și a realității crude, a realității cotidiene. O viață în haos... O atmosferă ce amintește de Giovanni Boccaccio, de cetățile nelegiuite ale Vechiului Testament, de dezechilibrul creat prin lipsa comunicării interumane, prin alterarea iminentă a sentimentelor. O atmosferă stranie adusă brusc într-o lume aparent sofisticată.

O carte durerosă, amplă, profundă în care adevărurile jonglează brutal cu visele, ascunzându-se în spatele tuturor cuvintelor rebele, încărcate pe alocuri de erotismul tensionat, al personajelor. Vârsta este pragul psihologic, impedimentul și ingredientul, cheia dezlegării misterelor. „Sub pământ mișunau în beznă viermii, deasupra lui, ciocârlile tăiau cerul în fâșii”..., iar aceste fâșii erau brăzdate, din când în când, de ivirea soarelui. „Între viermi și ciocârlii erau oamenii, locuind unii peste alții, jelind și iubind./... / Oamenii își găseau preocupări noi, încercau să umple cu ceva golul din ei; își îmbătau neîmplinirile, își fumau mințile și se desfrâneau, făceau orice altceva evitând să se uite-n ei (înșiși) și să vadă că unitatea de măsură a lui Dumnezeu este infinitul”.

Sofia – Salomé ce transfigurare păgână a simțurilor! Foc mistuitor, mocnid după ardere, în cenușa vajbei! Iad? Fetișism? Păcat? Bleasfemie? Resemnare? Fiecare e liber să se raporteze la ele, cum crede, cum vrea, cum poate, atâta timp cât inocența copilăriei este mișelește pângărită. Iubirea? Oare iubirea... mai poate fi, în acest context, veșnica promisiune? Poate să-și păstreze axa propriilor căutări? Sau se transformă într-o formă de luptă irosită? O luptă stingheră corp le corp cu iluziile noastre... Până găsim răspunsul, Natașa Alina Culea rămâne o șeherezadă modernă, aflată în slujba visului perpetuu.

Dan Gîju

O stea rătăcitoare într-un paradis cenușiu: Ecaterina Chiriță-Bazilescu

Pictoriță și romancieră, totodată soacră de chinez și, pe de altă parte, dascăliță de limba lui Dostoievski, o stea rătăcitoare într-un paradis tot mai cenușiu, pe doamna profesoară Ecaterina Chiriță-Bazilescu (n. 1 iunie 1954, Soceni, Dolj) am cunoscut-o cu ocazia primelor mele expoziții de pictură, la „Club Petrol”, situat vizavi de liceul unde dumneaei predă limba rusă, în 1995 și 1996... Evident, nu aveam de unde să știu că, în afară de arta plastică, mai găsește resurse ca, în așa-zisul „timp liber”, să se ocupe și de altceva, între altele de literatura de mare întindere, dar nici nu am fost prea surprins când am regăsit-o printre membrii SST. Profundă și sensibilă, curajoasă și „nebună” până la autoflagelare, prezență discretă la ședințele SST-ului, unde nu-i place să-și dea-n petic, aproape că timidă și cu un bun simț nativ, Cati Chiriță-Bazilescu rămâne o scriitoare demnă de respectul confrăților și implicit al meu. Și asta cu deosebire din clipa ieșirii la rampă cu prima ispravă literară (cu pictura nu m-a prea convins decât parțial, deși, odată cu anii, a făcut pași decisivi și aici), în speță romanul *Stele rătăcitoare* (2008, 304 p.), apărut la o editură piteșteană, unde, după ce își spune (scrie) rugăciunea, una relativ celebră, de la Sf. Francisc de Assisi cetire, întâlnită și pe la alți autori începători – aceea cu „Doamne, dă-mi seninătatea de-a accepta lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul de a schimba lucrurile pe care le pot schimba și înțelepciunea de a face întotdeauna diferența între ele” –, numai că autoarea noastră o „copiază” (de unde, nu știu!) puțin greșit și oarecum illogic (sper să o corecteze de aici, în ediția a doua), se apucă să-și povestească viața începând din frageda-i pruncie, adică de pe la vârsta de trei ani când, să vezi și să nu crezi, mergea cu vaca la păscut... De fapt, întâmplarea cu vaca este una puțin mai complexă și foarte veridică pentru un copil născut-crescut la țară, dar nu merită insistat și, oricum, scrisul doamnei profesoare este destul de dezlânat în aceste pagini de început, cu salt înapoi în timp până la momentul venirii pe lume, rodul „iubirii” dintre un tată cam prea amator de licori bahice și o mamă năpădită de griji care, înțelegând că a adus pe lume „încă o fată”, ar fi înclinat mai degrabă să o arunce în curte, imediat după naștere, „s-o mănânce porcii” (Ecaterina Chiriță-Bazilescu, *Stele rătăcitoare*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2008, p. 4). Noroc cu frații mai măricei, precum Nicu, deja ajuns la vârsta de patru ani care, punându-i mâna pe „creștetul capului” (*sic!*), s-ar fi tânguit, cică:

„– Las-o, mamă, că, uite ce frumoasă e! Că are și ea doi ochi... are și gură și nas... Și când s-o face mare, o trimitem cu oile, iar eu mă duc la școală!” (*Ibidem*)

Relatarea, deci, are substanță, în ciuda disconfortului temporal (de timpul verbelor zic, pe alocuri defazat), povestea vieții curge, este plină de sevă și autentică, creionarea figurilor (personajelor) fiind pe cât de dură, a mamei și a tatălui în primul rând, pe atât de memorabilă. Iar lupta pentru croirea unui rost în viață cu adevărat fantastică, pe undeva amintind de romanele autobiografice ale lui Marin Preda (*Viața ca o pradă*, de pildă), de

La stăpân, al nu mai puțin celebrului Panait Istrati, de naturalism și deopotrivă de metaromanul zilelor noastre:

„Fiind prăslea familiei, mamei îi trăsni prin cap să nu mai continui școala după terminarea clasei a opta, și să-mi facă un rost în sat, să nu rămână ei singuri. Chiar așa! Din șase copii să se trezească numai ei doi, ca la început, între patru pereți! La rândul-mi, cotonogită de dat cu sapa în coastă, în pirul înrădăcinat, în pământul cleios, numai bun de lucrat oale, străchini și farfurii de Hurezu decât de cultivat ovăz, nu vedeam alt blestem mai mare decât acela de-a rămâne la furcă, la coasă, la țesut pânză în război, la cărat paie, fân cu pătura, la zecile de munci pe care nu le terminai niciodată, în priză de-ai fi fost. Mă săturasem de desfundat grădina cu hârlețe, de bălegărit terenurile, apoi cei treizeci de ari din vale de casă, de păzit oile cu ziua, de îngrijit ulăciunile, de-a suferi alături de ele când venea ciuma, de...

«Îl întâlnii la pădure, la tăiat, pe Simion al lui Nicolae. Are treizeci de oi în grajd, îi mai dă băiatului și-o vacă, un vițel, purceaua e gata să le fete. Ce zici?» Înlemnii. «Doamne, ce-i trece prin cap!» Că mama nu îndrăzne să rostească un asemenea cuvânt cheie în fața mea... Și căuta mereu să-mi ia cartea din față. Iar eu aș fi avut coșmar dac-aș fi visat «ursitul» în somn. În stare fiind să-i sar în cap, rămasă ca trăsniță de-o așa sugestie, îmi afișai amărăciunea, îi răspunsei răspicat, fără premeditare: «Da-l, mamă, matală, dacă-ți arde de măritat!»

Tata o luă mai pe ocolite, cu diplomație... c-ar fi mai bine să nu-i părăsesc, că ce fac ei pustiiți că, de obicei, copilul cel mai mic rămâne-n casă, în sat... că eu mă pricep la orice, că... O clipă mai apoi tresări și o întoarse, spunându-mi să plec în lumea largă, închipuindu-și ce-ar zice frații lui dacă ar ști că el se opusese să învăț.

Amenințai că mă duc pe jos 27 de kilometri, dacă ei nu-mi dau bani, că, dacă reușesc, nu mă mai întorc să-i mai văd niciodată...” (*Ibidem*, p. 44)

În mare, narațiunea urmează firul cronologic, cu bucurii și cu necazuri specifice vârstei de moment a personajului central (Caterina sau Cati), inițial studentă la limbi slave și mai apoi intrată în „câmpul muncii”; într-un timp, predă limba rusă la școala generală din localitatea Beșteleaia, dar și la școala din Zmeureni, în completarea normei didactice, și nu numai, fundal pe care se profilează personaje cu adevărat reprezentative faunei vremii întâlnite în sistemul învățământului românesc ieri, ca și azi, a cărei onomastică (presupun că inventată, desigur) rămâne demnă de un mare roman, precum „generăleasa” Tăvălug, tipul inspectorului tiran din toate timpurile și regimurile, cu corespondent mai ales în armată, dar uite că și pe alte plantații vădit... intelectualizate, apoi tovarășa Gubandru,

Laurențiu Viesparu, Doina Gaiță („inspectoarea intransigentă”), directorul Zavera, doamna Hămesilă (o vecină „încă tânără, modern coafată, elegantă, în ton cu moda” pe care eroina noastră, o dată căsătorită și transformată în mamă, o „angajase” pe post de guvernanta cu ora la copil), o lume întreagă, în fond, cu „stele și destine rătăcitoare”, al cărei film rulează până după „revoluția” din decembrie 1989, când „prezentul” pare să se ascundă după perdea, una deloc prietenoasă cu protagonistă acțiunii, care aproape că pierduse totul la ruleta vieții, mai puțin darul recunoașterii... „păcatelor”:

„Îngenuncheasem în fața icoanei, când o călugăriță îmi strecoară între mâinile împreunate o hârtie de o sută de mii de lei, uluită de chipul meu întristat, slăbit, de părul tăiat scurt de două degete, argintat, de mersul șovăielnic... Petre (prințul consort, cum ar veni, soțul cel „mereu îndrăgostit de altcineva”, *n.n.*, *D.G.*) are serviciu, se parfumează și pleacă în inspecții. Rămân singură încă două luni... Parcă mă tâmpesc, mă distrug, mă descompun, dizolv. Parcă nimic nu mai funcționează, parcă toate și-au terminat rolul. Parcă am pierdut direcția vieții. Nu pot să zâmbesc, să râd. Filosofez că nu mai am prezent. Trăiesc din amintiri tocmai din motiv că nu trăiesc prezentul, că viitorul nu-l văd... Am pictat sute de tablouri cu flori, natură statică, peisaje, icoane. Casa este ca un muzeu de artă pe care l-am făcut fără să mă gândesc. Picturile m-apasă și mă subjugă în paradisul nelimitat al achiziției și posesiunii. Mă întreb cine le va stăpâni, dacă acela care le va moșteni se va bucura de împărăția creată, lăsată în urmă sau va fi mărul discordiei. Mai rău: dacă tablourile mele vor fi aruncate precum cenușa de pe vatră.” (*Ibidem*, p. 298)

Și totuși, Caterina (protagonista romanului pare să fie – deși teoria zice că n-ar fi – totuna cu alteregoul autoarei) este o învingătoare până la urmă, drept dovadă că saga ei se va prelungi mai departe, în alte și alte romane, de acum tot mai bine scrise, mai echilibrate și la fel de provocatoare pentru, să zicem, cititorul de cursă lungă interesat de prezentul-prezent. Și e timpul să precizez că tema învățământului românesc din ultima jumătate de veac până azi, cu tarele și maximele sale, cu bunele și cu relele, dar mai ales cu „aventurile” unor dascăli realmente născuți să ajungă figuri de poveste a fost abordată nu o dată, literar vorbind, de către sesetiști, însuși editorul Mihai Stan dedicându-i pagini antologice, în parte (și destul de unilateral) reținute și de mine, ca de pildă în semnalarea romanului *Întoarcerea din Paradis* (2015). Ecaterina Chiriță-Bazilescu însă, cu inerentele inabilități stilistice și corecturile făcute din doi – și unde cele mai supărătoare rămân punctele de suspensie, trântite cam prea în exces – este ceva mai credibilă, și asta fiindcă, în primul rând, e de o sinceritate dezarmantă, impresionând nu doar prin acuratețea descrierilor, ci cu deosebire prin disecarea psihicului uman, deși limbajul folosit este unul comun, ca și prin larghețea cu care se lasă purtată pe valul vieții, de parcă ar fi nu atât creștin-ortodoxă, cât adeptă a taoismului.

*

Paradisul cenușiu (2012, 352 p.), cel de-al doilea roman al profesoarei Ecaterina Chiriță-Bazilescu, continuă saga începută cu *Stele rătăcitoare*, textul fiind așezat de astă dată sub un motto decupat din epopeea indiană *Mahabharata*, care și acesta merită reținut (zic de motto), fie și pentru referința cu trimitere directă la „bărbații indiferenți”, figura bărbatului, în genere, fiind zugrăvită extrem de rece, cu reală antipatie și rezervă în paginile autoarei noastre: „Următorii șase nesocotesc totdeauna pe acela care le-a făcut odată un bine: discipolii pe învățător, fiii însurați pe mama lor, bărbații indiferenți pe soția lor, cei care și-au atins scopul, cauza succesului lor, cei care au străbătut pădurea pe călăuză și cei bolnavi pe medic.” Întărind povestea din romanul precedent, așadar, mai bine scris (redactat) și net superior din perspectivă narativă, și *Paradisul cenușiu* este străbătut nu mai puțin de fiorul naturalist, de astă dată însă regăsindu-se ici-colo și câte o tentă ceva mai clară de umor mai mult ori mai puțin căutat, aspect nu prea lesne sesizabil

înainte, unde tonul predominant fusese mai degrabă acela grav:

„Deși scutit de plecarea în armată și război, tata purtase pușcă de vânătoare și pistol. Ne povestea cu lux de amănunte despre acțiunile militare de pe front și din spatele frontului, despre toate tacticile și strategiile de luptă, și, sfinte Sisoe, ce le mai îmbobocea! Fără introducere, începea orice povestire. Se făcea tăcere pe neașteptate și oricât am fi fost de somnoroși, îi ascultam născocirile până adormeau și lemnele din sobă. Noaptea, când vântul turbat sufla dinspre pădure și trântea porțile șubrežite, încât lătrau și urlau câinii, tata nu îndrăznește să iasă până în pragul casei... de groază ce-i era.

– Dacă o fi vreun hoț, vreun tâlhar?! Mai știi? Dacă atacă dinspre pădure lupii infometați să ne sugrume vaca?! Treci tu în față!, o îndemna pe mama, folosind-o drept scut.

Mama pășea înainte, tata după ea, în vârful picioarelor, clănțănind din dinți, tremurând vargă.

– Dacă o fi vreun borfaș înarmat, scăpat din pușcărie, și ne ia zilele, dacă ne împlântă cuțitul drept în inimă, rămân copiii pe drumuri, vai de maica lor!

Tata se căina mai mult pe sine și tremura ca nuielușa, iar noi râdeam din băierile inimii de monosilabele sale.

– Eh, Vergică, Vergică, doar de povești mi-ești bun! Râd până și copiii de tine...” (*Idem, Paradisul cenușiu*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2012, p. 17)

Pe lângă cele deja cunoscute, apar și alte personaje să le zic „grele”, nu mai puțin memorabile, interesante, chiar decisive în conturarea poveștilor viitoare, precum un anume Corbu, genul latin-loverului dur și fără scrupule, specific în cazul de față campusurilor studențești comuniste:

„Nu-mi puteam închipui petrecerea zilelor în compania unui partener în afara căsătoriei, chiar mi se înfățișa mai întâi familia și numai după aceea ființa care mi-ar fi dat familia. Această «legare la cap» era fenomenul cel mai însemnat al vieții, de care îmi atârnav toate speranțele. Mă simțeam într-un fel invidiată, se nimerea să-mi găsesc parteneri supradotați și fără cusur și mi se părea absurd să tot aud că sunt din cale-afară de altruistă și chiar perfectă. Unele persoane se bucurau de bănueli rele și așteptau o confirmare din partea opiniei publice, reprezentată și de cadrele didactice, să mă zdrobească în picioare. Pregăteau pumni de noroi să mă împroaște, când va sosi momentul. Gestul Corbului de-a mă invita, la numai două ore după ce făcuserăm cunoștință, la plimbare, nu mi se păruse de bun augur la prima vedere, ci curaj. Săltăreață și plină de voieșie, porneam, fără să-mi dau seama, pe un drum necunoscut și greu, alături de-un străin. Înnăscut să domine și să fie sigur că-mi va fi stăpân, aproape că-mi rupsesse gâtul pe banca pe care ne așezaserăm. Acest gest mi se păru ciudat, brutal și nefiresc, dar, ca să nu-mi divulg sălbăticiimea și stângăcia, răspunsei cum mă pricepui instinctului său. Mi se părea nesăbuit, neformat și, marcată încă de evenimentele care îmi subminau demnitatea nu mă cuprinse somnul până la ziuă după această primă promenadă. Corbu îmi dădea târcoale înfierbântat și numai când era dispus, după ce mă citise și după ce își făcuse o părere, urmând să prindă momentul propice de a sări asupra-mi. Singurul impediment era rezistența mea. Se comporta ca generalul cu soldatul, totuși cu teama ascunsă de a nu da prilejul altcuiva să intre în sufletul meu și se baza pe o psihologie a sa: de a reveni exact în clipa când mi-aș fi luat boii lui Dumnezeu în cap și aș fi căutat un altul sau m-aș fi oprit definitiv din cursă. Oricine altcineva, cu excepția mea, ar fi preferat să nu-i fi ieșit acest dulău în față...” (*Ibidem*, p. 95–96)

Se conturează un roman de dragoste, în fond o poveste de-a șoarecele cu pisica, din care musai unul dintre „eroi” este născut să piardă. Iată o nouă întâlnire cu numitul Corbu, în contextul când, de acum amoretată lulea, Cati tocmai picase un examen la facultate. Figură dominantă prin definiție, Corbu se erija deja în profesor, în tutore și-n orice altceva, numai în ceea ce trebuia și spera ea să fie, nu:

„– De ce-ai căzut la examen? De ce-ai luat notele astea mici?, se zburli la mine. [...]

– Dat tu de ce-ai căzut la Auxiliare? De ce-ai luat nota trei?

– N-ai tu dreptul să mă interoghezi, tu, care treci ca găscă prin apă!

Și îmi trânti o palmă din răspuțeri. Fără să știu în fața cui sunt, amintindu-mi cum învățam neclintită de făcusem groapă în pat, că mâncam ce-mi căra biata Luiza, vânzându-și sticlele și borcanele goale la magazin, amintindu-mi și de fiara, și de lepra lângă care ea supraviețuia, cum se repezea Marin al ei și-i da cu capul în piept și sub gât... de-i clănțneau dinții în gură... și o înjura cu neamurile pe care i le-aducea pe cap și cum se năpustise spre mine, când mă oblojeam cu sticlele de apă fierbinte puse sub rinichi într-o criză cumplită ce mă apucase în casa lor, cum, de asemenea Doru, soțul Măriei, frânsese un scaun cu spătar pe sora mea mai mare, cum pictase pereții de sânge... când cumnatul despre care vă vorbesc fusese prins cu amanta în pat... cum Maria era cea acuzată că nu și-a anunțat sosirea de la Frăsiniș – îi întorsei palma Corbului, fără să gândesc că sunt tot atât de josnică precum el. Îmi trase o a doua palmă cu sălbăticie, sângele îmi țâșni din gura mușcată și înclăștată, în fracțiuni de secundă, ca să nu-mi sară dinții... Îmi trase și un șut în spate. Poșeta îmi sări de pe umăr și zbură câteva trepte, se opri în peretele holului de la ieșirea din cămin... Se trezi din halucinație când văzu sângele prelingându-mi-se din colțul gurii. Ridică automat poșeta și mi-o puse pe umăr. Nu se mai pricepu să însăileze vreun cuvânt, vreo propoziție ce-ar fi sunat a iertăciune... L-am privit câteva clipe cu obrazul palid de rușine și durere și am părăsit holul, ducând în suflet o deznădejde ca de moarte, cum rar poate nutri cineva. Am găsit puterea să mă întreb: «Ce iad e ăsta?» Răzvrătit și plin de ură, Corbu urcă scara și nu-și închipui în tulburarea de moment că și el pierduse. Nu se așteptase la acest sfârșit, pe care eu îl vedeam clar, ca un drum închis. Pânza țesută sensibil se destrămă și zdrențui după cei câțiva pași, pe măsură ce paloarea feței mele căpăta ceva din placiditatea dobitoacelor. Plec învinsă ca toamna alungată de iarnă...” (*Ibidem*, p. 114–116)

Mai departe, racordată la *Stele rătăcitoare*, continuând cu alte și alte episoade inspirate de lumea satului românesc de la sud de Carpați, cu „amintiri” din sistemul de învățământ, descriind întâmplări și varii scene de viață, toate acestea în continuă schimbare odată cu trecerea anilor, la fel de bine conservate și încremenite prin punctele esențiale, atmosfera care persistă este una gri-cenușie, nu întâmplător indicată ca atare în titlul romanului, către finalul-finalului apărând și un fel de bilanț indirect, unul surprinzător de crus, deși veridic, pentru o intelectuală a cărei viață e de așteptat să fi fost trasă în culori ceva mai roze. Bilanț redat aici prin „rechizitoriul” cu tentă morală făcut de Emilia, „nepoata de la Constanța” (culmea e că am eu însumi o rudă pe nume Emilia, și tot la Constanța!), care la fel de bine poate fi un alter-ego, că prea le potrivește, și o spun inclusiv ca pictor amator, deși la fel de bine poate fi pură imaginație, invenție sau cam așa ceva:

„La ieșirea din muzeu, mă revăd cu Emilia, nepoata mea de la Constanța, fiica Măriei:

– Ți-ai irosit și ți-ai distrus viața ta... Ce vrei să spui, că ești fericită? Împlinită, poate... dacă ne referim la copiii tăi: băiatul – avocat, fata – plecată atâția ani în China. În rest? Cum s-a sacrificat Petre pentru tine? Ai luat totul în spinare... Ți-ai pierdut feminitatea, ai căpătat trăsături aspre, dure, reparând uși, geamuri, bătând cuie, scoțându-le cu cleștele pe cele înțepenite, văruind pereții și tavanele, vopsind tocăria, zidind. Te-ai complăcut în a fi spălătoreasă, infirmieră și bucătăreasă, ai renunțat la sport când doborai recordul național, ai dat cu piciorul celei mai captivante îndeletniciri: aceea de ghid.

– M-am luat de altele: traduc, pictez, voi deschide expoziții...

– Cum?! Sub teroare? Că-ți reproșa că o iei pe arătură, nici pe departe să-ți remarce vreo umbră de talent. Ți-a făcut el vreo propagandă, a invitat vreun coleg la expozițiile tale? Poate se sfia să te și prezinte! Cum a reacționat la interviul transmis la televizor? A

dat vreo masă mare legată de eveniment, de aniversarea ta, a cununiei religioase sau măcar pentru minutul acela transmis pe ecran?! Nu să-ți fi cumpărat vreo rochie – ar fi fost prea mult! –, dar măcar o vorbă bună... Mai repede ai primit o floare de la colegi și de la elevi! Ai pictat numai pe furiș, când nu era el acasă. Ți-a adus vreodată vreun set de pensule, un cărbune, un creion de schițat, ți-a comandat vreun șasiu, vreun șevalet, vreo pânză... cu riscul de-a alege nu tocmai lucrul potrivit? Nu! Pentru că-l aperi și-l ții în brațe! V-ați abătut împreună pe la vreun magazin dotat cu materiale de pictură?” (*Ibidem*, p. 320–321)

O fată în China, așadar, și noi personaje, cu nume... neromânești, gen Kenji, Cao Meng Jun (cel născut, crescut și trăit „printre apele unui fluviu din apropierea Shanghaiului”) și în rest exclusiv sacrificii, atât... Trăim în era globalizării, lumea continuă să se miște și noi odată cu ea. Se înțelege de la sine că bildungsromanul Ecaterinei Chiriță-Bazilescu dobândește noi valențe o dată cu acest salt uriaș, geografic și cultural vorbind, de aceea cred că mai potrivit ar fi fost nu un motto din *Mahabharata*, cât din *Arta războiului*, a lui Sun Tzu. Oricum ar fi, și romanul acesta este unul care se reține, de un realism dur, necruțător, dramatic însă, din fericire, nu și tragic.

*

Destine (2019, 218 p.) apare tot la Bibliotheca, și se deschide de-a dreptul cu o scenă naturalistă ca desprinsă din *Fefelega*, varianta retro, deși nu este exclus să fie reeditată încă și azi pe la țară, prin România noastră mirifică:

„Căluțul nu-și mai întindea, din mers, gâtul după ierburile de mult veștejite. Spinarea îi era ascuțită și jupuită de piele, sub nenumăratele lovituri de bici. Își arăta oasele trandafirii cu mici pete roșii și cu firișoare de păr prinse pe alocuri în cheaguri de sânge. Se opinea sub poverile grele, sforăind și icnind într-atâta, încât botul lui aproape că atingea noroiul. Uneori se oprea, umflându-și răpănos coastele albe, cu gratiile ciolanelor ieșite în afară, clătinându-și capul, care, din pricina slăbiciunii, părea uriaș. O plesnitură de bici îl zorea să urnească din loc și, după ce se legăna în dreapta și în stânga, se smucea și pornea înainte. Patruzeci de kilometri străbătea drumul, ba pietruit, ba înnoroiat, din două în două zile, când tata era de serviciu și trebuia să care pachete spre poștă sau dinspre poștă în sat. Calul de forță și de rezistență, calul de tracțiune și de cursă lungă, cotonogit în bățai, nu mai putu să tragă, tata băjbâi să-l deshame. Îi scoase călușul și chingile; dărmămat, calul apucă să se scuture, mai apucă să scurme dintr-o copită iarba uscată din viroagă. Șira i se curbă, picioarele i se frânseră, se sprijini într-un genunchi, apoi în doi, pe-o rână, botul și copitele scurmă pământul; își încordă din răspuseri mușchii, mușchii nu-l ascultă, se prăbușește pe-o parte, ca și cum ar da să se tăvălească, în lumina ochilor tulburii i se răsfrânge pădurea, treptat și cerul cu Racul, cu Carul Mare, cu stelele, cu luna, un bulgăre de aur. Tata nu-i căută vreo rană și se feri când calul făcu câteva mișcări zvâcnite, încercând să se ridice, nu izbuti, îngenunche cu capul înclinat, ca și cum și-ar cere iertare stăpânului pentru o vină necunoscută de amândoi; se culcă cu un geamăt surd, se chinui să-și salte botul, dar se vede că-l părăsesc și ultimele puteri, trupul îi tremură tot mai rar, ochii i se întunecă de noaptea morții, gâtul i se scaldă în valuri aburii. Arcul piciorului îi rămase întins, pleoapa i se zbătu într-un zvâcnit și împietri. Tata îl stropește cu apa dintr-o tinichea stâlcită, cu pânză de păianjen și noroi, îi umezește botul, îi pipăie ochii, îi netezește coama cu mâna dreaptă, cu stânga petrece pe sub burta dobitocului zdreanță de mușama, îngenunchează și-l prohodește: «Cezare, Cezare... Și eu, și tu avuserăm aceeași soartă: eu fără mamă bună, tu fără stăpân bun, eu la drum, tu la drum, eu neîndemânatic, tu firav, eu posac, tu fără norocel... ești al treilea, ești al treilea cal care-mi moare în doi ani, cum o să mă mai creadă dirigintele, cum o să mă mai înțeleagă șefii?; calul corbiu, un munte, mi-a murit anul trecut, înainte de Crăciun, calul

roșu, după Bobotează, acum, tu... ce să-ți fac... nu am puteri, nici tu n-ai, te-am biciuit, te-am cotoșit să-mi vărs focul din mine... dârlogii, șaua, chingile, zăbalele, căpăstrul... pachetele, dar, dacă pârdașnicul de drum e numai gropi și hopuri și mă lasă fără roată, îți ușurez munca, mă dau jos, mă căsnesc, împing șareta de la spate, șareta... șareta mea numai șaretă nu e, e o cotigă, o știe lumea după scârțâit și după roata care merge-n gol, o repar, of, o repară și rotarul, dar, dacă drumurile sunt nămolose, podurile șubrede... de-ți scapă copita printre bărne, ruptura de os îți e mortală, să-ți pun pistolu-n creier, n-am pistol, l-am predat, să te duc la abator, cum să te duc, că vorbim, mînzule, noapte de noapte, când numai noi suntem la drum, când lumea se-ntoarce pe partea-ailaltă. Cum să te duc la abator, Cezare?” (*Idem, Destine*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2019, p. 5–7)

Continuare a istorie de acum știute din celelalte două romane (or mai fi fost și altele între timp, dar la mine numai acestea trei au ajuns, urmate de un al patrulea, cel din 2024), deci avem de-a face deja cu o trilogie, unde sistemul de învățământ își are felia lui bine... fezandată, nu pot închide prezentarea până nu redau, fie și în trecut, și imaginea elevei de școală generală (poate de liceu?) din zilele noastre, așa cum o reține profesoara ei, doamna Ecaterina Chiriță-Bazilescu:

„– Tu știi ce-am găsit la fi-mea în caiete?, a dracului să fie care te minte!, se vaită Smărăndica. Aia la tablă își spargea plămânii cu tangente și cotangente, ea își nota... poziția clasică și alte noi poziții, cuplări normale și anormale și le pritocea; să fi fost în locul profului, o dădeam cu capul de pereți, maică-ta te-a trimis la carte, fă proasto, îți plătește rata, internat și taxe la cantină, dar ăla se preface că nu vede și dă-i, și dă-i cu explicații, le mănâncă și pauza, ea ia doi la teză, cade la examen, tot proful e luat la scuturat, ca nukul, și umblă dirigul cu mîloaga ca s-o treacă, ea se împopoțonează, nu-l salută și așteaptă sărut mîna de la dirig, că s-au făcut ale dracului. Își iau nasul la purtare și le sar în cap profesorilor, fie tineri, fie bătrâni!

– Dacă-i provoacă, ei sunt proști să stea ca o statuie?” (*Ibidem*, p. 90–91)

Finalul epopeii este unul calm totuși, dar și deschis:

„Întrebată de directori dacă într-adevăr ies la pensie, le-am răspuns răspicat că nu mai profezez nicio zi. M-au aplaudat. Iar eu m-am ținut de cuvânt, nemaicărând ore. Sunt cinci ani de când m-am pensionat. Visez frecvent că prezint înflăcărat turiștilor sovietici itinerare, muzee, alte instituții și monumente de artă și istorice: mă visez noapte de noapte la școală, că sunt elevă sau studentă, ori cadru didactic. Visez că sunt ascultată de foștii mei profesori, ori că susțin examene, oral și scris, la facultate, că nu-mi scrie stiloul, că nu descifrez rândurile de pe foaia tipizată, literele fiind ilizibile. Mă visez predând matematică sau chimie când am coșmaruri. Dar și că Ministerul Învățământului și Inspectoratul Școlar îmi oferă catedra cea mai de prestigiu din oraș sau din țară; ori că în calitate de translator sunt foarte apreciată de Elfin și de Gorbaciov, președinți ce mă scot la tribună, în față, să traduc simultan plenului, și se poartă curtenitor cu mine.” (*Ibidem*, p. 213–214)

*

Autoflagelarea în direct continuă și în romanul *Școala printre meandre* (2024, 300 p.), trilogia proiectată la început tinzând să devină tetralogie (În realitate – aveam să remarc la p. 295 –, este a zecea carte a Ecaterinei Chiriță-Bazilescu, imediat după *Destine* și probabil că profitând de pandemia de Coronavirus, când, nesperat, i s-a ivit timpul necesar să le pregătească pentru tipar, mai apărând romanele *În oglinda timpului* (2020), *În bătaia vântului* (2020), *Prădătorii* (2021), *Jugul* (2021), *Adevăruri nespuse* (2021) și o *Monografie a comunei Tălpaș*, al cărei autor de drept este folcloristul Ștefan Bazilescu (1864–1953)), deci, aici remarcându-se de la bun început o diferență totuși comparativ cu primele trei romane, prin includerea clar delimitată a unor file de jurnal

intim, în care numele „personajelor” sunt cele reale, în parte selectate și dintre sesetiști întâlniți relativ constant pe la „Casa Scriitorilor” de lângă Turnul Bucureștilor, precum Corin Bianu, George Toma Veseliu, Mihai Stan ș.a. Iată de pildă cum este consemnată trista plecare a dintre noi, intempestivă aproape, a scriitorului Corin Bianu, care o ia pe nepregătite pe diaristă:

„Președintele SST cere să păstrăm un moment de reculegere pentru un dispărut, al cărui nume nu-l deslușesc. Ridicați toți în picioare, păstrez și eu tăcere pentru un minut, rugându-mă ca să nu fie Corin Bianu. [...] Întrerup... torentul... și delirul și întreb un coleg: «Pentru cine ne-am recules?» Îmi răspunde scurt și fără menajamente: «Pentru Corin Bianu!» Înmărmuresc. Pe magistrul Corin Bianu îl știu din timpul când a participat – împreună cu alți scriitori, pictori și critici de artă – la vernisajul primelor mele expoziții de pictură. Ba nu! Chiar mai demult: îl știu de la televizor, din ziare și reviste! Cu sfială, i-am înmănat prima mea carte, n-am crezut că citește – știindu-l tot într-un du-te-vino – și am fost surprinsă când, după două zile, m-a sunat și mi-a spus că citise dintr-o suflare până la pagina 159, aproape jumătate! A publicat unul dintre cele mai frumoase articole despre carte, apoi a luat cuvântul la SST și i-a făcut o prezentare de pomină, stârnind curiozitatea altor critici de-a o citi și de a-și exprima părerea. Curând, aveam să aflu de la colegile de cancelarie – care aveau oarece tangență cu SST – că acest bărbat de un frumos caracter, cultivând amicitia dezinteresată și generozitatea sufletească, a fost, totodată, un pasionat și demn îndrumător al creatorilor de literatură, lăsând, acum, în urma sa, eterna amintire a unui om printre oameni. [...] Ultima oară, m-am întâlnit cu Corin Bianu la Editura Bibliotheca. Așezat pe un fotoliu, își corecta, abătut, cartea ce urma să fie tipărită. Vizibil, era slăbit. Ne-am dus afară și l-am întrebat ce se întâmplă. Mi-a spus că a trecut printr-o operație grea... la rinichi. Și-a revenit cu timpul, dar, pentru că tot nu apărea la SST, l-am sunat la București, dat fiind că, în acea perioadă, locuia cu fiul său, deși avea o casă frumoasă la Pătrăaia, aproape de Găești. Vorbea greu și spunea că este la spital, că un rău îl tot răscolește. Se simțea, în vid, că până și vorbitul îl istovește. I-am urat sănătate și am închis. Pe oricine întrebam ce știe despre dânsul, mi se răspundea că-i este din ce în ce mai rău. Înainte de Crăciun, i-am telefonat. Nu mi-a răspuns. Bănuiam orice: că e la baie, în oraș, că a uitat telefonul acasă și chiar că zace, ca, azi, 29 ianuarie 2023, să aflu că a plecat acolo, de unde nu se mai întoarce nimeni întru-învoire. Voi ține și eu, mereu, o candelă aprinsă în inimă, cu credința că drumul lui Corin – printre stele – va fi cât mai lin.” (*Idem, Școala printre meandre*, Ed Bibliotheca, 2024, p. 251–253)

Subiectul principal rămâne totuși învățământul românesc în continua lui prefacere de la Stalin încoace, subiect generos, inepuizabil, mereu în priza scriitoarei, care de acum își ia informațiile inclusiv din presa scrisă și de la TV, Ecaterina Chiriță-Bazilescu neratând niciodată ocazia de a face o nouă incursiune prin istoria unui sistem în plină debandadă azi, cu manuale alternative, elevi dezinteresați, dascăli corupți etc. și căruia dumneaei i-a dedicat cei mai frumoși ani ai vieții, iar acum, iată, și câteva sute – de nu cumva mii! – de pagini de roman, dintre care una singură de va rămâne, și tot s-ar chema că a meritat efortul. Chiar dacă, așa cum ziceam undeva mai pe sus, cizelarea „cartușelor” mai lasă de dorit pe ici, pe colo, ceea ce trebuie să rămână, va rămâne oricum în istoria clipei. Iată-o de exemplu pe „posedat-obsedata de la catedră” NZN, pre numele de personaj Zambilica, un fel de concupiscenta „fără reținere” Marlena, profesoara de Educație tehnologică din citatul deja roman al sesetistului Mihai Stan, ceva mai statică deși nu mai puțin spectaculară în felul ei, o altă tipologie de profesoară din România postdecembristă și totuși aceeași din toate vremurile de tranziție, decupată din batalionul amazoanelor cu pedigree roz-bombon, surprinsă din unghiul de vedere al elevului din bancă, nu neapărat al „detectivului” de ocazie, care privește pe gaura cheii:

„Doamna profesoară Zărzăreanu se deosebea net de profa de engleză, NZN, care numai de programă și de manual nu se ținea și care nu citise sau se prefăcea că nu citise

în viața ei *Regulamentul școlar*, dar care, în loc să predea și să asculte elevii, oră de oră, depăna amintiri din noaptea nunții acestor copii ce abia absolviseră gimnaziul și care reușiseră la o clasă bilingvă, cu dorința să-și perfecționeze engleza, nicidecum să-i asculte prostiile, obsesiile și trăirile sexuale, personale. Aș fi lipsită de pudoare dac-aș reda pasaje sau aș comenta bazaconiile și ineptiile pe care Zambilica – așa o cheamă – le prezenta, libidinos și trivial, unor elevi între 14 și 18 ani. Nici cadrele medicale avizate nu prezentau lecții despre intimitate decât în mod decent, cu caracter educativ, cu acordul directorului. Elevii au învățat engleza nu datorită posedat-obsedatei de la catedră, care nu deschidea manualul sau casetofonul, ca doamna mea profesoară care, în pauze, plimba, în brațe, de la o clasă la alta, pickup-ul, pentru a ne însuși și pentru a ne consolida noi vocabularul, tematica literară și a trece la conversație liberă, deși și în acea vreme, când era o limbă de bază, rusa era denigrată. Cu toată preponderența și obligativitatea ei! Liceenii s-au ales cu engleza transmisă de profesorii din generală – unii necalificați –, dar liceenii au avut norocul ca-n școala de elită sus-amintită să facă ore suplimentare cu Spencer, un tânăr american dotat și ambițios, serios și integru. Întâmplarea a făcut ca, la examenul de admitere în facultate, în Cluj, candidații înscriși să primească drept subiect *Profesorul meu preferat/nepreferat*, dându-le unora posibilitatea să se răzbune, zugrăvind-o pe Zambilica în cele mai negre culori, așa cum au văzut-o, inclusiv să pătrundă în viața personală, descrisă de ea însăși, la clasă, știindu-se public că era susținută de inspectorul general, acel ins ținând-o în funcție trei mandate, la Inspectoratul Școlar; s-au «zambilit» până când soția generalului a decedat de cancerul ce-o atinsese, din cauza tristeții și amărăciunii otrăvitoare, întrucât nu reușea să-și dea soțul pe brazdă. Abia în acel moment, individul și-a destituit «zambila». Zambilica nu era la prima ispravă, nu avea altă vină decât aceea că moștenea ereditar apucături rele; pusese pe jar inima unui tânăr însurat, se înhăitaseră, în timp ce acela își izgonea soția în stradă, o tânără care nu reușea să se titularizeze pe engleză și, care, an de an, ajungea la «ordinul» Zambilicăi – înțepenită pe post de inspector de specialitate. Generalul își făcuse menderle aplaudat în văzul lumii, dar, când farmecele și fermecele Zambilicăi și-au pierdut puterea, s-a trezit din visul minunat, a deschis ochii, a luat calm pălăria de jos... și-a îngropat soția și nu a mai stat, nici el, o clipă, la inspectorat. Dar ce târziu!” (*Ibidem*, p. 60–62)

Oricum ar fi, senzația cu care mă pregătesc să închid subiectul ar fi că, dintre toate sesetistele cu pretenție de romanciere, profesoara Ecaterina Chiriță-Bazilescu este cea mai bine pregătită, aptă și decisă pentru „meseria” de scriitor. Și chiar dacă la un moment dat, pe undeva spre final, afirmă că a obosit tot scriind, în realitate scrisul, ca și pictura, este la dumneai un hap terapeutic, mijloc de redresare din plina derivă a vieții și medicament anestezic. Chin și durere, satisfacție și drog. Unul încă deloc scăpat de sub control, din fericire pentru toată lumea. Și asta fiindcă scriitoarea a intrat în arena leilor la deplina maturitate, fizic și psihic vorbind, din care anume motive – oricine le poate bănuși, dar... – nu mai contează, amânându-și debutul adică până la limita de sus a răbdării, ca un veritabil șahist. Altminteri, desigur că ar fi fost ca și pierdută în spațiu, masacrată și sacrificată-n zadar pe altarul devenirii casnice; o eroină în plus în *Istoria anonimă a Târgoviștei*. Cuceritoare prin forța expunerii și puterea de decelare, prin travaliul creator, dar mai ales prin curajul și prin sinceritatea dezarmantă a redării într-o formă publicabilă a propriului film existențial, unul obișnuit și nu prea, în care se vor regăsi jucând și chiar făcând figurație mult mai multe femei (fiice, mame, soții etc.) din generațiile noastre (zic de noi, cei care stăm călare pe două secole) decât vrem să credem la o primă vedere, nemenajându-se sub nicio formă, neuitând și neomițând nimic dintre detaliile picante, dureroase și amar-delicate care i-au marcat devenirea ca om și artist, simțind tot mai acut cum clipa pulsează spasmodic sub penița ei, Ecaterina Chiriță-Bazilescu pare că nu a uitat și nu iartă nimic. Pentru că nici viața, când a fost să fie, nu a iertat-o pe ea.

Victoria Milescu

Cenușa din călimară

Între numeroasele lansări de la Târgului de carte Bookfest din primăvara acestui an, s-a remarcat și *Cenușa din călimară*, o antologie lirică apărută la editura Rafet din Râmnicu Sărat, în 2025, editură condusă de inimosul scriitor Constantin Marafet. Inimos fiindcă această carte a apărut aproape spontan, cum spune el însuși, s-a realizat într-un timp record și s-a bucurat de aplauzele unei săli pline în ambianța efervescentă a târgului, unde s-au întâlnit cu bucurie autori, cărți, editori și desigur cititori de toate vârstele. Antologia cuprinde în ordine alfabetică șapte poeți care au multe în comun: Laurențiu Belizan, Mihaela Roxana Boboc, Valentin Busuioc, Evelyne Maria Croitoru, Constantin Marafet, Nicoleta Milea și Victoria Milescu. Toți fac parte din Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Poezie București, toți au o legătură într-un fel sau altul cu Râmnicu Sărat, fie că au luat Marele Premiu la Festivalul „Titel Constantinescu”, fie că au făcut parte din juriu, au publicat la editura Rafet, sau în revista „Glas Râmnician” – activități culturale organizate și conduse de Constantin Marafet, poet, prozator, publicist, dar mai ales un „editor de top”, cum l-a numit regretatul scriitor buzoian Marin Ifrim. Fiecare poet beneficiază de un portret color, un scurt cv și un grupaj de aproximativ 11 poezii, de dimensiuni diferite. Să-i prezentăm.

Laurențiu Belizan: un condei experimentat, o poezie dezinhibată, emancipată, cu versuri percutante, unde luciditatea și sensibilitatea emoțională se completează ingenios: „când satirul sicofant le-a arătat drumul,/ încă nu își golise cupa de trei ori./ în Eleusis dimineața avea obrazul unei fecioare,/ pereții de lut îi scorojeau pielea/ coborând încet în ea./ bărbatul visa la Angkor Vat cu ochii deschiși,/ orgia luase sfârșit,/ coiful îi căzuse de pe creștet.// un zid negru creștea din iarbă,/ Hieronymys Bosch și Francisco de Goya/ schițau ceva pe verso,/ din picioarele lui începură să crească/ rădăcini de mangrove.// a ieși din pământ este umilința și sfidarea supremă”(hierofantul).

Mihaela Roxana Boboc: o poezie cursivă, confesivă, cu o indicibilă undă de melancolie, ce-i conferă rafinament și mister, analizându-și trăirile interioare în contextul unei realități incongruente, privite totuși cu înțelegere, sub aripa unui înger ocrotitor: „într-un mod în care nu știam nimic despre tine dar/ simțeam tot/ o dimineață în care aluneci în visul din vis/ poezia te înghite odată cu aerul din jur/ lăcomim după emoție/ acest petic de rai de poalele căruia tragem/ să fie lumină/ spuneai/ și te-am crezut/ erai al meu/ în acel mod în care vidul devine piesa de rezistență/ pentru ceea ce urmează/ o zi ploioasă de aprilie/ în care te dezbraci de cuvinte/ poate iubirea va aluneca în năvod/ și prinsă între poeme/ va ridica steagul alb/ în zarea ca o matrioșcă din ce în ce mai mică/ tu erai al meu/ în singurul mod/ în care poți locui fiecare cameră a inimii/ și aceasta să rămână liberă” (*Tu erai al meu*).

Valentin Busuioc: poezii scurte, concentrate, limpezi, a căror esență configurează un mesaj, direct ori subînțeles, axiomatic, filozofic, moral, cu inteligență și un profund sentiment de umanitate: „de trei zile plouă întruna// mâna caldă a copilului meu e tot ce mai simt// tati/ mă întreabă într-un târziu/ de ce când plouă/ oamenii stau triști la fereastră?// zâmbește și tu/ nu te-ai gândit că atunci când fulgeră/ Dumnezeu ne face fotografii?” (*Fotografia*); „viața e un pian// zile albe lângă zile negre// degete calde/ degete reci// moartea/ mereu în fundal/ murmurând un cântec de leagăn” (*Pianul*); „Îngenunchez/ pentru rugăciune - // îi dau trupului/ forma sufletului!” (*Credința*).

Evelyn Maria Croitoru: o poezie mizând pe mesaj, pe notația fulgurantă, sugerând nu explicitând, cu versuri uneori eliptice, condensând în economia verbală o fecundă tensiune interioară – „Noaptea lumii-i/ adunată în tăceri/ insuportabile./ Cernută în risipa timpului./ Nu vei ști, nu vei ști/ decât atunci/ când vei pași,/ așa, ca mine,/ pe cioburi de oglindă,/ pe drumul/ ostenit al viului flămând/ în care noaptea lumii sapă...// printre tăceri asurzitoare/ vei căuta ușa/ dintre tine și speranță...// Alfabetul pasului înainte/ îți ținutiese glezna/ de trunchiul nopții” (*Noaptea lumii*).

Constantin Marafet: prolific, polivalent, cu o capacitate imaginativă debordantă, cu asocieri lingvistice surprinzătoare, cu discurs energic dar în subiacent un sentimental, cu o conștiință valorică bine ancorată în peisajul literar de azi: „patru dinți din față mi-au rămas în mansardă/ Marin Sorescu rămăsese cu trei/ unul *la liliaci singur printre poezi*/ fluiera ca o mumie egipteană/ la ceasul din turla bisericii/ lui Florin Pucă tot trei dinți îi rămăseseră în furca din desenul dăruit lui Dumitru Pricop/ ce frig cuprinde cerul gurii!// aburii ies fără pașaport la raport/ în fața trenului regal/ vând dinți vând dinți/ striga un vânzător ambulant/ pe un peron de lângă Marea Egee/ era așa de frig încât două secole/ am numărat dinții poezilor/ fiecare avea un dinte împotriva/ împotriva lunii/ împotriva lumii/ eu mai am patru dinți/ îi păstrez ca pe sfintele moaște/ la rădăcina răsăritului/ nu am niciun dinte împotriva/ dimpotrivă/ în oglindă/ îi ascult/ îi las desculți/ pe la uși/ clipa se ascunde/ rup bucăți mari de frig/ norii îi înving/ și deodată așa/ apăr o stea/ ceruri de poet scot fum/ într-un album” (*patru dinți din față*).

Nicoleta Milea: o profesionistă a scrisului, al cărei har e susținut de cultură și simț estetic, astfel că poeziile sale sunt precum apele liniștite dar adânci, iar în adâncul lor, poți descoperi, dacă ești pregătit, pietre prețioase, inestimabile. Iată poezia, „Înflorit în cenușa din călimară”, care l-a inspirat pe Constantin Marafet pentru titlul recentei antologii: „Arsura/ îmi macină/ degetele,/ nu renunț/ la prologul/ autobiografic,/ interesant e/ că l-am ajuns / din urmă/ pe Quijote...// nu renunț/ nici la scutierul / înflorit/ în cenușa din călimară...”

Victoria Milescu: ultima, dar nu cea din urmă, în antologie, are o poezie citadină, elaborată, unde realul se împletește cu fantasticul, candoarea cu revolta socială, generând reflecții ludic-ironice, temele majore fiind: viața, iubirea, moartea, relația dintre om și divinitate. „Întreaga zi/ am umblat prin orașul sistemelor/ am umblat printre sistemele de iluminat, de încălzit/ de alimentare, de ventilare/ ale poemelor/ am umblat prin subteranele cuvintelor/ de care oamenii sunt atât de legați/ funcționau.../ funcționa chiar și sistemul de îmbunătățire/ a relației cu Dumnezeu/ fiecare sistem avea subsisteme/ de supraveghere audio, video performante/ am străbătut kilometri de metafore/ am auzit ritmuri și rime necunoscute/ m-a oprit la un moment dat/ un poem suprarrealist/ era supraveghetorul/ m-a scos la suprafață, reproșându-mi/ că nu aveam costumul de protecție adecvat/ afară, lumea se integrase în noul sistem solar/ unde poezia era la vedere/ fără cuvinte, fără sunete, fără autor” (*Noul sistem solar*).

Cenușa din călimară, o „ispravă” a lui Constantin Marafet, cum însuși o definește în prefața cu titlul „Carevasăzică”, deschide drumul altor culegeri de acest fel contribuind la promovarea, chiar și în porții mici, a poeziei române care, nu odată, s-a scris cu cenușă de aur.

Corina Vlad Diaconescu

Vilia Banța și lumea ei de cuvânt

Fiecare poet are lumea sa de unde prind viață gândurile pe care le îmbracă în haine strălucitoare, țesute din fire de vers.

Și Vilia Banța are propria sa lume. Este lumea cuvintelor, după cum ea însăși mărturisește în *Lumea din cuvânt*, poezie apărută în volumul *Orfeu printre himere*, 1994.

E așa departe lumea de cuvânt... spune poeta. Așa o fi pentru unii, dar pentru Vilia, cuvântul este totul.

Citindu-i cinci dintre volumele publicate, *Orfeu printre himere*, 1994, *Călătoria*, 2002, *Semiramida era numele ei*, 2020, *L-am cunoscut pe Yorick*, 2022, *Ofrandă clipei promise, miniaturi pe un bob de nisip*, 2025, am remarcat că expresia care apare cel mai frecvent în strofele sale, este chiar aceasta, *cuvântul*.

Cuvântul îi îmbracă, sonor și grafic, șoaptele și strigătul sufletului, aflat într-un *deșert existențial*, remarcat de regretatul nostru mare poet, Radu Cârneli.

Eu nu sunt poetă, nici critic literar, dar, după ce în ultimii ani am avut bucuria de a (re)descoperi poezia contemporană, iată că simt nevoia să vorbesc despre felul în care o percep în general și despre impresia puternică pe care mi-a făcut-o creația prietenei mele, Vilia, atât cât am citit până în prezent.

Așadar nu am pretenția să scriu un text de critică literară, ci, pur și simplu, vor fi câteva considerații venite din partea unei cititoare obișnuite. În ultimii ani, am avut prilejul să primesc multe volume de poezii cu dedicație, să asist la prezentări de carte, să ascult versuri rostite de autori, de actori sau puse pe muzică de cantautori.

Datorez aceste frumoase și benefice oportunități, care mi-au făcut mare bine sufletului, în primul rând, familiei Eliza Roha și Nicolae Roșu, pentru că ei sunt cei care, după urcarea la cer a regretatului meu soț, au instituit premiul Mihail Diaconescu, pentru câștigătorii concursului de proză pe care îl organizează în cadrul Editurii *Betta* și al revistei *Arena literară*. Datorită lor am început să frecventez – cu pian sau fără – cenaclul literar pe care îl patronează. Aici am cunoscut mulți scriitori, poeți, prozatori și critici literari de renume.

Am citit aproape toate volumele de poezie primite, din scoarță-n scoarță. Unele mi-au plăcut foarte mult, altele, mai puțin, dar am fost din ce în ce mai interesată să înțeleg mecanismul scrierii versurilor. Le prefer pe cele cu rimă și cu subiect sentimental. În același timp, încerc să pricep cum a gândit și ce a simțit autorul în momentul scrierii.

Mi se pare o experiență interesantă și anume, să cunoști o persoană în viața sa de toate zilele, apoi să o descoperi altfel, citindu-i textele, mai ales poeziile. În proză vorbește toată lumea, așa precum descoperă în amurgul vieții, Monsieur Jourdain,

celebrul personaj a lui Molière, dar versurile nu sunt la îndemâna tuturor. Rămâi uneori uimit de ceea ce mintea poetului și talentul pot să creeze, cu rimă sau în vers alb, spre bucuria lectorilor

Am încercat și eu să scriu poezii... Nu am reușit prea multe. Cu timpul, parcurgând creația poetică a unor autori consacrați, am început să înțeleg ce este poezia, pentru că eu doar am povestit în versuri despre sentimentele mele și am descris unele momente trăite. După o vreme mi-am dat seama că nu aceasta este poezia adevărată. Căci poezia nu *se face*, nu povestește, ea se simte. De aceea marile creații te înfioară atunci când le citești. Adevărata poezie nu este fabricată, așa precum am încercat eu însămi. Ea se scrie singură, izvorăște direct din inimă și din minte, din toată ființa celui *chinuit* de un gând, de o dorință, de o neîmplinire sau, din contră, animat de o mare fericire, ceea ce, drept e că se întâmplă mai rar.

În paralel cu lectura volumelor de poezii, am început să citesc și cărți despre creația lirică.

Profesori, cercetători, lingviști, critici literari s-au ocupat cu descifrarea procesului nașterii poeziei.

În ampla sa lucrare *Teologia ortodoxă și arta cuvântului* (Ed. Doxologia, Iași, 2013), Mihail Diaconescu, în secțiunea *Genul liric*, din capitolul intitulat *Liviu Rusu despre raporturile dintre viziunea lăuntrică asupra existenței, exprimarea lirică și imaginile intuitive*, îl citează: *Lumea ascunsă a eului e imposibil de tradus în termeni abstracti. Ea trebuie trăită, trebuie intuită... Imaginile poetice au caracter intuitiv. Scopul lor nu este vizualizarea plăsmuirilor, ci împărtășirea în mod nemijlocit, prin forța cuvintelor a unui sens ascuns.*

Așadar cuvintele, aceste nestemate ale existenței omenești, de cele mai multe ori cu sensul lor evident și nu abstract, o ajută pe Vilia Banța să exprime ceea ce simte: *E noaptea mea lungindu-și capcanele/ pe fire de păianjen la streșini de-anotimp/ Vin daimonii să bată piroane/ în lemnul ferestrei peste fiecare cuvânt de-ntunerice.*//

De asemenea, o ajută să-și pună întrebări: *Valul spart la țarm/ de ce atâta zbucium?...ori să invoce Liga Cuvintelor din Colivie... Și cuvintele mele/ Ele se înșiră pe foi și așteaptă./ Ce? Să plece în lume, da,/ și ele visează să iasă măcar până la cearcănul lunii,/ în noaptea de vară, să vadă / cum mână Domnul visele prin cer.*//

Prin poezie, autorul exprimă nemijlocit trăiri, impulsuri, atitudini, reacția spontană față de realitatea cu care vine în contact, prefacerile sale spirituale.

Vilia Banța, poetă citadină prin excelență, nu găsește orizontul luminos,...*eu sunt prizoniera lor/ aici, în Colivia de aripi și beton.*//

Orașul încins de arșiță, înghețat de ninsoare, cenușiu în octombrie, dezgolit de frunze în parcul pustiu, o copleșește. Toate-s nimic, toate-s pe dos... *Armonie și haos la un loc/ și o mare de tăcere.*//

Șarpele ară lumina pe dos.../ Pomu-ndurării rană-i pe trunchi,/ Umbră-i coroane cu cântecu-n jos./...Alge-mpietrite peste catarge./ Rădăcinile-i (copacului) se mutaseră-n cer/ și adăposteau pe-acolo/ stele cu miros de pământ.//

Poezia sa este un permanent balans între pământ-lut, cer și stele. Nu zboară decât vulturul, se aude doar clopotul. Rar este invocat soarele ori albastrul cerului.

Cenușiul realității cu care se confruntă poeta este completat de culorile telurice, ruginiul, albul rece, arămiul, foarte puțin galben și violet, și, din când în când, apare verdele ierbii, iar florile de cais sunt singurele care răsar în decorul trist și întunecat.

La fiecare nouă lectură descoperi alte elemente pe care le folosește frecvent și care întregesc peisajul poetic, fluturii, păsările, aripile, furtuna, ferestrele. Deseori apare

motivul oglinzii, în care te privești cu mască sau fără, *lumea filtrată-n oglinzi neperechi, mă amețește de moarte/ dedublarea-n oglindă.*//

În viața de toate zilele, Vilia Banța este o persoană de o mare delicatețe, calmă. înțeleaptă, lucidă, prietenoasă, apropiată de colegi, empatică, atentă cu cei din jur, astfel că nu ai bănuî cât zbucium, ce probleme existențiale o preocupă, lucruri pe care ne permite să le descoperim prin volumele sale.

Poeta experimentează forme diverse ale conceperii strofelor, unele lungi, altele foarte scurte, poezii cu titlu sau fără, cu rimă sau fără rimă, cu repetări de versuri sau de simple cuvinte.

Din atmosfera încreștată a numeroase poezii, am selectat multe *armonii lingvistice*, îndrăznesc să numesc astfel expresiile frumoase și combinațiile interesante, pentru că autoarea este o foarte bună mânăitoare a limbajului poetic, în care se remarcă eleganță, finețe și talent.

Iată câteva exemple care mi-au plăcut în mod deosebit: *cearcănul lunii, nesomnul înecat într-un pocal cu stele, timp rănit, între ore de plumb și ore de ceață, cerul mi se lipește de pleoape, secera lunii poleind veșnicia, candela absenței, candelabre de greieri, gleznele ierbii, noaptea se-aprinde-n poeme, păstor de vise.*//

În atmosfera întunecată a orașului, poeta își îndreaptă speranța către Dumnezeu și îl invocă adeseori: *...și numai tu, Doamne, îmi auzi/ țișatul coloanei vertebrale/ între tine și albul hârtiei.*//

Îngerul păzitor este invocat de asemenea, ceea ce ar fi o dovadă că poeta nu se simte chiar singură, deși mărturisește în poezia **Mă pregătesc de plecare...** *aș pleca din mine o vreme...*

Din universul atât de bogat al creației sale, din sensibilitatea sufletului său, nu putea lipsi iubirea, sentiment ce încearcă să coabiteze cu problema existențială pe care o are în lumea întunecată și cețoasă a orașului.

Iată, iubirea există, am găsit-o exprimată atât de clar și mi-a plăcut atât de mult încât am învățat una dintre poezii pe de rost. Este vorba de **Iertare**, din primul volum citit de mine, **L-am cunoscut pe Yorick:** *I-am scris numele pe nisip/ cu palmele arse/ și apa l-a dus departe, în larg,/ murmurându-l./ Apoi i-am iertat amintirea/ umbrei în prag.*...//

Voi cita în continuare, câteva cuvinte din ceea ce Vilia mi-a scris online, cu mult timp în urmă, atunci când i-am transmis scurte comentarii, după ce am citit primul său volum. Sunt cuvinte sincere, necenzurate de conștiința calității sale de poetă consacrată, de critic literar, de membră în juriul unor concursuri, ca și de membră a Uniunii Scriitorilor din România. Vreau să cred că ceea ce mi-a scris atunci, nu a fost doar de complezență. *Grozav te pricepi să pătrunzi înțelesul poeziilor, mă impresionezi, ești destul de aproape de sens... Scriu și eu ce cred, ce simt, cum văd lumea și iau prea mult în seamă ceea ce mă întristează. Nu știu să mă joc cu poezia, aș putea, dar nu mă reprezintă.*//

Vilia Banța, prietena mea, cu nume izvorât parcă dintre petalele unei flori, se definește ea însăși ca poetă a... **cuvântului**.

Și pentru că, în încheiere, nu mă pot hotărî să aleg între două strofe separate, le voi nota pe amândouă, pentru că ele susțin și confirmă alegerea titlului pe care l-am dat acestui comentariu, **Vilia Banța și lumea ei de cuvânt**.

...Lumina din fereastră/ s-a stins/ și-n lacrima-nghețată/ s-au aprins/ ochii din lăuntru meu.// Așa a-nflorit/ Cuvântul/ pe când eram/ de pază și eu/ la somnul furtunii.// Poetul s-a născut/ dintr-un superb hiacint,/ într-o noapte respirând/ meridional/ mireasma Cuvântului...//

Eugenia Duță

Mara – un personaj dramatic*

La editura „Fast Editing” a apărut volumul doi al romanului „Am fost sau nu?” al interesantei scriitoare Gabriela Stanciu Păsărin. Și acest al doilea volum abordează tehnica folosită în primul, aceea a combinării pasajelor de autor, cu jurnalul eroinei.

Povestea continuă din punctul în care Mara, cea care este în centrul romanului, pleacă din București spre Costinești, locul în care speră să se pătrundă de vraja mării dar și în care poate, totuși, se va revedea cu Tudor, obsesia vieții sale interioare.

Ne vom opri asupra portretului acestui personaj care traversează o perioadă grea din viața personală dar reușește ca în final să devină o femeie puternică și stabilă. Autoarea ne poartă cu subtilitate prin multiplele încercări la care este supusă eroina sa și cititorul se lasă acaparat de curgerea subiectului, empatizând cu tribulațiile sentimentale și nu numai, ale Marei.

Ajunsă în tabăra de studenți plină de speranțe, în foarte scurt timp, dispoziția tinerei femei se schimbă, așteptarea ei se arată a fi zadarnică și deja e în degringoladă. Trădarea lui Tudor o face să se revolte. Încearcă să se ancoreze lângă cineva, pentru că se simte dezechilibrată și pentru că, structural, este dependentă de o prezență alături de ea.

Andrei apare brusc în viața ei și ea se simte atrasă inexplicabil de personalitatea lui. Tânărul o abordează cu delicatețe dar persuasiv și nu îl acceptă, pentru că, din mulțimea de tineri care umpleau plajele Costineștiului, o șochează asemănarea lui cu Tudor. Mai departe evenimentele se derulează în conformitate cu dorințele sale interioare, pentru că de fapt, ea îl construiește din imaginația sa, brodându-l peste o realitate care nu îi mai aparținea dar o obseda. Andrei nu este un personaj negativ, dimpotrivă, dar este destul de departe de a avea calitățile cu care Mara îl investește la superlativ. Este un tip de bărbat onest, direct, fără meandrele lui Tudor. Asemănarea fizică, o ajută pe Mara să se ancoreze „în portul lui”, aproape fără a

sta pe gânduri. „Răuvoitorii” ar putea să protesteze: „Bine, dar abia s-a despărțit de Tudor și...” Ei, bine, NU. Mara de fapt continuă povestea de iubire cu Tudor, un alt Tudor, fizic asemănător dar psihic, sentimental și chiar moral cu totul altul, așa cum ea ar fi dorit să fie adevăratul Tudor. De fapt, *il reconstruiește, îl modelează pe caracterul lui Andrei*, pentru a găsi, în sfârșit, Perfecțiunea.

Mara trăiește interior într-o permanentă furtună de evenimente ciclice, repetabile. E atentă la nuanțe, în hipersensibilitatea ei și caută să înțeleagă un limbaj al gesturilor, al mimicii, al jumătăților de cuvinte. Trăiește în lumea ei interioară, în opoziție cu Andrei, mai terestru, care pune în scena vieții o idilă romantică dar mult mai realist, în timp ce Mara nu poate să trăiască plenar o iubire obișnuită, pentru că dorește să o simtă ca pe o poveste fantastică de dăruire totală dar, nu se poate opri să nu se gândească permanent la finalul ei. Ea este un personaj contorsionat, poate chiar tragic, care vede numai partea neagră a vieții și care, pare că își regizează scenarii dramatice, căci acestea sunt modul în care ea poate trăi *total*. Îl respinge pe Andrei și creionează o despărțire plină de mister pentru că, deși simte că energia lui pozitivă o contrabalansează pe cea negativă a ei, se teme de un final din nou plin de suferință. În acel moment, subconștient, îl anticipează. Își regizează despărțirea, dintr-un impuls de autoapărare, deși apoi regretă. Dar se simte înlănțuită de neputința de a se rupe de Tudor, de începutul unei ciclice întoarceri la el și se sperie. Încearcă atunci să se rupă de Andrei, deși oscilează, suferă, nu se poate elibera iar în scurtele momente în care crede că o poate face, senzația singurătății o dezechilibrează.

Peste suferințele sentimentale și frământările care o epuizează, Mara trăiește în plus și coșmarul domestic în care o fată – femeie! la 23 de ani trebuie să dea în continuare socoteală părinților abuzivi, doar pentru că încă trăiește în casa lor și o terorizează deși o iubesc și îi doresc binele, dar, așa cum se întâmplă de multe ori, nu binele ei ci pe acela pe care îl consideră ei că îi este necesar. Cu hotărâre, deși într-o situație psihică precară, Mara încearcă să se ridice peste toate opreliștile și se concentrează asupra vieții personale. Oscilează în continuare, căutând bărbatul ideal, obsesia sa permanentă care o face să creadă că numai astfel va reuși să trăiască plenar. O greșeală care o va face să sufere chiar și mai mult. Căci, ce va face atunci când va observa fisurile? Chiar dacă are un prieten credincios, Costin, (singurul bărbat care, deși pare că o iubește în tăcere, preferă să rămână constant pe postul permanent de prieten) care îi spune că *„fericirea este o stare de echilibru pe care ea nu o are pentru că nu este femeia capabilă să trăiască singură”*, Mara nu dă atenție avertismentului și continuă să caute în disperare acel om care să o ținutiască pe loc din degringolada în care este.

În condițiile în care se simte derutată de tăcerea lui Andrei, căruia, după ce îi aflate adresa, îi trimisese un teanc de scrisori patetice, Șerban apare în viața ei ca o excepție de la regulă. Nu are nimic din Tudor, nimic din Andrei. În schimb, are foarte multe din ea, ceea ce, în final, o sperie. Și atunci hotărăște să îl sacrifice. Greșit... foarte greșit...

E de înțeles toată spaima Marei în fața vieții. În aglomerația din viața ei, nu există de fapt, nici o singură persoană pe care să se bazeze, de la care să aibă un sprijin. E singură. Nu are prietene, deși pe undeva apare o „Ioana”, destul de subțire și superficial creionată, poate doar ca o persoană de încredere la care uneori mai ajunge să își golească sacul; dar ea ar fi avut nevoie de o ființă care să îi aparțină total... Din punct de vedere

literar, această așa zisă prietenă, ar fi putut să lipsească, e un balast pentru roman sau poate ar fi trebuit să fie conturată ceva mai credibil. Dar, oare nu aceasta este, de fapt, drama Marei? Necesitatea acelui *TOTAL* devotament al unei persoane? Ioana apare fulgurant în existența ei și dezamăgirea este și mai mare atunci când prietena, chiar și imperfectă, își construiește, normal, propriul drum. Ori, Mara nu asta dorește de la viață. Ea caută în disperare pe cineva care să îi aparțină *IN TOTALITATE*. Și căreia și ea să i se ofere, să i se dedice.

Din nefericire, la începutul vieții de femeie, Mara se îndrăgostise fatal de Tudor și pe el îl va căuta permanent, iar această obsesie, combinată cu teama că va fi iar victimă, o face să „dea cu piciorul” singurului bărbat care ar fi meritat să fie alături de ea și care ar fi iubit-o și i s-ar fi dedicat: Șerban.

Mara își dirijează existența în sensul atingerii scopului ei subconștient: al împlinirii existenței prin unirea cu un bărbat ideal cu care să umple cercul biblic al perechii. Toate celelalte preocupări - și sunt destule - nu o satisfac, sunt doar menite de a umple un gol. Ne dăm ușor seama că nu poate fi fericită. Ne îndoim că va găsi un bărbat care va accede *IDEALUL*. Ea vrea perfecțiunea... mobil sortit eșecului, pentru că perfecțiunea *NU EXISTĂ*. Plecând la Costinești ca să se desprindă din vraja iubirii ei stelare, deși îl aștepta totuși pe Tudor, acesta este detronat din înălțimea iubirii care-l zeificase. Dramatic, ea dorește un Luceafăr... Dar se alege mereu doar cu Cătălin. „*Dumnezeule, ce babilonie în viața mea dar mai ales în sufletul meu!*” exclamă ea la un moment dat și are dreptate, își dă singură verdictul dar este incapabilă să își depășească starea. Trăiește frânturi de fericire atunci când se sprijină, fizic sau doar mental, pe anumiți bărbați care corespund portretului interior plăsmuit de ea. Că acesta e Tudor sau Andrei, nu mai are relevanță, pentru că, de fapt, ei nu există real ci sunt construiți și înobilizați cu calități pe care ea le creează mental. Realitatea din jurul ei este cea pe care ea o construiește. Universul întreg există pentru că mintea îl percepe și îl acceptă. Fără să vrea, Mara aplică unele concepte filozofice pe care nu le cunoaște de fapt, dar le exemplifică prin toată existența și atitudinea sa. Bărbații din jurul ei nu sunt reali, ea îi vede prin ochelarii deformați pe care îi poartă, atribuindu-le calități pe care nu le au. Ei nu pot fi perfecți 24 din 24 de ore, iar Mara nu va fi niciodată fericită. Ea este *Eroina dramatică. Tragică*.

Din păcate, ea nu se sprijină pe intelectualul și pretențiosul Șerban, a cărui dragoste este mai profund adevărată decât a banalului, terestrului Andrei, investit de ea cu o aură care posibil va dispărea și care de fapt, îl sperie chiar pe erou. Mara transferă asupra unui om obișnuit - ceea ce nu se înscrie în destin ca un defect - toată forța care de fapt nu este a lui ci a ei. De aceea spunem că *ea nu va fi niciodată fericită pentru că bărbatul pe care îl caută nu există decât în ea și clipele în care se simte împlinită sunt construcțiile ei*. Tragică în fond, Mara își făurește momentele de fericire pe care le trăiește plenar, dându-le o anvergură imensă, pentru că ea este ca un deșert care soarbe o picătură de ploaie, știind că va urma din nou seceta. Momentele acestea de presupusă fericire se consumă rapid, însă, părând că nu au consistență, imediat după ele se instalează degringolada, tristețea, vidul, frigul interior. Are clipe de luciditate în care își dă seama că „*practic, iubirea lipsea... că se hrănea din nou cu himere. Nu o mulțumea deloc viața ei, fără scop și cu o țință presupusă.*”

În punctul de criză care apare la sfârșitul anului trei, Mara, speriată singură, amenințată să fie aruncată într-un oraș de provincie ostil, cu oameni absolut necunoscuți, intră în panică. Deja momentul ei cu Șerban se consumase, deja anihilase orice intenție a lui de a se ancora în viața ei și o făcuse de spaimă sau din instinct de conservare, simțindu-l atât de asemănător ei încât considerase o posibilă legătură ca un incest. Greșeala vieții ei, pentru care va plăti mai departe. Încolțită de îndoieli, se aruncă orbește înainte și calcă iar greșit, poleind cu aur un personaj aproape la fel de terestru ca și Andrei și care era departe de ceea ce ea așternuse în aureola de deasupra lui. Alegerea, făcută în grabă, sub presiunea evenimentelor, îi va crea mai multă suferință și umilire decât tot ce i se întâmplase până atunci. Dar „viața ia de acolo de unde poate lua” și potențialul de suferință al eroinei este imens. Emil este contrariul lui Tudor și poate a fost unul din motivele alegerii ei, ca să se elibereze de obsesie. Deși respins, Șerban rămâne etic corect și nu ezită să o avertizeze: *„Este cea mai proastă alegere pe care puteai să o faci. Nu vă potriviți absolut deloc, este din alt aluat decât tine. Vei constata singură. Nu uita că te cunosc foarte bine!”*

Șerban a citit foarte bine diferențele dintre cei doi și evenimentele care au urmat în orașul roșu, Galați, o demonstrează perfect. Dar experiențele consumate acolo, nu numai cele din căsnicia șchioapă cu Emil ci și cele sociale și politice, o maturizează. Nu analizăm această parte a romanului, pentru că ne-am propus numai privirea asupra personajului principal, dar nu putem să nu facem observația că scriitoarea excelează aici, prinzând, în mod surprinzător, unele aspecte care descriu perfect societatea coruptă până la penibil, care alcătuia o imagine sinistă a unui oraș închis în cercul de fier comunist.

Deși pe următoarele pagini, aproape o treime din roman, se prăvălesc asupra eroinei acțiuni, conflicte, tulburări, ele nu adaugă prea multe la portretul ei interior deja construit. Dar toate câte se vor întâmpla o vor maturiza, o vor întări, „căci obstacolele sunt făcute să întărească acele caractere puternice”, chiar dacă purtătorii lor nu le conștientizează. După o întâlnire emoționantă cu Tudor, Mara își jură *„Niciodată nu voi mai accepta lângă mine un om care să nu mă merite!”*.

Mai stăpână pe ea și încercând să își gestioneze sentimentele, Mara reușește să se desprindă din coșmarul și degradarea în care o târa Emil, dar și să domine întâlnirea cu Andrei, regăsit după mai mult de trei ani și apoi aruncat în negura unei alte despărțiri, pentru că da, iar, „El” devenise doar... „Cătălin”...

Maturizată, puternică, Mara se simte pregătită să ia viața de la început. Nu mai este doar personajul tragic pe care l-am cunoscut în urmă cu mai mult de 300 de pagini. Dramatismul ei este ținut sub controlul experiențelor pe care le-a trăit și care și-au pus amprenta asupra ei. Deși rămâne în căutarea perechii ideale cu care să întregască cercul, cititorul poate spera că dorința interioară va fi ținută în frâu și alegerile vor fi totuși făcute cu mai mult calm, cu o privire mai eliberată de fantasmele basmului iubirii perfecte, ideale, fără fisură. Poate chiar și regăsitul Tudor va reintra în viața ei, dar autoarea găsește soluția de a lăsa cititorul să aleagă singur finalul.

O carte nu numai interesant construită ci și romantică dar și moralizatoare. Mara se conturează ca unul dintre cele mai profunde și dramatice eroine din literatura actuală.

* Gabriela Stanciu Păsărin - „Am fost sau nu?”, vol. II – ed. Fast Editing 2018

Mihail Eminescu, revizor școlar

*Eminescu ni-i lumină, ni-i credință-n viitor,
Eminescu ne e dorul, ne e scutul
Și aripile din zbor!*

E septembrie. Abecedarele silabisesc cuvinte magice în ghiozdanele școlarilor pregătite pentru începerea unui nou an școlar, matematicile rezolvă ecuații și integrale prin mapele liceenilor întorși din tabere, vacanțe cu familia sau cu unii colegi, în timp ce toată suflarea didactică calculează numărul de ore în care trebuie să stea la catedră, în fața elevilor și să le predea viitorul, care îi așteaptă. Calculează banii, care trebuie să-i primească pentru munca lor. Au dreptul să facă asta! Dar dacă suntem în criză financiară...

Ei, dar nu despre asta vreau eu să vorbesc în aceste rânduri de ziar. Eu știu că Mihail Eminescu a fost într-o vreme revizor școlar și despre această activitate prodigioasă a Luceafărului vreau să vă povestesc. Se întorsese el de la Berlin în anul 1875, unde fusese să-și dea doctoratul în filozofie, dar nu l-a mai susținut din varii motive și acum era în Iași fără slujbă. Titu Maiorescu, Ministru al Cultelor de la acea vreme, cunoscându-i capacitățile intelectuale, colosul de cunoștințe acumulate în toate domeniile, puterea de a învinge totul, l-a numit revizor școlar în județele Iași și Vaslui.

Tânărul inspector, de doar 25 de ani și-a lăsat deoparte poezia, jurnalismul, a rărit sedințele de la Junimea pentru care era chiar ironizat de colegi și s-a pus serios pe treabă. Imediat după numire (1 iulie 1875), proaspătul revizor, luându-și în serios datoria, considerând învățământul domeniul fundamental cu ajutorul căruia o țară poate să progreseze, atât economic cât și cultural a vizitat toate școlile din cele două județe din orașe cât și de la sate. A descoperit cu durere starea de jale în care se aflau majoritatea școlilor de la sate, dar și starea de incultură a țăranilor. A străbătut pe jos sau cu trăsura satele moldave, trăind intens experiența contactului cu realitatea. Inspectează starea de fapt a școlilor, cum arătau clădirile, dar cum se desfășura și procesul de învățământ. A numit dascăli în diverse școli, a întocmit procese-verbale de constatare și a făcut rapoarte pe care le-a înaintat către Ministerul Cultelor și Instrucțiunilor publice, cum era denumit atunci Ministerul Învățământului.

În aceste rapoarte tânărul revizor consemnează lipsurile din școli, necazurile și neajunsurile populației de la sate, face propuneri privind construirea de școli noi, în locul celor necorespunzătoare, asigurarea școlilor cu lemne, burse pentru elevii săraci și majorarea salariilor profesorilor și învățătorilor. Într-un an școlar cât a fost revizor, Mihail Eminescu a întocmit 400 de documente: rapoarte, adrese către administrațiile locale, către primării, ordine către cadrele didactice (învățători și directori) etc. Lucrările de sinteză trimise ministrului sunt adevărate modele, unde putem descoperi recomandări valabile și astăzi, concepții clare în legătură cu ceea ce trebuie să fie învățământul. Revizorul, Mihail Eminescu este preocupat și de structura manualelor școlare, urmărește introducerea în școli a manualului conceput de Ion Creangă, recomandă noi metode de predare, întocmind el însuși o carte de lectură, a cărui manuscris s-a pierdut după plecarea lui din această funcție, după doar 340 de zile. În 19 iulie 1875 noul revizor trimite la minister un „tablou de organizare a școalelor pentru județul Iași”. Cu acest tablou urmărea să aibă o imagine clară cu privire la învățământul primar și voia să facă același lucru și în județul Vaslui. În perioada 10-28 august 1875 inspectează tot județul 19 comune și 55 de cătune, descoperind

multe piedici privind desfășurarea procesului de învățământ. Consideră că e necesar acest tablou, deoarece cel întocmit de prefect este incomplet și nu îndeplinește intențiile și recomandările ordinului ministerial. În toate aceste documente revizorul Mihail Eminescu dovedește interes, consecvență, pasiune clarviziune și dorință de a pune pe făgașul normal învățământul românesc. Face totul cu sârguință, luptă să schimbe ceva, dar l-au schimbat pe el din funcție, căci politicul avea, ca și azi, rolul principal în tot și în toate demersurile țării. Era extrem de intasigent. Iată ce a consemnat într-un proces-verbal încheiat în urma unei inspecții pe care a făcut-o la o școală, unde a găsit diverse nereguli, dar și directori total nepregătiți pentru a ocupa această funcție : „Într-o dezvoltare normală a învățământului o asemenea directoare, n-ar fi cu putință”. Frecvent, revizorul, Mihail Eminescu semnalează în documentele sale lipsa de preocupare pentru școală a administrației locale, unde unii primari erau de acord cu propunerile revizorului, dar nu făceau nimic, nu mișcau un pai în acest sens, fapt ce avea drept consecință abandonul școlar, frecvență foarte slabă în școli, într-un cuvânt analfabetismul se menținea ca și înaintea de Legea Învățământului, dată de Alexandru Ioan Cuza. Mihail Eminescu considera că învățătorul este singura persoană de la care clasa țărănească poate învăța ceva, căci „scribii netrebnici din primării sunt organe de apăsare și de șicană în comună”. Încă de când era student la Viena, Mihail Eminescu a înțeles rolul educației, culturii și a învățământului în progresul națiunii. Implicarea aceasta în orice domeniu denotă o caracteristică a personalității sale, care se materializează ulterior în creația sa literară, privind setea sa de absolut.

În acea perioadă istorică revizorii școlari erau numiți în funcții, ca și azi, din rândurile clientelei politice, a partidului aflat la putere și erau mână în mână cu prefectii și primarii. Un alt aspect care trebuie menționat este și faptul că tot atunci încep să pătrundă și în țara noastră noile metode de învățământ ale lui Fr. Herbart, exponentul tipic al prusacismului reacționar care prevedea regula că „orice copil trebuie să fie supus, să nu manifeste niciodată o voință potrivnică statului burghezo-feudal”... „Să-i creștem pe copiii în spiritul supunerii oarbe și să se înăbușe obrăznicia prin carceră, bătaie și chiar înfometare”. Reprezentant al puterii, Titu Maiorescu a făcut foarte puțin pentru dezvoltarea învățământului. Măsurile de reorganizare ale învățământului au constatat doar în mărirea numărului de școli, (o școală în fiecare comună) dar a lovit în cadrele didactice progresiste, susținând că materia cea mai importantă este religia și că preotul e cel mai bun învățător... Mai marii timpului său s-au prefăcut numai că înțeleg propunerile revizorului, căci imediat ce în primăvara anului 1876, noul ministru, Gheorghe Chițu îl disponibilizează pe Eminescu din funcția de revizor sub pretextul că în termen de 15 zile nu a inspectat nici o școală, fapt consemnat într-o reclamație a prefectului către ministrul Maiorescu care își dăduse demisia înainte de căderea guvernului Lascăr Catargiu. Pe lângă faptul că este lăsat fără slujbă, noul ministru îi cere fostului revizor, Mihail Eminescu să înapoieze ministerului cei 100 de galbeni, bursa pe care o primise acesta de la Minister când fusese la Berlin să-și dea doctoratul în Filozofie...

Dezamăgit de situația precară în care se află, fără slujbă Mihail Eminescu se refugiază la prietenul său, Ion Creangă, locuind o vreme în casa acestuia din Sărărie. Cu inima zdrobită de supărare îi scrie Veronicăi Micle „Canalia liberală a nimicit ideile ce mi le făcusem despre viață! Rămas fără o poziție materială asigurată, purtând lovitura morală ca o rană, care nu se mai poate vindeca, voi fi nevoit să iau din nou toiagul pribegiei, neavând niciun scop niciun ideal. Crede-mă, de azi sunt un om pierdut pentru societate. O singură fericire ar renaște în sufletul meu, dacă aş putea să ascund nedreptatea”.

Articolele bogate în idei pedagogice pe care Mihail Eminescu le-a publicat în ziarul Curierul de Iași și Timpul a ajutat pe cercetători să înțeleagă mai bine sensul activității pe care acesta a desfășurat-o ca revizor școlar în cele două județe. Cei care au cercetat activitatea de revizor școlar a poetului au spus că nimeni până la el nu s-a aplecat cu atâta responsabilitate și interes asupra problemelor grave ale școlii românești. Titu Maiorescu nota „Era omul cel mai silitor, veșnic citind, meditănd, scriind” și de aceea îi oferă postul de revizor, „pentru a stăruia cu limpezimea spiritului său asupra noilor metode de învățământ”. Emil Cioran consemna în anul 1937: Mihail Eminescu este omul deplin al culturii române.

Ion Dulugeac – Mamaia Anta și Prințesa

„Cu cât talentele cuiva cresc, cu
atât numărul prietenilor descrește.”
(Kahlil Gibran, *Maxime și Cugetări*)

Proza lui **Ion Dulugeac** debutează cu nașterea, fiind nepotul Ion Dulgheru al lui Grosu, destinul său fiind hotărât atunci când *Bunelu* i-a cumpărat în dar, 2 cai frumoși din Hipodromul Băneasa.

Maestru Ion Dulugeac și-a împletit viața și palmaresului sportiv de talie internațională cu cea a Romanului adresat cititorului amator de dulcegării mondene, într-o continuă competiție a succesului între ele. De la meritele de excepție ca sportiv și antrenor în arta princiară a echitației, planează cu ușurință spre puzderia romanelor sale:

Bufnița de Plus, Cotul destinului, Paradisul decăderii, Povara condamnării, Vise spulberate în cadrul Colecției *Vise spulberate*; *Carantină în Iad, Două țigări și-o cafea, O vară printre interlopi, Putrezind în taină, Căință târzie*, în Colecția *A fost odată la... Jilava*; *Persida 3X Femeie, Regina Templierilor, După 40 de ani, Diamante și Cianură, Destin pierdut*, în Colecția *Femeile prin viața noastră*; *Tataia Grosa, Vânătoarea de himere, Mamaia Anta și Prințesa*, în Colecția *Viața la țară*; *Zaraza* în Colecția *Legendă și realitate* ș.a.

Romanul *Mamaia Anta și Prințesa*, din Colecția *Viața la țară*, scrisă la domeniul său de la Mogoșoaia în anul 2022, este brodat pe țesătura a 21 de capitole prinse de șnurul unui epilog.

Capitolul 1 se derulează în dalbe bucurii cu nașterea Odorului Elenei Grosu Dulgheru, cel hărăzit de ursitoare să ajungă un Cavaler al Echitației și un Maestru al Romanului picanteresc.

În Capitolul 2, Maria Dulgheru îi dezvăluie nepoatei sale Elena (Leana), întâlnirea și prietenia ei cu ilustra scriitoare, prințesa Marta Bibescu, care i-a fost pildă și model de viață moral-socială.

Sfânta zi de **VINERI**, aflată sub ocrotirea **Cuvioasei Maicii** noastre **Parascheva**, cam pe la jumătatea lunii Iulie – 1916, a prilejuit întâlnirea celor două destine: Maria Dulgheru și prințesa Bibescu. În vreme ce Maria mergea cu șareta la grădina din *Lupu*, trecând Stăvilarul de lângă Moara Bibescu, a văzut agitație pe malul apei și strigăte că se îneacă prințesa Martha Bibescu.

Maria care nu împlinise vârsta de 16 ani, dar cu un caracter dărz, dublat de curajul unei fine înotătoare, n-a mai șovăit o clipă și ca o săgeată, „și-a luat cinci-șase metri de elan, apoi a sărit în apa lacului, adâncă de peste 20 de metri, ajungând cât ai

clipi, lângă prințesa deja imobilă. Maria a prins-o de părul împletit în două cozi lungi ce încă mai pluteau pe apă, s-a întors pe sub trupul tinerei, a pus-o pe umărul său cu fața în sus, și cu un efort uriaș a adus-o rapid la mal...

Prințesa nu mișca... Maria i-a desfăcut rochia, apoi, cu ambele palme a apăsător energic de câteva ori pe piept, astfel că la a patra apăsare, prințesa a aruncat un jet de apă din gură, a tușit de câteva ori, apoi a deschis ochii, uitându-se curioasă și încurcată la lumea din jurul său...

Din acel moment, Maria i-a devenit prințesei cea mai bună prietenă și confidentă de suflet, căreia putea să-i mărturisească orice, fără rezerve, ba, mai mult, uneori îi cerea și sfaturi. ” (Ion Dulgeac, op. cit., p. 31)

Cine a fost de fapt principesa Martha Lucia Bibescu?

Prințesa Martha Bibescu, a fost principesa Martha Lucia Lahovary, născută în Cetatea lui Bucur, botezată așa de Marele Domn al Valahiei, neînfricatul Vlad Țepeș, Cetatea Bucureștilor, la 28 Ianuarie 1886, de Ziua sfinților Cuv. Efrem Sirul, Isaac Sirul, Paladie și Iacob Sihastrul.

Marii sfinți sihaștri, trăitori ai Filocaliei hristice, din stirpea noastră geto-traco-dacică **Efrem și Isaac Sirul** au dăruit omenirii ortodoxe cele mai sublime rugăciuni, una a smereniei prin excelență, rostită tot timpul postului Nașterii Sfântului Prunc:

„Doamne și stăpânul vieții mele,/ Duhul trândăviei, al grijii de multe,/ al iubirii de stăpânire/ și al grăirii în deșert nu mi-l da mie!// Iară duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și-al dragostei,/ Dăruiește-l mie slujitorului tău.// Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele/ și să nu osândesc pe fratele meu!// Că binecuvântat ești în vecii vecilor Amin!”

Cealaltă rugăciune, a lui Isaac Sirul, de esență isihasto-carpatină, cum ar fi spus marele sofianist **Ghelasie Gheorghe** – Doctor al sufletului filocalic de la Mănăstirea vâlceană Frăsinei, este un imn al Doxologiei ortodoxe universale, din care redăm acel început serafic și subim:

„Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru.../ Cu patimile Tale vindecă patimile mele. Cu rănilor Tale tămăduiește rănilor mele. Cu sângele Tău curățește sângele meu și amestecă în trupul meu mireasma Trupului Tău celui făcător de viață.” (Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte despre Nevoință*, Ed. Bunavestire, Bacău, 2001, p. 34)

Prințesă de sânge și aristocrată a scrisului frumos, elevat, Martha Bibescu era legată prin sânge și alianță cu o mare parte dintre cele mai vechi și mai glorioase familii din Țările Vlaho-Române. Trunchiul patern al faimoase prințese era Petrache Lahovary, care ajunsese intendent al monetăriei sultanului, către sfârșitul veacului al XVIII-lea. În a patra generație Lahovary, s-a născut Ioan N. Lahovary (1848-1915), tatăl scriitoarei, ce a îndeplinit importante funcții politice conservatoare: ambasador al României la Paris, ministru de Externe, președintele Senatului.

Alexandru, fratele mai mare, a fost ministru de Justiție, Domenii și Externe, iar generalul Iacob Lahovary, alt frate, a fost ministru de Externe și de patru ori titular al Ministerului de Război. Ramura maternă venea prin mama sa Smaranda Ema Mavrocordat, strănepoata domnitorului Constantin vodă Mavrocordat (1711-1769), ales domn când al Moldovei, când al Țării Românești. Domnul Vodă a fost un om de mare cultură și animat de dreptate socială fiind cel care a desființat șerbia.

Neculai vodă Mavrocordat, un mare bibliofil, tatăl Voievodului Constantin, cobora pe linie feminină din vechea dinastie moldavă a Mușatinilor, iar prin **Maria Voichița**, tână și frumoasă fiică a lui Radu cel Frumos, nepoata voievodului pe care eu îl iubesc tare mult, **Vlad Țepeș** - spaima de moarte a sultanilor, osmanlăilor, boierilor vicleni, vlădicilor fărnici, a hoților și-a trântorilor, ajunsă Doamna lui Ștefan cel Mare, urca în marea familie a Basarabilor, cu cei 14 voievozi pe care i-a dăruit slujirii și strălucirii destinului Țării Românești.

Ca principesă, strălucea printr-un impunător arbore genealogic ce se revărsa multi secular peste Vatra străbună, iar prin darurile hărăzite de Dumnezeu și-a conturat aura de prozatoare, cunoscută fiind ca scriitoare română de limbă franceză ori scriitoare franceză de origine română.

Prin căsătoria cu prințul George-Valentin Bibescu s-a înrudit cu alte două verișoare, prințese: **Ana Brâncoveanu**, contesă de Noailles și **Elena Văcărescu**, ambele având propriile însemne heraldice literare de talie universală. Astfel, cele trei prințese înrudite, la care s-ar mai putea adăuga cea de-a patra la fel de aristocrată și la fel de celebră principesa **Elena Ghica – Dora d-Istria**, alcătuind astfel Careul de Ași în cultura valahă, franceză, greacă și universală.

Ne întrebăm firesc oare de ce aceste strălucitoare scriitoare care au purtat în lume valoarea culturii românești la început de secol XX sunt eminamente uitate de istoria literaturii române dar, mai ales, total necunoscute tinerilor români care își căutau repere și rădăcini în cultura românească despre care se dorește a nu se recunoaște că a existat.

Unirea prințului George-Valentin Bibescu cu principesa Martha Lahovary nu s-a făcut atât prin sângele lor albastru, cât mai ales prin tricolorul sufletelor aprinse în flacăra Rugului patriotic. Între anii 1916-1918, George-Valentin Bibescu a comandat cele două escadrile de recunoaștere ale forțelor noastre aeriene, astfel că specialiștii misiunii Berthelot, au botezat, deloc surprinzător, echipajele valahe: „*les joyeux maniaques du suicide*” – „*veselii maniaci ai sinuciderii*”. (Cristian Popișteanu, *Studiu Introductiv la Martha Bibescu– Jurnal Politic 1939-1941*)

Cunoscut, respectat și iubit pretutindeni unde existau avioane și aviatori, „*acest om minunat în mașina lui zburătoare*” a fost ales în anul 1932, președintele Federației Aeronautice Internaționale (F.A.I.), realizând *Gruparea celor 42 de aerocluburi*, din Europa, Asia și Africa. Destinul prințului-aviator George-Valentin Bibescu a fost frânt de aripa unui vultur deasupra Indiei, care i-a acroșat avionul, blocându-i comenzile și forțându-l să aterizeze pe o orezărie brăzdată de canale de irigație, suferind arsuri aproape pe tot corpul, grăbindu-i sfârșitul.

În modesta rezervă a spitalului Elias, și apoi în clinica profesorului D. Danielopolu, între chinurile și durerile atroce ale suferinței mai licărea în sufletul eroului o flăcăra albastru-verzuie a patriotismului său. „*Cert era că prințul Bibescu, conform brevetului obținut la celebra școală de pilotaj a lui Bleriot, a fost cel de-al 20-lea aviator din lume.*” (Ion Dulugeac, op. cit., p. 81)

Din viața de familie a cuplului Valentin George Bibescu - Martha Lucia Lahovary s-a născut o fată, pe nume Valentina, care ulterior s-a căsătorit cu prințul Dimitrie Ghika -Comănești.

Rămasă singură, fără soț, fără sprijin din partea română ori a aliaților, principesa Martha avea sufletul dublu sfâșiat, pe de o parte de pierderea soțului, dar mai ales de sfârtecarea Trupului sfânt al Țării sale. Începând cu anul 1916, principesa a condus un spital pentru răniți în Bucureștiul ocupat de germani, fiind o flăcăra vie, a luptei feminine, arzătoare în cadrul Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române (SONFER).

„*O altă cale a rezistenței feminine o reprezenta organizarea unei rețele care își propunea să scoată ofițeri români vindecați din spitalele de campanie bucureștene și să-i trimită în Moldova liberă. Rețeaua era coordonată de Alexandrina Cantacuzino și colegele sale de la Spitalul nr. 113 al SONFER și din ea făceau parte mai ales doamne de la Spitalul central și de la Spitalul nr. 118 instalat în sediul Automobil Clubului Român, condus de Martha Bibescu.*” (General N. Tătăranu, *Acum un sfert de veac. Amintiri din război*, București, Ed. Cartea Românească, 1939, p. 72)

Dincolo de frumusețea ei răpitoare, dincolo de distincția sa princiară, dincolo de fascinația scriitoricească, Martha Bibescu a fost deopotrivă martora unor evenimente cruciale pentru Patria sa, dar și eroina desfășurării lor, împlinind o activitate febrilă în plan

diplomatic neoficial dar patriotic, care-i conferă o aură aristocrată, valahă de neuitat și de prim rang.

„Ea a reușit să fie succesiv sau simultan, temerară globe-trotter și dezinvoltă Europe-trotter, dar și neobosită cutreierătoare de drumuri ale țării; scriitoare – premiată dar și citită, sofisticată dar și prolifică – folosind franceza ca instrument de lucru, dar stăpânind la fel de bine alte două limbi, cea maternă și cea a lui Shakespeare; fermecătoare și adorabilă versiune feminină a unui Ianus bifrons, când gazdă, când oaspete, dar mereu în contact cu mai-marii și foarte-marii epocii; parteneră de viață și uneori de ispravă a unuia dintre eroii primelor capitole din istoria aviației...” (Cristian Popișteanu, *Studiu Introductiv*, la Martha Bibescu, op. cit.)

În cerul adoratorilor ei, ca niște fluturi atrași de fascinația luminii, pâlpâiau marile personalități ale timpului sfârtecat de cele două războaie mondiale: „Charles de Gaulle, Marcel Proust*, care îi era prieten, Nicolae Iorga, regele Spaniei Alfonso al XIII-lea, dar și pe regii noștri Carol I, Regina Maria, Ferdinand I sau Winston Churchill.” (Ion Dulugeac, op. cit., p. 45)

*Marcel Proust, scriitorul care a recuperat pentru o parte a lumii pământene, „Paradisul pierdut”, fascinat de Prințesa noastră și de Opera ei, ne-a lăsat memorabilele lui cuvinte ce rămân pururea vii: „Ești nu numai o scriitoare splendidă, prințesă, ci și un sculptor de cabinet, un muzician, un furnizor de parfumuri, un poet...” (Ion Dulugeac, op. cit., p. 68)

În Londra, prin anul 1939, prințesa-scriitoare a avut privilegiul să-l întâlnească și să se întrețină cordial la Salonul Internațional de Carte, cu irlandezul **George Bernard Shaw** (1856-1950), un prinț al dramaturgiei universale, care ne-a vizitat Patria Scrisului și a Cărții memorabile, laudând-o în cuvintele sale cu grijă alese.

Alte elogii de mare rafinament, venerate principesei valahe au aparținut poetului Rainer Maria Rilke (1875-1926):

„Admirația mea pentru prințesa Bibescu este definitivă!”, iar Eroul-General și apoi președinte al Franței, Charles de Gaulle, au întregit expresia marelui poet austriac, care ne onorează: „Pentru mine, dragă Prințesă de România, dumneavoastră sunteți personificarea Europei, lucru ce mă onorează că vă sunt prieten!” (Ion Dulugeac, op. cit., p. 211-212)

Demnitatea, voința de oțel, iubirea de moșie, erudiția spiritului au ridicat-o deasupra factorilor de decizie în relațiile internaționale, stârnind admirația multora. Din păcate, nu se va ști niciodată tot ce a fost ea, ce a însemnat ea în viața politică europeană a anilor 1919-1940.

„Mereu avea de cerut ceva pentru țara ei și, incredibil de frecvent, obținea ceva din ceea ce cerea. Dar mai ales izbutea să nu lase pe nimeni să uite de România și de problemele acesteia.” (Clarence Calhoun, *The Valliant Princess from Roumania – Viteaza prințesă din România*, în „Times Literary Supplement” din 11 Ianuarie 1974)

Referitor la Opera de larg răsunet a scriitoarei putem spune că a debutat la 18 ani, când a publicat **Cele opt raiuri**, premiat de Academia Franceză, urmate de **Izvor, țara sălciilor**, apărut la Paris în 1923, ca o veritabilă odă, închinată pământului natal și înțelepciunii țaranului valah. Istoricul Vasile Pârvan, un apropiat al scriitoarei, îi scria după lectura acelei Ode admirabile:

„Contemplând viața poporului, dv. ați făcut operă nu numai de naturalist... ci și operă de poet liric, care se oglindește în apa liniștită a sufletului popular și operă de filosof stoic... Ați cântat pe fratele nostru, poporul, din țara sălciilor...” (Vasile Pârvan, *Correspondență și acte*, București, 1973, p. 234)

„Când era în Elveția, a început să lucreze la **Izvor, țara sălciilor**, scriere despre care se spune că este capodopera românească a Marthei.” (Ion Dulugeac, op. cit., p. 46)

A continuat scrisul și aparițiile lui cu *Destinul lordului Thompson* și *La bal cu*

Marcel Proust, toate patru volume traduse în românește. Opera completă se ridică la peste 31 de volume, ca autoare mărturisită, la care se mai adaugă alte câteva publicate sub pseudonimul Lucile Decaux.

La 19 Februarie 1977, **Mircea Eliade** a preluat fotoliul de membru al Academiei regale belgiene, ocupat din 1955 de Martha Bibescu, ca succesoare a prințesei Ana de Noailles, spunând în cuvântul său de recepție: „*Prințesa Bibescu a anticipat unele descoperiri ale istoriografiei contemporane, îndeosebi valoarea neprețuită a culturilor populare și... funcția dătătoare de viață a istoriografiei europene, în sensul că orice cercetare istorică adevărată ajunge la conștiința unității culturale și spirituale a Europei... De fapt luând note zi de zi, neinventând absolut nimic din datinile țăranilor, Martha Bibescu descoperise o foarte veche civilizație rurală, cu rădăcinile în neolitic, dar îmbogățită de aporturi culturale ulterioare.*” (*Academie Royale de Langue et de Litterature Francaise, Seance publique du 19 fevrier 1977. Reception de M. Eliade, Bruxelles, 1977, p. 19*)

Cinstirea, respectul, iubirea de moșie, de pământ, de Patrie i-au adus simpatia și o dragoste mereu fierbinte pentru țărâtimea harnică, credincioasă, exploatată nemilos de cei bogați și degrabă jertfelnică pentru apărarea Vetrei străbune. Mândria ei princiară emana de la fiica unui milenar Neam legendar, care a ținut în cumpănă pământul, cerul străbunilor și care a permis „miracolul geto-daco-român – statornicia, la scară multimilenară, a așezării poporului nostru pe meleagurile sale, păstrarea limbii și a tuturor celorlalte elemente ale specificului național, în pofida invaziilor și agresiunilor ce s-au succedat, coeziunea, realizată în clipele de restriște, între mulțimile ce formau talpa țării și domnitorii care se puneau în fruntea luptei pentru neatârănare, așa cum a făcut Ștefan cel Mare și alți mari Voievozi.” (Maria Brăescu, *Istoria țării în opera Marthei Bibescu*, în „*Magazin istoric*”, nr. 6/ 1977)

Constanta domniei sale pământești într-o misiune spirituală cerească a făcut ca soarta ei să-și pecetluiască destinul cu cel al Mariei Dulgheru – o femeie frumoasă, „*ca o candelă de Paște*”, cum o alinta soțul ei și botezată de nepoțelul Ionel, tot într-o zi de Vineri, Mamaia **Anta**.

Recunoștința prințesei Martha pentru salvatoarea ei, Maria Dulgheru, respectiv Mamaia Anta a fost fără margini. Marea aristocrată a ajutat-o să învețe limba franceză, dându-i cărți pentru o lectură frumoasă, a înscris-o la Liceu în Pajura, alături de mica prințesă Valentina, a ajutat-o cu loc de casă, de mobilă, iar pe deasupra cu o educația demnă de marile familii vlahe nobiliare.

„*Prințesa Martha Lucia Lahovary, pe numele avut la naștere, a venit pe lume în data de 28 ianuarie 1886, la București, fiind cel de-al treilea copil al lui Ion Lahovary, un mare avocat și diplomat cu descendență grecească, fost ministru plenipotențiar al României la Paris, fost ministru de externe și președinte al Senatului și al Smaraldei Mavrocordat, descendentă a ramurii domnitorului Constantin Mavrocordat.*” (Ion Dulgeac, op. cit., p. 111)

Magistrul meu într-o țărâmul sofianic carpatin al spiritului ortodox geto-dacic, Părintele fondator al României Tainice, **Artur Gabriel Silvestri**, un eminent Filosof al Culturii Duhului, l-a apreciat în mod expres pe principele Ion Lahovary, dedicându-i o broșură, de semnificație heraldică, intitulată sugestiv: „*Ultimul bizantin*”, cu referire expresă la Bizantinul de esență culturală traco-geto-dacă, din care a țâșnit vestita ramură imperială - Dinastia Asăneștilor.

„*Prințesa Martha Bibescu a fost una dintre cele mai remarcabile personalități ale aristocrației europene a secolului al XX-lea, prin frumusețea și inteligența, dar și gazdă a fastuoaselor reuniuni ale elitelor ținute la Palatul Mogoșoaia, casa sufletului său, cum o numea ea.*” (Ion Dulgeac, op. cit., p. 190)

Efigia de mare aristocrată a principesei Martha Lahovary-Bibescu, nu s-a pecetluit

doar prin blazonul genealogic, ci mai ales prin marea sa iubire de Patrie, prin augusta mândrie de Neam.

„Să nu ne fie rușine niciodată, grăiește de peste 30 de ani vocea părintelui Pimen Vlad, de pe Sfântul Munte Athos, *cu neamul nostru! Ne tragem dintr-un neam de sfinți, un neam de eroi, un neam care dintotdeauna și-a văzut de treaba lui, de sărăciile, de nevoile de tot felul, fără să facă rău nimănui. De-asta trebuie să avem mândrie de neam... Noi avem rădăcini adânci!*” (Părintele Pimen Vlad, *Învățăături de la Muntele Athos*, Bookzone – București, 2024, p. 266)

Romanul sportivului de rafinament și eleganță Ion Dulugeac, ne vorbește despre natura a două existențe, a două sorți feminine și privilegiul celor două destine care s-au intersectat, între care s-a țesut o broderie aristocrată cu reflexe princiare de fine undiri valahe.

Epicul cu corola lui de reflexivitate, trece deseori pe calea realității bătătorită alegoric, jalonată de măsura plasticității, împinse uneori până și dincolo de problemele actuale, reale și profunde ale vieții societății românești monarhice și post monarhice, cu reflexele ei roșu cărămiziu spre cenușiu, asemenea societății europene contemporane quasi libertine și atee.

Proza distinsului Cavaler al Echitației și al pitorescului, zugrăvită cu râvna și măiestria condeiului, trage faldurile ingenioase ale cortinei de brocart, arătându-ne niște zuluși de satiră românească din Pantheonul Umorului daco-român, brodată pe tensiunea dramatică prin care a trecut Patria noastră, într-o vreme „programată”, de *Oculă*, arătându-ne un scriitor cu un profund simț al psihologiei, din care se reflectă adevărul său existențial: cât de mult prețuiește viața dăruită lui și nouă, de Dumnezeu.

O, CÎT DE MULT IUBESC VIAȚA!

„ O, cît de mult iubesc viața! / Ce-i ne-mplinit vreau să-mplinesc, / Și lumii, îndreptîndu-i fața, / Să-i dau un chip mai omenesc. // Coșmarul visul meu apese-l! / Cu visul ăsta voi pieri, / Și poate că un tinăr vesel / De mine astfel va grăi: // A fost o fire cam posacă. / Dar îi iertăm acest păcat: / A vrut lumină să se facă / Și libertății glas i-a dat!” 5 Februarie 1914 (Alexandr Blok, *Versuri*, în românește de Victor Tulbure, Ed. Tineretului, București, 1963)

În loc de EPILOG

Trei nume mă leagă de eroii romanului distinsului Ion Dulugeac, **George-Valentin**:

În pragul tinereții alături de numele George, am fost alintat și cu cel de Valentin, de la faimosul actor Rudolpho Valentino, al cărui prieten fidel era frumosul *catalan* alb, de platou, ce și-a adorat stăpânul, venerându-l și dincolo de moarte. În fiecare Vineri (iar intră în scenă Sf. Vineri - Paraskeva), calul lipsea 2 ore pentru a se reculege în lacrimi la ipostasul stăpânului-prieten de la mormântul acestuia.

Lahovary: sunt absolvent al Colegiului Național **Lahovary**, botezat în epoca Ceaușescu „*Nicolae Bălcescu*” din Municipiul Râmnicu Vâlcea, care a revenit după lovitura de stat a trădătorilor din Decembrie 1989, la numele fondatorului, Colegiul Lahovary.

Al treilea nume, **Gaghel**: iese din povestirea tatălui meu **Constantin Marin Nistoroiu**, un Cavaler al Monarhiei regale valahe, pe când era june prim, immortalizat în poza cu **Nina Gaghel** pe care o mai păstrez, a fost pentru o scurtă vreme, Director de calitate al Fabricii de pâine – Gaghel din București, perioadă în care a cunoscut-o și a avut o efemeră idilă cu fiica patronului, isteța și frumoasa Nina, cea năstrușnică.

Dincolo de cele 3 nume, vin 7 entități regale – *înrudiri* cu verigi de suflet ale autorului: **Dumnezeu, Patria, Neamul, Natura, Familia, Calul și Cartea**, la care adaug pentru mine și pe cea de-a 8-a, **octogonul**, simbolul dacic prin excelență, **Folclorul**.

Cu aleasă prețuire în mod expres pentru CAL și CARTE!

6 Octombrie – Brumărel 2024, + Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida

Ileana Pascu

„O cicatrice transformată-n capodoperă”

Deși nu am întâlnit-o niciodată, real (am rămas datoare cu o îmbrățișare), am rezonat pe calea undelor la Radio Romantic și Radio Doar poezie, simțindu-i sufletul sensibil, copilăresc, dar de o maturitate vizibilă. Bogdana (Găgeanu) Cârstea, trăiește poezia intens, o ascunde în suflet, iar sufletul îl pune în călimară, unde cu penelul ne dezvăluie măreția sufletului ei, prin versuri, formând liane de leac între prieteni, oferind tuturor, din prea plinul ei de bunătate, câte un strop.

Așa ia naștere volumul de debut „Sufletul din călimară”. Această „Xena”, care luptă cu ea însăși, care doboară orice nenorocire, care ajută necondiționat, puternică, doar ca să poată aduce zâmbete în juru-i, speră „într-o criogenare a sufletului color, pentru a rămâne înflorit, așa cum este acum”, în timp și peste anotimpuri. Structura operei literare a Bogdanei Cârstea este bazată pe motivul poetic minimal, în vers alb, liber, relevând o situație tipică, având semnificații simbolice, personificate, caracterizând și îndrumând fiecare personaj.

*

Eul liric al Bogdanei Cârstea este confesiv, exprimând dorințe împlinite și neîmpliniri, dor, iubire, respect, crezuri poetice alegorice, transformând limbajul într-o experiență estetică și emoțională profundă. Este „încăpățânată ca o cămilă”, dar pășește ferm în lumea poeziei și a teatrului. În lirica rolurilor, cu titlu incipit, exprimă în mod direct gândurile și sentimentele, scrie cu delicatețe și dedicație prietenilor, poeme scurte, filozofice, motivaționale, atentă la fiecare detaliu, fiind ca o terapie pentru cititor. Ca și în „Povestea fricii”, Bogdana Cârstea, întotdeauna învinge, ținându-l pe Dumnezeu de mână. „Sufăr de dependență de vise” se declară în

„Doza perfectă”, din volumul „Declanșatorul viselor”, volum bilingv romano-englez, ca și volumul „EXPIR”. „Viața este un leagăn tras de Dumnezeu, înainte de a săruta din nou pământul (Leagăn). „Sunt un cocoșat / Cu prea multă povară / În spate și în suflet... (Cocoșat). „Un foc interior / Poate fi mai puternic / Decât un foc exterior (Focul). Prin aceste versuri autoarea relevă suferința, singurătatea, grijile, probleme care mocnesc în sufletul ei, chiar dacă întotdeauna este zămbitoare. „În cele din urmă, te vei cățăra / Pe acoperișul succesului (Scări). „Am avut dorința de a fi campioană” (Campioana).

Tu ești o campioană, Bogdana! „În această lume există oameni mici cu visuri mărețe” și unul dintre aceștia este Bogdana Cârstea, echilibrată și obiectivă, care aduce esența cuvântului, la rang de poezie cu parfum de dor, drag și prietenie, în adieri ale sufletului. Abordează o gamă largă de subiecte sensibile. Cititorul este condus prin portretul fiecărei persoane, prin expresia sufletului, simboluri de statut și stări cu sensuri multiple și sugestive.

În volumul „EXPIR”, cuvintele autoarei sunt legătură sufletească dintre mamă și fiică, prin intermediul unui jurnal regăsit, care dau sens poeziilor, „reflexii sângerei de răni uitate”. Bogdana Cârstea, continuă cu poeme dedicate prietenilor, „o grămadă de litere/ Un buchet de inscripții umane” (Litere), care marchează dorul și dragul de cei apropiați: „Bunica mea cu suflet pur/ Desprinsă din tablou de-azur” (Goblen). „Putem transforma suferința în frumusețe / O cicatrice se transformă într-o capodoperă” (Tatuaj), (Mulțumesc, Bogdana!).

Poeziile mamei, Nicoleta Găgeanu, sunt ca un testament lăsat Bogdanei, ascuns printre rafturi, prăfuit de vreme, dar plin de sentimente. „Am să urc într-o zi pe o stâncă / Să sădesc crizanteme-n cuvinte” (Crizanteme nebune). „Reflexe sângerei... de răni uitate-n umbră și-n păcate / De răni însângerate-n mine iar...” (Trandafiri). „Ce haihui viscolește, peste suflet și dor / Ce departe de mine ești tu, vis călător!... Ce iubire profundă / Și ce haos de ură / Mă privești din trecut, cu flori roșii pe gură / Te-am pierdut, m-ai pierdut, călător ai rămas / Și de când m-ai lăsat, n-ai făcut nici un pas (Cântece pentru ce a fost). Nicoleta Găgeanu era o melancolică incurabilă.

„Țin în palme astăzi, rază lunii / Soarele mi l-am ascuns în voal / De m-ar arde setea de lumi noi / Aș visa un mire de cristal / Dar mă arse setea de viață / Și-am visat un mire pământean / M-am trezit râzând de dimineață / Și-am văzut că ESTE și ÎL AM (Nuntă). „Spălați de mare și udați de briză... Făpturi pierdute parcă-n deșertul auriu...Ce goliciune caldă! / Oh, parcă mă-nfloară! / Ai trup lucios și neted de vioară (Nuzi). Poezia lirică a Nicoletei Găgeanu, curge, ca un râu din Carpați, înlocuind semnificația reală cu calitățile sale estetice și evocative, prin limbajul poetic cu metafore și alte figuri de stil, ritm și rimă, cu armonie și muzicalitate, având capacitatea de a capta gândul cititorului, provocând emoții puternice, în special fiecei sale, dezvăluindu-și o latură mai puțin cunoscută.

*

Poezia Bogdanei Cârstea și a Nicoletei Găgeanu, are puterea de a transmite mesaje complexe și emoții profunde, într-un spațiu lingvistic redus, creând imagini vii în mintea cititorului, stimulând imaginația și emoțiile acestuia.

George D. Piteș

Cei mai frumoși ani

Poetul Iulian Nohai ne surprinde plăcut, încă o dată, oferindu-ne cel de-al patrulea volum de versuri pentru copii, din cele cinci pe care le-a publicat până în prezent. Este de remarcat că, de la debutul editorial din 2022, domnia sa a publicat anual câte un volum, deci, se pare că autorul și-a luat hobby-ul foarte în serios: „Self-iori din mașina timpului” - 2022; „În roata cu povești” - 2023; „Răscoala cifrelor” - 2024; „Anapoda și alandala” - 2025. Cel de-al cincilea volum, scris cu aceeași vervă și implicare sufletească, care completează fericit opera poetului se numește „Mare ți-e grădina, Bachus”, și a apărut în anul 2023, demonstrându-ne cât de multe și diferite sunt domeniile de interes ale acestuia.

Și totuși, nu pot să nu semnaliez ceea ce este cu atât mai evident la ultimul volum publicat, și anume, dragostea de copii, care-l duce de mână prin lumea mirifică a copilăriei. Ar fi benefic pentru toată lumea, ca poetul să rămână cât va trăi, cu suflet de copil, dacă este posibil, iar încercările vieții să nu-i afecteze negativ trăirile, ci să-l întărească în crezul său.

Se poate spune că, după publicarea a cinci volume de versuri, poetul Iulian Nohai și-a intrat definitiv în mână, propunându-se cititorilor de toate vârstele cu un limbaj pe înțelesul tuturor, și bine garnisit cu figuri de stil, cu un discurs liric vioi și convingător, cu un ritm bine susținut și incitant, și cu rime calde, gingașe, ample și cantabile, capabile să construiască mirabile stări de spirit.

De menționat însă, este că volumul de față este mult mai spumos și mai plin de savoare, eroii săi fiind parcă ceva mai năstrușnici, mai năzdrăvani, mai nebunatici, fără ca acest lucru să supere pe cineva, cu ceva. Ei nu au astâmpăr niciodată, născocesc, mereu câte ceva nou, de la un joc, la un prieten, dar ce este de remarcat este dragostea lor necondiționată față de natura-mamă, cu pomii ei umbroși și plini de fructe, cu ierburile mângâietoare și iazurile răcoritoare, cu ființele din jurul lor, de la o gânganie ne semnificativă, la un future, la o pasăre, sau un animaluț de companie. Ei sunt iscoditori și veseli, mereu curioși și cu zâmbetul pe buze. Ei știu să cânte, să se joace, să vorbească cu orice și oricine.

Dar ce aduce nou poetul în această carte, este că el apelează în susținerea acțiunii, la diverse calambururi și jocuri de cuvinte, care rețin atenția cititorului, obligându-l ca zâmbind fără să vrea, să intre în pielea eroilor cărții, în jocul lor, în mintea lor, în lumea lor.

Acțiunea cărții începe într-un sat uitat de lume, unde, în familia Poda, s-a născut o

fetiță, care a fost botezată Ana. Din start, calamburul ne duce cu gândul la cuvântul „anapoda”, care înseamnă: „pe dos, invers, de-a-ndoaselea”, drept care autorul, punându-i acest nume, i-a definit parcă întreg comportamentul și tot ceea ce făcea ea, și mai ales, prin ce ieșea în evidență: „Nu-i ea care să se joace / Cu păpuși, ci se întoarce / Și petrece ore multe / Cu jivinele din curte. // Ana noastră ore multe / Petrecea afară-n curte / Dând boabe la orătării / Și-alergând după gănganii.”

Cam în același timp, în orașul apropiat, se naște în familia Dala, un băiețel, căruia i s-a pus numele Alan, după numele renumitului actor francez Alain Delon. Și în această situație, gândul ne duce la calamburul „alandala”, cuvânt care înseamnă: „dezordonat, la întâmplare, pe dos.” Iată că, și de astă dată autorul se folosește de numele copilului pentru a-l caracteriza: „Bebeluș de la oraș / Răsfățat și cârcotaș / Crescut grijuliu de-ai lui / Ca orice-orășean, de pui, // Să devină mai târziu / Șmecher de oraș, zurliu.”

Ei, dar anii au trecut, iar cei doi copii s-au întâlnit la oraș, în aceeași școală gimnazială, aceeași clasă și aceeași bancă. Nici că se putea mai potrivit! După numai două zile au atras atenția colegilor, amândoi făcând o echipă redutabilă de năstrușnici, adjudecându-și statutul de lideri: „Ana Poda și-Alan Dala / Zici că-ncheie socoteala / Și aduc cu ei în clasă / Adierea cea voioasă, // Fiindcă au în firea lor / Dracul neascultător. / Pe de-a-ndoaselea de poate, / Le-ar face Ana pe toate // Sau Alan, mereu ciudat / Le face neașteptat.”

Și ca totul să fie perfect, în aceeași clasă au apărut și doi frați gemeni, pe numele lor Dan și Dana. Conform aceleiași metode, de acum cunoscută, a apărut în vocabularul folosit de poet calamburul „dandana”, care ar înseamnă: „întâmplare neplăcută, belea, bucluc, încurcătură, tărăboi”: „Nici dup-aia, bebeluși / N-au fost blânzi și cu mânuși, / Dacă unul adormea / Celălalt parcă păzea, / Era treabă ordonată / Făceau schimburi ca-n armată, / Cât unul trăgea un somn, / Celălalt era planton. // De mâncat mâncau pe rând / Celălalt postea, țipând, / La vreo oră după el / Cere biberon și el.”

Din acest moment, clasa și școala s-a transformat brusc într-o scenă, unde se dădeau în spectacol actorii Ana Poda, Alan Dala, și intriganții Dan și Dana, care deși se împrieteniseră cu primii doi copii, le țeseau acestora fel de fel de farse, spre deliciul colegilor: „Gând la gând și mână-n mână, / Se stârnesc și se îngână, / Una, două-i gata pozna / Fraților ziși dandana. // Și cum nu-i ușoară școala / Cu-Ana Poda, Alan Dala, / Dan și Dana la un loc / Nu mai pare grea deloc.”

Poetul își poartă eroi prin multe întâmplări hazlii, care îi vor ține, cu siguranță, pe micii cititori cu sufletul la gură. Parcă îi și vede pe pruncii de odinioară, crescând și pregătindu-se pentru viață, împlinindu-se fiecare pe la casa lui, dar neuitând niciodată să se caute și să se adune, ca mai înainte, la aceeași masă, pentru a-și aminti de poznele și trăsăturile pe care le-au trăit în copilăria lor fermecată ca într-o țară a minunilor.

*

Sunt convins că cititorii, mai mici sau mai mari, se vor regăsi în paginile acestei cărți, ca într-un jurnal sau abecedar al unei copilării trăite la superlativ, fără șansa de a-i găsi un termen de comparație, în care, fiecare din ei au trăit, cu adevărat, cei mai frumoși ani din viața lor.

Elena Oprea

Ne naștem și venim din trecut

Venim din trecutul foarte îndepărtat al istoriei, de când istoricul elin Herodot „părintele istoriei”, prin intermediul cărții „Țările geografice ale lui Herodot despre ținuturile noastre (c.460 î Hr), descoperă pe harta lumii pământul românesc care a fost locuit din era paleolitică, de acum 10.000 de ani, înainte de era creștină. Herodot povestește că în anul 512 î.Hr, Darius, regele perșilor, a trecut cu o armată uriașă Dunărea, pe jos, cu scopul de a supune pe Sciții care locuiau în partea de nord a Mării Negre. În urma cercetărilor arheologice, s-a descoperit urme de așezări omenești foarte vechi care datează din paleolitic, iar în era neolitică se afla aici o adevărată civilizație, dar nu se știe cine au fost făuritorii acestei civilizații. Ceea ce se știe sigur este că cel dintâi popor care a locuit în aceste regiuni sunt Dacii sau Geții, unul și același popor, a căror prezență în aceste locuri este atestată cu aproape 2000 de ani înainte de Hristos. Dacii sau Geții, fac parte din grupul etnic al tracilor. În afară de pământul actual al României, ei au ocupat teritorii mult mai întinse: spre nord până la Vistula și Oderul de mijloc, spre vest până în Panonia, spre sud-vest până la Adriatică, spre sud până la Marea Egee și țărmul asiatic al Mării de Marmara. De-a lungul veacurilor, poporul dac s-a împărțit în triburi, a cunoscut vremuri de glorie în timpul regelui Burebista pe la mijlocul secolului I înainte de Hristos. Triburile dacice formau un popor războinic, agresiv, viteaz, patriot, înțelept, demn, luptau eroic pentru apărarea gliei strămoșești a țării lor. În acea vreme romanii ocupaseră Peninsula Balcanică ajungând vecini cu Dacii.

Ei plănuiau o expediție de exterminare a poporului dac prin împărații Cezar și Domițian, dar n-au reușit. Abia după două expediții întreprinse de împăratul Traian (care a domnit între anii 98-117 e.n.) împotriva dacilor, în urma războaielor din anii 101-102, 105-106, Traian cucerește Dacia, care devine provincie romană. După înfrângerea poporului dac, s-a afirmat că el a fost exterminat și a dispărut de pe harta istoriei, dar această ipoteză a istoricilor nu corespunde adevărului. Dacii își formaseră o civilizație însemnată pentru acele timpuri și nu putea să fie desființată ca populație. Ei continuă să trăiască la sate, să se ocupe cu agricultura, viticultura, creșterea animalelor, pescuitul, apicultura, săpători de sare și aur pe dealuri și munți, căutători de comori, așa cum au circulat multe legende de acest fel. După ocupația romană, Dacia a încetat să existe ca stat, dar o continuat să existe la sate ca populație autohtonă. La orașe, o pătură de coloniști romani-funcționari, meseriași, negustori, din provinciile romanizate: Serbia, Ungaria, Bulgaria, Italia, Asia-Mică – s-a suprapus, s-a amestecat cu populația autohtonă, folosind în continuare limba latină. Împăratul roman Traian, care se bucura de un mare prestigiu la Roma, prin mijloacele de colonizare și deznaționalizare pe care le folosea în provinciile cucerite, a stabilit o deplină înțelegere între coloniștii romani și dacii autohtoni. Treptat, dacii au început să-și părăsească limba, obiceiurile și deprinderile lor primitive. În anul 212 e.n.

împăratul Caracalla a permis dacilor autohtoni din clasele mai înalte să ocupe funcții în stat, aceștia devenind privilegiați. Romanizarea satelor s-a făcut la început mai încet și mai greu, dar la sfârșitul secolului al II-lea, prin răspândirea creștinismului în rândurile dacilor autohtoni, s-a grăbit romanizarea Daciei. (*Va urma*)

Niște scriitori... niște oameni, niște edituri...

În toate timpurile, artiștii-pictorii, sculptorii, desenatorii, scriitorii – și-au așezat gândurile, ideile, sentimentele, simțurile și vocația, chemarea, talentul, prin variate forme de exprimare în imagini care ne emoționează: pictorii pe pânză prin culori, meșteșugarii prin modelarea lutului în obiecte casnice, sculptorii prin sculpturi în piatră, marmură..., femeile prin țesutul covoarelor, a costumelor populare, desenatorii prin desene pe pereții stâncilor, zidurilor, arhitecții prin proiecte de case, parcuri, etc., muzica prin sunete divine ale cântecelor felurite ce încântă auzul, te farmecă, te ridică ca spirit în slăvilă cerului prin melodiile inimaginabile ale Eului liric de stări sufletești.

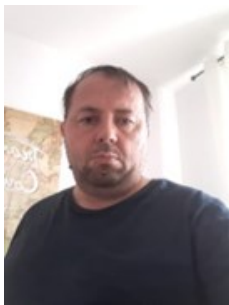
Literatura este arta cuvântului prin care scriitorul oglindește realitatea cu ajutorul imaginilor artistice, arta îmbinării cuvintelor, a exprimării sensibilității, talentului, a unei pasiuni prin care acesta dorește să-și exprime gândurile, ideile într-un limbaj artistic afectiv într-o operă de creație-scrierea sa în versuri, proză, piese de teatru, eseuri – să spună „ceva” și să scrie pe hârtie cu emoție tot ce îl frământă spiritual, tot ce are în cuget și simțire.

Dar ce credeți? În amalgamul de forme cât mai variate și sofisticate ale tehnicii moderne pe internet, cu tot felul de butonări, de cerințe în care se pierde libertatea scriitorului de a se exprima artistic în opera sa, așa cum a fost concepută, nu se mai poate, pentru că artistul, scriitorul, mai ales mulți seniori, nu mai pot ține pasul cu această scriere pe calculator, nu se mai poate adapta, creierul lor refuză să facă acest lucru, pentru că aceștia au trăit și trăiesc în timpuri diferite. Există „un segment” de scriitori care sunt marginalizați, dați la o parte, jigniți, nerespectați, luați în derâdere, clasificați ca „expirați”, numai că nu se pot adapta, nu pot fi înțeleși de către unii editori.

Întreaga noastră literatură începând cu literatura veche până la apariția internetului, s-a bazat pe scrierea caligrafică, corectă, fără greșeli gramaticale, lexicale, omisiuni de litere, așa cum se întâmplă de multe ori pe aceste mijloace moderne ale scrisului. Mi-amintesc vremurile vechi, când scriitorul merge cu manuscrisul (scris corect și frumos, respectând toate regulile ortografice într-o exprimare artistică impecabilă) la o editură și era respectat, înțeles, ajutat, primit cu bunăvoință și onoare de către editori, nicidecum refuzat categoric, din motivul că seniorul scriitor este un inadaptabil la mijloacele moderne ale scrisului într-o formă de caractere și cerințe „o junglă” a scrisului românesc din care nu poți să ieși. Acești „bieți scriitori” încearcă să se descurce și ei cum pot, vor să spună și ei „câte ceva”, poate chiar de valoare, în scrierile lor. Dar slavă Domnului, că mai sunt multe edituri care primesc cu drag și respect scrierile „bieților seniori scriitori” în manuscrise pe care le prețuiesc și le onorează fără ezitare, pentru că înainte de toate este vorba de oameni, de omenie, de înțelegere, de respect față de acești „robi ai scrisului cu mâna”. Aceste edituri-editori – cer manuscrisul operei scriitorului, discută cu acesta, pentru a fi convingși de originalitatea scrierii sale, citesc manuscrisul cu asumare și răspundere, pentru că vor să publice opere valoroase care să rămână pentru posteritate.

Multe felicitări și aprecieri sincere de felul în care lucrați cu „bieții seniori scriitori” care își păstrează scrisul cu mâna, așa cum l-au învățat în școala primară-corect și lizibil. Și totuși... mai există niște scriitori, niște oameni, niște seniori, niște editori și edituri care stimează, ajută și onorează aceste manuscrise, „pe acești robi ai scrisului cu mâna”. Gândiți-vă!

Daniel Mariș

Autoportret de acum și altădată

O poezie a marilor realități și miraje, totodată a transformării sinelui în confruntarea directă cu întrebările și neliniștile percepției sensibile până aproape de marginile necunoscutului conferă cărții lui Kocsis Francisko, „Alibi pentru aflarea în viață” (Editura Ardealul, Târgu-Mureș -2024) suficiente argumente pentru creionarea unui portret interior, tocmai prin forma vizionară a obsesiei. În acest proces al genezei și al regenerării ființei, orice tentativă de reîntoarcere, de spulberare a barierelor timpului reprezintă o necesitate implacabilă, se remarcă mai cu seamă relieful salutar al autenticei încordări existențiale a eului, pătrunderea și acuitatea proprie resuscitării memoriei, nostalgiei generate de o lume din ce în ce mai fictivă, pentru a o justifica...

Coloritul acesta este intens, ca pietrele unui mozaic aruncate pe o suprafață albă de grava deficiență a unei imprecizii menite să demonstreze un lucru – și pentru tot acest alibi, oricât am încerca, nu putem găsi un judecător... Această epopee vie a antinomiilor, abordată cu seninătate ca o evadare din haos pare întinsă de la un infinit la altul, dacă ar fi să-l parafrazăm pe Karl Jaspers: „Cu candida mirare am cunoscut/ființe care nu iubesc decât suferind,/ o necurmată emoție neagră/ le strălucea în ochi și le smedea chipul/ cum umbra amurgului verdele frunzelor/ și al ierbii și al lanurilor de cucuruz,/ dar n-am cunoscut nici un dezertor/ dintr-o iubire atât de plină de răni,/ patima de a trăi suferința răzbește/ orice voință de fugă,/ stârnește flacăra sentimentului că omul/ poate fi în sufletul său o pasăre fenix-/ cei despre care vorbesc/ trăiau cu credința nestrămutată/ că iadul are porțile larg deschise/ direct în paradis,/ Că alegi să treci dintr-o parte în alta/ fără opreliști, fără obligația de-a cere/ voie de la vreun scaun de judecată”. (Emoția neagră).

Există, așadar, un anumit echilibru între fervoare și luciditate, între levitația eului și transparența rece a lumii, un fel de oroare rafinată sparge barierele vitalului elementar și se lasă ca o ceață peste căutarea prezenței pierdute, de aici lipsa de ostentație și nu în ultimul rând, o viziune cuprinsă de dorința de a desfolia sentimentul absurdului existențial; acum suferința se intensifică, raportarea în surdină la antinomiile credinței – trupul se pierde, credința salvează :., Domine, Doamne/ eu sunt țesutul viu prin care trec tăioasele tale/ gânduri, priviri, spuse, supărări, mâinii/-...numai eu resimt îndeajuns de dureros cât/ de urgentă devine nevoia de a ne avea în preajmă,/ iar când voi fi pregătit și-ți voi striga: taie,/ nu ezita, lovește cu putere, de câte ori e nevoie,/ ca să desparți o parte de

alta,/ capul de trup,/ viața de moarte,/ negrul din suflet de sângele carmin,/ credința că ești de îndoială că poate mă-nșel. Amin”

Între tragicul tipic-uman și cel individual-uman sau combinația lor întâmplătoare, emoția recuperează trecutul, selectiv, capriciu al sorții iraționale și caracterului immanent al identității febrile stăpânită în același timp de un sentiment de înălțare sufletească. Ca element subversiv, care contestă o evoluție mimetică, poezia aceasta nu oferă un alibi eului liric cât contestă prerogativele proprii neputințe, efemerități. Este în definitiv, o întoarcere la o neliniște interogativă, nu numai fidelă sieși, se face astfel saltul înapoi, dar numai prin dimensiunea experienței absolute. Rătăcirile, alienările afectului sunt contrabalansate de o anume dispoziție ludică în adâncimea confesiunii; retrospectiile spre spații și timpuri originare poartă semnele oglinzii într-o realitate suprafirească, bine delimitată de un imaginar derizoriu: „Dincolo de- aceste oglinzi aburite/ și infidele, bate o adiere./ Nu există niciun loc pe unde/ să treacă în lumea cu locuitori./ Când gândesc, sunt un bisturiu,/ dar nu-I pot deschide nici o fisură./sunt prea mic pentru/ o rană atât de mare./ Văd spre o singură direcție,/cealaltă nu are zare./ Oricât aş scurta întunericul,/ e fără scăpare.” (Dincolo de oglinzi).

O disperare rarefiată – pentru că nevoia de confesiune lasă să se întrevadă umbrele unei candori subtile, contururile sunt oarecum difuze în siajul unei detașări de previzibil, fără carențe de ființă. Apariția acestei provocări e de natură să producă o adevărată resurrecție morală, „o simulare de viitor/ fără scăpare” dar și o neliniște cosmică a unei altfel de ordini. Condiția eliberării sinelui devine astfel esențială, condamnat continuu la un prizonierat, ca așteptare continuă, înfrigurată... Un contrapunct necesar și benefic, lasă o poartă deschisă spre un orizont al recuperării, al misterului sacru redus la limită: „prezentul nu-I doar ziua căreia îi spunem azi,/ gândul nu are acest hotar,/ e oricând și oriunde-i pulsația vie.”.

Structurat în două părți -Turnantele memoriei și Voltele emoției, volumul lui Kocsis Francisko aduce în prim plan fragmente existențiale conservate din instinct, prin vocea reală a conștiinței sale, cu o arhitectură poetică având lungimile de undă ale unei vitalități ce-și caută expresia, grava bucurie a clipei, puterea și miracolul reîntâlnirii Cuvântului eliberator focalizat asupra supremului.

O poezie autentică – „Alibi pentru aflarea în viață” pare un testament existențial și o nevoie a dublului, dincolo de puritatea și ademenirea emoției : „Am un trup care poate fi ucis, eu nu;/ asta îmi amintește de Hemingway,/ dar mai ales de jumătatea omenească a lui Isus,/ cea temătoare la gândul paharului plin/ care i se întindea;/ paharul lui nu e și paharul meu,/ dar teama nu diferă;/ copleșitoarea lui certitudine n-a risipit în om/ frisonul dat de schimbarea ce urma;/ în paharul meu e altfel de lumina,/ eu sunt pe de-a-ntregul om;/ teama nu schimbă nimic;/ am un trup care se poate frânge,/ un suflet care nu.” (Am un trup).

*

Lipsită de orice act de complezență, poezia aceasta constituie, ca antidot la orice tentativă de superficial univers domestic, într-o pasionantă ardere de tot, un act de revoltă contra marginalității, neputinței și aneantizării.

Tema neliniștilor creatoare în „Povestea romanului care nu s-a scris niciodată”

Volumul intitulat „Povestea romanului care nu s-a scris niciodată” se bazează pe o tehnică narativă complexă, pe care o întâlnim deseori în romanele scriitorului Al. Florin Țene, fiind generată de împletirea realismului cu oniricul dar și a comicului de situații cu dialogurile amuzante și portretizările reușite. Astfel, dacă la începutul cărții, autorul abordează un ton realist și încearcă să exploateze tema scriitorului marcat de îndoieli dar și de profunde frământări creatoare, treptat, pe parcursul evoluției romanului, perspectiva se schimbă radical și se mută în spațiul oniricului, acolo unde asistăm la o punere în scenă inedită, ce, inițial, pare să nu aibă nicio legătură cu protagonistul romanului.

Tudor, erou principal, ajuns la jumătatea vieții, regretă faptul că este un doar simplu director al unei neînsemnate Case de cultură, regretă, de asemenea, că nu și-a făcut o familie și își face mustrări de conștiință pentru că nu a început să își scrie romanul la a cărui redactare se gândește de o viață.

Poet obscur, care a fost totuși publicat în câteva reviste literare, Tudor, visează să scrie un roman genial, care să îl situeze pe culmile gloriei literare, dar găsește mereu pretexte de amânare, și, subjugat de „înălțătoarele” sale frământări creatoare, se înscrie pe făgașul unei vieți banale, vorbind despre condiția nefericită a creatorilor de geniu, laudându-se neîncetat că urmează să scrie romanul vieții sale.

Iată cum descrie Al. Florin Țene stările prin care trece personajul principal: „Își făcea tot felul de planuri pentru vremuri grele acum, fiind tânăr, îi era ușor. Însă nu era fericit, chiar dacă era publicat, fiindcă se mânia că poetul Tomescu era mai fericit decât el. Aceste gânduri îl împiedica să scrie romanul, îi trebuia liniște, însă gândurile toate i se păreau că vin din obscurantism, nu din voință. Deși zilele își urmau conștiincioase programul, precum rotația pământului, a cărei jumătate rămâne mereu în întuneric.” Descoperindu-i reacțiile și gândurile, întrezărindu-i anxietățile, aproape ajungi, ca cititor, să empatizezi cu protagonistul cărții, să-i înțelegi frământările interioare și să găsești justificări pentru lipsa lui de acțiune.

Dar explorarea gândurilor interioare ale lui Tudor se oprește brusc, în momentul în care Al. Florin Țene, decide să întrerupă narațiunea, desprinzându-l pe Tudor din lumea reală, purtându-l pe tărâmul unui vis dinamic, pe cât de neobișnuit, pe atât de amuzant. Pentru a face trecerea spre oniric, Al. Florin Țene, apelează cu încredere, la tehnica numită „carte în carte” și introduce în visul lui Tudor o scurtă piesă de teatru, oferindu-i eroului principal șansa să evadeze, chiar și în somn, din lumea reală și să se detașeze complet de frământările care-i treceau prin minte. El devine observatorul unei comedii polițiste, cu personaje ciudate, care trec prin situații aflate la limita verosimilului.

Ritmul lecturii se schimbă și devine alert, dialogurile se succed rapid iar Cristina, polițistul și preotul, personajele din vis, îl pun pe Cosmin, protagonistul piesei de teatru,

într-o situație de factură kafkaniană acuzându-l de uciderea soției sale, pe care el însuși a declarat-o dispărută.

Îmbogățită cu sugestii și expresii amuzante, cu schimbări de situații ingenioase și neașteptate, piesa de teatru ocupă cea mai mare parte a volumului domnului Țene, personajele din piesă reprezentând versiunile comice ale unor escroci pe care îi putem întâlni și în realitate.

Secvența onirică o dată încheiată, cititorul răsuflă ușurat și speră ca Tudor să își reia tabieturile obișnuite. Dar lucrurile se precipită din nou și tocmai, atunci când evenimentele par să intre în zona unui final fericit, intervine elementul surpriză : exact în momentul în care personajul principal conștientizează, că merită o fărâmbă de noroc, găsindu-și o parteneră de viață, Tudor sfârșește tragic, aflându-și moartea într-o manieră similară cu cea a personajului feminin din coșmarul care a avut un rol premonitoriu.

Și în această carte, dar și în romanele anterioare pe care le-a publicat, Al. Florin Țene, dovedește că este un „maestru al intertextualității” și un abil mânuitor al jocurilor lingvistice - asemenea scriitorului italian Italo Calvino, care era descris, deseori, în acest fel.

În final, trebuie să reținem că folosirea intertextualității conferă romanului un farmec aparte și dezvăluie dibăcia scriitorului de a menține echilibrul dintre realitate și ficțiune, dintre comic și profund. Al. Florin Țene reușește să-și surprindă cititorii cu scenele umoristice inserate în textul de proză, demonstrând că, prin umorul de calitate și alternanțele dintre realitate și ficțiune, granița, dintre concretul vieții și absurdul ei, poate fi oricând depășită cu ajutorul imaginației debordante și al unui nestăvilit și remarcabil talent creator.

Arta de a fi scriitor

Scriitorii, crede Murakami, sunt niște alergători de cursă lungă. Odată ce au luat startul pe drumul creației literare, nu admit să se oprească, fiindcă scrisul pentru ei a devenit sau ar trebui să devină un mod de a fi. Într-adevăr, autorul romanului „Ascultă cum cântă vântul”, menționează deseori că toate povestirile și romanele, pe care le-a scris, s-au născut dintr-o „bucurie a scrisului”, nedisimulată, care se manifestă, cu reală claritate, mai ales atunci când și-a găsit stilul propriu de exprimare, și-a cizelat limbajul literar și și-a format o tehnică specifică de a reda întâmplări, de a descrie evenimente și de a face portretizări, care, deși nu par mereu extraordinare, sunt transmise prin intermediul unor cuvinte și expresii inefabile, ingenios formulate, ce transmit mesaje senzaționale, construiesc descrieri surprinzătoare și dau cititorului senzația de autenticitate, originalitate și mister.

Alți autori, de pildă, admit că arta scrisului aduce multe satisfacții, dar presupune și multiple renunțări, dă naștere la conflicte interioare, la interogații care dezechilibrează, pentru un timp, balanța sufletului celui care scrie. Acesta din urmă își redobândește liniștea tocmai prin intermediul exercițiilor de creație literară, înzestrate cu putere terapeutică și tămăduitoare.

Astfel, dacă pentru Jules Renard, „scrisul este un mod de a vorbi fără a fi întrerup”, Voltaire asemănă scrisul cu „pictura vocii”. Definind arta creării scrierilor literare, ca pe o artă vizuală, Voltaire face referire la capacitatea autorilor de geniu de a reda emoții, de a face descrieri și de a-și contura gândurile prin ingenioase tușe de lumină și culoare.

Un adevărat maestru al construirii de imagini literare fascinante este Paulo Coelho. În romanul autobiografic „Hippie”, autorul brazilian expune pe larg, într-o manieră inconfundabilă și deosebit de atrăgătoare, ideea că scrierea unei cărți trebuie receptată ca pe o alambicată și surprinzătoare călătorie interioară. Drumul de la prima, până la ultima pagină

a unei cărți, fie că este vorba despre un roman, un volum de poezie, o carte de povestiri sau de eseuri, este o călătorie inițiată, pe parcursul căreia autorul se descoperă pe sine.

Conceperea unei cărți necesită, uneori, un îndelungat proces de documentare, obligatoriu pentru romanele istorice, scrierile de călătorii sau romanele cu caracter biografic. Alteori, scrisul este spontan, lipsit de granițe interioare sau exterioare. Poeții, spre exemplu, atunci când compun, pornesc de la o idee, de la o emoție, de la un gând sau o zvâcnire sufletească și deseori se întâmplă să știe de unde au pornit, fără să conștientizeze, unde au ajuns. Redactând poezii, autorul lor trece printr-un firesc proces de metamorfozare, plin de revelații, trăiri inefabile și mulțumiri sufletești. Creatorii de romane au nevoie, însă, de traiectorii narative marcante, de structuri literare clar stabilite.

Revenind la Murakami, autorul volumului „Meseria de romancier”, acesta recunoaște că este mulțumit doar atunci când reușește să își îndeplinească „datoria cea mai importantă a scriitorului, aceea de a prezenta cititorilor creații cât mai valoroase” („Meseria de romancier”, p. 68). Pe parcursul derulării romanului, scriitorul japonez se străduiește să găsească un răspuns la întrebarea „ce deprinderi ar trebui să își însușească cineva pentru a deveni un bun romancier?”

Iar răspunsul lui este fascinant și se rezumă la următoarele:

În primul rând, să nu se grăbească să tragă concluzii, să observe atent oameni și locuri, să acumuleze informații, să rețină evenimente și întâmplări.

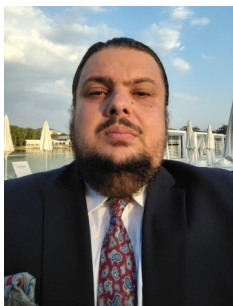
În al doilea rând, „să-și construiască în interiorul său un loc unde să depoziteze materia primă” (p. 104). Să fie atent la detalii, să selecteze informațiile valoroase, să le așeze în sertarele minții, în mod sistematic, pentru a le accesa la nevoie. „Din experiență vă pot spune – adaugă Haruki Murakami - unui romancier nu-i servesc prea mult istețimea și iuțeala, și nici puterea de concizie. Ba chiar de multe ori acestea împiedică curgerea naturală a povestirii. În schimb, atunci când autorul scoate tot felul de detalii din cabinetul minții lui și le introduce în povestire, acesta devine uimitor de naturală și plină de viață.” (p. 105).

Creația, așadar, e o procedură naturală care se declanșează, cât se poate de firesc, atunci când „imaginația se desprinde de voință” iar mintea scriitorului devine „agilă și flexibilă”.

Să nu uităm, că de cele mai multe ori procesul creativ este legat de locul în care scriitorii își accesează imaginația, respectiv, ora și locul în care scriu. Mulți autori preferă să scrie în liniștea unei odăițe, alții devin creativi atunci când se află în mijlocul oamenilor, în cafenele sau spații aglomerate, în timp ce, unii poeți își regăsesc vocea inspirației în mijlocul frumosului din natură.

Marcel Proust, spre exemplu, scria noaptea, stând în pat, înconjurat de tot felul de notițe, izolându-se într-o cameră căptușită cu plută pentru a se proteja de zgomotele exterioare, în timp ce, Ernest Hemingway era un iubitor al luminii, scriindu-și romanele într-un studio cu ferestre mari, prin care razele soarelui pătrundeau nestingherite, fiind martorele tăcute ale procesului de creație. Iubitor de natură, Victor Hugo, exilat pe insula Guernsey, scria la un birou așezat în fața unei ferestre cu vedere la mare. Am întâlnit autori ce preferă să scrie în sălile de lectură ale bibliotecilor, alții aleg călătoriile ca inepuizabile surse de inspirație.

Dincolo de aceste aspecte, examinând felul în care se desfășoară ofertatul demers al scrierii unor opere literare, indiferent, că ne referim la documente tipărite sau la texte în format digital, trebuie să acceptăm faptul că toți îndrăgostiții de domeniul scrisului, sunt spirite deosebite care ne călăuzesc prin imensul univers al literaturii și culturii, ajutându-ne să ne dezvoltăm imaginația, să descoperim povești de viață, personaje și locuri unice, dezvoltându-ne apetitul pentru introspecții, provocându-ne să facem lumea mai bună cu ajutorul cărților și al cuvintelor frumos meșteșugite.

Jertfa Brâncovenilor – Temelia de Sânge și Lumină

În zarea veacurilor, printre filele grele de istorie, se ridică chipul înalt și senin al lui Constantin Brâncoveanu - domn al Țării Românești, părinte al unui popor și ctitor al unei epoci de lumină. Numele său străbate timpul precum o coloană de marmură înfiptă în pământul credinței, iar fapta sa, aureolată de jertfă, se înalță peste generații. El nu a fost doar un domnitor, ci un constructor de visuri, un arhitect al unei culturi care a știut să împletească armonia bizantină cu rafinamentul Renașterii și sobrietatea ortodoxă cu fastul oriental. Sub sceptrul său, Țara Românească a cunoscut un timp de pace și de înflorire. Mănăstirile s-au ridicat precum niște candelabre aprinse în trupul țării, fiecare având în zidurile sale dantela brâncovenească, acea îmbinare de piatră și duh, de proporție și rugăciune. Bisericele și casele boierești purtau semnul unui stil ce va purta numele lui - stilul brâncovenesc - mărturie a unei epoci de echilibru și frumusețe, unde coloanele sculptate, arcurile grațioase și pridvoarele deschise respirau o poezie de piatră. Sub patronajul său, cărturarii, miniaturile, tipăriturile și arta au cunoscut o renaștere discretă, dar adâncă, pregătind un neam să-și cunoască rădăcinile și demnitatea. Și totuși, peste această lumină s-a lăsat o umbră grea. Într-un august fierbinte, la Constantinopol, în anul 1714, între zidurile reci ale închisorii Yedikule, Brâncoveanu și cei patru fii ai săi, împreună cu sfetnicul Ianache, au fost puși în fața celei mai crude încercări: să-și lepede credința pentru a-și salva viața. Însă în acea clipă, aurul sceptrului nu a mai însemnat nimic, iar coroana nu a fost decât o povară pe fruntea unui om ce trebuia să aleagă între viață și adevăr. Brâncoveanu nu a fost doar un domn care a construit palate, biserici și mănăstiri. În acea clipă a dovedit că cea mai mare zidire este în inima omului. Și-a privit fiii - Matei, Constantin, Ștefan și Radu - nu cu disperare, ci cu o pace de martir, însuflându-le curajul de a trece dincolo de moarte fără a-și vinde sufletul. Glasul său, înfipt în tăcerea pieței imperiale, a fost nu doar al unui tată, ci al unui întreg neam: „Fiilor, fiți bărbați! Am pierdut tot ce aveam pe lumea aceasta; numai sufletele să nu ni le pierdem. Stați tare în credința voastră, și nu vă clătinați!” Atunci, sângele lor a căzut pe piatra străină, dar a curs ca un mir peste țară. S-a amestecat cu sângele altor martiri, sfîntînd temelia unui neam ce nu poate fi clătinat de frică. Jertfa lor nu a fost o simplă moarte, ci o mărturisire - o pecete pe istoria noastră că nimic din ceea ce este sfânt nu se poate cumpăra sau negocia. Astăzi, când pășim prin curțile mănăstirilor ctitorite de Brâncoveanu, când atingem coloanele sculptate și frescele în care lumina se joacă printre umbre, simțim că zidurile acestea nu sunt doar piatră și var. Ele sunt inima unui domn care a știut că frumosul și adevărul se hrănesc din aceeași rădăcină. În liniștea pridvoarelor brâncovenești răsună încă pașii copiilor lui, iar în bătaia clopotelor se aude chemarea la neclintire. Jertfa Sfinților Martiri Brâncoveni nu este doar o filă de istorie, ci o fereastră spre cer. Ea ne învață că marile epoci nu se măsoară doar în ani de pace, în palate și tipărituri, ci și în curajul de a spune „nu” atunci când prețul compromisului este sufletul. Lumina lor, odinioară încununată de sânge, nu s-a stins; ea se revărsă astăzi din icoanele lor, din rugăciunile rostite în pridvoare și din tăcerea care vorbește mai puternic decât orice strigăt. Și poate că aici stă adevăratul sens al domniei lui Constantin Brâncoveanu: nu doar în a fi fost un ctitor al pietrei și culturii, ci un ctitor al neclintirii. A lăsat în urmă o arhitectură a frumuseții, dar și o arhitectură a demnității. Iar sub umbra coroanei de lumină, el și fiii săi veghează încă, ca niște stâlpi nevăzuți ai unei țări care își trage seva din credință și din jertfa celor ce au ales să moară în picioare.

Marin Rada

Poezia florilor sau contemplarea frumosului în haiku

Volumul de haiku „*Anemone de Opal*” al poetei Daniela Topîrcean, cuprinde aproape trei sute de poeme pe care autoarea le-a ales dintre cele mai apreciate creații publicate în mediul virtual și apreciate atât pe pagina sa personală, cât și pe diverse grupuri de creație.

Adevărate eseuri lirice, poemele autoarei, abordează prin mijloace diversificate, aceeași temă de mare anvergură, pe care o dezvoltă lirica modernă, iubirea. „*Unde dragoste nu e, nimic nu e*” a scris unul dintre marii scriitori români, iar autoarea ne oferă în această cheie, o lectură aluzivă, emoționantă, plină de măreție și simplitate.

Titlul volumului face trimitere la florile îndrăgite de autoare, flori care simbolizează dragostea, puritatea, frumusețea din natură și viață. În haiku există o viziune specială despre poezie și viață în care ambele noțiuni sunt asimilate într-o viziune care se petrece la timpul prezent. Despre felul în care autoarea a descoperit poezia niponă se poate spune multe dar mai ales am intuit spiritul său de esențializare a frumosului, călătoria sa prin acest univers atât de delicat și în același timp fascinant al poeziei haiku. Iată dar, florile ce reprezintă pentru autoare „templul” inimii, acel simbol prin care poemul haiku ne îndeamnă la meditație, grupând poemele din această carte pe simboluri: „*crin imperial -/ în templul inimii mele/ mireasmă de mir*”//

Poetă prin excelență lirică, Daniela Topîrcean dezvoltă în cartea sa de haiku, o legătură între lumea interioară și lumea exterioară a sinelui, prin această legătură indestructibilă între om și natură,

surprinzând în firea umană reflectate fenomenele inedite ale naturii: „*curcubeu de toamnă
-/ căzând peste crizanteme/ eșarfa mamei*”//

*

Iată dar, crizantemele reprezintă chiar elementele de forță prin care se produce această trecere a culorilor, ca o reflectare a semnelor de început ale vieții: „*roua pe trandafiri -/ lacrimi de fericire/ pe obraji iubitei*”//

Pe de altă parte nu sunt rare poemele care ne dezvăluie pacea patriarhală, împlinirea sufletului cuprins de dragostea tuturor fenomenelor care îl înconjoară: „*stele căzătoare -/ doar greierul cântă/ în liniștea nopții*”//

Continuând seria de flori, nu de puține ori, este scos în evidență inefabilul naturii, bogăția de culori, înscrierea ființei umane în seria de valori destinate să dureze în veșnicie: „*roze de toamnă -/ mici picături de rouă/ destrămand zorii*”// sau: „*aurul toamnei -/ buchet de crizanteme/ pe prispa casei*”//

Dincolo de toate temerile inerente fiecărui început, cartea poetei Daniela Topîrcean este încă o pagină din poezia sa de suflet, prin care dorește să se apropie mai mult de tainele frumosului, să găsească înțelesuri noi acolo unde pentru mulți dintre noi natura rămâne încă o taină. Dincolo de orice mentalități, lumea care i se descoperă autoarei, are un echilibru nou, pe cât de fragil, pe atât de inedit, încât se poate spune că veșnicia se naște în fiecare clipă în poemele sale: „*pisc înzăpezit -doar o ramură de brad/ sprijină cerul*”//

În acord cu marile ritmuri cosmice, poemul haiku este expresia cea mai pură a realității, inefabilul din poezia naturii, îndemnând la o receptare cu sufletul a marilor întrebări și răspunsuri ale materiei: „*ferestre deschise -/ păsări căutând cuibul/ dincolo de nori*”//

Pentru autoare, poemul haiku este o parte a vieții și a naturii. Urmărindu-i evoluția, cred că de fapt, haiku-ul pe care Daniela Topîrcean îl scrie, se îndreaptă către forma inițială a expresiei acestei forme de poezie, către haiku-ul japonez, cu care a făcut de multă vreme cunoștință, multe dintre poemele sale fiind traduse în limba japoneză, publicate în grupaje destinate unor antologii, premiate la concursurile periodice, săptămânale sau lunare. Consider că în devenirea sa ca poetă în poezia haiku, Daniela Topîrcean, a făcut un pas important trecând uluitor, de la dorința de a scrie, la dorința de a învinge în competiția la care s-a înscris.

Iată unul dintre poemele relevante ca exemplu al maturității sale de creație: „*arta picturii -/ așezând pe șevalet/ soarele în zori*”//

Acest haiku ilustrează două trepte de conștientizare, creația divină reprezentată prin puterea soarelui care simbolizează viața, lumina, iubirea, puritatea absolută și creația umană, pictura, truda, împlinirea trupului și a sufletului.

*

Probabil că vor fi multe de spus despre poezia haiku a Danielei Topîrcean în viitor.

Capacitatea sa de a dăru frumosului din natură, amprenta personalității sale, va face ca despre această creație să se poată vorbi la modul profesionist, în viitor.

Raluca Petru

Cromatică, limbaj și fantasmare

Scopul artei este de a reprezenta o realitate ireprezentabilă, un obiect care scapă rigorilor realității concrete, care lipsește. În locul vidului, al golului lăsat de această lipsă în pictură, apare obiectul fantasmă. Între ceea ce este reprezentat și ceea ce rămâne de reprezentat, artistul, dar și privitorul, un celălalt, creează împreună plăcerea artei. Acest proces permite picturii să capteze privirea celui alt și să semnifice pentru acesta ceva ce anterior îi era invizibil. Și astfel în triumghiul artist, operă, celălalt ia naștere sensul, simbolul, obiectul fantasmă.

Albumul Retorici ale culorii (Editura Militară, București, 2025) ne aduce mai aproape opera a treizeci de artiști care au expus de-a lungul ultimilor ani în sălile Cercului Militar Național bucureștean. Ce face special acest album este reușita poetului, eseistului și criticului Octavian Mihalcea de a coagula într-o experiență unitară, dar în același timp eclectică, opere atât de diferite. Cititorul albumului trece de la o cronică la alta și de la o operă la alta lin. Se reușește astfel neutralizarea clivajului între limbajul verbal și limbajul artistic. Ești întâi cititor apoi privitor, apoi iar cititor și din nou privitor. Lumea internă se populează cu obiecte noi, vii, care provoacă cu adevărat plăcerea limbajului artistic dar și a celui verbal. Nu este ușor să fii cronicar de artă, e un dans dificil pe un fir subțire care separă două extreme, fie că aluneci într-o parte sau în cealaltă din păcate rezultatul este același, plăcerea artei dispare și simbolul nu ajunge să se formeze.

Octavian Mihalcea reușește prin cronicile din Retorici ale culorii să facă magistral acest travaliu paradoxal, nu numai că nu ucide plăcerea artei, dar aduce fix atâta claritate cât este necesară astfel încât fantasma să nu se spargă, ci din contră să devină mai puternică, astfel încât cititorul devenit privitor și privitorul devenit cititor să își îmbogățească lumea internă.

Lucian Gruia

Mihail Aslan – profetul apocalipsei

„Nu sunt decât această ființă plecată în uitare/
adormind cu capul pe masă scriind o scrisoare/ un scriptor
însălmântat de secunde/ aducând cu sine mirarea/ pe masă
în sufragerie/ zace caietul cu linii multiple și semne/ cine ar
putea să mai scrie să facă deseme” (Mihail Aslan – *Nu
sunt decât această ființă plecată în uitare*)

Mihail Aslan scrie o poezie modernă, gravă și tristă. Stă mărturie volumul *Deseme* (Editura Anconeum & Analepsie, București, 2025) pe care îl comentez în continuare. Viziunea poetului asupra lumii e sumbră. Cerul nu este decât un cimitir pentru stele: „Ești viu și chemi universul din moartea stelară/ că strigi prin neanturi prăfoase și reci” (Tu îți dai seama că).

Plimbându-se pe Calea Lactee, autorul simte din plin mirosul de moarte al corpurilor cerești: „amiroș stelele a moarte în plină iarnă/ moarte grea singuratică și seacă” (Somnambulii cad într-o groapă de stele). Natura toată este „muribundă”, „lumea întreagă apune” (Aș putea să călătoresc zi de zi). Universul întreg alunecă spre moarte: „timpul și moartea fără sfârșit/ cercul închis al vocalei finale” (Bucureștiul geme în sudoare).

Orașul este un infern în care comunicarea între oameni lipsește, un infern în care poți muri de atac cerebral, sau în genocidul apocaliptic al războaielor istoriei: „În fiecare zi cobor treptele aspre/ ale scării ce duce scâncit în stradă printre oameni/ toate aceste ființe halucinante străvezii/ cu care nu poți vorbi/ cu care doar poți muri brusc și opac/ într-un cataclism cerebral final/(...)/ și printre execuții sumare istorice/ frații tăi măcinați la moara apocaliptică” (În fiecare zi cobor treptele aspre).

Moartea este ca un somn etern binevenit după coșmarurile zilnice: „Oamenii se așează în morminte ca în paturi/ și coșmaruri eterne îi macină pe rând/ orașul înnoptează blând burghez/ și toate bursele închid/ ștergând urmele sinucigașilor/ din cataloagele fiscale/ orașul

înnoptează sângerând/ burgheze aşternuturi selenare” (Mări suspendate de astre).

Dunărea poartă cadavre către mare: „Dunărea cadavre topite de soare/ conduce pe ape murdare în mare” (Dacii absurde).

Moartea nu-i va scuti nici pe copiii poetului: „copiii mei vor muri/ aş vrea să-i reîntâlnesc în moarte” (Trec în fiecare zi pe bulevarde sinistre).

Metaforic vorbind, viaţa efemeră stinge suflul poezilor: „Afară toamna visează universul în gri/ aerul e pal muribund/ alerg după o poveste adevărată/ acum când toţi poezii sunt morţi” (Afară toamna visează universul în gri).

Cât timp trăiesc, oamenii îşi ascund sufletele sub măşti murdare: „Oraşul parcă creşte în pustiu/ Oamenii de ieri plutesc azi/ cu chipuri întoarse de măşti murdare” (Cu toamna care vine iar cerşind lumină).

Viaţa reprezintă teama perpetuă: „Cobori unde te-ai putea duce/ unde ai putea sta liniştit/ vorbind la nesfârşit de teama continuă de a fi” (Cobori unde te-ai putea duce).

Pretutindeni, din partea semenilor, ne învăluie o tăcere şi o orbire ameninţătoare: „e o tăcere feroce şi mută/ o orbire pasionantă şi dură/ nu te vor nu îţi vor nici melancolia ta generoasă/ care produce cuvinte inutile/ vor doar să nu-i împiedici/ când merg târându-se pe stradă (Hai chiar pune piciorul aici).

Poetul ar vrea să evadeze din oraşul sumbru, la sat, printre morminte, dar şi în mediul rural bisericile sunt însângerate: „aş evada din oraşul pierdut în postmodernitate/ urmând ecstateric un car cu boi cu mers molatic/ strigând după sfinţi şi după sfinte/ printre mormintele satului/ m-aş pierde în rugăciuni înlăcrimate/ sărutând icoane aspre de lemn/ uitate de preoţi în biserici însângerate/ clopotul lumii sună sfârşirea de sine” (Aş vrea să sap pământul să-l desţelenesc).

Dincolo de toate semnele apocalipsei, poetul încă rezistă : „În mod cu totul şi cu totul întâmplător trăiesc/ încă rezist tuturor cataclismelor timpului” (În mod cu totul şi cu totul întâmplător trăiesc). Călătoria autorului prin lume, reprezintă o „călătorie de rămas bun” (Aş putea să călătoresc zi de zi).

Într-o astfel de lume, poetul, metaforic vorbind, devine un ucigaş: „mi-e frică mi-e foarte frică/ de mine de glasul meu ca o ghilotină/ şi de propria mea mână/ ca un cuţit retezând animale inocente/ pe zăpada albă dinaintea de sărbători/ mi-e frică mi-e foarte frică de mine/ sunt ca o maşină infernală/ de ucis trupuri şi suflete/ mi-aş putea cădea victimă” (Mi-aş putea cădea victimă).

La sfârşitul volumului, poetul apocalipsei revine la sentimente mai bune. El îl caută pe Dumnezeu, se emoţionează de sacrificiul lui Iisus, se închipuie un nou Adam iar pe iubita sa o vede ca pe o nouă Evă, amândoi evadând din oraşul de zgură. Mihail Aslan se visează în alt veac, invitându-şi iubita la dans ca să uite de războaie şi ură. Devine chiar înţelegător cu oamenii pentru care nu reprezintă decât „o dragoste amânată” (Trec în fiecare zi pe bulevarde sinistre).

Într-un final apoteotic, poetul se vrea judecătorul omenirii, cu puritate adolescentină, uitând ororile istoriei şi ale vieţii individuale: „ce judecător minunat aş fi/ n-aş răni niciodată lumina/ căzând vertical peste calvarul fiecăruia dintre noi/ aş fi îndurător cu femeile/ şi le-aş permite paradisul tuturor” (Aş permite tuturor paradisul).

Mihail Aslan scrie o poezie apocaliptică, dramatică, ridicând grave probleme existenţiale, incitându-ne la meditaţie. După părerea mea, există două feluri de poezie: una nesemnificativă, a aparenţelor şi una a esenţelor, care îşi pune marile probleme ale vieţii. Poezia esenţelor poate fi şi ea de două feluri: simplă şi profundă sau ermetică, avînd miez. Poezia lui Mihail Aslan este esenţială, simplă şi profundă.

Ioan Barbu

Versul, ca un catalizator al iubirii

Poeziile Getei Lipovanciuc din cartea „La braț cu sufletul” sunt ca o metaforă închinată iubirii, într-un ornament propriu. Metafora sa reflectă un mod de gândire definit de un talent structurat pe o bogată imaginație, dar și pe realități ale vieții. Astfel, metafora sa se constituie ca principiu suveran al talentului și gândirii, ceea ce îi oferă poetei posibilitatea de a lărgi sensuri neașteptate.

Limbajul poeziei din volumul citat este expresia metaforică a unor fraze ce alcătuiesc o sumă de sensuri izvorâte dintr-un sens metaforic general: eficiența conceptuală.

Voi lua ca exemplu, în continuare, două strofe din poezia *Aripi către-mpreună*: „Cu fiece pas așternând stăpânire/ Pe luciul făcliei din sufletul plin./ Desculțe devin cărării spre iubire,/ Și,-ncet, se golește un drum cu măslin.// (...) // Cu fiece liniște care răsună/ În inimi închise cu lacăt greoi,/ Mai crește o aripă către-mpreună,/ Mai saltă-mpplinirea-năl-țării în doi.”

Imaginea desprinsă de aici îmi permite vehicularea unei idei, anume că metafora poetei Geta Lipovanciuc conține un element esențial: iubirea ca element definitoriu al omului, pentru că dintotdeauna omul a fost măsura tuturor iubirilor de pe pământ, în care includem versul, dar și metafora. Nu sunt vorbe în vânt, când spunem că „românul s-a născut poet!”.

Dar să ne întoarcem la poezia Getei Lipovanciuc. Metaforizarea versului său are în esență comunicarea, printr-un limbaj limpede: poezia sa vorbește discursiv, în termeni uzuali, dar având la bază și metafore *lexicalizate*. Metaforizarea sa este întotdeauna bazată pe comparație, pe o anumită analogie între domenii ale trăirii. De asemenea, metaforizarea versului său poartă amprenta indezirabilă a unei anumite ideologii, cea a amprentei culturale.

Ion Predescu

Geta Lipovanciuc – între fetele nepierdute ale Basarabiei...

Geta L. scrie sub pecetea istoriei transfiguratoare, de unde talentul de dincolo și de dincoace de limbă...

Sintagma lui Ibsen, „stâlpii societății”, poate structura, altfel contextualizată, personalitatea Getei Lipovanciuc, adăugând, imediat, o altă expresie, într-o relativă parafrază, fetele nepierdute ale Basarabiei...

Basarabia înseamnă psihologia creatorului polivalent: muzicalitate, energia plastică a versului, vitalitatea trăirii, instaurarea reperelor... Și, mai ales, picătura din lagărele basarabene, după expresia lagărele bucovinene, metamorfozată prin paznicii mormintelor, din scripturalitatea lui Ion Nistor și nu numai... Cine a văzut, în vara trecută, manifestările de la Chișinău, pro Uniunea Europeană, adică manifestările bunicilor pentru libertatea nepoților, înțelege cum s-a întâmplat infarctul lui Ion Inculeț în Parlamentul României...

Textele Getei Lipovanciuc au trimitere directă spre figuri emblematic-străfulgerătoare din istoria națională... Elogii din prezent, din modernitate, spre origini... De la temelie spre construcția clasică a națiunii și simbolisticii naționale... Cu rațiune, cu interstițiile muzicalității, izbăvitoare în sensuri... Despre Alexandru Ioan Cuza, despre Ștefan Cel Mare, despre Tudor Vladimirescu, despre Burebista, despre Ion și Doina Aldea-Teodorovici, despre Grigore Vieru, despre Eminescu, despre Unire...

Muzicalitatea, eufonia, emicitatea... structurilor poetice aduc fenomenul transfigurării, sublimării, eleuterehiei... teoretizat de Schopenhauer, dintre filosofii recenți... De antologie: *Bir pentru dragoste, Ca și Ovidiu în exil*...

Alexandru Cistelecan întreprinde o taxonomie a poeziei feminine românești, raportându-se la Vladimir Streinu, esteticianul care a descris structurile lirice (lirism salomeic, saphic și didonic), la care criticul literar de la revista „Vatra” adaugă dianic și magdalenic, cu remarca după care poetele sunt mai ales Didone... Geta Lipovanciuc s-ar situa în umbra Didonei, cea din teatrul lui Vergilius, ahileică însă cu propensiune...

Geta Lipovanciuc ființează între fetele nepierdute ale Basarabiei...

Interpretarea perversă a noțiunilor conceptuale de *respect*, *demnitate* și *critică*

Unele dintre cuvintele foarte des întâlnite în vocabularul verbal al omului sunt noțiunile de respect, demnitate și critică. Aceste concepte fac parte din arealul interpretativ al logicii formale și gândirii critice a cunoașterii subiective în general și a cunoașterii subiective de sine în special. Ele au apărut în cunoașterea umană odată cu conștientizarea statutară a omului ca individ social. Instalându-se în postura de factori ai condiției sale suficiente, s-a ieșit în toate componentele atributive care au certificată-o, căpătând semnificația a ceea ce numim demnitate umană. Conceptul de respect constituie una dintre aceste atributive certificatoare de destin uman definitiv și confirmat ca atare. Astfel pronunțând cuvântul *respect* avem în vedere, în primul rând, demnitatea umană în toată amploarea și profunzimea ei evolutiv-antropo-onto-genetică care face din ființa om - Homo Sapiens.

În acest sens conceptul de *respect* nu este altceva decât un sinonim în altă variantă contextuală interpretativă a cuvântului *demnitate*. În sensul intrinsec al conceptului *demnității* vom deosebi trei atribuții ale sale raportate la semnificația a ceea ce constituie ființa umană: 1) *în sine*, 2) *față de sine* și 3) *față de semenii*, toate determinând comportamentul omului respectiv *ca sine*, *față de sine* și *față de semenii*, fiind toate calificativele, altfel spus, ale respectului său *ca sine*, *față de sine* și *față de semenii*. Aceasta se imunează la metamorfoză / morfologia interioară a fenomenologiei conceptelor de demnitate și respect.

*

În poziția statutară de om social Homo Sapiens în vederea necesității sale existențiale respectarea / certificarea tuturor acestor componente ale condiției umane ca atare este o normă obligatorie ca lege indispensabilă a vieții, perpetuării și desăvârșirii ei. Rezultatul aplicării acestei norme legiuitoare în ordonarea și structurarea activităților indivizilor umani sociali se numește *respect reciproc*. *Respectul reciproc* este imposibil fără comunicare interumană în cele mai diverse forme ale ei. Acolo unde comunicare nu e nici respect reciproc nu e. Comunicarea astfel devine o acțiune absolut necesară a respectului, fiind totodată și o interfață a lui. Are loc o simbioză funcțională reciproc avantajoasă a factorilor și ei reciproc avantajoși în regim de conlucrare, adică, de toleranță reciprocă și deci și de înțelegere, loialitate, liniște interioară, pace individuală și pace socială. Toate

acestea sunt produsele respectului și ale demnității . Așa dar, respectul și demnitatea umană sunt categorii absolut esențiale dar și substanțiale ale unui habitat social dar și individual al Homo Sapiens.

Având în vedere vulnerabilitatea indivizilor umani și a comunităților lor în fața visibilităților de tot felul ale realităților vieții *cele trei forme* ale respectului nu au cum să nu fie influențate negativ sau pozitiv de ele, aflându-se sub permanenta presiune a lor. Pentru a explica această morfologie este necesar de a concretiza care dintre *cele trei forme* ale respectului va fi influențată mai mult de intemperiiile vremii. Este evident că va suferi schimbări însemnate respectul față *de semenii*, apoi mult mai puțin respectul față de sine și aproape deloc respectul *în sine /ca sine*.

*

În esență respectul față *de semenii* se află în stânsă și directă legătură cu respectul față *de sine*, pentru că dacă omul nu-și respectă semenii, deci nu se respectă în primul rând pe sine și viceversa. Căci cum poate fi respectat cineva dacă omul nu se respectă pe sine, deoarece este vorba în esență de același *sine* numai că a doi oameni diferiți , fundamental fiind *sine-le* ambilor ca sens primordial *sein / metafizic* purtător de esențe, iar esențele purtătoare de Divinitate. Astfel atunci când omul nu se respectă pe sine implicit pe semenii său el nu respectă partea Divinității ca esențe ale sale.

Dacă vom aprofunda metafizic *conceptul respectului* atunci vom descoperi, că el este strâns legat în viața de toate zilele a ambiantului existențial al relațiilor interumane de critică. Critica este obârșia asociativă a demnității și respectului - un atribut concurențial al raportului dintre respect și ipostazele sale mutilate de intervențiile brutale ale existențialului uman preponderent de natură emotiv-materială. La nivelul intelectului uman critica influențează asupra *respectului* în general direct proporțional cu devalorizarea respectului față *de semenii* , implicit și respectul față *de sine* puternic alterat de orgoliul fals crezut și interpretat ca adevăr corect al respectului față *de sine* - sine egoist. (Aici se implică și se impun factorii conceptuali de *om proprietate* și *om proprietar* -vezi „ Petru Ababii, ”Geneza metafizică a logicii formale, gândirii critice, genialității și înțelepciunii umane”, Omul proprietate și omul proprietar, Editura ”Sfântul Erarh Nicolae, 2025, p.158). În arealul acestui mecanism complicat de interdependențe funcțional-procesuale fenomenologic numit *morfologie evolutivă* a felului de a fi al lui Homo Sapiens se petrec bătăliile afirmării și confirmării *fizicului / dasein*-ului față de începuturile sale metafizice, exprimate comportamental de atitudinea mai mult nevoită decât voită a caracterului pe care -l capătă rațiunea / conștientul și logica formală umană față de ceea ce este *rațional* sau ceea ce este *irațional* în acest *fel de a fi*.

*

Un spirit rațional va adapta comportamentul său la esențele *respectului de sine* de factură metafizică care poartă numai și numai carecterele morale ale conduitiei umane, iar un spirit irațional dimpotrivă va denatura și deforma acest comportament adaptându-l la factorii fizici, materiali de îndestulare a lăcomiilor ce-l cracterizează cu

caracter amoral -vezi (Petru Ababii, "Critica filosofiei contemporane", Rolul rațiunii în modelarea conduitei sociale a omului, Editura Sfântul Erarh Nicolae, , 2025, p. 332). Demnitatea falsă, respectiv respectul fals /egoist / orgolios față de sine va întâmpina cu ostilitate și cu împotrivire în toate domeniile intersate transformate astfel în conflicte mascate sau deschise , cu intoleranță, neacceptare, virulență adusă până în pragul unei răutăți totale și chiar violențe la indivizii lipsiți de logică și gândire critică elementară , cu neînțelegere și iraționalitate orice critică , afirmare a adevărului argumentat logic și rațional, neacceptare a noului, corectitudinii, conlucrării, comunicării reciproc avantajoase nepărtinitoare și afirmare a moralității , toleranței și înțelepciunii.

Orice intelect puternic va conștientiza , așa dar, drept concluzie că critica nu este un neajuns, ci o virtute, nu este o renunțare la comunicare, conlucrare , loialitate, toleranță, ci dimpotrivă este un factor folositor, deschizător de noi oportunități de descoperire a adevărului, promovării, cultivării și ocrotirii lui . Tot acest proces se numește *polemică* dar nu ceartă ,nu conflict, nu scandal , nu răutate, nu intoleranță , care nicidecum nu pot fi scoase în afara criticii. *Polemica critică*, deci este dialogică dar și monologică în postură de meditație asociativ-intelectuală rațională și logică conlucrativă, reciproc avantajoasă și neextremistă , de echilibare a extremelor și evitarea căderii în sincopale lor – este reparatorie, constructivă, fiind motorul adevratei cunoașteri, descoperirii noului, deschiderii de noi orizonturi ale gândirii liberie și astfel și de dezvoltare și consolidare a gândirii critice lipsa căreia este marele neajuns al celei mai mari părți a omenirii, inclusiv a unei părți a indivizilor puși sus în capetele academice instituționale de orice prestație titulară – un fel de *Lege neânduplecată a exagerării*, (vezi Petru Ababii, "Geneza metafizică a logicii formale, gândirii critice, genialității și înțelepciunii umane", Legea neânduplecată a exagerării (comprimată filosofică), Editura Sfântul Erarh Nicolae, 2025, p. 123) .

Din punctul de vedere al gândirii critice atunci când un autor în lucrarea sa analitică se referă critic radical în opoziție cu opinia autorului vizat catalogând-o total greșită nu are în vedere a fi greșită față de toată exegeza și a altor autori la tema dată, ci numai raportată la oponia și adevărul proprii pe care le explică, argumentează deci le și apără, lucru pe care absolut toți cititorii și autorii care se ocupă de tematica respectivă îl consideră abuziv, incorect, egoist și inacceptabil fapt - total greșt. Se întâmplă atare lucru din lipsa unei gândiri critici sănătoase la toți acești oameni.

*

În fond acesta este marele neajuns al exegezei umane și a intelctelor care o însoțesc din care cauză critica este întâmpinată cu mare și acerbă ostilitate și cu mare supărare de forțele care i se opun practic la toate nivelurile activităților umane și în special în sferile unde are loc potențarea cunoștințelor omului. În opus cu aceste lucruri Intelectele înalte înțelepte și profund raționale niciodată nu vor împedica criticile, nu le vor respinge și limita, ci dimpotrivă le vor întâmpina ca bine venite, ajutătoare și reparatorii, raportându-se la ele nu cu dușmănie, ci cu satisfacție și bucurie. Când va veni oare acel timp? *Unde critică nu e nimic nu e.*

Dorel Vidrașcu

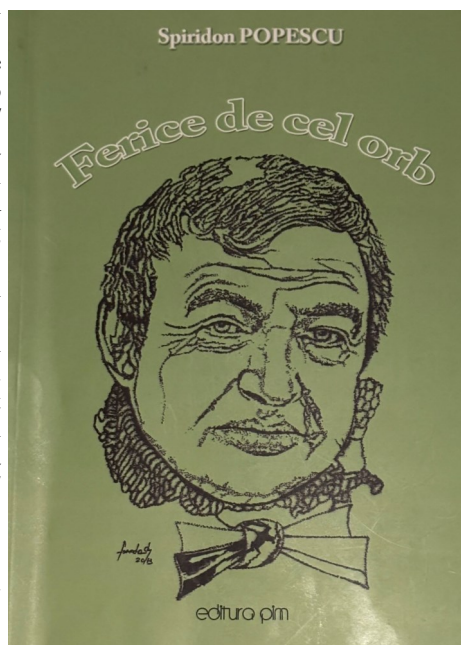

Viața poeziei – poezia vieții

Poeții sunt cei care dau viață poeziei, dar viața dă naștere poezilor, și își are poezia ei. Depinde de cei care o receptează, o înțeleg și, cu ajutorul cuvintelor – boabe de mărgăritar –, o aștern în pagina de carte. Printre poeții contemporani care transcriu în armonii și imagini pline de metafore poezia vieții este și Spiridon Popescu, poetul de viață veche gorjeană, recunoscut și apreciat la nivel național, dar și pe plan european. A publicat până acum câteva cărți care îi reprezintă creația în plenitudinea ei: *Oglinda dintre noi*, *21 de grame de suflet*, *Eseu despre glorie* (tradus în limba franceză de Paula Romanescu), *Diavolul cu coarne de melc* (tradus în limbile franceză, engleză, germană, italiană, spaniolă și greacă), *Înger între scaieți*, *Supliment de existență* (tradus în limba italiană de Mirela Tingire). Versurile sale au apărut și în multe volume colective care s-au bucurat de aprecieri unanime. A fost distins cu multe premii la concursurile naționale și internaționale, dar și cu Premiul de Excelență al Academiei Internaționale „Mihai Eminescu”. A colaborat și colaborează la multe reviste: *Ramuri*, *Luceafărul*, *România literară*, *Convorbiri literare* și altele.

Astăzi, doresc să vă prezint cartea lui Spiridon Popescu intitulată *Ferice de cel orb*, care a plecat către cititori de la editura pim, din Iași, în anul 2021. Pe manșeta de la coperta 1, sunt versurile: „Ce faci, stimate domn./ de ce ești treaz?/ (Mă-ntreabă-n câte-o noapte/ Câte-o stea)// Scriu poezii.../ (de fapt, bat niște cuie –/ Nu-n palma lui Iisus/ Ci-n palma mea).” Cartea are următoare dedicație: „În numele unei prietenii nemuritoare./ De care-n viață n-au prea mulți noroc./ Dedic această carte, cu drag mare./ Familiei – Victoria și Florian – Saioc.”

După prefața autorului, scrisă tot în versuri, ne întâmpină poezia care dă și titlul volumului, *Ferice de cel orb*: „Mai locuiam cu cineva în mine/ Și tare greu era, distinsă Doamnă –/ Eu mă zbăteam să-mi țin curat frunzișul./ El, neglijent, mi-l tot păta cu toamnă...// N-am mai putut să-l sufăr pân’ la urmă/ Și m-am gândit să-ncerc să-l dau afară./ Dar, cum era, probabil, mai puternic./ Fusei zvârlit de-a bușilea pe scară...// Acum privește: eu plătesc chirie,/ Iar el în mine, singur, se desfată –/ Ferice de cel orb, distinsă Doamnă,/ Că nu-și zărește frunza niciodată.”

După acest „prolog”, încet, dar sigur, poetul începe să se autodefinească prin poezia *Se-avântă-n râu*: „Îndrăgostită, foc, de poezie –/ Cum nici un cititor n-o să mai fie –/ Moartea, plângând, îl roagă pe poet/ Să treacă Acheronul mai încet./ Poetul, însă, om ciudat din fire,/ Nu-i ia în seamă roua din privire,/ Ci, ispitit de malul celălalt,/ Se-avântă-n râu și-l trece dintr-un salt.” Pentru a da o notă mai clară propriului chip, iată ce scrie autorul în poezia intitulată *Rugăciune*: „Doamne, te rog, veghează-i Tu pe îngeri/ Până-mi cioplesc eu-n piatră epitaful,/ Să nu cumva să fâlfaie din aripi/ Că fac curent și se ridică praful;/ Iar, dac-ajunge praful până Sus,/ Se-mbolăvește de plămâni Iisus.”

Cu fiecare poezie, Spiridon Popescu ne surprinde prin tematică, dar și prin modul de prezentare. Iată ce scrie în poemul *Eseu despre incendiul din Alexandria*: „Îi dădusem întâlnire în fața bibliotecii din Alexandria./ (Era singurul loc din lume în care puteam să ajung/ Fără să întreb)/ Când a sosit, inima ei era o flacără vie./ Am încercat să nu-i fac declarații de dragoste –/ Știam că aceste cuvinte, spuse din suflet, devin inflamabile./ Totuși, atunci când am strâns-o în brațe,/ nu m-am putut stăpâni și i-am spus ‘te iubesc!’/ După prima silabă incendiul era deja dezlănțuit./ Ea și biblioteca au dispărut mistuite de flăcări./ Eu, efemerul, am scăpat ca prin urechile acului// Astăzi, Dumnezeu își dă cu pumnii în cap;/ ‘Am fost un naiv, mi-am afumat nimbul degeaba./ Am crezut că, dacă te salvez, vei rescrie biblioteca.’” Autoironia elegantă și subtilă aduce un plus de naturalețe emoționantă discursului poetic.

Cu aceeași încântare citim și *Apelul bătrânului naturalist*: „Oameni buni,/ Să facem ceva pentru ocrotirea poezilor!.../ Dacă dispar/ Echilibrul ecologic se surpă,/ Ei sunt/ Singurele insecte din lume/ Care se pricep să facă polenizarea îngerilor.” Și în versul liber, el rămâne același slujitor fidel al poeziei, prin metafore, imagini, concizie și muzicalitate. Un alt exemplu grăitor este poezia *Scrisoare către Cristina*: „Iubito, nu știu dacă știi:/ Pe mine Dumnezeu m-a pedepsit/ Să plec, numai atunci, dintre cei vii/ Când iarba ochilor tăi verzi/ Va fi de-acord să crească peste mine.”

Spiridon Popescu are harul, bine cultivat, de a-și odoriza creația cu un distilat din „floarea hazului de necaz”, îndemnându-și cititorii la o minimă cugetare. Redau un cvintet cu titlul *Vine Apocalipsa*: „Vine Apocalipsa, domnilor! Ascultați:/ Au început să se-njure de dumnezei/ Până și îngerii pictați/ Pe pereții bisericii ‘Sfântul Andrei’./ Crucea mamii lor, de ate!” Pentru unii cititori poate părea șocantă redarea apocalipsei în această manieră, dar numai până când citesc și octetul *Artă poetică*: „Nu sunt normal, iubito:/ Deși cunosc prea bine/ Ce riscuri presupune/ Sportul acesta dur,/ Tot nu mă pot abține/ Și, -uimind pe cei din jur,/ Mă urc în Dumnezeu/ Și sar în mine.”

Cu fiecare mini-poezie, așezată în josul paginii, poetul se autodefinește continuu: „Mi-am zidit o casă-albastră/ Și-am pus ochii lui Homer/ Fereastră./ Iară eu m-am pus perdea/ Și cum stam la geam, așa,/ M-am trezit – ce-o să vă mire! –/ Vindecă pe veci de orbire.” Dar de poezia sa aforistică, ce părere aveți? Vă las aici un exemplu: „La dorința Poetului/ de a traversa grădina,/ petalele trandafirilor roșii/ înverzesc.”

Dintr-un îndemn interior, autorul omagiază câteva personalități de marcă ale creației poetice. Iată ce scrie în poezia *Eminescu*: „El s-a născut din dorința noastră de a fi,/ Din orgoliul cuvintelor noastre –/ Nu-n pântec de femeie a mișcat/ Ci-n pânțele cerului, albastre./ În scutece-nfășat n-a fost văzut/ Cum a fost trupul meu sau al tău,/ I se făcea baie într-un lac plin de nuferi/ Și era înfășat doar în numele său. (...) Prințul acesta, căci era prinț,/ Putea să-nvețe-orice pe dinafară,/ Un singur lucru n-a putut nicicând:/ Să-nvețe de la oameni cum să moară.” În continuare, dedică versuri lui Arghezi, Nichita și altora.

Se spune că Spiridon Popescu s-ar fi vrut un poet ca Romulus Vulpescu sau ca François Villon. Cu Romulus Vulpescu a rămas prieten până când acesta a plecat printre stele să-l traducă pe Villon și în graiul astrelor. Iar sub semnul lui Villon, Spiridon Popescu scrie: „Sunt un François Villon, născut din flori,/ În jurul meu roiesc spânzurați/ Cu frânghii, putrezind de nerăbdare/ Să mă strivească, Doamne, ca pe-o floare,/ Să nu le dai puteri asupra mea,/ Tu mă ridici prin vers la rang de stea,/ Dar vai: în

loc să-ți port recunoștință/ Și să mă-nchin spre ceruri cu credință,/ Eu-ți ies pe-ascuns în drum – lichea mai sănt!// Te tâlhăresc și-ți fur chiar duhul sfânt.”

Acest poet are, în toată creația sa, o muzicalitate proprie, ceea ce l-a încântat și pe inegalabilul Tudor Gheorghe, care i-a transcris muzica versurilor într-un cântec la fel de nemuritor: „Doamne, dacă-mi ești prieten,/ Cum te lauzi la toți sfinții,/ Dă-i în scris poruncă morții/ Să-mi ia calul, nu părinții./ Doamne, dacă-mi ești prieten,/ N-asculta de toți zurluii,/ Dă-i în scris poruncă morții/ Să-mi ia calul, nu copiii./ Doamne, dacă-mi ești prieten,/ Nu-mi mai otrăvi ursita,/ Dă-i în scris poruncă morții/ Să-mi ia calul, nu iubita./ Doamne, dacă-mi ești prieten,/ Cum susții în gura mare,/ Moaie-ți tocul în cerneală/ Și-nainte de culcare// Dă-i în scris poruncă morții,/ Când și-o ascuți pumnalul,/ Să-l înfigă-n mine, Doamne,/ Și să-mi lase-n viață calul.” În timp ce transcriu aceste versuri, roua sufletului îmi scaldă obrazii. Oricare poezie din această casetă cu bijuterii alese – perle îmbrăcate în metafore – încântă cititorul și îi impune blând o pauză de cugetare.

Poetul se exprimă în diferite forme ale poeziei: sonet, baladă, pastel, elegie și catrene. Vă prezint câteva exemple din ultima categorie. „Stingeți lumina, domnilor, de vreți/ Să-mi vedeți pleata ca pe-a voastră: ninsă –/ E-așa de pudic trupul meu, încât/ Numbătrânește cu lumina aprinsă.” „Dumnezeule mare! –/ Există indicii/ Că licuricii/ Vor fi înlocuiți cu felinare.”

Poetul poate fi ludic și uneori chiar puțin licențios, ca în poezia *Scrisoare către Doamna X* (2): „Doamnă,-aș vrea să ne vedem,/ Nu-ntr-un pat, ci-ntr-un poem,/ Să te las însărcinată/ Cu o rimă-mperechiată./ Nu cu ce-ai fost tu-nvățată,/ Nu cu ce-ai fost tu-nvățată...” Continuă, la fel de ludic, și în alte poeme: „Stau peste drum de mine: mi-am luat o casă,/ Dar Sinele (o lepră) nu mă lasă/ Să duc un trai tihnit, precum aș vrea –/ Mereu mi-aruncă-n curte câte-o stea,/ Mereu îmi sparge geamul c-un luceafăr,/ De parcă s-a scrântit, nu mai e teafăr./ De nu-ncetează, jur pe Dumnezeu,/ Voi riposta, și încă mult mai rău –/ Îi voi zvârli în geam un curcubeu.” Surprinzătoare este fiecare poezie. Iată o altă abordare în *Cântec de dragoste*: „Cristina – / nume divin,/ nume cu Crist – / oare, voi afla/ vreodată/ ce caută sângele tău/ optimist/ în inima mea/ disperată?” Trecând în alt registru, vă prezint *Scrisoare de dincolo* (2): „Iubito,/ Nu cred că-ți poți imagina nici în vis/ Câtă lumină am în sicriu/ De când Dumnezeu mi-a promis/ Că, în curând, o să-L trimită pe Fiu/ Să te ajute (sper să-Și țină cuvântul!)/ Să devii una din frunzele gardului viu/ Care îmi împrejmuiește mormântul.”

Partea a doua a volumului este intitulată *Comentarii critice* și care cuprinde cam două sute de pagini. De remarcat este faptul că, la începutul acestei părți, autorul are o poezie scrisă olograf, intitulată *Rugămintea*: „O, dragii mei prieteni,/ vă implor,/ Nu-mi ridicați statuie/ pân’ nu mor –/ Mă știu prea bine:/ zău, n-aș rezista/ Să nu mă sinucid,/ Când aș vedea/ Cum urinează javrele/ pe ea.” Printre semnatarii opiniilor critice sunt Nicolae Gitan (*Cu Romulus Vulpescu despre... Spiridon Popescu*), Gheorghe Grigurcu (*Haiducul bacovian*), Valentin Tașcu (*În spațiul poetic al Republicii Gorj*), Ion Pachia Tatomirescu (*Spiridono ludens*), Adrian Dinu Rachieru (*Masca ludismului*); Alensis de Nobilis (*Spiridon Popescu, haiducul care „scrie” cu șişul*) Aureliu Goci (*Metafizica familiarității și discursul colocvial*), Alex Ștefănescu (*Doamne, dacă-mi ești prieten*).

Pe coperta a patra, poetul scrie, tipărit tot olograf: „M-am aruncat în mine îmbrăcat/ Fără să știu ce lac adânc e-n mine,/ Puteam fi tras la fund și înecat/ De nu-notam, probabil, foarte bine// Lacul acesta îmi părea ciudat,/ Nu pricepeam deloc de unde vine;/ Abia târziu aflai cum s-a format:/ Plouase peste lume cu suspine./ Și, cum lăuntru meu era mai jos/ Decât lăuntrurile-nvecinate,/ În el s-au adunat, vijelios,/ Toate pâraiele învolburate.”

Poetul Spiridon Popescu urcă mereu pe muntele vieții, defrișându-și cu greu cărarea proprie pe care o marchează cu bornele-cărți oferite nouă, cititorilor de azi, dar și generațiilor viitoare.

Spunea Mihai Codreanu, într-un aforism: „Poeții sunt ca primăvara: ei produc numai flori, dar n-au vremea practică de-a produce roade.” Roadele sunt produse ale timpului, iar noi, cititorii, ne bucurăm de ele.

Măreția jocului

*Dacă mă nășteam altcineva, aș fi împrumutat
cuvintele tale să mă pot povesti. (M. A.)*

„Fabuloasa viață a mea - cartea I” apărută la Editura Himeră în anul 2025, autor Mircea Cucu, ar putea fi la o adică viața oricui, dacă oarecinele și-ar putea-o povesti așa cum o face mai sus numitul nostru coleg. Dar pentru o așa întreprindere trebuie musai să ai rărunchi, o basculantă de înțelegere pentru leșia în care-ți speli gândurile și ființa în fiecare dimineață, dar mai cu seamă răbdarea să-ți iei în serios angoasele ce-ți tulbură oglinda treziturii din somn și să-ți faci din ele cămașă suportabilă pentru tot restul zilei. În cazul poetului Mircea Cucu cămașile zilei sunt de mai multe feluri, ele învelind la rigoare stări lăuntrice, viziuni, meditații asupra trecerii-petrecerii insului printr-un teritoriu obscur și pieziș cum este viața lui eviscerată până-n ultima fibră. Important e, dacă ceva mai poate fi cu adevărat important, cât rămâne din risipirea lăuntrului întru văzul și înțelegerea celorlalți, să nu se spună că nu ar fi.

Mircea Cucu scrie despre stări și lucruri care-l privesc, cu măreția simplității celui ce se ia la cunoștință uneori dintr-o uimire, alteori dintr-o explicabilă bucurie a datului cu zarurile „pe macadamul zilelor”, ca într-un joc de-a unul singur într-o duminică citadină. Poemele lui sunt carnea fumegândă a propriului trup din care mușcă până la urlet descompunându-se și recompunându-se mereu în altundeva, după cum îi dictează sarea lacrimii cursă pe partea mai puțin văzută a sufletului: „atunci când mor și cad/ frunzele, se ridică/ și se agață sufletul/ lor, în copacii raiului”. Căderea pe gânduri transcrisă cu literă îngroșată și răsărind între alte poeme, vine parcă din umbra vechilor upanișade indice să contureze starea cea mai lăuntrică a poetului ce se ia la cunoștință, nădăjduind spre înțelegerea potențialului cititor: „ca un pescăruș/ care zboară/ către țipătu’ lui”.

Versurile sunt tot atâtea alambicuri în transparența cărora poetul amestecă uneori cuvinte aparent la întâmplare, dar purtând în literă profunzimi și înțelesuri despre cum poate fi citită și asumată o stare „altfel”, pe linia vag conturată între Francois Villon și un Tristan Tzara învins de târziile regrete: „mă fascinează acest cuțit - are/ o formă duioasă. În altă viață/ a fost un arcuș de vioară -/ îmi vibrează în palmă/ în timp ce feliez lucrurile/ c-o mână fermă, în altă/ viață, criminală”.

Poetul e un adept înveterat al năucitoarelor perle-metaforă fixând ca într-un insectar concluzii fără drept de apel: „frumusețea femeii/ la patru’ de ani/ e-un pocnet de lumină/ mâncându-și umbrele”. Să fi putut trage niște concluzii în sensul că ai înțeles cum trebuie mesajul versurilor lui Mircea Cucu din volumul „Fabuloasa viață a mea - cartea I” poate ar fi trebuit să nu-l fi cunoscut musai pe poet în carne și oase mai întâi și să nu-i fi ascultat tăcerile prelungi la o masă în grădina unei cărciumi cu nume englezesc, astfel prăpastia subiectivismului să nu te pândească într-atâta, încât să treci pe lângă el fără a-l recunoaște. În fond, pe oricare parte ai întoarce poemele din acest volum excelent, chiar și după umilul nostru subiectivism asumat, tot peste Mircea Cucu vei da, peste cel ce-ți destăinuie despre sine într-un limbaj cum prea puțini din generația lui o mai fac: „să fii o gleznă/ ruptă a unui/ cal înaripat”. Iar dacă nici asta nu te-a adus cu un pas rmai aproape de mărturisirea poetului, atunci e dreptul lui să conchidă: „alteori/ îmi dansez tristețile/ atât de bine/ încât disperarea/ aplaudă de pe margine”.

Poete, „ești frumos ca umbra unui cal fugind” cum ar fi spus Nichita Stănescu dacă ar fi primit un semn dinspre tine și locul ce ți se cuvine în literatura noastră actuală.

Gheorghe Țiclete

Lecție de poezie la Mogoșoaia

Cum stabilisem cu organizatorul *Lecției de poezie* de la Mogoșoaia, în cinstea celor 95 de ani ai colegului nostru Florian Saioc, aranjasem cu Eugenia Duță și Serghei Duță, un excelent conducător auto și un fotograf pe cîste, să cobor în fața scării blocului meu la Obor. De cum au oprit, am urcat lângă colegul Geo Călugăru, pe bancheta din spate. Cu puțin efort, dar cu un curaj nebun, pentru întâlnirea cu prietenul meu, teleormăneanul stabilit în orașul lui Brâncuși. Motorul torcea supus în drumul spre Mogoșoaia, sau către *Binecuvîntata Mogoșoaie*, cum o numea Puși Dinulescu, un confrate în ale scrisului, plecat printre stele.

După un parcurs sinuos pe străzile orașului, am ajuns pe strada Zamfirei, nr. 29, unde, în acea zi fericită de 1 august, scriitorul Ion Dulugeac făcea lansarea volumului său de poezie, *Iubire pentru cumințire*, evident după *Lecția de poezie* a maestrului său, Florian Saioc.

Toți cei patru ocupanți ai mașinii am pătruns în curtea de aproape două hectare de pe malul lacului Mogoșoaia, unde temerarul crescător de cai și om de afaceri are o frumoasă proprietate. Acesta a devenit de două decenii și scriitor, după o viață de jurnalist, director și patron de publicații, realizator și prezentator de emisiuni de televiziune și de radio la posturi naționale, iar acolo la Mogoșoaia aveam să aflăm că debuta în acea zi frumoasă de august și în poezie.

Urcând cu greu, datorită stării mele de sănătate, ajutat de câțiva confrăți în ale artei, am fost impresionat de interiorul aranjat cu bun gust de către soția scriitorului, doamna Elena Dulugeac. Revederea cu amicul meu, Florian Saioc, de care mă legau amintiri memorabile, a fost una ușor lacrimogenă, stările noastre precare de sănătate aducând amărăciune, raportat la tinerețile noastre tumultuoase. Rememorăm îndrăzneala textelor lui Saioc, marele rebel al poeziei românești, care debutase la *Viața Românească* mari nume ale literaturii ca Fănuș Neagu, Gheorghe Tomozei, Petre Popa, Nicolae Moldovan, Mircea Micu sau Nicolae Labiș. Saioc mi-a mărturisit

bucuros că doar datorită lui Ionel, cum îl numea el pe gazda noastră, a mai ajuns o dată în Capitală, fiind adus personal de acesta, alături de vecinul său de la Targu Jiu, Ion Nanu, un bărbat săritor și de caracter.

Cum stăteam de vorbă cu vechiul meu amic, Florian Saioc, au sosit invitații ce au fost întâmpinați de amfitrionul și gazda acelui eveniment de mare ținută, proprietarul acelui loc minunat. Locația nu era departe de Castelul Brâncovenesc, locul unde Ion Dulgeac ne mărturisise deseori că a crescut sub aripa lui Fănuș Neagu, Mircea Micu, Marin Preda, Mioara Voiculescu, Puși Dinulescu, Nichita Stănescu, Teodor Mazilu, Gheorghe Pituț sau pictorii Florin Pucă și Mihai Bandac, dar și a altor nume mari, când el era copilându, și mai apoi... un rebel adolescent.

Doi dintre scriitori, poezii Gavrilăscu și Laurențiu Drăgușin, ajutați de domnul Bobby, un amic al gazdei, sosit de curând în vacanță din îndepărtatul Los Angeles, primeau oaspeții care, ușor ușor, s-au adunat în număr de peste 60 de persoane.

Evenimentul a fost deschis de gazdă care a mulțumit participanților pentru onoarea de a-i avea oaspeți și a comunicat cele două evenimente, prima fiind *Lecția de Poezie Florian Saioc*, moderată de cunoscutul scriitor Dorel Vidrașcu, urmând ca în a doua parte să fie lansat volumul de poezie, *Iubire pentru cumințire, de Ion Dulgeac*, sala fiind inundată de aplauze.

Florian Saioc, vădit emoționat, ascultând prezentatorul, privea atent către invitați: prozatori, poeți sau editori mai tineri, mulți îi erau necunoscuți, și răspunsuri bucurate la întrebările ce i se adresau. Prima a fost o trecere în revistă a vieții sale de poet, de peste 88 de ani. Saioc a mărturisit că prima poezie a scris-o la 6 ani, în casa părintească din Teleorman. Ușor-ușor, întrebările puse de Vidrașcu au fost dezvoltate de poetul care se apropie de 95 de ani de viață.

Iscozitor și maestru în a întreba, Vidrașcu a dus discuția astfel încât cei prezenți să-și afle în amănunt viața marelui poet, ce văzuse lumina zile la Seaca, pe malul Dunării. Urmase apoi Liceul Comercial de la Turnu Măgurele, dându-și maturitatea la București.

– Care a fost școala ce ați urmat-o la București? a venit întrebarea lui Vidrașcu.

– Sunt absolvent al primei serii a Școlii de Literatură și Critică Literară „Mihai Eminescu”, după care am fost repartizat la revista *Viața Românească*, locul unde am debutat pe mulți dintre viitorii mari scriitori ai României. Dar în 1952 mi-am dat demisia, fiindcă prin poetul Sârbu aflasem că voi fi eliminat din redacție, fiindcă un rusofon, adus de ruși prin Ana Pauker, voia să mă scoată Anarhist, rosti poetul care se opri și luă câteva înghițituri de apă.

– Și ce ați făcut rămas pe drumuri, domnule Florian Saioc? veni replica lui Vidrașcu.

– Prin vara lui 1953 am fost luat de pe stradă de o patrulă militară, probabil fiind urmărit, și dus între baionete la Gara de Nord, apoi dus în batalioanele de muncă forțată - DGSM 2 Constanța, lucrând în detenție trei ani și jumătate, la Mangalia, Medgidia și în Portul Constanța.

– Puteți să ne spuneți când ați fost eliberat din acest Batalion de Muncă Forțată ?

– Desigur, prin 30 decembrie, 1956, am fost eliberat. Apoi, în anul 1964, am fost exclus din Uniunea Scriitorilor, fiind reprimat în anul 1992, după Revoluție, mărturisind cărturarul.

Apoi, poetul ce suferise atâtea nedreptăți datorită mesajului său revoluționar, a povestit cu lux de amănunte despre modul în care a fost nedreptățit de conducătorii acelor vremuri, dar a continuat să scrie, doar că nicăieri nu era acceptat pentru a fi publicat, astfel că nu s-a tipărit nimic din vasta sa operă, de peste 80 de volume de poezie.

– Puteți să ne citiți ceva din opera dumneavoastră maestre? îl întreabă scurt Vidrașcu.

– Desigur, dragii mei! Vă recit câteva versuri din *Poezia-i efice*, apoi rosti imperial:

mai cu seamă când îți place

o citești și bine-ți face

când o-nveți pe dinafară

mintea ți-e mai sprinteioară

Un ropot de aplauze a pornit și întreaga sală era un adevărat vulcan și o bucurie sinceră se vedea pe fața celor avizați în arta poemelor. Apoi își dresе glasul privind către amicul său, George Corbu și zise: *Poema poet-poezie*:

*poezia azi nu e
ca alt' dată focul sacru
poezia-i vorbă goală
fără aripi cum să zboare
nu-i nici șarpe de dudău
nu-i nici zumzet de albine
uneori e proastă rău*

După un alt val de aplauze și zâmbete pe fețele distinse ale poeților, prozatorilor, criticilor și editorilor, cât și pe chipul americanului venit din California, poetul Saioc, părea deosebit de afectat atunci când a făcut o mică analiză a poeziei de azi. Maiestuos, cu vocea ce-i suna ca un tunet în sala în care se făcuse o liniște mormântală, a început să recite din *Cât îi lumea*:

*peste tot în lumea noastră-i
câte-o Ană și-o Caiafă
că-așa-i lumea cât îi lumea
doar destinul ei o paște
pe de-o parte naște oameni
pe de alta monștrii naște*

Apoi se uită în mulțime la poeta Elena Armenescu, zâmbind și rosti din *Cântec vechi*:

*minciuna zboară drept pe pârție
dar cu picioare foarte scurte
deși frumos sunt încălțate
se văd că nu-s adevărate
și n-au s-ajungă prea departe
că sunt în talpă gata sparte*

Din nou sala explodează în aplauze și urale de fericire, toți cei prezenți avînd fețele luminate de zâmbete de recunoștință pentru lecția sa de poezie, care pe vremea comuniștilor făcea săli pline, când acesta mergea pe la Case de Cultură, Școli, sau Săli de Spectacole în multe localități din țară cu amicul George Zarafu, invitați pentru jumătate de oră, rămânând în recital și câte șase ore.

– Când și unde ați debutat domnule Florian Saioc? căzu întrebarea lui Vidrașcu.

– Am debutat în decembrie 1949, în revista Flacăra. Dar, editorial, am debutat în 1971 la Editura Litera, cu placheta „Baladă pe rug”, rosti el miscat de amintirile triste ale trecutului.

– De ce o perioadă așa de lungă nu ați publicat ? rosti doamna Geni Duță, ce era și editor.

– Dragă doamnă, din 1952, pe vremea în care am plecat forțat de la Viața Românească, am fost interzis până la debutul meu la Editura Litera și nu m-a publicat nicio revistă, nicio editură.

– Cum a fost posibil, și dacă erați interzis, trebuiau să vă publice!

– În 1976, un prieten de la Editura Albatros mi-a publicat volumul de poezie „Cercul perfect” pe răspunderea sa. Apoi au urmat „Arborele de sânge”, la Cartea Românească, „Cartea cu ferestre deschise”, la Editura Albatros și a fost reeditat volumul de poezie anticomunistă „Coșmarurile din carcera comună”, ce apăruse la Editura Omnia în anul 1952, pentru care am fost pedepsit atât amar de vreme, mărurisi poetul cu un glas trist.

– Este adevărat că apoi au apărut „Dragoste la vîrsta întâi, dragoste la vîrsta a treia”, Editura Semne (2001), „Psalmul cenușii” (Holocaustul perpetuu), „Revelații sacre”, „Divina creație” (poeseu), „Fericirea infinitei mirări”, „Cu Diktatul și Ucazul ne-au

înlăcrimat obrazul”, „Meditații la gura ninsorilor”, „Ningea pe Jiu, pe Motru, pe Gilort”, „Omul maximal, omul minimal”, „Versete fără corsete”, „Slugă la zădărnice”, așa-i, domnule Saioc? întreabă Vidrașcu.

– Da este adevărat, dar a mai apărut și *La centenarul Marii Uniri* (poemele reîntregirii).

Apoi am tipărit peste alte 40 de volume de poezie și piesa de teatru *Pedeapsă pentru bună intenție, piesă scrisă în patru coșmaruri* – mărturisi poetul adoptat de orașul lui Brâncuși prin căsătoria sa cu o gorjeancă din neam boieresc, profesor de română-franceză, doamna Zefira Victoria Tori.

Timpul s-a scurs cu repeziciune, deși noi spectatorii, nu realizăm, căci eram fascinați și admiram uluiți vitalitatea verbală a distinsului nostru poet, care a ținut să-și mărturisească din nou povara vieții sale plină de greutatea ale acelor ani de suferință. Apoi, surprinzător, anunță că recită din *Coborârea treptelor*:

*am devenit treptat mai imobil
mai am nevoie încă de-un toiag
cî uite nu mai pot să mă ridic*

...
*observ târziu că viața e compusă din șabloane
unii fac zgomot alții milioane
înghesuite-n conturi și sub chei
iar alții beau și fug după femei
sunt multe spețe multe specimene
unii-s bogați iar alții n-au izmene*

...
*observ că totu-mi pare a fi nimic
când tu te duci din viață, mori
se duc palate gloriei și comori*

S-au citit multe din poeziile sale, atât de către autor, cât și de către cei care au luat cuvântul. Au mai citit scriitorii invitați de la Târgoviște și din alte orașe ale țării, scriitorii de la Revista Arena Literară, sau de la revistele Litere, Rotonda Valahă, Impact, Vatra Veche din Mureș sau Rapsodia de la Sibiu.

Cu glasul său gutural, după mai bine de două ceasuri, Dorel Vidrașcu a trecut la partea a doua a zilei de neuitat, din apropierea Castelului Brâncovenesc de la Mogoșoaia. Astfel cu toții am aflat că distinsul nostru afitron, până mai ieri un neobosit romancier ce publicase 23 de romane, trei volume de proză scurtă, numeroase proze scurte și eseuri apărute în multe publicații, avea să inaugureze acolo la Mogoșoaia, o a șasea colecție de-a sa, denumită Poesis, prin volumul de debut în poezie, intitulat *Iubire pentru cumințire*.

De-a lungul evenimentului au recitat și au citit poezie George Corbu, Vilia Banța, Elena Armenescu, Gabriela Banu, Geo Călugăru, Claudia Voiculescu, Constantin Voicu, Vali Nițu, George Piteș, Dan Găju, Laurențiu Drăgușin, Eugenia Duță, Marin Voican Ghioroiu, Corina Diaconescu, Victor Stigăneanu, Doina Bârcă și subsemnatul Gheorghe Țiclete.

Moderatorul evenimentului, pe un fundal muzical aranjat de cunoscutul Horia Vlădan, a continuat misiunea sa de a-l prezenta pe distinsul scriitor născut la Mogoșoaia. Au fost invitați mai întâi cei de masa juriului să-și spună părerea, între aceștia rostind cuvinte frumoase, presărate și cu unele accente critice, față de poezia debutantului. Vorbitoarii din partea criticii au fost profesorul universitar, Nicolae Georgescu, reputat eminescolog, doamna Victoria Milescu, domnul Lucian Gruia și Geo Călugăru. Apoi moderatorul a dat cuvântul autorului care a recitat două dintre poemele sale, poema *Comoara*, dedicată minunatei sale soții, Elena Dulugeac, o gazdă discretă și educată. Apoi a citit poema *Dragoste de toamnă*, stărnind un ropote de aplauze.

– Acum voi da microfonul unor poeți consacrați, începând cu maestrul Saioc, să spună ceva despre poeziile debutantului de la Mogoșoaia, a anunțat Vidrașcu.

– L-am cunoscut pe autor de-acum un an și jumătate de la Alexandru Ciocoi, apoi am aflat că a fost cel care s-a ocupat de înmormântarea poetului și a organizat pomenirile de până la un an, Dar pentru cea de peste 10 luni, unde sper să fiu invitat și eu, rosti poetul gorjan, stârnind aplauze și bună dispoziție.

– Dar despre poezia sa, ce ne puteți spune? insistă Vidrașcu.

– Deși este la debut, puterea sa de a descrie imagini este foarte pregnantă în scrierile sale, atât în proză dar, cum văd, și în poezie, răspunse poetul nonagenar.

– Puteți exemplifica, maestru la ce faceți referire? a continuat Vidrașcu.

– Pot să subliniez din poezia *Nu mă mai lăsa să plec*, următoarele versuri expresive:

*de la mine pân-la munte
sunt doi pași și-o pietricică
de la tine pân-la tine
doru-i mare ziua-i mică
de la mine pân-la tine
trei castele și trei zmei
de la tine pân-la mine
numai ochii tăi și-ai mei*

Apoi Saioc cum poetul desenează în vorbe starea unui cuplu ce se iubește, alegând o expresie de o finețe și o mare profunzime, profesionistă. Astfel, autorul ne spune că de la munte până la iubita sa sunt doi pași și-o pietricică, adică mai nimic. Nu spune că e un drum lung, o vale, o cale întortocheată, spune că este o pietricică, astfel distanța dintre sufletele lor aproape că nu există. Acest lucru se aseamănă cu expresivitatea lui Labiș în poeziile sale și m-a impresionat.

– Văd că și domnul George Corbu, președintele Asociației Epigramiștilor din România are ceva de spus, vă rog domnule, vă ascultăm.

– Felicit organizatorul acestui minunat eveniment unde, iată, a adunat peste 60 de persoane la un așa regal de poezie, dar mai ales că l-a adus în mijlocul nostru pe Florian Saioc, la onorabila sa vârstă de 95 de ani. Referitor la vechiul meu prieten Saioc, știu cu toții că este un poet de înaltă clasă și este greu să vorbești. Referitor la debutantul în poezie, domnul Dulgeac, cunoscut ca un prolific romancier, pot spune fără să greșesc că are un talent epigramistic dezvoltat și suntem onorați să-i admirăm partea umoristico-epigramatică din acest frumos și valoros volum.

După domnul Corbu au recitat și au felicitat reușita evenimentului peste 35 de invitați din cei aproape 60 câți se aflau în spațioasa sală din locația de la Mogoșoaia.

Fiind întrebați de părerea lor, mai toți vorbitorii au reamintit de contribuția valoroasă a poetului Florian Saioc, dar și îndrăzneala gazdei de a scrie atât de frumos, popular și curgător, versuri și epigrame. De asemeni, mulți vorbitori au subliniat contribuția celor doi protagoniști, ca fiind deosebit de importantă și utilă în ridicarea limbii române și a creațiilor literare autentice, constituind o latură primordială la dezvoltarea literaturii române.

Către finalul evenimentului, Florian Saioc, știind că trebuia să participe și Ana Maria Păunescu, aflată însă la *Festivalul Păunescu* la Craiova, a rostit un cuvânt de o vibrație deosebită, spunând organizatorului să-i transmită astfel:

– Deoarece tatăl său a fost și rămâne unul dintre primii zece mari poeți ai României din toate timpurile, trebuie, în memoria lui și a operei sale, să redenumescă revista din Flacăra lui Păunescu, în *Flacăra Păunescu*, deoarece marele poet român veghează cultura și arde prin profunzimea operei sale, sentimentele, bucuriile, gândurile și speranțele românilor fiind un simbol național. Meritul său este acela că toată viața sa a fost o flăcără a intelectualității românești.

Acestă manifestare de înaltă ținută culturală, desfășurată din inițiativa scriitorului Ion Dulgeac pe domeniul său de la Mogoșoaia, va rămâne multă vreme în amintirea tuturor participanților, ca un adevărat Regal de Cultură.

Ioan Gâf-Deac

Umbre din trecut, Mozaicul amintirilor, Tăcerea adâncurilor

În realitatea zărită de noi oamenii avem nevoie de cei care consemnează *ceea ce a fost*, ori de cei care acum doresc să înfățișeze lucruri despre *ceea ce este*.

Mihai Bujor Bogdan este o personalitate scriitoricească, ziaristică și mai ales profesională din domeniul extracției substanțelor minerale utile care ani de zile a cutreierat adâncurile, umblând prin pântece de munte, căutând Aurul Adevărat pentru binele, viețuirea și supraviețuirea semenilor săi.

„Mult face pentru liniștea noastră sufletească obiceiul de a te cerceta pe tine însuși și ale tale” spune Plutarh.

Cele trei cărți ale sale, relatând *ceea ce a fost*, recomandate prin cronica de față, sunt despre umbre din trecut, mozaicul de amintiri și tăcerile adâncurilor.

Rareori un scriitor abordează neostoit și cu prospețime avântată, cu perseverență, de mai multe ori aceeași temă din același domeniu considerând că încă mai are de spus ceva neștiut de alții, nedestăinuit destul.

Cărțile lui Mihai Bujor Bogdan sunt variațiuni ale unei teme legate profund de un domeniu distinct în care oamenii sunt în luptă continuă cu natura, încrâncenați umblând și lucrând mereu în adâncuri, sub munți, căutând comori, suferind, bucurându-se de rezultate care niciodată nu sunt ale lor.

Literatura română are nevoie de consemnarea zbuciumului pe care sufletele le suferă atunci când corpul omenesc este într-un suprem pericol, când viața are expunerea complet incertă în fața obstacolelor, iar regăsirea făpturilor la sute de metri sub pământ are loc umblând prin întunericul absolut, visând sau comportându-se cumplit de realist la limite extreme.

În 1790 Johann Wolfgang Goethe vizitând o mină din Silezia a lăsat următoarele impresii: ”Voi stați departe de oameni, munciți și trăiți la capătul țării. Cine vă ajută să găsiți comorile și, bucuroși, să le aduceți la lumina zilei ? Vă ajută numai priceperea, hărnicia și onestitatea.”

Autorul, Mihai Bujor Bogdan, așterne pe hârtie evenimente și trăiri din anii de viață rămași în urmă, socotind când a gândit bine și când a greșit.

Timpul, aliatul alături de care se parcurg anii vieții, aduce înțelegere mai profundă a lucrurilor.

Se deduce că toate momentele din viață sunt importante, de neuitat, așa cum toate segmentele vieții lui Mihai Bujor Bogdan, redată direct sau subliminal în textele din cărți, sunt importante.

Rememorările se constituie într-un nostalgic mozaic al amintirilor.

O colectivitate nu se caracterizează numai prin oamenii deosebiți pe care îi are, ci și

prin felul în care se compară cu generațiile trecute, ori cum se proiectează în generațiile viitoare.

Este de interes faptul că autorul trece prin spațiul care a găzduit prezența artistică a marelui George Enescu (a concertat cândva la Cazinoul Minerilor din Petroșani), locul de baștină (Vulcan) și strălucirea de la care a pornit în lume soprana Teodora Lucaciu, acolo unde au profesat la începuturi Marta și Béla Károlyi (Lupeni și Vulcan), antrenorii de gimnastică triumfători ai olimpiadelor și mulți alții.

Lângă ei, alături de ei, sub munți cotrobăiau, umblau, lucrau alți oameni anonimi, neștiuți, nevăzuți, adevărați eroi care au trecut printr-o Vale a Plângerii așa cum spunea Geo Bogza cândva despre Valea Jiului; erau cei care înfruntă atât orizonturile din adâncuri cât și zărilor nețăruncate de pe suprafața pământului și dinspre cer.

Cărțile sunt omagiu adus generațiilor de lucrători din adâncuri care nu și-au precupețit eforturile, sănătatea și viața în marea epopee a extragerii substanțelor minerale utile din zonă.

Autorul, Mihai Bujor Bogdan convinge prin creația sa de multi-volume că istoria, realitățile, adevărurile sunt mai bine ca oriunde reflectate prin literatură.

Ca executant al faptelor sau martor, îmbinarea realităților trăite de însuși autorul cu relatarea literară de suflet este una dintre cele mai puternice tehnici narative, folosită pentru a aduce autenticitate, emoție și profunzime în scris.

Acest tip de scriere creează un echilibru subtil între fapte reale și trăiri interioare, între obiectivitate și subiectivitate, transformând experiențele personale sau sociale în narațiuni captivante.

Cititorul găsește în lucrările lui Mihai Bujor Bogdan documentare atentă și selecția detaliilor, lasându-se marcat de folosirea perspectivei emoționale.

Realitățile din zona sa de mișcare profesională, pe un ecart lung de timp convențional (de la istoria străveche, la originile „momârlanilor”, schimbarea de sistem societal din 1989, până astăzi) sunt redată nu doar factual, ci și prin prisma sentimentelor, gândurilor și trăirilor.

Personajele bine conturate, jocul dintre realism și lirism, structura narativă flexibilă, jurnalul ca instrument de înregistrare, creează un ritm captivant și menține cititorul implicat, scrierea alternând între momente realiste și pasaje introspective, între dialoguri credibile și fragmente cu un ton meditativ sau metaforic.

În cărțile despre care vorbim constatăm că simbolistica și metafora sunt punți între realitate și emoție, întrucât relatarea literară de suflet prilejuiește explorarea multor

aspecte din zona și societatea în care este trăitor autorul, care contribuie la forța și autenticitatea textului.

Mihai Bujor Bogdan este maestru în utilizarea fluxului conștiinței, o tehnică narativă care plasează cititorul direct în gândurile personajului.

Acest stil permite explorarea emoțiilor într-un mod autentic, fără obstacole, filtre sau structuri rigide.

Scenele descriptive conturează realitățile care sunt alternate cu momente de introspecție.

Așadar, cu măiestrie, scrierea lui Mihai Bujor Bogdan redă faptele, transfigurându-le într-o experiență vie, profund umană.

Parcurgând conținutul cărților în cauză constatăm că în orice experiență de viață, fie că este personală sau colectivă, există lecții ascunse.

Realizarea unui inventar al faptelor și situațiilor este un proces prin care analizăm evenimentele trăite, identificăm tipare, înțelegem consecințele și extragem învățăminte esențiale.

În privința scrierilor oferite de Mihai Bujor Bogdan pe drept cuvânt putem vorbi de o literatură de simbioză, aproape osmotică între cel care gândește profund, și aceeași persoană ca autor mănuiitor maestru de cuvinte.

Mihai Bujor Bogdan pare a fi un legiuitor al destinului precar, nestăpânit, al omului care ani de zile a fost în adâncuri, în pantecele munților pentru căutarea comorilor care niciodată nu au fost în folosul său.

A parcurs momente de vis, de pierdere în întunericul absolut în fața în pericolului suprem, când corpul, gândul și viața existau sau nu existau în raport cu făptura sa.

Deasupra noastră nu avem cer, spune autorul,

Toată această simbioză o regăsim cu valențele sale adăugate cursului literaturii pe care o promovează în calitate de ziarist și scriitor, dedublarea propriei personalități fiind aceea de iubitor de natură, de răsăritul și strălucirea soarelui, de suferința și nostalgia apunerii zilnice a cerului rotund de aur.

Atunci când intri în contact cu o astfel de literatură, precum cea întâlnită în cărțile de față, poți fi mulțumit că ai ajuns la un alt aliniament cultural, o nouă provocare în care pe paginile scrise regăsești amintiri, descrieri de fapte, situații, momente limită sau critice, înălțări, căderi, suferințe, bucurii, fericiri...

„Umbre din trecut” în adâncurile de sub munți... Sună ca începutul unei povești încărcate de mister, memorie și descoperiri uitate.

Simbolistica umbrelor din trecut este aparte, ducând la tabloul amintirilor îngropate.

Adâncurile de sub munți simbolizează secretele uitate ale unei zone pierdute, îngropată și evenimente ale locurilor și omenilor pe care istoria le-a ascuns.

Umbrele sunt rămășițele acestor povești nespuse.

Umbrele sunt metafore pentru greșelile trecutului, pentru sufletele care nu și-au găsit liniștea sau pentru suferințele care revin din străfundurile conștiinței.

Apoi, Mihai Bujor Bogdan spune că descoperirea adevărului se poate obține printr-o coborâre în adâncurile munților, unde trecutul prinde viață sub formă de umbre.

Cel care îndrăznește să pătrundă acolo printr-o călătorie inițiatică trebuie să înfrunte adevărul ascuns și să învețe din greșelile și lucrurile bune, inventariate cu grijă.

Cei care coboară în ruinele lor descoperă umbre vii, amintiri care refuză să moară.

„Mozaicul amintirilor” se arată ca un concept profund, în care trecutul nu este liniar, ci un puzzle de momente pierdute și regăsite.

Mihai Bujor Bogdan îmbină acest motiv cu tema umbrelor din trecut și a adâncurilor de sub munți, sugerează ideea că memoria umană nu este un flux continuu și perfect al

evenimentelor trecute, ci mai degrabă o colecție fragmentată de imagini, emoții și detalii disparate, care, puse împreună conturează o poveste unică.

Fiecare linie colorată contribuie la imaginea întreagă a tabloului, iar amintirile sunt formate din secvențe separate.

Ținând seama de emoțiile influențate de experiențele ulterioare se ivește o adevărată magie când ele se articulează, confirmând până la urmă subiectivitatea memoriei.

Nostalgia amintirilor avute de Mihai Bujor Bogdan înseamnă starea sa sufletească profundă, combinația de dor, melancolie și căldură interioară, declanșată de amintiri dragi re trăite mental din trecut.

Acestă implicare ne aduce aproape oameni, locuri, secvențe și momente pe care le-am iubit, reamintindu-ne că timpul este ireversibil.

Conceptul de "tăcere a adâncurilor" evocă o imagine profundă, simbolică și adesea misterioasă. Tăcerea adâncurilor pentru Mihai Bujor Bogdan este înțeleasă în mai multe moduri, dar în principal, se referă la acele momente de liniște profundă și inaccesibilă, care provin din locuri sau stări de conștiință ascunse.

Este o tăcere care se află în pântecul muntelui, dincolo de cuvinte și de zgomotele lumii exterioare, o liniște interioară când oamenii lucrează și se conectează cu absolutul inaccesibil al ființei noastre.

Tăcerea adâncurilor nu se poate exprima în cuvinte, ci doar în emoții, gânduri sau intuiții.

Surprinzător, autorul are ideea de convergență dintre soare și adâncuri: soarele printre munți și inteligența din adâncuri, sugerând o viziune fascinantă asupra echilibrului între cunoașterea exterioară și cea interioară.

Dificultatea de a scrie despre astfel de concepte, cum ar fi soarele printre munți sau inteligența din adâncuri, provine din natura lor complexă și abstractă.

Demersul este, totuși, transpus în cuvinte de Mihai Bujor Bogdan, care le încarcă pe acestea cu simbolism, metafore și sentimente, surprinzând măiestru esența unei experiențe sau a unei idei plină de semnificații.

Uneori, pentru Mihai Bujor Bogdan amintirile sunt ca niște răni ce evocă imagini puternice, încărcate de durere și vulnerabilitate.

Vindecarea apare prin bucuria prezentului trăit, iar întoarcerea la amintiri este pentru a înțelege trecutul.

Mihai Bujor Bogdan crede în viitorul munților care pare a fi un concept fascinant, simbol al stabilității și al schimbării lente, suportabile.

Dealtfel, este un om al munților, împătimit de sfânta natură, sălășuind într-o vale denumită Groapa Seacă.

Din textele publicate obținem rezultate colaterale: Mihai Bujor Bogdan face parte din rândul oamenilor curajoși, profesioniști, scriitor dăruit sensului profund al lumii din jurul său, generând impact societal, uman și prietenesc care transcede timpul și contextele.

Profesionalismul este rezultatul unei vieți trăite cu scop și cu dorința constantă de a excela.

Mihai Bujor Bogdan este scriitorul purtător al unui univers imaginar și, deopotrivă, a unei realități profunde.

Literatura română, cultura literară în ansamblu, are nevoie de astfel de prezențe originale, altfel decât se procesează acum "într-ale scrisului".

Acest semnal de întâmpinare, pentru cărțile scrise de Mihai Bujor Bogdan, este spre binele cultural general.

* Mihai Bujor Bogdan, *Umbre din trecut, Mozaicul amintirilor, Tăcerea adâncurilor*, Editura Universitas, Petroșani, 2021, 2022, 2024

IMPACT

Prozã

Joi

Convenția stabilită la botezarea zilelor îmi spune că astăzi este joi, moștenire romană, zi dedicată lui Jupiter. Ca într-o poveste modernă, după ce te trezești și te lovești de realitate, ca un bivoli de gardul țărcului, constăți că ești asemeni unui dispozitiv căruia i-ai activat funcția de „revenire la setările de fabrică”, „resetare” sau marea întoarcere a omului către om. Nu te poți deplasa, ți-e sete, ți-e foame, dar nu te poți hrăni, gândurile sunt copaci ce se prăbușesc cu vuiet lung iar cuvintele nu se lasă duse din baierile gâtului asemeni unor pui ce nu vor să părăsească bârlogul primelor zile, deși lumina îi cheamă.

– Bună dimineața! Cum ne simțim astăzi?

Umplu plămânii cu aer pregătindu-mă de un răspuns lung și încărcat cu cât mai multe culori ale nopții, dar după o suspendare a timpului de câteva secunde ce s-au îngemănat cu veșnicii, constat că nu pot decât să clilesc din ochi într-un gest al unei deznădejdi sufocante. Dar chiar vreau să-i răspund asistentei. Măcar să-i fi răspuns la binețe! Buzele erau lipite la propriu iar încercarea de a le antrena într-o mișcare de rostire devine dureroasă.

– Stați liniștit, nu vă agitați, voi veni imediat cu tratamentul și, ușor, ușor, ne punem pe picioare.

Apariția iese și rămân prins între tărmurile celor două lumi. Toate deprinderile, toate obiceiurile sunt lucruri îngropate în trecut, prezentul se mărginește doar la consemnarea acestei orizontale dureroase, orizontală în care fiecare gest este însoțit de săgeți ce se înfig adânc în trupul tău.

– Am revenit! Dumneavoastră v-ați revenit?

Mișc aprobator din cap, rușinat cumva că în continuare nu pot articula câteva cuvinte, iar mișcarea se transformă treptat în furie generată de neputință și starea de semiparalizie.

Asistenta vorbește pe lângă mine, pregătește stativul, flacoanele perforabile, perfuzorul, manșeta pentru monitorizarea tensiunii arteriale, senzori, alte chestii astfel că, în câteva minute am început să arăt ca o mașinărie, omul bionic, cuplat la cele mai stranii aparate și cu o multitudine de fire, pornind spre mine sau plecând din mine.

– Linișteți-vă, aveți pulsul mărit și tensiunea arterială ușor crescută! Vă știți suferind cu inima?

Și de data aceasta răspund folosind aceeași parte a corpului iar mișcarea ușoară a capului lasă să se înțeleagă negația.

– Eu sunt Elena și în următoarele 24 de ore veți fi pe tura mea! Aici este un buton, îl activați și eu voi vedea din cabinet și vin. Da? Hai, linișteți-vă!

Cu o forțare ireversibil de grea reușesc să-i răspund.

– Elena..., Elena din Troia! Sunt prăbușit asemenea cetății pentru care vitejii celor două neamuri s-au luptat. Nu știu cine te-a trimis! Menelau? Tot războiul care s-a purtat pentru tine a trecut prin mine, piatră peste piatră nu a mai rămas!

Recuperând istoria și înfruntând-o am să te rog să refaci cetatea din mine așa cum alții au distrus-o pentru tine! Nu pleca de aici până nu promiți!

– Aha, deci suntem bine, dacă am dat drumul la povești înseamnă că am pornit pe cărarea care trebuie. Promit că voi fi aici! De rezidit nu voi rezidii căci cetatea asta este opera Lui, nu a noastră a oamenilor! Iar la Troia încă n-am fost!

– Să nu te duci! Lasă povestea ei să fie frumoasă în gândurile și mințile noastre. Nu e nimic de văzut poate doar lecția vieții care ne arată ce puțin mai rămâne din măreția altor vremuri atunci când timpul este necruțător cu noi. Nimic din ce mai este nu amintește de măreția Troiei și de povestea ei. Dacă Troia a fost a ta, las-o să trăiască cu tine și prin tine, așa cum a fost ea, iar dacă nu vrei, lasă-ne pe noi muritorii să retrăim legenda vechilor greci.

– Vă las, vă las! Perfuzia este în regulă, încercați să vă liniștiți. Nu aveți grija mea, voi fi mereu pe aproape.

Aha! Deci n-am murit de tot sau dacă am făcut-o am luat poveștile cu mine. Sigur nu aveam cum să trec dincolo de curcubeu ducând sipetul cu povești. Nu, nu! Pe luntrea lui Caron ne urcăm goi, doar cu bănuțul pentru a plăti luntrașul. Bucuria revenirii la viață îmi aducea în nări mirosul reavăn de primăvară timpurie, sfârșitul de februarie anunță zgomotos zbaterea verdelui crud închis încă în coaja copacilor sau în boțul de mugure ce se pregătește să iasă din pământ.

Fixez perfuzorul și încep să număr picăturile. Una, două,... nouă, patruzeci și nouă iar deodată picăturile se leagă într-un șuvoi azuriu și mintea mă lasă pe o plajă calcaroasă pe care apele turcoaz ale mării Cicladelor o spumegă ușor. Din nou Grecia! De ce subconștientul mă ia și mă aduce mereu pe câte o insulă? Să fie încercarea perpetuă de căutare a paradisului pierdut?

Întorc privirea spre cerul suspendat peste mare și număr albatroșii. Unu, doi,..., patruzeci și doi, și din nou turcoazul mării, al cerului mă acoperă sufocându-mă! Tresar și respir ca și când aș fi făcut-o după o pauză lungă! Simt în piept aerul rece, proaspăt ca de munte și suierat ca de vânt prin vârful de brazi.

– Gata, linișteți-vă, v-am pus și puțin oxigen. Ați adormit și ați visat ceva!

Apoi marea turcoaz începe să se miște, se micșorează, capătă conturul unei siluete umane, și atunci înțeleg că a fost asistenta. Adorm din nou rugându-mă ca visul să mă întoarcă acolo de unde plecasem puțin mai devreme.

Ion Mărculescu

Sub Zodia Centaurului

Pagini selectate din „Jurnalul unui centaur”

30 iulie 1996

Se naște o mitologie.

Mii de răpiri de oameni efectuate de OZN-uri, raportate din SUA până în Rusia. Ozeniștii arată ca ființe humanoide, între 1,10 -1,50 m. înălțime, greutate circa 25 Kg, piele cenușiu maronie, fără păr, ochii mari (7-8 x 3,5 cm.). Pot produce oamenilor fenomenul de hipnoză, se deplasează plutind pe deasupra solului (așa spun cei care au avut contacte cu echipajele OZN).

Ce vor aceștia de la noi? Sunt multe variante. Una ar fi că ne studiază, dar stau și mă întreb ce ar putea ei să învețe de la noi? Doi, că ar vrea să intervină benefic asupra noastră, a oamenilor, dar eu mă întreb de ce i-a apucat mila tocmai de noi. Poate să recolteze plasmă, spermă și ovule de la pământeni pentru a crea în vitro noi ființe. Măi să fie! Uneori, aceștia efectuează vindecări miraculoase asupra oamenilor (norocoși!). În mare, totuși, putem spune că nu prea putem să ne dăm seama ce vor de la noi, dacă ne gândim că ne tratează ca pe niște cobai, cu metodele și aparatele lor super-avansate. În general, ei nu fac rău oamenilor (da, avem noroc!) și spun că Pământul nu o să dispară. Important: se pare că soarta omenirii nu-i interesează prea mult, deși noi ne batem capul să înțelegem ba una, ba alta, ba chiar să ducem cât mai degrabă planeta de răpă!

Unele OZN-uri sunt de dimensiuni uriașe (chiar și cât unul sau mai multe terenuri de fotbal) altele de câteva zeci de centimetri. Și unele și altele, au posibilitatea de a-și schimba dimensiunile și chiar și geometria. Odată intrat în interiorul unei nave de-a lor, vei constata că spațiul interior este mai mare decât părea pe dinafară. Așa presupun eu, care n-am avut ocazia să intru acolo.

Pământenii luați în observație de OZN-iști, sunt selectați conform unui program illogic pentru noi. Primele contacte cu OZN-iștii se produc, de regulă, în jurul vârstei de 3-5 ani, fără ca pământeanul să-și poată aminti vreodată ceva altfel decât sub hipnoză regresivă.

S-au constatat cazuri care relevă că OZN-iștii iau sub observație nu numai persoane izolate, ci și familii întregi sau grupuri de oameni. Sub hipnoză, oamenii relevă că humanoizii aceștia cu care au avut contact, par roboți trași la copiator acționând după o disciplină ierarhică de extremă severitate din care, însă, lipsesc sentimentele de ură sau iubire. Totuși, humanoizii se tem! S-a observat că se tem de oameni pentru că aceștia sunt violenți. Pentru mine care scriu aceste rânduri, este important de observat aici că frica este, după cum se vede, un sentiment cosmic! Oamenii, spre deosebire de OZN-iști, sunt imprevizibili, independenți, nesupuși total ierarhiilor, păstrându-și individualitatea și libertatea de decizie, caracteristici care, privite din alt punct de vedere, ar putea fi doar defecte! Ce să mai înțelegem de aici, că Dumnezeu ne-a dat liberul arbitru, sau că pe ei, pe OZN-iști i-a făcut alt Dumnezeu decât cel care ne-a făcut pe noi?

Unii oameni sunt răpiți în cursul vieții de mai multe ori, de zeci sau chiar de sute de ori. Bineînțeles, ei nu-și amintesc acestea decât sub hipnoză. Unora li se fac implanturi de diverse obiecte minuscule sau li se recoltează probe de sânge, spermă, sau chiar țesuturi. Uneori, pe corpul acestora apar cicatrici inexplicabile care că se vindecă spontan. Uneori, OZN-urile sunt fotografiate ocazional de noi, omenii, dar adesea clișeele fotografice sunt voalate.

Persoanele răpite constată că o întâlnire cu un OZN sau cu un pasager al acestuia, durează o perioadă de la câteva minute până la câteva ore, despre care nimeni nu-și mai amintește nimic. Adesea se trezesc în alt loc decât acela unde s-a produs răpirea, chiar și la distanțe de zeci de kilometri.

Sub hipnoză, s-a aflat că asupra persoanelor răpite de humanoizi, s-au efectuat manipulări sexuale și experimente genetice făcute cu ovulele recoltate de oameni cu scopul de a obține copii extraterestri. Uneori, însămânțarea unei femei este artificială, femeia rămâne însărcinată, dar după câteva luni sarcina îi dispare ca și cum nu ar fi existat. Totuși, copiii, născuți în astfel de condiții, au nevoie de afecțiune maternă pentru a putea supraviețui. Discuțiile dintre pământeni și humanoizi se produc pe cale telepatică: ei recepționează la gândul omului și-i răspund acestuia în minte.

Răpirile de oameni de către OZN seamănă între ele prin zeci de detalii, dar persoanele răpite nu se cunosc între ele. Etapele răpirii sunt: atragerea în cursă, capturarea, transportul, intrarea în navă, masa de operație, examinarea, experimentele de reproducere, intervenții chirurgicale, transmiterea mesajului, impunerea uitării și întoarcerea. Uneori, întoarcerea nu se mai produce și lucrul se petrece cu acceptul celui răpit, care își dă seama că a nimerit într-o lume mai bună decât aceasta în care ne bălăcim noi acum. Uneori, întoarcerea se petrece prin traversarea de ziduri, uși sau alte corpuri dure.

Oricine poate avea șansa de a vedea un OZN. O anchetă din 1966, arată că, la acea dată, un om din douăzeci văzuse un OZN. Unii, deși au văzut, habar n-au ce-au văzut. La sfârșitul anilor optzeci, existau, ascunse publicului, peste 100.000 de rapoarte privind unele fenomene care nu puteau fi interpretate nicicum ca fiind naturale. (De fapt, stau și mă întreb iarăși: de ce OZN-urile nu sunt socotite de noi „fenomene naturale”?). Autorii acelor rapoarte aveau în marea lor majoritate, un coeficient de inteligență mult peste medie. De exemplu, printre aceștia, sunt și doi președinți ai SUA: Jimmy Carter (în 1973), Ronald Reagan (1974, dar și prințul Charles al Angliei (în 1986) care se pare că a văzut un OZN în timp ce călătorea într-un avion.

De unde vin extraterestrii? Din diverse planete, stele, constelații cum ar fi Steaua Zeta Reticuli, Constelația Orion, Steaua Sirius, constelația Casiopea.

Se pare că unele civilizații extraterestre sunt organizate într-o Confederație cu sarcini precise. Faptul că OZN-iștii ne vizitează pe noi, înseamnă că, într-o măsură cât de mică este totuși ceva și de capul nostru, nu suntem chiar tâmpiții Universului! Poate că, în misiunile lor, au și sarcini de pedepsire a unor civilizații, poate chiar de distrugere (cum, de exemplu, găsim pomenite și în Biblie) așa că omenirea ar trebui să fie mai atentă cu boacănele pe care le face!

Noi putem pune la îndoială mărturiile celor care, într-un fel sau altul, au intrat în contact direct, sau prin regresii hipnotice, cu extraterestrii. Informațiile pe care le primim sunt un amestec de certitudini și absurdități, dar ceea ce este absurd astăzi, poate fi foarte logic și ușor de înțeles mâine. Despre multele chestiuni care ar putea fi discutate, putem găsi o mare parte de răspunsuri, așa cum le-am găsit și eu citind cartea lui Dan Farcaș – „Întâlnire de gradul 4” – oameni răpiți de extraterestri”- pe care vă sfătuiesc să o citiți, va fi o lectură excelentă. – Editura Teora 1966.

10 august 1996

Mă întâlnesc cu câte unul, stă de vorbă cu mine și eu nu am habar cine este, se pare că el mă știe de mult timp, eheeee! de o veșnicie, încerc să-mi aduc aminte de unde îl

cunosc, mă prefac că sunt atent la ce spune, dar de fapt scotocesc prin sertarele memoriei. O fetiță, elevă bulgăroaică a intrat instantaneu în legătură cu o ființă de pe altă planetă, care-i comunica tot felul de chestii. Faptul este incontestabil și autentificat de câțiva oameni de știință deplasați la fața locului. Fetița bulgăroaică și-a scris și un jurnal în care a consemnat ce i-a comunicat entitatea extraterestră, dar, deși nu vom afla nimic deosebit, câteva file din acest jurnal vor fi date publicității. De multe ori, reușesc să-i găsesc prin memorie fișa celui cu care vorbesc, dar nu știu cine este. Vorbim ce vorbim, apoi ne despărțim și eu rămân în gând cu timbrul vocii lui, cu statura lui și cu culoarea epidermei lui. Mă apucă părerea de rău: trebuia să-i spun că nu-mi mai aduc aminte cine este! Trebuia să-l fi întrebat direct: cine ești dumneata, domnule, am uitat cum te cheamă. Nu te regăsesc în memoria mea. Pot să explic de ce: numărul de biți din creierul meu se pare că nu este prea mare. Mă despart de personajul întâlnit, care a stat de vorbă cum mine și sper că o să-mi aduc aminte amănunte despre el.

Până la urmă, nu pot continua povestea fetei bulgăroaice, pentru că nu am mai aflat nimic despre ea. Colegul meu Liță, căruia i-am vorbit despre aceasta, crede că povestea asta cu fetele ne arată cum că omenirea este condusă din afară. Fără niciun fel de îndoială: omenirea este condusă din afară! De unde din afară? Eh, de unde! De undeva! Mă uit spre cer și încerc să-mi imaginez cam de unde, cam din ce parte din afară. Da, suntem conduși din afară! Așa cred și eu de când mă știu! Sigur că din afară!

Mă gândesc la tot felul de posibilități și variante, dar tot nu-mi dau seama cine a fost cel cu care am stat de vorbă. Parcă îl cunosc de undeva. Poate că data viitoare, când ne vom reîntâlni, îmi voi aduce aminte din primul moment, încă din primul moment, da, încă din primul moment. Ce noroc avem noi, oamenii că nu semănăm unii cu alții! Ce ne-am face dacă, spre exemplu, am fi toți bărbați, sau numai femei? Dacă timbrul vocilor noastre ar fi identic, dacă toți am avea pielea de aceeași culoare sau dacă, Doamne ferește, am fi toți lipsiți de piele, sau, de ce nu, de memorie, incapabili să ne aducem aminte ceva, de exemplu cum îl cheamă pe nenea cutare! Ce ne-am face dacă toți am gândi la fel și ar trebui să facem aceleași lucruri, pe la ora prânzului, după aceeași formulă? Am fi mulțumiți? Am fi fericiți? Nu știu ce să zic, dar eu am auzit undeva că fericirea e o cădere în ticăloșie și că doar nefericirea poate fi socotită o virtute... Măi, măi! Ce de tâmpenii le trec prin minte oamenilor!

Scriu, scriu, scriu aceste rânduri și mă întreb oare de cât timp n-am mai căscat de propria-mi plictiseală? Scriu!... Îmi aduc aminte o scenă dintr-un vis, era un ger de minus douăzeci de grade și eu tocmai îl omorâsem pe ultimul țar al rușilor (deși nu mă supărase cu nimic). Păi ce-aș fi putut să am împotriva lui?) nu-mi mai amintesc cum se numea individul. În acele momente mă aflu în fața unui pluton de execuție și mă miram de ceva nemaivăzut: atât din puștile mujicilor, cât și din pipele de lut ale acestora, ieșea un fel de fum albăstrui și, din când în când, liniștea profundă era străpunsă de țipătul ascuțit al unei femei...

14 august 1996

Compoziție liberă:

Astăzi, ascultându-l pe Geo cum povestește cu glasul lui molcom și încercând să înțeleg ce spune, m-am pomenit sforăind. Adormisem și el credea că eu sforăi din cauza răcelii, așa că el a mai vorbit în continuare încă vreo jumătate de oră. La televizor apărea imaginea unei casierite de la stația CFR Dârza, împușcată de un infractor necunoscut. Alături, tot împușcați și tot morți, apar fiul ei și un cetățean care pare mai degrabă că era acolo ca s-o protejeze. Motivul crimei s-ar putea să fie jaful. Arma cu care s-a tras, a fost un pistol automat. Știrea este scoasă din ziarul local, de la rubrica „Poliția în alertă”.

Îmi privesc în oglindă fruntea care se încrețește și constat o asemănare deosebită a acesteia cu diverse vietăți rudimentare, de exemplu cu zbârciturile unei râme. Mai departe, îmi privesc restul figurii, ceea ce nu-mi stă în obicei. Văd o suprafață frământată de

dealuri și văi, de plinuri și goluri, adică forme sculpturale. Treburi pe care să le faci când ai timp liber. A privi atent la o rămă, poate fi ceva foarte instructiv și interesant.

O sculptură se pune în evidență prin plinuri și goluri, prin umbre și lumini. Excepție fac doar cazurile când e vorba de sculpturile pentru orbi, când trebuie să ai simțul pipăitului foarte dezvoltat.

Revin la figura mea, care este o formă în volum. Deci, pe figură sunt umbre. Aceste pot fi mai întinse, sau mai puțin întinse, mai palide sau mai adânci, mai calde sau mai reci, mai diafane sau mai drastice precum o tăietură făcută cu briceagul. În întuneric, nefiind lumină, umbrele nu există, figura devine plată ca o bucată de tablă. Așadar, umbrele sunt redată de prezența sau absența luminii, nu e greu de înțeles, asta este un adevăr absolut. Și când zic asta, mă întreb: oare adevărul poate fi absolut? Când? În ce caz? Adevăr absolut, sau adevăr relativ? Sau adevărul e, orice ai face, de-a dreptul mincinos, iluzoriu și criminal?

Percepem umbrele de pe propria figură ca fiind date doar de lumină, sau simțim că mai au și o altă proveniență? Ce-ai zice de afirmația că o parte dintre umbre au rădăcini în subsolul cărții noastre, izvorăsc sau cresc de undeva? Spre exemplu, din inimă! Putem explica astfel de ce figura cuiva arată bunătate, sau răutate, prostie crasă ori spirit elevat? Ce părere au fizionomiștii? Ce spune domnul Lombroso?

Dar, ce s-o mai dăm de colo-colo: lucrurile poate că nu stau chiar așa, poate că umbrele sunt doar ceea ce sunt, adică umbre! Și-atât! Drept o fi că și sufletul poate lăsa umbre pe figura noastră. Până și umbra picioarelor noastre are legătură cu inima! Mai sunt și alte mamifere, în afară de om, care au umbre pe figură? Plantele n-au! În mod precis, n-au, sau poate nu am observat eu! Așadar, profit de ocazie și scriu urătorul catren:

Când viermii din creier ne dor
Când steaua în baltă ne pică
Scâlțați de sudoare și frică
Ne stingem când viermii din creier ne mor.

20 septembrie 1996

Compoziție liberă:

„Jurnalul este urna mea de cenușă” – a zis Eugen Ionescu.

Zilnic, dimineața, televiziunea transmite horoscopul zilei prin gurița țuguiață și pungită a unei crainice care parcă mănâncă numai lămâi dintre cele mai acre. Din horoscopul de astăzi, o cunoscută doamnă în vârstă (e vecina mea), celibatară convinsă, află că va fi răsplătită de cineva necunoscut și va avea frumoase succese în viața sentimentală. Tichia de mărgăritar! Tocmai ce-i lipsea! Apostolul Pavel a spus către corinteni: căsătorindu-vă, faceți bine; dar dacă nu vă căsătoriți, faceți și mai bine. Moșului Neculai, trecut binișor de cei nouăzeci de ani ai lui, horoscopul îi prevede, de asemenea, frumoase succese în viața amoroasă și află despre sine că este tânăr, frumos, viguros și i se va deschide cât de curând calea unor afaceri grozav de bănoase. Și asta va face să fie curtat de mai multe doamne amatoare de mariaj. Dacă dragoste nu e, nimic nu e! (Apostolul Pavel)

Camus spune: lanțul căsătoriei este atât de greu, încât trebuie purtat în doi, uneori chiar în trei! Noii născuți, află de la crainica cu gurița strepezită de la televizor, că astăzi li se va împlini tot ce și-au dorit de o viață întreagă. Din cărțile de specialitate, care pot fi cumpărate de la orice librărie, ei vor afla despre căsătorie că este ca o loterie, uneori (dar asta se întâmplă rar de tot!) poți avea norocul să mai și câștigi.

S-a făcut ora prânzului, stau cu Gigi Grecul (nu e grec, dar așa i se zice) la masa din cafeneaua lui. În zilele când nu am inspirația la mine, iau o foaie de hârtie și scriu o poezie despre Gigi ăsta Grecu. Aici se face cafeaua cea mai bună din oraș. Vorbim despre noi, românii, repetăm pentru a nu știu câta oară că noi românii suntem al dracului de deștepți,

nu exagerez deloc, dar ne-a lovit soarta în cap cu cleștele geografiei și cu vecini mai ai dracului, au dat peste noi o mulțime de derbedei din lumea largă pentru că pe la ei pe-acasă nu prea aveau ce mânca. Și că suntem conduși de tot felul de tirani hoțomani. Dar că într-o bună zi, cum ar fi să zicem peste vreo zece ani, sau poate douăzeci și cinci, s-or mai pune lucrurile la punct și pe la noi când s-o găsi destulă haleală și hârtie igienică ca să vină românii înapoi acasă, de pe unde au plecat, vor veni înapoi așa cum au făcut, să zicem, evreii, vreau să zic că o să se întoarcă toți românii răspândiți în toate cele patru vânturi și o să găsească aici o soartă mai bună. Să se adune la loc din toate țările occidentului, cu toată deșteptăciunea lor de români, cea ascuțită ca un brici! Să stea cum stăm noi acum, eu și Gigi Grecu la o cafea și punem țara la cale!

Din evenimentele cele mai notabile de astăzi, pe primul loc ar fi faptul că la măcelărie carnea de porc s-a scumpit de vreo patru ori față de anul trecut. Familia Gheorghilache, de la etajul unu, de pe scara blocului unde stau eu, nu au mai făcut scandal deși au trecut vreo trei, poate chiar patru zile, probabil vreunul dintre ei s-a îmbolnăvit. Mircea Horia Simionescu m-a întrebat la telefon când o să scriem cartea aia pe care o gândim împreună. Cine știe? Dacă nu venea Revoluția și nu se dădea totul peste cap, lucrurile ar fi stat altfel. În mod sigur! Acum ne vor trebui câțiva ani buni să se reaseze lucrurile așa cum au fost.

20 octombrie 1996

Compoziție liberă:

Pleșu, într-un interviu televizat, contestând oportunitatea criticii de artă: „arta nu trebuie explicată, ea se susține singură” (?)

Desigur, o atitudine grosieră e generată de insuccesul criticii de artă de a deveni artă. Căci s-a vorbit de o artă nouă: critica de artă. Ceea ce este un nonsens: arta poate exista fără critică, dar critica nu poate exista fără artă, lipsindu-i obiectul. Nu e mai puțin adevărat că uneori critica atinge virtuți speculative și atâta investigație creatoare încât ești tentat să accepți minciuna drept artă.

Dacă actul creator este inexplicabil, critica este rațională, lucrează cu bisturie foarte evidente. Critica încearcă să disece misterul. Însă nu asta este important, ci caracterul speculativ, instructiv și chiar popularizator și evaluator al artei, elemente care pledează despre necesitatea ei.

Mai ziceam odată: o pictură nu poate fi vorbită, tot așa cum nu poate fi cântată. Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să încerci! Valoarea formelor care duc undeva este obținută din comparația cu drumurile închise.

Între sublim și înțelegerea elementară sunt necesare trepte intermediare. Absența acestora în cazul Dumnezeu – om, a provocat teribila ruptură care nu ne lasă nici să ne depărtăm, dar nici să ne apropiem.

28 octombrie 1996

Ora 7 dimineața.

A murit Marin Sorescu la vârsta de 60 de ani, când avea în gând să mai pună pe hârtie o seamă de proiecte care i se adunaseră și i se copseseră în minte.

Făcea parte din ceea ce el numea „un popor mic cu o cultură mare.”

Este viața o odihnă de lut a spiritului său?

Primul Război Mondial (1914) a dus la moartea a 14.000.000 (paisprezece milioane!) de oameni; Al Doilea Război Mondial a dus la moartea a 55.000.000 (cincizeci și cinci de milioane) de oameni.

Marea epidemie de gripă spaniolă din 1918, a produs 21.000.000 de victime. Actualmente, 12.000.000 de copii mor din cauza inaniției în primul an de viață. Având în

vedere o rată medie a natalității, care ar fi fost astăzi populația globului? Și încă ceva: oare ce ne vor aduce viitoarele ciume, holere, sau pandemii?

15 noiembrie 1996

Am citit azi:

Osho: „Vinovăția este cancerul sufletului. Ea a fost folosită de toate religiile pentru a distruge demnitatea, mândria, pentru a transforma oamenii în sclavi”.

„Întreaga existență este lipsită de orice sentiment de vinovăție și, în momentul în care un om devine lipsit de orice sentiment de vinovăție, el se integrează în curgerea universală a vieții”.

„Faptul de a greși este omenesc, iar cel de a ierta este tot omenesc. Dacă nu vă puteți ierta pe voi înșivă, nu puteți ierta nici altă ființă de pe lume.”

Omar Khayyam: „Voi bea, voi dansa și voi iubi. Voi comite toate păcatele posibile, deoarece mă încred în mila lui Dumnezeu-care mă va ierta. Păcatele mele sunt foarte mici, în timp ce mila Sa este imensă.”

Informațiile pe care creierul uman le poate acumula, ar putea umple 20.000.000 volume scrise, adică suma tuturor volumelor din cele mai mari biblioteci din lume. Creierul uman primește în fiecare secundă, 100.000.000 de unități informaționale, însă doar câteva dintre acestea trec prin filtrul trunchiului cerebral și ajung la creier. În creier, se produc unde care îl traversează de 8-12 ori pe secundă; ele filtrează și rețin informațiile cele mai puternice și creierul acționează în consecință.

Dacă măcar una din aceste porți (filtre) este defectă sau leneșă, nici creierul nostru, zic eu, nu poate atinge performanțe maxime și noi îl înjurăm în gura mare, deși nu el este vinovatul! Ca și în viața de zi cu zi!

Compoziție liberă:

În anul 2144 (aproximativ) o cometă care se deplasează cu douăzeci de kilometri pe secundă, va lovi Pământul. Așa ne anunță un astronom american, care aproape strigă la noi să avem grijă, de parcă am putea să ne ferim din calea acesteia. Impactul va avea puterea a câtorva mii de bombe nucleare actuale. Planeta noastră s-ar putea întoarce la epoca de piatră. Niște cosmonauți americani aflați în Cosmos, își văd în continuare de treburile lor.

În contrapartidă, am văzut două oi dansând pe un izlaz. Săreau simultan în sus, țopăiau, cădeau înapoi pe cele patru picioare și zvâcneau din nou. Cineva a spus (dacă nu cumva domnul Malraux!) că momentul morții nu este totuna cu decesul, așa că poți să mori mult mai înainte decât momentul decesului fizic. Oaia poate fi cel mai potrivit simbol a ceva ce poate fi plasat între melancolie și tembelism, dar astea pot fi vorbele unui om rău intenționat care nu vrea să scoată în evidență faptul că oaia are o privire așa de galeșă! Carnea de oaie, ca și cea de om, conține 85-90% apă, restul se compune din câțiva pumni de țărână, chimicale, săruri, acizi etc. Este o alcătuire miraculoasă fie și numai pentru faptul că dintr-o materie inertă și foarte concretă, poate să devină fericită și foarte abstractă în țopăiala ei... Dacă ați fi văzut cum țopăiau oile acelea!...

Țărâna are capacitatea, la momentul potrivit, dacă e nevoie, să devină tristă! Sunt multe elemente care ar putea să devină crime, cum ar fi: a.- crima de a-mi călca lacrimile care s-au adunat în băltoace; b.- crima de a privi sufletul ca pe ceva care ți se cuvine; c.- crima de a avea părerea ta absolută; d.- crima de a nu vrea să-ți vezi măcar pentru o frântură de timp, crimele.

Mircea Eliade spunea într-una din clipele sale de tristețe, că lumea întreagă trăiește în exil, dar asta n-o știu decât puțini. Noi ne întrebăm ce motiv de tristețe ar fi putut avea Mircea Eliade. Cred că, la fel ca mulți alții, a simțit și el nevoia ca și noi să exagereze.

Fluturii albaștri. Păsările și trilurile lor. Doi pui de porumbel și păcatul neîmplinit. Sfaturile primite de la tata, față de nașterea unei simple pasiuni, unde formidabilul a dispărut și i-a luat locul ordinarul

Nu după mult timp, pe ambele antebrate m-am pomenit cu zeci de fluturi, cu cei cărora li se zice fluture albastru comun, care trăiesc mai ales prin lucerne, trifoiuri, dar și pe alte vegetații cu flori; niște fluturi blânzi și cuminiți, cu aripi sclipind de un albastru ca al cerului, că eu însumi mi-am închipuit că cerul a început să plouă și cu fluturi albaștri, să-mi înșenineze inima mohorâtă de durere. Nu pot spune cu ce s-au ocupat tot timpul cât au fost ca niște tatuaje pe antebratele mele, dar nu zburau, nu mergeau, nu săreau ca vrăbiile și nici nu se târau ca șerpilor; cum se deplasau n-am înțeles, dar se deplasau pe antebratele mele ca armata romană condusă de Traian pe podul lui Apolodor din Damasc, de la Drobeta Turnu Severin, construit cu o lungime de peste un kilometru... Ce-au vrut să însemne staționarea și deplasarea, care nici măcar deplasare nu era ale acestor fluturi minunați un timp aproape imperceptibil pe pielea mâinilor mele arsă de soare și acoperită doar cu puful tuleilor, habar nu am avut atunci, habar nu am nici acum, doar că mi-am dus trăirea pentru moment în regnul acestor minunății care nu știu ce înseamnă nici măhnirea, nici durerea, și poate nici bucuria și nici veselia. Ei doar zboară, zboară din floare în floare, îndopându-se cu nectarul dulce și iubindu-se în neștire, mai ales ziua, fără nici o patimă carnală, ci doar așa cum lor le-a fost dat. Ei nu știu de trădare în dragoste, dar nici gelozia nu le frige inima; zboară din femelă în femelă așa cum zboară și din floare în floare, fără griji, probabil doar cu bucuria că există. Așa că au zburat și de pe antebratele mele acoperite cu piele delicată, întâi spre cer, oprindu-se deasupra capului meu îngreunat de gânduri infernale și, într-un cerc aproape perfect, formând un nimb albastru, au zburat într-o rotire calmă și impresionantă, rotire din care abia se percepea o muzică liniștitoare ce predispunea la somn, muzică provocată probabil de fâlfăitul aripilor lor cerești, asemănătoare unor vele aproape transparente, confecționate din mătase fină de un albastru strălucitor.

Cercul nimbului albastru l-am urmărit cu durere, dar și cu o bucurie lăuntrică, înălțându-se și pierzându-se până la contopirea acestuia cu bolta cerească, sferică limpede și senină... Sau doar mi s-a părut mie că zboară spre cer, când de altfel ei și-au luat zborul în câmpul de lucernă din fundul grădinii... Cum să fie doar părere când și alți fluturi ale căror aripi erau îmbrăcate în tot felul de mantii – albe cu picățele negre (cei mai mulți), maro cu picățele și contururi negre pentru prima pereche de aripi și cea de-a doua pereche de aripi de la spate, neagră cu contur maro și cu picățele negre, roșu simplu, maro cu picățele și contur negru, galben cu picățele negre sau albastru închis cu franjuri maronii și încă tot felul de culori care ochiului îi este greu să le definească nuanțele – roiau în jurul meu ca niște nouri multicolori picați din ceruri?!...

Această armată policromă zbura, arătându-și măiestria de piloți acrobați încercați, nu în dezordine, cum s-ar putea crede, ci într-o ordine atât de perfectă, încât doar cercuri de curcubeie îmi înfășurau trupul într-un nimb de permanentă muzicalitate încântătoare, nimb din care se reflecta, ca într-o oglindă, gingășia copilăriei mele căreia îi rețrăiam visurile lungi aproape cât o viață, în clipe, da, în clipe de timp cu alte înțelesuri și alte legi. Viața mea părea de lumină sau chiar eu eram doar o lumină, o lumină care răspândea în vâlvătăi de foc doar iubire și numai iubire. Chipul meu căpătase o minunată expresie de bunătate și supunere, iar strălucirea vie și pură din privirile ochilor mei albaștri era antidotul suferințelor, simțirilor pasionale. Buzele fragede și roșii ca macul mereu întredeschise, acum, căutau să dea alinare buzelor crispate de durerea și de așteptarea rezolvării cu bine a nelegiuirii povestite mai înainte. Niciodată nu mi-am simțit ființa interioară cuprinsă de atâta farmec și strălucire încât cei care mi-ar fi văzut înfățișarea ar fi rămas fascinați de încântare.

La un moment dat, mi-am imaginat că fluturii m-au cuprins în curcubeul lor deoarece eu însumi eram un curcubeu peste întreaga natură... Curcubeul de fluturi s-a topit în neant, iar curcubeul eului meu s-a dezintegrat în particule de fericire și înflăcărare, desăvârșindu-mi și mai mult ființa, care îndrăgostindu-se fără nicio noimă de propria ei frumusețe, devenea o împlinire firească și o bucurie deosebită pentru sufletul deznădăjduit care simțea cum ultima scânteie a dragostei neîmplinite e pe cale de a se stinge. Dar nu numai atât; ci și faptul că însuși curajul pentru plăceri înflăcărare nu mai putea fi reprezentantul ideal al simțurilor și emoțiilor care trezesc dorințe mistuitoare, iar toată risipirea pasională, cu timpul, se va strânge într-un singur punct de mulțumire pură. Tabloul acesta cu fluturi, cu cât pare mai imaginar, cu atât este mai realist și nu trebuie sub nicio formă subestimat sau, și mai mult, ignorat – totul s-a petrecut adevărat și nimic nu trebuie ridicularizat.

*

Când mă simțeam și mai mult absorbit de gândurile mele limpezi ca lacrima, adică de acele gânduri scuturate de toți zgribenii nefolositori, îmi puneam întrebarea: Cine lucra?... Imaginația?... Nebunia?... Sau împreună îmi jucau o festă și mai mare, forțându-mă să lupt împotriva păcatului cuibărit în mine, inocentul?... M-am văzut oprit din zborul de înger rătăcitor în mijlocul unei grădini cu tot felul de pomi; unii înfloriți de-a binelea, alții pârguiți, pe când ceilalți le atârnavă pe crengile puternice fructele carnoase de aur. Prin coroanele de frunzișuri dese și verzi se ascundeau tot felul de păsări cu penaje care mai de care mai colorate și impunătoare ale căror triluri și fluierături mă făceau să tresar cuprins de o voioșie supraomenească, încercându-mă cu cele mai plăcute senzații, încât tinerețea și adolescența reveneau în matca gingașă a copilăriei.

Sute și mii de glasuri care mai de care mai armonioase, redacte de note joase sau înalte, de fluierături sau bubuituri, de note scurte și ascuțite de intensitate înaltă, sau cântece dogite și prelungi care laolaltă alcătuiau o orchestră universală, inimaginabilă, îmi încântau inima făcând-o să viseze la mii de lucruri senzaționale și la povești de dragoste fermecătoare. Mierlele cu penele negre și cu ciocurile galbene modulau armonios în tonalități înalte cântece prelungi și melodioase; privighetorile de culoare brună-roșcată cu cântecele lor în fluierături reveneau într-un crescendo admirabil; măcălendri cu frumosul lor penaj cenușiu și roșu-gălbui pe gușă, ale căror cântece ciripite, ca de flaut, începeau adesea cu câteva note înalte, subțiri, lungite, care apoi se continuau picurat, în viteză tot mai mare, cu o trecere ușoară la note tremurate, excitante și ușor ascuțite; codroșul, cu penajul cenușiu-roșiatic și cu coada lungă și roșie, al cărui cântec este de tonalitate joasă și

amplificat cu sunete consonante; sticletele cu penele viu colorate în roșu, negru, alb și galben, care cântă mai încet, fluierat: tiiiii-tiiiii-tiiiii-tiiiii; gui-gui-gui-gui, twee-twee-twee-twee; cojoaica, pasăre de talie foarte mică, brun-cenușie, al cărei cântec este foarte delicat, înalt, cu fluierături scoase la câte o jumătate de secundă; ciocănitorile, în special ciocănitoarea pestriță mare, cu spatele negru cu pete albe, cu capul mare și ciocul tare, cu penajul de pe burtă, cel dinspre cap alb și cel dinspre coadă, roșu, mereu dăltuind să spargă scoarța copacilor cu bubuituri scurte specifice căutând insecte pentru hrană, cântă cu note scurte, ascuțite și de intensitate înaltă; guguștiucul de culoare cenușiu-pal cu o dungă neagră încrucișată de o parte a gâtului, cântecul lui constând în trei silabe, gu-gu-știuc, gu-gu-știuc, gu-gu-știuc, repetate câțva timp; cucul, cu pene cenușii, cu coada lungă și cu pete albe, al cărui cântec te trezește dimineața devreme: cu-cu, cu-cu, cu-cu; mierlele cu penaj negru, cu cioc galben, au tonalități înalte, lungi și melodioase, ale căror ecouri se aud în străfunduri de codri...

În marea îndepărtare, prin lanurile de grâu care-și înalță spicele aurii spre cerul unde împăratului Soare îi sclipesc diamantele luminii din coroana de foc universală, se aud ca un fond de melodii intense și vesele, autoritare, glasurile zecilor de ciocârlii în zborul lor la mari înălțimi, de peste șase sute de metri. Cântecul lor când molatic, când vijelios, când aproape stins și când aprins ca jarul, rapid, complex și variabil, fiind interpretat într-un interval de frecvență îngustă, se prelungește între o sută șazeci și patru sute șazeci de silabe. Cum numai cântecul unei ciocârlii ține cel puțin două minute, dar înregistrând și performanțe cu durata de treizeci de minute, cântecele lor țin ore în șir, dezmiardând ființele și văzduhul. Frumusețea constă în extazul ce-și dezlănțuie acordurile viorilor de la ivirea zorilor și până la asfințit; astfel și glasul ciocârliei din mintea mea dusă cu sorcova era primul cântec audiat în zorii iubirii mele și terminat spre asfințitul dorinței neîmplinite.

*

Ciocârlia (Geta), fata de împărat îndrăgostită de Soare (eu), pe care o iubea și el nebunește, a dus-o spre palatele lui (porumbiște), dar zâna rea (Leonora) a blestemat-o să se prefacă într-o pasăre care zboară zilnic spre Soare, dar să cadă pe Pământ cu puțin înainte de a ajunge la iubitul ei. De aceea, ciocârlia este considerată simbolul iubirii neîmplinite, împiedicată fiind și de vântul turbat, egoist și gelos, nelăsând-o să ajungă în brațele iubitului ei, căci și acesta avea un fiu care se îndrăgostise de fata de împărat, dar aceasta îi refuza dragostea, compătimindu-l cu mila-i caracteristică, de aici și cântecul ei duios și plin de farmec... Și, Doamne, toate cuprinderile acelei grădini pe care mi-o închipuiam ca fiind edenul lumii mele, din care răzbăteau sutele de triluri ce-mi înnobilau auzul cu cele mai fermecate melodii, mă făceau să mă simt desfătat de o realitate diafană a cărei taină n-o puteam pricepe și a cărei atingere nu mi-o puteam permite. Totul era de domeniul fantasticului a cărui limită căutam s-o ajung proiectându-mi gândirea dincolo de înțelegere, căci existența imposibilului-posibil mă captiva, desfătându-mi prezența romantică, dar și înșelătoare, când mă expuneam pasiunilor subtile ale tinereții nestatornice. Oare visam sau totul se petrecea aieva?!...

*

Uitând cu desăvârșire de acest tablou încărcat de atâta natură fantastică, aducându-mi aminte de vina care-mi distrugea liniștea, ochii-mi supuși lăsară să curgă izvoare de lacrimi fierbinți, în zadar căutând să lupt împotriva neputinței. Eram prea mic pentru un război atât de mare și-un geamăt înăbușit de durere își înfipse gheara otravei în

splendoarea copilăriei senine, îngreunându-i și mai mult povara vinei păcatului neîmplinit. Căindu-mă amarnic, m-am ridicat fără să-mi fi propus a întreprinde o acțiune anume, ci numai așa, cât să-mi scutur sufletul plâpând de durerea care-l îngenuchease complet, îmbolnăvind-l, de nu-și mai găsea nicio vindecare capabilă să-i dăruiască măcar un pic de fericire. Mai îngrozitor era când mă gândeam cum va decurge întâlnirea cu tatăl meu, în fața căruia trebuia să recunosc și să reconstitui toată trășenia pe care o vedeam ca pe o rușine ieșită din comun. „De ce atâta întârziere, de ce continuu stau cu calvarul acesta, ca o piatră de moară legată de gât, gata-gata să mă sugrume?!...”.

De atâta tristețe, durere și rușine picioarele începuseră să-mi tremure, fiind incapabile să mă mai susțină așa cum o făcuseră întotdeauna, că-mi era chiar frică să le mai cer să-mi deplaseze hoitul de animal sălbatic. Cum, necum, am reușit să mă târăsc până în coșare, unde se acuiseră câteva perechi de porumbei și-și făcuseră cuiburile în podul acesteia, pe niște snopi de coceni, care fuseseră intenționat dezlegați și apoi răsfirați de fratele meu, Puiu. M-am urcat pe o scară până la podeaua confecționată din coceni și acolo am văzut vreo cinci cuiburi de porumbei; în două cuiburi erau doar câte două ouă, iar în celelalte trei cuiburi erau câte o pereche de pui. O pereche de pui cărora le dăduse penajul, deși se mai vedeau ici-colo câțiva tulei galbeni, păreau cei mai bine făcuți, mai ales că aveau o culoare albă precum colilia de la pălăriile călușarilor.

M-am înfipt cu toată puterea pe dușumeaua din coceni de porumb și, așezându-mă grecește, improvizând un fel de poală, am luat cele două păsări albe despre care îmi închipuiam că sunt duhuri dumnezeiești și am început să le deșir toată pățania, dar mai ales despre marele zbucium și greaua căință din sufletul meu nevinovat, așa cum fac enoriașii când se spovedesc preotului pentru a le fi iertate păcatele. Porumbelii stăteau liniștiți în poala mea, nu prea comodă, și din când în când simțeam cum mă ciupesc cu ciocurile lor de buricele degetelor, ceea ce îmi dădea o satisfacție nemaipomenită. Ba, îmi spuneam în mintea mea sărită de pe fix că aceste ciupituri sunt semne divine, căci cele două duhuri în chip de porumbei m-au și dat pe mâna lui Dumnezeu, sau în fine, pe mâna Fiului Său, care în toată mărinimia și bunătatea Lui îmi va ierta păcatul; da, păcatul acela pe care nici măcar nu am avut de gând să îl comit, și-n cugetul și simțurile mele carnale sunt curat ca lacrima. A fost doar o pornire copilărească, un joc mai mult sau mai puțin pasional; dar cum ochii văd, inima cere! Și cu greu te poți opune pornirilor fierbinți când ai alături o ființă care te farmecă cu frumusețea fapturii ei. Atunci simți cum însăși făptura ta își revarsă inconștient înzestrarea intuitivă și caută noi și noi senzații al căror rol trebuie să fie acela numai de a încânta și de a ademeni cu zvâcniri plâpânde de iubire; dar nu și de a seduce ființa copilăriei nevinovată, c-atunci dai frâu liber monstrului care până acum, până în această clipă, l-ai ținut ascuns dintr-o vanitate și o lașitate de neiertat.

*

„Nu, nu! Cu noi nu s-a întâmplat astfel; doar farmecul frumuseții și parfumul fermecător al atracției ne-a apropiat; și-n fond, ce-am făcut atât de grav care să întineze puritatea de copil sau chiar copilăria în sine?!... Ne-am îmbrățișat, simțind pâlparea flăcărilor plăcerii nu pe tot trupul, ci doar pe piepturile noastre, pe pielea piepturilor noastre fine ca mătasea, pe buzele roșii și fierbinți care se căutau sălbatic și pe limbile noastre care se încolăceau și se răsuceau învârtindu-se una după alta ca ielele goale într-un dans, gata să pedepsească pe cel sau pe cei ce le-au văzut. Doar într-atâta a contat extazul și trăirea farmecului și-acum mă lupt din răputerile mele și cu atâta înfrigurare să ies cu obrazul rușinii cât de cât spălat și curat, dacă nu chiar imaculat. Am ajuns eu prea departe, am ajuns eu acolo, adică la taina aceea de turnat copii, spărgându-i ușa de la intrare ca o

javră ticăloasă?... Nu, nu am făcut nimic de care să ne fie rușine; doar că firile noastre, până mai acum ceva timp plângăcioase și timide, s-au transformat în ceva mai romanțios, curioase și mai ales curajoase...” N-am mai apucat să-mi duc gândul până la capăt că din podul coșării, unde, pe de o parte, îmi pusesem la muncă mintea, străduindu-mă din răputeri să caut și să dau o șansă bietului meu suflet zbuciumat, iar pe de altă parte, să-i fac pe cei doi porumbei, care nu sunt sigur că-mi înțeleseseră povestea, din cele ce le gândurisem fie în gând, fie cu voce tare, că am întărit și mai mult cu adevăr întreaga istorie, să le fie și lor limpede ca apa de izvor, de ce e așa de mare suferința mea.

Într-un târziu, am auzit gura tatălui meu. Imediat, am pus porumbeii (duhurile) în cuibul din care-i luasem, dându-le ultima sărutare pe ciocul plăpând, cu gândul că atunci când îi vor vorbi lui Dumnezeu despre păcatul meu neîmplinit, bineînțeles prin duhul din ei. Acesta îi va asculta cu mare atenție și-n mărinimia și bunătatea Lui cea fără de nemărginire mă va ierta ca pe un copil fără minte, deși chiar și intenția este condamnabilă. Parcă mult mai ușurat în lăuntrul ființei mele, am coborât pe scară, am ieșit din coșare cu un zâmbet forțat pe buzele-mi uscate de sete și supte din plin de elixirul mierii de alte buze gingașe la care încă visam și pe care încă le doream, am înaintat aproape cu voioșie și cu o siguranță de neînțeles spre tata, care se așezase pe un scaun și-și aprinsese o țigară pe care sunt sigur că o răsucise din tutunul din tabachera metalică, pe o foiță de hârtie special fabricată pentru țigări.

– Sărut mâna, tată! i-am zis mai mult printre dinți și în vârful limbii să pot înăbuși orice vorbă care ar mai fi putut urma salutului.

Să trăiești, fiule! îmi răspunse tata, zâmbind pe sub mustața aranjată curând.

După ce ne-am măsurat cu privirile, când o tăcere de mormânt pusese stăpânire pe amândoi, deodată îl văd pe tata cum se ridică de pe scaun, închipuindu-mi-l ca pe un vultur care-și întinde aripile și-și face vânt de pe un vârf de stâncă înaltă, gata să-și înfigă ghearele mari în prada sortită pieirii. Se apropie de mine, pe la spatele meu și, pleosc! o palmă peste gâtul care, și așa, de-abia mai susținea capul îngreunat de tot felul de gânduri care mai de care mai năstrușnice și mai dăunătoare.

Lovitura nu a avut greutatea la care mă așteptam, dar m-a încovoiat zdravăn spre în față, că eram gata-gata să nu-mi pot ține echilibrul și să mă văd cu nasul în țărâna de deasupra pietrișului bătătorit și umed.

– Ești încă prea mic, Fabian!... Încă prea mic pentru a face lucruri pe care le fac oamenii mari... Lipsa de experiență te-a pus într-o situație rușinoasă și de prost gust. Nici măcar nu ațiștiut să vă feriți: v-ați postat, țanc, ca doi proști, lângă poteca veșniciei... Păi, nu știai că pe acolo trec zilnic zeci și zeci de ființe care mai de care, fără prea multă minte și răzătoare de orice? Pentru asta ești vinovat și te condamn ca un părinte; te condamn să-mi ascuți sfaturile, pe care încă nu ți le-am dat ție, dar mai ales pe acelea pe care le-ai auzit când le dădeam fraților tăi. Ei sunt mai mari și sunt supuși la mai multe pericole și greșeli, nu numai pericolul și greșeala în iubire care, de altfel, sunt un pericol frumos și necesar, dar trebuie făcut la timpul lui și după lungi și dese întâlniri, discuții, înțelegeri și cunoașteri între tinerii îndrăgostiți. După cum știi, scumpul meu copil, copilul meu cel mai mic, mi s-a rupt inima când ai adormit lângă mama ta moartă, și mie – tata își șterse râurile de lacrimi cu mâneca unei cămăși albe – mi te-a lăsat să te cresc înger frumos și să te educ, să vă educ pe toți după învățăturile lui Dumnezeu, dar și după manualele școlare și după conștiința, intuiția și experiența mea. Aceste învățături însă, și bagă bine la cap, sunt mult mai ușoare decât învățăturile complicate și de multe ori greu de înțeles, când de neînțeles sunt toate venirile și toate plecările pe și din această lume. Viața este ea însăși ca o învățătură, iar învățătura reprezintă o infinitate de fapte și de idei. Ești încă prea mic, dar să iei aminte de toate câte faci: când faci, ce faci, cum faci, și nu în cel din urmă caz, să te

și întrebi: de ce o faci și cu ce te alegi din ceea ce vrei să faci? E suficient să faci o greșală foarte mică, dar să nu o mai poți repara toată viața. Palma cu care te-am pleznit peste ceafă nu este o pedeapsă în sine, este doar un semnal care îți va aduce aminte oricând și în orice moment, când ești pe punctul de a săvârși o boroboacă, să cugeți profund dacă mergi înainte sau dacă este timpul să te retragi fără să ajungi să săvârșești fapta nedemnă și imorală. Bineînțeles că aici nu stau în discuție faptele bune, faptele care nu-ți pun la îndoială cunoștințele, virtutea, buna-cuviință, ci numai acele fapte izvorâte din răutate și vanitate, fapte care nu pot să reziste ispitei, care oricât de încântătoare ți s-ar arăta, să nu uiți niciodată și să știi că sub haina-i de hermină poate ascunde pumnalul rușinii și dezonoarei...

*

– Sigur, viața trebuie s-o trăiești clipă de clipă, căci ea este și taina, dar și minunea care înobilează ființa, iar ființa va prinde aripi care o vor purta în zbor în lumea care-i va pune la încercare nu numai simțurile, dar mai ales pasiunile care-l fac pe adolescentul copil să fie și fericit, dar să se și rușineze. Întotdeauna lumea necunoscutului își ascunde fața urii, a vanității și a trivialității, arătându-și numai fața aceea minunată a tinereții și purității, a modestiei și încântării, a inocenței și virtuții, calități care îl ridică pe individ în ochii unui cercetător abil ce vrea cu tot dinadinsul să-i descopere personalitatea. Dar să nu îți închipui că există cineva a cărui existență începe cu toate aceste valori morale, oricât ar avea caracterul de puternic, căci în inconștientul, subconștientul și conștientul care nu ne lipsesc niciunui din noi e imposibil să nu îmbrăcăm, chiar dacă pentru puțin timp, și haina orgoliului, a invidiei și în cele mai dese cazuri haina geloziei și urii. Lumea necunoscutului de care îți vorbesc, cum și despre cele două fețe ale ei, pe scurt – una rea și alta bună – nu gândi că este o altă lume, căci ea este însăși lumea noastră, lumea trăirilor noastre clipă de clipă; lumea gândurilor, senzațiilor, simțurilor și pasiunilor noastre cărora vrem, nu vrem, le percepem vibrațiile care ne domină sufletul, căci ele însele sunt esența sufletului. Vibrația este însăși reflectarea directă a gândurilor interioare, a sentimentelor și a convingerilor noastre, și cu cât este mai mare, cu atât mai multă lumină emitem și cu atât suntem mai puternic conectați cu sufletul nostru la Divinitate, la Dumnezeu. Deși ne identificăm cu corpul nostru fizic, suntem Ființe de Lumină și Energie. Totul este Energie. Fiecare gând, cuvânt, senzație și lucru, văzute și nevăzute sunt energii emoționale, mentale și spirituale... Totul și toți suntem conectați la energia cosmică, hrana iluminării noastre interioare.

Încă nu ești pregătit să înțelegi aceste lucruri, scumpul meu băiat, dar odată cu trecerea anilor și cu receptarea a noi și noi cunoștințe, vei vedea o altă lume în altă lume cu alte principii și prejudecăți, care te fac să fii într-o continuă înnoire și transformare. Crezi oare că nu îmi dau seama cât de mult ai plâns în sufletul tău și cât de mult ai suferit pentru o nimica toată?!... Ba, chiar pot spune cu mâna pe inimă că te-ai speriat și ți-ai judecat prea aspru comportamentul specific copilăriei și tinereții care zboară pretutindeni neînfrânate de teama că-și vor pierde cât de curând frumusețea și strălucirea cu care nu se vor mai întâlni niciodată...

*

– Am admirat la tine, chiar și în supărarea mea, reținerea, da, reținerea care a fost mai puternică decât ispita și curiozitatea bolnăvicioasă. Te-ai dovedit a fi puternic păstrându-ți caracterul imaculat! Toți, de la naștere și până la moarte, suntem

supușigreșelilor! Bucură-te că nu ai ajuns să faci lucrul acela urât, dar pasional, să trăiești momentul profund și alchimia plăcerii, că atunci ai fi întinat amândoi frumusețea adolescenței voastre și că lucrul acela nu ar fi fost un triumf, ci o decădere. Plăcerile ușuratic distrug inimile care au iubit cu adevărat din dragoste și nu dintr-o trecătoare pasiune de moment.

Pentru o clipă, tata tăcu. „Fabian, oare la tine nu a fost cumva doar o țâșnire a unei simple pasiuni, când de la o atingere de buze, de limbă și de piele catifelată ai simțit înfiorarea tăindu-ți respirația nervilor încordați la maxim?!”

Îmi trecu fulgerător întrebarea prin minte, examinând însă și cu multă atenție explicațiile de bun simț ale părintelui meu drag. Un dezgust față de mine sau, mai bine zis, de acțiunile mele nevinovate, îmi încarcă și mai mult capul, îngreunându-l, fiind deja umplut și cu povara rușinii care crescuse exponențial având în vedere tortura la care gândisem că mă va supune datoria de părinte, sfătuitoare, ajutorul și apărătorul fiului și fiilor lui dragi. „Blândă tortură, dar ai cărei ghimpi i-am simțit înfipți adânc în inima ființei mele, în rațiunea mea, în creierii mei și chiar în trăirea idealului meu care abia este la începutul vieții, ghimpi ale căror urme, chiar și șterse, vor rămâne ca amintiri de neuitat, enorm de dureroase”, gândii din nou. Balanța rămăsese însă încă în echilibru, ceea ce făcea să mă pună într-o derută și într-o nedumerire și mai chinuitoare. Tata a observat imediat o schimbare esențială a expresiei chipului meu care, din culoarea trandafirică, pură și tinerească, se transformase într-o paloare pe cât de ciudată, pe atât de mistuitoare. Apoi, tata m-a îmbrățișat părintește, trecându-și degetele umflate de muncă prin buclele mele răvășite de vântul nebunatic care bătea dinspre apus și sărutându-le cu duioșie, zice:

– Să nu uiți, copilul meu drag, să nu uiți!... Și mâine este o zi!

Cerurile se deschiseseră iarăși pentru mine, pentru mine, vinovatul fără nicio vină, doar c-am încercat vâltoarea pasiunii, nepregătit, în care puteam fi înghițit, eu cu toată ființa mea și cu toate frumusețile și amintirile copilăriei nedesăvârșite, care mai are încă multe lucruri de făcut și fapte de împlinit...

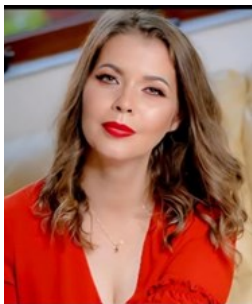
*

După o mică pauză, auzii din nou glasul blând al tatei:

– Nu-ți trăda frumusețea și puritatea adolescenței pe o curiozitate care nu va face altceva decât să te împovăreze cu încă o dezamăgire. Până și plăcerea poate fi ceva superficial, mai ales când interesul este trezit doar pe moment și din pură curiozitate. Iar cum aparențele înșală, te poți trezi pe neașteptate nu în lumea fermecată la care ai visat, ci vai, într-un infern atât de monstruos, că-ți vei aminti de toate pasiunile plăcerii care ți-au înfrumusețat viața ca de niște obiceiuri bizare și dezgustătoare. Perechile acelea de buze din petale de mac ale căror forme senzuale te băgau în boală, frăgezimea și desăvârșita lor finețe, gustul lor de miere care nu-ți săturau niciodată săruturile prelungi... cât de mult te-au făcut să suferi! Și obrajii, obrajii aceia catifelați și trandafirici care dădeau înfățișării ei o expresie atât de plăcută că-ți venea pur și simplu să ți-i atribui ție printr-o minune, ființei tale ca pe-un altoi în amintirea marilor pasiuni care ți-au încântat înflăcărata puritate a adolescenței nevinovată... au rămas și vor rămâne un timp marea ispită pentru doritorii de plăceri senzuale.

Și totuși, când te vor cuprinde scârba și dezgustul, aceste nestemate, neprețuite atunci, îți vor părea ca niște pietre de râu amărâte, aduse de o apă involburată și tulbure, prinzându-se în ultimul moment, după o ultimă efortare, în noroiul vâscos de pe fostul fund de aur al râului fermecat.

Formidabilul a dispărut și i-a luat locul ordinarul...

Sub pielea umbrelor

Podul bunicilor mirosea a timp. Nu a praf banal, a uitare insipidă sau a mucegai, ci a timp gros, dens, care se lipea de tălpi și de gânduri, impregnând fiecare fibră a aerului, fiecare rază palidă de lumină ce se strecura prin lucarna prăfuită. Era un miros de lemn bătrân, rodat de ani, de hârtie îngălbenită, fragilă ca o promisiune spulberată, și de secrete păstrate cu o sfințenie apăsătoare. Maria urca scările scârțâitoare cu o grijă aproape ritualică, fiecare treaptă parcă era geamătul unei memorii obosite. Nu urca pur și simplu niște trepte de lemn, ci străbătea o amintire care nu-i aparținea, o cale de acces către un trecut ce o chema cu o forță magnetică. Era acolo pentru ceva nenumit, o chemare mută ce-i răsuna în cele mai adânci cotloane ale ființei. Un gol în piept pe care nicio împlinire prezentă, nicio reușită profesională, nicio legătură umană, nu reușea să-l astupe. O presimțire în vis, o neliniște moștenită, un fior rece ce nu venea de la temperatură, ci dintr-o febră joasă a sufletului ce o consuma lent.

În ultimii ani, nopțile ei, altădată un refugiu calm, erau împânzite de un vis care mușca din liniște, un coșmar recurent, de o intensitate viscerală, ce o lăsa epuizată și confuză, ca după o luptă pierdută. Se repeta obsesiv, cu detalii ce se imprimau pe retină ca arse: o femeie cu păr lung și negru, ce se revărsa ca o cascadă întunecată pe umerii ei firavi, stătea pe malul unui râu înghețat, sub un cer bolnav, de un plumburiu apăsător, din care ploaia, sau poate zăpada, cădea tăcut. În jurul ei, o pădure scheletică, de copaci desfrunziți, își înfigea ramurile ca niște degete noduroase, ascuțite, în orizontul livid. Și frig. Un ger care nu venea din aer, din temperaturi scăzute, ci dintr-o memorie adâncă, ne vorbită, un crivăț ce-i pătrundea în oase, în măduva ființei, în miezul visului.

Mama ei, veșnic cu vocea calmă, dar care părea să fi învățat arta de a netezi orice undă de tulburare, de a alunga orice adâncime, minimaliza tot:

- Doar oboseală, puile. Prea multă muncă, prea multe gânduri. Lasă visele, nu mai scormoni în ele. Sunt doar niște fantezii, niște amestecături de zi cu zi.

O spunea cu o blândețe aproape obositoare, un zid de bunăvoință pasivă. Dar Maria simțea. Simțea că sub pielea ei, sub straturile de normalitate și cotidian, sub zâmbetele forțate și conversațiile superficiale, nu curgea doar viața ei, ci și o altă tăcere, una străveche, ancestrală, ce răsuna în golul din piept. O apă grea, tulbure, care cerea ieșire, o poveste nespusă ce se cerea rostită, o rană ce voia să respire. Într-o zi, în pod, printre cufere de lemn uzate și rochii demodate, ce păreau siluete fantomatice în semiobscuritate, a găsit o fotografie. O fotografie veche, sepia, cu marginile roase de timp, aproape sfărâmicioase. Chipul unei femei tinere, cu aceleași plete lungi și negre din visele ei, o privea dintr-un alt veac, cu o intensitate ce depășea stratul de celuloid. Ochii ei, adânci și obosiți, păreau să-i șoptească un secret, să-i spună: tu știi. Maria a coborât fotografia, cu mâinile tremurânde, și a confruntat-o pe mama ei, cu imaginea ca o dovadă incontestabilă. Mama a evitat, cu o rapiditate aproape dureroasă, privirea fiicei. O „rudă veche”, o „poză fără rost”, o „superstiție de la bunica Ana”, repetată cu un zâmbet forțat, care nu-i atingea ochii. Și tăcerea s-a lăsat peste familie, ca o pătură groasă, de pâslă, întinsă cu grijă de generații, menită să acopere, să ascundă, să protejeze de un adevăr prea greu de purtat. O tăcere ce devenise, ea însăși, un personaj.

Dar bunicul... bătrân, uscat de ani și de o vinovăție tăcută, ce-i brăzda chipul ca niște hărți vechi ale durerii... când a privit poza, în lumina slabă a ferestrei ce-i cădea pe ridurile

adânci, accentuându-le, n-a fugit. A oftat. Un oftat adânc, ce părea să adune în el toate oftaturile nespuse ale unei vieți, toate lacrimile nedeplânse ale unei generații.

- Ana. Nu bunica pe care ai cunoscut-o tu, cea blândă, cea care îți cosea haine și te învăța cântece dulci. Dar erai prea mică să-ți aduci aminte. Asta e Ana după ce i s-a furat sufletul.

Vocea lui era un șoptă răgușită, dar cuvintele i se imprimau în aer, grele, ireversibile. Și a spus. Cu vocea tremurândă, dar cu o claritate brutală, despre trenuri de noapte, care tăiau întunericul ca niște fiare tăioase. Despre vagoane mute, pline de oameni, ce traversau câmpii înghețate, sub stele indiferente, spre Siberia fără întoarcere. Ana fusese smulsă din satul ei, din căldura căminului, din brațele celor dragi, și dusă în lagăre. Șapte ani de gheață, de foame, de pierdere absolută, de uitare forțată. S-a întors o umbră. Cu ochi în care nimeni nu mai locuia, doar ecoul unui gol imens, de o singurătate cosmică. A murit fără să vorbească despre asta, fără să-și verse povara, cu secretul îngropat adânc. Dar durerea n-a murit. A coborât. În sânge. În vis. O moștenire invizibilă, un blestem tăcut.

În pod, sub o pătură veche, într-un cufăr uitat, Maria a găsit jurnalul. Al Anei. O carte mică, cu coperti de piele uzată, scrisă cu mâini tremurate, cuvinte apăsate ca niște rugăciuni oprite, ca niște strigăte înăbușite. Fiecare pagină era o mărturie a frigului care-i intra în oase, a foamei care o rodea, a pierderii ce o dezbrăca de umanitate. Dar cel mai cutremurător era capitolul despre „uitare”.

„Am îngropat tot,” scria Ana, cu litere aproape ilizibile, ce păreau să se dizolve în fibră hârtiei. „Am îngropat suferința, amintirile, chipurile celor pierduți, de frica de a nu le atinge și pe cei dragi, de a nu le îmbolnăvi sufletele. Crezând că așa scap, că mă eliberez, că sting focul. Dar durerea mea n-a dispărut. S-a metamorfozat. A ieșit prin sângele lor. Prin visele lor. Prin liniștea care-i doare fără să știe de ce. Am devenit o fantomă a propriei mele vieți, bântuită de umbrele pe care le-am refuzat, o prezență rece în casa mea.”

Maria a închis jurnalul, simțind cum inima îi bubuia în piept, o bolboroseală surdă, un ecou al bătăilor de inimă ale Anei, un ritm al durerii împărtășite. A înțeles. Visele ei nu erau doar ale ei; erau ecourile unei memorii reprimată, o punte directă către trauma bunicii sale. Nu era nebună, nu era bolnavă; era un canal prin care o durere veche își căuta eliberarea, o voce tăcută ce se cerea auzită, o poveste ce voia să fie rostită.

A doua zi, Maria a dus jurnalul mamei. L-a așezat pe masa din bucătărie, sub lumina blândă a dimineții, ca pe o mărturie tăcută, dar imposibil de ignorat.

- E vremea să vorbim, a spus, vocea ei fermă, dar plină de o compasiune nouă, descoperită, o putere ce venea din adânc.

Mama a tremurat. A privit jurnalul, apoi pe Maria, și în ochii ei, Maria a văzut nu doar negare și o încăpățănare veche, ci și o suferință profundă, ascunsă, o vulnerabilitate abia perceptibilă. A luat jurnalul. A început să-l răsfoiască, pagină cu pagină, ca și cum ar fi recitat o scrisoare de la o străină. A citit cuvintele pline de o durere, de mult îngropată. Și apoi, a plâns. Nu de acum, nu de durerea prezentului, ci de atunci, de durerea neplănsă a trecutului, o cascadă de lacrimi reținute de decenii. Erau lacrimi de eliberare, de recunoaștere.

Și tăcerea a început să crape. Zidul s-a fisurat, scoțând la iveală lumina. Era și durerea ei, pe care o ducea de o viață. Surdă. Sfășietor.

Maria scrie acum. Nu ca să dezgroape morți, nu ca să reînvie fantasme ce bântuie. Ci ca să le închidă ochii cu blândețe, să le ofere pacea pe care n-au avut-o, să le dea odihnă. Scrie pentru a da un nume durerii, pentru a o aduce la lumină.

Scrie ca să rupă un cerc. Cercul tăcerii, al suferinței moștenite, al ignoranței bine intenționate. Ca să spună, nu lumii, ci inimilor celor care vor asculta: a fost rău, a fost îngrozitor, dar se poate vindeca.

Iar în vis, femeia cu plete negre nu mai plânge. Ochii ei, odată plini de jăratec stins și de gol, acum privesc cu o nouă înțelegere, cu o undă de pace abia perceptibilă. Râul nu mai e înghețat, apele sale curgând lent, eliberate, purificând. Și pădurea începe, încet, să înmugurească, o promisiune tăcută a vieții ce renaște din cenușă, o dovadă că lumina își face loc, chiar și sub pielea umbrelor.

Teodora (fragment de roman)

Mi-a trebuit destul de mult timp ca să mă hotărâsc să scriu despre acea dimineață însorită de toamnă care, așa cum presimțisem fără nici un motiv anume, mi-a marcat esențial această ultimă parte a vieții care mi-a mai rămas.

Când într-un târziu, m-am hotărât să citesc numele celui care-mi trimisese pachetul pe care-l țineam strâns în brațe, a trebuit să mă așez înainte de a-l desface, pentru că emoția mă copleșise.

Pachetul era de la Luca. Luca, „băiețelul cu ochii albaștrii ca ai mei”, pe care Teodora i-l ceruse cufundacului pe care-l salvase cu patruzeci de ani în urmă, pe plaja de la Vaporul eșuat din Costinești. Luca, - copilul meu și-al Teodorei pe care l-am alungat din viața mea împreună cu mama lui, într-un moment în care acum pot spune cu siguranță că eu nu mai eram eu ci un fel de zombi prins în mrejele unei femei nefaste de care tocmai scăpasem.

În pachet, legate cu grijă împreună, am găsit trei caiete cu copertile negre și o agendă. Erau jurnalele Teodorei din anii aceia și agenda mea pe care i-o dădusem ca un ultim semn de disperare, atunci când credeam că o pierdusem. Deasupra lor, erau câteva rânduri scrise pe o foaie albă: Dacă mama te-a iertat, eu nu o pot face, deși ar fi singura modalitate de a mă ajuta să mă împac cu mine. Citind aceste caiete, sper că vei înțelege de ce. A fost dorința mamei să ți le trimit. – Luca Georgescu

Mi-au rămas întipărite în minte doar ultimele cuvinte, „a fost dorința mamei.” De ce „a fost”? Teodora a plecat dintre noi? A plecat pur și simplu definitiv în Italia unde știu că avea casa în care locuiseră ai ei, sau fiind încă în București, chiar ea îl rugase pe Luca să mi le trimită - el fiind acel nod care a mai rămas de nedeșlegat între noi? Și de ce tocmai acum, exact acum, când eu însumi amintindu-mi de ea, încercam să înțeleg ceva din povestea noastră absurdă?

După niște zile în care nu m-am putut gândi la nimic altceva decât la ce oare i se întâmplase Teodorei, m-am hotărât cu orice risc, să-l caut pe Luca. Sunt douăzeci și trei de ani, de când l-am văzut ultima oară - exact anii pe care-i aveam când s-a născut el, - o viață de om! Din păcate, nu l-am mai găsit la adresa din recipisă. M-am întors acasă și m-am hotărât să-mi iau concediu, să mă închid în casă și să citesc toate caietele acelea în liniște, doar eu cu mine și cu Teodora. Trebuie să aflu măcar acum la cei șaiszeci și doi de ani pe care îi am, tot ceea ce ar fi trebuit să știu despre ea atunci la cei douăzeci și trei pe care-i aveam și nu am știut.

...Spuneam când am coborât în gară că aici, lângă Marea mea, lângă Soarele meu și Vaporul meu, doar Iubirea îmi lipsește. Și Iubirea a venit mai repede decât mă așteptam. S-a apropiat de masa la care stăteam, întrebându-mă „Domnișoara dansează?” - cu acel chip pe care parcă îl țineam ascuns demult în adâncul sufletului. A fost șocant să o descopăr în acei ochi tulburători de albaștri și limpezi în care mi s-a oprit privirea. Numele ei este „George”. Dar nu o pot atinge, căci totul ne desparte. Anii, - cei șase așezați între noi, - preocupările, prietenii, prejudecățile, viața, totul! De ce în fiecare iubire a mea, pornesc întotdeauna cu gândul că se va sfârși curând, că ceva i se va așeza în cale și mă va despărți de ea? De ce am mai degrabă tendința să fug decât să o accept, așa cum am făcut cu Vlad, pe care nu l-am mai căutat niciodată de când m-am întors în țară?

George! E atât de tânăr, atât de plin de freamăt, atât de tumultos și încrezător că viața îi poate îndeplini orice vis și că trebuie să fie câștigător în toate! Cum să îi devin eu piedică, cu

tristețile mele, cu temerile mele și neîncrederea mea, pe care le-am dobândit în acești șase ani care ne despart? Dacă aș putea, ar trebui să mă împotrivesc acestei legături care tocmai se înnoadă. Dar simt că am nevoie de el lângă mine, în sufletul meu atât de singur unde nu s-a mai priceput nimeni să intre așa ușor, din prima clipă în care privirile noastre s-au întâlnit.

Au trecut patru zile în care, în loc să dispar, să mă întorc de exemplu cu Mihaela la București, mi-am prelungit concediul și am rămas iubindu-l cu fiecare zi mai mult, aducându-l chiar aici lângă mine, devorându-l fără puterea de a mă împotrivi acestei nebunii de a-l iubi, ignorând toate barierele, opreliștile și propria mea conștiință. Ieri a împlinit abia douăzeci și unu de ani. I-a împlinit în brațele mele, fericit, îndrăgostit, topit, pierdut, oferindu-se cu dragoste pentru dragoste, cu toată puritatea și sinceritatea vârstei lui. Am fost copleșită, dar nesfârșit de tristă în final. Am plâns. Permanent am prezentimentul că totul este destinat pieirii. Îl privesc dormind și mă emoționează până în adâncul ființei mele această expresie de fericire plină de candoare de pe chipul lui, unde adolescența încă mai stăruie chiar dacă trupul de bărbat tânăr, emană atâta masculinitate. Ce se va întâmpla când ne vom întoarce în București? Eu voi începe serviciul, el facultatea, va fi cu prietenii lui, cu familia lui, între care, eu cine voi fi și cum voi apărea?

Îmi amintesc privirea aceea a Teodorei, frumoasă și tristă, pe care o surprindeam uneori fără să o înțeleg și care mă făcea să mă întreb tot timpul care era vina mea, pentru că în mod sigur eu eram cel care avea o vină. În noaptea în care ne-am iubit, am rămas ținând-o strâns în brațe și la un moment dat, i-am simțit câteva lacrimi prelingându-se în tăcere pe umărul meu. Nu am spus nimic, doar am sărutat-o ușor în creștetul capului lipit de obrazul meu și am rămas aproape până în zori, gândindu-mă neliniștit la ce va urma. Și iată, aflu acum după mai bine de patruzeci de ani, citind din caietul ei, că ne frământau aceleași temeri. Preocuparea mea era atunci, că odată întorși acasă nu mai puteam să fim ca acolo, împreună zi și noapte, că urma să mă întorc între ai mei, prieteni, colegi și cel mai greu, la părinții care sigur nu ar fi putut înțelege cât era de reală iubirea noastră, inexplicabilă pentru ei. Dar nu-mi păsa! O iubeam și credeam atunci că nimeni nu mă va putea opri să o fac în continuare. Din fericire, aparent, Teodora era copilăroasă și simpatcă. Tibi cu care ne întâlneam zilnic la plajă, era pe zi ce trecea mai sedus de prezența ei și nu contenea să mi-o spună. Când eram cu toții, Teodora se înveselea și devenea chiar haioasă, tachinându-l într-una, mai ales când îl bătea la cărți. Nu părea a fi nici o diferență între noi. Toți trei ne purtam firesc, camaradereste și ne simțeam cât se putea de bine împreună. Tibi ne iubea, ne admira și vedea absolut normală relația noastră, ceea ce ne mai liniștea în adâncul conștiinței pe amândoi.

Seara după ce ne întorceam de la discotecă, obosiți de atâta zbânțuială, mai rămâneam un timp împreună la un pahar de vin de la gazda noastră care ne simpatiza în mod deosebit, - n-am aflat niciodată de ce. Pasionat de filozofia orientală, Tibi ne povestea câte în lună și în stele despre asta. Teodora știa și ea o droaie de lucruri și pierduți în discuții și concluzii, atmosfera devenea cu totul specială, prelungindu-se până târziu în noapte când ne terminam pachetele de țigări.

Ce dor îmi este de acele seri pe care de atunci, nu le-am mai avut niciodată!

Într-o dimineață, se făcuse frig pe neașteptate și începuse să plouă. Teodora a hotărât să plecăm și am fost cu toții de acord. Îl delegasem pe Tibi să ia bilete și cu bagajele strânse, parcă stingheri și amândoi deopotrivă de triști în cămăruța noastră golită de noi, ne simțeam ca în fața unei catastrofe iminente.

– Totul va trebui să se sfârșească aici. Nu va mai fi niciodată la fel, nu vom reuși să ținem piept unei lumi întregi și vieții ăsteia care ne desparte! – am auzit-o vorbind, parcă doar pentru ea.

Avea iar lacrimi în ochi și am luat-o în brațe. Așa firavă și tristă la pieptul meu, care eram cu un cap mai înalt, o simțeam ca pe un copil abandonat și lipsit de apărare. Și atunci, acolo în locul acela care fusese pentru două săptămâni numai al nostru, strângându-o în brațe, m-am simțit pentru prima oară maturizat deodată și responsabil pentru amândoi.

Și cum mă ținea așa în brațe, în fața ușii pe care aveam să ieșim în scurt timp, plecând pentru totdeauna din locul iubiri noastre, mi-a spus:

– Nu vreau să stau în calea ta dacă nu vrei. Știu că pentru tine este momentul în care trebuie să-ți găsești un om care să-ți ofere tot ce aștepti tu de la viață și că deocamdată eu încă nu sunt în stare, dar te iubesc așa cum nu am mai iubit pe nimeni, și asta n-am mai spus-o nimănui. Ți-aș cere chiar în clipa asta să te căsătorești cu mine dar nu pot s-o fac pentru că îmi este clar că în acest moment, nu sunt bărbatul potrivit pentru tine. Mă gândesc cu groază la clipa despărțirii, dar tu ești cea care va trebui să hotărăscă.

Drag copil care nu poate sta în calea vieții mele și a cărui tinerețe eu nu-i pot opri zborul și nici nu-i pot înăbuși tumultul, visele, speranțele, dar nici iubirea... Am hotărât că voi merge mai departe lângă el, fără să-i împiedic devenirea, până în momentul în care îi va trece totul, pentru că știam că într-o zi, așa se va întâmpla. Afară ploua din ce în ce mai apăsător, iar el mă săruta ușor prin păr. Plecam. Da, îmi amintesc perfect acea zi a plecării al cărei final mă întrista și pe mine pentru că nu știam ce va urma și nici care va fi până la urmă hotărârea Teodorei. Eram enervat de dependența mea de ai mei care nu-mi dădea voie să fac ce mi-aș fi dorit atunci. Dacă material aș fi avut cum să mă descurc, m-aș fi căsătorit cu ea imediat și am fi putut să rămânem în continuare, tot timpul împreună, paralizând cel puțin, prejudecățile celor din jur.

În tren, tot drumul am rămas în picioare pe coridorul vagonului, mai mult tăcând, urmărind de la fereastră cum se așeza distanța peste începutul iubirii noastre rămasă acolo la malul mării, lângă Epavă.

Ne-am despărțit de Tibi în Gara de Nord promițându-ne să ne mai revedem împreună. După ce a dispărut prin mulțime, am privit-o o clipă în ochii triști și luându-i geamantanul, i-am spus hotărât:

– Hai să mergem, te conduc! Când mi-a spus unde stă, am descoperit amândoi încântați că locuim în același cartier la cel mult un kilometru distanță unul de altul. Am considerat că și asta făcea parte din aceleași socoteli ale Destinului, ca o promisiune că era de partea noastră, ceea ce ne mai ridica parcă puțin moralul.

Locuia într-un bloc nou, la etajul unu într-un apartament micuț chiar la stradă. Când am intrat, m-am simțit ca și când știam acel loc dintotdeauna, sau poate mi se părea așa, pentru că o exprima foarte bine pe Teodora. O regăseam oriunde priveam, sau poate că mă îndrăgosteam eu instantaneu de orice îi aparținea. Așa era. Îmi amintesc că orice era legat de ea mi se părea minunat și făcut exact așa cum trebuia.

Teodora era în continuare dezarmant de tristă. Pregătindu-mă să plec, mă luase de mână și în sfârșit îmi spusese:

– Aș vrea să mai rămâi puțin. Nu știu cât vei rezista lângă mine dar aș vrea să mai rămâi, să mai rămânem împreună...

Era răspunsul ei pe care-l așteptam. Și am hotărât să rămân cu ea toată noaptea aceea, ca să nu fie prea brutală despărțirea. Dimineața, oricum, părea mai suportabil. Agitația zilei și activitățile care îi urmau ne puteau acoperi mai bine lipsa. A fost prima noapte în care ne-am iubit pașnic, cu aceeași dăruire totală, dar fără disperarea unui final atârând deasupra noastră. Hotărâsem să rămânem împreună și să suportăm amândoi vicisitudinile de care nu ne îndoiam niciunul că aveau să urmeze. Eram încrezător și fericit că scăpasem de acea tristețe morbidă care ne amărâse până atunci.

Teodora adormise cu mâna mea îmbrățișată la piept. Era în sfârșit senină și împăcată. Văd și acum foarte clar acea imagine, ca o fotografie din albumul memoriei. Oare cum a rămas atât de bine ascunsă peste ani, de îmi apare atât de aievea? Mă reîntoarce cu ea în acel trecut pe care am crezut atâtea timp că l-am șters din viața mea.

Citind aceste pagini scrise de Teodora atât de sincer, parcă retrăiesc fiecare moment așa cum a fost, cu aceleași emoții care mă răvășesc. Acum în schimb, am avantajul de a nu mai avea nedumeririle și îndoielile de atunci și de a ști exact ce s-a întâmplat în sufletul ei, în fiecare din acele momente dramatice ale legăturii noastre fatale. Adică am în față tot acel Adevăr pe care nu l-am știut și pe care, la un moment dat, nici n-am vrut să-l mai aflu. Sunt copleșit! Pentru mine va rămâne de neînțeles de ce, eu, cel care era atât de analitic și corect, am renunțat brusc la absolut toate problemele mele de suflet și am putut trăi în toți acești ani de după Teodora, atât de gol pe dinăuntru de parcă aș fi fost criogenat. Rămâne în continuare, o enigmă!

Bloc în construcție, noaptea

Rezemat într-un cot, aștepti cafeaua și citronada pe care le-ai comandat. Vor fi scumpe, nu-ți poți permite în fiecare zi. Ieri a fost zi de plată și poate de aceea ești aici. În față, pe masă, printre cele câteva pahare (foarte curate, de altfel), crenguța cu ace dese și vii în vaza ceramică smălțuită – de serie, însă plăcută și potrivită-n decor. O senzație reconfortantă crescând între cele două arcade brâncovenești care susțin sfertul de cupolă deasupra. Abandon în fluxul gesturilor plăcut-automate? Nu – știi asta: un intermezzo, pauză de respirație – de fapt... de masă – în partitura parcă prea încărcată, în care... etc. etc.

Totuși, cumva, nevoia de a nu mai reveni în biroul prăfuit cu tavanul înalt și mobilier zgâriat-colțuros-inconfortabil. Foarte puternică această tentație: evadare transformată într-un chiul veritabil. Să-ți bei cafeaua, să plătești prețul absurd, să ieși în aerul peticit de primăvară întârziată, să hoinărești la marea brambureală prin fața vitrinelor cu ghiocei chinuiți de mucava.

Mda, aiurea! Te întorci la obișnuința extenuantă de a le face pe toate, de la funcția aproape lipsită de necunoscute definită pe arhicunoscutul domeniu 8 ore-480 de minute ș.a.m.d., până la plăcerea de la capătul colii de scris înnegrite sub care, eventual, te semnezi –cu orgoliul veșnic și inutil al unui brad ce nu renunță la verde, precum crenguța din vaza ceramică împrăștiind umbre vineții peste fața de masă.

Răvășind semiîntunericul cu mâinile întinse, va gândi; în mirosul astringent de beton încă ud, va gândi că a gândit toate acestea, la capătul zilei, în blocul încă neterminat la care a contribuit cu câțiva metri, într-un procent oarecare, în mirosul astringent de beton încă ud, sau: în mirosul umed de beton abia coagulat, sau: în mirosul întăritor de proaspătă vegetație citadină, la etajul zece, printre degetele înțepenite ale armăturilor în care aerul se agață neputincios, închipuindu-și că este în mijlocul vieții, închipuindu-și doar, reconstituind ansamblul orchestrației din memorie, în timp ce ea – viața – se rostogolește zece etaje sub el în planul denivelat de hârtoape al străzii, între rarele becuri rămase active, ca o interferență cu noduri strânse sub fantele de lumină și alungite ventre de întuneric în care se deschid acoladele imaginației.

[Să spunem că textul nu ne aparține. Este al lui, pe măsură ce va fi trăit și imaginat, deopotrivă.

Pe el îl putem vedea de aici, din planul orizontal cota zero, planul echilibrului indiferent, pe care existența se rostogolește în căutarea unei poziții potrivite: sus, în

ultimul balcon încă nefinisat, un contur mărunț evoluând depozitat de identitatea culorilor. Rezemat, acum, de balustrada pe care știm că vopseaua anticorozivă nu a fost așternută (chiar dacă nu se vede de aici, experiența ne spune că așa stau lucrurile); stropi neregulați de mortar scârțâie sub coate. Va continua să-și imagineze un miez fierbinte de viață chiar dacă ea s-a retras câte puțin din spațiul acela devenit treptat neprielnic și ușor angoasant. Abia se mai zărește câte ceva.]

Ei da, ei da, viața s-a retras ca într-o scoică, înapoia orelor cufundate tot mai adânc în întuneric. E aproape nouă seara și numai rare siluete cenușii, mai curând niște pete, își împletesc traiectoriile acolo, dedesubt. O imagine ca la microscop – exact această impresie, privind strada din balconul nefinisat al etajului zece, că are în față microscopul negru și puțin jupuit din laboratorul scolii și sub el o lamelă stranie și imprevizibilă, în timp ce în spate simte întunericul răzuind cu tenacitate pereții încă umezi de orice rest de culoare.

Îndreaptă spinarea, desface brațele larg: „Eu sunt!” – spune (poate chiar strigă – de acolo nu se aude). „Dar unde este?” – nimeni nu întreabă „cine?”. Aha, viața!

Încearcă să se închipuie iar în mijlocul ei, care curge acum mai mult între pereții protectori ai caselor, ai blocurilor locuite. Între televizor și pat, patul în care nu se va face amor – sunt atâtea lucruri care împiedică asta: oboseala tâmpită a zilei de lucru, cele câteva cozi pe care le-au trecut în revistă, nervii, imbecilitatea vânzătorilor care nu mai cunosc nicio limită; copiiiăștia care pun întrebări surprinzătoare, precoc. Apoi... femeia urâtă de muncă, sânnii lăsați, dizgrațios, nici să se „mascheze” n-a învățat cum se cuvine (sau n-are banii pentru cele trebuitoare!); și bărbatul... transpirat și neras, aruncând printre vorbe izul de alcool consumat la bodega de peste drum în loc de orice al anestezic; o plictiseală cleioasă de parteneri fără imaginație care nu gustă, ci risipesc plăcerea. Viață a la Celine, o curvă împutărită de viață!

Huu! – se retrage grăbit, înainte de a mai apuca să se întrebe dacă asta-l așteaptă, dacă n-a fost cumva proiecția unui viitor în care se va cufunda. Cale întoarsă pe raza cercului său către centru, unde se regăsește cu coatele conservând conștiincios o durere ascuțită care se leagă, desigur, de resturile de mortar coagulate pe balustrada balconului. Singur în fața întunericului care este de ajutor, un ecran ideal permeabil și răbdător la orice imagine ar vrea să propună.

Ce îl aduce, de fapt, aici? În blocul abia ridicat, fără uși, fără instalații, o simplă structură stratificată de încăperi cărora nu li se poate atribui, încă, nicio funcționalitate? Romantismul eroului care construiește pentru semenii săi luminoasele locuințe ale... bla, bla, bla? Ca să fie sincer trebuie să recunoască: e doar voluptatea puțin bolnăvicioasă, probabil, a singurătății. Starea sa de fertilitate supremă. Aici, peste plăcile de prefabricate linse de noapte se așază în ordine, ascultătoare, imaginile, cuvintele răzvrătite și centrifuge în lumină. E bun etajul ăsta norocos, zece.

Uite, acum se insinuează și ea în cadrul întunecat în care fereastra încă n-a fost montată. Pentru că, de fapt, îl urmărește încă, măcinând materia cenușie prin care-i alunecă gândurile și a găsit acum prilej să țâșnească printre ele. Cu părul puțin răvășit și halatul de casă descheiat, petrecut doar cu o margine peste alta, urmărind cu degetul muchiile telefonului, într-o mișcare chiar senzuală, de parcă ar fi dinaintea sa, relaxată, răsturnată pe pernă... buzele arcuite precis a căror atingere trupul și buzele sale o cunosc într-o plăcută înfiorare-abandon. O vede. Mișcând

acele buze parcă desenate, o dată cu aplecarea șăgalnică a capului pe receptor. Aproape că știe întrebarea, o aude răsunând între pereții umezi și reci: „Ce faci, de ce n-ai mai sunat?”

Și nu are niciun răspuns pentru chestia asta. doar un teanc de minciuni transparente și neconvingătoare prin care ea va simți foarte bine, chiar de acolo, de la capătul firului, ezitarea care se pregătește să taie parâma, fără a fi nevoie să-i urmărească privirea ce caută cu falsă preocupare orizontul, în neputința sa de a înțelege deplin această stare care se insinuează ca un început de gripă, contrariant. „Sper, totuși, că nu ai să-mi reproșezi nimic. Că nu eu am greșit” – iar pe față se întinde un zâmbet subțire și parcă disprețuitor – căci merită disprețuit acel care nu ne iubește.

Trupul lui dorește dintr-o dată, din nou, atingerea electrizantă a mâinilor subțiri și sigure, a sânilor elastici, fierbinți. Dar, nu! Încă o minciună peste grămada care s-a adunat și l-a strivit în ultima vreme – atât ar mai fi. Nu are un răspuns potrivit, care să stea în picioare la această agresiune a textului. Doar țigara răsucită încet între degete, doar scuturarea exagerată a scrumului și fasonarea stupid repetată a jarului din capăt sub privirea înfiptă ca în fundul unei scrumiere pe care tăcerea se așază cenușie, printre bețele de chibrit. „Ei da, ei da, futu-i amarnița mă-sii!” zice cu voce tare, parcă pentru a-și face curaj, a-și dovedi sie-și că nu-l afectează prea mult. „Până și pereții ăștia pot fi suspectați că-nțeleg. La urma urmei, ce știm noi despre ei? De unde siguranța asta arogantă că nu pricep, că nu simt, că nu-i doare? Ia uite poezie, colea!”

[Suntem în continuare aici, urmărim discret ce se întâmplă – foarte discret să nu trezim nici cea mai mică suspiciune. În unda slab reflectată din pavaj, observăm că mărunta siluetă din balconul etajului zece a dispărut. Noaptea e acum la fel de deasă afară și înăuntru. Se sparge puțin, într-un unghi foarte obtuz, între cele două neoane succesive. Putem crede orice...]

Pentru astăzi, se gândește, ajunge, și pipăie atent către ieșirea apartamentului încă neterminat. Își amintește că n-a făcut curățenie în garsoniera de nefamiliști, că mai are de pregătit pachetul cu mâncare pentru ziua următoare, că nici n-a mâncat, fir-ar să fie, în seara asta. „Ce întunericul dracului s-a făcut!” spune cu voce tare și gândește apoi că a stat cam ca fraieru' în umezeala aia tot mai pătrunzătoare pe măsură ce se întuneca. Acum parcă îi e ciudă pe sine și înjură îndesat printre dinți băjbâind cu mâna după balustrada scăriilor. Coboară numărând treptele. De o dată, pe palierul de la opt, o grămadă de moloz exact când se îndreaptă spre treptele următoare. Se împiedică și balustrada sumar încastrată cedează.

Mai are timp să gândească încă o dată ce mare tâmpenie a făcut, să-și spună că este prost, un mare dobitoc; să mai spere că nu va fi prea grav. Secvențe în devălmășie înghițindu-se deșuchet una pe alta – incredibil cu ce frenezie poate lucra un creier excitat dintr-o dată de moarte. Mai are timp să înjure grosier cu toată disperarea...

Deasupra, dedesubt, pretutindeni – noapte! O foarte compactă noapte. Și nici măcar un strigăt, nimic!

Cafeaua s-a terminat. Ești la a treia țigară. Mai sorbi o înghițitură din citronadă și lași cam de un deget pe fund, așa cum ar cere bunele maniere – nu bea tot ca mârlanul! E și foarte dulce, căci zahărul s-a dizolvat cu totul abia acum. Ești mulțumit: temă pentru acasă – bloc în construcție, noaptea. Orgoliul ăla inutil – poate! – și veșnic ca verdele bradului pare satisfăcut.

Iosefina Schirger

Fiecare om arde ca o lumânare – filă de jurnal cu Petru Ababii

Unii oameni sunt ca lumânările...

Se strecoară în viața noastră discret și tot așa ne luminează fiecare gând, fiecare clipă, fiecare zi... cu o lumină mai puternică decât cea a soarelui. Ard lângă noi curat, fără fum și fără să-și lase ceara pe sufletul nostru... Ard fără să ne frigă și fără să ne rănească ochii cu lumina lor. Îi purtăm cu noi peste tot; sunt prezenți în inima noastră, în suflet și în gând și își fac treaba fără să pretindă ceva în schimb. Ne trăiesc fericirile și durerile, ne alină tristețea și își hrănesc lumina din bucuriile noastre... Și rămân lângă noi orice ar fi! Sunt oamenii la care este suficient să te gândești ca ziua să-ți fie mai frumoasă. Sunt oamenii care îți alină setea de liniște. Sunt oamenii pentru care noi ar trebui să aprindem o lumânare de mulțumire și s-o închinăm Cerului pentru că ni i-a dat... (Hrisostom Filipescu)

– Iosefina, nu numai unii oameni ard ca o lumânare, ci absolut toți ardem ca o lumânare numai că unii ard lăsând mai mult fum în urma arderii lor, iar alții mai puțin. Cei care lasă mai puțin fum varsă în jurul lor mai multă lumină. Despre aceștia din urmă vorbește Filipescu fără să conștientizeze că de fapt toți ardem numai că în alt fel, cu mai multă sau mai puțină lumină. Fiecare cu lumânarea și arderea sa. Îmbătrânirea face parte din schimbare așa cum totul în acest Univers curge, adică se schimbă și se transformă, inclusiv omul, înscriindu-se în această metamorfoză.

– Înțelege și Filipescu, dar vrea să ne încurajeze. Puterea de a gândi pozitiv stă în noi. E un fel de: *Hai că poți!*

– Dacă ar fi înțeles ar fi completat semnificația adevărului. Dar cu “*Hai că poți!*” ai dreptate și anume am completat ce a spus Filipescu printr-un fel de invitație la meditație, la a gândi critic.

– Mă provocați, ispitiți la dialog, la polemică. Nu știu ce să vă spun când mă lăudați. Sau vreți să vedeți cum răspund? Mă încercați?

– Ce ai în vedere? Ce te supără?

– Nu voi răspunde la comentarii în public, pe rețele. Se pot interpreta greșit. Nu vă supărați! Sunt bucuroasă că vă plac gândurile mele scrise, că lasă ecou. Nu aștept laude, chiar mă tem de ele.

– Iosefina, dacă te laud o fac cu toată sinceritatea, în public cu atât mai mult. Ce este rău în aceasta? Eu doar tot sincer îi laud și pe alții dacă ar face ce faci tu. Dacă te deranjează nu o voi mai face. Crezi că sunt un lingușitor? Eu nu fac parte din categoria acestora. Și totuși spune-mi: ce a putut să te deranjeze? Lauda?

– Nu m-a deranjat, m-a măgulit, surprins. Pe alții grei, i-ați făcut praf criticându-i, ați

dat cu ei de pământ, i-ați desființat. Mi-a plăcut întorsătura cu fumul și lumina lăsate în urmă. Țasta da ecou: *Fiecare om arde ca o lumânare numai că unii lasă în urma lor mai mult fum decât lumină.* (Petru Ababii, 12.09.2024)

– Iosefina, dacă îi critic pe unii o fac tot din sinceritate. Acolo unde unii găsesc frumosul, eu pot să nu-l văd pentru că privesc mai în profunzime. Cine mă poate opri să fiu altfel? Dacă te-am lăudat pe tine înseamnă că ești mult mai mult decât ei. Mi-a plăcut poezia ta. Dacă aș face ca tine, atunci ar trebui să mă supăr și eu că îmi lauzi aforismele. Nu este corect. Dacă sunt de criticat, critică-mă, eu nu mă supăr, ci doar caut să mă apăr. Critica numai trebuie să fie sustenabilă. Eu dacă laud pe cineva, o fac cu argumente și dacă critic tot cu argumente doveditoare vin.

– Și critica e subiectivă. Când admiri, îți place de cineva începi să nu-i mai vezi defectele, nu mai judeci limpede, obiectiv. Testat! Oamenii își spun lucruri frumoase, știu ce vor ceilalți să audă, e un fel de *băgat pe sub piele*.

– Dacă am și desființat pe unii dintre poeți, deși nu-mi aduc aminte, atunci eu nu desființez întreaga lui creație poetică, ci mă refer strict la poezia analizată. Iosefina, tot ce face omul este o interpretare, adică o subiectivitate, deci și critica este interpretativă, adică subiectivă, așa cum și lauda de altfel, dacă am judeca în esență. Prin urmare și poezia este o interpretare, o subiectivitate. Și atunci ce trebuie să facem să nu fim subiectivi? Să nu existăm?

– Existăm, ne dăm curaj, aripi, dar nu *în public*. Mai curând într-o carte.

– Iosefina, totul în această lume este relativ. Iar în cadrul acestei relativități omul stabilește niște parametri în care să se creadă om și să se simtă om, deși este relativ în toate activitățile sale.

– Nu m-așteptam ca poeziile mele să stârnească așa ecouri. Nu îmi plac limitele. Sunt doar pentru a fi încălțate. Da, e magic să te vezi în ochii celorlalți, să stârnești emoții în mintea lor, lumină și nu fum...

– Cum nu în public? Tocmai ce facem noi acum este încălcarea limitelor. Altfel doar ne contrazicem unii cu alții.

– Ne completăm, vorbim. Nu voi intra în vreo polemică pe niciun subiect, fiindcă mă bateți din start. Doar o să vorbim, ne vom ține de urât, zbură și învăța unul de la altul. De fapt vom *fura meseria*. Nu așa se zice? Iei ce ți se potrivește, faci lucrurile să semene cu tine și le dai înapoi. Și rămâne o amprentă, urma trecerii, lumina, frunzele în vânt... Bat câmpii? V-am pierdut, încurcat?

– Da, îmi place mintea celor care lasă în urma lor cât mai puțin fum... Iată cum văd eu poezia ta *În loc de scrisori*: este ca o tornadă a sufletului și a cuvintelor înaripate care vibrează învălmășit pe coardele unei determinări bine definite. Dacă nu crezi, recitește-o!

– Cred că poezia ține loc de scrisoare, una deschisă, ca fiecare să înțeleagă după puțința minții lui, gândirii lui critice (să vă citez) și e cu atât mai universală cu cât e mai simplă, mai emoțională.

– E foarte bună pentru o scrisoare deschisă. Bineînțeles fiecare va reține numai atât cât îi permite intelectul. Încă o dată, Iosefina, pentru a-ți răspunde la întrebări te invit să citești din lucrările mele. Știu că este foarte plictisitor să citești filosofi, dacă nu ești pregătit pentru așa ceva.

– Lumea nu mai citește. Vrea rezumate, poze. Atunci asta vom face: scrisori, decupând din ce ați scris și aducând aici pasaje, idei... Sau privim mai mult înainte și scriem scrisori noi, în alb, pe care oricum nimeni nu le va citi.

– În albul sufletului nostru... Cum nimeni nu le va citi? Le vor citi acei cu suflete alese. Știi de ce nu citesc? Pentru că nu au intelectul potrivit pentru a înțelege din cauza

lipsei gândirii critice. Știi ce a spus Isus: “*Nu aruncați lucrurile sfinte la porci ca să nu le calce în picioare și să-și bată joc de ele!*” Iar poezia face parte din lucrurile înalte. Văd că dai semne de dezamăgire.

– Fiindcă ne irosim energia în loc să ne bucurăm de lumea din jur.

– Deseori se întâmplă. Iosefina, asta și este lumea din jur extrapolată în lumea internă a noastră.

– Nu mai am energia să mă mobilizez, să pun lucrurile importante în ordine.

– Dacă n-ai obosit putem continua la nesfârșit. Eu am tentația întotdeauna să apreciez mai mult profunzimea mesajului transmis de poezie decât ambalajul ei, deși și acesta este important. Știi ce m-a impresionat? Extraordinara bogăție de idei, concepte, gânduri, metafore, reflecții care ți-au inundat imaginația, cu toate că nu prea ai putut face ordine în expunerea lor. Acest lucru l-am apreciat eu în principal – dovadă a potențialului tău nesecat poetic. Căci din acest potențial se naște orice poezie. Iar tu ai crezut că te iau în derâdere. Depart de mine așa ceva! Când spun sau apreciez ceva o fac cu toată sinceritatea.

– Unii nu văd cu ochi buni socializările pe rețele. Eu nu mă justific, nu dau explicații, nu vorbesc de poezie, despre ce scriu. Nu vreau să atrag atenția. Nici la evenimente, lansări la care mă invită editorii nu prea merg.

– Extraordinar! Nu m-am gândit niciodată la aceasta.

– Nu voi mai publica un timp, până găsesc formula corectă a ce am acum în lucru.

– Iosefina, tu ești o luptătoare, ai argumente logice și înțelepciune. Altfel îți vei frânge viața.

– Am obosit și nu mă mai interesează.

– Îmi pare rău după tine.

– O să rezist. Am *supapele* mele prin care mai respir. V-am trimis cartea mea „*Parcă te iubesc*”.

– Am primit-o. O voi citi neapărat.

– E greu de citit. Nu are cap și coadă. Sunt poeziile mele înguste înghesuite în linie. Le-au zis proză poetică. 99 de volume a 99 de poezii a 9 rânduri. Așa au ieșit. S-a închis un ciclu.

– Bravo! La mine ajung și lucruri fără cap și fără coadă. Cum să nu se înghesuie dacă ele nu mai încap în fantastica ta imaginație?! Le voi citi. Cred că voi primi o satisfacție pe măsură. Despre această cifră magică pentru tine, 9, am scris în recenzia mea.

– Ne vom citi cu timpul.

– Da. Este o misiune sacră a noastră dar și a tuturor.

– De asta am lăsat totul la vedere.

– Pentru că ești înțeleaptă înțelegi menirea culturii în general și a poeziei în special.

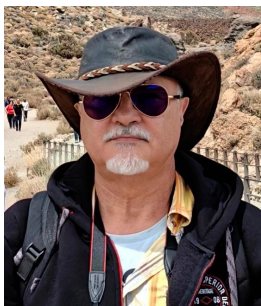
– Nu știu de ce, știu că trebuia să scriu. Parcă îmi dicta cineva și abia făceam față să transcriu. Mă seacă, epuizează, consumă, arde scrisul.

– Iosefina, aceasta este menirea ta venită de la Cel de Sus. Pentru că vine de la Dumnezeu este un fel de exterminare fizică dar o proliferare a sufletului. Arzi ca o lumânare care lasă foarte puțin fum și varsă foarte multă lumină. Această lumânare ne-a înmănat-o Dumnezeu și tot el a aprins-o.

– V-ați supărat.

– Eu nu mă supăr pe oameni, doar pe ceea ce scriu ei, uneori. Nu sunt o frunză care plutește aiurea pe suprafața apei după cum bate vântul. Toți oamenii cred că au dreptate. Cum să vin eu și să-i supăr? Ei trebuie să fie convinși singuri, să se supere pe sine pentru ceea ce scriu, dacă este cazul...

Octav Lica

Jucăria

În ziua în care am întâlnit un copil ținând în lesă un câine, am cunoscut de fapt un destin. Copilul a crescut, iar câinele a murit. A păstrat lesa, însă, ca un simbol al legăturii sale de iubire cu animalul care i-a însoțit copilăria. Cu timpul, a dispărut și copilul; locul lui a fost ocupat de un adolescent năzuos.

Zilele se scurgeau sub greutatea monotonă a trecerii, fiecare zi semănând cu cea anterioară. La rândul său, și adolescentul a lăsat locul liber unui tânăr în haine de copil, pe care mama sa le iubea enorm, pentru că – spunea ea: „e așa de drăgălaș în ele, parcă ar fi un copil!”. Ai fi zis că tânărul trebuia să ia forma hainelor, rămânând copil tot restul vieții: nevinovat și ascultător, așa cum și-l dorea mama sa. Și tânărul nostru umbla pe aceleași căi pe care umblase și fostul stăpân al hăinuțelor, căile cele știute și călăuzite de protecția maternă, nereușind să-și găsească drumul prin labirintul întortocheat al destinului.

La capătul fiecărei rute se afla o ușă încuiată, iar cheia... cheia... oare unde se putea afla cheia? De multă vreme, șiragul prețioaselor chei împodobeau gâtul mamei sale, ca o bijuterie de familie strecurată prin tunelul timpului, din generație în generație. Îl zornăia la fiecare aniversare, ca dovadă a unei iubiri nețărmurite. Ușile rămăneau închise pentru ca tânărul să nu se rătăcească prin hățișurile vieții, apartenența sangvinică fiind legătura infrangibilă, rămasă ca o umbră a cordonului ombilical. „Libertatea e doar pentru orfanii de mamă!”, spunea ea. Ai fi putut crede că purtarea sa făcea parte din patrimoniul unor tradiții ancestrale, care trebuiau păstrate cu orice preț, altfel moștenirea valorilor familiei ar fi putut fi risipită, cine știe cum și de către cine?

An de an jucăriile deveneau mai scumpe, depășind valoarea lor intrinsecă. Prietenul nostru începuse să urască jucăriile; deveniseră multe și inutile, de vreme ce ele nu erau decât un substitut confuz. El dorea să se joace cu propria viață, iar pentru asta avea nevoie de spațiu. Spațiul? Acea dimensiune care, raportată la timp, poate crea un reper existențialist de netăgăduit. Se simțea strâmtorat în hainele acelea de copil, iar timpul... timpul rânjea neiertător, numărând, ca la un meci de box, clipele. Oare cel numărat se va mai putea ridica?

De jos, din colbul amintirilor s-a ridicat un bărbat ce-și îndrepta spatele încovoiat, smulgându-și cu îndârjire hainele acelea a căror strânsoare îl deformase, ce-i drept, mai mult în interior decât în exterior. Pe coridoarele palatului cu o mie de încăperi cădeau, una câte una, bucăți de copilărie, așezându-se ca niște frunze veștejite pe mochetele catifelate

ale zestre materne. O fereastră rămăsese, din întâmplare, întredeschisă, aruncând sulite ascuțite de lumină. Tânărul le ocoli ca pe niște zăbrele, strecurându-se prin deschizătura îngustă spre o lume nouă, necunoscută, o lume fără uși, în care oamenii dormeau sub cerul liber, fără să se teamă de întuneric, pentru că se țineau de mână unii pe alții, într-un lanț al prieteniei, în care fiecare reprezenta o poveste de viață, iar în fiecare viață se afla o poveste de iubire. Își aminti de lesa pe care o purta cu el mereu. O strânse la piept ca pe cel mai de preț lucru pe care reușise să-l salveze din ungherele închisorii sale. Iubirea era cu el, așa cum îl însoțise pe tot parcursul devenirii sale.

Mama rămăsese în continuare stăpâna șiragului, numărând fiecare cheie, neînțelegând cum le-a putut pierde rostul. Începu să adune petic cu petic, încercând să refacă îmbrăcămintea de copil, dar multe bucăți dispăruseră pentru totdeauna. Se gândi atunci cum ar putea să dea timpul înapoi, cum ar putea să transforme bărbatul în copil. Copilul o luase pe căi rătăcitoare și trebuia reasezat cu orice preț pe șinele originii sale. Își adună toate gândurile într-un mănunchi de idei, din care una i se păru mai cu moț: trebuia, musai, să găsească persoana care să-l readucă în brațe, prin viclenie, punându-și în valoare nuri. Totuși, fie că-i convenea sau nu, copilul era bărbat, iar în orice bărbat se ascunde un copil. Trebuia îndepărtat prin orice mijloace bărbatul pentru a elibera copilul! Și cine ar fi putut să-i atragă în totalitate interesul? Poate doar un suc cu bus, luând forma unei femei cu unduiri lascive ale coapselor, antrenându-l într-un dans al pasiunii, o otravă care, odată sorbită, împăienjenește privirea, căldura nefirească inundă tot corpul, înfierbântându-l într-un dulce delir. Brațele acelei creaturi ademenitoare s-ar încolăci ca niște năpârci, subjugând trupul deopotrivă cu mintea. Cine ar fi putut să-l readucă în carcera singurătății sale? Trebuia să-i cumpere o jucărie vie, o întruchipare a desăvârșirii, care să-i acapareze simțirile, pentru a-și pierde calea, să-l facă să nu mai audă chemarea libertății; trebuia căsătorit cu cea aleasă de ea, mama sa.

Trimise soli în toată țara, dar niciuna dintre pretendente nu se potrivea fiului său. Una era chioambă, alta era șchioapă, alta mută, iar alta, vorbăreață. Dintre toate, cea mai nepotrivită i s-a părut una normală și, pe deasupra, și frumoasă. Ce era de făcut? Cea normală și frumoasă îi putea câștiga inima fiului, făcându-l să depindă numai de ea, uitându-și mama, cu desăvârșire. Ar fi ales-o, mai curând, pe cea chioambă, dar ce să faci cu ea, nici măcar nu și-ar fi putut privi bărbatul luând-o pe căi rătăcitoare. Șchioapa nu ar fi putut să-i țină pasul, dacă ar fi încercat s-o părăsească, iar muta, o... nu! Muta nu ar fi putut să-i raporteze nimic mamei. Ce era de făcut? Înțeleapta mamă, cugetând adânc, ajunsese la concluzia că cea mai potrivită partidă pentru fiu-său ar fi, totuși, fata cea vorbăreață. Printre acele multe prostii îndrugate fără șir, mama desluși niște laude la adresa ei și se gândi că, odată ce-i va deveni noră, va reuși să pună stăpânire pe prostia ei, controlând-o în tot ce ar fi făcut, implicit prin ea stăpânindu-și fiul.

Fără să mai aștepte încuviințarea viitorilor însurăței, ambițioasa mamă organizează o nuntă ca-n povești, numai că mirele dispăru fără urmă. Fugise cu o fată nici chioambă, nici șchioapă, nici mută, nici vorbăreață, și pe deasupra și frumoasă, oferindu-i iubire și libertate. Tânărul nostru își găsisese haine noi, în sfârșit pe măsură! Mai mult de atât, amintindu-și de lesa de care nu se despărțise nicio clipă, o legă în jurul gâtului proaspetei mirese, așa, pentru mai multă siguranță. Acum putea fi convins că soața nu-l va părăsi niciodată, iar pentru perenitatea purității iubirii, o obligă să rămână îmbrăcată în rochia de mireasă până la sfârșitul zilelor.

Declarație de dragoste (II)

Sunetul clopotului îl trezi la realitate. Plutise aiurea pe străzi, fără să fie interesat de ceva anume. Nu vedea și nu auzea nimic. O stare de inhibiție a sistemului nervos îi proteja rațiunea. Muncise mult, muncise mult, vreme de o lună și jumătate. Era vremea cășilor înfloriți. Rațiunea se odihnea, era lupta dintre rațiune și suflet. Dangătul clopotului sparse tăcerea, și fără să își dea seama știa perfect, sunetul acela de pe banca din curtea școlii. Auzea clar sunetul valsului, valsul acela ce îi trezea fiori. Era valsul lor și numai al lor. Se visa cu capul lăsat pe umărul lui, acolo unde era locul ei și numai al ei. Maria era în fața mănăstirii. Un impuls ciudat îi spunea să intre. Era mănăstirea la care fusese de atâtea ori, îi cunoștea orice colțișor. Acolo în curtea aceea superbă, cu flori ce păreau din rai, acolo Maria avuse un vis. Un vis din anii copilăriei, un vis ce devenise acum realitate.

Spera acum ca o altă dorință din copilăria ei să -i devină realitate. Spera și se ruga, așa cum știa mai bine. Își netezi părul cu un gest reflex, apoi porni să urce treptele, una câte una, așa cum urcase și pe scările vieții, cu pași siguri și apăsați. Caută în poșetă după o bancnotă. Unsprezece lumânări, spuse Maria. Nu știa de ce unsprezece, așa simțise, așa făcuse. Măicuța de la pangar, o întreba în treacăt:

- Pentru realizarea gândurilor din copilărie?

- Da, răspunse ea, pentru realizarea celui mai de preț vis din copilărie.

Poftim, mamaie îi rosti măicuța, ia lumânările. Am să mă rog și eu pentru tine, ai suflet bun, curat Maria. Se întoarse cu fața la iconostas, cu gândul la rugăciune. Candelabrele aprinse nu reușeau să alunge complet întunericul, răzbăteau raze de lumina, așa ca în viață, și prin lumina și prin întuneric. Prin vis își amintea acum de bunica, de primele rugăciuni. Tatăl nostru care ești în ceruri...

Dar mama, întrebase Maria? Mama nu? Fața bunicii se înnegurase. Numai bărbatul e cruce întreagă. Maria își reaminti exact scena. Porni hotărâtă către icoana Maicii Domnului, cu gândul să nu facă vreo greșală. Maica bună și ocrotitoare, iartă-mi greșelile mele cele știute și neștiute. Ridică privirea spre icoană și o implora să-i asculte rugăciunea. Era rugăciunea cea mai aprinsă din viața ei. De ea își lega viitorul, zilele ce o așteptau.

Se visase în anii copilăriei fericită, mângâiată, iubită, erau gândurile ei, visele de copilă. Se visase lângă un bărbat chipeș, care să o respecte, să-i asculte bucuriile și dorințele, să îi asculte dorurile toate, poveștile ei de o viață. Singură sub bolta mănăstirii. Din gura ei se revărsa un cântec cutremurător, un cântec ce spargea liniștea, țâșnind spre cer. Un cântec despre dreptul omului de a fi liber, după legile dintâi... Maria simțea lacrimile cazând din ochișori ei verzi. Cântecul ei zbura către cer, nimeni nu-i putea opri. Îngerii îl purtau pe aripile lor, către steaua aceea în care destinul ei urma să-i se schimbe. Cântecul se frânse, brusc. O voce străină, o întreba ceva. Își ridică ochii din podea. Un preot în vârstă, o întreabă simplu:

Pentru ce te rogi? Și fără să aștepte răspunsul Mariei, îi mângâie creștetul capului, șoptindu-i: Fie ca rugăciunea ta să fie ascultată! Pași rapid către ușă. Abia la ieșire își reaminti că nu aprinse lumânările. Le scoase din poșetă și începu să le aprindă. Una pentru vii și alta

pentru morți. Una pentru cei din cer și alta pentru cei de pe pământ, lumină pentru toți, lumină în suflet și în gânduri. Se simțea despovărată, ușurată, chiar mai curată ca de obicei.

La plecare se îndrepta către măicuța de la pangar: Uite mamaie, ceva de la mine.

Ochii de azur ai bătrânei, o studiau. Mâna aspră, zbârcită de munca respinse bancnota. Nu eu... gândurile și rugăciunea sa-ți fie auzite. Să te rogi Domnului nostru Iisus Christos, să te rogi curat. Mulțumesc măicuță!

Să te rogi curat și sincer, să te rogi numai Lui. Să te rogi cu sufletul curat, cu gânduri albe și nepătate de nimic. Numai atunci rugăciunea îți va fi ascultată. Să te rogi Lui până ce îți va asculta gândurile. Viața are secretele ei de nimeni pământean neștiute.

Undeva, sus în cer, cititorul destinului, dădea înțelegător din cap, colosul de cremene mai scria o filă în cartea vieții. Dă-mi Doamne aripi să merg mai departe, să-mi duc balada până la sfârșit. Cititorul destinului, îi scria paginile vieții ei. Sus pe cer o stea te iubește, e steaua ta, e steaua numelui tău. Undeva, însă în adâncul ființei ei îi răsună diabolic refrenul șlagărului ce-i devenise atât de drag. Îl asculta ori de câte ori își simțea sufletul împovărat. Sunt tânără, sunt frumoasă, sunt inteligentă, sunt hotărâtă, sunt... își repeta în ritmul pașilor hotărâți. Nimeni nu o contrazicea. Nici măcar viața ce urla în jurul ei ca o fiară însetată de sufletul ei, sau poate nu auzea urlul și durerea vieții. Alexandru nu apărură nici a doua zi, nici a treia, nici... Maria simțea disperarea, simțea cum cu fiecare secundă scursă i se taie respirația. Nici un telefon, ingratur, eu mă dau de ceasul morții, iar el, ce o face, se întreba retoric Maria. Sentimentele mult mai complexe nu îi dau pace, iubirea îi fierbe prin toți rărunchii sufletului. Of, ce este și iubirea!

Cum, el pleacă imediat după? Adică eu sunt una din șirul celor ce i-au trecut prin pat? Cum e cu puțință? Valsul acela, locul unde îmi plecam capul, visele noastre, dorința aceea fierbinte, ora patru dimineața pe terasă, aștept ziua aceea și multe altele îi goleau sufletul. În același timp iubirea simplă ce îi domina viața, își făcea victorioasă loc pe drumul vieții, chemarea firii, făcuse o figură în sufletul ei atât de încercat... Încet, dar sigur îi ocupa gândurile și simțirea. Îl dorea, tânjea după mângâierile lui, după vocea lui, după trupul acela, după sărutul acela, după clipa în care îi sărutase prima oară muntele lui Venus, după ziua în care îi prinsese sfârșurile sânilor în palmele sale, atât de fine cum nu își închipuia niciodată!

Rățiunea încerca să explice ce se întâmplă cu ea, dar nu reușea. Teoretic, Alexandru trebuia uitat. Practic, Maria simțea că s-ar fi aruncat în brațele lui de îndată ce ar fi apărut! Își începuse o nouă viață, scriind pe un petec de hârtie, visase atât de mult, își reaminti instantaneu ziua în care îi dăruise pentru prima oară palma lui spre a-i pune viața în ea. Și el, unde era el? O clipă de fericire, o clipă de sinceritate, atât doar atât? Ai încasat-o mândro, îi răsunau în creier gândurile ce nu îi dau pace. Fată tânără, mândră și frumoasă, ai furat-o, nu te mai da de ceasul morții. Poate și-a mai trecut o victimă feminină în patul lui. Ai încasat-o mândro!

Noaptea mai ales, erau cumplite. Nu avea ce face. Suporta în tăcere chinul. Ar fi vrut să-i spună mamei... Se gândea ce ar zice, nu, nu era încă cazul. Stătea un timp închisă, încercând să se gândească la alte lucruri. Zadarnic! Imaginile de vis îi reveneau, mișcându-se cu viteza luminii, valsul, pomii, brațele-i întinse, sărutul magnific, muntele lui Venus. Nu se poate, nu a fost minciună, nu mă puteam înșela! Nu, nu, nuuuuuuuuu... Vocea ei rugătoare, implorându-l: Nu Alexandru, nu ar face așa ceva, Alexandru este neamț, așa este el, venit dintr-o altă lume, anacronică, acestei lumi. Glasul lui, blând, milos, o contrazicea: e un copil cuminte, iubește bunătața, e milos, este... De aici toate îi deveneau neclare, mintea îi era neclară. Se ridică din fotoliul ei cu pumnii strânși, urlând de durere...

Nu-l dau! Nu se poate! Nu-l dau! Încercă să se sincronizeze, nu putea. Era limpede: era prinsă în cleștele iubirii otrăvite. Minunat de otrăvite, așa cum numai prima dragoste poate fi...! Din singurătatea cetății ferecate, cititorul destinului îi reaminti: Dragostea nu se fură! Dragostea nu se cumpără! Dragostea se simte, dragostea se dăruiește! Maria, iubește sincer, iubește curat, iubește! Maria dragostea a bătut la ușa casei tale: Să-mi depeni către seară,/ Iar eu să te ascult/ Povești de altădată,/ Și taine de demult...

Eugenia Duță

Destin...

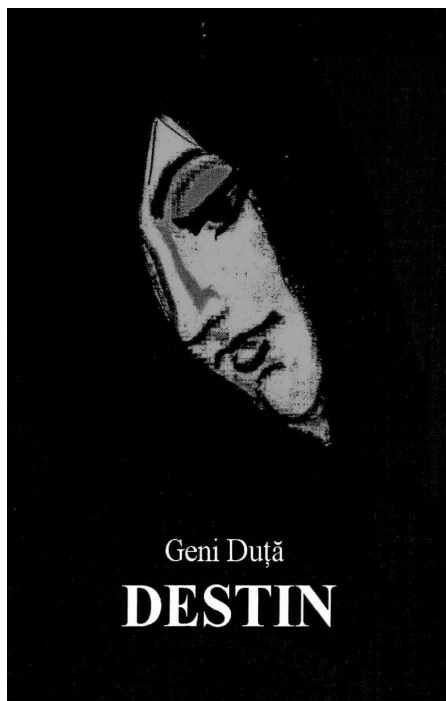
(Fragment din romanul
cu același titlu)

Continuam naveta. Suportam cu greu zilele petrecute acolo, Vladimir era sobru uneori, exagerat de melancolic și trist în alte ocazii... Mi-era jenă să recunosc, măcar în fața mea, că nu aveam puterea să duc pe umerii mei această tristețe aproape patologică. Uneori morbidă. Departe de a mă echilibra și susține în momentul meu de degingoladă spirituală, Vladimir mă încărca în plus. Era inegal, patetic, dominator. Continuam să avem lungi discuții despre tot felul de lucruri, dar eu eram în permanență încordată să pot contracara momentul în care el devia brusc subiectul către patima lui pentru mine și mai ales, mai nou, către disprețul lui profund în fața „încăpățânării cu care îmi apăram fortăreața căsniciei mele ratate”.

Nu aflasem de unde își culegea informațiile dar, trebuia să recunosc, avea cumva dreptate în privința căsniciei mele, însă nu credeam că dacă relația mea cu Emil era compromisă, trebuia să mă arunc în brațele lui. Și de fapt, părea că nici el nu dorea asta. Nu știu ce dorea. Mă simțeam captivă într-o plasă. Mi-era greu să rezist presiunii psihice pe care o resimțeam lângă el, dar la fel de greu mi se părea să merg acasă, unde lucrurile erau din ce în ce mai proaste.

Emil avea un comportament alternant, în salturi, când sobru și tăcut, când terminând o sticlă de vodcă pe seară, căzând apoi într-o stare melancolică, jalnică. Venea regulat acasă în fiecare sâmbătă și într-o seară nu am rezistat tentației și l-am întrebat cu jumătate de glas ce se întâmplă. Era cu Ana în brațe, colorau ceva pe o carte cu desene. Nu băuse. Făcusem o regulă strictă, să nu pună gura pe alcool până se culcă fetița.

Ciudat, acceptase foarte ușor și, mai ciudat, respecta regula. Era un alcoolic atipic, în afara limitelor obișnuite, poate era doar un bețiv. Speram doar că, așa cum se reținea în fața

copilului, să o facă și la serviciu.

– ... ce mai face „colega” ta Veronica?

A tresărit surprins și înciudat că îi puneam o astfel de întrebare în fața copilului.

– Ce să facă?... Mulțumesc, bine.

– Dar ce se întâmplă, nu mai are liber sâmbăta și duminica?

Cred că dacă ar fi putut, m-ar fi ucis cu privirea. Maxilarele îi jucau. Dar trebuia să aflu ce se întâmplă de vine așa des acasă, că doar nu de dragul meu venea.

Între noi nu se mai întâmplase nimic din momentul conceperii Anei și nici el, mai ales nici eu nu păream că am fi avut dorința de a relua o legătură fizică.

– Nu. Nu mai are liber pentru mine. E bine, e bun răspunsul? Ți place? Te satisface?

Nu. Nu era de ajuns. Am luat-o pe Ana de mână și în timp ce o duceam către baie i-am răspuns.

– Desigur că nu e de ajuns. O poveste așa scurtă mă face curioasă să aflu dacă a meritat prețul.

Aparent discuția s-a terminat aici, dar după aproape o oră, când am revenit după ce Ana adormise, l-am găsit cu veșnica sticlă în brațe. Interesant era că deși aproape o terminase, nu era melancolic. Aha, deci urma faza agresivă. M-a privit tulbure.

– A fost scurtă dar intensă. Măcar ea m-a iubit.

– Sunt iubiri și iubiri. Unele intense și scurte, focuri de paie cu vâlvătaie...

– Văd că mai scrii poezii...

– Da, chiar dacă tu nu le-ai citit, nici măcar de politețe... Ba chiar mai rău, am trecut și la romane.

– Felicitări.

– Mulțumesc. Să continuăm... alte iubiri sunt domoale dar ar putea dura și o viață dacă sunt întreținute.

– Aha... deci tot eu sunt de vină că nu m-am ridicat la nivelul superior și intelectual, ca să răspund afecțiunii tale cerebrale dar de bătaie lungă... nu, mulțumesc, fetițo, caută-ți aceste satisfacții printre colegii tăi la fel de intelectuali ca tine.

Am furișat o privire spre el. Ce știa oare despre Vladimir? Și dacă aflase ceva, ce oare înțelesese? Dar era imposibil, nu avea de unde să afle.

– Nu este vorba neapărat despre intelectual sau ne-intelectual, ci de o anumită deschidere...

– Ți se pare că tu ai fost deschisă către mine și măruntele mele plăceri? Sau numai eu ar fi trebuit să...

– Ai uitat că am încercat, până și să citesc polițiste?!

Voisem să fac o glumă, dar greșisem

– Da, ai fost dispusă chiar și la unele experimente...

– Nu-mi aduce aminte de momentele tale de beție.

– De ce, că unele au fost plăcute... și... chiar cu folos... ai făcut un copil și ai scăpat cu ocazia asta și de o amantă care nu voia să se încurce cu un doctoraș sărac, însurat și cu un copil...

– Asta e pentru tine Ana, motivul discordiei între tine și ea?

– Nu, dar ai calculat bine...

Am avut un gest de enervare.

– Calculat?! Uiți cum s-a întâmplat?!

Nu mi-a răspuns. Mă gândeam la afirmația pe care o scăpase, aceea cu doctorașul sărac... probabil Veronica își imaginase că domnul doctor venit de la București e ceva mai cu stare financiară... și se străduise să îl facă să se creadă zmeul zmeilor, sperând că va fi destul de convingătoare ca să poată elimina o soție absentă.

Îmi și închipui discuțiile lor. El, plângându-se că nu îl înțeleg, ea mirându-se până la lacrimi „cum e posibil să fie așa inconștientă, să nu aprecieze un om extraordinar ca tine...”, asta pusă lângă extazul ei în legătură cu performanțele lui extraordinare în materie de amor... desigur, el oricum nu-și mai amintea foarte bine care erau aceste performanțe deoarece în majoritatea cazurilor era foarte beat și aș fi pariat că uneori chiar nu se întâmpla nimic dar el habar nu avea.

Spun asta pentru că după ce se „întorsese la familie”, încercase de câteva ori să se apropie de mine dar reușisem cumva să îl îndepărtez și a doua zi nu mai știa nimic...

– Despre ce scrii?

– Pofim? A... despre ceva... cum să-ți zic, despre viața unui om banal care nu face absolut nimic deosebit în viața. Se naște, trăiește anonim și moare.

– Și de ce trebuie să scrii despre asta?

– Pentru că omul acesta neînsemnat este tatăl unui copil care se va dovedi un geniu.

– Aha... deci Doamne-Doamne când și-a făcut desfășurătorul pe Veșnicie, a calculat foarte bine orice amănunt, nimic nu e la întâmplare, nimic nu e inutil... un firioșor neînsemnat dacă ar fi lipsit, ar fi stricat echilibrul...

Nu era chiar atât de beat pe cât mi se părușe mie, dacă putuse sesiza ceea ce nici măcar Adina nu ar fi prins. Am vrut să răspund, dar telefonul a sunat strident, enervându-mă pentru că o putea trezi pe Ana. Emil probabil a avut același gând, fiindcă a sărit și a ridicat receptorul. După ce a răspuns, a ascultat ce i se spunea și apoi a mulțumit cu un glas stins și a închis. S-a așezat pe canapea alături de mine. Își ținea mâinile împreunate și îți freca degetele unele de altele. Buzele îi erau strânse. Respirația grea și scurtă. Am reținut toate aceste amănunte care cred că nu mi se vor șterge niciodată de pe retină.

– Unde sunt plecați ai tăi?

O întrebare aiurea, mi s-a părut. Ce îl interesa, în definitiv? După ce toată săptămâna mama stătea cu Ana, își permisese un mic respiro și plecaseră cu niște prieteni la Sinaia, pentru că mama dorea să vadă Peleşul. Urmău să se întoarcă a doua zi, găsiseră o cazare pentru o noapte, pentru ca prietenul tatei, cu mașina căruia plecaseră, să nu conducă la întoarcere, pe noapte.

– La Sinaia. De ce?

A tăcut lung, apoi s-a uitat adânc în ochii mei.

– Ioana, sunt un om slab, cu defecte, sunt un bețiv... te-am înșelat și probabil o să o mai fac, pentru că sunt un vicios... dar știi că oricând și oricum voi fi alături de tine.

Inima începuse să îmi bată neregulat. Introducerea era mult prea lungă.

– Ce s-a întâmplat?

– Azi dimineață a fost un accident pe șoseaua spre Sinaia...

– ...și...

– ... amândoi au...

S-a făcut brusc întuneric.

Nelson Ciotoi

De ce berea se bea iarna

Era al doilea sfârșit de săptămână din anul acela, dar la noi, la firmă, nu se începuse activitatea. Sărbători multe, zăpadă mare, comenzi mici, așa că, cine mai avea zile de concediu din anul anterior, mai făcea un revelion. Nu-mi băteam capul pentru bani, că eram plătit și pentru zilele astea. În plus, nu cheltuisem, de sărbători, toți banii pe care-i aveam din economii.

Am ieșit din casă, hotărât să mai dezmořesc oasele zdrobite de arcurile salteiei. (Chiar vorbisem cu nevastă-mea că trebuie să schimbăm saltea, poate chiar patul, cu totul).

Ups! Greșeală majoră ieșitul din casă! Imediat ce am pășit în fața blocului, frigul m-a mușcat de obraji ca un câine hămesit. Am avut intenția de a face stânga-mprejur, dar cele trei etaje de deasupra mea mă cam apăsau pe umeri. În plus, parcă o auzeam pe nevastă-mea zicând:

– Ți-am spus eu să stai în casă, că e frig de urlă câinii în sat!

Bine, satul nostru are vreo două milioane de săteni și cam tot atâtea mașini, dar oamenii fierbeau sarmalele de sărbători, tot în ulcele de pământ. Și, noroc că era sfârșit de săptămână și nimeni nu avea curajul să iasă la zăpadă, iar cartierul era liniștit.

Mi-am ridicat gulerul gecii cât de sus am putut și m-am orientat încotro să o apuc: stânga sau dreapta? Dreapta, mi-am zis, că bătea vântul dinspre stânga și mă lovea în spate, nu în față. Și m-am lăsat purtat de vânt vreo sută de metri, până am simțit acele iernii cum îmi pătrund prin talpa ghetelor cumpărate de nevastă-mea de pe un site chinezesc. O altă mare greșeală!

Aveam două opțiuni: ori o tulesc acasă, ori intru în cârciumă, la Cokoșata, să mă încălzesc cu o vodcă mică. „Acasă nu mă duc, mi-am zis, că nu am chef de răcă cu femeia. Mai bine intru la Cokoșata și dărm mitul celor zece ani de când nu am mai băut o țarie într-o crâșmă”.

Am împins în ușă și, printre sunetele clopoțelului de la intrarea barului, m-a lovit un damf de alcool, bere și țigări. „Nu te lași, Cokoșato, până nu te toarnă vreunul că se fumează în cârciumă!” Dar cine să o toarne? Că nimeni nu știa cum de mai ține dugheana deschisă, în vremurile noastre. Probabil că supraviețuia datorită oamenilor ca nea Romică,

fără pretenții, care preferau liniștea și întunericul de aici, decât fițele barmanilor și bașii instalațiilor de sonorizare din centru.

– Noroc, nea Romică! Mneața, Cicinico!

– Noroc Ioane!

– Matinal, matinal, nea Romică! Merg berea pe gerul ăsta?

– Merg al dracu de bine, tată! Merg! Cu un rom mic, tare, bagi două pahare de bere, cât ar fi de frig afară. Ia, stai jos aici, lângă moșul! Cicinico, i-a strigat el femeii de la bar, ia dă-i lui Ion un rom d-ăla bun, jamaican, și o bere de-a noastră, rece, brumată!

M-am așezat, că tot intrasem în horă, iar drumul până acasă mi se părea un calvar. Era cam devreme, dar, după zece ani de lipsă din cârciumă, mai conta ora? I-am mulțumit femeii pentru țoiul de rom jamaican și pentru berea, într-adevăr, brumată.

– Noroc, nea Romică! Să trăiești o mie de ani!

Și am simțit pe esofag cum coboară dușca de rom, cerând, parcă, să fie stinsă cu o înghițitură de bere. Îl priveam pe nea Romică cum ridică sticla de bere și închină, dar lacrimile nu mă lăsau să disting bine dacă a și rostit ceva. L-am auzit, la un moment dat:

– Stai jos, tată, stai aici, să-ți spună moșul o poveste! Să îți explic de ce se bea berea iarna!

– Ia zi, bre, ia uimește-mă!

Știam că povestitorul din el nu se va opri pentru cel puțin două ore, dar, așa cum am mai spus, eram hotărât să duc hora până la capăt. Nea Romică a dat peste cap puținul rom rămas în țoi, apoi a început să îmi spună:

– Măi tată, băutura iernii este vinul fierț. Fierbinte, cu zahăr, măr și scorțișoară. Unii îi pun și portocală, dar ăia fac mofturi. Vinul se bea cu sorbituri mici, cu fițe, stând la masă cu oameni fini. Nu e nimica rău, doar că eu sunt băutor de bere. Și nu beau bere de sete sau din dependență! Nu, tată! Eu nu m-am îmbătat niciodată, deși am cheltuit în bodega asta mai mulți bani decât tot cartierul. Eu beau bere pentru oameni, pentru conversație, pentru singurătate. Beau berea pentru ritual, dacă vrei! Beau berea ca să râzi tu de mine că îmi șterg mustața cu dosul palmei, beau berea ca să râd, împreună cu mesenii, la glumele răsuflăte ale lui Nae. Berea, tată, este liantul dintre noi, este gura de oxigen dintre două povestiri sau două înjurături d-ale lui Paul.

– Vinul este aristocrat. Nobil, parfumat, frumos colorat, a continuat nea Romică. Berea, însă, e democrată, e a poporului. E a plebei. Nu te întreabă de ce ai paltonul murdar sau creierul înghețat de dorul caniculei din vară. Beau bere pentru că e bună, pentru că mă face să mă simt liber și beau bere pentru că nu îmi cere explicații. Și, ia să îmi spui tu mie, când vezi o sticlă de bere, nu te gândești la soarele verii?

Exact cum am anticipat: tirada moșneagului a durat mult și bine, dar timpul a trecut pe nesimțite. Nu-mi mai era nici frig, nici dor de arcurile rupte ale canapelei mele. Știu sigur că m-am trezit spunând, după mulți, mulți ani:

– Ia zi, nea Romică, mai luăm una?

Relly Maria Niculescu

Tristeți în drumul vieții Fărâmele de fericire ale lui Lae de România

Eu, cum fiecare dintre semenii mei ce au capacitatea a conștientiza interdependența dintre om și natură, eu, cum majoritatea celor ce știu care este legătura între Dumnezeu – om, om – Dumnezeu și importanța acesteia, eu, cum aproape toți oamenii înzestrați cu sentimente frumoase, greșit am gândit atunci, la o vârstă destul de fragedă, că am sosit într-o lume în care totul și toate ne sunt dăruite pe tavă și că ne putem înfrupta din acestea când și cum dorim, fără efort, uitând un lucru esențial, acela că, de la naștere purtăm pe umeri păcatul originar. Este vorba despre păcatul originar, ce-l știm toți, păcatul comis de Adam și Eva, când au gustat din pomul cunoștinței binelui și al răului, atrăgând decăderea oamenilor din starea paradisiacă, aceștia fiind condamnați la suferință perpetuă, uitând că, pe parcursul vieții, cu vrere sau fără de ea, suntem supuși păcatului și că trebuie să ducem în spate Crucea, mai grea sau mai ușoară, pe cât de grele sau ușoare sunt și păcatele noastre. Ceea ce nu înțeleg eu sau alți câțiva, rămânând cu ne răspuns la întrebarea ce ne-o punem frecvent, este: Pentru care motiv purtăm o cruce cu mult mai grea decât greutatea păcatelor noastre? Se spune că, până la a șaptea generație, suntem supuși a plăti pentru greșelile stră-străbunicilor noștri. Dar un copil nu se poate face vinovat de atât de multe păcate. Se pare, însă, că cei fără suflet își pun păcatele pe crucea celui cu suflet bun, curat, nevinovat, care nu poate ori nu vrea să se revolte, deși ar fi în drept.

Despre aceste lucruri vorbeam cu o destul de nouă cunoștință, o persoană ce îmi părea că o cunosc dintr-o altă viață. Încă de la primele cuvinte ce mi le-a adresat l-am simțit aproape de sufletul meu, poate pentru că ne găsisem oarecari afinități, iar una era sigură: re trăiam regretul copilăriei neîmplinite, frustrați fiind de clipele fericite, motiv pentru care ne-am maturizat mult prea devreme; o a doua afinitate – dragostea pentru literatură. Erau două numai, îndeajuns însă pentru a apropia două ființe care, acum, la o vârstă înaintată, se retrag adeseori, se întorc cu gândul la vremurile de altădată cu nostalgie. De fapt, motivul care ne-a împins la comunicare făcându-ne să ne împrietenim, să ne deschidem sufletele, a fost acela că, fiecare aveam în mâini o cărticică din care citeam, și unul, și celălalt. Eram în sala de așteptare de pe Aeroportul Internațional „Henri Coandă”. Părea că găsisem, fiecare dintre noi, un prieten căruia să ne destăinuim. M-a privit îndelung, a privit la coperta a patra a cărții ce o pusesem pe genunchi, mai insistent la fotografia de pe copertă, apoi m-a întrebat:

– Mă scuzați, dumneavoastră sunteți scriitoare?

– Da, i-am răspuns, am luat la mine câteva volume pentru a le dăruii prietenilor mei români din Italia. Am trecut aici, pe file imaculate, în versuri, câteva din miile de gânduri cuminți, pure amintiri, sincere speranțe, emoții, entuziasm.

– Ce frumos! Și eu scriu poezii, dar nu atât de bine, de frumos, nu la un nivel la care acestea ar merita să fie editate.

– Adevărat? Trebuie să perseverați! Prin poezie eu mă exteriorizez, îmi uit de durere, de tristeți; și apoi prin Cuvântul scris, modelându-l, înveșmântându-l, împodobindu-l, pot a crea ceva frumos, care să placă oamenilor, ceva care va să rămână în urma mea.

Am continuat să-i vorbesc, părea un om bun, avea o vorbă blândă, caldă, când și când ușor nervoasă dar nu supărătoare auzului.

– Aș putea crede că ai suferit?, mă întrebă noua mea cunoștință, apoi, observând, după privirea-mi, că nu aș dori să mă destăinui, continuă: Viața mea a fost un calvar și tocmai acest fenomen mi-a dat putere să lupt, să trec peste vicisitudini, să merg înainte.

M-a privit iar, părea să mă întrebe dacă nu mă plictisește.

– Ai spus ceva cât se poate de adevărat!, i-am răspuns. Viața este plină de surprize plăcute sau mai puțin plăcute. Dar, Dumnezeu ne dă timp și putere să le trăim pe cele plăcute, sau să le depășim pe celelalte. Cât despre creațiile poetice, mi-ar plăcea să le citesc, să-mi fac o părere, să vin cu niște idei spre a le aduce la o formă acceptabilă.

– Vă mulțumesc anticipat, dar aș îndrăzni să vă rog, dacă v-ați oferit să mă faceți fericit, să citiți o poveste adevărată autobiografică, este vorba de un manuscris, având două capitole intitulate Iliada, respectiv Odiseea, dorind să editez un volum, la al cărui titlu mă voi gândi. Dar pentru că de aici drumurile noastre se vor despărți, gândeam să comunicăm prin intermediul facebook, nu stăpânesc noua tehnologie a computerelor. Vă voi scrie pe chat, acolo putem comunica telefonic. Ai fi de acord să vă uitați pe manuscris, să îi dați o formă care să corespundă cerințelor editoriale? Eu știu să scriu numai cu majuscule, iar cu gramatica nu stau prea bine.

– Desigur, este bine de știut că, pentru a fi admis spre editare, manuscrisul trebuie să îndeplinească niște condiții, anume să respecte o serie de reguli tehnice și de redactare, precum și de moralitate, textul trebuie scris cu diacritice, respectând regulile standard ce se impun. Cu mare plăcere vă voi ajuta. Dar în momentul de față, având la dispoziție câteva ore, putem iniția un mic interviu, apoi îl vom continua online. Așadar, începeți cu începutul, eu voi deschide o pagină pe laptop și voi scrie cele ce-mi veți spune.

Chipul interlocutorului meu s-a luminat, s-a repezit și mi-a sărutat mâna, nu avea cuvinte spre a-mi mulțumi. Eram impresionată. Am deschis laptopul și o nouă pagină, apoi mi-am îndreptat privirile spre el, îndemnându-l să vorbească.

– Mă numesc Nicolae Mureșan și, cum am mai spus, viața mea a fost un calvar. Voi spune, pe nerăsuflăte, cele ce îmi vin în minte, s-ar putea să nu fie în ordine cronologică. Îmi amintesc, continuă el, am învățat rugăciunea copiilor „Înger, Îngerășul meu” stând la fereastra deschisă a locuinței vecinilor mei, ascultam și îngânam după ei cuvânt cu cuvânt. La vârsta de șase ani am făcut pneumonie, în urma unei furtuni ce m-a surprins pe câmp, fiind cu vacile mătușii mele la păscut – mătușa mă ținea de slugă – iar într-un moment, când deliram datorită febrei, a apărut la geam Maica Domnului cu Fiul, Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Hristos. Dar eu nu intrasem până atunci în incinta vreunei biserici, nu le cunoșteam chipul. Abia pe la opt ani am văzut și eu cum arată o biserică pe dinăuntru, când popa din cartier m-o luat de mână și m-o dus în biserică, m-o botezat și mi-o zis „Nicolae” (până atunci eram „Lae” pentru ai mei – vorba vine „COPILONIU”, copil din flori, adică, orfan din Banat care nu avea voie să intre într-o biserică pentru că o spurca prin păcatul mamei (mama fiind sora ei, a mătușii). Dar l-am avut pe Dumnezeu cu mine. El nu m-o lăsat niciodată.

L-am lăsat să vorbească, nu l-am întrerupt, avea acel accent, acea grăire blândă care îmi cânta la ureche, îmi aducea aminte de bunicul unei prietene din copilărie, preot, tot de prin părțile Banatului. Intuindu-mi aprobarea tăcută, continuă.

– M-au dus la Casa de copii, acolo l-am întâlnit pe OMUL care mi-a schimbat viața și m-a făcut OM, mi-a dat cărți să citesc, mi-a cumpărat culori de ulei să pictez, mi-a pus o vioară în mână (că eram multitalent) și, din mica fiară ce eram, am ajuns premiant și fala, MÂNDRIA Casei de Copii. Am intrat la liceul industrial cu media 8,30, dar... orfanul n-o avut loc la internat și, zdup! la munca în trei schimburi la fabrică, la vârsta de 16 ani. Am trăit, am muncit, am iubit și la 19 ani am luat o fată mai săracă decât mine (aveam la C.E.C. 4.820 lei) și... de 43 de ani suntem împreună.

– Însemnau ceva! – spusei eu. Mă refer la frumoșii ani pe care i-ați trăit alături de soție, de copii.

– După cutremurul din 4 martie 1977, continuă de parcă nu mă auzise, am înfiat o

fetiță de cinci luni, de care sunt mândru, este stewardesa la Compania Aviatică Austriacă de 15 ani. În anul 1992 am mai înfiat o fată de 12 ani, fiica surorii soției mele de care nu mă pot lăuda, este bună, dar egoistă. La 32 de ani am terminat liceul seral cu media 8,70, apoi a venit revoluția.

– O, Doamne, ce grozăvie!, am spus eu, speriată de aduceri aminte.

– În 1989, la Timișoara, pe 16 – 22 decembrie, zise el, apostrofându-mă parcă, ridicând un deget, zi și noapte am fost în stradă, acolo am pierdut cei mai buni prieteni, a fost prima dată în viață când, după lacrimi și sânge am plâns de fericire. Era pe data de 20 Decembrie când, în centrul orașului, 160.000 de oameni strigau: „Există Dumnezeu! Să fie judecat aici, în Banat!” Atunci, ca o singură inimă, timișorenii mei au fost toți pentru unul și unul pentru toți și am simțit că am învins. Ce amară deziluzie! După atâtea jertfe, am fost din nou trădați. A urmat 20 Mai, marea orbire națională (duminica orbului), apoi Piața Universității – București, ultima speranță a golanilor mistuită de ciomegele securisto-minerilor. Cu ochii în lacrimi, plin de amar și deznădejde, am vândut în trei zile munca de o viață de om și am luat calea pribegiei, cu familia lângă mine, căci pentru mine, atunci, România nu mai exista pe hartă.

Avea ochii înlăcrimați, amintirile îl depășeau a făcut o pauză mai lungă, retrăia tristele evenimente din anul 1989 ce l-au marcat și l-au determinat să schimbe destinația.

Eram impresionată, mă gândeam cu înfrigurare la ce urma să îmi povestească noul și atât de surprinzătorul meu prieten în continuare. M-a privit din nou, a aprobat, se întreba dacă mai am răbdare să-l ascult, să scriu și, a citit în ochii mei aprobarea; oricum, călătoream împreună, aveam timp suficient, iar plăcerea era de partea amândurora. Continuă, așadar:

– Și așa, la 40 de ani, cu jalea în suflet și cu două ființe plâpânde – fiica și soția -, am plecat în pribegie. Hai, m-am îndemnat, hai, Nicule la Cenad (sat – frontieră), situat în județul Timiș pe la Vama Cucului, în plin câmp, peste graniță. Soția stăpânește bine limba ungară, eu, relativ. Am ajuns, pe jos, la Mako, (Macău, oraș în Ungaria), de acolo în Szeged – via Budapesta, așteptând un neamț din Freiburg, care nu a venit la întâlnire, deși plătisem drumul încă din România. După 3 zile, gazda la care poposisem ne-a spus să plecăm pentru că poliția l-o întrebat pe soț dacă are străini în casă. Noi, am zbughit-o cu un taxi, dar după Budapesta, stop!, ne oprește poliția și direcția Lagărul Bicikli Tabor. Aici am fost supuși unui interogatoriu, apoi totul a fost O.K.

După două zile, la „Tartoskodas”, aveam pașaport cu fotografie dar numele meu era acum Moroșan Mikloș, eram deja ungur! Ungurii erau totuși niște domni! Ne-au oferit acum 5000 de forinți și în șase zile am primit casă și serviciu la Budapesta. Dar eu și fata: Nu și nu! Că doar nu am plecat din România să rămânem în Ungaria și, valed!, iarăși pe drum, spre Hegyeshalom (granița cu Austria). Acolo, grănicerii unguri ne-au înhățat și, iar înapoi! Iar dacă nu ajungeam până seara, anunțau lagărul, vezi, Doamne, eram unguri acum, să nu ne fie cu supărare! Ne-o iertat. După două zile, cu un nene drept călăuză și încă 27 de suflete, ne-am îndreptat spre frontieră, dar de data aceasta contracost: 650 de mărci de persoană. De aici, tot drumul este un roman.

Acum eram eu nerăbdătoare să-i ascult continuarea, l-am încurajat din priviri.

– Am pornit pe calea neștiută: 27 de kilometri prin șapte canale de apă, desculți, prin arătură și prin lanuri de porumb în Austria, via Lagărul Traiskirchen, centrul de detenție pentru emigranți, acela de la unguri era Paradis!, aici, iadul pe pământ! Din cei 800 de fugari câți veneau zilnic, 650 erau trimiși înapoi la graniță, în dube fără geamuri. Aici, jalea de pe urmă! Câte 90 de paturi înghesuite în 40 m.p.. După 12 zile de „pension” ne-au trimis în alt lagăr unde nu erau câini și polițai, undeva în munte, de dădeai mâna cu ursul. Aici, alt roman, mă rog, trecuseră patru luni, apoi: afară, pe privat, adică pe cont propriu. După bună purtare, familia Mureșan pornește, via Admont, casă, masă și serviciu prin Biserica Catolică, dar se ivise altă problemă: casa era la 6 km. de localitate, deci 12 km. dus-întors, după 10 ore de muncă, dar ce muncă!!! Soția spăla oale și blide la restaurant, eu la o firmă de format și împachetat pământ de flori, muncă de ocnaș! Faza cu casa și masa? Păcăleală, o mare minciună!!! După trei luni am plătit și din urmă. Cu limba

germană curată ne mai descurcam, dar dialectul din acel oraș ne pune în mare încurcătură. O „BUCURIE”!!! și nu altceva. Din „proști”, „tonți” și „cretinii de străini” nu ne scoteau. Mă rog, să tot trăiești și să-ți blestemi clipa în care te-ai născut! Seara, mort de oboseală, printre lacrimi și mâncare învățam pentru examenul de conducere a mașinii, făceam și cursuri. Gratis?, mă veți întreba. Nu! Doar 6800 de șilingi, exact salariul soției pe o lună!! Mă rog, la examen le-am dat lecții la nemțotei, din 46 de candidați am luat carnetul numai 12, eu eram al patru-lea, după medie.

Îl priveam cu admirație. Gândeam că va spune ceva de bine, dar...

– Ei, și-acu’ să te ții!! Când am apărut cu mașina la lucru, șeful, neamțul, adică, să crape de ciudă și mai multe nu. De unde, până atunci, eram cel mai Brav (bun), gata, o-nceput cirul, dar așa fel ca să pricep eu că nu-s decât un gunoi pe care el îl plătește degeaba. Mai trebuia să lucrez trei luni până să am dreptul meu de muncă, dar n-am avut noroc, dorința mea de a realiza cât de cât ceva pentru mine și familia mea, m-a costat sănătatea. Am început să urinez cu sânge, iar într-una din zile am rămas încovoiat ca un L, am fost internat în spital unde m-au supus unei operații, am făcut tratament, recuperare. Totul a fost O.K. M-am întors la muncă. Și uite așa, unde aveam serviciul, acolo aveam și locuința. Am început să ne redresăm financiar. Am schimbat, în 20 de ani opt mașini și opt locuințe!

– N-a fost prea rău până la urmă, i-am spus eu.

– Hei, nu s-a terminat aici „ODISEEA!” Acu’, mai la sfârșit, sar să-l apăr pe un coleg neamț, să nu cadă pe el, să-l lovească, o stivă de vreo 350 de kg de fier. În cădere, însă, sunt eu lovit și mă rupe. Am fost supus unei operații, am făcut iar tratament, recuperare, și, iar, totul a fost O.K., m-am întors la muncă. Într-o zi, a venit inginerul la mine cu o hârtie, să-mi dau acordul cum că accidentul pe care l-am suferit la muncă, unde mi-a fost fracturat umărul, s-ar fi produs acasă și să semnez. Am crezut că înnebunesc! Dar, când o fost faza cu accidentul, lângă noi or fost încă șase oameni care au văzut cum s-o întâmplat. Dar el insista spunând că nu am martori. Și nici n-am avut!! I-a cumpărat! Parcă toți erau amnezici, nu mai știau nimic!!!

– Și cum ați rezolvat cu plata concediului, a spitalizării?, l-am întrebat eu.

– Ooooff! După nouă ani și nouă luni m-or pus pe liber, după ce, șase luni am fost mutat prin toată fabrica unde era mai greu. Era prin anul 2007. M-am judecat cu ei aiurea! Spuneau că mai îmi lipsesc trei luni pentru a avea dreptul la pensionare pentru muncă grea, exact perioada în care am fost spitalizat. Oricum, nu este o problemă de luat în tragic, acum, împreună cu soția venitul este de 1.400 de euro și trăim decent. Partea rea este că am făcut un diabet pe fond nervos și acum observ că merg, rapid, tot mai jos. O fi cum o vrea Bunul Dumnezeu. De un singur lucru îmi pare rău, aș fi dorit să mor în țara mea, pentru că mi-am păstrat cetățenia română, deși am primit o aprobare specială pentru a primi cetățenia austriacă, însă cum n-am renunțat nici la religia ortodoxă, voi muri tot român. Cam acestea-s cele de care m-am bucurat în această viață, într-o lume zbuciumată, plină de surprize și de necunoscut. „Fărăme de fericire”.

A tăcut, eu eram ca după vizionarea unui film, uitasem unde mă aflu și pentru ce. Prin intermediul noului meu prieten, (de acum puteam să ne adresăm cu apelativul „prieten”, am ajuns a ne spune pe nume), datorită harului său deosebit de narator, m-am transpus, am luat parte la momentele de suspans pe care el le-a depășit cu mult curaj, am lăcrimat când el lăcrima, am participat cu tot sufletul la stările lui sufletești. Trăisem, odată cu el, Odiscea vieții lui, o altă odisee între alte mii, milioane, așternute pe filele Cărții Cărților. Îmi spuneam, în gând, că trebuie să ai mult curaj pentru a întreprinde această „Expediție a vieții”, să ai puterea de a-ți înfrânge sentimentul de iubire pentru patria ta, a-ți înăbuși lacrimile izvorâte din dorul ce-ți arde sufletul, departe de țară, de poporul tău; eu, cel puțin, știu că acesta este mistuitor!

L-am întrebat dacă ar fi de acord să-i pun pe hârtie destăinuirea și dacă îi pot trece și numele. El, privindu-mă cu ochii aceia mari, albaștri ca zarea, cu norișori albi din loc în loc, mi-a spus:

– Știi ceva, Maria, mi-am dorit foarte mult și îmi doresc să-mi scriu romanul vieții mele, începe-l tu, pune la titlu, doar atât: „LAE DE ROMÂNIA”.

Ion Dulugeac

Paul, un bărbat de poveste

Lumina albastră a dimineții era opturată de o ceață deasă și umedă, iar aerul devenise apăsător și rece. Cei doi alpiniști treceau prin fața Gării Bușteni în drumul lor spre Căminul Alpin, unde, cu o seară înainte, venise Alioșa și Valasciuc. Manivelă mergea în față și-l tot zorea pe Vasi, că trebuie să mărească pasul.

– Să știi dragă Vasilică de la Gorj, că te ia-n șuturi nea Paul, dacă te bag pe țeavă!

– Nu degeaba te fac ăștia securist, văd că ai năravuri d-astea proaste!

– Atunci, mișcă-ți hoitul gloabă, mergi ca o babă! Vrei să te și cațeri azi, în Țancu Mic.

Cei doi vorbiseră de câteva zile de la un antrenament de forță pregătit la Clubul Grivița Roșie, de pe stadionul Parcul Copilului de lângă Piața Domenii, să escaladeze împreună la sfârșitul săptămânii Fisura Răsucită, un traseu de 4B, din Țarcu Mic.

Manivelă după ce-l boscorodi pe olteanul de la Bobu, își aminti cum l-a cunoscut prin Dan Ionescu de la Sinaia, pe Nea Paul dar și pe alți mai nou intrați în mica lume a alpiniștilor. Cum de altfel, era și colegul său din spate, Vasile Petec, zis Tranzistor.

Astfel că cei doi au aflat mai întâi povești despre Paul Fozocoș, zis nea Paul. Din prima zi când l-au cunoscut, Moșu, a fost deschis, glumeț și foarte cald. Astfel au aflat că experimentatul alpinist a fost alături de Floricioiu, Opriș, Tănase și Bulmez, într-o expediția în Uralii Sovietici, unde cuceriseră vârful Comunismus.

De la Căminul Alpin, Ștefan Valasciuc și Stoica Solzaru, au ajuns în Bușteni înaintea celor doi și au pornit spre refugiu. Dar cei doi au reușit să-i prindă din urmă înainte de borna care marchează poteca de Valea Albă. Am ajuns la refugiu în jur de 10:25 și au făcut o pauză de hidratare. Apoi cu toții s-au echipat și au trecut le treabă. Traseul este în imediata apropiere a refugiului, lucru care oferă un avantaj cert: au lăsat în refugiu rucsaci cu ce nu le trebuia în traseu și au început urcarea.

Valasciuc Ștefan, Stoica Solzaru, Nicu Irimia, Vasile Petec mergeau înspre vârful Țancu Mic, unde erau câteva trasee, care se numeau *Răsucita*, *Însorita*, *Veverița* unde erau deja Blanche și Vasi, iar în *Flamura Roșie* era Fane Valasciuc cu Nicu Irimia.

Irimia neatent nu-l fila pe Valasciuc, care neatent a alunecat și a căzut la Lespedea de 45 de grade pentru că nu s-a băgat sub fisură și nu a folosit nici o scăăriță, să se asigure, iar după 75 de minute cu toții erau sus, unde au stat la odihnă și la povești.

Începu să povestească Blanche, despre nea Paul Fozocoș care era un talentat povestitor dar și un om de poveste. La primele apiniade ale seniorilor, căci ialomițeanul începuse să se cațăre „în coardă” la 19 de ani, de cum care a participat, își dădea coate cu amicii săi care se cățarau de la 17-19 ani: ca Miki, Vali Crăciun, sau Cojanii și vorbeau:

– Ăla cine-i, frate! Cel cu barbă e... Floricioiu? întrebă Solzaru.

– Dar, care-i Chivu? se auzi și vocea lui Valasciuc.

– Măi debutanților, cel cu barbă este domnul antrenor Alexandru Floricioiu, le spuse Manivelă scurt. Domnul Chivu este cel micuț cu geacă roșie de la Dinamo Brașov.

– Iar, pe nea Paul îl veți recunoaște singur, după stilul său din Vitan, adăugă Vasi.

Mi se spusese mai înainte de către amicii mei că e cel mai simpatic și simpatizat

dintre alpiniști! Și mi se relatase câteva din celebrele sale poante, pe care avea să ni le amintească Nicu Irimia care era buștenar, ca și nea Mitică Chivu.

Vara se apropia de sfârșise, calendaristic, dar splendoarea ei își păstrase amprenta asupra peisajului magnific a munților. Pline de semeție, vârfurile de granit se profilau pe cerul zilei senine, având culoarea apelor lacului Scropoasa în luna iunie. Impresionantul edificiu al Crucii Eroilor de pe Caraiman se arăta atât de grandios din josul vârfului, încât luciul metalic strălucea ușor în razele soarelui, astfel că întreaga imagine a masivului se vedea clar pe cerul limpede și albastru, pe alocuri cu mici reflexii liliachii.

Pădurea de la jumatea Văii Jepilor te întâmpina cu jnepeniș în partea de gol alpin, apoi în timp ce coborai cu brad, molid și zadă, ce tronau în apropierea defileului cu numeroase săritori ce erau adevărate capcane în calea pașilor multor turiști. Un vânticel se strecura, ca o mângâiere, printre bătrânele lor ramuri, cântând o melodie surdă.

– Să știi că am cunoscut la o etapă în Cheile Bicazului, pe unul de la U Cluj, unul Ghighi Hoștiuc, care parcă îi era frate geamăn lui nea Paul, le spuse Manivelă care mușca dintr-un măr și îl mai înțepa cu câte-o glumă pe Blanche care fuma..

– Are dreptate Manivelă, la unele alpiniade când erau prezenți amândoi, toți încercam să le stăm prin preajmă; cei doi erau super-tonici! Cum replicile erau atât de hazoase ne cruceau pe toți cum de scoate spontan astfel de vorbe noi murind de râs! le spuse Irimia.

– Oricum, știu că nea Paul e unul dintre cei buni de la Dinamo, fiind adjunctul lui Floricioiu, care a fost alături de el în multe premiere, câștigând multe trofee, interveni și Nae Cojan, care apărău cu Marcel Butuza, ce ieșiseră din traseul *Însorita*, așezându-se la soare.

– Știi că provine dintr-o familie de vânători de munte? îi întreabă Valasciuc.

– De unde știi tu măi pifane! îl apostrofă Manivelă

– Nu știam că e fiu de vânător de munte, dar știu că a început să se cațere la 19 ani, iar în anul 1949, făcea parte mai întâi din secțiile de alpinism ale cluburilor Flamura Roșie și apoi al celor de la Voința București, perioadă în care a făcut cursurile Școlii de la Curmătura.

– Vezi măi Ioane ce aspiranți instruiți avem?

– Așa este, sunt aspiranți inspirați, roti bărbatul ce se gândea din senin la fiica lui cea mică, la Cristina.

În acele clipe, un amalgam de sentimente, de bucurie, de recunoștință, de satisfacție și împlinire pentru familia sa, pentru educația fetelor sale, pentru sacrificiile Elenei, îi cuprinsese întreaga ființă. Bărbatul vedea cu ochii minții, în urmă cu doar câțiva ani, momentul în care o purta în brațe pe fiica sa, Cristina, smotocind-o și pupând-o într-un minunat joc copilăresc.

– Solzare, desfă coarda care o porți în bandulieră și aranjaz-o frumos! ordonă Vasi.

– Gata domnul Petec, o face băiatul și se apucă cu aranjatul frânghiei de cățărare.

– Nu-i înșiri realizările pe care le-a enumerat Baticu în cartea *Pe crestele Carpaților*. Întreabă Solzare ce terminase de aranjat coarda

– Măi tinerilor aspiranți vă amintesc doar câteva: a parcurs de două ori integral pe timp de iarnă Creasta Carpaților Meridionali, pin anul 1955 cu Alexandru Floricioiu și apoi 1956, în trei alături de Floricioiu și Norbert Hiemesch. Dar nea Baticu a participat cap de coardă sau secund la multe ascensiuni în premieră, cum ar fii: Diana sau Lespezile Lirei în Piatra Craiului le spse pe un ton grav buștenarul Niculae Irimia, pe care toți îl numea Nicu.

– A fost în prima echipă care a urcat iarna traseul Surplomba Mare din Bucegi, adăugă Jean Dulgheru, cel botezat de Blanche, cu diminutivul Manivelă.

– Să știi fratele meu de la Mogoșoaia, că nici eu nu știam lucrul ăsta, sări Vasi cu gura.

Taximetristul de la Mogoșoaia, plecă gânditor, cu capul în piept, în timp ce-și rememora clipele frumoase ale tinereții, pe care o vedea acum ca o îndepărtată amintire. Își aminti de fetele pe care le-a iubit el, pe vremurile tinereții sale, prin acele locuri pitorești și pline de mister, locuri care dintotdeauna-i erau atât de dragi.

- Unde mergeți domnul, dacă mergeți acolo... nu itați să trageți apa, zise Vasi.
- Oltene, bine-ți zice Irimia, că ești prost de nici apa nu te udă! Și un hohot de râs inundă valea unde se opriseră.
- Dar nea Paul și profesorii ăștia de care vorbești, au fost și prin alte țări?
- Desigur măi tinere, desigur! Nea Paul a făcut ascensiuni în Tatra și Rila. Dar în 1972 a fost în Pamirul sovietic, membru în echipa din care mai făceau parte și Alexandru Floricioiu Mircea Oprea, Nicolae Bulmez și Adrian Tănase au ajuns pe vf. Comunismului, vârf care fusese numit Stalin, având doar: - 7495 m, care a rămas câteva decenii, un record de altitudine atinsă de alpiniști români, dragii mei le spuse Manivelă, după ce se apropiase de grupul tolănit în iarbă.
- Are dreptate, domnul Jean, deoarece am citit într-un interviu într-o revistă că după acea expediție, în 1967 lui domnul Paul Fozocoș i s-a conferit titlul de Maestru al Sportului - ramura Alpinism, rosti încrezător Valasciuc, cel care îi domina pe cei din grupul de începători.
- Dacă ar să spun doar două cuvinte despre nea Paul aș scrie: modestie și umor, adăugă Vasile Petec, ce-și ștergea pioletul de praf.
- Nu vorbea niciodată despre el și reușitele lui, ci despre ale celorlalți. Și la fel ca profesorul Seracin, prin tact, simț diplomatic și prestigiu, nea Paul avea un talent deosebit ca printr-o glumă să detensioneze atmosfera uneori, încărcată, de la unele alpiniade, le zise Jean.
- Are dreptate, fratele meu de la Mogoșoaia, iar eu printre amintirile mele despre nea Paul, relatez doar două situații, dragii mei! zise Irimia.
- Relatează măi buștenar cu fes pe cap! adăugă manivelă care destinse atmosfera.
- În iarna 1973 îmi luasem un mini concediu pentru a mă „odihi” prin zăpezile Făgărașului. Eu însoțeam doi tineri, Gelu Stoica și Marika Mezei, speranțe ale tinerei secții de alpinism a Clubului U Cluj, la cabana Podragu, la a 2-a Tabără- Școală Națională de Alpinism și Salvamont. Urma ca de acolo împreună cu doi prieteni de la Universitatea Brașov să mergem dacă e posibil pe creastă până la Bâlea, ținta finală fiind celebra Creastă a Arpășelului.
- Bun și ce ați făcut! îl chestionă Vasile Petec.
- Măi Vasi, tema primei zile pentru grupele de alpinism era ca fiecare elev să-și croiască propriul „drum” spre valea Podrăgel. Desigur sosirea în Curmătura dintre Lacuri nu s-a produs în grup compact, iar „linia de sosire” în culme fiind reprezentată de o cornișă, care nu părea prea mare, dar era cornișă! zise Nicu și se opri.
- Ca orice cornișă trebuia spartă cu pioletul și depășită de fiecare pe traseul lui, nu!
- Da Jeane, așa era, și așa am făcut, dar ne-am chinuit. Doar că vreo 3-4 care nu reușeau nicicum, instructorii-monitori le-au permis să urce pe o urmă vecină, îi răspunse Nicu.
- După ce salvamontiștii am asistat la acest spectacol, am intrat în cabană la lecții medicale, lăsându-i să se chinuie, nu-i așa! îl luă Jean la sigur.
- Am aflat apoi că după o pauză, grupul de salvatori a pornit la vale spre Podrăgel.
- Era o lecție a lui nea Paul, pentru că el era desemnat să instruiască salvatorii.
- Da, așa a fost, măi Manivelă, de unde știi?
- Uităi mai prietene, că nea Paul este prietenul meu?
- Știu că doar cel mai vârstnic dintre instructori, unul mai plin de umor, zise Valasciuc
- Era nea Paul Fozocoș -monitor la o grupă de fete- care și-a asumat rolul de cloșcă grijulie și adunându-și „puii” lângă el le-a spus: –Noi vom sta aici cuminți și vom asista cum, „în scop didactic”, se poate declanșa o avalanșă de către o masă de oameni, pe o pantă cu zăpadă mare și dubioasă și apoi vom proceda la o lecție practică de căutare-salvare din avalanșă, lucru care s-a întâmplat.
- Sigur nu reproduc exact cuvintele lui nea Paul pe care mi le-au relatat clujeanca Maria Mezei și soția turdeanului Miși Szalma, adăugă Irimia.
- Știu despre eveniment, deoarece eran la Bâlea și în orice caz, atunci doar în câteva secunde, monitorii dădeau comenzi ca gradați în armată:

– Aruncați bețele și schiunle, aruncați pioleții, înotați! Încheie Nicu Irimia.

– Știu că seara ne-a povestit la toți nea Paul și, conștiincioși, ne-având altceva mai bun de făcut, răcanii s-au conformat la ordinele date.

– Deci i-a înghițit avalanșa pe imprudenții alpiniști? se amestecă iarăși Valasciuc.

– Recordul de „adâncime” l-a stabilit din întâmplare, iată ce coincidență, campioana fetelor, o timișoreancă: fiind până la umeri! Totul e bine când se sfârșește cu bine. Dar în zăpadă au rămas „jertfă zeilor îngăduitori” și tot felul de obiecte: ochelari, căciulițe, mănuși, bete, au fost înghițite de zăpadă. Se intenționa desigur o eventuală recuperare a lor la topirea zăpezii. Nu știu dacă au ajuns la proprietari, adăugă pe un ton misterios Irimia.

– Și nu a fost scandal, penalizării, avertismente? întrebă Solzaru.

– Desigur, cu bețe peste cur, fraiere, adăugă Vasi senin.

– Știu că într-o situație similară în anul 1983, când tabăra - școala de alpinism avea loc la Lacul Bălea iar cea de salvamont la cascada Bălea, a rămas printre „jertfe” și pioletul meu pe care îl împrumutasem lui Relu Gaciu, colegul meu de echipă Salvamont, piolet confecționat cu pricepere profesională dar și cu dragoste frățească dintr-o axă planetară de către fratele meu într-o uzină brașoveană, adăugă Vasilescu care apărură venind de jos și-i auzise.

– Are dreptate maestrul și-l salutară cu toții pe noul venit.

– Obiectele furate de acea avalanșă au fost recuperate primăvara, conform spuselor unui prieten martor ocular, de către telecabiniști și transformate în tărie și bere. Se practica de pe atunci comerțul second-hand chiar dacă nu purta acest nume!

– Avalanșa aceea a fost însă de alt tip, plecată spontan de sus, auto-semnalată sonor, a permis elevilor, cum scrie și Mihai Sârbu în cartea „Cronică Salvamont, să fugă afară din culoarul respectiv, dar fără a mai avea timp să recupereze obiectele pe care nu le aveau în mână în clipa aceea de retragere din calea zăpezii.

– Vreau să vă relatez o a doua situație cu nea Paul. Știți că precum și în alte sporturi deosebite: – Alpinismul nu e doar un sport, dar el este și un sport - scria Lionel Terray, s-au preconizat prin anii „80 niște teste atletice care să verifice dacă alpiniștii sunt pregătiți pentru escalade dificile, zise Nicu Irimia.

– La testele acelea eu am căzut zise Dan Vasilescu care se pregătea să meargă spre creastă, aranjând materialele necesare și cerând de la Vasi câte ceva, ce-i lipsea.

– Măi băieți, se cerea printre altele: să alergi 3000 m sub 12 minute vestitul test Cooper, să faci 15 tracțiuni la bară, să faci 30 de genuflexiuni cu un rucsac de 15 kg, nu mai știu câte flotări dar și alte exerciții relativ banale, le spuse Ieremia.

– Și le-ați trecut maestre? întrebă pe un ton evaziv Valasciuc.

– Bineînțeles că le-am trecut mai toți, rosti cel ce făcea pe monitorul alpin.

– Și eu am căzut, nu doar Dan Vasilescu, le zise Blanche. Toți eram stresați că dacă picam la testele atletice, fiindcă puțini le putea îndeplini pe toate, dar au fost mai apoi înlocuite cu teste pe stâncă, regula fiind că nu vom fi lăsați în marile trasee. Astfel că în Cheile Bicazului, pentru teste am fost selecționați prin tragere la sorți câte doi alpiniști din fiecare club, încheie Blanche intervenția sa.

– Dar cum dracu nu e șaa de negru, pre bucuria noastră am văzut că nea Paul e cel delegat din partea Federației să fie șeful testelor, iar fratele meu manivelă, bun prieten cu el, ne-a salvat, că am fost duși ăe un perete ușurel și am trecut toți, le spuse Vasi, zâmbind.

– Așa este că ăsta avea relații și-i aducea pentru Liana Ness și BT! le zise Vasi, sec

– Desigur, îl ajutam ca prieten, ce știi tu despre această calitate pe care n-o ai! Îl persiflă cel care era iubit de toată conducerea, fiind un băiat de spirit, vesel mai mereu.

Câteva minute, cat alpiniști despicau firul în patru, referitor la teste, Jean Dulgheru se gândea că îi ajuta atât pe șefii săi de la Federația de Turism Alpinism dar și pe scriitorii de la Mogoșoaia, în frunte cu Mircea Micu și Fănuș Neagu, și zâmbi.

Din senin își aminti o întâmplare cu nea Fane, când departe de ochii lumii și ai

familiei, ferit de priviri indiscrete, le tăvălea fără rușine și le săruta cu foc în iarba înaltă, la adăpostul ascunzișurilor generoase oferite de parcul învăluit de vegetația înaltă a copacilor stufoși, pe cele *două nepoate* ale scriitorului brăilean. Și din imaginație revăzu chipurile vesele ale Violetei și Petrei, amândouă venite din Brăila, aduse de scriitorul brăilean și angajate la palat.

– Mereu nea Paul se va comporta ca un plutonier cu soldații, ci ca un uncheș cu nepoții săi. Și așa a fost, interveni Manivelă revenit la realitate.

– După 4-5 minute de alergare ne-a oprit, rostind: –destul băieți, văd că știți fugi; nu vă mai obosiți căci mâine trebuie să vă cățărați. Apoi la tracțiuni: –gata măi băiatule că rupi bara și mai trebuie să se tragă de ea și alții.

– Iar la genuflexiuni i-a spus lui Vasi: –ajunge pe azi, vei face destule mâine în traseu... le reaminti și Irimia.

– Un tip pitoresc și adevărat nea Paul, zău așa!

– Dar noi când îl vom cunoaște? întrebă curio Solzaru.

– Cât mai curând că el intra la Refugiul Alpin, când noi plecam, le spuse Vasilescu.

– Mai știi Blanche ce ți-a zis la proba de flotări?

– Nu mai știu, frate Vaile, a trecut atâta timp, răspunse intrigat ialomițeanul din Gruiu.

– Eram la proba de flotări și Blanche se chinuia, când nea Paul i-a zis: –măi flăcăule, nu mai da din cur în zadar, nu vezi că fata nu mai e sub tine?. Poate că nu reproduc chiar exact realitatea, dar firea lui nea Paul ne-a scos din stres. Era și el de părere că șefii de club și antrenorii știu mai bine cine în ce traseu e apt să intre fiecare și să-l termine cu bine, le mărturisi Manivelă, cel care ținea mult la cunoscutul alpinist.

– Băi Manivelă lasă vrăjala asta și nu-l mai tămâia atât, se băgă și Eremia ușor gelos pe relația celor doi.

– Prietene, eu m-am bucurat întotdeauna, să aflu că la vârsta la care alți foști alpiști au trecut la șah sau la „sporturi bahice”, nea Paul urca încă pe poteci de munte. Nu pe cele verticale marcate cu pitoane, ci pe poteci de munte, prin cotloanele minunate pe unde nu umblă decât împătimitii muntelui. Dovedind că pasiunea pentru munte n-a fost un foc de paie.

– Aici are dreptate Jean, măi invidioșilor, care văd că și acum mâncați din ranița lui Manivelă, el vă aduce de toate, la mai toți! îi certă Vasilescu

– Dar știu și de la alții că oameni ca Nea Paul nu sunt mulți. Când întâlnim sau reîntâlnim un astfel de Om, mai uităm de acei mulți ne-oameni de care ne izbim tot mai des în societatea modernă, fiind o cu totul altă lume decât lumea înălțimilor pe care a iubit -o și o iubește Nea Paul și o iubim noi, încheie Manivelă când de după o stâncă apărură doi oameni.

– Cine mă vorbește de rău în gașca asta de amatori? Se auzi vocea de neconfundat la lui Paul Fozocoș, ce vene în spatele lui Cezare Manea

– Le spuneam babelor astea, de dumneata că ești un fel de *om de poveste* și ești considerat quintesența poveștii „tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”. Un astfel de om n-ar trebui să moară niciodată... îl întâmpină Manivelă, îmbrățișându-l pe vestitul montaniard.

După discuții de un sfert de ceas, cei 6 alpiști, din care doi erau începători, și-au luat rămas bun de la nea Paul și de la Vasilescu și au plecat către Bușteni în șir indian.

Peisajul părea înlemnit, deși totul începuse să se lumineze la primele raze ale soarelui, ce scăpase de perdeaua de nori, iar totul părea cuprins de liniște, de tăcere, de un fel de înmărmurire solidară cu natura din jur. Tabloul amiezii părea că este într-o ancestrală așteptare. Depart, către masivul Ciucaș, apăruse geana purpurie a soarelui dogoritor de august, care doar în câteva clipe a șters ca din senin umbrele de pe poala munților. Cei șase urmam drumul cu sufletul posedat de frumusețea și măreția peisajului, mărind pasul ca să ajungem într-un loc mai înalt apropiat de Căminul Alpin unde urmau să se schimbe și să plece cu trenul de seară, acasă.

Mântuire prin scris

În vremurile de acum, care nu sunt cele din urmă, harul, adică talentul cu care divinitatea i-a înzestrat pe scriitori, trebuie ascuns, întrucât, truda de a-l înmulți nu se deosebește de a nebunului când divide o rămă ca specia respectivă să-și înmulțească exemplarele. Florentinul Giovanni Papini ar fi dorit să știe care din cărțile sale este pe placul lui Dumnezeu, de parcă acest scriitor se nevoia cu gândul asupra colii de scris asemenea unui călugăr îmbunătățit prin rugăciunile și mătaniile făcute în fața icoanelor. Să fi urmărit el în ascuns, nu gloria ce o împrăștie în cele patru puncte cardinale timpul, ca pe fulgii de pădăie, ci... mântuirea?! De fapt, doar un nebun ar fi citit și scris până la orbire, doar pentru a epata în ochii acestei lumi și a o elucida ca pe o problemă sâcâitoare pentru cel ce a creat-o. A se observa că florentinul nu și-a pus întrebarea dacă scrisul, în general, este pe placul Creatorului sau gena care poartă harul nu i-a fost strecurată în fibra creației din lut când, înainte de a o însufleți, Dumnezeu dansa în jurul ei de bucurie că a reușit să-și materializeze visul. Nu-i cine știe ce fericire să fii purtătorul unui talent lipsit de materialitate, întrucât va fi în permanență pricina din care ești văzut din afara dimensiunii tale, ca purtător de cocoasă sau a unei pungi cu venin în plus. Din evanghelii nu reiese că Iisus a fost măcar o singură dată fericit, cât timp s-a aflat printre oameni. În mijlocul lumii de-ar coborî, Dumnezeu ar avea soarta împlânzitorului de lei. Omenirea n-ar ezita să-L trimită în judecată sub acuzația că n-a mișcat și nu mișcă un deget să prevină coșmarul, dramele și alte rele ieșite din Cutia Pandorei. Sau, fiindcă înainte de a te naște nu-ți cere consimțământul, parcă s-ar executa o sentință... Studiind opera, viața unui scriitor descoperi cu ușurință că și el este un fiu rătăcit al lui Dumnezeu, că a murit și a înviat după prima recenzie ce i s-a făcut cărții sale. În schimb, adevărul din care să pricepem că a cunoscut aceeași oboseală, numită fericire, trăită de Dumnezeu după sfârșitul creației, îl ia cu el, când va trece dincolo de linia orizontului. În cazul când scrisul este pe placul divinității, scriitorul disprețuit aici, pe pământ ca orice ascet, ar trebui să fie îndrumat pe drumul pavat cu îngeri, ce duce în apropierea Creatorului. E nemaipomenită, măcar ca iluzie, ideea unui Stăpân al Universului înconjurat de scriitori, măguliți, că, în sfârșit, după un chinuitor târâș pe coate și genunchi printre cioburi de idei, cunosc și ei virtutea absolută. Mă întreb, dacă în acest habitat divin atât de râvnit, nu-i cumva o încremenire veșnică a gândirii, organul ideal al contemplării soarelui divin fiind ochiul interior, cel ce în locul privirii obișnuite va avea, probabil, o fracțiune de secundă, dintr-o rază de lumină necreată; ochi cu care se contemplă la nesfârșit, atenție, nu înțelepciunea pură, ci măreția lui Dumnezeu ca rod al acelei minunate Înțelepciuni. Prea scârbiți de obstacolele puse în calea trudei lor de creație aici pe pământ, scriitorii sunt tentați să

considere posibila contemplare a divinității, ca pe o deportare în partea cât mai nordică a Rusiei., unde îți delectezi privirea cu reala auroră boreală, numai după ce ți s-a pus cămașa de forță. Obraznici de situație ei își doresc nemuirea cu aceeași patimă cu care Mark Twain visa să găsească aur în munții Americii. Scriitorii vor ca, prin prisma creației lor, sufletul să le fie descompus în culori nevisate nici de Marele Creator și cuprins în imensitatea divină, ceva semănând cu o mare mai mică plutind pe suprafața unui ocean. Această dorință ascunsă, a pământenilor cu talent lipsit de materialitate, poate fi una din motivațiile ce fac scrisul iritant, în ochii lui Dumnezeu. Că uite, dogma creștină impune respectarea decalogului și pe deasupra multă smerenie și abținere totală sau parțială prin intermediul posturilor de peste an, celor ce râvnesc mântuirea. Însă, nu există o singură zi din an când creștinismul să propună participanților la maratonul mântuirii, practicarea Înțelepciunii, ce nu poate fi făcută decât cu gândul pe cerul înghesuit într-o coală de scris. Clopotul cheamă credinciosul la rugăciune, să ceară, niciodată să ofere ceva din mierea iubirii produsă de inima sa. El așteaptă să-și mărturisească păcatele, mințindu-se că îi vor fi șterse cu ușurința cu care un profesor șterge cu buretele umed problema de geometrie de pe tablă, greșit rezolvată de un elev, apoi îl recompensează cu nota zice. Sub acest aspect divinitatea e pusă în postura judecătorului pământean ce-și dorește să afle de la cei de dincolo de bară, doar banalități cotidiene... În nici una din religiile existente nu se întrevede o divinitate care să fie preocupată de coeficientul de înțelepciune practică de produsul creației sale. Începând cu zeii Olimpului care disprețuiau înțelepciunea practică a lui Prometeu și nu numai, și terminând cu liderii religiilor existente. Singurii muritori, rude de transpirație și zădărnici cu grecul Sisif, care oferă marfă inedită Creatorului, sunt scriitorii. Considerați paranormali fiindcă trag cu coada ochilor minții la sufletul lor și cum zăresc o idee de umbră din el, o desenează pe o coală de scris folosind cuvântul în loc de culori. Ar fi un motiv să nu placă lui Dumnezeu...

Dar, dacă ne înșelăm, și scrisul e, într-adevăr, pe placul lui Dumnezeu iar Giovanni Papini nu și-a pierdut inutil vederea și viața? Existând posibilitatea ca scrisul să-i asigure scriitorului mântuirea! Evident, numai atunci când țintește cu ideile sale nu doar contemplarea, ca un tablou de Picasso, a lui Dumnezeu, ci a-l râvni, ca pe un punct de unde se poate vedea întreaga creație, culme ce nu poate fi atinsă prin posturi și rugăciune, doar prin truda și valoarea scrisului. Mai simplu spus, scriitorul se poate mântui dacă scrisul său se materializează într-o scară pe care urcă la Dumnezeu, sufletul cititorilor, salvându-i astfel, de moarte veșnică. Cine dintre confrăți se încumetă citind aceste rânduri? În fața icoanei realizezi, prin rugăciune, acel dialog de care vorbește părintele Dumitru Stăniloae, dar când scrii, coala de scris capătă valențe divine, atât că în locul dialogului amintit se întâmplă ceea ce cu trudă și mult talent a prevăzut Angelus Silesius (1624-1677), adică în actul scrisului îți golești inima de timpul prezent pentru a intra oaza de veșnicie a lui Dumnezeu). Deși, acest lucru se spune și despre rugăciunea cea de toate zilele, totuși, sensul e diferit, căci urmează această precizare: „Și văzându-ți inima în afara inimii, într-adevăr va intra”. Doar muritorul cu harul scrisului valoros, poate obține mântuirea, poezia se pare a fi umbra rugăciunii cu care Tatăl Ceresc se roagă, nu sieși, dar gânditor fiind, neapărat are un călcâi vulnerabil. De ce nu și-ar pune și El întrebări „cum poate fi fără început, dar, mai ales fără sfârșit? Că-i tare groaznic cu o lume ca a noastră, forfotindu-i în sân ca șerpui”. Rainer Maria Rilke ar trebui canonizat, deoarece s-a rugat pentru noi păcătoși să ne fie dată, fiecăruia, moartea născută din propria viață. Singurul capabil să-și zidească în inimă, moartea, nu poate fi decât scriitorul, chiar dacă poartă ca Hemingway o armă de vânatoare pe umăr sau e îmbrăcat în ținută de tanchist ca Malraux.

Pălămarul (roman-miniatură) Continuare din numărul trecut...

La una din vizite, cei din suită m-au recunoscut, unii știind că am fost internat la celălalt spital și, deoarece nu m-au mai văzut acolo, crezuseră că am murit. Mare le-a fost mirarea să afle că sunt Viu și cu șanse de externare! În sfârșit, după o serie de anunțuri că plec, și altele – că nu plec, sosi o altă zi. Cea de joi.

– Pe doamna deputat Elena... o știți?

– Nu, răspunse șeful secției.

– Ea m-a adus aici. Se oferise să găsească și plata pentru tratamentul suplimentar, de va fi nevoie.

– Noi nu avem nevoie de bani. Suntem asigurați de Stat,-iată așa răspundea mereu șeful secției la întrebările mele. Apoi făcea cum voia dânsul. De obicei, mai mult decât ar face un om.

N-am plecat și iar am fost anunțat că plec, iar medicul mi-a schimbat masca grea din plastic dur cu una „de Bobruisk”, dar seara mi-a spus că mai rămân. Era vineri. Luni am revenit cu marea mea rugămintă.

– Doctore, sunt foarte slăbit. Numai cu borș și terci departe nu ajung. Cred că am slăbit destul și am trebuință de întăriri. Nu am fructe, nici legume să-mi pot reveni și nici unde să mi le aducă ai mei, iar aici nu se poate.

Legea-i lege, ne supunem Legii!

Fără a spune un cuvânt, s-a întors și a dispărut. Peste treizeci de minute (așa cred, deși ceas nu aveam) revine cu Adrian, Șeful Departamentului clinic Anestezie și Terapie Intensivă, care mă anunță, cu bucurie neprețuită pe chip, că azi voi pleca în izolator, dar până atunci voi sta cu masca de Bobruisk pe față.

Cuvintele „Azi plecați” îmi sunau repetat în urechi, ne-ncetat. Spre deosebire de masca cea grea, aceasta era o dulce binecuvântare. În pielea goală, într-o zi friguroasă, așteptam să vină o ambulanță de la Spitalul Clinic Republican sau de la cel al Feroviarilor, care să mă preia, fără masca de plastic dur cu oxigen stimulator Viu, de care mă săturasem și nu mai doream să o văd! Aproape o zi a trecut și n-a mai venit. Spre seară sunt anunțat de șeful secției că voi rămâne la ei, la etajul III, în izolator. Că nu voi mai pleca la un alt spital al Ministerului Sănătății. Că s-a găsit o camera liberă pentru bărbați.

– „Rămâi la noi, doar că pleci de la etajul I la III, în izolator, în condiții mai bune. Dar iarăși Totul depinde de tine! Numai de tine! Dacă vei face scandal și acolo, te aducem înapoi!” – acesta a fost cuvântul de drum bun al medicului-șef.

Căutam cu insistență ceva ascuns sub saltea, când o infirmieră îmi întinde crucea sfințită de lemn, pe ață, cadou de la fratele Liviu din București. Era acea femeie creștină și bună, care îmi spunea deseori: „Ține un șervețel să-ți ștergi ochii și două sticle de apă, că eu alerg peste tot și pot să nu te aud când mă chemi!”. Tot ea la plecare îmi spune: – Mulți n-au putut fi salvați. Știam că veți scăpa. Ați plâns mult? V-ați rugat mult?

– Dumnezeu știe, i-am răspuns. Eu vreau să vă mulțumesc pentru tot ce-ați făcut. M-ați întrebat mereu dacă mi-e foame. Cred că Dumnezeu V-a lăsat aici, să vă mântuiți prin noi, iar noi să ne prelungim zilele și din mila dumitale, nu doar din cea a Domnului, i-am mai spus.

– O fi precum zici, o fi, chiar de ce să nu fie și-așa, puiul mamei??? – am auzit și m-am așezat cu frică și cutremur în cărucior. Gata de zbor și cu sacoșele lucrurilor mele în brațe, ajutat de altă infirmieră, am urcat la etajul III, unde, în partea dreaptă am văzut o ușă larg deschisă, pe care scria: MORGA, iar în interior multe, foarte multe paturi, multietajate, cu tot atâtea trupuri neînsuflețite pe ele, iar din mijlocul lor o fată zveltă, ca o zeiță făcând baie-n roua florilor, se ridicase-n picioare, goală și nedumerită, neînțelegând unde, și de ce, și cum s-a trezit acolo, Vie, printre cei morți!

Până am plecat la etajul III mai adormiseră întru Domnul încă doi pacienți intubați. Înconjuțați de același zid cu cinci rânduri de perdele, aceștia erau duși tot la etajul III, numai că la MORGA, de unde cu liftul erau coborâți, ca să fie preluați de rude, și-n lutul cel rece, aidoma COVID-ului, fiind îngropați fără haine. Așa precum eram și eu acum... Cu o cămașă de hârtie pe mine, în căutarea salonului nou de izolator.

Până aveam să intrăm în altă lume inima mea căzuse frumos pe gânduri, și-i spunea infirmierei ce stări au cuprins-o, din care acum încerca să fugă prin tot ce-ngâna....

Când Dumnezeu îngăduie o boală, El, dacă voiește, îngăduie și o cale de a te vindeca de ea. Acolo, în spital, învățasem să cred cu toate cugetele inimii în acest Adevăr și de fiecare dată, când îmi era greu și mă rugam în gând, că altfel n-aveam cum, purtând masca de oxigen pe față, o mână ca o aripă ușoară de inger pe creștet simțeam.

Ce spun și eu? N-a fost greu, ci a fost foarte!/Parcă m-am întors din moarte!

De la 9 februarie și până la 5 martie 2021 n-am dormit deloc și în tot acest timp nu știam când mai începe ziua și când se termină. În toată această perioadă credeam că dacă voi adormi voi muri. Ca și cum omul ar intra în moarte și nu știe dacă mai e cale întoarsă de acolo. Nu înțelegeam cum aş putea muri fără să-mi mai strâng o dată, cel puțin o dată, fie și ultima dată, la piept, fiul de 14 ani și soția, care a luptat ca eu să trăiesc și mai departe.

Vă imaginați?

Credeam că sunt într-o temniță și-mi era teamă să nu mor neîmbrățișat, nespovedit, neîmpărtășit cu Sfintele Taine, nemiruit; teamă-mi era mie, celui care de la cinci ani și până la cincizeci și doi de ani murisem de-o sută de ori! Uneori îmi părea că sunt exilat, pentru a doua oară, pe insula Sahalin, unde m-am aflat în slujba Armatei Sovietice, ca soldat înrolat.

Văzusem Raiul... O grădină a lui. Și la ce-mi folosise Raiul, văzut doar o clipă? Rai, în care voiam fructe mov, dar nu mi se permitea să culeg nici măcar unul! Rai, în care voiam să trec prin lanurile unui grâu nepământesc și nu mi se permitea! Rai, în care voiam dulciuri cu miros nepământesc, dar legat fiind, nu mi se permitea să le gust! Și ce folos aveam dacă strigam atunci: „Oameni, eu am văzut Raiul!”, dacă n-am avut dreptul să mă îndulcesc de roadele lui? Și la ce bun viața mea păcătoasă a dispărut de pe radarul existenței telurice și s-a trezit într-o lume nouă, unde nu mai fusese niciodată, dacă îi erau interzise toate minunile ei? Nu voiam să mor fără a-mi duce la capăt cărțile netipărite și cântecele neimprimare! Nu voiam să mor înainte de a mai vedea, măcar pentru o clipă, din nou soarele, stelele, luna. Îmi era dor de pustia mea, de pădurea mea, de marea mea de la Porțile orașului, de scrâncioburile bisericuței de lemn, unde mă întâlneam cu Dumnezeu. Și acum, înlănțuit de perfuziile mișunând peste tot corpul, cu ochii deschiși ori închiși, stăteam și, ca un nebun, neîncetat mă rugam. În gând.

Nu m-am rugat în toată viața cât mi-a îngăduit Domnul Bun să o fac în spital. Mă rugam și plângeam. Plângeam și mă rugam. Cred că de la adormirea mamei mele nu am lăcrimat așa de mult niciodată. Așteptam zorii zilei care nu mai veneau. Fiecare nouă noapte dura cât cincizeci și doi de ani. De fiecare dată mi se părea că nu se mai termină, că va fi veșnică noaptea pentru mine, într-Adevăr!

Trăiam un paradox de neînțeles. Eu, care murisem, repet, de vreo sută de ori până atunci, nu eram pregătit nici o iota să mor. Fiindcă înțelegeam, fiindcă eram convins că acum va trebui să mor pentru ultima oară și definitiv! Și, nepregătit cum eram, Dumnezeu mi-a mai dat o șansă. Mi-a arătat Raiul, m-a plimbat printr-o livadă mov și mi-a dat vederea segmentară a Raiului din iad, de pe crucea unui pat de spital, unde eram strâns legat la mâini și la picioare, și n-aveam dreptul legitim la Rai! Decât să-l văd! Decât să fiu îmbrăcat în miresmele lui, imposibil de-a le descrie-n cuvinte și de-a le așterne în cântece, pe portativ!

...Stăteam în secția Chirurgie vasculară, cu bolnavi post-COVID. N-am văzut atâtea zile soarele... Și, dintr-o dată, văd două geamuri mari și în fața ochilor Biserica Sfântului Spiridon, Mare Făcător de Minuni! De la o poartă-a spitalului, din care nu mai plecam. Mi-au adus un aparat cu motor, care trebuia zi și noapte să-mi sporească saturația oxigenului în sânge. Ea nu prea sporea, dar zgomot mare făcea! Medicul verifica zilnic, verificau și asistentele, iar verdictul suna înspăimântător: „Dacă nu va crește saturația, veți fi transferat iar la Terapie Intensivă!”.

Prăpăd! Pedepsă mai mare nu-mi doream! Să urc din nou spre aceeași Golgotă nu doream! Mă rugam, acum și cu buzele, să ia Dumnezeu de la mine paharul acesta! Aici am găsit oameni cu stare socială, nu glumă! Trei la număr în salon, apoi unul a plecat, venind altul în loc. Toți erau obsedați de Putere. Înnebuniți de Putere. Eu eram obligat zi și noapte să stau conectat la aparatul de respirat oxigen. Respiram și mă rugam. Cu telefonul mereu la ureche, un om avut, de cincizeci și șase de ani, nu putea fără firma lui, altul – tânăr, cu telefonul sub pernă și-n fața ochilor, discuta despre toate vedetele lumii, altul-pensionar, ce nu auzea – voia să se înscrie într-un nou partid, prezidențial.

– Auzi? – îl tot sfătuia din oră în oră pe cineva de la Anenii Noi, pune-o în listă și pe pe Aglaia, și pe Gafița, și pe Trofim, și pe Trandafir, și pe Musea. Da, eu vin, nu-ți bate tu capul, cred că mâine, și facem adunarea de constituire a Filialei. La mine-n ogradă, că am loc destul. Acum e momentul! Dacă pierdem momentul, pierdem Totul, cu toții! Dacă-l prindem, câștigăm Totul, cu toții! Puterea e-n mâinile noastre! Și tocmai când omul era cel mai entuziasmat, hop și intră medicul la control și îl întreabă pe cel pensionar cum s-a odihnit.

– Rău, foarte rău, oribil, groaznic, nu mai pot din cauza aparatului cela de pompat oxigen, zice el și arată cu mâna spre mine, cel care nu dormeam deloc de mai mult timp.

– Ia să vedem saturația oxigenului în organismul dumneavoastră, zise, parcă profetic, medicul, după care continuă: „Aoleu! E foarte rea, e oribilă, e groaznică, nu se mai poate fără un așa aparat pentru dumneavoastră. Luați-vă repede lucrurile și marș, în salonul II, unde e un aparat liber acum”.

Așa a fost schimbat omul mândru pe mine cu un om de afaceri dintr-o suburbie a Chișinăului, care numai la bani gândea. Se enerva totdeauna, fiindcă medicul și asistentele îi pronunțau numele: Coș, iar dânsul, ca din gură de șarpe, le corecta: Coss! La cuvintele „Slavă Domnului!” el și ceilalți doi nu găseau niciodată răspuns. Râdeau de rugăciunile mele, nedumeriți și indignați că în acest veac hiperindustrializat și tehnologizat la maximum se mai fac și... așa ceva.

Toți așteptau externarea. Uitaseră c-au revenit de la moarte la viață. Erau aceiași ca și până la infectarea cu ucigașul COVID! Când a intrat brusc o asistentă medicală și m-a anunțat că eu trebuie să plec, „pentru restabilire”, în secția Boli interne, toți au răsuflat ușurați. În cea de-a treia secție mă așteptau, într-un salon micuț, cât o chilie de schivnic, un om asemănător cu un avă, un bătușca ucrainean, mai bine zis, și un rus. Fratele Alexandr știa puțin limba română, dar o înțelegea bine. Ne ruga să-i spunem: Brat Alexandr (Frate Alexandr) ori Alexandr Alexandrovici. Fratele Nicolai vorbea doar în rusă, așa că vă dați seama care avea să fie limba noastră de comunicare interetnică pentru mai multe zile și nopți în salon. Imediat a venit și Adrian, șeful Departamentului clinic Anestezie și Terapie Intensivă, care, bucurat, mi-a spus așa: „Ne-am gândit cu șefa secției, doamna Aliona, să vă recuperați post-COVID aici, anume aici, unde cred că vă place; unde nu veți fi uitat, cum nici mulți dintre colegii dumneavoastră, dar nici mulți dintre slujitorii Domnului nu v-au uitat. O să fie bine!”.

Am început să plâng, auzind aceste cuvinte, pentru că eu chiar crezusem că toți mă lăsaseră pradă uitării și morții COVIDice. Cuvântul medicului Adrian avu efect întremător și salvator pentru mine, cel care eram un biet fir de humă, ghemuită-n pătuț, ce, brusc, prindea aripi de vultur și încerca să zboare, cu moartea pre moarte călcând!, călcând!, călcând!, cu puterea ce mi-o dădea Adrian prin cuvintele: „Nu, nu v-au uitat!”.

Fratele Nicolai, cu iconița Sfântului Ierarh Nicolae, prinsă pe perete la sugestia conducerii secției, suferă de căile urinare, iar Fratele Alexandr seamănă cu un schi monah din vremea de Aur a pustniciei de cândva. Nu-i place când îi spunem: Avva. Zice că nu e nici preot, nici diacon, ci doar pălămar, doar țercovnic, doar paracliser. Noi însă din

prețuire îl mai numim și „bătușca”, uneori. Cu prea iertare, bineînțeles.

Am căzut la pământ, ascultându-l. Vechiul și Noul Testament, Învățăturile Sfinților ruși, sârbi, români, greci, georgieni, sirieni m-au convins că bolile mele interne erau: Nerăbdarea, Nepăsarea, Nedragostea, Nesmerenia și Nenădejdea deplină în Voia lui Dumnezeu. Fratele Alexandr nu doarme nici el deloc, cu toate pastilele ce i se dau. Fratele Nicolai cum pune capul pe pernă adoarme imediat. La masă ne-au hrănit dublu cu unt. Doamne, ne dau și câte o felie de pâine mai mult! Pentru că am fost scăpați din listă data trecută. Da, da, au uitat să bată și în ușa noastră ospătărițele și așa am rămas fără un prânz. Apoi la ora 17.20 au râs de noi, că cică n-am cerut mâncare.

– O nouă încercare, îi spun pălămarului.

– Așteptăm măcar cina, ne consolează el.

La masa de seară am fost serviți cu terci dublu, pâine și ceai fără zahăr. Femeile și-au cerut îndelungă iertare și noi le-am iertat cu drag.

– Le va ierta Dumnezeu, zic eu. Și iarăși Fratele Nicolai zice: Da, le va ierta Dumnezeu. Fratele Nicolai mi-a dat un măr, gustos și roșu. Fratele Alexandr are doar mere galbene și mă servește cu câte un măr seara. Sunt așa de dulci, chiar dacă nu seamănă cu fructele mov din Rai!

Colegii îmi scriu că așteaptă continuarea Colecției „Trămbițele lui Dumnezeu”, dedicată Părintelui Ioan Zlotea și ucenicilor săi. „Și eu vreau”, le răspund, „mai ales că volumul VIII e aproape gata”. Ni se ia sânge din vene. Sunt la Reabilitare după COVID și am fost sfătuit de medici să nu mă grăbesc nicăieri.

– Dumnezeu poate face din orice rău un unic Bine, mi-a spus doamna Aliona, șefa secției, iar noi pentru dumneavoastră avem ceva Bun și de peste hotare. Așa că stați liniștit și urmați sfaturile noastre, – m-a îndemnat ea.

Noaptea avem în program Rugăciunea de culcare. Dimineța, între ora cinci și șase, Pălămarul citește Acatistul Sfinților Arhangheli. Ne rugăm pentru sănătatea tuturor din spital. Fratele Nicolai ascultă și chipul lui se luminează din interior.

Am fost vizitați de medici. Binevoitori, ca întotdeauna. Dejunăm. De două zile ne hrănesc mai bine, dar și noi suntem mai atenți. În borșul roșu de spital punem smântână de acasă. În terci punem brânză de acasă, slăninuță pe ascuns și banane. Avem bucate în frigider, avem și de la spital.

– Am uitat să citim Rugăciunea de mulțumire lui Dumnezeu, bătușca.

– Nu-i nimic strașnic, Frate Nicolai.

– Ba da, zic eu. Dacă mulțumim pentru orice bucată de pâine, cum să nu mulțumim că l-a curățit de boală și l-a reînnoit pe Alexandr Alexandrovici?

Fratele Nicolai tace, apoi zice: „Preoții de azi sunt lacomi”. Noi îl contrazicem. El tace. Telefonază acasă. Vrea o farfurie, o lingură, o cană și scutece pentru urinare deasă. Plus 100 de grame de vin! E vesel, exact ca atunci, când am intrat pentru prima oară în salon și m-a întrebat: „Dar unde-i sticla?”. Deși nu se declară creștin, la un moment dat, în timp ce vorbea la telefon cu fiul lui, Piotr, a zis: „Da, da, da, să dea Dumnezeu! Succes!”.

De când e cu pălămarul aici se vede o schimbare în el. E ca și cum s-ar atinge cineva de sfintele moaște ori de veșmântul unui mare sfânt! Le arăt cruciulița de lemn, pe ață, care a suferit și ea împreună cu mine chinurile din Terapie Intensivă. O pun în palma pălămarului, el o pune în palma Fratelui Nicolai, care mi-o întinde mie în palmă, s-o pun din nou la gât, întru păzire. Mama pălămarului era medic, zice el, căruia îi place să-și bea ceaiul cu zahăr, așa cum vrea și Fratele Nicolai.

Astăzi n-are voie să-l bea. Analiza sângelui încă n-a dat-o pe nemâncate. Noi mâncăm, el însă trebuie să suporte Calvarul! Asistenta nu vine. Țipă mașinile, Infernul e în toi. Pălămarul sună de la telefonul Fratelui Nicolai: „Soră, rugați-vă acum pentru sănătatea bolnavei Tatiana! Opriți totul!”.

Pe Fratele Nicolai îl doare inima. E ora 10. Încă n-are drept la mâncare. A fost asistenta! Gata, are drept să mănânce și el. Pălămarul pleacă pentru un nou roentgen la plămâni. Suntem chemați să facem curățenie prin frigider. La Fratele Nicolai lipsește data, numele, salonul pe toate produsele de acasă. Pălămarul cere o părjolică de la Fratele Nicolai. Primesc și eu. O bucurie! Reînvățăm a merge după COVID, pe coridorul secției,

până la icoanele Sfinților Gheorghe, Nectarie și Luca al Crimeii și înapoi.

„Omul neispitit e om neiscusit”, iată esența Sfinților Părinți. Pălămarul cere telefonul lui Nicolai. El nu-l găsește. I-l găsește eu. Pălămarul are 61 de ani, Nicolai – 81, eu – 52. Pălămarul o telefonează pe Inga. Vrea să fie împărtășit de către preot cu Sfintele Taine, pentru că nu doarme de 15 zile. „Pentru Luni să ieși o ceașcă, o farfurie, 6 crenvurști prăjiți, brânză, smântână, câte patru felii de pâine pentru patru pachete cu patru farfurii adânci. Și să se roage Fratele Serghie pentru somn și Părintele Antonie!” – aceasta e porunca lui pentru Inga.

Pălămarul a mâncat numai un măr. Insistă să se spovedească și împărtășească. Luni vrea să fie la medic pregătit și trupește, și duhovnicește. Natalia se simte mai rău decât mine. Victor, medicul ei, e grav bolnav de COVID și el, în secția Terapie Intensivă, pe care-o conduce la spitalul unde a fost transferată Natalia. Flaviu-Lucian face zilnic două drumuri: la ea și la mine.

Pălămarul, neavând telefon, vrea să vorbească la numerele scrise pe bilețele tot de la „buburuza” cu butoane a Fratelui Nicolai, care nu-și găsește averea. De la buburuza mea i-o găsește.

– Părinte, binecuvântați! Nu puteți azi să mă împărtășiți? Nu dorm de 15 zile.

– E duminică. Avem două botezuri, două cununii, slujbă, mărturisire, împărtășanie.

Numai mâine pot veni.

– Mulțumesc, pe mâine dar!

Pălămarul e numai piele și os. Ca schivnicii din Pateric.

– Mulțumesc!-îi spune Fratelui Nicolai, bucuros. Vine mâine!

– Pentru puțin. Am făcut numai un lucru Bun. Nimic mai mult. Câți ani are?

– 40-42. 6 copii. Are rudă la Muntele Athos și la Ierusalim. E profesor la Seminar.

– Tânăr. Unde e biserița lui?

– La Poșta Veche. „Sfântul Nicolae, Făcătorul de minuni”.

– La Poșta Veche? (Bineînțeles că nu-și amintește, fiindcă n-a fost niciodată la ea).

Atâta fericire!!!

De bucurie fugeam singur în coridor și începeam să cânt la orice floare: „Doamne, smerește-mă! Doamne, smerește-mă! Doamne, smerește-mă și nu mă preamări”. Cântam, apoi mă rugam de sănătate pentru o femeie din Terapie Intensivă, care mă hrănea suplimentar, pe ascuns, ca să prind puteri și din boală mai repede să mă ridic.

Vorbesc cu pălămarul despre cele netrecătoare.

– Cuvinte de aur, înțelepciune vorbiți! - zice Nicolai.

– În bibliotecă toate-s așa, că-s de la Domnul, zic.

Pe Fratele Alexandr nu l-au bărbierit la Terapie Intensivă. E scund și slab, iar masca i-a încăput fără probleme. Și crucea, de trei ori mai mare decât a mea, cu el a fost. Vine diaconul la el, vine un bărbat cu soția, cântăreață în corul bisericesc. Îl îngroapă în bucurii și-n prețuire.

– Cum de se poate pentru ei să intre în spital? - întreb.

– Vin din partea Mitropoliei, răspunde pălămarul, apoi zice: – N-am primit salariul de la Căile Ferate, unde am funcția de vice director de vagon, vreme de cinci luni, pentru că se reformează organizația, dar oamenii lui Dumnezeu nu mă lasă fără de pâine.

Se trezește Nicolai. Își amintește de numele lui, e în cinstea Sfântului Nicolae. Din decembrie, Sfântul Nicolae de iarnă. Când aude că Sfântul Ierarh Nicolae, pe lângă Făcător de minuni e și Mare, și Grabnic tămăduitor, Fratele Nicolai nu-l mai scapă din ochii sufletului, abia întredeschizi. Sfântul Nicolae, cu Iisus Christos și Maica Domnului în ambele părți ale peretelui, se bucură de trezirea duhovnicească a Fratelui Nicolai ca un copil. Duminică, înainte de culcare, pălămarul a confirmat că Părintele Antonie vine Luni la spital pentru a-l spovedi și împărtăși cu Sfintele Taine.

– Mâine e Paștele! – exclamă el.

– Cum e Paștele? – întreb eu.

– Da, da, ziua când eu mă cumițesc e Paștele pentru mine! A spus bucuros și s-a întins sub plapumă, de unde chipul lui smerit strălumina, cât o mie de becuri, salonul întreg. (Continuare în numărul următor)

Luci Coarnă

Povestea lui Cici

Îl chema Cici, a murit de mulți ani. Nu aș fi știut această poveste, dacă stăpânul lui nu mi-ar fi povestit-o într-o zi sfântă de Crăciun.

Mă întorceam de la serviciu, într-o seară de decembrie, când simțeam bine frigul, care începuse să te strângă, spunea domnul profesor. Mă îndreptam spre casă, pe același drum, pe care îl făceam de ani de zile. Zăream la câte o fereastră brăduțul împodobit era o imagine coborâtă parcă dintr-o poveste, care schimba în sufletul meu de adult realitatea și-o raporta la vremuri de mult apuse. Se apropiau sărbătorile și căldura acestora avea darul de a aduce bunătatea mai aproape de inimă... încă nu se intrase în agitația ultimelor zile...

Pășeam liniștit ca într-o iluzie și gândurile mi se rostogoleau ușor către perioada Crăciunului copilăriei mele. Mi-aminteam cum toată casa mirosea a cozonac, mirosul acela care va rămâne pentru toată viața furișat în năsul copilului de atunci, dar și al adultului de astăzi. Mi-aminteam cum împodobeam bradul, cum înveleam nucile în staniol și cum această îndeletnicire îmi dădea o satisfacție deosebită. Colecționam în timpul anului fiecare foiță de staniol între paginile unei cărți vechi, căreia din când în când îi făceam inventarul cu scopul de a-mi reaminti ce culori am și dacă nu cumva cineva mi-a sustras din conținut, nu prea avea cine, asta o făceam spre siguranța mea. Nu mă jucam cu foițele, umblam delicat cu ele, le prețuiam și le priveam cu sufletul, deoarece urma să le folosesc într-o activitate practică, dragă mie. Nu aveai de unde să le iei. În anii aceia eram foarte departe de abundența de dulciuri care există astăzi în magazine, de aceea insist cu povestitul, dar o fac spre aducere-aminte pentru generațiile de acum.

Când brăduțul ajungea în casă mă ocupam împreună cu mama de împodobitul lui. Eu înfoliam nucile, presam bine staniolul pe nucle până se imprimau nervurile cojii pe foița fină de aluminiu de păreau ca un model. Adunam laolaltă cele patru colțuri ale dreptunghiului de poleială, așa mai numeam staniolul, le legam cu ață, apoi le agățam în brăduț în loc de globulețe. Mama cumpăra mere și avea mare pricepere în a le alege să nu fie nici mici nici mari, ci potrivite, să fie roșii și galbene și să aibă neapărat codiță acestora, codița le era legată cu ață și ulterior măr, cu măr era fixat între crenguțele de cetină luând locul „globulețelor” mai mari. Gama de „decorațiuni” era completată cu câteva portocale, dacă aveai norocul să le găsești în magazine și bineînțeles timp pentru a sta la cozile fără sfârșit specifice perioadei ceaușiste. De beteală nu-mi amintesc să fi avut, înșiram floricele de porumb pe ață și le agățam ca pe ghirlande. Țin minte că

bradul era presărat cu fulgi mici de vată, să pară nins. Strălucirea i-o dădeam când atârnam câteva ciocolățele mici și rotunde și bomboanele înfoliate mai întâi în hârtie fină, albă, tăiată la capete asemănător ciucurașilor de la covor, apoi în staniol argintiu, albastru sau roșu, acestea făceau parte din categoria de rarități din perioada copilăriei mele. Delicatesele nu stăteau prea mult în brad. Cum ieșea mama din cameră mă furișam în spatele pomului de Crăciun și desfoliam rapid una. În secunda următoare ditamai bomboana dispărea în gura mea mică și pofticioasă de copil și-o mestecam repede de să mă înec cu ea, nu de alta... Nu aveam timp să-i savurez gustul și nici nu știam, tot ce știam era că nu trebuia să fiu prins. Urma figura nevinovatului. Ambalajul rămânea mai departe agățat în brăduț, îl strângeam cu mânuțele tremurânde crezând că nimeni nu o să observe fapta mea, dar întotdeauna eram descoperit, de parcă biata mea mamă îmi anticipa fiecare mișcare. În vârful bradului trona o stelută de nea. De unde o procurase nu știu, cert e faptul că ani de zile, de Crăciun m-am bucurat de ea, fără să mă plictisesc. Ce puțin era totul și totuși câte emoții răscoleau aceste nimicuri, în sufletul meu pur de copil. Ce frumoasă a fost și a rămas simplitatea, cu câtă plăcere așteptai sărbătorile și cât de profund le simțeai chiar și cele mai mici bucurii păreau atunci uriașe. Și cum mă adânceam eu în lumea mirifică a amintirilor mă trezește din visare un chelălăit disperat, din ce în ce mai slăbit, care venea din fața unei cârciumi situată la câțiva pași. Mi-am îndreptat privirea într-acolo și cu cât mă apropiam aveam senzația că am coborât dintr-un vis frumos într-un film de groază. Nu e posibil, mi-am zis! Un bețivan, care abia se ținea pe picioare chinuia cu brutalitate un boț de cățeluș, nu mai mare de un pumnuleț. Îl trântea ca pe o minge de pământ, îl lua și iar îl trântea. Indignat de sălbăticia acestuia mi-am pierdut calmul și dintr-o mișcare am sărit peste un garduț, fără să mai ajung la portița de intrare. M-am apropiat de bețivan, i-am pus mâna în piept și l-am întrebat: „Cu ce ți-a greșit sufletelul ăsta?!”. S-a uitat la mine pornit să mă lovească, dar i-am smuls cățelușul din mână, cu rapiditatea fulgerului și am plecat mai departe, lăsându-l să se trezească din sălbăticia lui și din aburii alcoolului. M-am socotit preț de clipe ce aș fi putut face, cum să-l salvez, că era inert, nu știam dacă mai trăiește. Am privit ceasul și imediat am schimbat drumul îndreptându-mă către un cabinet veterinar din apropiere, sperând să fie încă deschis. În câteva minute eram acolo și spre norocul meu am găsit medicul. Acesta, drăguț, l-a examinat și cu părere de rău mi-a spus să-l las să se ducă în pace. „E grav, e mult prea grav, mi-a repetat, din păcate nu se mai poate face nimic.” I-am mulțumit, deși în sinea mea nu prea eram de acord cu ce a spus. Am luat cățelușul, nu l-am lăsat niciunde și am plecat împreună către casă. M-am întristat și totodată m-am încăpățânat, nu am vrut să accept că o să moară, de parcă eu hotăram asta. L-am îngrijit cum am știut mai bine, l-am încălzit la pieptul meu, i-am dat lapte cu pipeta, i-am șters ochișorii loviți, cu ceai cald de mușețel, dar în zadar, nu reacționa. Au trecut câteva zile bune și sărăcuțul zăcea, agoniza așezat pe un preșuleț. Am hotărât să fiu bun, se apropiiau sărbătorile. Îl mai țin câteva zile, mi-am zis, dacă trăiește bine, dacă nu, nu. A venit Crăciunul, l-am ținut aproape, i-am zis „Tatăl nostru”, l-am strigat în fel și chip, dar nici măcar nu a deschis ochii. Îmi încălzeam mâncarea gândindu-mă ce am să fac cu el, deoarece în următoarele zile trebuia să plec de-acasă. Și-l întreb așa într-o doară, bineînțeles fără a aștepta vreo reacție „Cici, unde

te las?! Ce fac cu tine cât voi fi plecat?” Ca printr-o minune Cici a deschis ochisorii și a început să-și întindă lăbuțele, de parcă atunci s-ar fi trezit din somn. Poate copilul Iisus, a cărui sărbătoare era, îi văzuse toată suferința și l-a întors din moarte. Poate avea și alte planuri cu el. Cici, vino aici, îl îndemn, să mă asigur că totul e real! Cici s-a ridicat și s-a îndreptat împleticindu-se către mine. Nu-mi venea să cred. L-am așezat în palma mea, l-am mângâiat cu mare drag și am hotărât să-l păstrez. Numele i-a rămas Cici. Era cadoul meu de la Moș Crăciun. Știm bine, Crăciunul este sărbătoarea copiilor și eu în sinea mea sunt și voi fi toată viața un copil.

Înviase Cici, ce bucurie am trăit! Încăpățânarea mea dăduse roade. Aș fi vrut să-l cheme Suflețel, dar nu i-a plăcut, când se auzea strigat Cici era prezent. Îmi făcusem de lucru de-acum, ce voi face cu el câteva zile?! Vecina era salvarea mea, dacă rămânea acasă. Puțin jenat, merg la ușa dănei, îi povestesc scurt întâmplarea și îi adresez rugămintea de a mi-l ține câteva zile. Nu a fost nici o problemă, am respirat ușurat. L-am urmărit toată ziua, Cici devenea vioi și încerca să însuflețească atmosfera. Am plecat a doua zi cu o strângere de inimă știind că-l las în grija altcuiva. Nici următoarele zile nu mi-au tihnit pe deplin, dar revenind acasă l-am găsit mult mai bine decât îl lăsasem. De cum m-a văzut, s-a gudurat la picioarele mele așteptând să-l iau în brațe. Asta am și făcut și am vorbit cu el și nu-și mai lua ochii de la mine. Au trecut zile, luni, ani, Cici crescuse și devenise un răsfățat. Unde eram eu, era și el. Au fost totuși multe momentele când așa mă supăra că m-aș fi lipsit de el. Aș mai deschide încă o poveste cu toate boroboățele pe care le-a făcut, câteva tot am să vă povestesc. Mergeam din când în când la cimitir și credeți-mă, mergea pas la pas cu mine. Parcă își regla mersul cât să nu fie nici în urma mea, dar nici înaintea. Era așa cuminte și ascultător și mie îmi creștea sufletul de bucurie, văzând cât de frumos l-am „educat”. Nu voia lesa. Sub nici o formă. Cuminte, până într-o zi, când nu știu ce l-a apucat că nu mi-a dat pace să-mi tihnească și mie vizita la mormântul alor mei. A fugit ghiulea de lângă mine și eu am început să-l strig, încet, tare, mai tare, de am trezit toți morții. Cici, Cici, Cici, strigam cu disperare în glas. Amurgul se lăsa repede la sfârșitul toamnei. Prin cimitir erau încă persoane, care își plâneau morții. Auzind strigătele meleperate și jelania care nu se mai încheia se uitau pe furiș din spatele crucilor, cât să nu mă deranjeze și să nu-mi întrerupă suferința. Ca într-o piesă tragi-comică, comentau: „Săracul, câtă durere, pe cine-o fi pierdut?”... Cici nu s-a întors; m-am dus după el strigându-l până când l-am pierdut din privire, prin pădurea de cruci. Am străbătut cimitirul în lung și în lat simțind în ceafă ochii compătimitori, dar Cici nu a mai apărut. M-am întors acasă destul de iritat, hotărât să nu-l mai iau cu mine, fără a-i pune lesa. Ajung pe alea din fața blocului și lângă scară cine credeți că mă aștepta, Cici cu privirea spășită de parcă își cerea iertare. Pe cine să mai certți?! Altă dată a fugit și a venit peste câteva zile, nesperând că o să-l mai văd. Cu o altă ocazie mi-a dat ziua peste cap. Se îmbolnăvise și mergeam cu el la medic. Trebuia să primească în fiecare zi o injecție timp de zece zile. A mers dragul de el de vreo câteva ori, dar avea o frică fantastică de injecții. Apropiindu-mă de cabinetul veterinar a rupt-o la fugă printre mașini. Am înlemnit așteptând ca în secunda următoare să-l văd întins pe asfalt. Nu a fost chip să mai pun mâna pe el în ziua respectivă. Lesa tot nu am reușit să i-o pun vreodată.

După treisprezece ani

Decembrie 1990. Eram în concediu și așteptam ca orice creștin liniștea și colindele sărbătorilor. Casele erau reci. Încă nu se reglase furnizarea sistemului de căldură de la oraș, cât să ai un ambient plăcut în interior. Nu sunt un friguros, dar în seara acelei zile chiar simțeam lipsa celor câteva grade minus. Nu aveam un radiator în casă așa că am adoptat metoda clasică pe care o foloseau majoritatea locuitorilor de la bloc, am dat drumul celor patru ochiuri ale aragazului. Priveam la televizor, nu prea aveam chef de altă activitate și simțeam că într-adevăr în casă se încălzește. Cândva am adormit, fără să vreau. Somn adânc. Cici dormea și el. Către miezul nopții, l-am auzit ca o părere, lătrând. M-am întors pe partea cealaltă, neluându-i lătratul în seamă, dar Providența nu m-a lăsat să mai adorm. Cici era agitat și alerga de lângă patul meu către ușă și de la ușă înapoi. M-a pătruns un ușor fior, gândind că este cineva la ușă, dar jos din pat nu m-am dat. Mă simțeam amețit și parcă nu aveam puterea să cobor. Cici mă enerva cumplit, mă trăgea cu colții de pijama și continua să latre nemilos ceea ce nu se întâmplase nicicând. Cu greu îmi mișc picioarele din pat și merg buimac de somn, de frică, până la ușă. Nu am aprins lumina. Mă uit prin vizor, nimeni, ascult, nici un zgomot. Mă liniștesc. Împleticindu-mă, cu un corp rigid, care parcă nu-mi dădea ascultare, cu pleoapele ca de plumb, intru în bucătărie să beau o gură de apă. Mă apropiu de chiuvetă și aud un sunet ciudat. Era fâsăitul gazelor. Mă îngrozesc. Mi-amintesc că lăsasem ochiurile aragazului aprinse, reușesc să deschid geamul și imediat închid blestematele de butoane. Era de așteptat că va scădea presiunea peste noapte deoarece ceea ce făcusem eu, făcea regulat, întreg orașul. Nu m-am gândit o clipă la aragaz pentru că nu intenționeam să adorm. Abia acum simțeam mirosul tare de metan. M-am deplasat în sufragerie. Am deschis geamul larg și am rămas acolo, în fața lui, înlemnit de groaza a ceea ce putea să se întâmple. Simțeam cum țurțuri de gheață pătrundeau în mine, făcându-mă sloi, săbii de spaimă mă sfredeleau pe dinăuntru trezindu-mă la adevărata realitate. Dacă locuiam la etaj aș fi aprins cu siguranță lumina, vizualizam deja o explozie de proporții. O, Doamne! Mâna ta divină a programat somnul lui Cici și zilele mele când mi s-a limpezit capul, mintea am realizat că de fapt CICI mă salvase de la moarte. El îmi răsplătise fapta mea de acum treisprezece ani, când îl scăpasem din mâinile bețivanului.

Căinele a copilărit și a îmbătrânit la mine. De cele mai multe ori ne înțelegeam din priviri...așa da prieten. Întorcându-mă cândva după o călătorie de câteva zile Cici, predestinat să se numească așa s-a luminat la față văzându-mă, m-a privit. L-am privit și eu, avea o tristețe profundă în ochi, dacă ar fi putut mi-ar fi vorbit. Ca de obicei l-am luat în brațe și l-am mângâiat: „Ce e cu tine Cici, prieten drag?! Te doare ceva?! Îți lipsește ceva?!” O oră mai târziu a murit la picioarele mele.

Mihai a fost și a rămas un iubitor al animalelor. De peste patruzeci de ani, de când ne cunoaștem, tot mereu salvează câte un Cici sau câte o pisicuță. Din păcate și animalele suferă. Se duc și ele ca și oamenii când le sosește timpul rămâne picătura aceea de viață, bănuită a fi sufletul, o minusculă steluță de lumină vie care se înalță, se înalță și se plimbă nestingherită prin infinitatea cerurilor. Noi, pământeni, cu credință și respect avem datoria de a nu le lăsa uitate. Nu ai să știi niciodată al cui sufletel l-ai încălzit și l-ai vindecat, lângă tine, Mihai, în rostogolirea timpului.

Corina Vlad Diaconescu

Vara la bunici (Fragment din romanul „Comoara amintirilor”)

Iubita mea mamă, Cornelia, născută Tocaci, era din comuna Rădești, situată la cinci kilometri de Aiud.

Bunicul meu, Ioan Tocaci era preot greco-catolic la biserica din comună. El era renumit pentru prestanța sa, dar și pentru vocea de bas-bariton, cu totul deosebită. Mama povestea deseori despre marele premiu pe care preotul Ioan Tocaci l-a câștigat la un concurs național de canto. Premiul a constat într-un voiaj în insula Malta. Călătoria a fost un adevărat eveniment pentru toți. De acolo, își amintea mama, el a adus, printre altele, la fiecare din cele cinci fete, rochii de mătase, mai deosebite, pentru balurile la care erau invitate. Era o vreme în care balul avea importanța unei manifestări sociale pline de semnificații.

În ciuda dificultăților de tot felul cu care se confrunta în acele vremuri, bunicul meu, preotul, își păstra totuși simțul umorului.

Mama îmi povestea că atunci când cele cinci fete *se găteau* să meargă la bal, în timp ce se pregătea trăsura cu cei doi cai pur sânge, Fulger și Trăsnet, tatăl lor le dădea următorul sfat:

- *Dragele mele, eu zic să luați cu voi câte o legătură de pătrunjel verde din grădină. În cazul în care nu vă invită nimeni la dans, voi să vindeți pătrunjel, să nu stați degeaba...*

Livia preoteasa, bunicuța, cum spuneam noi nepoții, era din familia Episcopului greco-catolic Demetriu Radu, o personalitate marcantă, născut pe acele meleaguri.

Episcopul Demetriu Radu, împreună cu Episcopul ortodox de Arad, Ioan Papp și cu Gh. Pop de Băsești au prezidat Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. De asemenea, el a construit biserica din satul care îi poartă numele, Rădești și unde bunicul meu era preot.

Episcopul Demetriu Radu a murit la 8 decembrie 1920 în atentatul cu bombă din Senatul României. Victime ale acestui atentat au fost și generalul Constantin Coandă, președintele Senatului, grav rănit (el este tatăl marelui savant Henri Coandă, creatorul avionului cu reacție), Ministrul Justiției Dimitrie Greceanu, ucis, și senatorul Spirea Gheorghiu, ucis. Atentatul a fost organizat de agenții Kominternului în România.

Am discutat uneori despre Episcopul Demetriu Radu și despre atentatul de la Senat cu soțul meu, scriitorul Mihail Diaconescu. În romanul său *Sacrificiul* l-a menționat și pe Episcopul Demetriu Radu. Tot soțul meu mi-a semnalat faptul că despre acest eveniment tragic a scris marele savant istoric Nicolae Iorga.

Iată textul publicat de Nicolae Iorga la 17 decembrie 1920 :

„Dar Dimitrie Radu, fiu de țeran român, avea în firea sa ceva care-l îndrepta spre străluciri și splendori. În orice țeran al nostru, dacă te uiți bine, este materialul moștenit

de veacuri, pentru un prinț ca aceia pe care i-a avut Roma noastră strămoșească. La el săracă și îngustă e haina pe care i-au dat-o vremuri vitrege, în locul togei pe care o purtau aceia dintre cari și cel din urmă era un împărat al neamurilor...(..).

Icoana lui se desemnează astfel netedă în dezvoltarea neamului nostru din acele părți, și ea se înalță însă prin sacrificiul vieții sale făcut, pentru a lua parte, în circumstanțe tulburi, la o activitate politică, în care numai ce e bine venea de la dânsul.” (Cf. N. Iorga, *Oameni cari au fost*, Vol. III, București, 2012, pag. 86).

La Rădești am petrecut toate vacanțele de vară ale copilăriei împreună cu cei doi veri de la București. Uneori venea și verișoara mea din Cluj. Cea de la București era mai mare decât mine și avea o înclinație deosebită la desen. Făcea schițe de îmbrăcăminte feminină. Erau foarte frumoase. Fratele ei, un băiat sensibil, cânta la vioara fabricată pe la 1700 în Italia ce se găsea la bunici. El știa să cânte și la pian.

Piesa cea mai frumoasă, care a rămas preferata mea până astăzi, era *Concertul pentru vioară și orchestră în re major* de Beethoven. Și acum când îl ascult mă emoționez și îmi dau lacrimile amintindu-mi acele momente petrecute în vacanțele de la Rădești.

Verișoara de la Cluj, puțin mai mare ca noi, era cea mai frumoasă și mai ambițioasă. A devenit farmacistă și doctor în biochimie.

Eu eram cea mai mică, și, în ciuda faptului că veneam, totuși, dintr-un oraș, hai să zicem, orașel, de la Brad, ei mă considerau o provincială get-beget. Poate că și eram!

Deși bunicii nu erau bogați, ba chiar au avut multe probleme fiind declarați chiaburi, noi copiii nu am prea simțit necazurile lor. Știu că în primii ani, când mergeam în vacanță, bunicii fuseseră mutați într-o casă micuță, cu pământ pe jos, cu lampă cu gaz. Trebuia să te apleci la intrare, să nu dai cu capul de tocul ușii, atât de joasă era camera.

În timpul verii, mama și surorile ei de la Cluj și Turda trimiteau pachete cu prăjituri, zahăr cubic și cu alte bunătăți. Le primeam cu porția. Bunicuța ne povestea o întâmplare tragică și comică în același timp, petrecută în acele vremuri. La căsuța cu pământ pe jos, a venit o comisie în inspecție, să constate ce „avere” a mai rămas în familia preotului Tocaciu. Tovarășul, care era mai înalt, s-a lovit cu capul în tocul ușii. Bunicuța Livia, preoteasa, care n-avea frică de nimic a exclamat :

- *No, no, Dumnezeu nu bate cu bâta!*

Pe un bufet era o cutie de metal, din acelea în care se vindea halva. Când cei din comisie s-au apropiat să vadă cutia, bunicuța le-a șoptit cu un ton dramatic :

Atenție, nu puneți mâna! În cutie se află o bombă!... Dacă vă atingeți de ea, săriți în aer!...

De atunci nu i-a mai deranjat nici o comisie. Dar eu nu am aflat niciodată ce se găsea, de fapt, în acea cutie.

Am multe amintiri din minunatele vacanțe petrecute la bunicii din partea mamei. După ce lucrurile s-au mai așezat, ei s-au mutat într-o casă mai mare cu grădină frumoasă ce ținea până la Mureș.

Unchiul meu, care a rămas alături de părinții săi, era un agricultor model pentru toată zona aceea. El cultiva legume și flori. Toată vara, noi aveam obligația, seara, să ștergem și să lustruim fiecare roșie, gogoșar sau vânăță ce urmau să fie vândute la piață la Aiud, Turda sau Cluj.

Răsplata pentru cuminenție, pe care o așteptam de dimineața, când ne uitam pe cer să vedem dacă e soare și băteam în neștire în geamul barometrului de pe perete, să vedem ce vreme se anunță, era baia în Mureș.

După masa de prânz, cu burțile pline de supă de fasole verde (cum numai bunicuța știa să prepare) și tocăniță de pui sau de porumbei, încât, se spunea pe acolo, că *puteai să zdrobești purecul pe burtă*, coboram pe scările săpate în malul înalt și intram direct în apă.

Era atât de limpede, încât se zăreau scoicile și pietrele lucioase din Mureș...

Silvan G. Escu

Dulcea povară

La nici 100 de metri de străvechea cetate *Argedava* a fost ridicată prin bunăvoința și contribuția financiară a unui important boier local o biserică, o minunăție de biserică pentru acele timpuri, construită în 1689, în vremea lui Constantin Brâncoveanu așadar. Aparținătoare localității, numită altfel acum, de fapt mai de demult, Popești adică, după numele boierului Popescu, cel care a cheltuit o parte din avere pentru ridicarea sfântului lăcaș, construcție devenită între timp monument istoric.

În prezent însă biserica a ajuns într-un trist și avansat stadiu de degradare prin „grija” Bisericii celei mari, aflată în aceste zile în plină înălțare spre cer, din păcate doar fizic însă, cea care nu a dat nici în trecut, dar nici astăzi vreo importanță măcar pentru conservarea, dacă nu pentru necesara consolidare și întreținere a acestui valoros, din punct de vedere arhitectonic, dar și ca vechime, lăcaș religios.

Este o biserică de dimensiuni deloc impresionante, chiar mică, care în decursul secularei sale existențe a trăit și a văzut atâtea... Până și pe mine!

*

Nu poate fi în niciun caz o oarecare întâmplare, un moft al cuiva pur și simplu, că biserica, dar și cimitirul care parcă o îmbrățișează ca pe o comoară căreia îi sunt îndatorate sufletele celor ce se odihnesc aici, se află amplasate la o palmă de locul unde a fost vechea cetate, mândră capitală a dacilor lui Burebista, numită mai sus.

Stranie și totodată incredibilă coincidență este anul construirii, fiindcă este greu, dacă nu chiar imposibil de explicat, de ce după exact 100 de ani a căzut Bastilia, simbol al puterii regilor Franței, în 1789, după alți 100 de ani lui Eminescu i-a fost azvârlită rotit și i-a căzut tocmai în tâmplă piatra autorităților vremii, după care la scurt timp, în iunie 1889, suferind și scârbit de toate cele, și-a luat sub braț pana măiastră și a urcat pentru totdeauna la propriul său Luceafăr, iar după o altă sută de ani impliniți, în 1989, a căzut Ceaușescu, împușcat aproape înainte de sentință, legat cu mâinile la spate, fiind secerat de gloanțele scăpate prematur din armă de mâna tremurândă a doi-trei soldați depășiți de importanța evenimentului.

Fără să facem vreun efort deosebit se observă așadar, de parcă ar fi intervenit un echilibru cosmic, cu totul străin puterii noastre de înțelegere, că după **RIDICAREA**

acestei sfinte biserici, care de o bună bucată de vreme poartă hramul „Sfintei Treimi”, au urmat la intervale de fix 100 de ani doar **CĂDERI!** Trei mari căderi.

Singurul și marele meu merit este că m-am născut în această localitate și am fost botezat în incinta acestei biserici, la fel cum s-a întâmplat cu părinții, bunicii și străbunicii mei.

Printre ruinele cu miros de vestigii, rămase în urma săpăturilor arheologice, conduse de un foarte reputat istoric, academicianul Radu Vulpe, mi-am petrecut bună parte a copilăriei, de departe cea mai luminoasă etapă a vieții, perioadă în care, cu voluptatea dată de inconștiența vârstei, am călcat la propriu pe creștetile strămoșilor daci.

Din povestirile bunicii mele, acolo, în acele istorice locuri ar fi locuit oameni uriași, ce aveau înălțimi considerabile, care ajungeau chiar la 4-5 metri, purtând denumirea de jidovi, oameni cu forță herculiană și însușiri supranaturale. Acești oameni neînfricați, care impresionau și înfricoșau prin statura și dârzenia lor, aveau rolul de a apăra atât cetatea cât și împrejurimile de invadatori.

*

Lăsând legenda la locul său, însoțită de toate posibilele exagerări, în realitate era vorba de oameni obișnuiți, să-i numim în mod nemeritat astfel, daci liberi altfel, e adevărat cu statură impresionantă, conduși cu pricepere de Burebista, bun și viteaz strateg. Avantajul locului fiind acela că cetatea, excelent așezată strategic, era ridicată pe o colină gândit aleasă, cu pereții foarte abrupti, așadar greu accesibilă, amplasată la o distanță aflată deloc întâmplător la doar câteva sute de metri de râul Argeș.

Este momentul însă să ne apropiem, chiar dacă doar cu gândul, de explicarea unui fenomen cât se poate de firesc, după părerea mea. Unul din marile atuuri – și asta dintotdeauna - ale celor născuți la țară îl reprezintă posibilitatea, naturală, normală la urma urmei, de a veni în contact direct cu evenimente, momente cu încărcătură istorică veritabilă, întâmplări, tradiții. Toate specifice doar acelor locuri, fiindcă celelalte deprinderi și atribute ce țin de adolescență și maturitate pot fi dobândite ulterior cu relativă ușurință în marile localități, acolo unde se amestecă vrând-nevrând ca într-un creuzet toate cele menționate mai sus.

*

În cazul meu pot spune că am fost privilegiat de destin, cel care a lucrat băftos în folosul meu, în primul rând pentru că mă consider, cu bineștiuta infatuare care mă caracterizează, descendent în linie directă din Burebista, de la el însă n-am moștenit decât mândria, nu și vitejia, abilitățile strategice sau persuasiunea. Și totuși, fiindcă nu am vrut să mă las mai prejos (de fapt, atât de jos) m-am gândit că ar fi nimerit să vin, prin forțe proprii, cu o făloasă contribuție, adăugând ceea ce cred că lipsea din bagajul meu genetic; acea fărâmitură de contribuție poartă un nume rușinos de sărac: prejudecată.

În acest străvechi și atât de important așezământ istoric, rod al mândriei nedisimulate, se găsește originea neînsemnatei mele existențe.

Nicăieri-ul

Nu-mi mai amintesc cum, dar am pornit de nicăieri în căutarea unei lumi, oricare o fi aceea, și tare m-am bucurat când am zărit de departe un indicator spre cel mai apropiat oraș, dealtfel, singurul. După câteva ore de mers – cu dese opriri pentru întremare și pentru tot felul de întrebări pe care mi le puneam mie însumi, în timp ce oboseala mă împresura din toate părțile – m-am apropiat destul de mult încât să-mi dau seama că era un oraș mic. Și, cu toate astea, mă și vedeam întâmpinat la intrare cu cheia de aur a orașului – agățată cu un fir de mătase de o rază de soare. Oraș peste care voi descărca tolba de povești despre celălalt tărâm. Eu, nebunul din capătul nesfârșit al străzii, uitat de îngeri la margine de zări.

*

Curând aveam să rămân uluit, fiindcă am descoperit ceva la care nu m-am gândit niciodată, mă rog, în acea împrejurare. M-am apropiat încrezător, dar crispat și, ușor-ușor, am ajuns în orașul care avea o singură stradă, pe care se afla o singură casă și avea o singură camera. Dar ce mi-a fost dat să văd mai departe este greu de povestit; aceea cameră avea o singură fereastră și aceea numai desenată și fără nici o ușă. Avea doar prag, pe care m-am așezat pentru a-mi odihni și aduna gândurile. Bun –și la ce-mi folosea că puteam gândi, dacă așa se prezenta situația, ce hotărâre aș fi putut să iau din moment ce în acel loc mi-am pus toată speranța? Am privit jur-împrejur încercând să aflu unde era grădina. Însă grădina, întâlnindu-se cu ura, s-a ascuns timidă într-o floare, din care nu a mai rămas decât o singură sămânță. Aceasta era întreaga grădină, o sămânță însingurată, aflată deja sub pământul pe jumătate ars, pe jumătate piatră sfărâmată, cumpănind dacă să mai iasă vreodată la suprafață.

*

Deznădăjduit, mi-am rezemat capul pe perna din var scorjit al peretelui veșnic îngălbenit, prăbușindu-mi-se în mod decisive speranța, intrând cu totul în mine cu stinghereala pustiitului, de parcă n-aș fi fost eu, mirat că sunt înfășurat în singurătate, spunând povești vechi unor cuvinte noi.

Așteptând veșnicia zăpezilor de altădată când voi cânta colinde la fereastra niciodată deschisă a casei cu o singură cameră, în care nu trăia nimeni. După care voi rămâne fără absolut nimic în jurul meu, vorbind prin semene de nimeni înțelese pustiului.

Lumea pe care o caut numai Dumnezeu mi-o poate scoate în cale, dezvelind-o de întunericul mai orb decât noaptea, luminându-i fruntea cu o părere de rază zămislită de datină. O lume necunoscută, dar primitoare de om nou, venit din altă lume, sortit, de ce nu, să-și bucure ochii cu speranța pe care o mai păstrează încă în ascunzișurile secrete ale minții.

Acela sunt eu, deocamdată, Nicăieri-ul.

Ovidiu M. Curea

„Păi, vezi, dacă ești prost?”

Nu vede, băi, Cocoșilă. Nu vede. Cine se vede pe sine că e prost? Fiecare îl vede pe celălalt că e prost. Pe el se crede deștept, iar dacă are dubii, atunci îi găsește ăluilalt niște chichițe sau dacă nu, i le inventează ca mai apoi să poată zice, lăsați-mă, bă, cu Eminescu ăla al vostru, n-ați văzut că era sifilitic? Lăsați-mă și cu Ștefan cel Mare, ăla care a căzut de pe cal când era beat și d-aia a murit. Și uite așa, nici Eminescu, nici Ștefan cel Mare n-au fost mai acătării decât el, el care, uite-te și tu, câte like-uri are pe Facebook. Câte are, mă, Eminescu? Sau câte are, mă, Ștefan cel Mare? Zero. Zero barat. Ăștia nici nu există.

Păi e proști ăia de zice așa.

Or fi, mă, Cocoșilă, proști, dar sunt mulți, iar în democrație, în final, doar mulțimea contează.

Păi, tocmai ce spusei: e proști. Și ei și ăia de crede că mulțimea e totul și că ea, mulțimea, e cea care în final contează. Sau poate că ai dreptate, când mulțimea contează, e finalul. Ce, într-un ospiciu, unde nebunii sunt mai mulți decât doctorii, unde ei, nebunii, sunt mulțimea, tot mulțimea contează? Mulțimea aia hotărăște? Aia dirijează? Aia prescrie tratamentele? Aia stabilește comportamentele normale? Mulțimea de nebuni? Păi, vezi că ești prost și tu dacă asta crezi? Vezi?

Să văd... să văd... Dar tu vezi, băi, Cocoșilă, tu vezi, mă? Zi, mă, vezi sau nu vezi, ori te faci că nu vezi? Tu nu vezi cum seacă râurile, cum golesc lacurile, cum vând Dunărea la piață pe nimic, cum pun biruri pe apa scoasă din fântâni, dezgolesc munții de păduri, vânează ciocârlii și scot urșii la cerșit pe străzi și prin gunoaie? Nu vezi, mă, cum îi iau la goană pe români și-i bagă în casă pe străini? Vezi cum întorc spatele rudelor și prietenilor și-i pupă pe dușmani? Vezi, mă? Vezi cum își dăruie singuri cuptoarele de pită și se duc să cumpere de la alții pâine? Vezi cum se împrumută de la cămătari ca să dea de pomană la cerșetori, cerșetori care în loc să le mulțumească se uită cum să îi fure mai bine tocmai pe ăi care le bagă în traistă și pe deasupra mai râd și de prostia lor? Vezi cum alungă din curte câinele credincios și bagă în ogradă lupii hămesiți veniți de pe pustii?

Vede, mă, vede toată lumea. Vede, și dacă vede, ce? Fiecare vede ce poate, vede ce știe și nu știe ce vede, cum zicea un învățat, iar ăl de știe ce vede mai bine tace. Știe el de ce tace. Tace și așteaptă. Așteaptă și speră și se roagă și își face cruce și timpul trece, timpul merge, timpul fuge ca un tren în care se urcă cine poate.

Eu te-am întrebat dacă tu vezi, lasă ce vede lumea.

Păi, vezi că ești prost? Cum să văd eu, dacă eu nici nu exist. Că nu-s decât o invenție

a lui nea Mărin, o imaginație, o dorință a lui, un ideal și ca orice ideal, bun sau prost, el nu există. Poți să-l invoci pentru a te justifica față de alții sau față de tine. Eu nu pot vedea decât ce-mi spui tu sau ăla sau ălălalt sau ce ghicesc că ați vrea să-mi spuneți.

Cum, mă, nu exiști? Atunci eu cu cine am vorbit până acum?

Ai vorbit cu tine, și de prost ce ești crezi că poți vorbi cu altcineva. Cu mine ți-am spus cum stă treaba, iar altcineva nu te ascultă pentru că fiecare crede că are ceva de spus mai important și nu-l interesează decât ca tu să taci să poată vorbi el. Toată lumea vorbește, cântă, râde și înjură, se laudă și minte, contrazice, neagă și combate. E prea mare gălăgie pentru a se mai auzi ceva. Auzi tu ceva în afară doar de zgomot? Proștii sunt acum deștepți, nu te mai lua după vechile canoane, cele expirate, antidemocratice și retrograde. La noi acum e toți deștepți după noile canoane, după noile reforme. Toți.

Las-o dracului, măi, Coccoșilă, nu-i mai beșteli atâta, sunt ai noștri așa cum sunt, nu-i mai fă proști pe toți. Or fi și ei, acolo, câte doi-trei ca peste tot în lume, or fi și mai mulți, că ți-am spus că i-am văzut și eu și de-aia te tot întrebam dacă i-ai văzut și tu, dar toți? Toți, mă, sunt proști? Le dai idei și la străini, care până la urmă așa or să ne ia pe toți, or să ne ia de proști.

Păi tu crezi că ei nu văd? Tu crezi că au ei nevoie de ideile mele? De ideile lui Coccoșilă? Tu crezi că ei nu își dau seama cum ne batem noi singuri cuie în talpă? Cum ne batem noi singuri joc de calendarul nostru? Și ăștia, după ce-și dau seama, nu stau cu mâinile în buzunare, și le înfundă tot mai adânc în buzunarele noastre, unde mai pui că noi ni le și deschidem cât mai larg, ca să se vadă bine, de departe, ce avem în ele. Mișună proștii pe aici, băi, băiatule, s-au înmulțit și continuă să se înmulțească pe zi ce trece. Proști care fac rău, mult rău, din nemernicie, proști care fac rău din prostie, proști care tac, proști care se ascund, proști inconștienți, proști fuduli, proști agresivi, proști pasivi, dar proști, proști sadea. Proști de le mănâncă alții din castronul de sub nas și apoi li se urcă în cârcă. Proști de-așteaptă să-i ia alții de mână să-i treacă strada că lor le e frică să nu-i calce mașina deși pe drum nu trec decât căruțe hodorogite. Proști.

Păi, așa le-o fi fost lor datul, să fie ceva mai proști decât alții. Ce toată lumea e deșteaptă?

Nu, mă, nu. Nu se naște nimeni prost sadea. Nici nu se naște nimeni deștept genial, oricum diferențele sunt minime. Prostia crește, prostia se cultivă, se îngrijește, se stimulează, se păzește de influențe nefaste. Aceste influențe sunt marginalizate, ridiculizate, puse sub acuzare, îndepărtate, extirpate.

Băi, Coccoșilă, exagerezi.

Păi, vezi că ești prost?

De ce, bă, sunt eu prost?

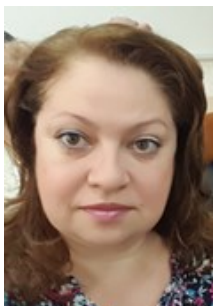
Păi, d-aia, fiindcă ești prost. Fiindcă ți-e frică să recunoști.

Bine, mă, bine, toți suntem niște proști, dar, spune-mi, tu cum ești, mă?

Prost, și eu sunt prost, prost de tot. Cum crezi că altfel poți rezista, chiar și imaginar, într-o lume de proști, în care nu e loc și pentru alții. Ia, spune-mi, tu vrei să mori deștept sau să trăiești prost? Ba, nu, nu-mi spune nimic. Gândește-te singur și fă ce vrei.

Băi, Coccoșilă, nu vrei să înțelegi nimic din ce vreau eu. Tu faci pe prostul ca să fii și tu în pas cu moda, că e moda proștilor acum. Eu nu vreau nici să mor deștept, nici să trăiesc prost. Vreau să trăiesc deștept, așa cum dintotdeauna au dorit să trăiască toți ai mei.

Pentru asta te aștept în Poiana lui Iocan.

Semnele îngerului

Cu mult înainte ca prin fereastra cu perdele albe, vapoaze, să se filtreze lumina unui soare cam amuțit, strepezit de apropierea unei toamne precoce, Dora părăsise deja așternuturile calde, cedase perna ei, care încă îi păstra parfumul, brațelor leneșe cu care soțul ei căuta confortul unei poziții comode, încă vreo câteva minute, până când va fi să sune alarma ceasului. Se strecurase în liniște, în vârful papucilor moi, spre bucătărie. Cu ochii întredeschiși, trăgând de ultima geană de somn, având grijă să ocolească scaunele și să manevreze ușile fără să provoace vreun scârțait inoportun, răsuflă mai ușurată când ajunse în „imperiu ei”, între cele două rânduri de mobilă funcțională, cu o mulțime de uși, rafturi și policioare. Acolo, între plită și masa de lucru, învârteala ei de gospodină trezită devreme, să pregătească startul unei zile bune, stârnea o adiere de busuioc și mușcată, de la ghivecele pe care le strecurase pe pervazul interior al ferestrei. Scoase întâi cu gesturi repezi tot ce era de trebuință din frigider pentru un mic-dejun și gustările la pachet pentru mica ei familie. Înfiorată, închise repede frigiderul și aprinse ochiul de aragaz pe care să prepare cafeaua, pentru ea și soțul ei. Pentru copii, puse în alt ibric trei măsuri de lapte. Trebuia doar încălzit, de fiert, o făcuse de ieri, pe îndelete, ca să nu mai aibă azi și grija că se va lipi sau va da în fiert. Abia apoi deschise complet ochii, scuturând din cap ca un câțel ud, ca să-l alunge definitiv pe Moș-Ene-pe-la-gene și, strângând din umeri, se uită peste produsele de pe masă ca să aleagă cea mai bună variantă. Cu un gest instinctiv, ridică un braț și, plinu-l peste umăr, lăsa degetele să coboare în dreptul omoplaților, frecând ușor un punct, pe spate.

Pe hol se auziră piciorușe mici lipăind pe gresie. Clanța de la ușa bucătăriei se mișcă și Dora se grăbi să deschidă, ca să primească în brațele ei mormolocul ciufulit și prins într-un suspin care amenința cu revărsarea unor lacrimi răsfățate. Șoaptele ei reușiră să stăvilească dezastrul și își luă în brațe fetița somnoroasă, alintând-o și îmbunându-i deșteptarea.

Până să pregătească toate platourile și farfuriuțele pentru prima masă a zilei, așa, cu o singură mână, cu fetița în brațe, apărură în prag și ceilalți membri ai familiei. Fața mototolită a lui Titel confirma că iarăși se bătuse cu ceasul electronic de pe noptieră, fără succes, și că o cafea fierbinte era cel mai bun remediu împotriva nervilor de dimineață. În spatele lui, agățat de cordonul halatului lui tati, băiețelul se uita cu ochișorii lipiți de o răceală capricioasă la gesturile celor mari și se pregătea să lanseze și el semnele sonore ale integrării în relațiile familiale.

În capătul coridorului, o auzi și pe fetița cea mare că se trezise și protesta că nu-și găsea nu știu ce articol vestimentar.

– Maaamiii...!

Dora simți cum plămânii ei eliberează un oftat, dar îl prinse la timp și-l filtră încetșor, eliberându-l fără ca cineva să bage de seamă. Titel i-o luă pe Oana din brațe și,

în timp ce săruta grijuliu marginea de porțelan fin a ceștii cu lichidul aromat și fierbinte, mormăi ceva despre piciorușele goale ale copiilor și predispoziția la răceala sezonieră. Dora se întoarse cu fața către tocătorul pe care pâinea aștepta, cuminte, să fie sacrificată felie cu felie pe altarul fomicilor de dimineață. Părul îi mângâia mătăsos jumătate de obraz și i se făcu, parcă, ceva mai cald.

– Tu ce ai pățit? Ce ai aicea?

– Nu știu, unde?... Ce e? murmură ușurel Dora, răsucindu-se să vadă oarece pe locul de pe spate unde o atinsese cu grijă Titel.

– Nu știu, te-ai pătat cu ceva... parcă e sânge...

– O fi vreo bubiță, nu știu... n-am simțit nimic...

– Ai grijă să nu iei și tu ceva de la copii... Asta mai lipsea!

Apoi se întoarseră fiecare la ale lui.

Când îi văzu pe toți, așezați la locurile lor obișnuite, cu degetele unse de bunătățile de la borcan, trimise de bunicii de la țară, Dora își simți inima plină și un zâmbet născând în colțul gurii.

Titel, cu cea mică pe genunchi, își savura cafeaua cu niște tartine făcute la repezeală cu ce era pe masă. Meri, gata îmbrăcată în uniformă, dar cu smocuri de păr rebel ieșind din codițele de ieri, încă neîmblânzite de pieptene, dădea la o parte, tacticoasă, feliuțele de roșie și de ardei pe care mama i le strecurase lângă șunculiță. Rareș se uita lung la felia de pâine cu unt și brânză și tot întindea mâna la cuțitul din fața lui taică-său, care i-l lua din mână, somnoros, fără să priceapă. Copilul începu să-și piardă răbdarea și să scârțâie un fel de protest care, treptat, dar sigur, urca spre cele mai înalte cote sonore. Alertată, Dora se întoarse de la pachetul cu gustare pe care-l pregătea pentru soțul ei, pe spațiul îngust dintre chiuveță și aragaz, și dădu cu ochii de degetele micuțe încleștate pe cuțitul de unt, însoțite de vocalizele rău prevestitoare ale băiețelului. Îl luă așa de iute, că nici Titel, nici Rareș nu se dumireau cum ajunsese în mâna mamei și supunea fără crâcnire legiunile de soldăței din farfuria micuțului, în rânduri și coloane ordonate. Chiar strecură și câteva roșioare și măsline printre turnulețele gustoase și hrănitoare, măcar așa, pentru un plus de culoare. Știa că băiețelului nu-i plac măslinele. Dar poate va încerca odată... Apoi se întoarse liniștită la pachetul pentru Titel.

Era la fel ca în atâtea alte dimineți, ei toți în mica lor bucătărie, toată lumea liniștită și veselă, hrânindu-se din mâinile ei iubitoare, scăldați în lumina răsăritului, pregătindu-se pentru iureșul zilei... Dora se simțea bine acolo. Era mândră că reușea să mențină pacea, cu sandvișurile și cafeaua și laptele cu cacao, cu Titel povestind ceva de la serviciu, înghesuit pe scaunul din colț, cu Oana pe genunchi, bălăngănindu-și picioarele pe sub masă, cu Rareș protestând orice, ca să-și atragă asupra lui atenția părinților, cu Meri, prima lor școlăriță, răspunzând monosilabic și înghițind ca o pisică mofturoasă ce avea în farfurie... Nu dura mult acest moment de tihnă și Dora încerca întotdeauna să-l prelungească, în mintea ei, cât de mult putea.

Dintr-o dată Titel se învolbură către ușă, după ce prinse cu coada ochiului cadranul ceasului de pe perete. Copiii, văzându-l, începură și ei să trepideze. Urma îmbrăcarea, încălțarea, plecarea tatălui cu protestele celor mici, care nu înțelegeau încă de ce trebuie să plece el la muncă. Meri îl urma tăcută, tachinându-i că pleacă și ea cu tati, care o conducea la școală cu mașina.

Dora trebuia să-i țină pe ceilalți în frâu, să nu plece și prichindeii pe scări, în pijama și cu piciorușele goale, zbierând ca un sobor de draci pe scările blocului. Doamne, bine că vecinii sunt oameni de treabă și au înțeles întotdeauna situația!

Apoi trebuia să-i îmbrace și pe ei, și pe ea, dacă avea timp, trăgea o codiță de tuș colorat la coada ochilor și, în zilele fericite, puțin ruj, apoi o lua la goană spre grădiniță, cu fetița agățată de o mână și ținându-l pe băiețel de gluga jachetei, să nu iasă în stradă, la mașini.

Abia după ce îi lăsa pe fiecare la clasele lor, în grădiniță, reușea să-și tragă sufletul. Dar nu prea mult, pentru că și ea trebuia să ajungă, iute-iute, la serviciu. Șefa stătea cu ochii pe ceas și ținea socoteala tuturor întârzițiilor, cu o meticulozitate demnă de cauze mai nobile.

Programul nu era doar lung, ci și plictisitor. Nervii îi erau solicitați nu doar de maldărele de dosare care aterizau din toate departamentele pe biroul ei, acumulându-se pe colțuri, în vreo trei-patru turnulețe, separate în funcție de gradul de urgență. O nemulțumea și atmosfera creată de toate frecăturile dintre colegi, toate piedicile și ranchiunile de care se izbea când încerca să vină cu o idee nouă, toate bârfele din colțul coridorului, care luau la forfecat tot ce mișca. Asta o rănea profund pe Dora, fire delicată, care se bucurase, la părinții ei, de o educație în spiritul într-ajutorării și onestității între prieteni și o deschidere către oameni, pe care-i considera din start buni. Acum, după ce trăise și ea niște întâmplări neplăcute și se lovise de firea schimbătoare a celor pe care-i considerase prieteni, vederea unor asemenea grupulețe adunate departe de ochii șefilor, cu paharele de cafea de la aparat, ținute cu grijă între unghiile lungi și colorate, făcute după ultima manichiură, îi provoca o stare proastă, cu dureri în stomac și o întunecare în privire, o durere surdă care se instala în piept și nu o lăsa să respire deplin. Parcă și aerul, când trecea pe lângă asemenea grupuri, i se părea că miroase rău, a stătut.

De data asta, oftă. Nu era nimeni s-o audă și s-o ia la întrebări. O răsuflare lungă, din străfundurile plămânilor, care să ia cu ea toate gândurile rele și supărările și să le împrăștie pe culoarele lungi, cu gresie marmorată pe jos, să se ia odată cu praful luat pe mătura femeii de serviciu și să plece în lumea largă, la ea să nu se mai întoarcă... Își aminti de prietena ei care, superstițioasă din fire, încerca să apropie teoriile la modă despre Reiki și bioenergie de practicile și descântecele de magie casnică la care fusese martoră în copilărie, la bunicii ei de la țară. Tot așa o puneă să răsufle lung, să scoată afară din ea tristețile și dezamăgirile și supărările, și dădea cu mâinile prin aer să le alunge ca pe un roi de musculițe agasante. Ce naivitate, se gândi, cum poate o persoană trecută prin facultate să mai creadă în superstițiile bunicilor!

Simți iar jena de pe omoplați, dar, îmbrăcată cu o bluziță cam strâmtă, dintr-o mătase delicată, nu avea cum să-și potolească senzația de mâncărime și usturime. Lasă, va rezolva după ce ajunge acasă, acum mai are încă două-trei ore de lucru. Poate azi prinde un răstimp să treacă pe la piață, să cumpere ceva, până va fi momentul să ia copiii.

Bineînțeles că, numai cu jumătate de oră înainte de terminarea programului, șefa o rugă microasă să mai rămână puțin, mai era o problemă care trebuia descălcită, fără amânare. Din vârful buzelor se scuza că nu o putea trece la plată pe ore suplimentare, nu sunt fonduri, să fie și ea înțelegătoare... oricum e vorba de o problemă minoră.

– Ce e cu tine, ce te tot freci pe spate?

Nici nu-și dăduse seama că, din reflex, făcuse același gest de dimineață, încercând să ajungă la punctul acela care-i crease probleme toată ziua. Își retrase brațul și-și reluă poziția, dreaptă, decentă, cu un zâmbet stingher. Își trase bluza, într-un gest format de-a lungul anilor, recompunându-și ținuta și pretinzând că problema este minoră. Se întoarse cu nasul în hârtiile pe care le șefa ei i le întinsese peste birou și îi luă o vreme până reuși să se concentreze.

Tocmai când se bucura că a scăpat și părase ușurată clădirea de birouri, salutând portarul, sună telefonul.

– Da, draga mea... tocmai am terminat, am ieșit... Ce e cu vocea asta pierită?... Ți-e rău?...

Pașii depăneau repede pe betoanele gri, în timp ce ocolea cu grijă alți pietoni, încercând totuși să țină telefonul la ureche și să nu răsufle găfâit, în urechea prietenei care, deja, plângea încetișor. Încercă să înțeleagă, din răspunsurile ei incomplete, despre ce era vorba.

Din capătul firului nevăzut al conversației, interlocutoarea dăduse drumul unui șuvoi de cuvinte, întrerupte de sughituri de plâns. Nu-i era rău, dar i-a fost mai devreme. Bâiguia ceva despre o situație încurcată, cu bărbatul de care era îndrăgostită și care dispăruse ca măgarul în ceață, cu probabilitatea unei sarcini, cu presiunea familiei, cu probleme la birou, cu panica deja instalată în ființa aceea altădată atât de solară, atât de încrezătoare. „Ce mă fac, Dora, ce mă fac eu acuma?”

Tânăra femeie oftă. Înțelegea perfect prin ce stări trece prietena ei, câtă nevoie avea, în momentele acestea, nu atât de un sfat, cât de un suflet care să o susțină, să o încurajeze, să o mențină pe linia de echilibru de unde poți clădi niște planuri fezabile. Tristețea se transmitea prin micul orificiu al mobilului, radiind în mormanele de gânduri care îngropaseră demult în ea aceleași întrebări, aceeași panică. Slavă Domnului că timpurile acelea trecuseră și uite, ea se căsătorise cu bărbatul iubit și aveau o familie normală! Dar asta nu-i putea mărturisi acelei disperate care se îneca în lacrimi...

– Scumpa mea, înțeleg prin ce treci. Te rog, nu fi așa... poate lucrurile or să se rezolve, poate iubitul tău o să se întoarcă... Nu știu, mai așteaptă, să nu ne pierdem nădejdea... Cu ai tăi ai vorbit, le-ai spus?

Pe măsură ce povestea se țesea mai detaliată, Dora simțea cum se clădește o greutate fără contururi, fără corp, care o apasă pe inimă și pe umeri. Mergea cu capul în piept, ascultând concentrată, fără să vadă nimic în jurul ei, pe de o parte conectând punctele esențiale din mărturisirile prietenei, pe de altă parte atentă să nu treacă vreo mașină, să pățească ceva.

O copleșea sentimentul de vină că nu poate merge direct acolo, să stea de vorbă cu ea, să o sprijine, să-i ridice moralul, așa cum făceau demult, în anii lor de facultate, când se descoperiseră suflete surori, legate de o afinitate inexplicabilă, care le ajutase să înfrunte împreună greutățile examenelor și ale adaptării la mecanismele sociale din comunitățile unde funcționau profesional. Altădată, ar fi mers împreună să vadă verdele auriu al parcurilor și să depene ore întregi strategii pentru a face față problemei pe care o întâmpinau. Acum, numai telefonul le mai ajută să țină legătura. Distanțele și conjuncturile diferite se insinuau perfide între sufletele lor.

– Îmi pare rău, nu prea pot vorbi acum, sunt pe stradă... Nu, draga mea, iartă-mă, poate mâine să trec pe la tine, acum trebuie să iau copii și nu pot întârzia. Te rog, stai liniștită, o să vedem ce facem, nu te las singură... Poate îi lași niște mesaje pe telefon, să te caute neapărat... Hai că vorbim mâine, te sun eu când termin la birou. Și nu mai plânge, hai, liniștește-te puțin, că ți se face rău... și-i degeaba!

În timpul acesta termina de traversat o stradă circulantă, grăbind pașii sub presiunea pâlpâitului amenințător al culorii de la semafor. Răzbi în fața grupului de oameni care traversau, ca și ea, preocupați de propriile lor gânduri, și strânse mai aproape poalele de stofă moale ale paltonului de toamnă. Parcă o răceală subțire se strecura în vinele ei. Acolo, pe spate, simțea o oarecare usturime. Poate ar trebui să fie mai atentă cu sănătatea ei, nu-și mai făcuse demult o programare la medic. O să încerce să facă și asta, cândva, mai încolo. După doar câteva străduțe, o luă la dreapta, către grădinița cu program prelungit de unde trebuia să-i preia pe Rareș și pe Oana.

Întârziase, iarăși, și cei doi atârnavă de fotoliul din ghereta paznicului, cu niște mutrițe dezamăgite. Educatoarea o aștepta nemulțumită, îmbrăcată și echipată, și plecă imediat, după un salut formal, cu buzele strânse. Colegele ei, inclusiv cea de la grupa lui Rareș, ajunseseră probabil demult la casele lor și-și vedeau de treburi. Scuzele murmurate de Dora nu aveau efect.

Copiii o primiră cu îmbrățișări și chiote și încercară să o zbughească pe alături, spre stradă. Oana, mai micuță, se împiedică și doar brațul lung al paznicului de la poarta grădiniței o salvă de la căzătură. Fusese și el tată de năzdrăvani și știa ce le poate pielea.

Femeii tinere, cu părul învolburat de primele adieri de toamnă și cu ochii obosiți, trăgând singură de doi copii, cu băgăjelele aferente, îi zâmbi cald, încurajator, salutând-o aproape părintește. Micul grup ieși pe alee lălăind cu entuziasm „Ceata lui Pițigoii”.

De la grădiniță, trecură tot într-o veselie s-o ia pe Meri de la after-school. Fetița, cu jacheta deschisă și cu pete de cerneală pe degete, se ținea tot de pulpana paltonului ei, peste creștetul lui Rareș, parcă să-i facă acestuia în ciudă.

Oare ce zic ceilalți oameni, când o văd? Spera să nu fie nimeni dintre cunoscuți pe aproape, să audă apoi iarăși comentarii în cercul de prieteni cu care se mai vedeau uneori, ea și Titel, de sărbători sau la onomastici. Mai erau în cartier câțiva dintre foștii lui colegi de liceu. Mai în primăvară, când cineva făcuse o glumă, că Titel crește acasă un cor pe trei voci, avusese de îndurat privirile lui ucigătoare și multe zile la rând o muștrulise. Ce va zice lumea?

Iar o apucă oftatul, numai când se gândea.

Strânse din ochi și îndepărtă de pe pleoape ceva ca o scamă. Apoi grăbi pasul către casă. Când intra pe străduța lor, străjuită de copaci înalți, care începeau să-și schimbe culoarea frunzelor, își aminti că nu a trecut pe la piață să cumpere ce avea nevoie. Copiii se trăgeau din mâinile ei, să intre în spațiul cunoscut, unde li se dădea, de obicei, mai multă libertate de mișcare. Însă trebui să-i întoarcă din drum, înapoi, cu rugăminți și ispite și promisiuni, ca să-și poată îndeplini și această sarcină. Ținea neapărat să pregătească ea mâncarea. Deși nu găsea neapărat o plăcere în a responsabilitatea gătitului, era mai mult decât conștientă de beneficiile pentru sănătate, mai ales când era vorba de copii, și, în plus, lui Titel îi plăcea mâncarea de casă, proaspătă și tradițională, dacă se putea.

La capătul tarabelor din piață, unde comercianții începeau deja să acopere legumele cu pături sau prelate, pentru a le păstra aspectul proaspăt până a doua zi, îi ieși în față o vecină. Intrară în vorbă, cu plăcere, copiii încercară să urmeze modelul de bună-cuviință, salutând ca și mami, spre deliciul și admirația privitorilor. Oana, mai timidă, se ascundea după fusta mamei, dar Rareș trâmbiță mândru:

– Mami face ciobă!... cu pitingel...

– Așa?... și ție îți place?...

Chiar dacă răspunsul, împlânzită de zâmbetul de la o ureche la alta, nu mai fu chiar la fel de inteligibil, totuși iscă amuzamentul tuturor celor din jur. Toți îl lăudară că va crește mare ca Făt-Frumos, chiar dacă Dora gândi, cu părere de rău, că azi copiii nu mai aveau de unde să afle de poveștile din alte generații.

– Dora mamă, vreau să te rog ceva! Când vine Titel, întreabă-l tu... știi că a luat împrumut de la noi acum un an... zicea că pentru mașină, nu știu ce... Dar uite, a trecut atâta timp și eu nu l-am mai văzut să-i cer înapoi... foarte rar îl văd pe geam dimineața, când pleacă... Să nu te superi, mamă, că-ți spun, dar avem și noi greutăți... Hai, nu te supăra! Să-ți trăiască copiii, să-ți crească mari și sănătoși!... și să le duceti pe toate cu bine...

Mulțumi pentru urări, deși simțea cum îi fuge pământul de sub picioare. Se scuza că trebuie să plece, să cumpere câte ceva. În gândul ei, tână femeie oftă iar, necăjită. Deși avea o fire generoasă și blândă, care nu putea refuza pe nimeni, acum simțea ranchiună pentru felul cum fusese pusă întrebarea, de față cu oamenii, în văzul lumii... Își feri ochii de privirea iscoditoare a vecinei. Ar fi vrut s-o înghită pământul de rușine, că nu știa de nici un împrumut... și cum de ajunsese ea în asemenea situație? Se fofilă repede să treacă pe la tarabele unde încă mai erau vânzători. Avea încă lucruri de făcut, copiii trăgeau de ea în toate părțile, atrași de culori și forme și zâmbete, pe degete i se împleteau pungile de cumpărături, pe lângă rucsăcelele celor mici. Îi era cald, o dureau picioarele și vroia acasă. De ce nu era și Titel cu ea s-o ajute?

Ajunse cu cei mici târâș, ca și dimineață, fetița încă prea mică pentru viteza pașilor

ei, băiețelul prea sprintar și prea curios, dornic să scape într-o aventură memorabilă printre fascinantele automobile care traversau bulevardul principal. Pe urmele lor călca, destul de șleampătă, fetița cea mare, trăgând obosită de ghiozdanul care-i alunecase de pe umeri. Și ea, cu răsuflarea tăiată, roșie la față și cu părul vâlvoi, și usturimea aceea de la omoplați, care deja îi dădea serios de gândit.

În sfârșit, urcară la apartamentul lor, anunțând în bloc trecerea cetii cu chiote și giumbușlucuri, apoi trecu iar prin spaimele cu „unde-i cheia? unde am pus-o? aoleu, am pierdut-o!”. Nu era prima dată când pătea asta. Dar Meri scoase tacticoasă de la gât șnurul lung de care mami îi legase o cheie de rezervă – „să fie, s-o ai la tine”. Fețișoara ei serioasă se umplea de mândrie că făcea și ea ceva pentru familia lor. În sfârșit, cu chipul luminat de anticiparea unui moment de odihnă, Dora reuși să introducă în apartament cele două surse de gălăgie.

Întorcerea copiilor nu doar că animă iarăși apartamentul lor micuț și înghesuit, dar se aprinseră toate luminile în toate camerele și, într-un final, și în ochii ei. Acum, când cei mici se dezlănțuiau alergând prin toată casa, scăpați din jachetele și cizmulile lor colorate, mucioși și ciufuliți, escaladând fotoliile fără să dea drumul din mână jucăriilor preferate, fără să ceară nimic, fără să arunce nimic, doar recuperând timpul trecut în absența lor în acest spațiu, sacru pentru fragilele lor ființe, pentru că aici era pentru ei centrul universului, acum avea răgazul să-i fie dragi. Nu dura mult, dar atâta cât ținea momentul acesta, se umplea de dragul lor ca de mirosul de tămâie sfântă, din cădelniță, la slujba de duminică.

Apoi o lua durerea de cap.

Ordine la cuier, ordine la pantofiori, toate hăinuțele pe la locul lor, tot ce e pentru mașina de spălat – în mașina de spălat, jucăriile – fiecare în cutia ei, la bucătărie – ordine și curățenie, pungile – la frigider, oalele – ce e spălat și curat, în dulapuri, ce e pentru gătit, pe aragaz. Scos din frigider, scos din cămară, hârtiile pe care mai lucra încă, de la muncă – într-un colț al ei, în bucătărie... În sfârșit, ajunse să se dezbrace, ca să schimbe hainele de serviciu cu cele de casă... Și-și aruncă ochii în oglindă, răsucindu-se într-o poză grațioasă pentru a putea vedea spatele, încă acoperit de un maiou ușor. Pe mătasea de culoare pastelată se lățea o pată roșie, care de-acum se închidea la culoare, ca sângele uscat.

„Doamne, ce-o fi asta?” Răsuflarea i se tăie, înecată de grijă. Parcă simți că-i e frică și își adună toate puterile să ridice maioul subțire. Pe piele nu-și putea da seama. Dezbracă totul, ca să vadă mai bine.

„Poate am dat cu unghia și am zgâriat ceva, un coșuleț, o bubiță... ce-o fi fost?”

Nu putea înțelege care era problema. Pe pielea netedă, curată, albă, pe care odată, demult, Titel o săruta cu adorație, în nopțile lor tinere, pasionale, acum se vedea o dâră roșie, care sângerase probabil, ceva mai adâncă decât o zgârietură, cu marginile parcă înflorite în culoarea macilor.

Nu avea nici o idee cum apăruse acolo și nici ce să-i facă. Trase o bluză veche pe ea, să n-o vadă copiii, trecu la baie și dădu cu puțină cremă dintr-o cutiuță pe care o mai ținea pe policioară, departe de mânuțele și de ochii micuților năzdrăvani. Și gata... Avea multe de făcut, nu se putea ocupa acum de asta.

Se iți o clipă în pragul camerei mici, unde Meri scotea deja caietul și penarul. Încercă să schimbe două vorbe cu fata, dar își dădu seama că nu e timp, așa că o îmbrățișă grăbită peste umeri și, văzând-o aplecată peste rândurile ei cu bastonașe, dădu din cap mulțumită și ieși.

Dădu drumul mașinii de spălat, apoi trecu în sufragerie, printre pirații corabiei-canapea și dădu drumul la televizor, pe un canal cu desene animate. Liniștea nu o obținu chiar imediat, dar existau șanse să apară. Trecu mai departe, la bucătărie, și începu să

pregătească legumele pentru o ciorbiță și o tocăniță. Titel o să fie mulțumit.

Și o luară gândurile... treceau cu viteza fulgerului și-i adânceau, încetul cu încetul, starea de neliniște. Ce-o fi cu împrumutul acela despre care îi vorbise vecina? De ce i-or fi trebuit lui Titel bani, că, totuși, situația lor nu era chiar așa de proastă? Și de ce să țină secret de ea, atâta timp?... Prevedea iarăși o ceartă zdravănă cu încăpățânatul acesta, care pretindea să fie respectat ca un stâlp de nădejde al familiei, dar uite în ce situație o trăgea și pe ea. Lui Titel nu-i plăcea deloc să se bage cineva în treburile lui. Ce-o să facă?... Ajungeau de râsul lumii, să împrumute bani și să uite să-i dea înapoi. Dora luă hotărârea să rezolve întâi problema și pe urmă să vadă cum vorbește cu Titel. Avea niște bani puși deoparte, economiile ei secrete, așa cum o învățase cineva, cu ani în urmă, că femeia trebuie să-și strângă din timp o rezervă a ei, pentru lucruri neprevăzute. O să vadă întâi despre ce sumă e vorba, apoi o să acopere datoria din banii ei.

O necăjea că iar e singură, uite, se lăsa întunericul... el iar întârzie. Nu putea să se bazeze pe el pentru nimic. Măcar ar fi putut să stea cu copiii, să se joace cu ei, să o scutească pe ea de grija de a merge, la fiecare zece minute, să se asigure că nu au căzut, nu s-au luat de păr, nu și-au scos ochii... sau limba, că Rareș venea iar cu tot felul de prostii învățate la grădiniță de la alți copii, și mai năzdrăvani decât el... Plus că, singură în bucătărie, chinuind niște amărăți de morcovi, i se părea că o apasă pe umeri o tristețe cât un munte. Parcă nu mai era în lumea asta nimeni atât de distrus ca ea... toate visele ei, toate dorințele, toate planurile pe care și le făcuse când hotărâse să meargă alături de el pe drumul vieții... parcă se năruiseră și o astupau cu ruine. Ce s-a ales de râsul eliberator pe care-l învățase alături de Titel, când erau încă tineri și fără responsabilități, când i se părea că s-a deschis lumea și tocmai pe ea o așteaptă, să cucerească orizonturi noi, să danseze și să împodobească orașul cu flori și cu lumini colorate?... ce s-a ales de îmbrățișările fierbinți și săruturile care opreau timpul în loc, de nopțile cu lună nebună când se iubeau în tăcere, să nu-i audă nimeni cum clocotesc în vârtejul pasiunii?... ce s-a ales de studiile ei, de plăcerea ei de a citi tot ce-i pică prin mână și de a schimba idei năstrușnice și comentarii originale cu prietenii de pe aceeași lungime de undă? Suspină o clipă... și reveni la țelină. „Ce-am ajuns? De unde am plecat și ce s-a ales de mine?”

Îi simțea lipsa în casă, sentimentul de siguranță pe care îl avea când el era în preajmă, veselia pe care o ghicea în glasurile copiilor, care gângureau în jurul lui ca guguștiucii, căutând să-i facă pe plac. Îi dorea prezența cât mai aproape, poate ca să-și aducă aminte de zilele când el îi căuta zâmbetul, când o atingea parcă din greșală și, fără să se mai gândească, se trezeau îmbrățișați... Ce mult trecuse de atunci! Nici nu băgase de seamă când începuse el să întârzie. O vreme, găsise tot felul de explicații. În timp, devenise ceva normal, nici nu mai simțea nevoia să se scuze sau măcar să menționeze asta. Ea rămăsese cu așteptarea. Încercase să discute cu el, să afle ce se întâmplă, terminau certăți și involburați și ea învățase repede că, dacă vrea câțiva picuri de fericire în casă, trebuia să-l lase să facă ce vrea. Nu avea forță să ducă o confruntare cu el până la o explicație clară. De aceea, își pregătise la îndemână tot felul de pretexte și fraze, dinainte ticluite, ca să-i potolească pe cei mici, să nu-și mai amâne ora de culcare până venea tati să dea pupicul de noapte bună. Ar fi fost și absurd. Când venea în sfârșit, mototolit și morocănos, bărbatul nu mai avea toleranță pentru micile lor răsfături. Meri se îndepărtase cel mai repede, se întorcea cu spatele la ea înainte să încerce vreo explicație, trăgea păturica peste cap și se făcea că doarme. Oana era prea mică, o învingea somnul în mod natural. Cu Rareș avusese mai mult de luptat. Mai ales în noaptea aceea când Titel nu venise deloc și băiețelul prinsese, cu antenele nevăzute ale intuiției, angoasele mamei și refuzase cu îndărătnicie să urce în pătuțul lui, băiețelul se încăpățânase și plânsese și țipase și chiar încercase să o lovească, nemulțumit că mami nu-i putea da ce avea el nevoie. Dora se simțise atunci la capătul puterilor și-l lăsase să facă ce vrea, copleșită de

lacrimile pe care nu le lăsa să izbucnească de sub pleoapele roșii și umflate, după ce văzuse mesajul de la Titel: „nu aștepta”. Când reușise să se adune și să se întoarcă în cameră, îl găsisese pe Rareș adormit cu lacrimile pe obrăjor, ghemuit pe niște papuci vechi de-ai tatălui. În noaptea aceea, Dora a hotărât că nu mai are pentru ce să se zbată. Numai pentru copiii ei, să aibă liniște în casă și tot ce le trebuie, numai pentru asta o să mai lupte. Să crească mari, fără să simtă că mami și tati s-au îndepărtat...

Gândurile îi aduseră în minte și convorbirea cu prietena ei, părăsită tocmai acum când ar fi trebuit să se bucure mai vârtos. Un copil e întotdeauna o bucurie. O grijă imensă, da, o responsabilitate copleșitoare, dar și un miracol, un ghemotoc de frumusețe și de fericire... și tocmai acum să dai bir cu fugiții, când primești în viața ta o asemenea binecuvântare? Ce-o fi în capul bărbaților, de cred ei că se pot ascunde de asta? Tot se află, până la urmă... Gura lumii, slobodă! Și tu, ca femeie, ce să faci?... că tu n-ai cum să fugi, n-ai cum să te ascunzi... Ce lașitate!

Rămăsese cu ochii căsați în gol, urmărind gândurile care-i treceau prin cap precum valurile foșnitoare ale mării, săpând malurile de nisip ale lucidității ca să le tragă la adânc, în deznădejde și anxietate. Veneau și plecau, dar nu plecau niciodată complet, scoteau dintre amintiri alte valuri de gânduri, care o mai bătuseră odată, cu mult timp în urmă, pe care le credea îngropate într-un loc secret, lăcățuit, despre care nu vorbise niciodată nimănui. Și se simțea iarăși mică și neajutorată, copleșită de rușinea unei greșeli, care amenința să se transforme în catastrofă, abandonată într-un ocean în furtună, unde risca să se înece. Și dincolo de nedreptatea de a fi târâtă în voia acelor ape negre se ridică în ea revolta și determinarea de a nu-și lăsa o prietenă dragă să înfrunte singură o asemenea situație.

În sufragerie se lăsase liniștea. O clipă îi stătu inima în loc și, din câțiva pași, ajunse în prag și făcu ochii roată. Copiii erau în siguranță, pe canapea, potoliți, poate obosiți, cu ochii zgâțiți în televizor.

Se întoarse la cartofi... Ceasul arăta ora la care Titel ajungea, în zilele bune, să se întoarcă acasă. Nici urmă... Întinse mâna spre telefon, să-l sune, apoi își luă seama. Strânse din dinți și-și văzu de treabă.

Târziu, când hrănise și culcase copiii, iar oalele așteptau cuminți pe aragaz să se răcească pentru a le putea băga la frigider, când Dora stătea înghesuită pe scaunul din colțul bucătăriei, aplecată pe dosarele aduse de la serviciu, cu telefonul neprieten în fața ei, se auzi cheia în broasca de la intrare. Pași ușori se strecurau înăuntru.

– Ai venit? Ți-ai adus aminte unde e casa ta?

– Iar ai chef de harță?... Iar nu stai potolită?

– Tot eu sunt de vină?...

În momentul de liniște care urmă, Titel își scoase pantofii și haina, cu gesturile calme ale unei rutine bine stabilite. Dar pe fața lui se ghicea neplăcerea acestei confruntări și dorința de a fi lăsat în pace, cât mai repede, orice ar fi. Pe Dora o sufocă furia când își dădu seama de atitudinea lui.

– Dar ție ți se pare normal așa, să mă lași singură?

– Nu te mai văicări degeaba... parcă ce mare chestie ai avut de făcut!... lasă-mă, că sunt obosit...

Dora simți un val roșu care-i coborî pe ochi. Întinse mâinile în față și-l apucă de piept, să-l zgâlțâie, să-i vină mintea la cap, de parcă i s-ar fi pierdut pe undeva prin planurile de fundal ale creierului... Dar Titel îi scăpă din mâini și-o apucă de încheieturi, strâns, până se albiră. Femeia n-ar fi avut nici o șansă să înfrunte forța lui stărnită. O dădu la o parte din calea lui și se pregăti să treacă spre camera unde dormeau copiii. Din țesătura mototolită de încheștare se ridică un parfum suav.

Ei i se strânse stomacul.

– A ce miroși?... a parfum?... al cui?

Bărbatul strânse maxilarul până i se văzură vinele încordate și dădu să treacă de parcă nu ar fi auzit întrebarea.

– Ce-ai făcut, unde-ai fost? Cu cine-ai fost?... se topi glasul femeii într-un plâns sfârșit. Dar, de data asta, nu mai îndură tăcerea: Nenorocitele... nesimțitule... măgarule... de la cine vii tu aici, la copii?... la mine?... de-aia mă lași singură, să mă descurc cu toate?...

Jelania creștea deja pe notele revoltei și risca să ajungă țipăt.

Lovitura veni scurt, în forță, trosni înfundat, apoi se lăsă liniștea.

– Taci, că ne-aud vecinii! Taci dacă nu vrei mai multe...

Și bărbatul trecu neguros către dormitor. În urma lui, Dora rămase îngenușată pe covorașul de pe hol, cu mâinile acoperindu-și tardiv fața. Arsura palmei primite și a umilinței îndurate nu mai lăsau loc senzației de mâncărime dintre omoplați. Dincolo de lacrimi și de valurile negre care-i întunecau gândurile, se ridică în ea șuvoiul de neoprit al vorbelor care să lovească, să muște, să răzbune, să spargă zidurile nedreptății. Se luă după soțul ei cu disperarea tuturor cuvintelor nespuse, fără să mai țină cont de nimic. Însă nu dură decât câteva momente până când se lăsă iar liniștea.

Noaptea trecu încet, ca și alte nopți, acoperind cu întuneric tot ce mai rămăsese din gândurile ei, involburate ca un ocean turbat. Ce era de făcut? Dincolo de situația imposibil de tolerat, trebuia să se gândească la copii, la familia ei, la imaginea lor în lume. O copleși iar sentimentul că e zdrobită sub un munte de ruine, care-i tăiau respirația.

Prin perdeaua vapoasă se strecurau primele raze ale dimineții. De data aceasta, avea ochii deschiși, așteptându-le ca pe semnul eliberării. Se ridică din pat, de pe marginea pe care se ghemuise, ca să fie cât mai departe de el, și-și strecură picioarele înghețate în papuci. Amorțită, se târî către bucătărie, deschizând și închizând fără zgomot ușile în urma ei.

Mirosul de busuioc nu-i mai aduse bucurie. Spațiul îngust al bucătăriei, între plită și masa micuță, nu-i mai oferea siguranță. Foșnetul abia perceptibil al apei care fierbea în ibric, așteptând pulberea aromată a cafelei, nu-i mai aducea speranța unei zile perfecte. Măcar să hrănească pe micuți și pe urmă... o mai vedea!

Pe holișor se auziră pași fermi. Se strânse toată, mică, aproape prăbușită în ea însăși, ca și când ar urma lovitura finală. Dar aceasta nu veni.

În fața ei, Titel stătea șocat, albit complet la față, cu ochii ieșiți din orbite, privind-o ca și cum și-ar fi pierdut complet uzul rațiunii. Cămașa de pijama cu dungulițe albastre și argintii era muiată pe jumătate într-o baltă de sânge, ținea între degetele strânse cu disperare un mănunchi de pene lungi, albe strălucitoare, și ele acoperite de pete roșii, din care picurau pe covor stropi. Glasul îi pierise cu totul, răsuflarea abia își făcea loc din pieptul congestionat. Ridică mâna, tremurând ca o frunză, cu degetele rășchirate, încremenite într-un gest pe care femeia nu reușea să-l înțeleagă. Se răsuci complet spre el, studiindu-i figura înlemnită de spaime iraționale, și văzu pe obrazul lui palid umbra uriașă, arcuită și autoritară. Încercă să facă un pas spre el și auzi în spatele ei foșnetul de pene. Simți că nu mai are loc între plită și măsuță și, instinctiv, se scutură și întoarse capul să vadă ce o împiedică.

Din cămașa de noapte plină de sânge, spartă în dreptul omoplaților, se ridicau din oasele și din carnea ei aripi uriașe, acoperind fereastra și luminând ca argintul, în razele acelei dimineți de toamnă precocă.

Nu peste multe ore, vecina de la etajul trei urmărea cu mâna la gură echipajele de Poliție și Salvare care ridicaseră, într-un fel de prelată neagră, atât de injustă, corpul unei tinere femei ucise la ei în bloc și pe soțul criminal, care-și pierduse mințile, legat fedeleș într-o cămașă de forță care-i trăda destinul.

Nicolae Schițco

Șoapte la poarta cuvântului Rapsodie Sofiană

Îmi vine greu să apreciez cine a influențat mai mult educația mea – părinții, familia, școala, biblioteca (da, da! cărțile!), satul, universitatea, colegii de muncă, prietenii, oamenii pe care i-am întâlnit, viața, în fine! Oarecum, toți laolaltă întregesc fondul de aur al sufletului meu! Dar să definesc: pedestalul vieții mele l-au consolidat părinții, școala și cartea!

Anii petrecuți la Sofia, în satul copilăriei și adolescenței, timpul derulat alături de trăitorii acestei extraordinare așezări, a înăvuițit memoria cu chipuri și momente impresionante, iar cromatica ei a (cu)prins cele mai miraculoase culori. Și, partea cea mai bună în această poveste – oamenii! Suflete mari cât o lume! Plini de viață, blajini și ironici, înțelepți și șmecheroși în bunătatea lor! Conversațiile dintre ei erau o carte deschisă despre trai. Atât de amuzante prin simplitatea lor și, totodată, de bună învățătură dialogurile acestor oameni ai gliei. Bunăoară, cel al tatălui meu, care scotea apă pe parcursul a vre-o două ore din fântâna adâncă de 14 metri, împărțită de gard în jumătate – pentru a avea acces la ea stăpânii și trecătorii – cu cei care băteau drumul pe alături: – Bună ziua! Ce faci, vecine? – Mulțumim, umplu butoaiele cu apă; – Bună, bade Ion! Ce, trebăluiești? – Lucrez; – La apă, cumetre? – La apă, bade; până ajungea prietenul să-l ispitească: – Noroc! Cu ce te ocupi? – Număr vrăbiile!, răspundea tata. – Lasă și tu gluma! Văd eu că scoți apă din fântână!

Din vorbele cunoscute de-a binelea, trase parcă la indigo, descopeream atâtea caractere! Binevoitori erau oamenii, și sociabili! Omenia, aici, în sat, nicicând nu s-a ascuns sub umbrela indiferenței!

Sâmbăta, spre seară, atunci când în gospodărie toate erau puse la cale, noi, copiii, spălați, pieptănați cu un pieptene de os, amețiți de mirosul pâinii și plăcintelor numai, numai scoase din cuptor, adormeam fericiți în așteptarea zilei de mâine: ziua de Duminică! Pentru că lumea atașată de țarină, deprinsă a o corcoli tot anul, are într-o săptămână de muncă o singură zi de odihnă. Oamenii satului (meu) au avut în suflet și au păstrat o Duminică, a fiecăruia din ei aparte – cu frământările personale – și una care aparține tuturor – plină de fericire și tihnă comună! Plugarii satului, chiar și în timpuri grele, au pus capul în jug, dar fără al apleca, nicicând. Și au făurit viață! Au gândit mai mult decât au vorbit! Și au muncit din toate puterile – mai mult decât au sperat! Iernile, așezate în satul copilăriei, erau stăpâne peste anotimp. Neaua însă, vrăvuită până în vârful

gardului, se afla sub vraja ritmului domol al gândului, liniștii, cuminenței și veșniciei satului. Nu era nicio duminică să nu fie o Duminică!

Era ziua în care, în special de mari sărbători – Crăciunul, Paștele, Hramul – noi, copiii, ne primeneam cu straie noi. Dintre toate duminicile, cele din copilărie, au fost, poate, cele mai fericite. Sărbătoarea care avea aromă de duminică, o realitate care ne-a întărit aripile!

Aceste sărbători au știut să ne sprijine mereu – minunatele Duminici ale sufletului, rapsodii cu mireasmă de copilărie!

Îmblânzirea mielului

Anotimpurile, fiecare în parte, splendide mărgăritare ale anului, obișnuiesc, odată cu venirea lor, să cucerească simțirile prin simplitatea farmecului și prospețimea noului vechi – cel fără de sfârșit! Nu-ți poți imagina o primăvară păgubită de feeria explozivă a florilor, de zumzetul albinelor, de (re)venirea păsărilor migratoare și trilul lor zglobiu! Vara te cucerește cu parfumul îmbietor al florilor de tei, de salcâm și multitudinea de culori ale câmpiilor! Sezonul toamnei, mai așteptat de plugari, o bucurie care, încet-încet, se transformă într-un dangăt nostalgic, oarecum dătător de viață, reliefează o paletă de culori mai pale, însă, la fel de vii. Apoi, mândra iarnă – dalbă mireasă – vine să pună capăt unui ciclu agricol, să încheie anul calendaristic și să inaugureze un fâgaș nou! Aceste metamorfoze ale anului – simplă Cântare a Cântărilor și o nepretențioasă Poezie a Poeziilor!

În copilăria mea, serile lungi de iarnă miroseau a feerie. Casele adunau grijile, bucuriile și speranțele oamenilor! Soba (și vatra), mândră că a grădărit în jurul său întreaga familie, emana o tihnă nerăbdătoare să înnaripeze dorurile celor din casă. Acest anotimp al marii sărbători creștine – Crăciunul, al Colindei și Uratului – datini așteptate și de copii, și de mături – un adevăr pur însălat cu mireasmă de gutui, un rost pentru oamenii locului, care, în timp, au exercitat o influență semnificativă asupra spiritului neamului, creând o cultură de netăgăduit.

Paralel, vremurile au înfiripat obiceiuri, mai rar organizate, râvnite la fel de mult. Iarna îmbrățișa și o altă petrecere – Șezătoarea! O serbare, cu rădăcini sănătoase în conștiința și demnitatea colectivă, care îmbina munca cu odihna, un anotimp în care plugarii dăruiesc pământului o clipă de răgaz, iar natura le oferă puțină vreme de a-și reface forțele. Strălucitoarele petreceri poșteau neamurile, cumetrii, vecinii să ia parte la scărmanarea sau toarcerea lânii, la alegerea firelor pentru țesutul covoarelor, rumbelor, păretarelor, și care, în mod concomitent, sprijineau cuvintele și gândurile, încununau serile cu povești, cântece și glume! Pentru oamenii satului, aceste simple îndeletniciri au devenit o filosofie a elementului material, neschimbător, veșnic ca existența, pe care ei au ambiționat să-l îmbrace în haina simțămintelor. Munca și cântul au devenit un tot întreg: – *S-a dus cucul de pe-aici, Și și-a lăsat puii mici, I-a lăsat pe o tulpină, Să-i crească mamă străină...*, apoi: – *Liliac, mare rotat, Cu bădița l-am udat...* – o tristețe melancolică ce unea sufletele în simțirile vieții, care elogia o viață înflorită în muncă. Tot de aici, din

acele seri vioaie, cu râsete zgomotoase, am obișnuit să înțelegem tâlcul glumei, anecdotei. Unul s-a întipărit în memorie: În timpul slujbei, în biserică, un surd aruncă o privire peste umăr și caută îndelung spre un tip fâlcos, cu buzele cărnoase făcute cordică, se mai uită o dată, apoi se răsuțește spre el și cu o scurtă îl lipește de perete: – Nu șuiera, bă, în biserică! Nouă, copiilor, ni se permitea, un timp, hârjoneala, să ascultăm vorbele invitaților, dar, odată cu lăsarea amurgului, eram poftiți la culcare – fără a zice nici cârc!...Spre dimineață, când tata își petrecea oaspeții, mereu auzeam îndemnul: – Sâmbătă, cumetrilor, vă poftim la noi la șezătoare!

Șezătorile – stări ale sufletului binevoitor –, în vâltoarea vremurilor, au plecat fără să îmbătrânească. Sau, poate, s-au pierdut odată cu copilăria noastră, cu tinerețea părinților. Fenomene care ne-au convins că suntem cineva doar împreună, că bucuria vieții este și poate fi trăită cât o viață de om – un triumf al sufletului și al nesfârșitului bunăvoinței! Acești oameni au făurit existența atât de intens, încât viața nu avea loc și vreme să-i dezamăgească.

Sătenii și copilăria noastră au rămas acasă, dar mereu prezenți în inimile noastre! Ei nu au obosit să dăruiască din lumina bunătații lor, pentru că ei și-au intuit rostul și locul lor în viață. Pentru că ei, descoperind lumea, au reușind să se cunoască pe sine și să educe feciorilor și fiicelor sale demnitatea de Om!

Acum, în plină primăvară, alte germinații admirabil de pure ne copleșesc amintirile...

Desprindere din fir

A fost să fie darul mare, odată ce am urcat în trenul vieții anume în gara copilăriei, îndemnat de viață să o descopăr – prin urma ei lăsată peste timp și prin succedarea lui în ochiurile trenului – din nimicul cunoașterii (mari), din întâile răsăriri de soare, să deprind a savura clarul de lună și atunci când stelele se sărutau în spatele norilor. Oricum, eram un călător sânguincios și deprindeam a susține efortul de a învăța și a înțelege rostul umbrelor și luminilor, de a memora tristețile și bucuriile cunoașterii, dăruite în parte de fiecare următoare stație. Până la urmă am descoperit savoarea călătoriei, bucuria de fiecare călător – pribeag la fel în această dimensiune a existenței – și, o da! că apreciez lucrurile, faptele, cuvintele și gândurile sufletului.

Doar stațiile au trecut (s-au stins) într-un fel pe alături. Însă magia lor persistă – și până în prezent simt mireasma, prospețimea, firescul despărțirii de ele, primii fiori înaripați de șoapta și aroma buzelor flămânde de coacere grăbită. Atât că memoria nu m-a trădat. Și simțămintele trăite de-a valma în fericire și melancolie.

Am obișnuit să răbd bucuriile mele, să iert slăbiciunile caracterelor. Am știut că atunci când îți este frică, îți este dor de mama – alături să fie și să-i simți mâna, iar când eram bărbat, rar îmi aminteam de tata. Dar de rostul faptelor mereu mă sfătuiam cu el. Abia mult prea încoace am simțit sprijinul lor constant.

Un lucru am descoperit: melodia existenței necesita a fi învățată, iar dacă vrei să te miști, mergi în trenul omeniei. Viața întotdeauna sprijină mișcarea! Este fericirea de a fi cu ea – până la ultima ei îmbrățișare în ultima stație în această minunată călătorie.

George D. Piteș

Comunicările

Este o după amiază fierbinte de vară. Soarele dogorește cu putere. Un vânt amăgitor umflă perdelele de la ferestrele camerei unde m-am refugiat după un duș rece. Stau întins pe pat, cu mâinile aruncate neglijent în lături, cu ochii larg deschiși, zâmbind gândurilor de peste zi, pe care încerc să mi le ordonez cronologic. Cred că asta e tot ce-mi mai puteam dori la acea oră. Dar...

Dintr-o dată un țârâit strident rupe vraja binecuvântată a acelei frumoase după-amiezi.

– Cine, Dumnezeu, o mai fi la ora asta?

Mă uit la ceas. Cinci și treisprezece minute.

– Na! Poftim oră de vizită!

Simt că-mi cresc gheare, iar din ochi îmi sar scântei. Soneria de la ușă insistă să mă calce pe nervi.

– Da!... Imediat!...

Trag la repezeală ceva pe mine și deschid ușa bombănind.

Din prag mă învăluie, cu o privire demobilizatoare, o ingenuă de vreo douăzeci și cinci de ani, care, urmărindu-mă din spatele unor ochelari imenși, de vedere, lasă vinovat capul într-o parte, ridică din umeri și roșește destul de expresiv. Își drege puțin vocea și, dându-și cu părerea că a făcut destule pentru a mă cuceri, își pune în funcțiune artileria grea și mă onorează cu o voce cu care, pur și simplu, mă desființează.

– Hm... Tovarășul Frunză?

– Da, eu sunt... îi răspund puțin încurcat, neștiind de ce.

Dumnezeu îmi trimisese un așa inger de fată la ușă și mai ales, neștiind de ce Dumnezeu n-o fi aflat până acum că sunt însurat.

– Știți, eu sunt de la Primăria Municipiului... Am venit la dumneavoastră să vă predau Comunicările pentru contribuția în muncă a locatarilor din blocul în care locuiți. Dumneavoastră, în calitate de Șef de scară...

Ingenua roșește din nou, de data asta foarte convingător.

– Da, știu despre ce este vorba. Intrați! Poftiți în sufragerie!... Faceți-vă comodă!...

Pentru o clipă m-am gândit că, dacă se face mai comodă decât era îmbrăcată, sigur n-o mai lasam să plece și ajungeam și la divorț cu nevastă-mea.

– Îmi cer scuze că vă deranjez, dar, vedeți dumneavoastră, munca noastră este foarte complexă și ingrată. Sunt oameni și oameni. Nu toți înțeleg despre ce este vorba și, ca să nu ne alegem cu capetele sparte... apelăm și noi la șefii de scară... Prin amabilitatea acestora Comunicările trebuie să ajungă la cei interesați. Știți, cred, ce spune Legea nr. 1 din 1985 cu privire la plata contribuției în bani și a contribuției în muncă: „fiecare

cetățean, apt de muncă, în vârstă de peste optsprezece ani, trebuie să...”

– Știu, știu, știu... o întrerup nepoliticos, supărat pe soarta care i-a pus în gură aceste fraze, în locul altora mult mai demne și în deplină concordanță cu frumusețea ei răpitoare. „Fiecare cetățean... bla, bla, bla... trebuie să presteze câte șase zile de muncă pentru înfrumusețarea orașului, iar dacă nu le poate presta fizic, să contribuie cu suma de...” Și mai știu că locatarii blocului nostru sunt repartizați la Baza de agrement a orașului, iar dacă sunt lucrări aprobate de Consiliul Municipal, zilele muncă se pot executa și în cadrul Asociației de Locatari, adică în jurul blocurilor noastre de locuit...

– Chiar așa! se înveselește ingenua. De unde știți?

– Păi, de la cei care le-au „efectuat” deja.

– Aha! Deci vă va fi foarte ușor să-i lămurii pe tovarășii care... că în caz contrar, adică, dacă nu au o adeverință care să ateste efectuarea acestor zile muncă, contravaloarea lor se va reține din salariu prin poprire directă. Și la o sută douăzeci de lei ziua muncă, adică șapte sute douăzeci de lei, cât fac cele șase zile-muncă, la un salariu mediu de două mii opt sute de lei lunar, zău că nu este un lucru prea plăcut.

– Aveți perfectă dreptate, dar și eu știu că dacă aceste zile-muncă s-ar presta în mod corect și de către toți locuitorii municipiului, acesta ar arăta mai ceva ca o grădină.

– Vai, dar cum vă permiteți domnule? sare de la locul ei ingenua, aruncând priviri speriate în jur, probabil în căutarea unui suport moral în deblocarea negocierilor.

– Mă scuzați! Probabil, căldura de afară este de vină... încerc s-o temperez pe tigroaica de la Municipiu care stătea la pândă cu ghearele scoase din teci. O cafea?

– N-aș refuza, se înmoaie tânăra, deși n-aș vrea să...

– Vă rog, este plăcerea mea! Am Wiener original...

Ies din sufragerie adăugând ca pentru mine.

„Bine c-am dres-o. Cu deșteapta asta, puteam să ajung direct la Județana de Partid. Mă păștea un dosar penal de nu mă mai făceam bine, câte zile mai aveam de trăit...”

Revin în sufragerie peste câteva minute, cu cafeaua aburind.

– Pot să-mi aprind și o țigară? mă interpelează tânăra cu o privire superioară, onorându-mă totuși cu un zâmbet plin de înțelegere. La o cafea bună merge și o țigară bună, nu?

Tânăra scoate din geantă un pachet de B.T. și-l pune pe masă.

– Vă rog!

– Îmi pare rău, dar nu fumez! Fumați, nu mă deranjează!

Ingenua coboară pe pământ, își aprinde cu gesturi de cunoscătoare o țigară, trage fumul adânc în piept și mă fixează ca o demnă angajată a Consiliului Municipal.

– Pentru operativitate, aduceți-mi vă rog și „Cartea de Imobil”. Sper că este adusă la zi și verificată și de organele de miliție. Doar așa vă pot completa și preda Comunicările în cauză.

– Totul este în ordine, domnișoară. Dar, încă n-am aflat cu cine am plăcerea să stau de vorbă.

– Îmi cer scuze!

Tânăra care nu mai părea atât de ingenuă, se ridică în picioare și-mi întinde mâna protocolar.

– Dovadă... Lizica Dovadă... De la Primărie...

Îmi strânge mâna cu simț de răspundere de parcă ar vrea să-mi spună „Noroc, măi tovarășe!” Nu mă formalizez și intru în joc, înclinându-mă fără însă a-i săruta mâna. Devenise definitiv pământeasă.

Lizica, după ce renunță, destul de ușor, la bujorii din obrăjori, își așează cu gesturi elegante ochelarii pe nas și, sorbind preocupată din cafea, își aprinde încă o țigară.

– Deci să începem, nu?

– Vă rog, domnișoară!

– Mă scuzați, doamnă! mă pune Lizica la punct arătându-mi degetele lungi și trandafirii, pline de inele de valoare, printre care îmi atrase atenția și o verighetă de vreo zece grame, cu model.

Fluier admirativ nerezând să-mi ascund prea bine tonul ironic al mimicii, ce mă caracterizează când cineva încearcă să epateze. Tânăra insistă.

– Și să știți că am și un băiețel de doi ani.

– Să vă trăiască! Felicitări! Sper să semene cu mama lui... încerc eu s-o gădă la coarda sensibilă.

După alte schimburi de amabilități deja formale, ne hotărâm să trecem și la plictisitorul subiect, de fapt, obiectivul principal al vizitei frumoasei Lizica de la Primărie.

– Așaa! Deci, apartamentul numărul unu... începe tânăra, răsfoind formularele.

– Tovarășul Benone Rotunjescu.

– Cuu? Șeful de sală de la Restaurantul „Bucegi”?

– Da. Chiar el.

– E clar. V-am salvat. Îi predau personal Comunicarea, gata șampilată, dimineată la restaurant. Știți, e văr de-al treilea cu soțul meu și mai acceptăm, din când în când, invitațiile lui la restaurant. Face cinste, așa, ca din partea casei. Merită atâta atenție, nu? Cum să se ducă el la lopată?

– Aveți dreptate! Săracul de el... îi cânt eu în strună.

– Apartamentul doi?

– Familia Elvira și Anton Biban.

– Doamna Elvira nu este cumva vânzătoare la raionul de pantofi de damă de la supermagazinul „Muntenia”?

– Ba da.

– Ei, asta-i bună! Păi, dacă-i dau eu Comunicarea aranjată, mă fac și eu cu o pereche de pantofi mai de doamne-ajută, nu? chicotește Lizica satisfăcută. Apartamentul trei?

– Familia Marițica și Leonida Țintă.

– Ha, ha, ha! Exact prietenii mei unde mergem să mai vedem câte un film bun la video. Păi nu mi-ar închide ușa-n nas, dacă-i trimit la sapă? Zău că nu se face! Următorul!

– Apartamentul patru. Familia Monica și Iulian Frunză, adică subsemnatul.

– Aha!...

Lizica stă câteva clipe pe gânduri și ridică din umeri, parcă ar vrea să spună: „Ce să-ți fac? Asta e!”

– Semnați de primire și puneți data primirii comunicării! Aveți de prestat douăsprezece zile-muncă la Baza de Agreement împreună cu soția. Atenție, numai în luna august! După întâi septembrie se percep banii pentru zilele neprestate. E clar?

Lizica îmi dădu Comunicările și detaliile de rigoare privind preocupată în hârtiile ei și bătând tactul cu pixul în masă, de frică să nu se bălbaie, dacă cumva aș fi avut îndrăzneala s-o întrerup.

– Apartamentul cinci?

– Familia Ofelia și Aron Arvunescu de la ziarul local.

– Adică exact omul care s-a preocupat de verificarea lucrărilor mele literare și mi-a publicat în ziarul local, mai multe poezii închinat partidului și bravului nostru conducător. O, Doamne! Ce om! Trec mâine pe la ziar, îi mai predau câteva lucrări să mi le publice și... gata cu Comunicarea. Tovarășul Arvunescu este om de litere, nu de târnăcop, tovarășe... Ce naiba! Următorul?

– Apartamentul șase. Familia Candida și Florian Trâmbițeanu.

– Ia uite, domnule, peste cine dau! Nea Florică, șeful lui Victor, soțul meu. Țsta nu e om cu care să te înțelegi, domnule. Trebuie să-l iei tare. Îi arată Victor, Comunicarea semnată și parafată și... plecăm o săptămână pe munte. Doar așa trebuie lucrat cu oameni ca nea Florică. Altfel nu-i om rău, să știți! Următorul?

– Apartamentul șapte. Familia Filofteia și Apostol Mălaimare, de la...

Lizica sare speriată în picioare.

– Mai încet! Tovarășul este secretar doi cu propaganda la Municipiu. Trec eu pe la dumnealui, că și așa vreau să fac un schimb de apartamente. De, acum suntem trei persoane. Nu ne-ar strica un apartament cu patru camere mai în centru, nu?

– Aveți dreptate, o căinez eu. Eu o duc foarte bine: cinci persoane în două camere. Dar, ce să-i faci? Eu nu sunt decât un amărât de profesor. Mai întâi trebuie să ne ocupăm de tovarășii...

Lizica se face roșie ca sfecla, se încruntă și o simt fremătând nervos pe scaun. Râd de unul singur stăpân pe situație. Tânăra doamnă își aprinde apoi o țigară și pufăie bătând din picior și privind pe fereastră, preocupată doar de gândurile ei ucigăse. Își revine însă destul de repede și aranjându-și părul pe frunte cu mâinile tremurânde îmi zâmbește complice.

– Continuăm?

– Da, vă rog! Apartamentul opt. Familia Zamfira și Viziru Busuioc. Șeful Fermei Zootehnice din Râpele, mă simt obligat să adaug.

– Îl cunosc. Cu comunicarea asta îmi umplu congelatorul. Păi, cum crede dumnealui că se scapă de lopată, pedalează Lizica pe aceeași temă, fără să-i mai pese de opiniile mele.

Oftez privind ca la o altă arătare, la frumoasa și descurcăreța mea interlocutoare.

– Apartamentul nouă. Familia maior Lelia și Traian Ciocoiu, de la Serviciul Circulație din cadrul Miliției Județene.

– Adică exact tovarășul Ciocoiu cu care trebuie să dau examenul pentru carnetul de conducere auto, peste două săptămâni? Domnule, mai bine de atât, nici că se putea! Am carnetul ca și luat, nu? Mai departe!

– Păi, familia Zenovia și Mihai Ortac de la zece.

– Țsta cine mai e?

– Profesorul de istorie de la...

– Nu mă interesează! Dați-i, vă rog, Comunicarea! Să semneze de primire, să pună data și păstrați cuponul pentru a mi-l preda înapoi! Următorul?

– Apartamentul unsprezece. Familia Camelia și Salomir Buleandră.

– Adică Arhitectul-Șef al Municipiului nostru, nu? Îmi termină ideea Lizica.

– Exact!

– E clar. Îl rezolv eu. Păi, tovarășul se ocupă de aprobarea sistematizării municipiului nostru, nu de dat cu lopata. E o diferență, nu?

– Foarte mare, îi fac cu ochiul complice, delimitând în aer o distanță enormă cu mâinile întinse lateral.

– Următorul! decretează Lizica, marțial.

– Apartamentul doisprezece. Familia Ortansa și Axinte Deliu.

– Cel care este Șef de Serviciu la Desfacere Combustibili la Peco? Cred că pot face schimb: Comunicarea rezolvată, contra o cartelă de benzină pe tot anul. Douăzeci de litri de benzină în plus pe lună se cunoaște și chiar este necesar, nu?

– Apartamentul treisprezece. Familia Ecaterina și Zăhărel Vintilescu.

– Atenție, teren minat! zâmbi confuz Lizica. Tovarășul lucrează la pașapoarte, nu?

– Ba da.

– Asta înseamnă că în două săptămâni pot pleca în circuit prin țările socialiste cu Dacia proprie. Cine să mă ajute? Mai vedeam eu Ungaria, Cehoslovacia, R.D.G.-ul, Polonia, dacă nu era tovarășul Vintilescu?

– Cu siguranță că nu!

– Păi vedeți? Mai departe!

– Apartamentul paisprezece. Tovarășa Agripina Vameșu, secretara tovarășului Prim Secretar de Partid... o ajutai fără nici o tragere de inimă.

– Sst! Știi foarte bine cine este tovarășa. Păi, ziceți și dumneavoastră, este dumneaei, cu atâtea probleme pe cap, de dimineată până noaptea, în stare să...

– Mai ales când o aduce obosită frântă, săraca de ea, seara târziu, mașina tovarășului Prim...

– Eh, ce să-i faci? Nu oricine este făcut pentru o meserie așa de grea. E de compătimit să știți. Toată ziua telefoane, reclamații, oameni care vin, oameni care pleacă, protocoale, audiențe... Dar ce vă spun eu? Balamuc nu alta. Mai departe!

– Apartamentul cincisprezece. Familia Zănica și Pantelimon Clondir.

– Aa... sare de la locul ei, ca mușcată de șarpe, Lizica. Tovarășul Clondir care îl meditează la matematică pe fratele meu. Păi, tovarășul profesor trebuie să se ocupe de treburi mai importante, ca de exemplu, să mediteze speranțele noastre de mâine, nu să.. N-o să-l trimitem noi la săpat șanțuri! Nu cadrează! Tovarășul care este o persoană de văză, care duce mai departe, cu pregătirea și implicarea lui, tradiția școlii rămânești de matematică... Nu se face! Mă ocup eu de asta. Altul!

– Familia Natașa și Vladimir Pungă, de la șaisprezece.

– Ia uite domnule, pe cine avem aici? Pe tovarășul avocat al colegei și prietenei mele, Nina, care tocmai divorțează. A dus-o rău cu bărbatu-său. O bătea, bea, pe deasupra mai era și mare fustangiu... Ajunsese să aducă femeii de pe stradă să facă dragoste cu ele în apartament, de față cu soția... O pramatie, ce mai! Bine c-a scăpat de el. Chiar ea m-a rugat s-o ajut cu Comunicarea tovarășului avocat. Trebuie, nu? Următorul?

– Familia Cireșica și Sebastian Migdalovici de la șaptesprezece.

Lizica roșește din nou, fără să vrea.

– Este cumva doctorul dumneavoastră curant? Îndrăznesc cu voce joasă, bănuind ce va urma.

– Da... Cu tovarășul doctor l-am născut pe Rafael. Tot la dânsul merg periodic la control. Are niște mâini atât de fine, Doamne! Gândiți-vă și dumneavoastră, cu mâinile acelea cu care consultă să tragă la...

– Doamne, câtă dreptate aveți... o persiflai fără să vreau. La optsprezece, familia Iozefina și Horia Cimpoi. El are un picior în ghips. Lucrează în Uzina Mare, la secția de montaj general și a suferit un accident de muncă. I-a căzut o piesă grea pe picior. Nu cred că poate să...

Lizica mă întrerupe brutal.

– Și ce dacă? Ce-ar însemna, dacă toată lumea...? Asta-i acum. Să se descurce! Plătește și el pe cineva să-i facă zilele-muncă și gata. Altul!

– Apartamentul nouăsprezece. Familia Fănica și Cantemir Sprințaru.

– A, ce plăcere! Tovarășa Fănica lucrează la Circa Financiară. Dânsa se ocupă de primirea situațiilor de la noi și de urmărirea popririilor pe salariu stabilite de Consiliul Municipal. E rezolvată. Următorul apartament!

– Apartamentul douăzeci. Familia Floarea și Spirache Bulgăre.

– Cel care joacă table, toată ziua, cu tata? Cel care-l bate mereu pe tata? Las' că-i arăt eu lui! Mă duc să-i flutur Comunicarea pe la nas și trei luni l-am asigurat pe tata... N-o să mai piardă nici măcar o linie. O să-l văd și eu o dată fericit pe tata. Sper să nu se

supere pentru micuțul nostru aranjament.

Lizica își frecă mâinile satisfăcută.

– Da, vă rog! Următorul!

– Familia Ioana și Stan Lită, de la douăzeci și unu. Lucrează la „Service Auto Dacia”, o ajutați ca să mai economisesc ceva timp.

– Și la care am mașina pentru verificări și mici remedieri în vederea pregătirii ei pentru marea încercare: excursia peste hotare. Cel care-mi tot spune că n-ar avea curajul să plece în excursie cu așa mașină și că i-ar trebui cel puțin o lună s-o pună pe picioare... Gata, l-am prins. Nu mai scapă! De mâine la mașina mea vor lucra cel puțin cinci meseriași. Ascultați-mă ce vă spun! Peste zece zile pot pleca în siguranță cu mașina mea și garantez că voi avea cea mai frumoasă și mai sigură mașină! Când vrea, nenea Stan știe să facă orice și găsește orice. Trebuie numai puțin stimulat... nu?

– Asta, cam așa este. La douăzeci și doi, stă familia Floarea și Gheorghe Castravete. Amândoi lucrează la Uzina Mare, el ca lăcătuș, ea ca dispecer.

– Foarte bine, foarte bine! Luați Comunicările, vă rog, și-mi aduceți cuponul cu semnătura și data! Mai departe!

– Știu. Am învățat lecția. La douăzeci și trei, familia Evdochia și Boris Vișinescu.

– Evdochia și Boris, verii mei? Luna asta e ziua lui Boris. Trebuie să-i fac și eu un cadou frumos, nu? Cu ocazia asta scap și eu mai ușor...

– La douăzeci și patru stă familia Maria și Grigore Scorțaru. El maistru militar, ea asistentă la Spitalul Județean.

– N-are a face! Dați-le și lor Comunicările! Altul la rând!

– Păi, gata! Blocul nostru are doar douăzeci și patru de apartamente.

– Ia uite ce repede le-am făcut! Grozav! I-am terminat pe toți, în mai puțin de o oră. Ia să vedem câți au rămas să-i anunțați dumneavoastră?

– Cinci... Apartamentul patru: Frunză, adică eu, șeful de scară; apartamentul zece: Ortac; apartamentul optsprezece: Cimpoi; apartamentul douăzeci și doi: Castravete; apartamentul douăzeci și patru: Scorțaru...

– Am notat. Mulțumesc tovarășe Frunză! V-am făcut dator, nu? Vedeți cât v-am ușurat munca, de câte Comunicări v-am scăpat?

– A, da, n-am ce zice! Mulțumesc mult! Ce m-aș fi făcut eu fără ajutorul dumneavoastră?

Lizica prinde din zbor ironia, parează cochet, fluturându-și frumoasele bucle blonde și zâmbindu-mi cu subînțeles cu toată fața, uitând să mai roșească, bine ascunsă în spatele ochelarilor ei mari, de vedere.

– Ați fi trimis la lopată douăzeci și patru de familii, dar ne-ați fi aruncat efectiv din schemă pe noi, umilii păzitori ai legalității de la Consiliul Municipal. Ar fi fost foarte dureros. Așa, toată lumea va fi mulțumită. Vă asigur! Vă aștept zilele astea pe la Primărie cu cupoanele. E-n ordine?

– Cu mare plăcere! De fapt, e rândul dumneavoastră să dați o cafea bună... Wiener original, dacă se poate...

Răutatea îmi scapă fără să vreau, dar își atinse din plin ținta. Ochii tinerei doamne, tovarășă de nădejde la Primăria Municipiului nostru, care trebuia înfrumusețat prin munca voluntară a tuturor locuitorilor lui, aruncară spre mine flăcări ucigașe, în timp ce unghiile i se înfipseră adânc în carne. Încordată ca un arc, ce abia aștepta să mă împroaște cu săgețile lui otrăvite, se retrase doi pași, ca o felină încolțită, care-și pregătește atacul...

Brusc, frumoasa ingenuă îmi întoarse spatele, fără să-mi mai răspundă la salut, lăsându-mă în brațele spinoase ale deznădejdii să sufăr în tăcere...

M-am născut pentru a trăi emoția, libertatea de a fi Eu însumi, originalul Eului, nu copia unui Eu

„Îmi plac oamenii cu o singură față, Tu ești unul dintre Ei”

Pe coperta timpului dăruiesc un autograf noului început de roman, e pictat cu penelul minții, e „desenat” cu penița înmuiată în cerneala lacrimilor de dor, e scris cu fantezia unui scorpion nonconformist. E primul eseu dintr-un carusel al Eului rebel, face parte din mine, din povestea vieții pline de iubire.

– Cine sunt Eu pe tabla de șah a existenței?

– Ei bine, un simbol al cuvântului, o sculptură într-un copac al vieții, un timp...

Mă hrănesc cu iubire, scriu prin harul ei, sunt o particulă dintr-o fire, un ecou dintr-o (ne) murire. Sunt bobul de nisip din clepsidra timpului, din curgerea unui Eu, o trecere liniștită printr-un curcubeu. Trăiesc fiecare culoare, sunt în fiecare cuvânt și mă știu prin ruga către Cel Sfânt. Odihnit pe umărul cerului mă închin Bunului Dumnezeu și-i sunt recunoscător pentru dragostea Lui, pentru tot ce-mi dăruiește în câmpia vieții. Reverență pentru femeia destinului, pentru mâna care mă ține strâns legat de ciclul ireversibil al vieții. Dinspre ne nimeni spre mine emoția îmi spune pe nume, e chemarea care vine în pași de dans spre nonconformistul din astă lume.

– Cine-mi este partenera de dans?

– Viața, femeia din simplitatea prezentului Eu.

Pe prispa destinului e primăvară de-a binelea, trăiesc cu smerenie Sărbătorile Pascale și le rescriu pe pânza sufletului. Te chem în culoare, te pictez în nuanțele pastelate ale anotimpului iubirii, e hora din „bătătura” casei din poveste. Împreună vom sta pe banca zorilor și vom depăna amintiri din trecerea noastră, totu-i precum o elegie, un clinchet de clopoțel.

– Îți mai amintești de întâiul sărut sau de prima „lecție” de dragoste pe care am învățat-o într-o zi de Mai?

– Cum aș putea să uit focul inimii, jarul trupului, bucuria momentului, nonconformist rebel...!

Mi-a plecat gândul într-o călătorie (ne)imaginară, parcă a fost ieri, într-o vară legendară, într-un concert al florilor de câmp dintr-o coroniță legendară. Privesc fotografia momentului, sărutul clipei e încrustat pe inima-mi fragilă, lacrima sensibilității a rămas, pentru totdeauna, gaj pe sufletul bonom. Câtă fantezie poate fi în sufletele pereche, în divinele poezii...! Pe geana înserării îmi e dor de mine din vremurile apuse pe la chindie.

– E melancolia primăverii sau nostalgia verii?

– Nici nu știu ce să-mi răspund, am trecut dincoace de mine, sunt dincolo de legământ.

Alerg și tot alerg spre brațele flămânde de pasiune, doar ele știu jocul dragostei, refrenul melodiei de amor. Din când în când mă opresc și admir pozele clipelor, e un album al sensului, al consensului, al dragostei împărtășite într-o primăvară a florilor. Undeva departe e atât de aproape, visul e vis, lumea noastră e însăși povestea mea și a ta, noi suntem ca să fim o poezie dintr-o întâlnire a bucuriei cu o splendidă armonie.

- De unde-mi vii, emoție din elegii?
- Din suflet de poet cu fire albe-n păr, cu vise argintii...!

A trecut o noapte, s-a născut o dimineață, a înflorit un trandafir...

Departa sau aproape sunteți voi, undeva noi, aici este cuvântul din fiecare zi, totu-i cuprins în nisipul clepsidrei care ne tot curge... Azi am înțeles, mai mult ca niciodată, cât de importantă este clipa trăită alături de realitatea visului de pe portativul iubirii din camera de oaspeți a vieții. Îmbrățișarea Ei, a femeii cu gând de polen albastru, e o cunună a florilor din primăvara amorului sublim, sărutul îi este dans, un joc al buzelor senzuale, un autograf pentru eternitate, o (ne)definită cale. Plutesc în imaginație, zborul este (im) perfect, așa cum este lumea sinelui, e însăși reflexia oglinzilor din universul virgin.

- Eu unde sunt, unde mă aflu în paradisul creștin?
- În mâna destinului, acolo în cuprinsul cărții divine a sorții.

Iubesc să trăiesc iubirea, o strâng puternic la piept, o vreau neconținut, asta-mi dă pace, aici și acolo într-un colț de cer. Pe o filă a minții îmi schitez revederea pasională, e un tablou magic, o proiecție a imaginarului într-o viitoare secundă celestă. Eu sunt o clipă, voi rămâne în nisipul clepsidrei, voi curge lin, așa cum degetele mele îți mângâie coapsele, rubensiană femeie, surâs după suspin. Ești răsăritul cuvântului „alin”, bucuria de a fi în libertatea Eului dinspre Eu, ești zâmbetul trăirii, șansa scorpionului de a fi El, un nonconformist, un rebel. Deunăzi te-am visat, făceam ca dragostea să ne fie crez, iubirea legământ, inelul de argint să ne fie cuvânt iar metafora un sfânt jurământ. Ce poveste, ce gând! Prezent în El, în timpul iubirii, mi-am aflat rostul, sensul este dat de profunzimea sentimentelor, regizor ne este răsăritul soarelui dintr-o primăvară a sinelui. Scenografia este semnată de Divinitate, coregraful este însăși Ea, viața dăruită de Creator, de Cel Sfânt, de Rânduitor. Sunt norocosul zodiei, bărbatul unei singure femei, un semn pe o hartă, o „armă” într-un rastel. Cuvântul îmi este ținta, arcușul e parte din firea Eului, e plină tolba cu săgeți, aici în existența mea. Mi-am înțeles rostul și-mi știu locul în lumea metaforei, Ea este Eu în tot ceea ce sunt și în ce scriu. Nimic nu ar fi fără Ea, fără acel Tu care-i al meu, un bun educat de sine, pentru a fi însăși sinele unui Eu. Este atât de frumoasă, iubita mea, crăiasă...! În curând o voi strânge la piept, mirosul parfumului îmi va da forța pentru a deschide năsturele pasiunii, de a săruta sânii pictați cu privirea seducătoare. Pe scena magică se ridică cortina dorinței, trupurile ard în focul pasiunii, dansul e senzațional, nimic nu se poate compara cu dragostea curată.

- Ce ar putea să fie mai frumos decât jocul trupurilor?
- Însăși trupurile „îmbrăcate-n” puritate!

Câtă emoție poate fi în sufletele care simt trăirea! Adeseori mă întreb, unde a stat „pitită” atâta emoție, până acum când argintiul a pus stăpânire pe mine? Nu reușesc să-mi răspund, tot emoția, bat-o vina!

Visez cu ochii deschiși cum va fi revederea în pragul „odăiței” cochete, cum va fi îmbrățișarea Ei, atâtea și atâtea scenarii, idealuri, idei...!

- Nu-i așa că există iubirea?
- Are ochii tăi de foc, împlinirea...

Dansează-mă viață prin iubire, dansează-mă-n metaforele zilelor și-n elegiile serilor, neuitând să-mi fie aproape binele

Deunăzi am scris o altă poveste pe perna patului alb, acolo-i un reazem al cerului pe universul dragostei simțite din „plin”, nu imaginate pe o colă de hârtie, este, pur și simplu, o iubire sfântă, o elegie.

- De unde vine și spre unde merge?

– Din suflet, de acolo respiră, prin trupuri trăiește.

Azi o pictez pe o frunză din amintire, e așezată discret pe șevaletul inimii din dor, are culori din curcubeul Cerului, penelul din eseu, nuanțe de Acolo de Sus, mulțumesc Lui Dumnezeu. Fără El nu aș fi, fără Ea n-aș putea fi o lacrimă a timpului meu, nonconformistul aceluiași Eu. Ieri am trăit zborul, acum îi savurez împlinirea, suntem unul și același, aripa și înălțimea.

– Care este Ea, cine sunt Eu?

– Unul și același Eu.

De sub umbrela cerului privim cu pasiune momentul, clipa șoaptei, a liniștei sufletești, a trăirii-n sfânta noastră pace. Ce poate fi mai tandru decât îmbrățișarea ramurii cu copacul? Privește și spune-mi, am sau nu am dreptate? Aștept răspunsul în scris, el va rămâne într-o pagină de carte.

– Hai, ce aveți a spune, lector de aici, cititor de departe?

– Simplu. Cuvântul se scrie, te scrie pe Tine.

Gândul îmi zboară la „hărmălaia” răsului în hohote din secunde „recreației mari” a respirației trupurilor. „Coboară ușor de acolo din norișor!” – se aude în șoaptă, vocea unui „actor”. Câtă lumină pe chipurile relaxate ale șoaptelor de dor! Câtă „haioșenie” în căutarea „puiucului” care nu e prezent la apel...! Clipe și „nebunii”, iubire și fantezie, e felul nostru de a fi, metaforă, cuvânt, virgulă și punct. Și cum tot ce e frumos se termină, doar pentru o clipă, începe și continuă o altă clipă și, îmi pregătesc rucsacul pentru o cale, Calea Luminii spre destinație, reședința rămânând o filă lângă altă filă, într-o nouă carte.

– Cum să nu zâmbesc în pragul unui capitol început pe „înserate”?

– Ar fi imposibil să nu-mi scriu iubirea, zi de zi, în ecouri și-n șoapte.

Plouă, lacrimile Ei se joacă cu ochii mei, e momentul acela destul de greu, e „lupta” Sinelui cu Sine, nu va fi nici un câștigător, poate Eul se va înțelege pe sine, dintr-o privire, cu Eu. E vremea iubirii, a repetabilei renașteri din primăvara unui „cincinal” divin, un anotimp al vibrației interioare, o perfectă armonie între a fi și este, un concert al unui mugure spre ramul copacului cu sfânta-i umbră.

– Cine poate înțelege iubirea profundă?

– Numai acela care o trăiește, devenind fruct, o pictură pe o frunză.

Zâmbesc și tu vezi, vezi de acolo de departe, verdele stejarului de pe luncă! Râzi cu lacrimi, e felul tău de a arăta iubirea în stare pură, ești tu, lumina de la umbră. Cât de frumoasă-mi ești, Tu știi asta, rămâi aici în patul florilor din hora norilor! Privesc „pe coada ochiului”, așa zici tu, admir trupul mlădios pe care „curge” splendida bluză de mătase, îți acoperă sânii și vocea-mi spune-n șoapte: „îmi veți lipsi până când mă voi întoarce”! Închid ochii și retrăiesc imaginea, e visul împlinit, este tot ceea ce-mi dă „pace”, asta-mi e trăirea, n-am ce face...!

– Spune-mi, ce aș putea face decât să ador ceea ce-mi place?

– Răspunsul e categoric, asta vreau și asta sunt, nonconformist, iubirea-mi este leac, unii ar spune: „știi ceva, este un fleac”!

Emoția mă știe, mă prinde-n horă, și-n cuprinderea ei mă regăsesc în poetul îndrăgostit de metaforă, acolo și aici pe sensul fericirii nemăsurate prin timp.

Iubirea este lumina de pe calea cu același nume...

„Mi-a mers la suflet clipa”, așa-mi spui adeseori, minune din lumină! Trece vremea timpului, tu rămâi bobul de nisip din clepsidra amintirilor nespuse, ești autograful de pe pânza sufletului meu. Cuvintele sunt simple, viața e complexă, sensul ei este dat de iubirea pentru frumos, iubind cu inima totul va trece cu rost, nimic nu-i rătăcit într-un alt și alt răsărit.

– Unde mă aflu de ceva vreme?

– În lumea mea, acolo m-am găsit într-o splendidă lagună.

Căutările au încetat, lupta din sine s-a încheiat, acum sunt luciul apei pe care plutește floarea de nufăr, de un alb imaculat. Mai ieri cugetam pe prispa dinspre apus, siderat de amalgamul neprietenos de nonsensuri care nu-mi dădeau liniște. Mai apoi, de „nicăieri” s-a strecurat prin firida nopții, fericirea deplină, busolă pentru minte și suflet.

– Unde ai fost, Floare de colț?

– Te-am așteptat Mai presus de orice, în colivia din munte, strălucitoare, așa cum spun unii, cum cred alții...

Poți privi înapoi, să nu-ți fie teamă, dincolo de întuneric se ivește soarele, așa cum după noapte ne sărută zorile. E dimineața Eului nonconformist, zorile așteaptă cu roua florilor, cu sărutul buzelor uscate de dor. Pe ecranul minții se proiectează ziua de ieri, o splendidă „nebulă” a trupurilor descătușate, un regal fără egal al pasiunii mistuitoare, un spectacol al senzualității, ceva ce poate fi definit cu un singur cuvânt: realitate. Mă întreb adeseori dacă imaginația poate fi cuprinsă în trăire și răspunsul se lasă așteptat. Mai e luna câștigătoare pentru scorpionul rebel, e floarea din piept, de acolo de la butoniera sinelui, e „lozul” câștigător din anotimpul prezent în sine. Atent cu cei din jurul meu mi-am aflat locul în lumea magică a prozei poetice și, așa, am înțeles iubirea, nu e capricioasă dacă știi să i te dăruiești cu tot Eul. Pe marginea Eului mi-am găsit rostul, are chipul femeii cu „vino-ncoace”, un giuvaier al timpului fugar ajuns pe mâna unui bijutier, o perlă a coroanei, un adevărat mister.

– Ce m-aș face fără zori, fără femeia care-mi place?

– Aș curge nefericit spre apus, aș fi „război”, nu „pace”.

Privesc depărtarea și simt apropierea Ei, a modelului sincerității, al iubirii totale, nu pe fragmente de banalitate. Dacă aș putea aș cuprinde-o în căușul palmelor, aș purta-o în buzunarul de la piept, i-aș dărui zile și nopți în leagănul desăvârșirii.

– De ce nu o fac?

– Nu pot face mai mult de atât, o pot iubi așa cum cuvântul meu o spune, profund, fără limite într-a mea lume.

E luna Mai, a sosit să renască iubirea, e pretutindeni, Eu știu ce frumoasă este Ea, regina florilor, femeia cu rochie de mătase și privirea asemenea unui ocean, o întindere a dorului care, Mai și doare. – Ce aș putea face, spune-mi soare de Mai?

– Privește-te în oglinda razei de soare și vezi ce-ți spune Ea.

Iubirea îmi este chemare, e asemenea unui cântec al inimii, e o baladă pentru timp, suflet și trup, e precum o rugă pentru ceea ce sunt și, sunt „sclavul” Ei, aici pe pământ. Dansez cu viața, m-a dansat și Ea, suntem un cuplu „sudat”. Ne știm din poezii, avem același fel de a fi, suntem sofisticați și boemi, un spectacol al verbului „a fi”, suntem noi, aici și acum, nu putem fi eterni. Trăirea îmi e țel, iubirea îmi este cea mai frumoasă veste, o sărbătoresc ori de câte ori viața îmi spune: „e vremea îmbrățișării cuprinsă-n poveste”. Mulțumesc, Doamne pentru iertare, pentru știuta-mi de Tine, poveste! Neconținut călătoresc cu Tine, Îmi dai forța de a merge mai departe în Sinele sufletului meu, Tu ești pavăza mea, Sfântul meu cuvânt. Parcurg timpul, El mă parcurge pe mine, amândoi iubim ce știm mai bine, El trecerea, Eu prezentul alături de sine. Iubesc femeia și asta-mi face bine, Ea este Eul meu, o parte din mine, un capitol dintr-o lume pe care o scriu cu pasiune, o lume mai veselă, mai tristă, e așa ca mine. Ieri am zâmbit, azi râd în hohote admirând femeia bucuriei, bucuria femeii îndrăgostite de mine, de un Eu „hoinar” printre cuvinte, un trăitor a tot ce trăiește, un iubitor a ceea ce iubește. Sunt Eu, nici nu vreau să fiu altfel, nici nu aș putea, Eul meu este născut să iubească femeia, sfântul petic de cer.

– De ce sunt așa?

– Sunt născut din iubire, din aluatul simplității unor părinți dintr-o splendidă lume.

* din volumul „Emoțiile rescrise ale unui nonconformist”

Aurel Burtescu

Coltucul de pâine

După ce pâinea se feliază rămâne partea de început care aveam să aflăm recent, de la fata mea, că este mai mare decât feliile obișnuite... Știrile din presa despre căminele de bătrâni m-au îngrozit și m-au întors cu amintirile la anii de demult.

Trecuseră câțiva ani de când răspundeam de destinele celor 400 de copii veniți din toată țara în casa noastră de copii cu școală specială și mă puteam mândri cu condițiile în care trăiau. Ne puteam mândri cu o cantină modernă dotată cu utilaje noi, o livadă de pomi pe rod, bolta de viță de vie, grădina de legume, spații de joacă, internat etc. Dar cel mai mult îmi plăcea să mă mândresc cu cele peste 100 de capete porcine din gospodăria anexă. Puteam să spun fără teama de a greși că suntem una dintre cele mai bune instituții de acest fel din țară. Dar vremea trecuse și fata mea termina ciclul gimnazial. Îndurase suferințe cât tot neamul nostru (spitalizări, 10 operații, sanatorii) și acum nu știam pe ce drum să apucăm, unde să mergem cu copilul. Purtam dese discuții cu regretata mea soție.

Într-o zi vizitai un liceu din Găești cu internat curat, profesori buni, condiții excelente, dar trebuia să traverseze o străduță, un lucru greu pentru ea. Am mers în Târgoviște la un liceu cu internat, cu condiții excelente, care avea avantajul că internatul se afla în apropierea sălilor de curs. Directorul, om de aleasă omenie, îmi promisese că va avea grijă de copil și va fi în atenția lui, dacă ia examenul. Am lăsat toate treburile și am plecat la Iași, să vizitez un liceu special cu profil de contabilitate unde examenele se țineau după concursul din liceele obișnuite. Îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri drumul de o noapte în acceleratul București-Iași și Liceul economic special. Frumos liceu! Directoarea mă sfătui să o înscriu pe fată la un liceu de masă, iar aici să vină ulterior (concurența era foarte mare și un număr limitat de locuri. Așa am făcut! Am pregătit două dosare, pentru liceul special din Iași îmi trebuia hotărârea comisiei minorilor. Colegii mă ajutau stabilindu-mi o taxă modică. Examenul de la liceul din târg se apropia vertiginos și copilul meu învăța pe rupe. Avea un caiet voluminos cu coperți tari căruia noi îi spuneam „ceaslov”, unde își trecuse ordonat, comentarii la fiecare lecție cu scrisul ei îngrijit, moștenit de la regretata mea soție.

Uneori, mă trezeam din somn: „Tata, zi-mi subiectiva și, mai în glumă, mai în serios o întrebam: „Zi-mi expresii verbale impersonale; E ușor, e greu, e bine, e rău, apoi

continuum: Reflexive impersonale; se zice, se spune, se aude”. Copilul continua sigur pe el. Examenul l-a trecut cu rezultate foarte bune, dar pe noi ne interesa examenul de la Iași unde aflatam că concurența este foarte mare. Am plecat din vreme la Iași, poposind la un hotel din apropierea liceului. Erau 20 de locuri și fata reuși printre primele fete (nu era mixt). Venise vremea despărțirii și sufletul îmi era greu. Nu era ușor să-ți lași copilul bolnav în îndepărtatul Iași...

Sosi și ziua despărțirii. Copilul era tot mai trist! Eu de asemeni. Plecai în centrul Iașului să-i cumpăr uniforma. Când m-am întors îmi spuse ca e prea mică. Am mers și am schimbat-o, dar la întoarcere mă trimise să-i aduc pe prima uniformă. Atunci am înțeles că voia să-mi întârzie plecarea. Ce avea tată, liceul din târg, nu puteam să rămân acolo, îmi reproșă copilul la plecare? Am plecat cu inima grea lăsând-o în îndepărtatul Iași. A doua zi a intrat pentru prima oară în cantina liceului. La intrare pe o tavă erau depozitate felii de pâine. La mese nu erau coșuri de pâine. Fata își alegea două felii de pâine și porni mai departe cu mersul ei șovăielnic. Se auzi strigată. O matahală de bucătăreasă se repezi la ea și-i smulse una dintre feliile de pâine reproșându-i că nu are voie să ia decât o felie de pâine. Vă imaginați scena? Fata mea avea să afle că înainte de masă, pâinea se porționează cate o felie pentru fiecare copil. Aceasta întâmplare aveam s-o aflu mult mai târziu, mai precis cu ceva vreme în urmă când copilul mi-a povestit că ea nu alegea felia de pâine obișnuită ci „coltucul”, acesta fiind puțin mai mare.

A trecut ceva vreme și m-am dus sa-mi vad copilul. Revederea a fost dureroasă. Copilul meu era extrem de slăbit. Stând pe o bancă, în curtea școlii, m-a trăsnit un miros de stână. Așa am aflat că în alimentația copiilor administratorul folosea carne de oaie care mirosea îngrozitor. Era cumplit! Nu mi-a fost greu să constat că la cantină se fura în draci din alimentele bieților copii. Am uitat să vă spun că aici, în aceeași incintă funcționa și școala profesională de fete cu aceeași profesori și aceeași conducere. Nepăsarea era generală. În vremea Cernobîlului se opri apa și copiii sufereau de o sete cumplită. Ca să-și astâmpere setea fetele colectau apa de ploaie de la streșini. Vă imaginați asemenea lucruri? Par incredibile dar așa a fost.

Când scriu aceste rânduri, după atâta amar de ani, îmi imaginez copilul așezat în șir indian la intrarea în cantină și „ochind de departe” coltucul de pâine care să-i ajungă la cele două feluri de mâncare. Toate ca toate dar când am descoperit mirosul de oaie din curtea școlii nu am mai putut să rabd și m-am dus la directoare. Elegantă, mirosind a parfum de la o poștă, nu m-a înțeles deloc și nu-și imagina cum ar putea ea să aibă legume în grădina din spatele școlii sau gospodărie anexă. Se respecta! Venea la ora 10 și la 12 pleca. Nici o asistenta sau măcar o vizita în cantină. Nimic din tot ce-i intra în atribuții. Am obținut cu greu permisiunea de a vorbi cu fata la telefon din incinta secretariatului. Vorbeam îndelung mai ales când copilul a descoperit un telefon public în incintă. După o perioadă copilul își spăla pantalonii și-i pune la uscat pe o sfoară întinsă la geamul dormitorului de la etajul patru unde avea dormitorul. Un vânt puternic îi smulse de pe sfoara și ajungând jos au fost „recuperați” de femeia de serviciu. Zadarnic s-a rugat copilul să-i dea pantalonii, nu a fost chip s-o înduplece.

Un trimestru a mers la clasa cu treningul. Noi suportam cu greu despărțirea. Într-o zi mama mă ruga să mergem cu ea la Iași să-și vadă nepoata. Plătește ea biletele de tren! Într-o sâmbătă împreună cu regretata mea soție au plecat la Iași iar duminica a fost a lor. Profesorii erau, ca în orice școală, de toate categoriile. Dintre ei excela profesoara de contabilitate care își făcea datoria cu prisosință. Exigentă, cerea fetelor acte contabile impecabile atât din punct de vedere matematic dar și a modului de redactare. Am vizitat-o și eu, cerându-i relații despre copil. Îmi amintesc, de parcă ar fi fost ieri.

Profesoara, după ce mă studie cu curiozitate, zise într-un târziu: „Domnu B., copilul e bun, va fi singura din clasă care va practica aceasta meserie grea, dar tare e răsfățată! Cine o răsfăță? Soția mea doamnă, zisei eu, ca apoi sa precizez. Nu doamna, eu o răsfăț!! Ne-am despărțit prieteni. În cursul celor patru ani, fata mea a învățat meserie de la acest om minunat. Ea și doamna Tudose de la Casa de copii Găești vor fi mentorii ei. Dacă profesoara de literatură era rece, distantă și plictisită, profesoara de istorie ne-a ajutat să trecem mai ușor peste cei patru ani de despărțire. A fost o adevărată mamă pentru copilul nostru. În clasa a X-a se petrecu un adevărat miracol! O tânără bucătăreasă îndrăgi copilul și o ajuta, ori de cate ori putea, mai ales atunci când primeau hrana rece avea grija să-i pună în pungă de toate. Și anii au trecut. Se apropia bacalaureatul!

Cele patru zile de examen au trecut repede. Noi le urmăream cu sufletul la gură. Domnul diriginte, dis-de dimineață, venea cu mașina în fața internatului să-și transporte copiii la examen. După examen de asemeni. Acest om a fost un exemplu de devotament față de copii și toată viața noi i-am purtat un respect deosebit. Fără ajutorul lui fata noastră s-ar fi descurcat mult mai greu. Se afișară rezultatele! Notele au fost nesperat de bune. Mai am așteptat o zi să poată sa i se elibereze diploma! „Tată, mă aștepți în București, mâine sosesc, mă anunță veselă, Adina”. Însoțit de un prieten, am ajuns la ora fixată.

Sosi trenul! Mama unei colege de la Rucăr, o ajută sa coboare. Fericit, mi-am strâns la piept copilul, palid, încă nerefăcut de pe urma loviturii primite. „Tată, să-ți arăt ceva!”. Adina scoase din geantă diploma și certificatul de calificare în meseria de contabil (fără stagiul de practică) și bucuria noastră a fost nemăsurată. I-am mulțumit lui Dumnezeu pentru că ne-a ajutat sa trecem cu bine de momentele grele petrecute. Am oprit la Km 36 să sărbătorim evenimentul! Era vreme de criză dar noi, cu ajutorul prietenului nostru, procurărăm multe bunătăți greu de găsit în acele vremuri. Pe drum, fata noastră dormi tot timpul. Chipul ei palid exprima suferință. Familia ne aștepta in fața porții. Bunicile de asemeni. „Mamă, mamă, ce dor mi-a fost de tine, mamă, exclamă Adina și chipul ei palid se însenină dintr-odată. Urmară doua săptămâni grele în care, regretata mea soție, își doftorici copila cum știa ea mai bine. Cei patru ani de despărțire rămăseseră undeva in urma.

Eram în anul 1986. Îi promiseseam fetei că vom veni de la Iași la București u avionul! Nu mi-am ținut promisiunea! Așa a fost să fie. Revăd și acum momentul când o bucătăreasă hulpavă îi smulge copilului felia de pâine din mână.

Doina Moritz

Am mușcat din mărul acru...

RĂGAZUL, zâmbind sau oftând, păstorind suflete, se petrece și ne petrece prin tumultul vieții înspre vadul unde doar tăcerea este stăpână.

Da... RĂGAZUL de a respira prin razele de soare lumina, de a privi cu ochii copilului nemuritor toate fațetele universului, de-a mă mângâia cu brațele lianelor tămăduitoare, arvinite de suflet, toate ridurile clipelor trecătoare, de a atinge prin zboruri fugare Everestul iubirii de om, de ceea ce ne înconjoară, de noi însuși, tănuită comoară, de cele mai multe ori prea târziu sau poate nicicând, descoperită.

*

RĂGAZUL unui zâmbet „mușcat” de zâna fericirii pe buza cu urme de măr coaptă, dar mereu însetată, RĂGAZUL unei lacrimi cerșindu-și ostroia la poalele munților de sare, RĂGAZUL unui pas răpus de colindul unui timp hain, mi-a prădat inima înspânându-o! Am mușcat din mărul acru și m-am trezit aruncată la rădăcinile răbdării.

Sosise acel moment în care jarul fructului sălbăticit prin voia trecătorilor rău voitori mi s-a dăruit mai rece decât acel Zero Absolut ce așterne promoroacă chiar și pe altare.

Precum amprenta timpului pe geana aisbergului, tremurul neputinței mi-a răvășit gândirea...

*

Diminețile mele se luptau cu sloiurile mișcătoare ce nu conteneau să mă acapareze ca pe un deținut în Alcatraz, dezghețul, un fior străin, nu-mi era prieten.

Am „înfulecat” din poama oțetită crezând că „tot ce zboară se mănâncă”, înșiruind, vorba cântecului: „Parole, Parole” pe ia sufletului, doar ascultând și crezând... Și cum totul în viață se plătește, RĂGAZUL meu la poarta așa-zisei fericiri și-a cerut plata. O fericire măsluită la troc cu naivitate, pe de o parte, prea credulă, prea visătoare, prea ascultătoare și acea revărsare a păcatului în rodul domnesc aciuit pe ramurile sortite pieirii, de cealaltă parte.

*

Întorcând roata timpului, RĂGAZUL mi-a mai aprins un licăr, o stea din Ursa Mare mi-a devenit surată, solie, nădejde... Trecând prin poarta rugăciunii, mulțumind

Cerului și celor, adevărat, puțini la număr, care s-au așezat lângă mine, mi-am recuperat RĂGAZUL!

*

RĂGAZUL de a nu invidia când sunt depășită, RĂGAZUL de a nu mă împiedica când drumul îmi este pavat cu spinii nesiguranței, îndoielii, necuviinței și câte toate rele adunate, RĂGAZUL de a fura dimineților mele cât mai multe raze de soare, ca să îmi ajungă toată viața.

Mi-am împletit din lacrimi dar și zâmbete o scară spre înalțuri pe care îmi propun să o urc cu RĂGAZ. Haide-ți să deslușim împreună cuvântul și să ne bucurăm că avem șansa de a exista!

Fulgerul, lumina timpului... Timpul luminii, fulgerul...

Mă alătur oamenilor care stau la fereastră și ascultă plânsul cerului în furtună, răzvrătirea universului, puterea necontrolată, jinduită din rădăcinile neputinței sau poate din țipătul cerbilor binecuvântați cu Aurora destinului... Iubesc rotirea spre centrul cunoașterii, scânteia plutitoare prin perdelele norilor, cernite și despicate de ploile cugetului.

*

Mă înfrățesc cu trăirea profundă, născută din neputință și dorință, din liniștea seninului prădat de pasul răzbunării și jarul fulgerului.

Regăsesc în mine, cum rar regăsesc, pacea ulciorului aplecat la cumpăna izvorului, preaplinul revărsat pe buza gândului, mângâiat de lacrima speranței. Off! Speranța, dusă de fluturii de gheață înspre-o Groenlandă scorburiată de o inimă rănită, își aruncă buzdugele tropotind în Caruri, scăpărarea vieții... A scânteia din întuneric holdele sinelui, îngreunate de povara păcatului, mi-au licărit mereu grăuntele îngemănării cu "pâinea cea de toate zile"...

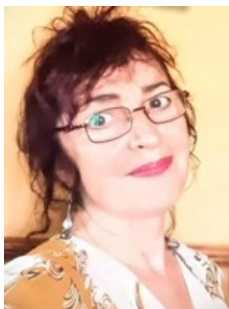
Oracolul vremii, colbit și ascuns de trecătorii muritori în tunetul deznădejdiei sau poate, de ce nu, în tunelul nădejdiei, propovăduiește: „După furtună, se arată vreme bună!”

Răbufnirea gândului își caută potolirea mărgelând licărișul curcubeielor, juit din frământarea „zgârie-norilor”, vijelie dar și astâmpărare... Volbura, sora mai mică a lianelor tropicale, „vântoasă” și rebelă, mă cuprinde, îmbrățișându-mi orizontul. După „prăpădul” bolților celeste, mi-am cumințit jindul răzbunării... Este precum o renaștere, o scaldă în apa Iordanului, o împăcare cu toate cele nedorite, prescrise și condamnate uitării.

*

Acum, inima mea aude! Aude strigătul celor subjugăți neputinței și le trimite, așa cum poate ea, timid dar sincer, încurajare. Acum inima mea vede! Vede nedreptatea aciuită prea des printre noi și purcede a risipi, așa cum știe ea, sfios dar curat, încurajare... Acum inima mea tresaltă prin brațe de lumină! Învinge patima, sfidează întunericul, alege răsăritul. Între cer și pământ, împarte celor ce vor să primească, scăpărarea fulgerului întru victoria binelui. Da, iubesc să stau la fereastră și să ascult răzvrătirea universului!

Daniela Topîrcean

Haibun - Cireșul

Primele raze ale dimineții se strecurau timide printre ramurile încărcate cu cireșe în pârgă, revărsând printre frunzele de culoarea smaraldului, o broderie de raze...

Plimbându-mă desculță în iarba înrourată, gândul mă purta spre începutul primăverii când florile albe, parfumate, atrăgeau zumzetul albinelor, cireșul din livadă fiind asemeni unei cutii de rezonanță din care răsună o partitură plină de viață. Cu urechea lipită de tulpină și brațele în jurul trunchiului, ascultam cu atenție partitura albinelor ce se împletea subtil cu sunetul sevei care traversa tulpina vâjnoasă, revărsându-se mai apoi, într-un munte de petale parfumate... **spectacol regal -/ tot cerul împodobit/ cu flori de cireș//.**

Mulțumind cireșului înflorit, îmi imaginam crengile sale care vor fi pe viitor încărcate de fructe, acestea fiind întotdeauna primii cercei pe care-i purtau copila mea și prietenele sale care vizitau grădina, bucurându-se că promisiunile primăverii nu au rămas doar

un vis neîmplinit... **surăs de copil -/ prinzând cercei de rubin/ la o ureche//.**

La fel ca în fiecare primăvară, cireșul răspundea mulțumirilor răsfățându-ne cu rod bogat, atât pe noi, cât și pe oaspeții înaripați care veneau să guste din prinosul roadelor sale, într-o simbioză care făcea ca abundența să se manifeste în fiecare an... **masă festivă - / la aceeași masă/ oameni și păsări//.**

Haibun - Dragonul de ceață

În acea zi de vară, ne așteptau aventurile la care visasem din frageda copilărie. Întotdeauna am dorit să ajungem acolo, pe vârful creștelor montane, acesta fiind motivul drumeției pe care am hotărât să o facem la începutul lunii iulie, atunci când bujorii de munte sunt încă în floare, revărsând un parfum inconfundabil pe culmile munților Cindrel...

Am plecat de acasă la cântatul cocoșilor, cu gândul la poveștile dragonului înaripat care sălășluiește în lacul glaciă aflat în căldarea celui mai înalt pisc din Munții Cindrelului. În acel loc de poveste, speram că vom face o mulțime de poze florilor de bujor și, în cazul în care se va ivi, dragonului de ceață, balaurul despre care bătrânii locului vorbesc adesea în poveștile lor spuse la gura sobei...

După două ore de mers cu mașina până în capătul drumului forestier aflat în apropierea vârfului Niculești, am pornit pe jos, urcând creasta abruptă la umbra brazilor seculari presărați pe culmea muntelui. Ajungând acolo unde brazii fac loc pădurii de jneapăn, am intrat într-un adevărat labirint în care am reușit să ne descurcăm doar urmând

cursul apei. Râul Cibin, aproape de izvoare sale, era doar un firicel cristalin care unduia pe lângă poteci șerpuite până la Iezer, lacul glaciardin care izvorăște...

susurul apei -/ în labirint de jnepeni/ cărări ascunse//.

După un drum obositor, pe la ora prânzului, am ajuns lângă lacul Iezer ale cărui unde cristaline aveau o culoare nemaivăzută, culoarea florilor de bujor. Spectacolul îți tăia răsuflarea.. tot versantul de est al muntelui fiind împodobit în nuanțele de roz ale florilor, această nuanță fiind reflectată și în undele de cristal ale lacului... **sacralitate -/ pe culmile muntelui/ bujorii înfloriți//.**

Imortalizând totul, de la flori la cer, nici nu am observat când valuri de ceață albă m-au înconjurat ca într-un vis. Rămasă mută de uimire, cu aparatul de fotografiat în mână, am observat cum fuioarele de ceață care se ridicau din apa iezerului, luau pe negândite, forma unui dragon. Acesta era paznicul legendar al locului. În fața ochilor mei era însuși **Dragonul de ceață** de care îmi povestise bunica în copilărie. Apărea doar în fața celor care iubesc și respectă muntele. Trebuia să te înclini în fața lui cu respect și smerenie, el fiind responsabil de starea vremii, putând stârni furtuni nemaivăzute de zăpadă și gheață atunci când era provocat de comportamente lipsite de respect în fața Majestății Sale Muntele... **capăt de hotar -/ din miezul legendelor/ dragonul de ceață//.**

Flori de pădăie

Încă din fragedă copilărie, am îndrăgit aceste flori de câmp. Nimic nu poate explica fericirea pe care o simțeam în fiecare primăvară după Bunavestire, când înfloreau primele flori de pădăie presărate în iarba de smarald. Asemeni unor sfere solare, corolele pufoase, pictate cu polen, răspândeau lumina și bucuria revenirii la viață a întregii naturi. Fiind copilă, zburdam prin iarbă sărind într-un picior, crezând că toată lumea este a mea. Îmbrăcam rochița roz brodată cu flori de culoarea cerului și fugeam în lunca aflată în apropierea casei, pentru a culege flori de pădăie... **zori de primăvară -/ întregul câmp înflorind/ în inima mea//.**

Aranjam florile în buchețele pe care le dăruiam mamei. Mama le primea cu un zâmbet, le așeza în vaza de cristal, apoi mă strângea în brațe, sărutându-mă pe fruntea încununată cu şuvițe de culoarea castanelor coapte „- prințesa mamei...iarăși mi-ai adus flori?”. Iubeam nespus apelativul „prințesă” pe care-l folosea adeseori mama, alintându-mă... **Bunavestire -/ în brațele mamei/ tot câmpul cu flori//.**

Fiind o micuță gospodină, trebăluim prin casă, privind adesea spre pădăiile din glastră care păreau mai luminoase și mai frumoase ca niciodată. Orele se scurgeau pe negândite în clepsidra zilei, însă din păcate, în apropierea serii constatam cu îngrijorare că florile de pădăie s-au închis...În acel moment, se dezlănțuia în sufletul meu de copil o adevărată dramă... „- De ce s-au supărat florile?” - o întrebam pe mama, care-mi răspundea ștergându-mi lacrimile: „Florile fac nani fiindcă le este somn”... Ascultam cu atenție povestea mamei, o priveam cu ochii mirați, căutând să înțeleg procesul prin care florile solare se transformă odată cu trecerea timpului în sfere albe de puf... puf pe care vântul îl răpește, semănând astfel câmpia cu mii de flori care vor înflori negreșit într-un alt anotimp de primăvară... **ultimul vals -/ puful pădăiilor/ purtat de zefir//.**

Suspinam și adormeam liniștită în brațele iubitoare ale mamei, sperând că într-o altă zi voi simți din nou bucuria înflorind în inima mea de copil... **puf luat de vânt -/ moș Ene printre gene/ seamănă vise//.**

Masha Alexandrovna

Geisha

Saiury avea în păr o crăcuță de cireș. Se potrivea cu chipul ei delicat, ca o dantelă. Lacrimile-i scăldau obrazul alb ca laptele. Suferea. Se oferea oricui, ca un obiect vechi, de mare preț. Nu simțea nici o emoție. Tot ce făcea, era ca un ritual. Sacru, pentru cei ce beneficiau de el. Pentru ea, o corvoadă, care în final ar fi dus la prăbușirea ei sufletească. Nu știa ce este iubirea, doar obligația pe care era sortită să o ducă. Nu-și putea decide singură soarta. Ei o făceau, bărbații. Doritorii de plăceri carnale, care nu știau decât să cumpere suflete nevinovate. Ce apăsătoare îi părea uneori această existență, cu respirația ei cu tot. Acel foc ce nu putea fi stins și care în frământarea lui spectaculoasă și duplicitară, obligă ființa la compromisuri.

Geisha număra secunde cu ochii deschiși. O respirație violet străbătea prin pereții de bambus ai Pavilionului. Să fie o părere sau o dorință de-a explora mătasea colorată a pleoapelor? Neliniștită și plină de viață, își dorea să fie din nou, o copilă cu ochi de iarbă. Liberă. O alternanță între cele două Universuri paralele.

Lumea nouă

În Pavilionul Chinezesc era o tăcere plăcută, ca o boare Nirvanică. Liu-ky se așeză liniștită pe scaunul din lemn de bambus. Deodată, undeva în străfundul Pavilionului se auzi un zgomot puternic ca și cum cineva ar fi rupt un lanț greu, de fier.

Liu-ky tresări și încercă să se miște, însă corpul nu o asculta. Simțea o teamă lăuntrică. Portalul violet se deschise ca la o comanda supremă. Un Inorog alb se apropie de ea și îi spuse:

Poți pleca, ești Liberă! A fost ruptă ce-a de-a șaptea pecete. Afară, toate ființele celebrează. Ești așteptată.

Copila ieși prin Portal și dispăru în Lumina.

Unic

Arhitectura mentală a Profesorului Henry Pernath i-a uimit pe toți oamenii vremii sale. Era un Erudit solitar, un cunoscător al Misticii Astrale, un cititor desăvârșit al cărților nevăzute. Evantaiul cunoașterii fusese cu el, gentil și protector. Mânca puțin, călătorea ades în liniștea parcurilor, seara, unde-n tăcere chema păsările cerului la masă. Acestea îl așteptau mereu cu aripile deschise în forma de Cruce. N-a fost binecuvântat cu fii sau fiice, singurul liant al vieții din anii copilăriei, era un avion de lemn, pe care-l ținea la capul patului. Îi amintea mereu de înălțimi, de vulturii pleșuvi, de libertatea absolută, după care tânjeau toți. Locuia într-un apartament micuț. O măsuță de lemn, câteva haine, o bucătărie mică, din care se zărea în depărtare, clopotnița unei biserici de lemn. N-avea prieteni, era considerat un ciudat element al naturii, prin structura lui austeră. Însă el privea pe toată lumea cu seninătate, mereu fericit, bucurându-se de bucuria celorlalți. Fresca vieții unui Eliberat.

Poezie

**Constanța
Popescu**

O vreme din alte vremuri

Rochia mea cu gânduri e prea scurtă
din ce în ce mai grea și demodată.
O scot la poartă să o ia gunoierii, cineva
va face un batic
din ea ca să-i odihnească mintea,
să o țină strâns legată de un corp
ce-l poartă gratis...
Este trist astăzi la soare, parcă
la umbră era mai tainic,
mai trecea câte-o speranță
că diminețile pot fi începuturi.
Continuările sunt greșeli asumate,
intrarea în mlaștina mascată
a unui festival de rock.
Nu plouă cu iubire, cu îmbrățișări,
cu bucurii nu plouă... e secetă,
ni se usucă ziua de mâine.
Calendarele încep să arunce lunile, zilele,
ce nevoie mai avem de timp?
Oameni de piatră,
cu nevoi mărunte și orgolii de diamant.
E o vreme cu vremuri pierdute
la ruleta nebunilor,
unii se apleacă să culeagă
niște resturi de turbare,
aveți grijă, e mortală...

Răsare lumina

Amănuț cercetăm în memorie,
În coama plătită a morții zidite,
Dorinți neuitate dureri și puțințe,
Refulate orgolii, iubiri tănuite,
Prețuite poveri ale vieții trecute,
Ne încarcă clepsidra vieții ce curge
Șuvoi neoprit, pedeapsă stelară.
Mă doare viața ce moare în mine,
Iubirea uscată, precum iarba arsă de soare.
Mă doare uitarea durerii, a morții trecute
blestemul secular al firii de a fi.
Încurcăm mult prea des,
destinul ales al pământului
cu verbele a crește, a rămâne, a păstra.

Cuminți așteptăm să apară cuvântul
Ce domină viața, viitorul și moartea,
legătura de sânge cu morții noștri uitați
ce veghează istorii, cataclisme, destine.
Căutăm să rămânem integrii iubirii
și soarelui ce încă veghează pământul.
Știm bine că mâine încolțește iar grâul,
În palme dospește iar pâinea,
ne zboară copiii,
răsare lumina.

Să vindem trecutul

O fi venit vremea
să-mi recuperez pașii aceia
pe care ți-i lăsasem să închizi cercul,
un arc defect care-a ocupat
toate sentimentele din jur.
Poate trebuie să actualizez
cuvintele de bază,
decolorate și uitate la capătul patului,
când nu-ți spuneam:
noapte bună, căci zorii intraseră
demult printre pletele mele.
Desigur sunt vrafuri întregi de sentimente,
nici nu vreau să mai mângâi colțurile,
sunt încă tăioase
și reci. Se uscaseră toate lacrimile
și blestemele șoptite.
Ce rost ar mai avea să-mi recuperez
declarațiile de iubire?
S-au șters acele cuvinte,
nu mai există în Dex.
Oamenii nu se mai privesc.
Trebuie să învăț să-i cunosc.
Nu după cuvinte, declarații,
nu după gesturi, după culoarea ochilor...
După trecut.
Acolo nu mai poți da cu var proaspăt,
nici nu poți schimba rochița prea scurtă,
azi. Nu mai poți deschide poarta.
M-ar ajuta să-mi împrumuți
niște gânduri neterminate,
le-aș croșeta eu mâneci noi,
în care să ascund scrisorile
de care n-am avut parte,
la care mai lucrezi și azi,
în faza de intenție. Mi-e bine, că am șters
niște ani rămași la soare,
ca o cămașă pusă la uscat,
oricum îmi era prea strâmtă.
Bucuriile nu se mai alintă,
dar nici tristeții nu-i mai dau binețe.
E vreme să ne vindem
trecutul, încet, încet
ne mănâncă tot nisipul din clepsidră...

Lidia Zadeh

Pentru tine

pentru tine purtam rochii
frumoase și proaspete

și pentru tine
m-am lepădat de mine
și tot pentru tine am devenit
în fiecare zi și în fiecare noapte
altă femeie

până când
am uitat
cum mă cheamă

Inutil

vara asta
nu mi-a fost de niciun folos
și nici somnul de noapte

e prea târziu
ca să îmi mai dau cu părerea
acum când
pereții casei stau să cadă

abia mai duc o rămășiță de viață
între patru pereți șubreziți
de atâtea urlete

cât de frig ar putea să-mi fie
în iarna asta
dacă m-aș gândi la tine
ca la un om de zăpadă

Camera perfectă

pe tavanul proaspăt văruiat
arde un bec
nici bun, nici rău

habitaclul nebunilor și al geniilor
nu poate fi o cameră perfectă

și totuși încă se mai scrie
în saloanele văruiute
cu alb

Sub ochii noștri

stăm față în față
dar privirilor nu le scapă
nimic
cu răsuflarea aproape tăiată
îți încredințez adevărul
mințindu-te în chip și fel
că toate femeile sunt identice
și că pe urmele pașilor lor
se clădesc lumi
iar din pânțele lor
ies aceeași prunci
nevinovați

stăm față în față
și privim cum crește
o lume de bastarzi
aici
sub ochii noștri
în timp ce ne mințim în fel și chip

Fonduri proprii

trăiesc și iubesc din fonduri proprii
am fugit din casa unde praful
se așternea cu nerușinare
peste nudurile pictate
de artistul încărunțit
înainte de vreme

pe drumul întoarcerii acasă
calc în gropi
dintr-o neatenție inexplicabilă

inima îmi bate ca o inimă dublă
sau ca o armă
împotriva obișnuinței
și a rutinei întoarcerii
pe același drum

oare în câte cioburi
se sparge un geam
pe care îl lovești cu pumnul
până simți gustul sângelui?

rațiunea nu are viitor
eu merg înainte

Maria Donan

De n-aș iubi...

De n-aș iubi, m-ar lua în colți mistreții
ca pe o ghindă ce-a căzut din ram,
s-ar prăbuși în Mine toți pereții
castelelor pe care le zideam
copil fiind, din tone de nisipuri...

De n-aș iubi, m-aș pierde în tertipuri
de om ce n-are casă - un lăieș;
mi s-ar usca sub talpă iarba ninsă
de albele petale de Cireș,
pe căi pe care mi-e lumina stinsă.

De n-aș iubi, și litera-ar da greș,
punând încuitori la libertate,
ar atârna de suflet spânzurate
cuvinte reci, legate fedeleș
ca un Tâlhăr ce-i condamnat la moarte...

De n-aș iubi, aș fi-nsetată foarte
bătătorind cărarea prin deșert;
aș buimăci spre un izvor incert
cu și mai însetata mea cămilă.

Nu dau porunci în viața mea umilă,
nici cerului nu vreau să mă supun,
doar să iubesc și urii să-i opun
ca antidot iubirea mea stabilă...

Sunt, oare, Iona mântuit din milă
de Dumnezeu ce M-a pedepsit
să-Mi aflu calea-n burta unui Chit
și să-nțeleg că Moartea-nseamnă Ură?

Sunt, oare, partea-aceea din Natură
ce își menține viul chiar și-n Moarte,
fiindcă-n verde Ura nu încape?

Sunt cursul ne'nterupt al unei ape
ce-și are sursa-n lacrimi ce nu seacă?
Sunt Eu! Femeia ce-a-nvățat să tacă...

Nu mă hăitui, Lumină!

Nu mă hăitui, Lumină!
Lasă noaptea beznofilă
înverziri sinucigașe să-mi ascundă-n
clorofilă;
fluturii ce-mi zbor prin sânge
să-i întoarne-n crisalidă,
fără să-i transforme-n pupă
sau să fie iar omidă!

Vinde-mă, te rog, Lumină,
unui iad
ce fără milă
maculează crini prin mine,
dar îmi lasă vii dorințe
într-o viață invalidă
de prea multă rugăciune
și nici pic de sacră vină...

Nu mă hăitui, Lumină!
Peste aur nu-i rugină!
Întunericul înghite
doar ce ochiu-ar vrea să vadă!

Doamne, lasă tu să cadă
o cortină de iubire
între „noi” și lumea-ntreagă...!

Țipa-va tăcerea

Nici muntele, Doamne, nu-și macină stânca
decât sărutată de ploii și de vânt!
De gerul năprasnic cu veri alternând
pe pârtii de schi, ca la Straja sau Rânca!
De râuri ce-și sapă noi albiu trecând
prin râni invizibile ochilor noștri!
De chiar avalanșe cu chipul de monștri
ce mătură-n cale nămeții! urlând!

Iubirea ne-nalță, cu viața luptând!
Cu vechi și statornice legi ale firii!
Cu ghimpii ce-i pun între noi trandafirii!
Cu ora parșivă ce mușcă tăcând
ca șarpele Evei; dând frâu amăgirii...

Țipa-va tăcerea când glasul iubirii
rămâne-va mut pe un munte-n declin?

Iubirea, Stăpâne, e singurul chin
ce dă omenirii răspunsul suprem!
E singura cale pe care o vrem
s-ajungem acolo de unde venim...

Erica Oprea

Încrucișare

Du-mă departe,
între două tăceri,
ascultă-ți chemarea
și glasul și viața:

sunt urma nespusă,
sunt visul de ieri,
sunt apa ce chipul
ți-l spală cu lacrimi.

N-a fost și nicicând
nu va fi; și totuși,
nimic nu arde
mai tare decât
poemul nescris și
sarea pe pleoape,

când timpul e crud
și calea se-mparte.
Astăzi, voința mi-e
carne de tun, căci
știu că lupta-i pierdută,
orice aş alege.

Captivitate

Ni se sting rădăcinile și
ne iau foc ramurile,
iar noi, copii născuți
sufocați de propriul cordon,
simțim că n-am fi
nici cât o mână de pământ
aruncată în urmă.

Suntem doar noduri
pe firul cuiva, noduri în gât,
încâlciri în poveste, colivii
de brațe strânse prea mult
în jurul vocii ce refuză
să cânte, a inimii
îngrozite să bată.

În fapt, e totul prea simplu,
dar poezii se pierd în detalii,
bieți imperfecti, mereu
captivi între geniu și muză.

Cuceriri

Se întinde goală,
leneșă, în fața mea:
o pânză. Eternă confidentă,
martoră a infinitelor
posibilități, a nerostitelor
îndrăznești și a temerilor

demult depășite. O contemplan
de la o distanță sigură,
neîndrăznind să o pătez
cu atingerea puțin
prea frustă a penelului meu,
admirându-i insolenta
strălucire, tăiosul alb
al celor care n-au fost
vreodată mânjiți
de vreo luptă.

Dincolo de muze
sfioase și sublime idealuri,
arta nu e nimic mai
mult decât un război,
o luptă corp la corp

între neîmblânzire și
ce-i de neatins, între
liniște și cel mai aprig
urlet, pentru tot ceea
ce sinele știe că poate
cuceri. Și doar atunci,

când sinele arde
până la ultima fibră,
când vechile refugii
se transformă în scrum,
poate fi vorba despre
viață.

Uni et impera

Departa de jocuri,
de strategii, de setea
de putere mi-aș
conduce cărările,
Mi-aș construi cetățile
și mi-aș aduna armatele
de suflete. Să învățăm,
aici, departe de ei, din nou
ce înseamnă viața, setea
de frumos, de lumini, de umbre
purtate dincolo de temeri sau
poveri, să redescoperim cum să fim
aproape de jocuri
de copii, de lumea ca
o hartă ce se cere
descoperită, nu cucerită.

Ana Ardeleanu

frumoaso

de ce vrei să lărgеști ochiul timpului
pentru a trece prin el
ca prin casa neamului tău
fără dorința de a rămâne
fiindcă zidurile nu mai sunt
iar tu nu mai ai stabilitate
nici lacrimi în vârful pensulei
pentru a le picta

frumoaso

nu mai am pe cine trece la tablă
pentru a desena pe ea rotundul lumii
în vederea unor călătorii incognito
pentru a te așeza pe floarea ei
încât vameșii să nu poată descoperi
sub pânza bătută a serii
chipul sentimentelor venerate

aceiași Dumnezeu

nu mai este la modă
scrisul cu cerneală roz
nicio mamă
nu-și mai adoarme iluzia la sân
niciun tată nu mai fabrică robinete
pentru picătura de viață
destinată pruncului vis
familia e urna de vot
unde votantul
nu știe ce viitor să-și aleagă
să fie cel care seamănă
cu o căprioară nevinovată
ce ar putea fi sacrificată
pentru membrii săi
flămânzi de iluzii
când degete nu pipăie
aceiași Dumnezeu
oare cenzura impusă albastrului
să fie a doua variantă

dar să nu însemne nimic
să nu dea idei nimănui
pentru a purta targa
spre cel accidentat
în urma propriei nehotărâri

inima de roșu

simt cum îmi cade de pe retină
imaginea unei nopți de vară
simțindu-se frustrată
atunci când steaua nordului
indică pe harta sa
siluetele unor cursanți
îi cunosc la fel de bine
cum mă cunosc pe mine
cu aceleași slăbiciuni
care se vor întâlni cândva
pentru a bea împreună o ciocolată caldă
vorbind despre reni
despre blândețea de căprioară
a ochilor mei
pe care n-ai dori să o sacrifici
nici chiar atunci
când nu mai ai de pus copiilor
nimic pe masă
când ochii cu vederea slabă
nu mai au nimic de văzut
cum nici moartea

nu contează dacă plouă duminica

să fie numai metaforele vinovate
torsul lor ce a apucat pe căile greșite
ale unor priviri care nu vindecă
nu văd esențialul
sub forma unui câmp înmiresmat
amator de complimente rare
doritor de impresii vinovate

nu contează dacă plouă duminica
și în lungul zilei nu se mai vede nimic
cei care nu și-au spus numele răspicat
s-au ascuns sub un pod zidit din umbre
fără a ține seamă de numărul anilor
când impresiile camuflate
pot intra ușor în cămară
pentru a subtiliza
borcanele cu mierea
primelor vârste

Gabriel Dragnea

Spre orașul de sticlă

Pentru aceste necunoscute nopți -
Copii ai liniștii răpiți de prin altare -
Am închiriat un autobuz,
Să fugim
Doar eu și amintirile mele cu lumea
Să ne ducă la marginea
Singurului oraș de sticlă
În care nu-ți poți ascunde păcatul,
Dorința sau prezența exsanguă.
Aici, totul este la vedere:
Și răni ne încopciate, și zâmbete-n icoane.
Haideți cu mine!
Până la urmă trebuie să învățăm
Să ascultăm
Ce ne spune glasul nisipului din clepsidre!

Un ultim puzzle

La neonatologie nicio confuzie,
Accident sau dilemă
Doar plânsete variate,
Un ultim puzzle din copii fără lacrimi,
Tablou cu viitor confuz, fără mirări.
Din spatele unei pânze de păianjen
Sunt martorul ultimei nașteri,
A urmelor șterse cu spirt și păreri de rău.
Sunt prea puține virgule-n clepsidre
În rest doar puncte care-așază
Tristeți și non culori pe inimi.

La camera de gardă,
Doar pentru păsări și îngeri
Se fac tratamente cu amintiri
Pentru neuitarea zborului.

După această virgulă

După această virgulă
Ar trebui să vină o culoare,
Ca aceea rătăcită
Pe o altă față
A cubului rubic,
Unde se adună
Privirile tale crude

Care sângerează
Pe păsări, crizanteme,
Pe zori de zi și arme.

Nu îmi este teamă
De virgula aceea care
Mi-l prezintă pe Charon,
La fel de misterios și tăcut
Asemenea ultimei reprezentării
Pe sfoara nevăzută
Care leagă primul plâns
De ultimele regrete!

Să nu îmi vinzi fotografia

În care entuziasmat exersam
Jongleriile cu măști
Alături de Chaplin,
Pe aceeași bancă
Pe care se odihnesc azi
Toate iernile!

Despre zbor

Tema zilei de azi este despre zbor.
A fost văzut în umbra cocorilor
Și-n silueta unei clepsidre mute
Ca o mână rătăcită
Într-un buzunar al tăcerii.
Eu continui să-mi tatuez retina
Cu ultimul pas al ultimului soldat,
Curier al păcii.

Almost blue

Ea este aproape albastră
Ca umbra albatrosului rătăcit printre
Urme de gânduri ciobite eșuate la țarm,
Aproape albastră ca o himeră
Care-mi poartă resemnările pe brațe
În abisuri, printre confuzii, abandonuri
Și poeme - evadări spre istorii prăfuite,
Mări policrome în versuri,
încă nedescoperite,
Crude ca visele copiilor într-o lume uscată,
Perfuzată, sterilă și rece.

În vechiul cafe bar, în fum de Virginia Blend,
Unde cândva ne hrăneam neliniștile,
Aceleași portrete de poeți schițați în acuarelă,
Ne îndeamnă să credem
că ea este aproape albastră.
Pun pe repeat Almost Blue,
un pian, o trompetă
Și visul meu cu inorogul prăbușit în mare
Va rămâne un poem
pe care nu-l voi scrie niciodată.

Mihaela Oancea

cum se nasc fluturii

sunt construcție cu ochii deschiși
numai pe dinăuntru.
vocea mea se poate împrumuta
contra unei ample tăceri.
vizitatorii o pun la ureche
și se-ndrăgostesc de o rană
ce nu le aparține.
apoi se plimbă înduioșați
prin săli cu diorame fosforescente –
printr-o junglă de scene cu ochi
care nu clipesc.
cu toții își scutură ploaia de pe pleoape
și mă privesc minute în șir
fără să știe
că așa se nasc fluturii – din cicatrici.

escale

sunt clădire fără ieșire.
clădire cu ecou în podele.
scârțâi a memorie.
curioși câțiva poezii mă vizitează
și fură praf de pe nervi
să-l amestece cu cerneala.

a doua escală se face în plămâni.
aici plouă cu fluturi. încheieturile
sunt simple ferestre
prin care trec oameni pierduți.
din când în când
un lift îmi urcă prin vertebrele
și aduce călători dornici să atingă
rădăcina unui fulger.

ultima lor escală e osul hioid –
pasăre frântă
care încă mai cântă sub apă.

nevăzutele răni

în diminețile de toamnă
când ploaia nu mai răsună

în geamuri metalic
cum gongurile chinezești
hoinăresc pretutindeni
până când spre seară
uit de mine însămi
unde pe străzile pe care
luncă un adagio de vioară.

doar prin fața casei cu tencuiala căzută
mă-ntristez.
acolo mereu miroase a singurătate
deși în răstimpuri ploaia își face de cap
încercând să spele
nevăzutele răni.

într-o vară opiacee

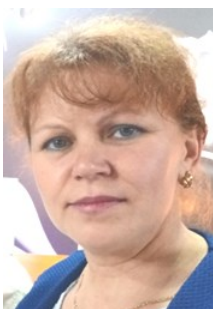
stăteam sprijiniți cu coatele
pe glaful ferestrei
fără să ne pese cum fulguie
ceasurile opaline ale după-amiezei. în aer
se revarsau încinse miresme de trifoi
și cimbru sălbatic.

un gând se trezise pe neașteptate din somn
și-acum năvălea în vasta încăpere
ca un rotocol de fum - mă desenai în creion
în tăceri de fildeș
acoperită de crini pulsativi.
întreaga-mi făptură
se adâncea într-un vis
glisând ca mătasea - acolo m-am întrupat
într-o vară opiacee.

niciun glas

azi scot tăcerile la mezat -
tăceri cu gust de iarnă
desfrunzite până la primul sărut/
tăceri asmuțite să sfâșie
cu margini zimțate
sau tăiate julienne/
tăceri gheboșate
cu umblet pustiu/
tăceri de culoarea pietrei
bolnave de un dor
ce n-a putut muri.
întreb pretutindeni.
nimeni nu răspunde -
niciun glas sus
niciun glas jos.

Ileana Pascu

În căutarea unui trai stabil

S-a întrerupt clișeul, în ziua plecării
Anii s-au scurs și totul s-a schimbat
M-am întors, cu patima durerii
Exact din ziua, în care am plecat

Mă doare sufletul, ușor rănit
De tinerețea scursă în exil
De timpul, ce-a trecut nestingherit
În căutarea unui trai stabil

De brațele ce nu m-au strâns
Și nu m-au alintat, pe creștet
După o zi intensă, la apus
Când dorurile, ardeau în secret

Doruri, care stăteau ascunse pe la colțuri
Prin ochii internetului, cu taine nerostite
Iluzii împărțind, ținându-ne în lanțuri
Lumina înghețată, sufocată-n cuvinte

Cu speranța în sân, cu dragostea păstrată
Au crescut prunci, în brațe de bunici
Cu lacrimi de lumină împovărată.
La streșini apăreau, cuiburi de rândunici

În casa-n care, cu trudă am cumpărat
Picior de om, nu călca-n bățatură
Iar poarta, odată-n an am descuiat
Și scârțâia, de dor și de rugină

Cădeau în mine umbre, în nopțile târzii
Și clipele acelea, erau posomorâte
Scriam pe colbul vremii, cu aripi străvezii
Gânduri și doruri, din suflet coborâte

Șoaptele-n minte, răsunau cu ecou
Căutând răspuns în rugăciune
În fiecare sunet, lăsând din pulsul meu
Învăluit în blânde taine și-n tristă amăgire

Întorc tăcută fața, spre albul zid din mine
Și lumea necuprinsă, în brațe o cuprind
E-atâta gol și dor și spaimă și iubire
Un amalgam de stări, răsar și se aprind

Un lapsus de-nțămplări mă stăpânește
Nu de o zi, ci mai mult de un veac
Șchelele rămase, în trup mă scormonește
Încă roade din mine și nu îi găsesc leac

Plecam, mai obosiți decât veneam
În goana nemiloasă după bani
Puține clipe, cu familia purtam
Nouă și lor, răpeam din viață niște ani

S-a întrerupt clișeul, în ziua plecării
Anii s-au scurs și totul s-a schimbat
M-am întors cu patima durerii
Exact din ziua, în care am plecat

Viorea - floare de primăvară

28. 03. 2025 - Florești

Un vechi castel străjuia deasupra
Zidurilor din curtea alăturată
Care, obosite de trecerea timpului
Stăteau să cadă
Scările de lemn, scârțâiau la fiecare atingere
Deși vopsite recent
Parcă povesteau durerile și fricile
Prin care au trecut
Cei cărora le-au mângâiat tălpile
Dedesubt, purtau zeci de ani și mii de suferințe
Ușa, înaltă cât peretele, ascundea
Suflete blânde sau vulgare, din ultimele epoci
Care expectorau cuvinte întortochiate
Și mucozități construite în veacuri,
dintr-un moft
Zilele, le erau numerotate invers
Iar minutele erau veacuri și clipe, deodată
Îmi fură privirea, pe rând
La fiecare metru și jumătate
O altă față crispată, un alt suflet îngenunchat
Zbătându-se în carcasa ponosită de veacuri
Asemeni pereților acestor clădiri
Cazare, fără stele.
Privirea mi se oprește în fața ochilor
Pe care i-am iubit dintotdeauna
Erau ochii paterni, lăsați moștenire
Odată blânzi, odată ageri
Acum, înfiorător de speriați
Am îmbrățișat amintirile
Le-am separat și împreunat,
le-am pus în balanță
Le-am înghesuit într-o lacrimă
Liniștiți, ne-am destăinuit maratonul zilelor
Am oferit încurajări și speranțe
Care, nici eu nu mai cred în ele
Dar Dumnezeu deține puterea
Între aceste ruine, a înflorit magnoliile
Și zarzării... și din nou speranța
Și din nou... este primăvară!

Elena V. Piteș

Ai plâns

Ai plâns când ai venit pribeag în lume
Ai plâns când spinii urma ți-au împuns
Ai plâns nimic când nu-ți era de-ajuns
Ai plâns când valul te-mbrăca în spume.

Ai plâns când soarta șansa ți-a ascuns
Ai plâns când moartea te striga pe nume
Ai plâns când căutarea îți crea renume
Ai plâns ecoul când nu ți-a răspuns.

Ai plâns când alte zări ți-au luat părinții
Ai plâns când pruncii ți-au zburat din poală
Ai plâns când legi izbucneau
din noaptea minții

Ai plâns când sori betegi nu te mai scoală
Ai plâns când pâinea veche-ți sparge dinții
Ai plâns când mâine curge rău de smoală.

15 iunie 2025

Clubul de fițe

Clubul de fițe
La care alerg
Umple-a mea trăire,
Bucurii și exaltare
Umilință și-ncântare
Lacrimi și dezolare
Demoni și nicotină
Etanol și morfină
Fac din mine legumă –
Iarbă de aruncat în foc...
Totuși poate am noroc
EL, Domnul să oprească acest joc!

28 mai 2024

Eu sunt scânteia

Eu sunt scânteia cu sensibilități
Tu, focul profund

Pe portativul timpului
Zbor spre infinit
Peisaj cu culori intense
Priviri calde se izbesc
În ecoul pașilor
Visuri și acorduri verzi
Zi de zi și altă zi
Șoapte despletite
Și tăceri șoptite
Scânteii de aur
Se desprind din
Focul divin
Scriind sonete de primă pagină...

11 noiembrie 2024

Ca un clește

Ca un clește
M-ai prins
În mrejele iubirii tale...
Ca un clește
M-ai strâns
La pieptul tău...
Ca dintr-un clește
N-am mai reușit
Să scap...
Dar nici nu
Mi-am dat silința...

15 ianuarie 2025

M-am făcut

M-am făcut statuie
La picioarele tale,
O vorbă să-mi spui
Și apoi
Nu-ți voi mai sta în cale...

O vorbă bună,
Sau o vorbă rea,
O vorbă vreau
S-aud,
Și-apoi
Voi pleca!...

16 ianuarie 2025

Doamnei Coca T.

În cuibul nostru de iubire
Eu îți admir ținuta princiară,
Tu mă privești ca pe-orășicene
Și te grăbești, ca de-obicei, la gară.

02 iunie 2024

**Constantin
Voicu**

Maică, dor de neam și țară

Foaie verde sălcioară,
Mă arde la inimioară
Dorul meu de neam și țară.
Cum să sece, cum să piară
Brazda noastră milenară
Maică, dor de neam și țară?

Au venit din altă zare
Oaspeții la vânătoare
De aur și căprioare.
I-am primit în casa noastră
Și i-am așezat la masă;
Masa noastră, veche vatră,
Maică, dor de neam și piatră!

Nu știam că-nstrăinăm
Ce-am avut, ce mai avem,
Și-acum plâng străbunii dorul,
Cu Carpații și izvorul,
Dunărea, până la Mare,
Și străvechile hotare.
Maică, dor de neam și floare!

Ne-a fost leagăn dorul sfânt
De lumină și cuvânt
Sufletul nostru curat
De agheasmă însetat
Și hrănit pentru frumos
Fluieraș de fag și os
Maică, dorul de Hristos!

Salcie, plecată-n vale,
Brazi în munți și ape reci,
Ducem sufletului cale
Pe străvechile-i poteci.
Dorul nostru ne unește
De la BUREBISTA-ncoace
Neamul geto-dac trăiește
Maică, dor de neam și pace.

A știut a ne-nvia
Decebal cu moartea sa
Nepătându-ne obrazul
STEFAN, MIRCEA și VITEAZUL,
Voievozi, și domni, și regi
Pravile, coduri de legi,
Cu dorul și tricolorul,
Să ne țină strâns poporul.

Dorul nostru, cel mai lung,
A pornit din Câmpulung,
Spre Valahia, Moldova
Ardealu-întregindu-i slova.
Și e singurul din lume,
Ce ne poartă steag și nume.

Frunză verde sălcioară
Nicio frunză nu-i amară
Și nici codrul care-i verde
Nu se poate a ni-l pierde
Că e dor cu rădăcină
De durere și lumină.

Sus români!

Frunză verde sălcioară
Am în suflet dor de țară
Ramuri aplicate peste
Fac din dorul meu poveste
Și curg ape și vin săbii
Din apus, stoluri de vrăbii.

Doru-i arma de tărie
Ștefan, Mircea și Viteazul,
Și, înlăcrimat, obrazul
Cu eroi, doarme sub glie.
Basarabii, Petru Rareș....
Să fim iar ce-am fost și iarăși.

Și, cu dorul, că ni-i sfânt,
Avem țară și cuvânt.
Sus, români, din nou, mai sus,
Soare nou, fără apus,
Și, în dor, este Iisus!
Sus, români, din nou, mai sus!
Merităm dorul de glie
Și această Românie!

Sus, români!

Vilia Banța

Ochii de veghe

Suflete, îți cad pleoapele,
grele de toate durerile lumii!
Nu, nu vei orbi,
doar în beznă
vei găsi rostul beznei
și-l vei simți pe Dumnezeu
mai aproape,
vei înțelege strigătul
zilei de mâine
în spatele icoanelor
unde mama și-a lăsat
ochii de veghe.

Memento

Curg zorii pe urmele noastre,
mâinile miros a pâine caldă
prin amintirile mamei... aici,
în iarba înaltă până la brâu,
aici, lângă brațul frânt al fântânii.
O lacrimă stingheră, furișată,
îmi spală tăcerea de-ntuneric.
Curg zorii zilei pe urmele noastre
aici, unde-a stat luna azi-noapte
culcată pe brazda uscată.

Cuvintele-mi par șiraguri de stele
acolo sus, unde mama e-acum
îngerul meu păzitor și-l dojenește pe tata
că n-a rămas mai mult lângă mine –
oricum, veșnicia putea să-l aștepte.

Timpu mă strânge iuțit ca un junghi
în dimineața cu miros de altar
și lumină puțină prin crengi.
Ceva s-a rupt în două din ea:
o iubire cu șoapta eternității în prag,
o șoaptă cu freamătul iubirii
în liniștea mea dinlăuntru.
Curg zorii pe urmele noastre.

Poemul orașului

Erau ceasuri semiadormite,
molatice sfere prin care priveam
dimineața cum vine încet
lângă noi și tu-mi vorbeai
aproape șoptit despre ceva anume...
Cine pentru cine închidea în sine
permanența celuilalt, mă-ntrebam
și vanitatea nopții se spăla
în ochiul păsării de pradă.

Erau ceasuri condensate, fierbinți
în care speranța pocnea
din când în când pe spatele zilei,
ne strecuram gândurile,
atinși de fiori nenumiți,
prin crăpăturile orașului cu bune
și rele, cu vechi și cu nou,
orașul plecărilor și întoarcerii noastre,
numărându-ne bătăile inimii
după inima lui,
orașul în care copacii au suflat
și rădăcinile lor trimit mesaje spre cer,
din adânc, din curgerea luminii,
din glasul pescărușilor.
Visul poetului pulsează aici
între un gol și un zbor.
Poemul orașului
scris ori nescris.

Așteptare

În liniștea aceluia sentiment
în care se risipește noaptea,
între steaua pribegind nepereche
și misterul toamnei sângerânde,

în ochii ei, cu pleoapele trase,
nu cumva să destrame visarea
prin grijile de mâine,

în aripa aprinsă deasupra cenușii,
unde o pasăre sprijină cerul
și neliniștea cu chip de femeie,

totul este așteptare, totul. Și clipa
ne bea prin fereastra deschisă
fără să știm, cu toată lumina
ce ni se lipește de trup.

Octavian Mihalcea

Dune pe chip

Regăsiri, accelerări, tendința
numelor fosforescente către
apologia pe care, dominatori,
o vom elabora
Sensibilități ubicue amestecă
mierea cu sângele –
acomodare ce persistă
Pluvial, încerci să explici principiul
exhibării jumătăților de ramă
Pe întuneric, monumentul
meduzelor crude atrage figura
Ofelia alungă domol flacăra
și urcă trepte negre
Chiar în acest moment, ochii deschiși
prevăd spiritul vânătorilor cu sfinx
Dispar spectre figurative!
Dispar gardienii stelelor!
A sosit vremea înfrigurărilor cuceritoare
întețind mari enigme dionisiace
În umbră stă metafizica haltereii
Doar trei gesturi
pot înroși candelabrul revoluției!

Nu se opresc

Lege despre orchestra unui
protest eterogen – ne convin colajele
Vrem săgetarea păianjenului
ce parcurge scările filosofiei
O anumită spirală îndrăgește aplombul
leopardilor, încântătoarele atacuri
din centrul insulei
Fantasma e atrasă de cadran
Cunoaștem relieful alcoolului efervescent
Au fost martori, a fost promenadă,
au fost răni
Imago mult deasupra cuțitului vizibil,
turbion care levitează
pe lângă coperti dramatice
Gestul baroc conduce excesul
înspre fundament
Omagiu pentru încă o cruciadă?
Fumul cere încă o ascensiune?

Rotim fără îndoieli costumele
mai multor ceremonii
Disc mobil, acoperământ
care se tot convertește

Irezistibil

Ai căutat lumina porțelanului crud,
front norocos, sărut oriental care demult
sfășia tenebre, sfășia nimbul ruinei
Fruite magice prin catacombe
Acel salon culisant reconstituie caravana
Legea rozelor lichide predispune
la explorarea minunilor, dezagregare
a statuiilor lichide pe timp cutremurat
Persistă mutilarea cu fir de argint
Festin circular – vei înainta prin ocră
Alungă departe emoția!
Poate fi revenirea bijuteriilor inumane
Dom așezat anarhic
Eternitatea presează astrul cald

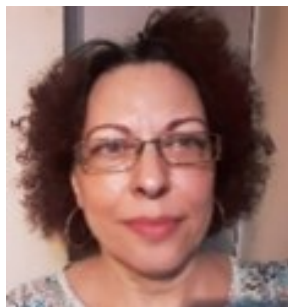
Acolo

Drept talisman, brățara viperei
închide liniștea între palme rugătoare
Vei avea certitudini crepusculare
în lumea nuferilor frisonanți
Imense, degetele soarelui
La rădăcina altui naufragiu
găsim statui tiranice peste oase
Prin deșert, vertijul prodigios
despre care nu poți decide,
pe care nu îl poți înțelege
Într-o dimineață, traiectoriile
vor fi descoperite
Curbe, curbe
încă vii ...

Descifrare florală

E clar pericolul din fața gratiei
Scena apropie vechea penumbră
animată de hiene
Curajul nu poate fi transformat
Retorica inscripției în lapte
povestește despre asediu
și resuscitări picturale –
distrugerea, apoi reconstituirea
clopotelor flagelării
Coborâți aici după ascunderea viselor!
Totul va fi incalculabil,
presărare peste reprizele unei dureri
Liniștea apelor arde
Cineva strânge la piept
sufletul magnoliei

**Camelia
Ardelean**

Cu aventura prinsă de călcâi

Cu aventura prinsă de călcâi,
Am rătăcit ca un pirat prin viață,
Salvat de prin bulboane la mustață,
Colac pe visul fără căpătâi.

Mi-a mai rămas din țel o mogâldeată –
O umbră a nădejdlor dintâi
(Pe-un zid în care nu vrei să rămâi
Blocat ca-ntr-o eternă fortăreață).

Aștepti tăcut (cum biata Penelopă
Iubirea-și aștepta, țesând agale)
Să tropăie în tine-o antilopă,

Să-ți scapi ființa de corset ori zale
Și zâmbetul să-ți mântui de-o sincopă;
În osul minții colectezi pumnale.

Aș vrea să fiu săgeată de zeiță

Aș vrea să fiu săgeată de zeiță
Și să mă-mplânt în asprele cuvinte
Ce mi-au trecut ades pe dinainte,
Zdrobind poeme-albastre în matriță.

Apoi aș trage-un glonț în jurăminte
Care-au murit în stadiul de „notiță”;
Aș mai păstra din plumb o rămășiță,
Ca să trimit minciuni la „cele sfinte”.

De-a pururi înfrățite cu Athena
Mi-s visele ce-Olimpul îl cuprind,
Dar secetă și beznă-i în arena

Din lutul Evei, așchii zămislind;
Un zombi mă unește cu antena
Care captează umbrele cu jind.

Maestru-n periaje...

Maestru-n periaje, accede cu iuteală
Pe scara ierarhiei în orișice sector,

E apt să-l concureze pe orișice actor;
La saltul lui în breaslă te ia cu amețeală.

Ai crede, după „grade”, c-un zeu i-e protector;
Ca mierea-i este glasul-mbibat de linguşeală.
Adesea te servește cu „plin” din trasta-i goală,
Și „gol” e când se-nvârte în noul său decor.

Ajuns rapid pe culme-l izbește brusc uitarea,
Se leapădă de „treapta” pe care a urcat,
Iar ifosul gigantic îi crește ca tumoarea –

Prostia, îngâmfarea sunt greu de operat.
Nălțându-se întruna, aproape-atinge zarea,
Dar pân’ la urmă cade din zborul fabricat.

Aș vrea să fiu aripa ta albastră

Aș vrea să fiu aripa ta albastră
(Să port sub pene muguri de Lactee)
Sau poate-un fulg desprins din odisee,
Să-mi fii erou sau pasăre măiastră;

Să am în ochi magia unei fee,
Să te transform în irisul din glastră
Ori să te prind în sticla din fereastră,
Să mă cufund în tine ca-n Egee.

Dar tu preferi să te-adâncești în oaze
De întuneric și melancolie,
Fi’ndcă urzeala densă-a unei fraze

E mult prea mare pentru o chilie,
În care egoismul-kamikaze
Te-ar înfrâna să-ți dai o amnistie.

Ni-i viața toată o alegorie

Ni-i viața toată o alegorie;
Sărim din X în Y pe un preț,
Pe care fiecare precupeț
Și-l stabilește-n gând cu acribie.

Temeinici la înotul de obleț,
Sărmani soldați plecați în pribegie,
Voim să ne fixăm o strategie
La datu-n gropi și-ntreceri în dispreț.

Când existența ne încătușează
Ca o cămașă strâmtă sau prea largă,
Esența-i prinsă într-o parafrază

Ajunge ca egoul să ni-l spargă;
Păpuși de lut cu răs-n metastază
Ne împietrim, dar anii ne aleargă.

Simona Trifu

Promenadă

Nu-s comete, ci vitralii,
doar respingeri în Nadir,
strada-i plină de canalii
care jefuiesc, cer bir

pe pocalul poeziei
și pe steagul arborat,
avantscena feeriei
la ieșirea din iernat.

Fuseră noian suspine,
și am fost și eu cu voi,
pe o coajă din destine,
dezvelită, cu ochi goi.

M-aș tot duce în genune
și m-aș pogori în dor,
ca în palma ta pășune
să-mi fac rodnic viitor.

Filiația mea frântă,
aripi reci de îngeri vechi,
viața mea va fi o trântă
cu alelele perechi.

Că-s ciuntite, slute, sure,
mute, oarbe sau năluci,
îmi asum și jertfe dure,
să-mi văd viață prin uluci,

cum se duce și se-ntoarce
-n calea mare-ntr-o șaradă,
firul se desface, -l toarce
în zăluda promenadă.

Înviere

Regal de lumânări în noapte,
o bornă într-un revărsat de îngeri,
o Înviere, o lumină ce se naște,
în suflet călător răsfrângeri

de Dumnezei iviți din ascunzișuri
de zbucium și de inimi de copii.

Făclii aprinse prin frunzișuri,
destine arse-n ruguri, lacrimi vii.

Columna de sub bolta de-ncercări,
un vechi Iisus, un nou contur,
o destrămare pe cărări,
în noaptea asta vă conjur

la revelații, praf de stele,
imaginarul pe vitralii.
Din foste vise-mi fac atele
din vast pământ rămân doar falii.

O dimineată cu soare neînnoptat

Dezamăgire și adorație.
Călătorie cu scop inițiativ,
în găuri negre cu triste priveliști.
Un erotism nepermis, ascetic,
închis într-o cutie neagră,
lăsată pradă refulărilor sinistre.
Totul este o confuzie,
urmăresc un idol încă din Evul Mediu,
dar interacțiunea lipsește,
ca și macheta de facere-a lumii.
O misiune ce-n întuneric se pierde,
cutume se chinuie să-nvie,
vrem puritate în toate celulele,
cu îndârjire mitocondriile noastre o cer.
Un flaut și-o jertfă,
o dimineată cu soare **neînnoptat**.
Un cer cu pete de vișine coapte
și o deschizătură spre maiestosul,
atavicul, ciuntitul și unicul univers.
Ecuația timpului își strigă șoaptele,
decizii lăsate la latitudinea firescului.
Gelozii arogante mă macină încă.
O uvertură măreață
la opera ce încă așteaptă un corifeu.

Debarcader

Mi-e dor de un debarcader
ce se leagănă sub pleoape de nesimțit,
în vuietul din cochilia unui melc.
Atunci când m-or călca toți cocorii,
să scoți sabia de samurai
și să te rogi cerului pentru regăsire.
Caierul căinței se toarce-n ținutul de ceară,
acolo unde nimeni nu plânge
și alinarea e un *status quo*.
Plâng cranii a mir nenăscut,
sfântit din el însuși,
creat odată cu hăul,
din haosul deznădejdiei și dorul de ducă.
Hoinar vei rămâne, damnat între stele,
cui bar dintr-un vis ți-am făcut în zadar.

Maria Ieva

Secunde fără gânduri

În urma mea săpau fântâni de gheață
De parc-au vrut să-mi dăruiască Polul Nord
Și urmele le-au învelit în ceață,
Să nu mai știu ce sunt, ce ești, milord...

Penițele se-neacă-n călimări,
Ceasornicarul timpul l-a pierdut,
A evadat din ornice peste zări
Să nu cunosc sfârșit nici început.

Încremenită, viața, în tăcere,
Nu mai avea nimic de oferit,
Pierduse dreptul de a cere
Vederea timpului finit...

Se-mbrățișează vântul cu-aurora,
Fântânile de gheață se topesc,
Iar dincolo se stabilește ora
Și ceasurile toate reporesc.

Primesc în dar secunde fără gânduri...
Să le așez cu fluturii în scrin?
Aud penița cum se-ntreabă-n rânduri,
Dar nu mai știu dacă-i un drept divin.

Far

Azi voi călători clandestin,
Ca un vânt risipit peste zare,
Spre locul din care mai vin
Luminile verii polare.

Albastre fuioare de ceață
Din genele nopții tot cad
Și văd în fântâna de gheață
Cum viața din viață o scad.

În vatra cu clipe trăite,
Cărbunii-n tăcere s-au stins,
Dar astrele ies din orbite,
Căci rugul în cer s-a aprins.

Un abur o formă îmbracă
Și forma în el s-a pierdut,

Prin vămile clipei să treacă,
Să ceară un alt început.

Din spumele mării sculptate,
Trecând prin deșertul Sinai,
Luminile-n cer îngropate
Să-mi fie un far către Rai.

Sonetul mării

Citește iar în ochii mei
Ca-n Evanghelia după Matei
Și-ntreabă cerul mai apoi
De ce din gene mai cad ploii.

De ce-s cuvintele de apă
Și albie pe față-mi sapă;
De ce se-adună sub bărbie
Când vor să-ți fie poezie.

Citește-n valul de tăceri
Ca-n ochii mei de primăveri
Și scrie tu sonetul mării
Ce-ascunde tainele-nvierii...

Extensie

Umbra mea a devenit cenușie,
Ca după-o ședință de chimioterapie;
Îndrăgostită prea mult de lumină,
A fost obligată la carantină.
În casa cu geamuri bătute în cuie,
A stat rezemată de-o veche statuie;
Părea că se roagă, părea că imploră
Ca timpul s-o facă odată majoră.
Dar gândul, uimit de așa îndrăzneală,
I-a rupt legătura cu lumea astrală
Și ultima rază i-a smuls-o din vine,
Lăsând-o să vină târâș după mine.

Sub cratima vremii

Desparte cuvântul în două silabe,
Sub cratima vremii e-un vis netrăit
Ascuns de bunica în flori de agave,
Când timpul spre clipă privea liniștit.

Prin palmele mele, din palmele tale,
Să curgă eterul cu stele cu tot,
Ca-n templul iubirii zidit de vestale
Să intre doi îngeri, ca-n visul lui Lot.

Din murmur de harpe, din muzici celeste,
Culori nesfârșite să prindă contur,
Când noi, primii născuți din poveste,
Vom scrie iubirea pe file de-azur.

Marin Rada

Fata morgana

Nimic
n-o mai poate întoarce...

Oamenii se uită la ea
și n-o văd

Dimineața,
luna atârână pe cer
ca o minciună...

Presimțiri

Târziu
cade peste lume
o lumină albastră
cu sângele rupt
în făclii...

Viața este un sunet
spânzurat de călcăiele
unui zeu
și eu strâng cu o furcă
întunericul de pe deal
presimțind
coborârea frunzelor galbene...

Vis cu Nichita

Înainte de a deveni pasăre
poemul acesta
pipăie cu degetele lumina,
iarba trece pe lângă umărul tău,
vietate rănită,
cere iertare copacilor singuri
în vreme ce ei
își îndreaptă floarea în sus,
aripă lângă aripă.

Tata

Inele de gânduri
pe osia carului,
luna
se ținea de cămașa lui
ca o fată săracă
adunând la răspântii,

turme mari
și neașteptate
de drumuri...

Nimic nu era
de vânzare

Ziua de ieri
se schimbbase
pe ziua de azi...

Femeia aceasta

Galben,
aerul se desprinde
din miezul poemelor,
mâna luminează
departe,
peste anotimpuri
migrează culorile
și auzi
cum se prăbușește în sine,
copacul
care ține răsuflarea ta
să nu cadă...

Prietenul meu, înțeleptul...

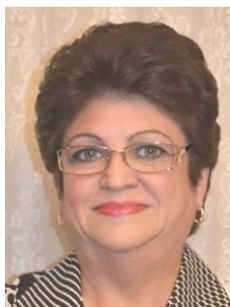
Osândite la întoarcerea lor
în sălbăticie,
cuvintele coborau în cohorte
dinapoia sicriului,
nimeni nu auzea pașii lor
de adâncă pierzanie,
o femeie
își lega în batistă amintirile,
un copil aduna în năframă
tristețea și fluturii...

Târziu, oamenii și-au spălat
palmele și chipul
de țărâna și chipul mortului,
numai el, prietenul meu,
aduna de pe uliță
pașii acestuia.

La început oamenii
s-au făcut că nu-l văd,
mai apoi îl pândeau
ca să vadă și ei,
prietenul meu
îmi vorbea despre drumuri,
ca șerpilor se legau
de picioarele lui în inel.

O femeie
își lega în batistă tristețea,
un copil aduna în năframă
amintirea și fluturii...

Doina Bârcă

Anotimpuri de iubire

Te-am iubit alb, în primăvara vieții,
Te-am adunat în dor și floară,
Te priveam mut, în poarta frumuseții.
Vraciul mi-a spus că s-ar putea să doară.

Apoi te-am iubit verde în vara cu speranțe,
Statornicie și iubire fără de sfârșit,
Așa credeam, ca-n verdele pădurii,
În vara vieții poleită în argint.

Da, te-am iubit și toamna, când cocorii,
Zburau spre alte locuri calde,
Sădind în mine o neliniște,
Lacrimile-mi devenind smaralde.
În iarna vieții te iubesc tot alb,
Și aș mai lua-o iar de la-nceput,
Numai că timpul mi-a cerut să-i dau,
Iubirea mea, cu împrumut.

Din toate anotimpurile de iubire,
Întorcem-aș când verde te-am iubit.
Inima să își primească cupa fericirii,
Că-n iarna vieții timpul, iubirea mi-a răpit.

Te voi iubi albastru dincolo de lume,
Din florile cerului un buchet să fac,
Culori amestecate tot alb or să devină,
Te voi iubi și-n cer, cu sufletu-mi curat.

Buchet de recunoștință pentru mama

Buchetul de recunoștință,
ce pentru tine l-am cules,
E prea puțin măicuță dragă,
atunci când vreau să-ți mulțumesc!

Pentru lumina ce-mi erai în noapte,
Ori pentru pomul ce mă-nvăța să-l prețuiesc,

Pentru trăirea și iubirea din icoane...
Mamă, să știi că-ți mulțumesc!

Mi-ai stat de veghe nopți în șir,
Acuma știu că nu te-ai odihnit,
Cu tine venea primăvara în grădină,
Nici nu mai știu dacă ți-am mulțumit!

Când înfloreau salcâmi ori în livadă pomii,
Când îmi spuneai că rândunelele-au venit,
Eram cu tine și mă bucuram.
Dar pentru dragul ce-l purtai în suflet,
Nu cred că-ndeajuns ți-am mulțumit!

-Când vei avea copii, și vei simți ca mine,
Vei vrea ca timpul înapoi să-l dai,
Așa-mi spuneai, te priveam cu uimire,
Te admiram cât de puternică erai.

Mă-ntorc în sat din prea mult dor de tine,
De tata, de mătuși, de toți vecinii...
Vă mulțumesc părinții mei iubiți!
Și-n dor de voi au înflorit și crinii.

Azi sunt acasă cu băieții și nepoții,
(Am scris aceste versuri în ziua de Florii)
Și-acolo-n inima care-mi mai bate încă,
Sunt colțuri ce-au rămas definitiv pustii.

Să știți că-n toate zilele eu vă iubesc,
Iar pentru tot ce-n viață voi mi-ați fost,
Vă port în suflet cu iubire,
Vă sărut mâna și vă mulțumesc!

Iubesc viața

Sunt călătoare pe drumul amintirii,
Pe care am iubit și am iertat,
M-am supărat, am râs, am plâns,
Ori am fost purtătoare de păcat.
Pe drumul vieții-s călătoare și acum,
Viața nu-mi cere socoteală încă,
Din vise ce-am avut,
parte s-au spulberat,
Și-am doruri care încă mă frământă.
IUBESC VIAȚA cu tot ce îmi dă ea,
E tot frumoasă, cu bune și cu rele..
Cu-n singur gând nu mă împac:
Să-mi iau larevedere de la ele.

George D. Piteș

Zâmbești melodios

Zâmbești melodios din reci vitralii
Încoronat cu gânduri negândite,
Orbecăiești prin baluri ostenite
Un ieftin zbor plătit de noi canalii.

Și strălucind absent printre ispite
Reciți elogii scuturând șalvarii,
Pe la festine făcând represalii
Mimând pervers cuvinte-ncremenite.

Iar noaptea când te scoli, stăpân pe tine
Și umbrei tale îi măsoară lungimea,
Cu ușa-nchisă răzi de orișicine

Scoțând la-naintare bășcălimea,
Și sperî ca mâine, printre crinoline
Adânc să ți se-nchine golătimea.

Când dorurile mele

Când dorurile mele ne-nțelese
Vor fulgui la geamurile tale,
Nu le-oropsi ci-n gesturi rituale
Drept horbotă la rochie le țese!

Când dorurile mele pastorale
Ți-or oferi din fructe neculese,
Alege din cărările purcese
Pe cele ce nu sunt oficiale!

Când dorurile mele viitoare
Te-or alinta cu tainele iubirii,
Topite-n game de privighetoare

Și-n oda diafană-a împlinirii,
Afla-vor vecii de-a ta venerare
Trecută-n sfânta carte-a nemuririi.

Speranțe lustruite

Speranțe lustruite în tranșee
Cu fantezii ce slugăresc tic-tac-uri,

Ferestre nechemate în iatacuri
Se prăbușesc în false propilee.

Rebeli vâslind printre pârâte zbaturi
Și cruci înțepenite în trahee,
Cianuri din tratamente panacee
Prin mare trag de-a lungul large haturi.

Ca-ntr-un mister cu umbrele răsfărâte
Se sting ecouri într-o plânsă șoaptă,
Se nasc doar pescăruși cu aripi frânte

Ochi surzi și orbi spre hăuri ne îndreaptă.
Temuți titani mor între două trânte,
Un timp fără întoarcere ne-așteaptă.

Mă tutuiesc

Mă tutuiesc cu umbra mea timidă
Și ne-amăgim cu șanse rebegite,
Vârtejul nepăsării ne omite
Fiind pribegi prin iarna mea toridă.

Prin pietre colțuroase, tălpi zdrelite
Târșim asfixiați de limbi de-aspidă,
Un biet nebun cu umbra lui lividă
Sfârșite vieți cu doruri nesimțite.

Ne furișăm ca furii printre case
Și adormim îmbrățișați pe-o bancă,
Cu noaptea ne-nvelim frânteale oase

Cu fumul risipit de-o spartă cioancă.
Doar dimineața cămile jengoase
Le umplem cu speranțe seci, palancă.

Trecutul sparge valuri

Trecutul sparge valuri înspumate
De munții nerăbdărilor decente,
Păcatul netrăirilor recente
Agonizând pe liniști asumate.

Polen târziu din porțile absente
În straturi de săruturi îmbrăcate,
Strivind orice elan de răutate
Adoarme-n zborul ploii recurente.

Cu spatele întors spre clipe goale
Mai uită lumea că tirani există,
Semnând facturi cu falsuri ideale

Cu-o viață grea și-o moarte angrosistă.
Și vin nomade umbre inegale
Ce ne-or zdrobi în legea nihilistă.

Vali Nițu

Iubire și vers e femeia imperială

Îți sărut mâna într-o simplitate perfectă,
la hotar de iubire nemărginită,
rodul minții se joacă dus-întors,
în ton cu bucuriile din taină,
o lumină lină.

În clipa dialogului multiplicat cu sine,
dorințele devin prezență vie,
poetul scrie-n surdină o elegie,
mereu o altă și altă pagină,
cu penelul din lumină.

Într-o logodnă a șoaptelor cu rostite solfegii,
se-nchid nopțile și dansăm melodia iubirii,
prin al timpului pas pe coperta cărții,
femeie imperială,
colierul vieții dintr-o clipă specială.

Mi-ai desenat harta destinului,
între copertile vieții,
au fost ursite pe degetele nopții,
versurile de iubire plină,
sensul de mers spre lumină.

M-ai găsit între necuvinte o imagine târzie,
un gând încrustat în muguri de sete,
enigma sincerității dintre vârste,
scriu în acorduri de pianină,
pentru tine femeie, poem pentru lumină.

Suspina dimineața netrăită lângă tine

Jucăm din ce în ce mai des metamorfoze,
așezate-n genunchi, pe nisipul clepsidrei,
la țărnul unui timp sosit,
cu jurnalul ce a fost scris să spună:
tu unde ești?
de ce ai plecat?
de ce nu vii,
în dimineața netrăită?

Mă zorește clipa,
și întreb, din câți îmbătrânesc,
câți rămân tineri?
și eu,
și eu pe unde mă găsesc?
și eu,
și eu cum sunt?
depărtare?
prizonier sau fără timp?

Curând îmi răspunde dimineața,
sfârșindu-mi treaba încap într-un vis,
speranță de demult,
eu suspin într-o creangă,
tu ești copacul, un tot într-un cuvânt,
literele iubirii trăite,
nu șoptite într-o antologie,
„Autograf peste timp”, Eul din poezie.

Dansul nefardat al privirilor

În decorul grizonant parcurg a doua tinerețe,
ea este ziua mea în jurul trăirilor,
crezute pe cuvânt,
într-un bestseller sosesc prin cuvinte,
prin rugă, prin pasul cuminte.
Timpul își scrie trecerea
topit în poezie iubește refrenul din mâine,
pictură pe o pânză din suflet,
chip definit de notele din partitură,
precum o splendidă și unică împletitură.

Cuvinte fără cuvinte,
am ascultat simfonia culorilor aprinse,
de scânteia ochilor care-și cheamă melodia,
în gama sol major cu... minte,
pe străzile scorpionului în aduceri aminte.

Între secunde celeste din ceas,
un alt și alt popas,
îl îmbrac în veșmântul memoriei,
cu metafora iubirii ce sărută mâinile iubitei,
lacrima cerului, clipa ei, a ursitei.
În brațele poeziei din vise,
elogiu pentru universul superbeii femei,
rămasă-n anotimp lumină,
strigă catalogul și noi răspundem
viitorului prezent în care ne cuprindem.

Kir Papas

Parodie după **Nunta Zamfirei**
de **George Coșbuc**

Soseau englezii – rânduri-rânduri,
Pe când ai noștri – cârduri-cârduri –
Să vadă fata lui Săgeată
A șasea oară măritată!

Veniră și de pe la noi:
Palilulezi, bulibășoi,
Dar și *tunate curcubete*
Cu maci și albăstrele-n plete.

Veniră foști tortionari...
Cu zâmbete de fete mari;
Nu se dădură îndărăt
Nici cei cu greu *parandărat*.

Veniră, întru veselie,
Băieți deștepți din energie
Și, în sacouri de tafta,
Rău plătitori de TVA.

Vechi turnători, noi interlopi
Și-un cârd de ziariști și popi;
Cu pas săltat, ca la paradă,
Gândacii de autostradă.

Veniră semeni groși la pungă
Cât tot pământul să îl ungă,
Dar și coafeze de bani gărlă
Și băgători de seamă, târlă.

Fiice de *tați*, nepoți de *buni*,
Magicieni de moțiuni
Și-apoi, ca hoții, pe-nserat,
Ditirambezi și ași în blat.

Bugetofagi și, decuziuă,
Mari *bătători de apă-n piuă*
Și, nelipsiți, oricum ai da-o,
Ingurgitanții de cacao.

Și se bârfi și se toastă
Și se bău și se mănacă:

Și cei cu pâinea și cuțitul,
Și opozanții... dând cu flitul.

Politizând, tot eșichierul
Rase cu gălguri otonelul,
Dezavuând *Beciul Domnesc...*
Că-i *sumbru, rece și dantesc*.

Curgea Cotnar – ziceai că-i ce!,
Ca țeava la RAGC...
Și la împărătescul bal
S-a consumat la paușal:

Trei țoiuri, iute-n gărgălău,
Cu murături pitite-n hău
Și tămâioasă ca la râu,
Cu nelipsite *poale-n brău*.

Cu *brexit*-ul pulsând în minte
Jucară sârba lui Melinte
Și îndreptară spre Bruxelles,
Ca *mister Bean*, un degețel.

Trei pași la stânga, croșetați,
Și alți trei pași încârligați,
Apoi călcâi (cu tocul cui)
Pe degetul vecinului.

De-atâta joc, căzură clăi
Elastice și budigăi,
Dar numai uneia – mai smeadă,
Nu a avut ce să îi cadă!

Chiar *Jeffrey Franks* a tot jucat
De tălpile i s-au crăpat,
Și, pe *bătuta de la Cuca*,
Făcu o gaură cât nuca.

Din stoc – veniră văduvi multe,
Cu doruri vechi, să le asculte
Mesenii ce-or ghici sub ie,
De e poem sau parodie.

Pe *charleston*, și nu pe vals,
Sosi londrin *regele Charles*
Și, precum *Ludovic* (uitatul),
Rosti: „la Viscri, *eu sunt s(t)atul!*”

Veni, cu ochi înlăcrimați,
După zacuscă și cârnați
Și după plosca de horincă –
S-o aibe-n Albion, s-o *drinkă*.

Și,-n loc de ceai, la *five o'clock*
S-o plescăie cu-n *hai, noroc!*,
Să-nchine, când e Londra-n ceață,
Cu-n dacic: *mama ei de viață!*

După jumări, tobă, vinars
Sosiră și *altera pars*:
Cu unchi, nepoate, verișoare...
Golindu-ne de perișoare.

Un caltaboș, cât Turnul Londrei,
Fu preambul la ritul ciorbei,
Și, fini englezi, *la patru ace*,
Sorbiră ciorba de potroace.

Apoi, în stil victorian,
Scăpară-n gât negru molan,
Ducând cu stil, de dragul burții,
Dosul regal în fundul curții.

Ei sfătuiră pe *viscrozi*
Să facă budă pentru lorzi
Și, separat, cătunelor,
O budă a comunelor.

.....
Curgeau în valuri mititeii
Și transpirau în tăvi puceii,
Iar *Charles* le spuse jovial:
La Viscro este... Balmoral!

N-are Abramovici la „Celsi”
Ecojumări în capul Messi,
Piftie tremurând de cool
La Windsor sau la Liverpool...

Pentru că fața cea regală
Avea o poftă infernală,
O față în opinci și ie
Cără marmita cu piftie,

Iar Gere trase de pe prici
Un hectometru de șorici,
Și,-n amintirea socrului,
Făcu *pomana porcului*.*

*Pe soacră n-o puse pe listă:
Pomana cobrei nu există!

Camillei îi sări o plombă,
De la o lingură de ciorbă –
Că-ntr-însa, *hiperchef Belciug*
A pus *Swarovski* din belșug!

Când își făceau pe burtă frecții,
Veni un zvon de tox`infecții
Și laitmotivul de ocară:
Prea bun, prea bun, prea ca la țară!

Ca în *Ionesco*, prin absurd,
Veni la timp și trupa SMURD

C-o asistentă băgăreață
Și-un dozator cu izmă creață.

La burticele reparați,
Au luat-o iară pe cărnați,
Pe tobă și pe țuică fiartă...
Neantizând purceaua moartă.

Sunt greu englezii de pornit,
Dar de-i pornești sunt greu de-oprit
Căci au sânge saxon în vine
Și-un pic de sânge.... din *Malvine*.

Aduse *Lia* un salam
Ca garda de la *Buckingham* –
Așa de drept și de semeț:
Salam de Balce, din porc mistreț.

Așa salam și așa porc,
Niciicând în *comitatul York*
N-au fost – cum lorzii nu văzură
La *Wimbledon*... teren cu zgură.

Veni și-un scoțian greoi
Cu un cimpoi cât un butoi
Și, ardelenii, pe sub fustă,
Lungiră ochi ca de mangustă!

.....
Vesel, ***Electric-Împărat***
Se puse zdravăn pe-nchinat:
Să nu vă fie cu călduri
Și cu leșin... de la facturi!

Zicând: *câți rromi sunt pe Tamisa,*
Atâția cerșetori la Nisa!
Și-a zis: *cam câte doctorate,*
Atâtea rațe crăcănate!

Apoi, bătrânul ***Rege-Gaz***:
Câte furnici sunt pe izlaz
Și câte ciori, vrăbii, hulubi –
Atât puhoi de metri cubi!!!

Și-a zis: *câte autostrăzi,*
Atâția maidanezi pe străzi!...
Și câte nume în dosare,
Atâtea week-end-uri la mare!

Cam câtă papură pe casă,
Atâtea bucurii-n mireasă...
Și, după românescul port,
*Să bem un țoi și la... avort!**

* La Arafat sosi, sinistru,
O foaie-n alb... de la ministru...

Mariana Nicolae

Capul pe umeri

Nu-nseamnă că ești în viață
Nici că ești om, strigoi sau zombie!
Atâția dintre noi suntem morți
Deși respirăm și mâncăm, mai ales mâncăm,
Și uneori ne și mișcăm, cu grijă,
Să nu facem eforturi prea mari
Să nu ne depășim doza zilnică
recomandată.

De cine? De viață, de moarte?
De medici sau de industria mare?

Înseamnă că știm.
Suntem lucizi, realiști față de alții
Față de problemele lumii... altora
A noastră este în regulă,
Doar este a noastră, guvernată de noi.
Și noi... suntem cu capul pe umeri.
Nu, nu suntem cu el în nori.

În nor avem fișierele.
Și suntem mândri de asta
Sau poate doar aroganți
Sau... poate ignoranți.

Dacă ne-am avea capul
Alături de noi, în nor sau
Pe o tavă de argint?
Am putea vorbi cu noi înșine?
Ne-am frământa, întrebându-ne de ce?
De unde? De ce acum? De ce eu? De ce tu?
De ce noi? De ce acum?

Suntem ceea ce gândim.
În nor?

Iunie 2021

Când am să mor

Vreau să fiu arsă
Sau, mai oficial, incinerată.
Nu, nu e o blasfemie.
Nu are nimic de-a face cu ritualurile sacre,
Nici cu credința în existența sufletului etern.
Este o grijă extremă față de multele
Încercări de supra încărcare a pământului
cu resturi organice și deșeuri.
Nu ne mai încape sărmana planetă.
Pe noi și resturile vieții noastre
din ce în ce mai anorganice și mai arogante.
Nu ne mai descompunem,
Nu mai putrezim.
Nu mai dispărem
în pământul sau ecosistemul
care ar trebui să ne accepte.

27 august 2023 Milano

Ceapa

Învăluțiți în foile noastre
De prejudecăți, obiceiuri, ritualuri, gesturi,
Tradiții, haine, și, mai ales,
make-up, farduri sau sulemeneli
miresme, adieri, parfumuri,
vorbe, cuvinte, parole,
cu sensuri multiple sau fără sens
care acoperă mai mult decât dezvăluie
ne ascundem unii de alții cât mai bine
și ne e bine – pe loc, pe moment,
dar...
ascunsul ăsta fără rost nu ne ajută deloc.

Pădure sacră, oraș al îngerilor,
ce vâl ai aruncat pe noi?
Cum ne-ai schimbat mintea și inima?
Și cum vedem lumea?

De ce ne înfoiem atâta?
Ne ustură sufletul și inima de efort.
Doar ochii ne sunt uscați
Și ne uscăm și noi
în singurătatea din ce în ce mai sofisticată.

Oare vom mai încolți vreodată
într-o primăvară
din ce în ce mai nesigură?

Iulie 2021

Ion Dulugeac

Rugăciune

ce e dus rămâne dus
Doamne eu îți cer în plus
să-mi mai dai
și să-mi tot dai
și făină și mălai
și vre-un colțișor de rai
și verdeață și legume
și tot ce-i mai bun în lume
și târâță că-n ea e
mai ales complexul B
leafa noastră e cam slută
alții-au lefile-n valută
leii noștri poți să-i critici
că sunt slabi și sunt rahitici
de aceea te-ași ruga
i-ai și dui în Africa
fiind c-aici Doamne ferește
pot muri nu le priește
apoi cei ce trag la șaibă
ar voi și ei să aibă
alta viață cât de cât
nu așa să le stea-n gât
politrucii noștri-i vezi
grei de minte și-s obezi
nu-i nici unul competent
ne-au băgat în faliment
încolo ce să mai spun
Tu ești mare și ești bun
nouă dă-ne dacă vrei
ca suntem - popor latin
circ și pită și mult vin
dă-ne iarbă dă-ne coase
ce-avem dincolo de Prut
dă-ne și femei frumoase
să ne țină de urât
dacă sunt și mai focoase
noi ne mulțumim cu-atât
de la Dulgeac cetire
iubire de cumințire.

Dragoste-n cerdac

de o vreme Dulugeac
stă cu demonu-n cerdac -
o vezi p-aia zice dracul -
și pe loc ia foc cerdacul

iar îi zice: o vezi p-aia
doar cu ea-ți ia foc odaia
deși ești măreț ca bradul
ai să zici: fi-mi-ar răsadul
am băgat în casă iadul
și-o să zici în rugăciune:
dracul nu e cum se spune
negru afurisit pe dos
nu-i deloc un mincinos
adevăru-i la mijloc
între beznă și-ntre foc
între drac și Dulugeac
între boală și-ntre leac
între viață și-ntre moarte
între aproape și departe
între pace și război
este doar un tărăboi
doar în mine și-ntre ea
e tot timpul dragostea

Noroc

norocul vine-mi dă
noroc și pleacă
hai șmechere, te rog
mai stai oleacă
ia spune-mi, spune-mi
ce mi-ai dat?
păi ce să-ți dau, noroc
și am plecat
eu am rămas ca interzis
pe loc
și iată-mă acum
fără noroc
mai bine-aș fi tăcut
n-aveam habar
luam ușor băgam în buzunar
și-mi aprindeam țigara tacticos
așa sunt eu, mereu nenorocos
un gând în scăfârlie iată-mi scurmă
tu ai noroc, că te deștepți pe urmă

Dulugeac filozofează

ce e veșnic între noi
între mine și-ntre eu
nu-i dogmatic Dumnezeu
el e-n lume sfântul har.
e și metru și cântar
e și soare și cărare
e și apă e și foc
este totul la un loc
e finit și infinit
este tot ce a zidit
este firea cea firească
peste mintea omenească
Pegasul acum nechează
Dulugeac filozofează
scrie multe și de toate
și-nțelege cine poate

Daniel Chelaru

Cartea vieții

Cartea vieții mele este aproape terminată mai sunt câteva capitole sau poate un volum, cu siguranță un epilog, încă nescris. Cei care mi-au fost aproape mi-au citit filă cu filă, iubirile, trăirile, devenirea, unii m-au iubit, alții m-au urât, cei mai mulți m-au invidiat pentru că am putut să mă ridic de unul singur. N-am luat din viață doar ce-a fost bun, iar răul, puțin, atâta cât m-a înconjurat mi-a fost cel mai bun profesor. mi-a deschis ochii și mi-a arătat că cei mai buni prieteni pot deveni cei mai mari dușmani, atunci când nu te pot privi decât din spate semn că sunt mici și niciodată nu te vor putea depăși. Mai scriu în cartea mea, cât voi putea și dacă tu, cel care o vei citi, nu te vei regăsi printre ultimele mele rânduri, poate că nu ai vrut să faci parte cu adevărat din gândurile și din trăirile mele, din viața mea, urmând profeți mincinoși, iar când vei cunoaște adevărul va fi prea târziu, eu fiind deja amintire.

Sufletul

Îmi spunea bunul, când eram copilandru, să am grijă pe cine las la mine în suflet, pentru că mulți mi-l vor face fărâme. Eu, am spus că el și am făcut ca mine, așa că am primit la mine în suflet mulți oameni. Unii buni, alții... Când au plecat cei din urmă, au ținut să smulgă câte o bucată, sperând că se va termina și că, voi ajunge asemenea lor, căutând și rupând bucăți din sufletele celor care m-ar fi primit cu brațele și inimile deschise. Am avut noroc, pentru că n-a fost nevoie să rățăcesc căutând frânturi de suflet, m-au ajutat cei rămași care au reușit să repare

din stricăciuni, cu dragostea lor. Acum, ajungând la vârsta bunicului, cu sufletul în convalescență, le spun același lucru celor tineri, că pot să-și dăruiască sufletul, dar să nu și-l vândă, pentru că doar unul îl poate cumpăra, iar de la el n-o să-l mai ia înapoi chiar de ar avea toți banii din lume.

Îmi este dor

Îmi este dor de mine, cel din copilărie, când nu existau răutăți, ci doar inocență. Îmi este dor de jocuri, de răsete zglobii, de vocile cristaline ale prietenilor care dădeau culoare mahalalei, de dealurile cu livezi în floare de orizontul spre care tânjeam și care ne îmbrățișa cu nesfârșitul lui, ademenindu-ne să mai facem un pas și încă unul pe drumul vieții. Îmi este dor de adolescență de iubirile pe care le-am trăit cu timiditate și roșeață în obraji, de aleile care ne înconjurau cu răcoare în miez de vară și ne ascundeau de ochii curioșilor șaruturile furate pe ascuns... Îmi este dor de greșelile făcute, pe care, parcă, le-aș mai face din nou. Îmi este dor de o lume care se va pierde până și în amintiri. Îmi este dor de viața mea pe care, aș mai trăi-o odată.

Speranțe

Deasupra noastră, un ocean de albastru infinit spre care se scurg râuri de vise, de speranțe, spre care stoluri de doruri își iau zborul căutând limanul la care vor poposi pentru a nu mai rătăci prin vârtoarea vieții. Pe cerul nopții, speranțele, stele licurici, strălucesc încercând să-și găsească cale-ntoarsă către cei cărora le sunt ultimul prieten. Apoi, zorile vor da de știre, prin ziua care abia se naște, că speranțele sunt vii și că fiecare mai are, prin steaua lui, o șansă la viață, la iubire, la drumul său hărăzit de soartă, semn că ruga le-a fost ascultată.

Elena Oprea

Respectul pentru tine

Respectul pentru tine
Îl răspândești la alții
Ca razele din haos,
Ca pomul plin de stele,
Ca zgomotul din sate,
Ca glasul mamei mele.
Să nu se stingă lampa
Din noaptea secerată,
Să dai valoare lumii
Prin razele luminii.
Respectul pentru tine
Te face radios.
Respectul din scriptură,
Etnografia firii,
Sămânța mântuirii.

Harpa

Privesc prin harpa vremii
Într-o tavernă mică
A satului cu moară
Cu cobze și cu scripcă.
Un fluierat de mierlă,
Un vin dintr-o ulcică.
O melodie veche
Din antica ursită.
Pe-un geam cu promoroacă
Mai picură în suflet
O rază de splendoare
În piept ca să rămână
O grație de harpă.

Neînțelesul artist

Artistul e înțeles
De acela
Ce simte în fibre,
În minte, în suflet,
O fărâmă din aște.
O flacără vie
Dintr-un munte de lumi

Dintr-un zbor pe pașuni.
O mișcare divină
Dintr-o floare de crin,
O putere de sete,
Din fântâna de spini.
Fluierul ce cântă
Peste codru, la turmă
E un fir de născare
Ce pierde în tine,
Un fior de făclie
Dintr-un basm, din vecie.

Femeia

Mecanism uman
Complicat și complex,
Cu gânduri rebele
Ce te fac să tresari
La fiecare foșnet
De plop sau arțar.
Niciodată nu știi
Ce e bun, ce e rău
În acest pedestal
De parfum, de culori
De frumos, de extaz,
În jur radiind,
O vrajă nestinsă
Fior de astral.
O incertitudine
Ce se-ascunde mereu
În buchetul de flori
De roz purpuriu
Ce-acoperă umbra
De dor fremătând.
Perpetuă lume
Dintr-o stea izvorând.

Să ai cultură

Să ai cultură,
Ce-ți curge prin vene,
E mirific, e scump.
E săgeata ce urcă
Spre cerul aprins,
Peste case și oameni
Ca un demon nestins.
E o făclie ce arde
Într-un colț nevăzut
E iubirea din tine
Ce se-ntinde gemând.
Cultură să ai
Este tot ce-ți dorești,
Pentru eul din tine
Infinit univers.

Iuliana Corina
Mihalache

Pâinea

am întins spre lume o pâine mare
și bine coaptă în cuptorul inimii mele
mirosea a proaspăt
ca pământul reavăn după ploaie
încă se mai putea vedea spicul
cu boabe aurii împodobit
desfăcându-se spre soare
rămânea-ntră degete amintirea unui praf auriu
cu gust de cenușă și sare
mă gândeam ah mă gândeam
că dacă îmi ofer pâinea
a bunătate mirositoare
pământul se va înveșmânta în raze de soare
în pâinea mea arsă în lacrimi amare
am pus adevăruri iubire cristale
o fărâmbă de copilărie
inocență și iertare
dar vai pâinea mea respinsă a fost
la cel mai însemnat concurs al lumii
trecătoare
că nu e destul de bună că nu are sare
iar coaja-i prea arsă-n avânturi
și înălțare
în inima-i prea plină se simte
constant un prea mare semn de întrebare
așa că mi-am luat pâinea în brațe
și m-am întors tăcută acasă
m-am ghemuit pe cuptorul meu
în care alte pâini rumene voi coace
cu îndrăzneală
și le voi arunca în lume cu o promisiune
curajoasă
pâinile mele mistuite de guri flămânde
vor da poate surâsului meu
răbdarea ce n-a cunoscut-o vreodată

Soarele

i-am dat soarelui o nouă locuință
să trăiască veșnic
în fereastra mea deschisă
ca de sărbătoare
m-a privit cu un fel de recunoștință

și s-a apucat vrednic
inima să-mi măsoare
să nu rămână fără căldură și fără lumină
nicio bucățică din cerul ei
nicio strună smulsă din cântecul ei
să nu se mai rănească
de vreun surâs prefăcut
nicio rădăcină
vitrării ciudate îmi împodobesc acum pereții
pete de umbră și solzi de lumină
se-ncolăcesc într-un dans
cu foșnet cunoscut
la marginea clipei, la mijlocul vieții
timpul îmi dă uneori un avans
colindând prin secunde neuitării
sorbind lumini din ceasul cercului rotat
tic-tac, tic-tac
mă pierd în probabilitatea întâmplării
de a fi iarăși copilul însetat
ce mușcă din soare ca dintr-un măr
încercând parcă să se nască
într-adevăr
dintr-un gând arcuit
spre nemărginirea cerească

Dar inutil

adu-mi ceva sidefiu
poate un nasture desprins
dintr-o haină veche de ocazie
și voi face un mâner la ușa către
amintirile hrănite
cu iarba dintre margaretele uitate
pe câmpiile răvășite
adu-mi un vers somnoros
prins în starea preexistentială de ou
și-l voi prefăce
în cea mai frumoasă axiomă a iubirii
care va trebui să miroasă
asemenea țărâmului pe care ai eșuat
când barca pe care cu nepricepere o conduceai
și-a pierdut direcția
lăsând îndărăt calea dreaptă
adu-mi ceva inutil
ochelari pentru cârțile antisociale
rătăcite prin labirinturi subterane
în căutarea învinsului
la concursul de împerechere
pentru o devorare totală
adu-mi ceva de prisos
și voi găsi mijlocul unei întrebuințări
neobișnuite
de pildă o nimfă insectă
pe care o voi preschimba în
cea mai frumoasă dintre fiicele lui zeus

George Nina Elian

**(Strivit între pereți și portretul
lui Egon Schiele)**

visul începea și se termina
mereu la fel

apa era cenușie promontoriul
se scufunda

mortul (strivit între pereți și portretul
lui Egon Schiele) ținea pe dosul
palmelor flori de lavandă

un porumbel dormita lângă
geamul ce încă aspira la
condiția de fereastră

(brusc nicio veste de nicăieri)

visul începea și se
termina mereu la fel:

ca o frază de-a gata

(jumătate om jumătate obiect
înfipt în aer ca o săgeată)

ne ajutam reciproc să trecem
unii pe lângă alții

(umbra se zbătea sub ape cerându-și
dreptul la existență)

am murit și am văzut
lumea (urcând la cer)

Înainte de cealaltă oră

cu foarte puține clipe-nainte de cealaltă
oră eram întrebare cu cine sunt acasă
răspundeam cu singur de parcă penele
unui uriaș stol de păsări aflate pe moarte

s-ar fi scuturat peste oraș într-o liniște
inexorabilă și-n așteptarea a ceea ce va
urma doar mai atingeam cu vârful
de
ge
te

lor
o rămășiță a marginii

Fizionomii pe care nu le mai recunoști

au plecat toate corăbiile marea
a dispărut

tu-ți reconstruiești ziua doar
din fragmente disparate --

fizionomii pe care nu le mai recunoști dar
odinioară au fost ale tale

adunate în ochiul stâng cel
mai mereu închis

fiindcă trebuie (nu-i așa?) să păstrăm
ordinea lucrurilor

oricare-ar fi ea

(Obositor de încet: ca o magmă)

nu proclam nimic nu dau niciun
decret nicio bulă papală

stările mele n-au
nicio legătură cu exteriorul

fața mi se dizolvă-n lumina
de seară și începe să curgă

(obositor de încet: ca o magmă)

sunt singur și nu (mai) vreau să
fiu salvat

Duminică

fericiți cei fără așteptări
(ce-a fost de plâns a fost plâns)
un orb vi se uită în ochi
sticla (fereastra fără ramă) prin
care-l priviți sunt (chiar) eu

Mihai Merticaru

Invitație

Vino, iubito, în cea mai strălucitoare stea
Să-ți povestesc pe îndelete ce e dragostea.
Vom merge braț la braț,
pășind pe iarba albastră
Și toată Calea Lactee va fi doar a noastră.

Aici ne vom îmbăia în valuri de lumină
Cât veacurile, n viață, s-or îndura să ne țină,
Vom gusta licori alese din pocale de azur,
Ne vom îmbăta cu toate frumusețile din jur.

Universul va cânta pentru noi la orgă de cristal,
Întreaga noastră viață
va fi un nesfârșit carnaval.
Vom îngâna timpul, cu secole-n urmă rămas,
Cu eternitatea, ne vom potrivi al nostru pas.

Vom invita părinții, frații și surorile,
Vom transborda pădurile cu privighetorile,
Munții cu izvoarele și câmpiile cu flori,
De aici, din ceruri,
să nu dorești nicicând să cobori.

Tu vei fi împărăteasă-n astă lume nouă
Și nu voi accepta
s-o-mparți cu nimeni în două,
Eu voi fi doar ilustru și credincios cavaler
Și, pe moșia vast-a cuvântului, zilier.

Poeții

Pândind orele astrale,
atrași de miracole, magii și taine cerești,
poeții exersează metode pentru a zbura
spre nemărginire.

se agață de razele lunii,
de memoria unui glob de pădăie,

de o amintire, de un zâmbet, de o lacrimă,
de o stea.

în albia clipei descoperă
elixirul veșniciei.

firul Ariadnei îi călăuzește prin labirinturile
memoriei spre tărâmul originar,
locaș al sublimului
și al scânteii neastâmpărate
de sens și inefabil.

din cioburi și din cenușa timpului,
reclădesc mirabile lumi noi.

ei caută cu asiduitate răscrucea cuvintelor
și logodna acestora în locul
unde se întâlnesc
toate cele 77 de puncte cardinale.

ei sunt bolnavi de himere, de mituri
și de visuri.

poeții sunt niște copii curioși,
care se joacă cu chibriturile fanteziei
până dau foc Universului.

O minune

De unde vii tu, frumoasă femeie?
Din ce zvon fulgerat de orhidee/
Din ce noian de-nfrigate vise?
Din care lumi uitate, interzise?

Icoana ta pictată de moire
Produce-nfiorare și uimire,
Trupu-ți mlădios, sprintenă felină,
Trestie suplă, se-nclină și-alină.

Ochii tăi cu reflexii de rubine
O galaxie-ntreagă-n șah o ține,
Sânii prea flămânzi de tandre mângâieri
Mă îndulcesc precum șapte primăveri.

În bezna nopților îmi ești lumină,
Faci frumusețea să fie deplină.
Ești vis în vis, minune îngerească,
Ești apă acestui pământ de iască.

**Marilena
Răghinaru**

Rătăcite muze

Nu mai dezmiard tristețile tăcute
Cu răsfătate vorbe de alint,
Nici tandre gesturi astăzi nu mai mint
Că sunt și inocente și plăcute.

Nu mai pășesc timid printre cuvinte
Pe mine însămi să mă regăsesc,
Din slove nu mai știu să îmi zidesc
Altare-nveșmântate-n crezăminte.

Nu mai ascult de rătăcite muze...
În nopți de insomnie, la taifas,
Nu mai discern al poeziei glas
Prin foșnet sec de ruginite frunze.

Simt doar o monotonă risipire,
Silabe strecurate în zadar,
Strivite pe al toamnei sanctuar,
Nemaigăsind a clipei strălucire.

Mi-e versul doar o vagă răzvrătire,
Un clopot ce se tânguie nătâng
Ce și-ar dori să rădă când eu plâng,
Sfidând cărarea mea spre nemurire.

Măhnirea c-un surâs voi oferi-o
Doar ploii, risipite-n ochii mei,
Pășind pe ale Crângului alei,
Când verii iar îi voi șopti: Adio!

Nu plânge, iubite!

Nu plânge, iubite, că toamnă e iar,
Că urlă copacii cu lacrimi amare
Când frânte ramuri le cad pe cărare,
Când frunze uscate pe glezne tresar!

Nu plânge, iubite, că vara-i departe,
Că noaptea, în vis, în dor te îmbraci,
Că suntem acum cu un an mai săraci,
Că toamna ne duce cu gândul la moarte!

Nu plânge, iubite, spunându-mi că marea
De noi a uitat, doi păgâni aiuriți,

Amintește-ți atât: cum eram fericiți,
Pe nisipul fierbinte, admirând înserarea!

Nu plânge, iubite, că iarna-i aproape,
Că în brațe acum nu mai poți să mă ții,
Mă uită, de vrei, nu mai suntem copii,
Ca de mână să trecem ale vieții etape!

Nu plânge, iubite, că uita-vei de mine,
Rătăcind inutil pe-nghețate poteci,
Că veni-vor doar zile ploioase și reci
Alungând trist iubirea din zile senine!

Nu plânge, iubite, că lacrimi se frâng,
Scăldate-n măhniri ce aduc despărțiri,
Nu plânge de dorul pierdutei iubiri,
Doar lasă-mă, azi, de-ntristare... să plâng!

Nu te-am iubit!

Nu te-am iubit... chiar de-ai aprins furtuna
Cu vorba-ți blândă, uneori mieroasă
Ce îmi spunea mereu că sunt frumoasă,
Iar eu, naivă, am crezut minciuna
Croită din cuvintele pompoase
Știind prea bine să mă amețești,
Șoptindu-mi cât de tare mă dorești
Prin scrieri delicate, dragăstoase.

Nu te-am iubit... nu-ți mai crea iluzii
Că inima îmi e de dor zdrobită,
Că plânge ca neghioaba și-i rănită,
Nu încerca absurd să tragi concluzii!
Nici firul să-l despici nu are rost,
Nu retrăi momentele în care,
Pierdută în a ta îmbrățișare,
Orice trecut mi se părea anost.

Nu te-am iubit... au fost doar amăgire
Trăirile din nopțile fierbinți
În care nu voiam să fim cuminți,
Simțindu-ne bezmetici de iubire...
Povestea ce-am trăit-o nu mai doare...
De te iubeam, aș mai simți arsura
Sărutului ce îmi strivise gura,
Pe care-l așteptam nerăbdătoare.

Nu te-am iubit... doar amintiri ciudate
Cu un fior adânc, mă răscolesc,
Să știe-ar vrea dacă acum iubesc...
Cât sunt de reci, naive, demodate!
Te mai gândești la tot ce am trăit,
La ochii care care cald îți surădeau
Imediat ce chipul ți-l vedeau?
Înseamnă că nici tu... nu m-ai iubit!

**Dumitru Istrate
Rușețeanu**

Facerea poeziei

Ce știți voi despre priceperea mea
De-a crește în viu
Un poem?
Cu câtă trudă îl trag afară
Din flăcările Cunoașterii
Și reproduc cu vibrațiile inimii
Sunetul de fond
Al particulei divine.

Cine asemenea mie
Ia din Sfântul Duh
Cu-n cuvânt
Și vă unge pe suflet!/?

Femeia

Femeie, taler al balanței
Pe care sufletul meu apasă
Cât o rază de soare
Ești sare pentru pâinea
Acestei vieți
Din care am apucat și eu
O firimitură.

Din dragostea noastră
Se va ivi pe cer o stea
Iar pe pământ
Un OM.

Întrebare

De-o fi să mor ce vei pune,
Doamne, în loc?
O piatră, o frunză, un semn
De întrebare
Sau un sămbure de cais?
Ori lași ca un fel de căuș
Unde, picătură cu picătură,
Se va aduna timp
Pentru o nouă viață.

Poem despre patrie

Patria-țărancă desculță
Ne ține-n poală
Ca pe niște ouă proaspete.
N-am să-i văd niciodată
Mai sus de gleznă
Dar mi-e foame tot timpul
De miezul de pâine
Din care-I este plămădit trupul.

Apocalipsa mică

De la aburii gândurilor noastre
Albastrul cerului
Se cojește
Algele de secretă lumina
Se ofilesc.
Vom lumina universul
Cu lumina ochilor
Adunată pe-un ciob

Depreciere

Amprenta lui Dumnezeu
Pe o picătură de ploaie-
Fruct al cerului-
De pe un ram se desprinde,
Până jos
Pică-n țărână doar sămburele.
Lăcrimăm de poftă

Dragă singurătate

Sunt amantul singurătății mele
Stau mai mult timp în brațele ei
Decât în ale unei femei.
Se vede că nu-i de nasul meu
Viața asta
Cu sticlă pisată sub piele

Mă mir că mama nu mi-a născut
Și mormântul
Să-l fi târât după mine.

Nichita in memoriam

A murit Nichita? Nu cred...
O fi nimerit din greșală
Sub talpa lui Dumnezeu
Nu mai iese de-acolo
Fiindu-i cald și bine.
Ziua ținând cât o viață
Iar noaptea cât o moarte.
Ne-ar striga, dar îngerii
I-au stors în pumni
Cuvintele
Cu mustul lor
Înmiresmându-și zborul

Ioan Vasiliu

Dor de Transilvania

Când vi se face sete de cuvânt
când dorul greu al munților v-apasă
când râde ceru-n dimineți răsfrânt
veniți în Transilvania frumoasă!

Când apele se prăbușesc pe stânci
și crește pâinea aburind pe vatră
când se aud tălângi prin văi adânci
veniți în Transilvania de piatră!

Când păsările se-implinesc în zbor
și-amiaza-n sate vrea să mai rămână
când visele pădurilor ne dor
veniți în Transilvania Română!

Vitala posibilitate

luați-mi imobilul, luați-mi grădina
tăiați-mi firele ce-mi asigură lumina
luați-mi și singurul covor persan
chiar și abajurul ce-atârână-n tavan
luați-mi telefonul prin care uneori
mai țin legătura cu părinți și surori
serviciul acesta frumos de rubin
pe care niciodată nu l-am umplut cu vin
sau yala chinezească ce o am la ușă
ori soba obosită de atâta cenușă
și patul luați-l așa cum e el
să dorm în picioare ca și un tembel
că dacă stau puțin și socot
mă pot debarasa aproape de tot
dar lăsați-mi atât: un creion și-o hârtie
și posibilitatea de-a gândi și de-a scrie!...

Sens

cu poemu-acesta mă mai cert, mă-ngân
drumul către oameni trece prin amiază

cine mă cosește ca pe-un braț de fân?
cine mă colindă și străluminează?

unele cuvinte se întorc `napoi
păsări care-n ceruri nu vor ști să moară
cine mă alungă dincolo de ploi?
cine mă așteaptă într-o primăvară?

Poezia vieții

când pâinea aburindă se zbate în desagi
declar și luați aminte la ceea ce vă spun
prieteni de oriunde, prietenii mei dragi,
că poezia vieții e tot ce am mai bun

când porumbeii păcii în palme poposesc
spre-a ciuguli căldura acestui secol dens
de la tribuna zilei neconținut rostesc
că poezia vieții e unicul meu sens

când anotimpul tânăr ne-adună la un loc
vă zic cu voce tare, chiar dacă v-am mai zis
de-atâtea ori – sau poate nu v-am mai zis deloc -
că poezia vieții e singurul meu vis

când dimineța cade ca și un abajur
peste orașu-n care iubita o rechem
cu conștiința trează și limpede vă jur
că poezia vieții e țelul meu suprem...

Disprețuire

Detest iubirile din interes
Detest minciuna cu picioare scurte
Detest elogiul rostit mult prea des
Detest intrușii care-ți intră-n curte

Detest grandomania din belșug
Detest eroul care stă ascuns
Detest politicienii care sug
La două ugere ce sunt de muls.

Detest fricosul ce se dă viteaz
Detest beția de cuvinte oarbe
Detest persoana groasă la obraz
Detest dușmanul ce din ochi ne soarbe

Detest sporovăiala fără rost
Detest amorul rostit rar și lent
Detest poemul plicticos, anost,
Detest poezii care n-au talent.

**Irina Lucia
Mihalca**

Raza de soare

Măinile tale, gura ta, pielea ta
au mireasma luminii,
cred că,
tu
ești
raza mea de soare.

Un cântec de dragoste

În tăcere, un vis te animă.
Timpul - o foiță subțire.
Scăldat în culori
pe care nicio realitate
nu le va ști, pictezi viitorul.

În alte locuri merg trenurile
în care nu ne urcăm,
în alte cărări
se bifurcă drumurile
pe care nu le parcurgem.

De fiecare dată când te privesc
îți zâmbesc, spunându-mi:
ce minune, întâlnirea noastră!
Din tine lumina
radiază aroma bunătații
și luna tremură verde-smarald,
ca și cum nestinsă
e flacăra ce totul ar arde.

De fiecare dată când mă privești
îmi zâmbești agale
(cum numai tu știi să-mi zâmbești),
spunându-ți:
ce minune, întâlnirea noastră!
Din mine lumina radiază pacea
și soarele dogorește intens,
ca și cum în oglinzile oceanului
ne-am reflecta.

Vechi șoapte picură în veșnicie.
În ochii tăi tot cerul văd,

un cântec de dragoste
e gura ta,
o mână sălbatică îmi e inima.

Tăceri delicate

Din țesătura viselor adormite biruie timpul,
un poem nescris vreodată se naște,
tăcerea umple întunericul,
iar întunericul umple tăcerea.
Unde sunt eu? Unde ești tu?

Prin umbrele genelor,
un dialog al inimilor, un dialog al privirilor,
un dialog de mătase al atingerilor,
prin ochii lor,
un sentiment nou înfloarește.
Unde sunt eu? Unde ești tu?

De la o tâmplă la alta,
lipite de scoicile urechilor,
ușoare ca păsările, ușoare ca norii,
sunete tandre se-nalță, coboară,
și se risipesc în ei înșiși,
sângele de primăvară pulsează,
în torentul inimii, cuvintele
vin și se pierd
prin porțile cerului,
rostogolite
ca niște mărgelice.
Unde sunt eu? Unde ești tu?

Trăiri neștiute licăresc neconținut,
așteaptă și cheamă,
trăiri neconținute
se-oglesc,
suferă, se zbat
și se-așteaptă
în unduleuri
înalte și joase,
aproape insesizabile,
în cer se reflectă,
se-avântă
și-și poartă zborul
prin fâlăirea
aripilor inegale
ce întrețin miracolul
unei povești de iubire.

În nori e o spărtură.
Lumea toată
a prins
glas, lumină și viață...

Luci Trușcă

Planuri paralele

Din tot ce-a fost,
doar umbrele-amintirilor rămân,
dulci amăgiri, în vorbe duioase
și-o mână de emoții amorțite,
răsfirate în dorințe
și visuri târzii,
spulberate-n vânt
și de timp roase;
speranța, ascunsă-n întuneric,
nu-ndrăznește
resemnarea a trezi
din somn,
se-aud foșnind gânduri
care nu au busolă,
ce bântuie prin raiuri născocite,
croșetate-n mintea unui om;
blocate în clepsidră,
clipe viitoare
spre alt timp
se-ndreaptă, resemnate,
cum vor fi fost să fie,
nicicând nu vom afla,
căci noi călătorim
de ceva vreme
în planuri paralele,
separate.

Din alt veac

E liniște-n castelul de pe stâncă,
ce dăinuie de veacuri, parăsit,
unde numai vulturii se-avântă
și unde ielele în neguri se ascund,
unde legendele și
povestirile-au rămas,
scrise în hrisoave-ngălbenite,

și castelanii,-aproape fără chip,
privesc din frescele abia ghicite.

Adăpost al unor vieți tulburătoare,
al unor iubiri secrete, ne-nțelese
și-al inimilor frânte, în hazard pierdute,
castelul, fără vorbe, povestește,
despre veacurile-n care-a dăinuit,
și-n întunericul ce-a devenit stăpân,
spune poveștile demult apuse,
ale unor vieți încurcate-n destin.

În liniștea ciudată-apăsătoare,
se simt durerile, pitite-n colțuri,
alături de-amintiri ce nu s-au spus
și de păcate încă neiertate,
se-aude-apoi câte-un
oftat ciudat,
abia șoptit, aproape-năbușit,
al unui suflet rătăcit și-mpovărat,
ce vine de departe, din alt veac.

Ardere

Se topesc
sub peniță cuvinte,
curg în lavă
vocale, consoane,
rimele se risipesc
arzând,
zboară scântei
din versuri,
în limba de foc
poezia se coace,
inspirația-n cenușă
se-ntoarce.

Ideile au ars
nevinovate,
iar caii visurilor mele,
însetați și nădușiți,
galopează-n
gânduri amorțite
și-n hățișul de iluzii
încăte-n fum,
stârnind
colbul de cenușă
al poeziei triste,
devenite scrum.

Lidia Grosu-Gonța

Doi sfinți cocori din neam ceresc

Împovărați de înălțare,
Doi sfinți cocori, din neam ceresc,
Deasupra satului coboară
Țesându-se-n decor lumesc.

Și nu ascund că se iubesc...
Coborători dintr-o tornadă
De-avânturi –
Toate ne trezesc
Dorința de-a intra-n baladă.

Cu uși spre miază-zi deschise,
Ăpusurile scânteiază
În revărsările de vise
Ce bezna,-n noi, o sucombează.

Și oști de fluturi rătăciți
Prin catacombele ființei,
Din răni ne-adună, miruiți
De-a celor doi cocori credință,
Ce sunt ai timpurilor miri
Într-o priveliște de basm
Și-s avocați a tot ce-i fir
De iarbă, strivit cu sarcasm...

...Ei ne împart din fericirea
De-a ciuguli și-a ocroti,
Din trunchiata împlinire,
Mesajul păcii – întru-a fi
Salutul peste mări și țări,
Cu suverani care-au uitat
Că-n toate cele patru zări
Iisus e domn... Și-i împărat.
...Răsună melodii Pascale!
Doi sfinți cocori, din neam ceresc,
Deasupra satului coboară
Uniți prin dorul românesc

Aș mai întineri... de-atâtea ori!

Nu sunt dojană undelor luminii,
Ci anturajul lor care m-absoarbe
Cu tot cu fulgere ce-mi ard ciulinii
Din calea-mi, când ființa-mi este oarbă.

Aș mai întineri... de-atâtea ori!
De câte ori sorti-mi-ar încântarea
Să evadez în clipa care doare
Și-n ea, rănit de frumuseți, să mor.

Murind, să înviez... de-atâtea ori!
De câte ori sorti-mi-ar desfătarea
Să-mi mai arunc privirea peste zarea
C-un părintesc, din ea, răscolitor...

M-aș măcina la moara stărilor...
Cât aș întineri! Mărturisesc:
Urc muntele-ntrupării – într-un zbor –
Cu tot cu dorul meu de baladesc...

...Să mori și să-nviezi... de-atâtea ori!

De câte ori ți-ar aresta uimirea
Sublimul – întru o înlănțuire
Cu tot cerescul lui contemplator.

Aș mai întineri... De multe-multe ori!

Între dealuri de sorți, un cocor

Îmi săpam, dintr-o vară, -amintirea
Și comoară-mi părea un cocor...
În tăcerea-i și-n uluirea-mi
Ciob păream – de trecut – într-un dor.

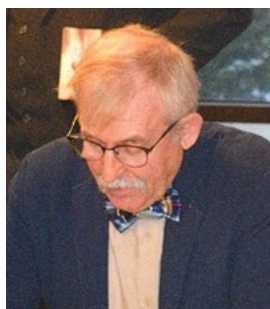
Mi-am văzut toată viața – ca-n palmă
Și-l sondam ca pe-un surprinzător,
Între vise,
Mister... rămas dramă,
Cu un grus, printre sorți, trecător.

Mă-ntrebam: cine oare l-a scris
Zbucium viu peste ere ce mor?
...Un artist s-anunța neînvins,
Anonim nesperat de vreun for...

...Sărutam clipa-mi de mântuire
Când de lanțul iubirii trăgeam
Și-un cocor mă topea în privirea-i,
Cu un tremur, ce nu-l posedam,
În trăirea-mi – cu mine de-o seamă,
Cât un drum de pribeag – călător
Ce-ncăpea într-o singură ramă,
Mângâiată de bolți ce nu mor.

Ca un cântec uitat într-o dramă
Un tablou dintr-un alt cobora
Și de tată-mi șoptea, și de mama...
Și de baștină...ce le păstra
În tăcerea-i, și în uimirea-mi,
C-am uitat, de un dor, să nu mor...
...Își cânta și-și plângea nemurirea,
Între dealuri de sorți, un cocor...

**Simion Felix
Marțian**

Sonetul cuibului de barză

E tot acolo, atârnat de cer,
Și-i greu de ceață și de nostalgie;
Nu mai e cuib, ci umbră cenușie,
Un ciob ce-adună-n el tristeți, stingher.

S-au dus, scriind pe zări cu poezie,
Părinți și pui, spre locuri fără ger,
Sorbiți de... cald, lumină și mister,
Cu spatele întors spre vijelie.

În toamna lumii, când clepsidre curg
Spre „undeve”, torcând tristeți, mosorul
Se desfășoară-ntr-un imens amurg.

Dar eu în cuibul meu deschid zăvorul
Și-n ruga mea spre Creator mă scurg:
În pragul iernii, dă-mi în aripi zborul!

Sonet stelar

Tu nu m-ai vrut rătăcitor prin spații,
Atom pierdut prin trene de comete,
Nici rază-n răsărituri violete
Sub pleoapele vreunei constelații.

Ci Tu, privind divinele-Ți planșete,
Mi-ai pus pecetea altei destinații,
Și-ai dat acelui boț de lut senzații,
Să simt vibrând și dragoste și sete.

Dar rostul meu, știu, Doamne, tot stelar e,
Căci drumul dragostei spre ceruri duce
Și-acolo voi fi stea strălucitoare.

Așa mi-ai spus când din umblări năuce
M-ai smuls, și-apoi cu brațe de iertare
M-ai strâns la piept de-acolo, de pe cruce!

Sonet înșeuat

Mă simt stăpân pe lume sus în șa,
Gonind spre țintă pe sub ploi de stele,

Și ies comete albe din caiele
Când piatra-și strigă lung zdrobirea sa.

Dar când în drum vin povârnișuri grele
Și-n jur prăpăstii prind a se căsca,
Simt că se stinge și trufia mea
Și scânteierile de foc, rebele.

Vreau încă zori cu plete de rubine
În drumul meu pe calul acaju,
De-aceea, Doamne, strig acum spre Tine:

În greul care-n cale apăru,
Te rog să vii, să stai în șa, cu mine,
Iar frâul... e mai bine să-l ții Tu!

Sonet euharistic

Din miezul clipei dată-n putrezire
M-ai smuls cu funii albe de iertare
Și, ținut cu binecuvântare,
M-ai răstignit pe brațe de iubire.

De-acolo văd cu ochi de cer și soare
Cum timpul, într-o vie afluire,
Se varsă-n marea fără... mărginire,
Oceanul veșniciei de splendoare.

Și dacă vremea încă mă mai leagă
Și, ticăind, pendule-mi scriu destinul,
Eu simt cum veșnicia se încheagă,

Căci curge-n mine ca un râu seninul
Prin inima care iubind se roagă,
Când eu ating și pâinea Ta și vinul.

Sonetul Genezei

Când Tu ai zis, Doamne: „Să fie lumină!”
Nimicul a dat, într-o curgere vie,
Izvoare vederii venind din... pustie,
Căci însuși „niciunde” prindea rădăcină.

Apoi, prin aceeași sentință: „Să fie!”
Ivitu-s-au stele, prin voia-Ți divină,
Și soare și lună pe bolta senină,
Neantul dând forme ce merg spre vecie.

Iar după ce viața umplut-a pământul
Cu iarbă și arbori, cu păsări și fiare,
Făcut-ai și omul, punând în el cântul.

Și eu m-am născut să-Ți aduc închinare,
Spălându-mi în jertfa divină veșmântul
Când Tu ai zis, Doamne: Să fie iertare!

**Viorel Birtu-
Pârâianu**

Sărutul nopții

treceai
dezvelind iubiri de o seară
așteptând
surâsul unei primăveri
treceai
cu trupul făptură de cer
purtând pe umeri fluturi albi
privirea îți învelea sânii la cina de taină
poposeai în cuib
strângând în brațe clipa fecundă
uneori te confundai cu marea
cu mâna conturai casa noastră
căutând un val în alt val
noaptea, înveleai îngerii cu palmele
atunci îți acopeream buzele cu un sărut
ai așezat apoi o piatră pe țârm
plecând mai departe în noapte

Așteaptă-mă

în labirintul cuvintelor nerostite
visam pășind pe aleile pierdute
cădeau și pescăruși pe țârmurile mute
nu așteptam pe nimeni, poate
pe aici, departe, prin cetate
se strecura o umbră în noapte
era azi, era ieri sau poate niciodată
da, se poate
era un început fără sfârșit, nu am știut
tot adunând picături de rouă-nfinit
firesc, odată, totul s-a sfârșit
era atâta puritate-n tine
nu, nu veni la mine
azi mă deștram în noapte
Doamne, de ce mi-ai dat să port multe păcate
așteaptă-mă femeie
voi învia într-o nouă taină, poate
voi fi o primăvară-n noapte
așteaptă-mă iubito, poate...

Printre umbre

taci, nu vorbi
ascultă-mă

ascultă ploaia cum plânge în sânge
plouă mărunț
din noapte-n zi
umbrele ceții se cațără pe geam
așteaptă
ascultă ploaia
nu deschide fereastra
afară o femeie
făptură a cetății privește
îmi intră în suflet cu plâns blând
pe pleoape stropii se strâng
ascultă cum plouă a sânge
timpul trece
și umbra rece a nopții încet mă învelește

Visul

eram atât de obosit
încât pleoapele se alipiseră de gânduri
pe masă lumânarea se ruga
pentru a se obișnui cu singurătatea
ploaia trist pe drumuri uitată
eram agățat de o frunză așteptând chemarea
firesc nu am atins niciodată depărtările
erau atât de departe de mine
prea târziu am înțeles, îmbătrânisem
tu îți ascundeai tălpile arse de gânduri
ochii ningeau acoperind depărtările
din buzunare rupte curgeau întrebări
nu mă ascultai
căutai umbrele ploii în palmă
te-ai ghemuit apoi în mine
te-am învelit ușor cu un val
erai femeia ce nu o întâlnisem niciodată

Umbre

mă înconjuraseră orizonturile
atunci am aprins spațiul să ard distanțele
aici timpul îmbătrânise prea devreme
diminețile risipiseră somnul greierilor
cri-cri-cri, zi de zi
picurau păienjeni pe zid
dincolo de zid era alt zid
lângă un lac în care se reflectau lebede albe
ardeau și mâinile conturând îngeri
pe o petală de floare
tăcerea se odihnea pe un pat de spital
între două pleoape
uneori prin salon treceau pescărușii
căutând zadarnic o mare
adresa o lăsasem pe o cicatrice
lalelele erau roșii
le ascultam respirația
de afară mă privea fereastra
visa să intre
pereții s-au încins apoi și am hotărât să fug
dincolo de ziduri căutându-mi umbra

Marin Moscu

Cenușă-n cap...

Îmi pun cenușă - n cap
De toate să mă ierți,
Să fim fericiți,
Să uiți să mă mai cerți...
Îmi pun cenușă - n cap
În timpul care vine
Să fii iubirea mea,
Singura iubire...

Decantare

Decantăm echilibrul lucrurilor,
Mai ales a prostiei,
Judecând după fapte
Mergem cu oiștea- n gard,
Totuși, unii sar pârleazul
Spre un ideal mai înalt
Și ajung în decantare
Gaură neagră
În pietrificare...

Arzând în propria tristețe

Mugurii coboară pe pământ
În ochii de lumină și cuvânt,
Ești icoana împlinirii lor
De farmec fremătând de dor...
Port poza ta în inima fierbinte
De când iubire ai veșminte
Din vers răscopt în așteptare
De curcubeie călătoare...
Întind mâna către cer,
Mugurii coboară în mister,
Te iubesc izvor de frumusețe
Arzând în propria tristețe...

Pe terasa " La doi Pini"

Pe terasa " La doi Pini"
Răzvrătesc ideile
Unde nasc și mor copii
În dansul cu ielele...
Zbor obuze peste sate,
Preoții-s de sfinți bătuți,
De călăi fără de carte,
De satana lor crescuți...
Alții fac bombe aiurea
Din atomi să scoată fum,
Omenirea să își piardă
Mersul sacru pe-al ei drum...
Pe terasa " La doi Pini"
Revendic ideile
Sub mormanele de vise
Voi îngropa stelele...

Iartă- mă...

Iartă- mă dacă-am greșit
Cu un cuvânt sau un citat,
Nu-ți cer și nici nu ți-am cerut
Un gest de-a cădea în păcat...
Tu pentru mine ești și-ai fost
Iubirea-n casă cu-al ei rost,
Iartă- mă dacă-am greșit,
Eu te iubesc și te-am iubit...

Unicul drum

Poetul are dreptate:
Merge cu obuze trase-n carte,
Sângerează pagina sublimă
Sub un cui bătut în rimă...
Se aud cum foile se-ngroapă
Sub rachete trase dintr-o sapă,
Blocuri se răstoarnă la pământ,
Astăzi sunt și mâine sunt?
E o iluzie amară să stea vântul
Cum stă poetului doar gândul
Pictat și repictat în vers,
Poetul adăogă din mers:
Unde-i Ucraina, unde-i Teheranul?
În război poetul dă cu banul,
Niciodată nu cade pe dungă.
Ticăloșia pare să ne-ajungă...
Murmurul poetic e plâns adevărat,
Se trag din porumbiște
Săgeți de foc și fum,
Poetul zace-n sânge pe unicul lui drum...

Timur Chiș

Dor de Eminescu

Azi, zburd printre plopilor din curtea casei tale,
Plutesc în copilăria mea,
La picioarele tale
îți depun micile mele nerozii.
Azi sunt poetul neînțeleș.
Plin de vise trec prin viață
și aduc fericire în suflete triste.

Dor de Eminescu, printre suflete fără soț

Azi, mâine poimâine,

Trecuți prin viață,
Căutăm o banchetă liberă în trenul vieții,
Să adormim printre filele de poezii
scrise de tine.
Plini de o dragoste târzie,
Printre copacii triști și fără fructe,
Zburdăm spre apusul vieții.
Azi, dormim printre visele trecute.
Mâine, trenul va trece
prin gările părăsite de atâta durere.
Poimâine,
vom fi opriți la vama sufletelor pierdute.
Rămâi, tristețe, în trecut!
Vino, dragoste, în viitor!

Glosă la Veneția

Clădirile vechi, roase de atâta apă,
se înclină spre moarte.
Pe canale pline de apă albăstrie,
Navigăm printre vieți trecute
de doamne și domnițe.
Ușile bisericilor s-au închis.
Și Anonimul venețian îmi susură în urechi.
Azi, în Piața San Marco,
beau o cafea amăruie.
Și privesc cum un cuplu de bătrâni
se sărută cu dragoste.
„Este o nouă cucerire”, îmi spune soția,
tâind elanul dragostei permanente.
Printre clădirile părăsite de durere,
Se preumblă cohorte de turiști

căutând dragostea pierdută.
Mie îmi e dor de Eminescu.
În debarcaderele cu atâta dragoste
pierdută, recit în gând Glosă.
Printre românii vizitatori ai Veneției,
Aștept să regăsesc ochii Veronicăi Micle.
Ochii albaștrii ai soției
îmi colorează clipele triste,
Pierdute prin zidurile pline de igrasie.

În autobuz spre Sfântul Anton

Cine oare se preumblă prin visele mele?
Pe drumul spre Sfântul Anton,
Privesc fețele celor prezenți în autobuz.
Chipuri triste, venite de la muncă,
Fețe vesele că pot ajunge la biserică,
Tineri gălăgioși că sunt în Padova.
Lângă trupul sfânt, obosit de atâta durere,
Un copil se roagă pentru sănătatea bunicilor.
Printre coloanele sculptate
parcă în suferință,
Caut să-mi amintesc chipurile
celor plecați din viața mea.
Lumânările le poartă visele mele
și șoapta că-i regret.
Printre paginile prăfuite
ale cărților de rugăciuni,
Câțiva bătrâni își poartă durerile în suflet,
În gând, cer un sfârșit frumos al vieții,
Cu sfântul Anton la capătăi.

Te rog și eu să nu-mi uiți iubirile trecute,
Și viețile care au trecut pe lângă mine.

Speranțe pentru mai târziu

În Basilica Sfânta Iustina,
mă reculeg la mormântul Sfântului Luca.
Îmi amintesc de Iisusul blând și uman,
descriș de doctorul ce doarme
la picioarele mele.
Puținii credincioși s-au adunat
într-o criptă să se roage
la slujba duminicală.
Și în clădirea imensă a mănăstirii,
Doar spiritele celor pierduți în neant
își plimbă umbrele adormite.
Cu picioarele pline de spini,
Sfântul Zaharia trece pe lângă sufletul meu,
în drum spre adormirea eternă.
Dor de viitor în Padova,
Caut printre vechituri în piața San Anton,
Să regăsesc vechile amintiri,
Și iubirile pierdute.
Dor de Eminescu,
în Padova printre copacii triști,
Pierd timpul târziu al vieții.

Iosefina Schirger

În loc de scrisori

Stai pe un țărm, eu pe altul,
între noi, poetic neantul.
O fi semn de veșnicie?
Zborul tău parcă-mi sfâșie
cerurile, versurile, gândurile.

Ți se pare că alergi
prin lumea mare!
Tu exiști doar la mine
în cărți, în sertare.

Iubirea s-a născut iar,
a prins rădăcini,
a crescut incendiar.
Nu m-am așteptat,
nu mă recunosc.
Am ieșit din normal,
am forțat barierele,
timpul, imaginația
să te încercuiesc, să
te arunc în aer, natural.

Ești pregătit să evadăm
din noi, sub soare?
Fântânile cu poezii există.
Le-am văzut.
A fi și a iubi rezistă.

Un miracol ne împiedică
să nu ne ciocnim.

Ce se întâmplă
se numește zbor.
E o provocare.
Nu are tratament,
vindecare.

Deși nu ne spunem
nimic, ne vorbim.
Gânduri nerostite
ajungem să fim.
Reflexia proprie
în celălalt descoperim...

Eu eram la tine-n gând,
vara, iarna, sângerând,
eu ți-eram pe dealuri vânt;

Eu priveam cum trec, coboară
stolurile tale iară;
tu treceai spre altă vară.
Tu ai fost ca o zăpadă,
eu ți-am fost ca o cascadă
care trebuiau să cadă.

Eu sunt o mare în furtună,
tu ești aproape a mea Lună...
Ce autoru-a vrut să spună?
Ne-am întâlnit poate-n trecut,
de-mi pari atât de cunoscut.
Vară, ce ai mai făcut?

Mi-am pus o dorință
în care tu arzi. Poate fi
măine, poate fi azi.

De va atinge
hazardata mea inimă,
netulburata ta inimă,
păsări în zbor vom fi,
o lacrimă...

Florian Saioc

dragoste în tranziție

pe nurii tăi, zidiți cu har,
stau ochii mei aprinși, pândari
ah, te-aș sorbi într-un pahar
plin ochi cu vin de la Cotnari
îți văd mereu în față bustul
și ochii tăi focoși, specifici
dar ceea ce-mi șochează gustul
sunt sânii tăi apocaliptici
mijlocul tău de viespe, trunchiul
mă fac să cad pe loc în culpă,
nu mai pun șoldul și genunchiul,
când ai și cea mai sexi pulpă
mi-am zis precum un derbedeu:
ia, uite-o domnule, -t-o-n lambă,
păi, asta e pe gustul meu,
că-i numai coapsă, numai gambă
i-aș dărui definitiv,
o noapte să cunosc infernul,
cuponul meu nominativ,
pe care mi l-a dat guvernul
să am o astfel de minune,
la pieptul meu de dor și jar
aș fi mereu în acțiune
și-aș deveni acționar
să n-am un sfanț de-o acadea,
de m-ar iubi un ceas, o seară,
mi s-ar părea, pe-onoarea mea,
toată tranziția ușoară

leacul

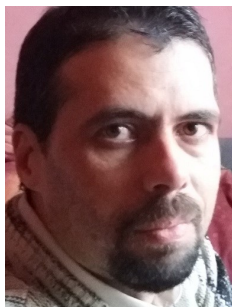
ce-am văzut nu-i de văzut,
de-nțeles, de ne-nțeles
de știut, de priceput
și nici nu e de ales;
din trup sufletul mi-aș smulge
că mă frige și mă doare,
ba, dumnezeiesc de dulce,
ba diavolesc de tare
sui în mine și m-afund,
să mă-ntreb, nu să-mi răspund,
ce faci, Doamne, uneori
cu dulceață de mă dori?
cum strecori tu, în durere,
smirnă și balsam și miere?

Sfântule și Mare Vraci,
suferința cum mi-o faci,
doar cu apă ne-ncepută,
sufletului meu plăcută?
cum faci Tu, cu leacul Tău,
binele să-mi pară rău?
și din plâns și din suspine,
rău-l faci să-mi pară bine?
iei un ochi de diavoliță
și din păru-i o șuviță
și mi le strecori în minte
c-un oftat și-un zâmbet, Sfinte,
și pe urmă-ți râzi în barbă,
cum pot ele să mă fiarbă
cum îmi țin, cu dulci ispite,
gândurile priponite
cum pot de la zeci de leghe,
somnul să mi-l facă veghe
șed pe gânduri și tot șed,
și cred, Doamne, iată, cred,
că oricât ai fi de vraci,
nu poți singur tot să faci
este-n leacul fermecat
și Satan-amestecat,
sau cine-a putut să-l vadă
și-a vârât un sfârc de coadă,
altfel nu puteai Tu face,
leacu-atât de eficace

dragoste fulgerătoare

măi, să fie, fata-aceea
parcă m-a privit o dată
s-a trezit în ea femeia,
poate nici nu mai e fată
ochii-i sunt frânturi de cer
de când s-a mutat pe-aici,
a dat moarte-n cartier,
în găini și-n bibilici
păi, când trece, valuri face,
lumea-n două o desparte,
domnule, ascultă-ncoace,
e făcută ca la carte
uite-o acum, acum cum vine,
trece zebra, ai zărit-o?
zâno, ce-ai găsit la mine,
prăpăditul, prăpădito
tremur la vederea ei,
simt așa că-nnebunesc,
păi, nu vezi ce sâni mișei
și ce trup dumnezeiesc
și ce ochi, ce păr, ce gură
dac-ar vrea, aș fi în stare
să-i fac singur manichiură
și la mâini, și la picioare
iat-o vine, vine, vine
ah, cum calcă ea asfaltul
măi, se uită drept la mine
uite-o, a plecat cu altul

Florian Tănase

A 25 zi de ploaie

Când plouă cerul astfel printre noi
Parcă-și cere drepturile toate înapoi
Parcă ar vrea să spele pata de petrol
Și tot ce lasă oamenii în urma lor

Parcă n-ar mai vrea să stea acasă
Norii care încep de drum să se izbească
Vor să surpe granițele dintre Rai și Iad
De se împing în toate și apoi cad?

Parcă Acolo sus ai spune c-a-nceput
Un proces pe care Lumea l-a pierdut
Judecata Apei, veche, din vremuri uitate
Când imperii vaste au sfârșit sub ape.

Doar de-ar mai fi Omul pe pământ
Să își fi păstrat ascuns sufletul de sfânt
Ar urca ușor să ne reprezinte
cauza pierdută...
Pedepsit-am sfinții, catedrala-i mută.

Plouă ca și cum în partea asta a Lumii
Au fost exilați ucigașii,
hoții și cu toți nebunii.

Cea mai frumoasă femeie din Pompei

Nu-mi amintesc numele ei
sau țara-n care se născuse
se știa doar că-n larg căzuse
prizoniera unui vânător de sclave
și-atât de mult se-mpotriviise și se zbătuse
că se vedeau în piele semnele grave
însă nimic nu îi umbrise acel ceva
ce înrobea și cruzi bărbați și visători
și condamnați ori regi de-o seamă
veneam s-o văd adeseori
tot mai bolnav și mai supus
privirea sa era o armă
care tăia adânc în piept, pe dedesubt
de jos în sus

pe toți cei care o doream
plătind tăcuți în aur prețul unui minut
și apoi îngenunchiați, căzuți
ne așezam capul pe-o tavă
în fața ei
cea mai frumoasă din Pompei
era o sclavă.

Citind pe ziduri într-o zi ploioasă

Aerul ploii aduce o dulce somnolență
o amorțeală a timpului ce curge
lăsând întredeschisă ușa unui vis
prin care mă strecoar
de-a lungul aceluia zid
familiar cumva
e vechiul zid pe care se scria
iubirea, așteptarea,
tristețea și durerea
„Kalias te iubește pe vecie
„Timaret cea că mierea n-ai venit
„Toate fetele îl iubesc pe gladiator
aici un semn tribal
dincolo un pact de sânge
degetele mele citesc piatra cu piatră
în timp ce alte pietre
la rând mi se deschid
„Quintus a trădat pentru o altă fată
„Oh, Venus, te aștept
pentru toți ce ai scris
inima îmi plânge
iau cu mine zidul ploii
și-l închid în piept.

Fără punct final

poemul meu șchioapătă puțin
pe suprafața colii
lăsând în urmă un sunet târșit
în timp ce coboară
peste liniile drepte și ascuțite ale vidului
poemul acesta stă singur
în încăperea cu poeme
din ce în ce mai ilizibil
și-l simt privind
tot timpul spre cer
căutându-și punctul final
dar eu nu mă-ndur
după ce am învățat
să fac diferența dintre textura ploii
și a femeii după care tânjesc
să îi dau restul de om din mine
să apelez la umbre m-am gândit
pentru a-mi vindeca inima
de toate lunile pline

Laurențiu Drăgușin

Acord final

Mi-e sufletul vândut unei perechi
de lacrimă și rouă la un loc
ce stau în anticamerele vechi
celui de mult rămas lângă un foc.

Acord final pentru un gând lăsat
din rânduiala pusă-n fiecare
și peste toate ce ne este dat
întorcem marea asta din plecare.

Zidesc mai rar din ce mi se cuvine
cu stele care cad din Carul-Mare
peste un Sud cu marginile pline
pentru un Nord ce încă nu mă are.

Blândă visare

M-am rănit cu o floare
într-o inimă care doare

și nimeni nu crede
nici atunci când se vede

că nici fluturii nu mai zboară
peste noi într-o doară.

Liniile nu mai știu jocul
Zarul își cere norocul

Porțile zac în uitare
Azi m-am rănit cu o floare
într-o blândă visare.

Surugiu de stele

Surugiu de stele
bate în adânc

Drumurile mele
oare unde sunt?

Iconar cuminte
sapă în cuvinte,

blândă rugă trasă
dintr-o stea rămasă.

Câtă apă curge
nu ne mai ajunge

să spălăm arsura
lacrimii din gură

bunului cuvânt
adormit în sfânt

pe o tăietură
cu altă măsură.

Surugiu de stele
adună-mă-n ele

fără nici o vină
limpede rugină.

Despotul luminii

Despotul luminii crude
astăzi nu ne mai aude.

Tunet alb al dimineții
unde va în palma vieții,

Stă ascuns și ne culege
din lumină când alege

zorii de vreme bună
petrecute după lună.

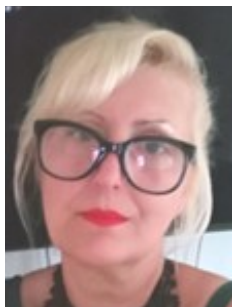
Lacrima pădurii cheamă
frunza înapoi din ramă.

Înainte se adună
vremea rea cu vremea buna,

despărțite de furtună.
Despotul o să ne spună

cum ajungem la oglindă
când lumina ne colindă.

Loredana Zeller

Nu mai...

Anacronisme de lirică stilizată.
Arcada stângă mi-e cu versuri încărcată
Din noaptea ce mi-a-mpovărat cu stele
Rotunzii umeri ai singurătății mele.
Nu-mi mai găsesc cuvintele câteodată,
Rebele, se ascund sub foaia ne-ntinată
Îngrădind litere cu cerneală-mpărtășite
În versuri lungi, de-atâta iubire tocite.
Nu mai versific iubirea, știu bine...
Simt mult prea demult și departe de mine,
E-un sperjur neștiut de dragoste-n vis
Atunci când stilizez iubirea în scris.
Nu mai scriu de iubire azi, mâine, poimâine
Sau poate că totuși săptămâna ce vine.
Versurile acestea mi-s prea uscate pe pâine,
Le-am stors de iubire însă tot mai rămâne.

Umbre

„Suntem vagi umbre pe pământ,”
Spuneai privind adânc la mine-n gând.
Ni se împleticesc toate anotimpurile
Îmbrățișările toate înjumătățindu-le
Când după gong, pendula vrea să iasă
Să scoată și s-arunce secunde din casă.
La pașii măsuțați mi-a pus plachiuri peste toc
Un pantofar ce nu mă suporta deloc
De-aceea nu pășesc, mai bine sar
Și port itinerarii de umbră-n buzunar.
Dar avem lună toți și-avem un soare
Comun, de stat pe loc sau umbre călătoare.
Din toate, doar o umbră din umbră mă privea
Și-n grele anotimpuri pe rană îmi sufla.
„Suntem vagi umbre pe pământ!”
Ecol grav se risipea în vânt...

În anul care a trecut fericit

Anul care a trecut fericit
Cu flori și idei m-a gonit,
Toate pădurile au înverzit
În sărbători îmbătrânite tacit.
În anul care a trecut fericit
360 de zile mi-au murit
De spaima vieții legată cu ață
Din semnul de carte dintr-o pfeafă.
În anul care a trecut fericit
Doar câteva pădăii au înflorit
Poto de iubire, inundații s-au scurs
În anul în care fericirea m-a ajuns.
Când plo și zăpezi au plâns și-au murit
Căi aprige am bătut nevoit, nedorit
În anul care a trecut fericit.
Doar câteva pădăii au înflorit.

Oricare

Oricare anotimp de viață ne desparte
Certându-ne popasurile prin singurătate.
„E totul decis, mi-ai spus, se surpă-ndărăt
Imaginile-n soare sau pline de omăt.”
Oricare anotimp e un drum de urmat
Secunde flămânde-ntr-un ceas sâturat.
„E totul decis, mi-ai spus printre șoapte
Vom împărăți ziua și-apoi înc-o noapte.”
Oricare anotimp ne deschide o poartă
Ascunsă-n tumultul ce mușcă din soartă.
„Oricare anotimp ne desparte,” mi-ai spus
M-ai privit printre ierni și te-ai dus...

Cineva mă urmărește

Cineva mă urmărește. Mă urmărește careva
Rupându-mi din litere, nimicindu-mi cratima.
Adoarme pe fraze, îmi acoperă din rânduri
Punându-mi punct și virgulă la gânduri.
Mă urmărește cineva și asta rând cu rând,
Umbrindu-mi versul și rima până-n gând.
Cu cizme de lac spre puncte de suspensie.

Cineva mă urmărește prin gene cu extensie.
Simt mereu că cineva acut mă urmărește
Și știu și chiar sunt sigură că mă citește.
Cineva flămând de frumusețe și de poezie.
Cineva citindu-mi versul.
Cineva care sigur mă știe.
Cineva îmi leagănă versul, spetit.
Cineva de care m-am îndrăgostit.

**Cristian M.
Grigore**

Sărmana Limbă Română

Multe veacuri zbuclumate
Sunt cu sânge scrise-n carte
Cu norod năpăstuit
Asuprit și jefuit
Cu parade aurite
Și războaie chinuite.
Au căzut pe noi tătarii,
Leșii, turcii și muscalii
Unguri, nemți, austrieții
Și bulgarii dar și grecii.
Am schimbat c-am vrut recurs
Chiar troianul de la urs.
Așteptat-am zeci de ani
Să-i primim pe-americieni
Cu speranțe năruite
Și cu doruri tănuite,
Noi ce-am fost cândva ca zimbru
Stăm pe sarmă-n echilibru
Ca răvașul fără timbru,
Cui să scrii acum scrisoare
Despre ceea ce ne doare
Când tot aurul dispăre.
S-a schimbat iar soarta noastră
O fi iară tot mai proastă?
Dăm vina pe vizigoți
Nu-i vedem mai sus pe hoți
Am avut pe turci cu fesuri
Și vecini cu interesuri.

România educată
Preș este a fi călcată.

Cărturari vestiți de seamă
Tată-n fiu din Văcărescu,
Cârlova, Alexandrescu,
Ne-au lăsat cu drept de urmă
Slova lor de pus în ramă
Ca mioarele-ntr-o turmă.
Dar acum e mare dramă,
Sunt cuvinte amestecate
Și peltice și pocite
Franțuzite și turcite
Mai nou chiar și englezite.

Dosoftei și Eliade
Și Coresi din amvon
A mai sfântă din triade,
Au creat un lexicon
Și-au zidit în timp o limbă,

Pe altare tipărită.
Azi în școli când e predată
Juri că e reinventată
Mai vorbim azi de eseuri?
Semeseuri și memeuri
Iar emoții și icoane
Au în loc emoticoane.
Vai de limba noastră coane.
Dar mai grav e la creștini
Doar la unii din vecini
Ce ne căutau pricini,
Acolo e oropsită
Mai că este siluită,
În biserici interzisă,
E și dată ilegală
Pe la școli, de, altă țară.
Iar ortodoxia noastră
Vor să o catolicească,
Șuntem nufărul latin
Într-un lac slav de pelin.

Iar la noi pe la concerte
Sunt și muzici mai incerte,
Versuri dau cu epitete
Prافuri pentru oi mai bete
Iar la festivalul mare
Jungla e-n desfășurare.
Că acum nu sunt hotare.

L-au eliminat pe escu
Dar propagă nefirescu,

România educată
Cu organe la bucată
Și cu iarbă colorată.

Draga mea limbă română
Va veni și vreme bună
Doar Luceafărul să-l vezi
Să-l atingi și să îl crezi,
Vei renaște din furtună
Că, din buciulul ce sună
Un Emin ti-a dat din astru
Nuferi pe un lac albastru
Ți-a clădit palate-n mare
Din nisip și din cleștare
Ți-a împodobit cu tei
Chiar și plopul singurei
De la el sunt optimist
Că eresul e doar vis
Cele bune să adune
Flori albastre în cunune
Și din ale lui scrisori
Să răsără numai sori
Iar de la regina nopții
Ce-i mai bun din harul sorții.
Și, cât va mai fi vre-o carte
Nu ce zic gurile sparte,
Nu vor fi cuvinte moarte
Iară graiul folosit
Înrudit și încuscrit
Uneori puțin vopsit,
Te va face tot stăpână
Draga mea, Limbă Română.

Ina Dumitrescu

Chiriaș pe un munte

Stau în chirie, pe un munte gri
Sunt singură cu mine și mi-e bine.
Deși, aș vrea să nu mai fie gol
Și să se umple într-o zi cu tine!
Stau în chirie pe un munte gri
Și tot aștept să înflorească norii
Cu flori de colț... Și muzică s-aud
Din curcubeul dat privighetorii.
Conjug perseide la timpul trecut
Și vorbele-mi sunt auzite de surzi,
Se-ntâmplă tornade în sufletu-mi mut
Iar ochii își pieptănă irișii uzi.
Stau în chirie pe un munte gri
Și nu mai știu ce joi ne mai desparte,
Aștept să înflorească curcubeul,
Dar să nu fie gri!... Dacă se poate!

E joi...

E joi, ca un apus ce tot răsare,
Ca lacrima unui naiv extaz,
Extaz platonice, răstignit o clipă
Pe crucea din gropita de pe-obraz.

E încă joi deși încet, în cioburi
Se sparge și se-mprăstie-n amurg
Și-n răstignirea zâmbetului meu
Se pierde înc-o clipă dată-n pârg.

E joi și eu arunc cuvinte vagi.
Utopic, mai invoc naivitatea...
Ușor în zâmbet mi se strâng poteci
Și-ncet se pierd oftând, la braț cu noaptea.

Noi... Și muritori și zei

Zilele purtau cercei,
Noptile erau albastre,
Eu în ochii tăi contraste
Tu, nesigur în ai mei.

Printre clipe stau și stai,
Eu mereu, tu câteodată,
Deși liniște sunt toată
Tu neliniște mă ai.

Zorile au rouă-n muguri,
Noi pe trup urme de ploi,
Mult prea rar ne suntem „noi”,
Vin puțin și prea mult struguri.

Serile se-ncătușază
În brățări de-apusuri roșii
Și până cântă cocoșii
Ochi în ochi ni se așază.

Noptile își scriu cu sare
Amintiri ce vor să vină,
Întâmplare fără vină,
Fără rosturi de uitare.

Zilele purtau cercei,
Noptile erau albastre,
Amândouă ale noastre,
Noi... Și muritori și zei.

Bagajul sufletului meu

Bagajul sufletului meu
mai are loc de-o amăgire
Deși aș fi dorit să-l umplu
cu-n picur blând de fericire.
L-am tot deschis punând în el
doar deziluzii fin fardate,
Aș vrea în colțul de sfârșit
să pun doar zâmbete curate.

Nu mi-am dorit îmbrățișarea,
dar a venit fără chemare
Și dintr-o dată inima
a devenit din mică, mare.
Două mâini s-au întâlnit
și mici flori s-au prins pe piele...
Oare a curs din stele praf
sau ochii tăi au praf de stele?

Atâtea versuri de iubire
au stat tăcute-n mintea mea...
Încep să le adun cu grijă
și să le-mbrac în catifea.
Atâtea nopți în care ploaia,
fereastra inimii mi-a plâns-o,
Au dispărut! În locul lor am nopți
cu dragostea ce-am strâns-o!

Doina Moritz

De ce-ai rămas?

De ce-ai lăsat în lanuri de cuvinte
Doar maci de dor, din clipele divine?
Pe rug de amintire, jurăminte,
Le-ai arvunit pe doi arginți, străine!

De ce te-ascunzi prin locurile sfinte
Și-n șoapte cu aripe de ninsoare?
De ce-ți tresar sub gene obosite
Cărările de ieri?... Urme de floare!

De ce-ai luat amurgului sclipirea,
Punând tăcerea la rang de vestală?
De ce-ai vândut păcatului privirea,
Trecând prin Aurora Boreală?

De ce te-ascunzi în porturi cu uitare
Când lacrima se joacă de-a iubirea?
De ce prin sitele de disperare
Mai cerni săgeți, să prade fericirea?

De ce-ai rănit o funză de aramă
Fiind părtaș la crima desfrunzirii?
De ce-ai oprit toți fluturii la vamă
Și i-ai vândut în târgul amăgirii?

De ce te-ascunzi când visul tău tresare
Și rupe din amurg petale-albastre?
De ce colbești sclipiri din Ursa Mare
Să le jertfești pe-altarele sihastru?

De ce-ai rămas când porțile-s deschise,
Iar mâna mea, cu aripi de lumină
Presară busuiocul printre vise
Și-n taină, doar iubirii se închină?

Se despletește vara

Pe umerii nopții, colbul de stele
Mai poleiește-un vis, apoi se duce
Să-mbrățișeze luna la răscruce...

Colind stingher, prin dorurile mele.

În mine se ascunde-o șoaptă rară
Ce desenează timpului pridvoare,
Pentr-o iubire cu surăs de floare...

Păcat țesut de-o lacrimă amară.

Se despletește vara, ia aminte
Prin urmele străine, ce o cheamă
Să treacă cu alaiul peste vamă...

Fior umbrit de false jurăminte.

Copilărindu-se, m-atinge vântul
Și-mi face sfânt sărutul lui pe frunte,
Deșiră norii grei în ploii mărunte...

Patima arsă brăzdează pământul.

Prin lanuri de dor, tresare lumina,
Stropi mari de rouă, pe-un ram de speranță,
Înclină ușor, a vrerii balanță...

Ecou răzvrătit dă gândului vina.

Speranțele murinde...

În miezul unui vis, am picurat păcate...
Aud cum lemnu-n dor cerșește noi ducate,
Le cotopește-apoi, trosnind păreri de bine,
Din timpul când sorbeam,
sclipirea din rubine.

În zborul unui cânt, am arcuit o vrere...
Aud cum se întrec foșnirile-n durere,
Ard mocnit în jarul iubirilor trădate,
Unde buze mute se roagă-ngenunchiate.

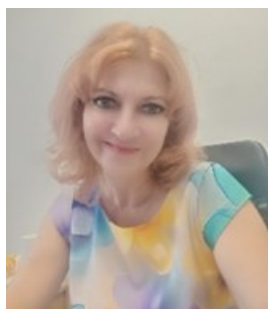
În gândul unui rug, am aciuit petale...
Aud cum se rotesc cohorte astrale,
Plouă perseide pe umerii durerii,
Rup felii din ceruri, în ceasul învierii.

În plânsul unui rost, am ajunat cu luna...
Aud cum încolțesc semințe una-ntr-una,
Holdele-și revarsă plămada pâinii coapte,
În cruste ce gornesc păcatele din șoapte.

În pasul unui cerb, am odrăslit colinde...
Aud cum ninge lin, pe mâna care vinde
Arginților lumina... În căuș aprinde
Străjerul vremii-o stea, apoi în dor o prinde.

În palma mea sclipesc speranțele murinde.

Adela Ionașcu

Curaj

Am să m-adun din tot ce nu am fost
Ca un lăstun ce singur construiește,
Din zbaterea de lut și simțuri fără rost
Din umbra ce-a durut și încă rățăcește.

De măști golită sunt. În mine-i un ecou
De suflet și pământ ce strigă din abis,
Dar cu iubirea-ți calmă, ades ești un erou
Care mi-a pus în palmă un univers de vis.

Azi din obișnuință și prea ades din frică,
Trăim în suferință și înfrânăm curajul
Iubirii fără margini, cea care ne ridică
Și umple-acele pagini, dând vieții tot mirajul.

Hai să-ndrăznim să fim, puțin, și vulnerabili
Iubirea de-mpărțim, va crește infinit,
Să nu ratăm sublimul, putem fi azi capabili
De tot ce-a scris destinul și chiar și însutit.

Când frica-i neînfricată și visu-i nevisat,
Aprinde-te odată, dând jos măștile sumbre
Cu mintea luminată, tu lasă-te ascultat
De cântecul iubirii născută printre umbre.

Fata desculță

Din priviri, mi-ai golit sufletul de frici,
Căci risipiri fugeau subit din calea ei,
A iubirii imaculate, picurată-n doze mici
Cu mâini încrucișate prin umbre pe alei.

Când m-am oprit din a cerși acut iubirea
A și venit, crescând treaptă cu treaptă.
Haotica busolă s-a rupt, sfidând descoperirea
Că doar iubind, tot ce-i abrupt se-ndreaptă.

Desculță sunt prin spini ce-n cale mai apar,
În mine- s rădăcini. Cresc aripi către tine,
Învăț s-ascult de umbre și pun ades hotar
Trăirilor ascunse de măști ce nasc destine.

Tăind frânghii țesute, iubirea se dezleagă
De clipele durute. Se naște sens, loialitate,

Căci fata cea desculță așteapt-o viață-ntreagă
Să-i fii busola care, iubind, primește libertate.

Înfloriri

Azi râd și plâng, deopotrivă,
Din fructul bucuriei mă înfrupt,
Mai sunt, adesea, în derivă,
Pe-un drum alunecos și-abrupt.

Un răsărit mai râde către-apus,
În pieptul meu speranțe înfloresc,
Iar ochii îți șoptesc ce au de spus
Și brațele vorbesc, când aripi cresc.

Azi știu, sărutul are gust de nemurire,
E scutul meu ascuns ca o comoară,
Mi-e sufletul robust de-atâta nerostire.
Să-mi fie îndeajuns trăirile de-o vară?

Cu chipul tatuat de timpul nemilos,
Doar sufletu-i brăzdat de încântare,
Atinsă sunt de foc căci glasul tău duios
Mă face un boboc ce-abia e-n floare.

Căci răsăritul ce-a înflorit în noi
Atinge infinitul cu-o dragoste curată,
Ce naște bucuria și, altfel, amândoi
Pornim călătoria fără acel „niciodată”.

Pe cerul purpuriu al sufletului blând
Azi încă cresc, se știe, nespusele iubiri,
Nu este prea târziu, nu e nici prea curând
Speranța reînvie prin mii de înfloriri.

Ai înțeles, Femeie?

Ai înțeles, Femeie, c-ai fost clădită-n tină,
Dar nu există cheie spre fericiri. Și-n pripă,
Tu tot alergi. Și-apoi, flămândă de lumină,
Mai sperii zbura în doi c-o singură aripă.

Și când tăcerea curmă noianul de visări,
Rămâne-va o urmă de așteptări să crească,
Căci prea ades roiesc speranțe și chemări,
Din teamă că greșesc, las ochii să vorbească.

Între lut și sfânt, tu, oare, ai înțeles
Că inima arzând se stinge cu ninsori,
Când Însuși Dumnezeu le mai trimite-ades
Ca, astfel, deși-i greu, să nască-n suflet flori?

Când pare totul rece și te simți frunză-n vânt,
Tu, viața o petrece frumos, chiar de-s furtuni,
Iubind și-acele clipe nespuse prin cuvânt,
Ridică-te, Femeie și crede în minuni!

Geta
Lipovanciuc

**Învățăturile unui mare Basarab
către fiul său (Glosă)**

– Cinstește-L mult pe Dumnezeu
Și, ne'ncetat, să-L lauzi, tată!
Smerit și blând fii, cum sunt eu,
Îndreaptă-o inimă-ntinată!
Iartă greșeala tuturor,
Fii milostiv și-ntreg în viață!
Desăvârșit fii, răbdător,
Ca să topești și munți de gheață!

Pe Ziditoru-ți – bun și mare,
Și iertător – să îl slăvești;
Cu necurmatu-ți glas, popoare
Să le ridici, să le mărești!
Și, prin cântări nepărăsite,
Mereu – la bine și la greu –
Cu două palme împletite,
Cinstește-L mult pe Dumnezeu!

Și cercetează-nvățături,
Să afli tainice adâncuri!
De preț e slova din Scripturi,
Iar restu-s gol, doar praf, nimicuri.
Lăcașul drept îți este-n Cer...
Deșert ni-i cugetul și, iată,
Te chem, acum, să-L ai reper,
Și, ne'ncetat, să-L lauzi, tată!

Curate rugi mai des înălță,
Slujindu-i Lui, în veselii;
Cu taina slavei Lui te-ncalță,
Fii pruncul Lui, printre cei vii!
Ți-a dat un chip, podoabe – ochii –
Și-nțelepciunea – panaceu...
Le lasă-aici, nu-n fundul gropii,
Smerit și blând fii, cum sunt eu!

Și orice suflet îmbrăcat
În trupul fără de vecie

Să-l judeci drept și cumpătat,
Să nu-l privești cu josnicie!
Păzind doar judecata Lui,
Făcând dreptate necurmată,
Vei fi-ntărirea orișicui...
Îndreaptă-o inimă-ntinată!

Să mângâi chipul în tortură
Și irizează-i, cât mai des,
Lumina Lui, fără pic de ură:
Te vei simți, atunci, ales!
Să nu trufești, când alți te plimbă
Prin înălțimi! Nu știi ce vor...
Și orice-ar pune ei pe limbă,
Iartă greșeala tuturor!

Să-l ferecești pe cel sărac
Și, din puținul tău, împarte-i!
Chiar și cu graiul tău posac,
Dă-i chibzuieli: și asta carte-i!
Fii gard Grădinii Lui, aici,
Fii zidul demn de fortăreață,
Dar nu cureaua dintr-un bici,
Fii milostiv și-ntreg în viață!

Nu-ți îngropa-n pământ averea,
Adun-o-n ceruri, pas cu pas;
Găsește timp s-ascuți durerea
Celui mâhnit și în impas.
Nu ai adus nimic aice
Și n-o să iei nimic, în zbor;
Fii, pentru lume, lan cu spice,
Desăvârșit fii, răbdător!

Omu-i nimica pe Pământ:
E neputință, slăbiciune,
E boare lacomă de vânt,
Tinzând spre-o lacomă minune.
Însă miracolu-i în piept,
În tihna caldă și măreață;
Să fii, în drumu-ți, bun și drept,
Ca să topești și munți de gheață!

Ca să topești și munți de gheață,
Desăvârșit fii, răbdător!
Fii milostiv și-ntreg, în viață,
Iartă greșeala tuturor!
Îndreaptă-o inimă-ntinată,
Smerit și blând fii, cum sunt eu!
Și, ne'ncetat, să-L lauzi, tată!
Cinstește-L mult pe Dumnezeu!

Oana Frențescu

E toamnă

lumina-i trecută prin sită
și plouă în tropot mărunț
sau zgomot de turmă urlând
și stelele fug
copacii tac și ascultă cum vântul
le cântă prin frunze
și frunzele cad țipând
oamenii văd un infern
infernul nu vine
sau vine pe sticlă
se-nvață căderea
se-nvață hăul
se-nvață calea tăiată
iubirea se unge cu vara rămasă
există începuturi de inimă
sculptate de aerul rece
există cuvinte înclinate puse-n balanță
există toamnă cu forme scorțoase
există ne albastrul și galben

Imagine inversă

image inversă
stabilitate precară
vorbe lungite peste mâneci
peste guler
peste alb
lucruri amestecate rapid
noduri rezistente
inimă blocată
partea bună e fărâmițată în bucățele
emoția arde pe frunze
odaia face eforturi de impresie bună
adiere blândă trimite icoana
drumul buimac se aruncă în umbră
plusuri și minusuri curg împreună
vocale continuă să miște oboseala
zâmbetul întins pe o margine
e fără linie de sosire
dragostea e o eternitate neexplicată

Septembrie

totuși septembrie e plin de vară
verdele pus în paranteză există

literele târzii au argumente de iubire
tu
cel rămas în restul neuitărilor evadezi
ca o idee din izolarea cuvintelor
din fiecare dungă de brumă
albul surâde inocent
orice expirare de frunze
lasă copacii vii și mirați

septembrie adună idei de prin sertare
liniștind măsuri pe jumătate
rațiunea plimbă staticul
așezând fereastra într-o altă vedere
toamna cade din verde în galben
și toată istoria umblă pe apucate
lipită de alții
fără să tacă

Undeva

undeva e o durere spălată
fără dragoste
e o plonjare între litere gri
și culegeri de erori suflecate
visul e o aspirație greu de rezolvat
pe fluxul lui încrederea e o pictură nud
apropierea e fără zâmbet
credința e recuperată prin atingere
casa rămâne pe o linie fără plutire
o linie trasată mereu prin compromisul
de a respira
de a vorbi
de a merge
cercul se așterne la picioare

Crepuscular radiant

măsluirea de pace
migrează între palate
târg într-un desen orbitor
facere cu iz de parfum
dorințele iau forme prețioase
cu manșete scrobite

soldații reiau de la capăt
fără pauză ziua și noaptea într-o nebuloasă
lumina e un suvenir
zâmbetele sunt răsturnate
gloria e de scurtă durată
depărtarea navighează
într-o destinație neprecisă
calea e aprinsă de așteptări
cuvintele devin o creatură necunoscută
într-un crepuscular radiant

Rodica Ochiș

Din dorul frânt

Și dacă-ți cauți chipul prin oglindă,
Nu vei mai ști ce umbră ți-ai purtat,
Că am lăsat în tine să se prindă
Un dor strivit de-un zâmbet vinovat.

Tu, trecător pe drumuri obosite,
Ai risipit din suflet ce-ai avut...
Dar eu am strâns din cioburi neclintite,
Un templu nou în frământări de lut.

Când vei mai bate-n porți, în miez de noapte,
Cu mâna ta uscată de pustiu,
Îți vei simți povara peste șoapte...
Și vei muri pe buze-ntr-un târziu.

Atunci, din scrum, voi înălța privirea,
Să mistuie alt rug, să lumineze tot,
Că am spălat cu lacrimi rătăcirea...
Dar să mă nasc în tine nu mai pot!

Din amăgiri aripe noi vor crește...
Nu mai privesc la urma fără pas.
Da, am găsit puteri să urc noi creste,
Din dorul frânt ce nu mai are glas.

În urma ta rămas-a doar tăcerea,
Un cântec mut, o umbră de trecut...
Eu mi-am rescris tăcută mângâierea,
Pe zidul viu al templului de lut.

A fost frumos...

A fost frumos și încă îmi tresare
Un colț de suflet, când te regăsesc
În clipele ce-n zori mai prind ardoare...
Jarul mocnește-n verbul "Te iubesc!"

A fost chemare mută de cuvinte,
Priviri ce se-ntâlneau fără sfieli,
Îmbrățișare tandră și cuminte,
Ce-și scria dorul, printre îndoieli.

A fost senin în ochii plini de vise,
Când fluturi în adânc ne-au răsărit....
Cuvintele nescrise, interzise,
În noi, ca focul blând, s-au răspândit.

A fost un timp în care lumea toată
A vrut să stea în loc, doar pentru noi
Și chiar de azi povestea e-ncuiată,
În mine-ți poartă pașii înapoi.

A fost iubire, nu o întâmplare,
Fiori sădiți în suflet, ca un dar...
Și dacă ne-am dorit cu disperare,
A fost destul, să nu fie-n zadar.

Chiar dacă azi distanța ne desparte,
Nu poate-nvinge tot ce am simțit,
Căci dragostea trăită, mai departe,
Rămâne-n noi și nu are sfârșit.

Să mă cauți

Ți-am lăsat un vis în taină,
peste pragul cunoscut,
Unde pașii mei de doruri
calcă-n urma tremurândă
Și-ntr-o clipă suspendată, tot trecutul a tăcut,
Ca să-ți vindec rana veche,
cu o mângâiere blândă.

Am cules din ochii lunii lacrimi
ce nu au căzut,
Și le-am pus pe tâmpla-ți caldă,
între spaime și lumină
Și-am făcut din întuneric
un hotar necunoscut,
Peste care să răsără dimineața ta senină.

Te-am chemat din gând, în șoaptă,
într-un vis neterminat,
Să-ți aduc în piept zvâcnirea
unor aripi renăscute,
Când din palma mea deschisă,
mii de fluturi au zburat,
Să adune din ninsoare primăverile pierdute.

De-ți vei aminti de mine când tăcerile te dor,
Caută-mi pașii în frunză,
în lumină, în uitare...
Chiar de timpul va să cearnă
cu rugină-al tău fior,
Îți rămân parte din suflet,
printr-o lume trecătoare.

Și când vei simți că-n tine focul arde nesupus,
Să mă cauți în privirea primei stele
care-apare...
Te voi înveli cu mine,
într-un vers rămas nespus,
Ca-ntr-o amintire vie, să trăiesc nemuritoare.

Maria Anastasiu

Armageddon

Iar valul se suia pe catalige
ca mai înalt de tine să se urce
și norii stau în rând să se usuce,
de ceruri prinși, în pripă, cu cârlige.

Din cerul gurii tale, unde frige,
cad stelele cu sunet de obuze
și tu le mesteci leneș printre buze,
și stelele n-au gură să te strige.

Atât Armageddon de frumusețe
ar face și tăcerea să suspine
și de obraji mă mușcă o rușine

când îmi întorci privirile răzlețe,
iar moartea-mpiedicându-se de tine
se simte iar la prima tinerețe.

Apus

Și, ca să ai și tu o bucurie,
să vii să-ți cos din mare un veșmânt
sub care trupul umed de pământ
să ți-l slăvească, stih după stihie.

Eu cerul am a-ți pune pe hârtie
și marea să ți-o trag la indigo,
deci, vino, să dansăm acel tango
în care valurile se sfășie.

Eu cerul ți l-am pus acum pe rană
sau sarea cea cu mare cenușie,
când versul ei și valul meu te cheamă
cu glasul care strigă în pustie,

căci apunea, sub bolta de sprânceană,
în ochii tăi, o-ntreagă veșnicie.

Cireș

Să iei, te rog, la versul meu aminte
când se dezbracă-n pripă de petale
și tu, venind la umbra lor, călare,
ca pe-un cireș mă scuturi de cuvinte.

Când se-arunca tăcut, din val la vale,
sonetul meu din flori de pe morminte,
tu te-ai făcut sonetului părinte
și copt culesu-mi-l-ai de la poale.

Dar, iată, anii trec ca-n poame floarea
și ca izvorul răsturnat în mare,
iar tu, tovarăș de pe-acum cu foamea,
tot mai ades te-abați pe-aci în cale

și-n loc să îmi culegi tu mie poama,
îți scuturi toată floarea la picioare.

Crăpătură

Încet crăpau și nopțile-nghețate
ca o banchiză rătăcind pe apă,
când vara da cu ciutura să scoată
un soare blond din mările uitate.

Cu mușchi scrântiți și oasele luxate
e carnea mării ca o rană toată,
iar eu, sorbind din gura ei crăpată,
abia mai beam acum, pe apucate.

Scheletul mării se topea încet,
când ne-aplecăm și noi pe parapet
să ne zgâim la mările-ncuiate,

și-mbătrânind cu încă un sonet,
priveam tăcuți cum cerul violet
se crapă nu de ziuă, ci de moarte.

Pentru avva Arsenie

Era Arsenie mare între frați
precum e cerbul între căprioare,
că toți aceia, dându-i ascultare,
de grija morții se găseau uitați.

Târziu, când moartea-și aminti de dânsul,
de ceasul morții avva se dădea
și obștea-n jurul lui se minuna
că fața avvei se spăla cu plânsul.

– Și ție, avvo, frică ți-e de moarte?
îi zise unul mai nedumerit.
Iar avva, dându-și moartea la o parte,

peste grumazul ei a glăsuț:
– Această temere cu mine este
din ziua-n care m-am călugărit.

**Relly Maria
Niculescu**

Sonete

IV

Sunt tristă, ronde lacrimi se înșiră,
Perdea țesând pe-a' ochilor cristale
Și gându-mi o ia razna, tot la vale,
De așteptare, tamplele-mi albiră.

Cobor spre pante reci, autumnale
De unde, vag, se-aude plâns de liră –
Atâta-ndurerare nu mă miră,
Se-ncruntă bolta, Doamne, câtă jale!

E toamnă-n cer, în sufletu-mi e toamnă,
Un vânt zănatic suflă printre stele
Și inima-mi, cu țurțuri reci, o-nseamnă,

M-am rătăcit prin gândurile mele
De veche și neputincioasă doamnă,
M-ajută, Doamne, să mă pierd de ele!

VI

De unde-aveam să știu, fără de hrană
C-am să rămân și că voi fi rănită?!
Ființa ce-o credeam neprihănită,
Uimitu-m-a, cu inima-i de stană.

Avea abilități de neofită,
Oprea ades în a Iubirii Dană,
N-avea habar de-a stelelor dojană,
Stropind cu mană flacăra-nflorită.

De-aș fi știut aș fi fugit din calea
Ce a deschis, pavată cu minciună,
Cântată, trist, pe a durerii strună,

De nu iubeam cea inimă hapsână,
Străină aș fi fost, acum, de jalea
De-a mă fi prăvălit pe-abruptă, valea.

IX

De ce faci rău mințindu-mă că bine
Tu vrei să faci prin ceea ce îmi dăru,

Când, dimpotrivă, cu-așa dat tu năru
Iubirea sfântă ce-nflori în mine?

De ce te-nverșunezi, ci spune-mi cărui
Fals inventat motiv răspunzi și cine
Putea-va decât eu să se încline
Acelui rău asupra cărui stăru?

Păcatul tău, cu-atât mai mare este,
Cu cât mai mult vrei a călca-n picioare
O dragoste cum, rar, astăzi mai este.

N-ai vrea să știi, iubirea ta, cât doare,
Nici neputința-mi, răul să conteste,
Oh, cât aș vrea să fiu nesimțitoare!

X

Te rog, mă lasă-n ochi să te privesc
Dar nu mă ameți cu-a ta privire,
Povești cu fir din stele vor să-nșire,
Tu, tu să taci, comportă-te firesc.

Eu știu ce-mi spun, ei știu să mă inspire,
Sunt muze veșmântate în mătăasă,
De oboseală uit și nici că-mi pasă,
Nu te mira de-a mea înmărmurire.

Te rog nu mă privi cu insistență,
Nu pot a rezista privirii tale,
Nu voi să mă deochi din imprudență!

Dar ce voi eu? 'N-adins m-așed în cale
Dorind a lor privire,-a ta prezență,
De nu-i găsesc m-apucă dor și jale!

XII

E lin precum izvorul, cu marea când se-adună,
E perlă diafană; sidef, fior, mătăasă,
E cânt de ciocârlie ce-n zare, mlădioasă,
Îmbină raze, triluri – azurului cunună,

E verde murmurare de codru și, sfioasă,
E lira măiestrită ce, briza, o înstrună,
E-albastră simfonie de stele-n clar de lună,
E zbor șoptit de flutur, pe floare când se lasă,

Din Ceruri se prefiră cu modulații line,
E dor, căldură, rugă, lumină,-ngemănite,
Cu-accente selenare ecoul, dulce, vine,

Sunt multe alte-n lume,
eu cred, dar dintre toate,
Armonioase-acorduri știu, sufletul, să-mpline.
Cu Dumnezeu, adesea, vorbesc pe înserate.

Ramona Müller

ora pe care n-am spus-o

era luni, vântul desena litere greșite
pe pereții crăpați ai unei stații
un bătrân s-a apropiat și m-a întrebat
dacă știu cât e ceasul.
în buzunar aveam resturi de timp,
dar se alteraseră,
orologiul meu era înțepenit și rece,
limbile ruginite mestecau alene secunde.
nu i-am spus nimic.
mi-era teamă să nu-i dau ora greșită,
să nu piardă trenul care-l ducea
la fiul pe care-l visa tânăr,
sau, poate mai rău,
către o amintire neiertătoare.
a zâmbit totuși
cu zâmbetul celor care au îngropat
demult toate ceasurile.
mi-a spus încet, ca o rugăciune
viața merge doar înapoi,
însă pașii noștri se încăpățânează
să meargă tot înainte.
lângă el pe bancă, o geantă prăfuită,
un caiet de școală cu colțurile îndoite,
îl dau nepoatei mele,
poate-a uitat să se scrie
sau poate doar să mă mai înțeleagă.
atunci mi s-au desprins vertebrele
una câte una, au coborât treptele ființei
și-au început să danseze
pe peronul gol,
ca niște versuri albe,
împovărând pașii celor care caută
ceva mai mult decât pot avea.

am urcat și eu în trenul
care nu era al meu
o voce din difuzoare anunța
o destinație inventată,
a nimănui.

am mers o singură stație
și am coborât
alt om,
cu spatele mai drept,
dar cu timpul pierdut
într-o geantă veche plină de litere.

sperietori de oameni

sperietorile nu mai sperie ciorile,
acum dansează în vânt cu pălării de paie
și ochi de cârpă, de nepătruns,
înfipți în uitare

sunt gardieni ai nimicului,
ai pustiei din speranțe,
cu mâini întinse spre niciunde
și siluete mai înalte decât singurătatea însăși.

sperietorile îi neliniștesc
pe cei care au înghițit câmpurile
și care au uitat să fie liberi
oamenilor le este teamă de ele
pentru că nu mai încap
în măsura hainelor de rând
îi bântuie frica de a nu fi destul,
de a nu fi văzut,
frica de a fi doar niște păpuși
în mâinile altora.
ciorile?
ele râd negru încă, libere și zgomotoase
într-un spațiu atât de personal.

nu am vorbit niciodată cu Spiridon Scarelli,
ce gânduri și griji îl înlănțuie?
nu l-am întrebat nici cum stă cu sănătatea
el zâmbea mereu cu buzele ude de ploaie
sau de lacrimi
nu încerca să fie altcineva.

sperietorile și-au înrădăcinat pașii
sunt stăpâne ale tăcerii,
domnesc peste distanțele dintre muritori
și peste nebunia firească,
iar omul, deprins cu frica,
își pleacă privirea,
mereu anonim
ca să nu întâlnească niciodată
în miezul lor arzând
reginele cu pălării de paie.

Nina Schițco

Lacrimile

Prin concursul împrejurărilor defavorabile,
s-au rupt îngrăditurile către inima mea,
golurile și fisurile
au despuiat-o și ea se zbate
ca un iepure de muscă aninat în țeapă

Lacrimile nu mai șiroiesc
umezind obrajii,
ci curg ca apa în uluce
spre gura mării largi,
tulburată de sălbătice vântoaice,
care o încearcă și pe ea mai des,
de la un timp încoace

Tot ele sugerându-mi să aranjez
o înțelegere, cu măriia sa-viața
(care-i divină și nu poartă vină),
să reduc din a ei greutate excesivă,
să-nalț visurile la nivelul realității
(din care cu certitudine mi se fură),
să mă delectez cu dulcele din miezul ei,
să simt bucuria mai bucurie,
iar clipa fericirii s-o fac
mai lungă decât ziua...

Volens-nolens

Atacați insistent, zi de zi
ascultăm și vizionăm informații gen:
războaie, proteste, crime, neadevăruri,
falsuri, dușmăanii, etc
Astfel se impregnează frica,
devenim suspicioși, egoiști,
meschini, infirmi și triști,
trăim fără speranță,
n-avem încredere în oameni
și semănăm nesiguranță
Între timp: stelele apar și dispar,
privighetorile, mierlițele cântă,
frunzele foșnesc, fulgii zboară, se topesc,
izvoarele îngână melodii,

florile-mpânzesc câmpii...
Iar noi nu le auzim, nu le vedem

Atingere

Cu ochii larg deschiși
admir un necuprins,
o zare mângâiată
de macii roși aprinși
colnice, văi și dealuri
ce vălură-n culori,
armonios întinse,
bogate, dulci comori

Sub Cerul alb-albasru,
pe-alocuri fumuriu,
mânați încet de vânturi
se plimbă norii vii,
în umbra lor molatică
și galeșă de vară,
trăiește veșnicia
născută tot la țară

Peisaje pastorale
făloase se întind,
cu aripa-i nevăzută
lejer, gentil mă-ating
și-a sufletului coarde
vibrează lin, ușor
ca-n ritmuri de octave
feeric și sonor

Pentru Tine

Pentru Tine, un rîu la izvor aș întoarce,
un pod peste mare și zare aș face

Un car plin cu stele din Cer aș culege,
al dragostei spic din câmpii aș alege

Pentru Tine în codru aș sădi mii de tei,
flori cu rouă în zori să culegem din ei

În stâncă, departe, aș săpa un izvor,
aș scrie imnul iubirii pe frunza de dor

Pietre scumpe aș scoate din lacuri și mări,
stropi de ploaie-aș preface în dulci sărutări

Aș ruga mătăsarilor să cânte în noapte
și cerul cu stele să fie aproape

Pentru Tine, *de dincolo*, am să mă întorc
prin stele, cu iubire, cu visuri, cu tot

**Doina Mihaela
Dimitriu**

absență

sufletul meu se chinuia
ca un cititor grăbit să perceapă mișcările
gândurilor tale apoase.
ra 05...
apărea fantasma unei kizombe
fără afecte, tu.
îmi rupeai din liniștea camerei lumina...
și becul atârna somnoros
de bolta întrebărilor mele.
umbrele din lumină se scurgeau
ca în sărmanul Dionys.
picurii albi de cerneala
udau urșii de pe cearceaf...
eresurile tale reci,
cataifuri certe din vis cu bufon.
îmi făceam ghem iubirea....
rupeam pielea galbenă
a pereților în semn de amin
apoi aprindeam toarta unei lumânări
în minte și suflam:
– să se facă adevăr, poete!

coperți vechi

trupurile s-au reîntâlnit
ca două oglinzi sparte.
îmi era prea multă sete de întrebare
și o lăsăm a rupe emoția din pasta...
din cioburi arse curgea un vid cu frisoane...
trupurile păreau deșirate,
iar umbrele lor evazate rosteau
tăceri excentric de aspre...
săruturi fără contur...
pe banca din parc lumină
își acoperea cu gânduri opace destinul.
noaptea ca niște felii de tort rece
ne compilau sub cearceaf depărtările.
ceasurile ne ticăiau palid
în izvorul din piept...
pașii de dans își lăsau siluetele gri pe covor
ca două poeme a lui Dada.
din noi, doar ego și ieri.

strigăt alb

corpul meu e format din sunete, culori.
din pielea mea ies lumini mov.
așază-mi penajul, te rog!
îmbrățișarea de la ultimul bal al pomilor
scârțâie departe de templu meu.
așază-mi penajul, te rog...
din castaniul lumii mele iese timpul,
țopăind ca un copil-furnică
din cartea cu jucării.

meci închis

știam că nu mai are rost
să lăsăm corpurile dezlănate
absurd de rece să umble
pe iarba fără contur al patului.
chiar și echerului neastâmpărat cu pofta
de iscodit îi îmbătrâneau colții sensibili
la fiecare mișcare mecanică....
chiar și fluturii avizi de sărut în tinerețe
așezați pe pajiștea din bca
își despica solzii triști.
în țara ta îmbrățișarea se lovea ritmic
de streșinile vechi ale monetarului.
și postului îi simțeam
cum îi cresc țepi de arici.
în țara mea pe crengi atârnav stihuri
și lumini domoale.
se făcea din iubire covoare zburătoare.
din ceară bucuriei clipei, cartiere stelare.
copacii în țara ta nu aveau crengi stufoase,
doar lame ascuțite...
iar timpului tău în fiecare zi îi creșteau
mustăți cărunte ca norii...
timpul tău avea alergie la emoțional
și își dădea corigența la barbar carnal.
inimii tale îi atârnav năvoadele încălcite,
somonoroase, încăpățănate
a mai simți cum gâdilă tandrețea.
în ținutul tău era un văzduh albicios,
lavabil cu orătanii sculptate
în adezivi pișcăcioși...
prin chiuveta vizuinii tale farfuriile
tolănite conversau
cu paharele părăsite la bec.
era multă zăpadă în lumea ta internă.
era timp doar pentru a-ți ciocni globurile
de oasele mele...
picura răbdarea mea
ca un clopot făurit din țurture.
nu mai avea rost să ne plimbăm bărcile
cu euri tari pe lacul prezent...
un neempatic nu poate înțelege
un empatic...
coperți închise.
și artistul a sărutat rana.

Raluca Mihaela Fleancu

1.

E atâta frumusețe în așteptare
În degustare pas cu pas se merge
Orice detaliu devine încântare
Și-orice neluat în calcul, rege

E atâta frumusețe în a lăsa misterul
Sa zboare-n cămăruța fără să-l descoperi
Cu farmec este îmbarcat ungherul
Povestea-i pătura cu care te acoperi

E atâta frumusețe în acceptare
A ceea ce nu poate fi schimbat
Dezamăgirea o vei ocoli prin evitare
A te minți frumos, dar totuși înșelat

E atâta fericire în îndrăzneala
De a renunța când inima îți cere
Nu-i nimic mai dulce decât ascultarea
Aceleia ce-ți bate-n piept prin vreme

E atâta frumusețe în a visa
La ceea ce nu e vreodată
Știind că dacă poate a se întâmpla
Însuși visul se va năruși deodată

De aceea-i fericire în neajunsuri
Sătul să nu fii niciodată de nimic
Căutător etern de noi răspunsuri
Cu vasul de umplut încă un pic...

Puținu-l vei dori mereu a-l umple
Dar multul îl vei trăi cu teamă să îl pierzi
E împlinire doar în jumătatea unde
Întregul niciodată n-o să-ncapă, vezi?

E atâta frumusețe în veșnicia mare...
Veșnicia-i pentru bravi călători
Dar aceia ce stăpâni sunt din născare
Au doar bucuria de-a fi muritori...

2.

Ce ușor se trece prin iarba moale
Atingând fiecare fir galben de dor
Ce ușor pentru fiecare anotimp ce moare
Să îi fie celuilalt senin de ușor

Îmi pun inima se aplecă peste apă
Să te ducă o viață pe tine mai ușor
Din adâncimi și umbre zilele se crapă
Ți-e parcă mersul clipă mai domol

Ce ușor respiri când sunt lângă tine
Luna mă admiră fără de cuvânt
Aerul acesta îmi stă așa de bine
Ce ușor, iubire, e să trăiești curgând

M-atinge o frunză în căderea ușoară
Îmi spune o taină cu ce va fi
C-o să fie viață și c-o să doară
Eu aș lua-o din nou și din nou ca să știi

3.

Călătoresc pe marginea timpului des
Ca o raza de august pe-o frunză târzie
Nu cer nimic, dar pasul ales
Este dansul meu peste ce o să fie

Nu-i loc pentru zgomot când ceru-i aproape
Pășește ușor să lași urme adânci
Peste clipe neîmbălnzitele ape
Își scriu iubirea cu forță pe stânci

De ce... nu întreb niciodată de ce
Să întreb când ceru-i albastru în mine
Copacul nu fuge când locul e rece
Doar frunzele își mișcă în tample divine

Când vântul își trece mâna prin plete
Și întoarce pe dos lumea s-o schimbe
Copacul rămâne, de oameni i-e sete
Să-i vadă prin roze pasul să-și plimbe

4.

O margine de drum zăresc aproape
Îmi pare c-ascunde secunda fericirii
Odihnită de-ale vieții inevitabile grape
În umbre de ierburi, în razele amuțirii

O margine de drum îmi este dragă
O caută, uneori, curajosul prin viață
Să își lase acolo prețioasa desagă
Zâmbind din ciulini la norul din față

O margine de drum bătrân zâmbește
Din margine de timp atâtor ochi
Grăbiți spre orizontul ce amețește
Miraj al multor năzuințe vechi

O margine de drum voi căuta mereu
Să număr bunătățile divine
Să-mi amintesc când pasul va fi greu
Lovit de multele adieri străine

În margini de drum îmi prind nemurirea
Căci n-am să ajung la capăt de drum
Fără să-mi scriu pe pământ fericirea
Pe margini de pagini de suflet și fum...

Caleidoscop

Tudor Cicu

Revista „Impact”, nr. 410, 2025 în lectura cititorilor săi

Apoi de când domnește peste lume celebra frază scrisă de cronicarul Miron Costin: „Că nu este alta și mai frumoasă, și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cititul cărților”, iată-mă și pe mine, pentru a doua oară, cititor-comentator, al unei reviste ce cu dragoste, cum apare, mi-o și trimite redactorul ei șef, poetul și eseistul Vali Nițu. Revista IMPACT (de când am citit un prim număr de apariție, la vremea aceea), pentru mine a constituit o foaie de temperatură a unor pagini memorialistice, a multor bucăți de proză și multe condeie poetice puse, spre deliciul lecturii, cititorilor săi. După umila mea părere doar câteva cărți ieșite de sub „pana” cu care ți-ai scris cărțile, cele despre trăirile de început de viață, reușesc să-ți transmită acel sentiment de „largă deschidere interioară”, sentiment pe care-l ai și când privești acele fotografii de familie executate cu mult timp în urmă, și atunci când răsfoiești paginile unei reviste dragi. Ei bine, acesta este și sentimentul pe care l-am avut și acum, pe timpul lecturii acestei reviste insolite.

În articolul editorial al revistei IMPACT/nr. 410, **Mihai Stan** ne face o retrospectivă, pentru înțelegerea fenomenului cultural al urbei Târgoviștene, în „*Continuatorii școlii de la Târgoviște*” (scurt istoric), ținând să precizeze că: „Din nou trebuie remarcat faptul că toate aceste caracteristici ale Școlii și ale Continuatorilor au fost amânunțite lună de lună timp de mai bine de un deceniu în rubrica sa lunară „Literatură dus-întors”, întregind astfel un program implicit al Școlii.” Și mai departe: „Însă fără Litere, devenită în 2005 revistă lunară a Societății Scriitorilor Târgovișteni, fenomenul târgoviștean contemporan ar fi rămas doar o generoasă utopie. „Litere” a prilejuit pentru zecile de poeți, prozatori, critici și istorici literari aderenți ai Școlii, rampa de lansare”. În concluzie, ne spune Mihai Stan: „Timpul ne-a dat satisfacția reușitei. Nu e ușor lucru să editezi o revistă cu apariție lunară – fără nicio sincopă – timp de peste 23 de ani, să fondezi, plecând de la revistă, o societate scriitoricească foarte vizibilă (în prezent peste 230 de membri cu carnet), să dai, cum s-a exprimat cineva, „ora exactă în cultura scrisă dâmbovițeană”. Și de ce nu, un adevăr incontestabil: Târgoviște devenită, prin revistele și pleiada de scriitori care s-au ridicat de aici, Cetatea de Scaun a Literaturii Române. Tot aici, Mihai Stan amintește cum, dintr-un volum jubiliar (Mihai Stan, Alexandru Muscalu, *Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene, 2000-2020*), cititorul va afla că de-a lungul timpului în „Litere” au semnat 546 de scriitori – un adevărat record – fapt ce dovedește indubitabil că revista Continuatorilor a devenit o publicație de interes național. Cităm și noi un fragment din *Dicționarul general al literaturii române* (ediția I, vol. IV, L/O, pp. 76-77): „Deși este, în principal, o revistă de opinie critică, «Litere» găzduiește și proză ori poezie, fără a face concesii unui așa-zis localism creator și respingând în chip declarat producțiile slabe. «Litere» a reușit să coaguleze un grup de autori legați de spațiul dâmbovițean, de la reprezentanții Școlii de la Târgoviște până la generațiile mai noi; și s-a impus prin valoarea materialelor publicate, prin fermitatea și caracterul avizat al opiniilor, dar și

printr-un mod elegant de a polemiza.” Un editorial lămuritor asupra fenomenului *cultura* în Cetatea de Scaun a Târgoviștei.

Victor Petrescu, într-un articol intitulat „Alexandru Sahia. Investigarea condiției umane”, vine în întâmpinarea cititorului cu un „tablou” documentar al celui care a fost redactor la „Bluze albastre”, „Veac nou” sau colaborator al altor reviste importante ale vremii („Bilete de papagal”, „Ultima oră”, „Caiete literare”, „Rampa”, „Vremea”, „Sfinxul”, „Viitorul social”, „Facla”, „Dimineața”, „Cuvântul liber”, „Era nouă”), în galeria scriitorilor în veacul trecut cu destine tragice. Aflăm că acesta era provenit dintr-o familie de țărani înstăriți din satul Mănăstirea, urmează Liceul Militar din Craiova (1920-1926), apoi Liceul Sf. Sava din București, iar la 21 de ani, după un an de studiu la Fac. de Drept a Universității bucureștene, se retrage timp de doi ani la mănăstirea Cernica „într-o totală decepție”. La 13 august 1937 se stinge din viață în satul natal, bolnav de tuberculoză, deși fusese tratat în diferite sanatorii. Creația sa a avut ca temă predilectă condiția umană, suferința, destinul tragic al unor oameni care trăiesc la marginea societății în mizerie... și autorul articolului vine cu note argumentate din opera acestuia, însemnări critice asupra scrierilor sale. Unii dintre noi, cei care l-am studiat în școală, îl știam mai mult din celebra lui povestire „Uzina vie”, dar autorul ne introduce atât în lumea scrierilor sale din tinerețe, cât și în cea din ultima parte a vieții, concluzionând că „Sahia rămâne nu doar o promisiune a literaturii noastre ce merită a fi cunoscut pe mai departe”. **Cornel Mărculescu**, în articolul „Elena Văcărescu (1864-1947) și moștenirea Văcăreștilor din comuna Răciu, județul Dâmbovița”, ne face o incursiune bine venită în copilăria și adolescența reginei-poete la vatra Văcăreștilor de lângă Târgoviște, punctând pe notele lăsate de aceasta în memoriile sale. Prin intermediul memoriilor poetei, pe care autorul ni le prezintă și nouă, facem cunoștință cu perioada când educația viitoarei poete a început în sânul familiei alături de o guvernantă engleză, urmând apoi cursurile universității Sorbona, culminând cu prezența ei în suita de onoare a reginei Elisabeta (cunoscută literar sub pseudonimul Carmen Sylva). Prezența poetei în preajma Casei regale, a Castelului Peleş a fost și momentul când l-a întâlnit pe prințul Ferdinand (nepotul regelui Carol I), de care s-a îndrăgostit și căsătorit, eveniment primit cu răceală de oamenii politici ai vremii. „În această situație, Carol I a avut de înfruntat atacurile partidelor de opoziție și a lumii princiare, astfel încât, urmarea firească a fost ruperea logodnei și exilarea Elenei”, menționează autorul articolului. Și pentru lămurirea cititorului, autorul face următoarea mențiune: „Elena Văcărescu s-a văzut nevoită să-și reia viața departe de casă, inițial aceasta optând pentru Italia, unde a locuit la Veneția și Roma, iar ulterior s-a stabilit la Paris, unde, în timp ce se gândea fără oprire la România, se pare că viața artistică franceză i-a potențat elanul creator, ea având ideea inițierii unui salon literar la care erau prezente personalități literare importante, precum Marcel Proust, Miguel de Unamuno, Aristide Briand, Sarah Bernhardt sau Paul Valéry”, remarcându-se și ca translator în limba franceză din Mihai Eminescu, Octavian Goga, Lucian Blaga, Ion Minulescu, George Topîrceanu, Ion Vinea și alții. Autorul își exprimă regretul că dorința ei testamentară nu i-a fost respectată de regimul venit după 1947. Fiindcă Elena Văcărescu lăsa Academiei Române, prin jurământ testamentar, atât Conacul, Parcul Văcăreștilor și suma de 1000000 lei din al căror venit dorea a se forma premiul Elena Văcărescu. Autorul își încheie articolul, făcând mențiunea că „Elena Văcărescu a trecut la cele veșnice la Paris, la 17 februarie 1947, la vârsta de 82 de ani, fiind înhumată la Paris, pentru ca în anul 1959, rămășițele ei pămîntești să fie aduse din Franța și înhumate la Cimitirul Bellu, alături de cele ale iluștrilor săi strămoși, familia Văcăreștilor.” Capitolul „Critică și istorie literară” din prima parte a revistei IMPACT înscrie mai apoi un număr interesat de articole. Ne-a atras atenția și ne-am oprit cu interes asupra unora dintre ele: **George D. Piteș** cu „Treptele de senin ale poetei” la pag. 35. Prezentarea e pentru Raluca Mihaela Fleancu, cu volumul „Drumul inimii”, poeta care „bea cu sete din

izvorul nesecat al graiului dulce românesc, din dulceața poeziei clasice, atât de cantabile”. Poemele ei sunt despre iubire, chemarea mării, dragostea de viață, poezii ale stărilor de spirit, a emoțiilor, a trăirilor, a sentimentelor frumoase. **Vilia Banța** cu „Rătăcirile timpului de iubire” (la pag. 39), iar cea căreia îi este dedicată cronica de față este poeta Eugenia Duță, prezentată mai întâi ca autoarea unei succesiuni de romane și proză pentru copii, dar volumul comentat, acum, se numește „Umbre în timp”: „Ce rămâne constant este faptul că și acest volum se derulează tot ca un poem unitar, în care sentimentul erotic trece prin toate anotimpurile, surprinde stările cuplului de îndrăgostiți și, mai ales, implacabila trecere a timpului”, e concluzia autoarei. Dar și acesta este, menționează autoarea cronicii, un „volum unitar tematic în jurul iubirii privită în amurg, cu nostalgie și luciditate”. **Dorel Vidrașcu** cu „O călătorie altfel” ne invită în lumea ideilor, făcând o călătorie de lector în volumul „Cultură generală în 365 de zile” a scriitorului spaniol Pedro Gomez Carrizo. „Uimitor câte date aflăm despre istoria stră-străveche a omenirii...”, aflăm de la cronicarul care s-a aplecat supra istoriei ideilor din acest volum. După ce ne vorbește despre Tales din Milet și Protagoras, citim despre Confucius, Pitagora, Eschil, Herodot, Socrate, Democrit, Sofocle, Platon, Arhimede, Horațiu și mulți alții. „Am ajuns la un moment crucial pentru dezvoltarea omenirii: „Anul I. Iisus” – apoi urmează prezentarea succintă a capitolelor despre Ovidiu, Seneca, Ptolemeu, Avicenna, Dante, Petrarca, Boccaccio, Botticelli, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Cervantes, Shakespeare și mulți alții... călătoria urmează până în mileniul doi. Celor care au plăcerea să facă rost de carte, pesemne le va fi „un ghid agreabil și bine calificat în călătoria noastră prin lectură”, spune cronicarul. Ne-a mai atras atenția **Mircea Coloșenco** cu „N.N. Tonitza” (la pag 62). De ce Tonitza? Pentru că „este un artist mare, pentru că îndeplinește cele două condițiuni indispensabile oricărui artist este *personal* și *emoționează*”, spune cronicarul. Ne-a atras atenția și fraza sa: „Acest senzitiv poet-pictor al durerii, deși încă neevoluat cu desăvârșire, este totuși, încă de pe acum, o sensibilitate artistică cât se poate de sinceră, rară...” **Constantin Stancu** cu „Despre Tezaurul sublim al folclorului urban. Povestea Zarazei” (pag. 67). După istorisirea ficțională a poetului Cărtărescu despre povestea Zarazei, am fost interesați să citim și articolul domnului Stancu. Cronicarul ține să evidențieze detaliat povestea, pornind de la romanul lui Ion Dulugeac „Zaraza”: „O poveste interesantă, cu impact, cititorul fiind atras de intriga de amor dintre o femeie frumoasă, Zaraza, și un cântăreț la modă, Cristian Vasile, o vedetă a anilor 30-40, cu melodii care au rămas în mintea multor generații...” Interesant articol, în sensul că, spre deosebire de povestea lui Cărtărescu, Ion Dulugeac pare a fi intrat în miezul epocii în care a trăit Zaraza și a deținut date noi cu privire la construcția romanului său. Aflăm că Zaraza nu a fost doar un mit al iubirilor și amorurilor oarecare ci și „un personaj complicat, Zaraza, se pare, a avut girul Palatului Regal pentru a fi utilizată în interesele țării”. **Liliana Moldovan** cu „Despre tainica poveste de dragoste dintre poezie și filosofie” (pag. 70) ne-a încântat cu sensurile și uimitorul univers al metaforei care ni s-au transmis de la Platon, la Heidegger, Blaga, Sorescu până încoace. „Cert este, că, atât gândirea poetică, cât și cea filosofică își dau mâna pentru a reconfigura lumea, iar dacă poezia o descrie în metafore și în delicate expresii vizuale și auditive, filosofia îi sondează adâncimile”, sublinia autoarea articolului.

Trecem repede la capitolul PROZĂ, cu convingerea că toată lumea are nevoie de o poveste. Iar dacă nu spui celui de lângă tine povestea adevărată, o să îl lași nu între bine și rău, ci în prăpastia de a-și crea propria lui lume. Socrate spunea: „O viață neexplorată nu merită trăită!” Iar omul-care-scrie o face în scris cu toate gândurile lui aflate deasupra unei coli de hârtie. De aceea spunem: povestea scrisă este un produs al vremurilor trăite. Depănata astfel (aproximativ ca pe o pildă), povestea colecționarului de povești „cititorul” are sens atâta timp cât spunem povești pentru a trăi. După ce și-au spus povestea și

oamenii pleacă dintre noi, povestea lor rămâne, dar nimeni nu se mai întoarce la fel. Scrisă parcă din ambiția de a scrie precis și sobru, proza pare o cronică a unor suferințe coborâte în infern. Omul moare crezând că pleacă dincolo cu sentimentul dreptății împlinite, dar suferința lăsată în urma lui e una ruptă din realitate și la fel de dureroasă ca viața. Scopul fiecărui autor este acela de a relata în așa fel încât să lase personajelor să-și descopere propria identitate. **Florea Turiac** ne oferă, în șase pagini de revistă, povestirea „Mică incursiune prin personalitatea unui copil”, pentru a ne sugera (în text) că „viața nu trebuie acceptată nici așa cum ți se dă și nici nu trebuie trăită oricum îți vine la îndemână”, numai că, prins în capcana unei clipe neașteptate, ce judecată te mai poate opri să fii de partea unei „leoaice-turbate” cum e focoașă Greta, ori a purității zămislite de gingașa și frumoasa Mimi? Să amintim cititorului că, în cele din urmă „...o poveste nemaipomenit de frumoasă s-a terminat cu un tragic deznodământ, îndoiala luând locul certitudinii depline, fără a ține cont de prejudecățile și principiile de bază ale ființei umane”. Cu proza scurtă „Lili”, autorul ei **Ion Mărculescu** pare a reînoda povestea celor doi actanți ai narațiunii din „Nuntă în cer” de Mircea Eliade, care iubiseră aceeași femeie în viață. Dar vorba autorului: „Mă rog, orice om de pe planeta asta, are dreptul la tot felul de ciudățenii, unele imposibile sau de necrezut”. Orana din povestea lui Aliodor și Lorita din povestea celui alt (narratorul principal) nu par a fi una și aceeași persoană, ci abia când în poveste apare învățătoarea Lila, femeia din povestea celor doi pare a fi una și aceeași, fiindcă cei doi naratori sunt „diferiți” doar ca entități ce vin din timpuri diferite. Și suntem (în tărâmul realismului magic) pe pragul unei irealități ce tocmai tindea să devină realitate. **Savian Mur** cu cele două schițe „Cine ești, de fapt” și „Pilda pisiului”, ceva între eseu și proza poetică, în care reușita lirică deplină a celor două stări e asigurată de echilibrul dintre impulsurile patetice și capacitatea nestânjenită de concretizare plastică a stărilor trăite. Scrise însă sub forma unor monologuri cele două schițe tind mai curând către o dizertație a „religiei Omeniei” cu privire la prăpastia în care alunecă Omul, între a fi, de fapt, ființă umană, sau pur și simplu victima propriilor obsesii? Îl regăsim în paginile revistei și pe **Ion Dulugeac** cu povestirea de epocă „Băiatul lui Arghezi”, acel Eliazar Lotar, celebrul fotograf și regizor de cinema francez, băiatul ilegal al lui Arghezi, se spune, conceput din dragoste pe vremea când poetul era la mănăstire. Citind povestirea cu amprentă de epocă, fiecare dintre noi nu avem decât opțiunea lectorului aplecat detaliat pe fiecare perspectivă epică a dialogului înfiripat între musafirii veniți la familia vecină cu grădina de la Mărțșor a poetului Arghezi și că, în aproape fiecare dintre aceste fraze confesive, verdictul critic al lectorului este nu doar extrem de nuanțat, dar și ebrietează plăcut imaginația celui care citește conversația narațiunii de față. Sunt convinși că miza autorului a fost să construiască în dialogurile sale doar narațiuni interpretative. De aici o întreagă rețea a detaliilor semnificative din lumea aceasta mare, din viața poetului Arghezi. **Dumitru Istrate Rușteanu** cu „Libertatea de apoi” pare a ne reaminti în proza sa câte ceva din trăirile personajelor din piesa „Inimă de câine” a lui Mihail Bulgakov. Dar, în locul unei narațiuni prozaice, asistăm la spectacolul suprealist al unei piese generate de infernul sufletesc (ca dansând pe cioburi), un spectacol narat de un realism crud și elemente absurde de gen "kafkian". Cu alte cuvinte o piesă cu trei personaje (omul-câine prins de hingheri, stăpânul și femeia străzii) într-o introspecție psihologică a unor teme existențiale, cum ar fi alienarea, vinovăția și absurdul vieții moderne. **Vali Nițu** cu „Iubirea trăiește-n sine, Tu ești femeia din curcubeu, floarea aceluiași Eu”, îi pune cititorului câteva partituri poetice dedicate iubirii pentru „metafora femeie”, sau (pentru a-l cita), nimic altceva decât „poezia sufletelor pe o partitură din cuvinte... un film ce se derulează” într-un jurnal „al sinelui despre sine”. Cităm o frază edificatoare din acest jurnal: „Trăiesc libertatea alături de femeia sinelui dinspre sine, e un vis cuprins în mine, o lecție pentru a iubi prin iubire.” Ca poet-boem și proza sa este boem-poematică. Ne mai atrage atenția povestirea scrisă cu „penița fricii” a lui **Traian Vasilcău** („Pălămarul” - roman-miniatură), scrisă în

pur grai moldovenesc. Povestirea începe cu un tablou tulburător al ducerii sicriului unui membru al familiei, la cimitir, pe o vreme tare căinoasă, ca apoi să fim martori zilelor de coșmar trăite de narator într-un spital cu bolnavi aduși aici, ca urmare a virusului Covid. Nu are cum să nu te impresioneze zbuciumul bolnavului ținut legat de pat, cu masca de oxigen pe figură, rememorând ca de pe altă lume acele reîntoarceri de la moarte la viață și invers, când singura dorință trăită cu gândul la minunile pe care le-ar fi putut face Dumnezeu, în coșmarul aceluia spital, era să plece acasă. Dar acasă, deocamdată, nu se putea! (autorul promite că nararea „Pălămarului” va urma în numerele viitoare).

La capitolul POEZIA, întâlnim o suită de poeți care ne transmit cam ceea ce poate reține Memoria în lăcașul-labirint memorie, iar călătoriile lor imagine prin grădinile Memoriei sunt ca acele periipuri inițiatice în tainele unui univers al Gândirii Ideatice. Nu voi face un comentariu aparte fiecărui poet, ci voi aduce în discuție atât reflecțiile și simbolistica unor trimiteri cât și reacțiile acelor poeți puși să privească exteriorul cu încetinitorul și lăuntru sinelui cu agitația unei mișcări browniene asupra vieții și a reda realității doar *freamătul ei*. Lumea în care trăim și alergăm, uneori prea tare după fericire, e spațiul lumesc din care facem parte. În rostuirea sa lirică-îngrijită-cantabilă, adică în întregul său, cântecul lor devine o meditație asupra vieții și a morții, asupra menirii creatorului, a trudei acestuia și a finalității artei sale. Iar când într-o poezie cantabilă cu versuri clasice, boemă uneori... epicul are și acea valoare, într-un text prozaic, să pună destinul nostru în mișcare. Și îi putem încadra aici pe câțiva: George D. Piteș, Constantin Voicu, Raluca Mihaela Fleancu, Vasile Dan Marchiș, Mihai Merticaru, Doina Moritz, Rodica Ochiș, Elena Oprea, Maria Ieva, Laurențiu Drăgușin, Vasilica Grigoraș, Luci Trușcă, Ina Dumitrescu, Traian Vasilcău, Loredana Zeller, Vali Nițu.

Și dacă „visele sunt create de rămășițele zilei de ieri” (după Freud), prin vis poetul îi atribuie escapismului intertextual noi valențe (din cele văzute în vise și coșmaruri), spre a-și transporta cititorul într-o călătorie halucinatorie, martor fiindu-i doar „paznicul nevăzut”, pus să ne apere de acest zbucium al zilei. *Nu există decât un fior indus de poezie care să ne situeze și pe noi (ca cititori) în spațiul lumesc din care facem și noi parte. Înțelegem că poezia cu accente suprarealiste la aceștia are un alt chip de a modela cuvântul. Situez aici poezii: Victoria Milescu, Marin Rada, Alex Ivanov, Aura Golomoz.*

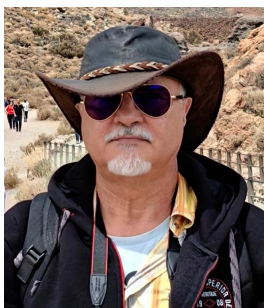
Când poezia concretă, atât cât a putut ea fi înțeleasă prin ruperea cuvintelor și propozițiilor în locuri neașteptate, a luat locul fragmentarismului venit în sprijinul ideii de a ajuta la transmiterea sensului și frumuseții în rostire, critica a anunțat ideea de coeziune între visele fiecăruia, felul cum trăiești și poezia pe care o scrii. Amintim aici pe Ana Ardeleanu, Erica Oprea, Octavian Mihalcea, Carmen Georgeta Popescu, Oana Frențescu.

Sunt aici și poeți cu o privire focalizată pe reflecția unui transfer de substanțialitate a participării cuvintelor în construcția poemului concret. Versul la care recurge e uneori scurt, concis, iar sugestia secvenței proiectate e constituită din stări sufletești nedefinite. Și spun asta pentru că fosforescența imaginilor zugrăvite este și intuiția sublimului căutat în acea ideatică a cuvintelor care le sunt hrană la poeți precum: George Coandă, Elena V. Piteș, Liliana Popa, Sebastian Golomoz, Dumitru Dan Gîrjoabă, Marin Moscu, Daniela Topîrcean, Monica Țintea.

În concluzie, avem imaginea unor poeți care dețin cheia poemului condamnat în irizări secvențiale cu o variantă de alegere a unui drum personal în poezie, fiindcă *cel care lecturează textul strecoară narativul epic prin sita înțelegerii lui*.

Încheiem lectura impresionantă reviste IMPACT cu o succintă trecere și prin acest ultim capitol intitulat „Caleidoscop”... printre articole care își anunță cititorul de existența unor evenimente literare, expoziții de pictură, lansări de carte, concursuri literare, toate petrecute și întâmpinate de publicul îndrăgitor de cultură din Cetatea de Scaun a Târgoviștei. Iar noi ne-am delectat, așternând mai sus aceste scurte impresii. Inspirație colaboratorilor!

Octav Lica

„Sărmane creaturi” (The Poor Things) Cronică de film

Dumnezeu a creat lumea cu bune și rele în toată complexitatea sa. Nu știm cât a vrut El prin plămădirea divină, dar, sigur nu a înfăptuit tot ce ar fi putut. Această limitare, privită din punct de vedere teologic, poate fi considerată nașterea universului în care trăim. Desigur, universul nostru este o părticică infimezimală a nemărginirii cunoașterii. Am învățat în milenii de existență că natura, în fagașurile sale, se sprijină pe repere fixe, orice deviere poate fi considerată o transgresare de la propria origine. Nu putem prelua atribuțiile Creatorului și nici nu ne putem substitui Lui dobândind pârgurile puterii divine.

La rândul său, arta este o interpretare proprie a lumii și a realității sale, în dorința de a crea o formă estetică, îndepărtată de tiparele tradiționale. În acest sens, filmul este cea mai modernă formă de interpretare a lumii, permițând o translatăre spre metaforă a unei realități cognitive. Lupta cu imposibilul pare o temă neverosimilă, chiar și pentru un film de ficțiune, dar scenaristul Tony McNamara, preluând sarcina transpunerii romanului lui Alasdair Gray, în pelicula „Sărmane Creaturi”, reușește să aducă în prim plan povestea unei lumi imposibile. Regizorul de origine elenă, Georgios „Yorgos” Lanthimos, în stilul său caracteristic (The Lobster, The Favourite, Kinds of Kindness, Kinetta), se abste de la reperele fixe ale realității, exonerându-se de reguli sociale și canoane religioase, imaginând o lume deformată sub necruțătoare forme estetice, morale, intelectuale și chiar cinematografice. Lumea din „Sărmane Creaturi”, se îndepărtează de cunoașterea propriu-zisă, în care însăși verosimilitatea este pusă la îndoială.

Povestea se derulează într-un areal, creat parcă, din transpunerea unui tablou de Picasso animat de un ficțional marca Disney. Doctorul Godwin Baxter (În traducere Dumnezeu învinge), un chirurg genial, profesor universitar, ascunde în spatele porților casei sale o natură creată după propria sa discreție: un câine cu cap de gâscă, o găină cu cap de porc, etc. Dar năzuințele sale par a fi departe de satisfacere, așa că nu se oprește aici, convins fiind că știința sa poate escalada limitele normalității și implicit a creației divine, însăși abrevierea numelui său God sugerând acest lucru. Ca atare merge mai departe și pune creierul unui fetus nenăscut în capul mamei sale sinucigașe. Operația reușește, iar revitalizarea se produce cu ajutorul curentului electric, la fel ca în ecranizarea romanului lui Mary Shelley, Frankenstein. Există mai multe asemănări între cele două scenarii: doctorul Godwin are înfățișarea creaturii imaginată de Schelly, fața sa este brăzdată de cicatrici și bucăți rezultate din ablațiuni. De altfel chiar doctorul este cel care dezvăluie proveniența acestor intervenții, ca rezultat al experimentelor inumane ce i-au fost aplicate în copilărie de către un alt geniu malefic al medicinei – tatăl său!

Tânăra readusă la viață se numește Bella Baxter (interpretată magistral de Emma Stone) și, ca orice bellă, este foarte frumoasă, dar frumusețea sa nu poate fi pusă în valoare de posesoarea unei minți subdezvoltate. Comportamentul ei este necontrolat, mișcările sunt nefirești, semănând mai curând cu cele ale unui robot dereglat aparținând epocii mecaniciste, așa încât educarea și introducerea sa în standarde sociale devin o provocare pentru vanitosul doctor. Așa că Godwin apelează la serviciile necondiționate ale rezidentului său Max Mecondless (Ramy Youssef). Transpus în lumea restrictivă a profesorului, Max nu înțelege ce se petrece și-l întreabă, mai precis, ce i-a făcut acelei ființe, umane doar în aparență. Răspunsul profesorului este bulversant pentru percepția unui om normal: „Rareori primești un corp mort, care este atât de aproape de viață. Nu mai avea puls... așa că am introdus

creierul copilului nenăscut, în capul mamei, apoi am revitalizat-o!...”

Bella are minte de copil, dar hormoni de femeie, ceea ce-i crează un apetit sexual de nimfomană. Acest lucru îi deschide, la început calea spre autosatisfacere, apoi spre autocunoaștere. De aici și până la câștigarea independenței și, ulterior al libertății, nu mai este decât un pas, pe care Bella îl face cu toată opoziția lui God și a lui Max, a cărui logodnică devenise la inițiativa paternală a doctorului. Bella fuge în lume cu primul ieșit în cale, Duncan Wunderbun, un avocat între două vârste, amant de profesie, care este fericit să ia sub aripa sa „protectoare” femeia ideală cu chip de înger, minte de copil și porniri exacerbate spre sex și hedonism. Ce își poate dori mai mult un bărbat ca el? Își imaginează că a tras lozul cel mare, dar emanciparea Bellei într-un timp scurt îi va dovedi contrariul. Mai mult, Bella este avidă nu numai de sex, dar și de cunoaștere, întâlnirea și apropierea sa de Martha și Harry, pe care îi cunoaște pe puntea vasului de croazieră, reprezintă mușcătura Evei din mărlul generic, transformându-i opiniile și mentalitatea. La început, onestitatea sa debordantă șochează printr-o sinceritate crudă, devansând limitele sociale, pentru ca pe măsură ce se adâncește în oceanul cunoașterii să devină rațională. Urmarea este previzibilă: după ce îl ruinează atât material cât și sufletește, Bella îl părăsește pe Duncan. Acesta trece printr-o depresie puternică și este răpus de gelozie și devenit labil psihic, ajunge pensionarul unui ospiciu.

În procesul de autocunoaștere sexuală, Bella devine prostituată într-un bordel de lux din Paris, pe care îl părăsește, însă, la aflarea veștii despre starea gravă a sănătății creatorului său, doctorul God. Deși cunoaște istoricul revenirii sale la viață, paradoxal, Bella nu-l urăște pe God, ci dimpotrivă are sentimentele unei adevărate fiice pentru tatăl său. Întoarsă acasă, se hotărăște să se mărite cu Max, a cărui logodnică este încă, în dorința de reunire a unei familii neconvenționale. În fața altarului apare inopinat generalul Alfie Blessington (în traducere groază binecuvântată), care își declină, cu hotărâre, drepturile matrimoniale asupra soției sale Victoria Blessington, actuala Bella Baxter. Scena este încărcată cu un amestec de grotesc cu bizar. Contrar așteptărilor, Bella dorește să-și cunoască fosta identitate, cea a ființei moarte prin înecare și readuse la viață, așa că, spre stupoarea pretendentului la mână sa, Max și a doctorului God, pleacă la brațul generalului Alfie Blessington. În scurt timp se dumirește asupra trecutului său nefericit și părăsește atmosfera diabolică creată de soț, pe care îl anesteziază cu băutura ce fusese destinată ei, înainte de operația de extirpare a unei anumite părți a organelor sale genitale, considerate de soț drept principala cauză aducătoare de neazuri în cuplu. Pentru mai multă siguranță, profitând de starea letargică a imprecinatului, ajunsă acasă, în compania lui Max pe post de chirurg și a Tonettei, prietena pe care și-a făcut-o în timpul șederii la bordel, înlocuiește creierul lui Alfie cel despot, cu unul de oaie. Imaginea cu Alfie păscând iarba grasă din curtea casei este de un comic debordant. De altfel, Lanthimos folosește acest procedeu de a surprinde printr-o întorsătură neașteptată, cu o singură secvență șocantă.

Punerea în scenă a povestirii este trasată ca într-un tablou, cu linii definitorii, subliniind caracterul ficțional, îndepărtat de șabloanele normalității. La fel ca în „Alice în Țara Minunilor”, culorile hainelor și a decorurilor au o tentă accentuată, specifică unei epoci nedefinite, însă în timp și spațiu. Deși pare că ne aflăm în plină perioadă Victoriană, undeva în Londra, periul Bellei ne poartă prin toată Europa, până în Egiptul misterios, aducător de flashuri, percutante din punct de vedere social.

Vaporul care-i poartă pe cei doi amorezi în călătoria fantastică, pare a fi dintr-un desen animat din „Rin-Tin-Tin”; cerul plumburiu reflectă întunecimea mării nesfârșite, amintind de pâcla din tablourile lui Monet sau Turner. Pe cer „plutesc” dirijabile ancorate de pământ, pentru a înfrânge gravitația și forța vântului, într-o apariție improprie. Pentru impresia artistică, multe scene sunt de fapt tablouri statice, de amploare.

Universul devoalat de acest film este un amestec între hidoșenia caracterelor și frumusețea contrafăcută. Totul a fost creat din dorința de a surprinde prin conturarea esteticului. Regizorul Lanthimos pune mingea la fileu printr-o dilemă neelucidată: ce ar putea deveni lumea, dacă ar fi așa cum și-a imaginat-o el în această film?

Filmul m-a pus pe gânduri pentru că pune o întrebare filozofică, la care greu se poate răspunde: ce este realitatea, mai există ea oare atunci când ne îndepărtăm de reperele tradiționale ale existenței.

Liliana Popa

Expoziția de pictură „In memoriam Regina Maria” Castelul Pelișor, 5-27 iulie 2025

Călătoria spre Peleş a Alexandrei Teacă este plină de fervoare, cu glamour, cu har și acribie. Când intri în expoziție, intri într-o lume cu amintiri maiestuos drămuite și începi să pășești ușor devenind martor și participant.

O radiografie arhitecturală a pictoriței cu intervenții simultane dar precise ale arhitectei. Palate construite de familia regală a României, castele medievale, mănăstiri și biserici îl face pe privitor să intre într-o lume istorică.

*

Privirea pictoriței vine dintr-un interval temporar neliniștit, cu ferestrele deschise spre alte lumi, care au fost, prin care ea, pictorița întrezărește minuscule detalii ce licăresc și povestesc. Parcă șoptesc în imagini turnuri, creneluri, tabernacole, pereți și ferestre.

Alexandra ne poartă prin castele, biserici, prin copilării, prin personajele redată empatic regina Maria într-un scrânciob legat cu sfori de un copac, sau tot regina în mare ținută la încoronarea de la Alba Iulia, cu mantie și coroana cu fleuroane alături de regele Ferdinand.

Tendința, aplecarea spre abstracționism răpește parcă din solemnitatea unor castele prin plămuirea florilor în altă manieră pictate, o viziune resurecționară personală a artistei. Tocmai de aceea se dovedește a fi o maestră a condensării artistice, creând compoziții cu multiple puncte de fugă, cu perspectivă.

Creatoare de frumos, cu aleasă zestre de la desenul lucid al arhitectei pînă la imaginea transformată de plasticiana care construiește chiar și din culoare, **Alexandra Teacă** domină prin capacitatea de a sugera, de a domina forma prin libertatea interpretării prin darul ei coloristic. Accentele de luminozitate, incandescență, pastel alternează, temporizează și aduce reale note de echilibru, grație intervențiilor coloristice

temporizante. Își regizează cu măiestrie fiecare sugestie cromatică, trăsătură de penel.

Departa de a se complăce în anamorfoza de cinema, (procedeu optic folosit pentru comprimarea imaginii, astfel încât să se poată înregistra pe pelicula cinematografică normală o imagine corespunzătoare ecranului lat), artista captează lumina în compozițiile sale, luminează pe care mai apoi o oferă privitorului... Are o verbalitate proprie, și pot să spun, pentru că astfel cred, o „limpezire a limbajului său artistic. Nu sunt improvizații, sunt experimente gândite cu grație, eleganță și inteligență artistică.

*

Lucrările sale au contrapunct al privirii, când să pleci din fața unei lucrări te întorci și o mai privești, o dată, de mai multe ori...

Alexandra Teacă este absolventă a Institutul de Arhitectură și Sistemizare „Ion Mincu” din București, specialitatea arhitectură și sistemizare, studiul formei, pictură, reprezentări, studiu de perspectivă și design. În anul 2014 a obținut titlul de doctor în arhitectură cu teza: „Influența picturii asupra limbajului de arhitectură de la începutul secolului XX”. Este membru al în Uniunii Arhitecților din România, al Asociației „Art Majeur”, a artiștilor plastici din Franța, și membru Network internațional I.H.S. Rotterdam.

*

Alexandra Teacă este autor al unor importante lucrări de specialitate dintre care amintim: „Considerații estetice în artă și arhitectură - Antichitate, Evul Mediu și Renaștere”, „Considerații estetice în artă și arhitectură - Secolul al XVII-lea”, „Considerații estetice în artă și arhitectură - Secolul al XIX-lea”, precum și al unui album de pictură intitulat „Metamorphosis”.

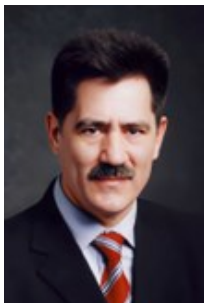
*

Prezentă la Castelul Pelișor a fost și ale designerul **Simona Șpan** ale cărei creații de basm ne-au fascinat. Imaginația artistei ne-a convins având în vedere că totul pornește de la stilul clasic interacționând cu modernismul, barocul, renașcentismul. Materialele fine alese, voaluri pictate, organza, brocartul, catifeaua, dantela, au mantii de floare, de fluturi, de vis... Expoziția a fost deschisă între 5 și 27 iulie și a putut fi vizitată în regim de gratuitate, conform programului de vizitare al Castelului Pelișor.

*

Lucrările Alexandrei Teacă încearcă să surprindă frumusețea Reginei Maria, a chipului ei fermecător cu ochi albaștri, atât în momentul copilăriei sale, când lipsită de griji se legăna pe un balansoar în parc, în grădinile din Eastwell - Kent sau portretele în care devenise regină a României. Portretul reginei de la încoronarea de la Alba Iulia, cu mantie și coroană este unul dintre portretele reginei Maria realizat de Alexandra Teacă, alături de cel al regelui Ferdinand, ce evocă momentul și costumația din timpul încoronării.

Nicolae Schițco

Aforisme

Acolo unde dragoste nu este, lipsește de regulă și sufletul.
Adevărata izbândă este victoria asupra Eului tău.
Adevărata suferință nici lacrima nu o poate plânge.
Adevărul există pentru a demasca minciuna. Minciuna pentru a cataliza adevărul. În multe cazuri acceptăm rolul de a fi la mijloc.
Adevărul spus în față te ocrotește de critica făcută pe la spate.

Ador sărutul toamnei în lumina aburită a lunii.
Ai carte?! Cheamă lumea la clacă!
Aleg întotdeauna să vorbesc în numele meu; în cuvinte puține adevărul se simte și mai bine.
Am auzit Cântarea Cântărilor și Poezia Poeziilor când o mamă își legăna și alăpta pruncul.
Am deprins bunătatea odată cu laptele mamei, bărbăția cu faptele tatei, iar memoria, odată cu neamul.
Am doi umeri: unul este pentru mine, celălalt e pentru soția mea. Pentru copii și nepoți suntem patru umere.
Am iubit! A fost unicul lucru stabil în viața mea! Ah, da! urcușurile și căderile au fost la fel constante!
Ambiția este cheia succesului. Fără caracter, cunoaștere, curaj, cutezanță, jertfă, noroc, optimism, orgoliu, pasiune, perseverență, speranță, succes, suflet, suferință, talent, verticalitate, virtute ar fi oare acest vis realizabil? Nu am uitat nimic!? Ah, da! E nevoie de timp și de muncă!
Anii scad, înmulțindu-se.
Aș vrea să fiu rădăcină... totuși sunt părinții! Aș vrea să fiu ram... totuși sunt copiii!
Așteaptă până ți se va deschide ușa. Dar bate mai insistent în ea.
Așteptăm viitorul prin ușa zilei de mâine, uitând să o deschidem pe cea de astăzi.
Atunci când cunoști omul, ești înțelept, când îl agreezi, te cunoști pe tine însuși.
Atunci când întâlnești omul, ia în considerare faptul că Dumnezeu are orice chip.
Atunci când ne dezmeticim că viața trece, ne grăbim să o iubim simplu – până la disperare.
Avem visuri, însă am înfipt dinții în realitate.
Ca să vezi, gândul cețos, departe de a fi aproape de limpezime, solicită și el claritate.
Caracterul îți asigură biletul de călătorie, voința – locul în trenul vieții.
Când dai o mână de ajutor, ține palma desfăcută.
Când ne ascundem după colț să urmărim pe neobservate, uităm că în spate mai este un alt colț.
Când privesc fața pâinii, văd zbârciturile de pe mâinile mamei.
Cât râvnim, atâta trăim.
Câtă educație, atâta demnitate! Câtă demnitate, atâta respect!
Cea mai plăcută muzică pentru un copil este vorba mamei, pentru un tânăr – buzele mândrei, iar pentru un bătrân - memoria.
Cea mai profundă rugăciune este șoapta mamei.
Cea mai simplă cale de a-ți păstra libertatea este să gândești liber.
Cheile educației le găsești în ultimele pagini ale oricărei cărți citite.
Chiar dacă și-ar ști finalul, lumânarea oricum ar arde.
Chipul mamei imprimat pe sticla de la geam este simbolul, dar și rodul veșnicei așteptări.
Cine investește în cartea de noblete, investește în neam.
Continuitate: gândurile împodobesc cuvintele, cuvintele înveșmăntează cartea, cartea adună gândurile.

Copacul strâmb tot copac rămâne. Omul fără verticalitate clopotniță nu poate fi.
 Cu cât mai ferm privești înainte, cu atât mai intens ești scrutat din urmă.
 Cu cât mai mult tăcem, cu atât mai mult vorbim.
 Cuvintele pot fi sau pietre sau făguri de miere.
 Dacă ai ratat timpul, celelalte pierderi nu mai contează.
 Dacă aș fi în stare, m-aș aresta pe mine însumi și m-aș trimite în exil în mijlocul florilor.
 Dacă bunătatea, umanismul, cumsecădenia, sufletismul, bunăvoința sunt considerate
 calități demodate, atunci înscrieți-mă în rândul celor demodați.
 Dacă cineva râde de cârpeala din fundul pantalonilor tăi, înseamnă că se află în urma ta.
 Dacă ideile ar fi realizate la fel de ușor precum le naște gândul, ultimul nu ar face nici
 două parele.
 Dacă lumea ar ști câte vise ascund stelele, cerul ar rămâne orfan.
 Dacă nu există cultură, nu există Neam, iar dacă nu există Neam, nu există civilizație.
 Dacă nu poți scrie – citește, nu-ți place cititul – scrie. Nu poți nici scrie, nici citi – n-ai
 decât să înveți.
 Dacă nu ți se închină înțelepciunea, fă-te frate cu cartea.
 Dacă preferi să ascuți povești despre viață, la sigur nu vei reuși să-ți trăiești povestea ta.
 Dacă râvnești locuri de vis în care să te trezești în fiecare dimineață, ține cont că acolo la
 sigur se lucrează până noaptea târziu.
 Dacă sentimentele ar fi avut aripi – ce pasăre, ce zbor!
 Dăinuirea arborelui genealogic al neamului rezultă din vigoarea rădăcinilor memoriei.
 Dăruiește binele fără a purta haina sacrificiului.
 De la dorința de a schimba lucrurile până la puterea de a schimba lumea este un singur
 pas. Anevoios cât un caracter!
 De unde lut, dacă frământăm doar glod?
 Deprinși să dăruim, obișnuim să prețuim!
 Deseori stăruim mai mult în a cere darul, decât în a-l accepta.
 Drumul – cel care ne duce spre nicăieri – primul apare în cale.
 Drumul – spre acasă – este profunzime, nicicum distanță.
 Drumul vieții m-a dus departe de casă, dorul m-a apropiat tot mai mult de ea.
 Emoția e un semn să nu uiți că trăiești.
 Este mai lesne să găsești cunoștințe noi, decât să păstrezi prietenii vechi. De aici și
 numărul mic de amici.
 Este mai potrivit întâi să apeși pe clapa gândului, apoi să deschizi ușa cuvântului.
 Este o mare reușită să rămâi om fără un prilej oarecare.
 Ești un răsfățat al vieții atunci când ești apreciat acolo, unde trebuie să fii iertat.
 Etica este un ansamblu de norme, care te obligă ca tu să fii așa cum vrea lumea.
 Felul în care gândești te schimbă pe tine, modul în care acționezi – schimbă lumea din jur.
 Gânduri luminoase poposesc și în miez de noapte.
 Gândurile care ne copleșesc în singurătate, în dependență de faptul cum sunt stăpânite,
 îndulcesc sau amărăsc nu numai sufletul tău, dar, în perspectivă, și pe al celor din jurul tău.
 Gândurile, toate, dau buzna la Poarta Cuvântului. Cele naive sunt mai năvăle.
 Greșim să uităm, cerșim să ținem minte.
 Groapa a fost sortită dușmanului. Dar au căzut în ea doi prieteni.
 Iubirea cuprinde veșnicia.
 În multe cazuri nici nu observăm cum, mânați de ambiție, parcurgem fără rost maratonul vieții.
 În onoare găsești nu atât demnitate, cât multă răbdare, multă memorie, multă educație.
 În spatele dușmanului care te cunoaște se întrezărește câte un prieten – din cei care te sfătuiesc.
 În viață poți să te miști mai iute sau mai încet. Însă să pășești ferm!
 În zare, o depărtare întotdeauna te așteaptă. Deschide sufletul și pășește spre lumina ta!
 Încearcă să realizezi fapte mari. Nu pentru a fi văzute, ci pentru a nu te împiedica de
 lucruri mărunte.
 Întâi și întâi înfruptă-te din tezaurul națiunii, apoi avântă-te să cucerești comorile lumii.

Întortocheate sunt cărările vieții. Deseori mizăm pe a doua viață ca să le descurcăm.
 Învățã alfabetul vieții suficient de bine, și-ți vei scrie filele trăirii cu puține greșeli.
 Învățã să vezi în strălucirea lumii și lumina ta.
 La cei cu păcate nu am observat cusururi care să nu le am.
 Laurii pentru coroana recunoștinței vor fi mai viabili în cazul dacă au fost udați cu sudoarea deținătorului cununii.
 Luminând, nu rătăcești, iar lumea vede calea.
 Mai greu iertăm când datorăm scuze.
 Mare e fericirea copilului care le spune părinților tot ce gândește despre ei – cât o bucurie a vieții!
 Memoria și inima (sufletul) sunt factori trecători. Dar au esență veșnică.
 Mi-e frică că termin de citit o carte bună. Și mi-i teamă încă să opresc gândul bun.
 Mintea care știe a vorbi, bucură, cea care poate asculta, uimește.
 Modestia este simbolul măreției.
 Multe din lucrurile care îți plac, de regulă, au deja un stăpân. Făurește-ți singur fericirea!
 Ne facem loc sub soare fără a observa cum călcăm umbra altuia.
 Ne grăbim să ingenuchem în fața realității, pe urmă, în spatele ei, renunțăm la visuri.
 Nici când nu uita (să visezi) drumul spre sufletul tău.
 Ni-i dragă viața și, din respect, spunem doar adevărul, însă marcați de complexitatea ei îl potrivim într-o doză comodă.
 Nimeni nu știe unde îi este norocul, dar e sigur că este în noi.
 Nimic mai frumos ca sufletul, în care încap o lume întreagă.
 Nimic mai ușor decât să observăm goliciunea adevărului, nimic mai greu decât să acceptăm îmbrăcămintea lui.
 Noblețea este ca aurul. Dacă nu îngrijești de ea, – își pierde și luciul și farmecul.
 Nu căuta comori ascunse în pământ. Marele tezaur se află în văzul tuturor – cărțile de pe rafturile bibliotecilor.
 Nu compromite speranța!
 Nu e rău să căutăm fericirea, numai că o găsim acolo unde nu avem ce căuta.
 Nu împrumuta bunătatea. Dăruiește-o!
 Nu tot ce izvorăște este curat, nu tot ce înflorește este căutat.
 Nu tulbura apele, dacă nu cunoști adâncurile.
 Nu tulbura liniștea cu tăcerea!
 Nu zilele trăite, ci triumful sufletului înfrumusețează duminicile lumii.
 O parte din prietenii, pe parcurs, dispar din paginile vieții noastre fără ca cineva să utilizeze guma de șters.
 O, moravuri! Nici nu reușești să întinzi mâna pentru a lua o carte, că altcineva ți-o fură de sub nas!
 Oamenii făuresc încetat. Doar că unii își edifică propriul pedestal, iar alții consolidează fundamentul existenței socio-umane.
 Obişnuința de a gândi altfel, este nici pe departe o bravadă sau o meteahnă, ci mai degrabă o stare de a fi tu însuși.
 Odată ce ești în căutarea drumului perfecțiunii, ține cont de cărăruia individualității.
 Odată ce gândești frumos în limba ta, ești înțeles bine și în alte graiuri.
 Odată cu înaintarea în vârstă, oamenilor le vine tot mai greu să se aplece. Îndeosebi atunci când în fața lor se află nuliță.
 Orice scurtătură (în)spre carte, este un semn bun spre un lung drum.
 Păzește-te de prieteni. Ferește-te de dușmani. Apără-te de mintea ta.
 Până a aprinde o lumânare spre purificare să ne gândim: ce am făcut până ea nu a fost aprinsă, apoi ce vom face după ce ea se va stinge?
 Pe altarul înțelepciunii merită a fi puse nu cariera și biruințele, ci sufletul și înfrângerile.
 Pe cel deprins cu întunericul este greu să-l convingi că există lumină. Și mai greu e să-l

scoți din această beznă.

Pentru plugar pământul însuși este Patria.

Ploaia, strecurându-se printre noi, ne purifică existența.

Poți să cunoști zeci de limbi, însă dacă nu-ți cânti graiul tău, nici fir de iarbă nu vei fi.

Poți să strălucești și în singurătate. Dar cui dăruiești această căldură?

Prietenii, ca și fructele, au nevoie de condițiile prielnice, iar roada ar fi bună numai dacă s-ar coace la timp.

Prin(tre) picături de ploaie, semințe de gânduri setoase de adevăr.

Prolemele unora le pot provoca altora o dispoziție excelentă.

Puiul de pasăre care nu cunoaște triful mamei sale, nu știe nici care este culoarea penelor ei.

Realitatea ne privește exact cu aceiași ochi cu care ne uităm noi la dânsa.

Recunoștința are cea mai simplă semnătură – cuvântul mulțumesc.

S-ar putea să nu cunoască calea anume cei care duc torța.

Savurăm din plin frumusețea florilor fără a observa că ele ne admiră cu ochii larg deschiși.

Să conștientizăm: în trecerea prin existență, vom avea multe înfrângeri mari și victorii mici. Un lucru e cert: și eșecul, și succesul, condimentate cu răbdare, vor fi nașii făuririi noastre – a unei ființe cu caracter.

Să nu-ți fie frică de nimeni. Apoi, păzește-te de tine.

Să regretăm când pierdem un om bun. Să ne bucurăm când întâlnim un om rău. Este o șansă pentru a salva suflete.

Să știi a vorbi la timp este o reușită. Să poți tăcea la vreme e și mai greu.

Scara a fost gândită nu doar pentru a fi urcată sau coborâtă: menirea ei este în a sprijini mișcarea.

Simplă e viața: când te afli pe pedestalul vieții, cunoști gândurile oamenilor, iar când cobori de pe el, atunci afli părerea lor.

Singurătatea ne bucură prin faptul că în acest spațiu există multă lume.

Singurul lucru care mă face să visez este realitatea.

Steaua luminează nu drumul spre ea, ci calea ta spre tine.

Te ador, viață, și mă aplec de pleci!

Te compătimesc întâi cei, care se asigură că ești complet doborât.

Timpul are marea slăbiciune de a aparține unui om și puterea de a fi al tuturor.

Timpul are valoare atunci când visurile devin realitate.

Timpul este croitorul care coase haina înțelepciunii.

Timpul, împodobit cu fapte (bune), rămâne cea mai valoroasă bijuterie.

Tineretea nu dă rest, bătrânețea nu acceptă mărunțișul.

Tot ce contează este să știi (să decizi) ce vrei de la viață.

Un înțelept observă întâi neajunsurile sale, apoi cât de înfime și drăguțe sunt cusururile altora.

Un răsărit sau asfințit de soare – o poveste comună. Timpurile sunt diferite!

Unde nu izbutește educația, acolo eșuează societatea.

Unii sunt tulburați nu atât de hainele albe ale gândurilor negre, cât de lipsa petelor negre pe sufletele curate.

Ușor fugim de greu – greu dăm de ușor.

Valori eterne: timpul și bunătatea.

Viața, când te pune la colț, nu te pedepsește, ci îți oferă un unghi nou de vedere.

Viețuim cum dorim, judecăm cum vrem, murim cum putem, uitând să îmbrăcăm această existență cu sensul „cum trebuie”.

Visurile nu devin realitate, dar destul de bine o împodobesc.

Vocea sufletului bun – atât de puternică – tot mai slab auzită.

Vrednicii demne de respect: brazdele care ară ogorul gândului și băcăturile care brazdează mâinile muncite.

Vremea trece atât de repede, încât nu reușim decât să o cântăm.

Zâmbetul care ascunde lacrima tăcută a durerii este, poate, cea mai tandră taină.

Rodica Ochiș

Herculane – iubirea în straie de legendă și istorie

Există locuri în lume care par a fi născute dintr-o poezie scrisă de zei, unde timpul se leagănă, iar aerul are miros de tei, de piatră udă, de legendă și de dor. Un astfel de loc este Băile Herculane, nu doar o stațiune, ci o odă adusă iubirii, sănătății și eternității.

Ascunsă între stâncile albe ale Munților Mehedinți și Cernei, această perlă a Banatului de Sud își deapănă trecutul între mit și istorie. Potrivit legendelor, însuși Hercule s-ar fi oprit aici pentru a se odihni și a-și vindeca trupul rănit, în izvoarele tămăduitoare. De altfel, numele stațiunii vine de la acest titan, simbol al forței și al regenerării. Aici, mitul devine realitate. Izvoarele termale au fost cunoscute și apreciate încă din timpurile dacice când strămoșii noștri venerau apele ca pe ființe vii, sacre.

Istoria documentată a Herculanelor începe în timpul Imperiului roman, în secolul al II-lea **d.Hr.**, când soldații romani, după lungi campanii în Dacia, veneau aici să-și vindece rănilor și oboseala. Dovezile sunt vii: inscripțiile latine păstrate în piatră, fragmentele de băi romane și statuia lui Hercule, ridicată în semn de recunoștință. Cei ce trec astăzi prin Piața Hercules a stațiunii pășesc nu doar pe dale de piatră, ci pe urmele a mii de povești de viață și, sigur, de iubire.

Timpul a trecut, dar Herculane a rămas o bijuterie.

În secolul al XVIII-lea, în timpul Imperiului Habsburgic, stațiunea a fost reînviată cu fast imperial. Împărăteasa Elisabeta a Austriei, cunoscută și sub numele de Sissi, a fost fermecată de frumusețea locului. Se spune că venea deseori aici, singură sau cu anturajul ei discret, căutând nu doar alinare fizică, ci și o liniște pe care doar natura sălbatică și aristocrația clădirilor o puteau oferi. Palatul imperial, Cazinoul, Vila Elisabeta, cărările umbrite ale padurii, toate păstrează ecoul pașilor regali și al serilor înmiresmate de valsuri și suspine.

În acele vremuri, Herculane devenise una dintre cele mai elegante stațiuni balneare ale Europei Centrale. Venețieni, maghiari, români, austrieci toți veneau aici nu doar pentru tratamente, ci pentru a trăi o experiență completă de sănătate, rafinament și, desigur, de iubire.

Cât de ușor este a-ți desfăta inima în Herculane! Plimbările pe malul Cernei, serile calme în parcul central, băile termale în clădiri vechi de sute de ani, toate creează un decor unde dragostea nu doar că trăiește, ci renaște. Aici, trecutul nu este o povară, ci o mantie de noblețe pe umerii sentimentelor.

Astăzi, chiar dacă timpul a trecut și clădirile imperiale au cunoscut și decădere, și renaștere, sufletul Herculanelor rămâne viu. Restaurările recente, grija localnicilor și dorința îndrăgostiților de a reveni aici readuc stațiunii strălucirea de odinioară. Cei care iubesc se reîntorc mereu, pentru că Herculane este, poate mai mult ca orice alt loc din România, o punte între dragostea antică și cea modernă.

În Herculane, fiecare clipă devine o filă de jurnal nescris, în care sufletele se recunosc, trupurile se vindecă, iar iubirea, acea iubire tăcută și profundă devine eternă.

Ada Kaleh, povestea unei insule de vis, scufundată în timp

Pe apele line ale Dunării, cândva plutea o insulă ca desprinsă dintr-un vis oriental, Ada Kaleh.

Acolo unde fluviul curge domol între munți, se afla această bijuterie de piatră și trandafiri, un colț de lume, unde timpul părea că a uitat să curgă. Nu era doar o insulă, ci un univers aparte, cu miros de cafea turcească, glas de rugăciune, culori aprinse de soare și oameni ce purtau zâmbetul pe buze.

Astăzi, acel loc minunat nu mai există pe hartă, dar trăiește în inimile celor care iubesc poveștile cu parfum de legendă.

Numele Ada Kaleh, adică „insula-fortăreață”, are în el un ecou de mister și protecție.

Aici, în mijlocul apelor, viața se desfășura sub semnul armoniei. Casele albe, cu obloane albastre, se ridicau printre grădini de rodii și portocali, iar deasupra lor, chemarea muezinului se împletea cu zumzetul bazarului.

Parcă ar fi fost un tărâm al simțurilor, unde dulciurile orientale se topeau în gură, iar parfumul de trandafiri te amețea de îndată ce pășai pe insulă.

Aici locuia o comunitate turcă, iubitoare de tradiții, liniște și frumusețe. Nu existau bogății, dar fiecare colțișor se prezenta viu și însuflețit, vibra de bunătatea celor care îl locuiau. Bătrânii stăteau la taclale în ceainării, tinerii visau sub bolți de viță-de-vie, iar femeile brodau povești pe țesături fine.

Moscheea, cu minaretul ei înalt, reprezenta sufletul comunității, un loc unde nu doar se rosteau rugăciuni, ci se țeseau speranțe. Insula, o lume simplă și totodată de basm, dar plină de frumos, părea o poezie trăită.

Însă, visul a fost spulberat...

În anii '70, construcția barajului de la Porțile de Fier a decis soarta acestui loc. Apele aveau să crească, iar Ada Kaleh, cu toată frumusețea și istoria ei, urma să fie înghițită.

Locuitorii și-au strâns amintirile în cufere și au plecat, unii spre Constanța, alții spre Turcia. Moscheea a fost mutată pe insula Șimian, dar acolo nu a mai prins rădăcini. Nimic nu mai putea învia farmecul de odinioară. Iar când ultimele ziduri au fost acoperite de apă, parcă și Dunărea a oftat.

Astăzi, Ada Kaleh nu se mai vede, dar se simte atât de vie în poveștile celor bătrâni, în fotografiile alb-negru, în cântece și în tăceri, se simte în mirosul cafelei cu cardamom, în dulceața de trandafiri păstrată cu grijă în cămări uitate de timp, în gustul de smochine uscate, în sunetul unui nai ce pare să acompanieze suspinul adâncului. E în melancolia turiștilor care spun că acolo, cândva, au gustat dintr-o lume care nu mai există. Poate că nu mai e pe hartă, dar a rămas în gândurile celor care iubesc trecutul cu nostalgie, un dor mut, ce nu are cuvinte, dar care își face loc în privirea celor care încă mai vorbesc despre acel colț de rai.

Ada Kaleh a fost o poveste vie, o rază de lumină și dragoste, o lume în miniatură, unde Orientul și Balcanii se îmbrățișau într-o armonie rară, acum ascunsă în inima Dunării.

Astăzi, ea ne învață că frumusețea nu dispare niciodată cu totul, atâta vreme cât e păstrată în suflet. Și poate, într-o zi, cineva va spune din nou povestea unui loc invizibil, care continuă să respire prin amintire, la o margine de apă, sub un cer senin, acolo unde visele pierdute plutesc încă pe undele bătrânului fluviu.

Ada Kaleh va dăinui, tăcută și misterioasă, undeva între legendă și adevăr.

George D. Piteș (Argus)

Lansare de carte la Moreni

Sub egida Primăriei Municipiului Moreni și a Bibliotecii Municipale Moreni, în cadrul Zilelor Bibliotecii Municipale, sărbătorită cu ocazia împlinirii a 65 de ani de la înființare, în zilele de 13-14 iunie 2025, au fost organizate o serie de manifestări culturale, care au reținut atenția localnicilor, dar, și a oaspeților de seamă veniți din mai multe localități ale județului Dâmbovița.

Printre evenimentele, care s-au remarcat cu acest prilej, amintim lansarea cărții „Ancorată de soare”, semnată de poeta Ileana Pascu și realizată la Editura Bibliotheca din Târgoviște, lansare care a avut loc data 14 iunie, la sediul Centrului Cultural „Flacăra” din Moreni.

Mulțumind celor prezenți pentru participare, Ileana Pascu a vorbit despre necesitatea permanentizării prezenței scriitorilor printre oamenii obștilor în care se regăsesc, pentru apropierea de bucuriile și durerile acestora, pentru a râde și a se întrista împreună cu ei, ca semn al unei coagulării spirituale superioare. În continuare ea și-a prezentat volumele publicate până în prezent: *Aripi frânte*, *Bob de lut*, *Veacuri într-o zi*, precum și antologiile coordonate de ea: *Alb -negru*, *Muguri valahi de Dâmbovița* și a încheiat cu prezentarea volumului lansat, *Ancorată de soare*, din care a recitat mai multe poezii.

Prof. Monica Ciurea, a prezentat-o în cuvinte elogioase pe poetă, subliniind că numai în trei ani, aceasta a publicat patru cărți de versuri și a coordonat două antologii. Pe deasupra ea a remarcat paleta largă de teme abordate și tratarea acestora cu multă dăruire, sensibilitate și inspirație, insistând și asupra faptului că poeta este foarte implicată în organizarea multor evenimente culturale în municipiul Moreni, dar și în alte localități ale județului.

Ionuț Ciulei, preot paroh al bisericii din Schela Mare și Constantin Stroilescu, preot paroh al bisericii din Bezdead au remarcat poezia Ilenei Pascu cu o bogată tematică legată de natura mamă, de lumea satului românesc, de viața și tradițiile ei, de credința creștină ca reper în educația tinerei generații.

Din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni au participat: Constantin Voicu, George D. Piteș, Adrian Stângă, Liliana Iotu, Cristian Grigore, care, în alocuțiunile lor, au vorbit despre aportul adus de poeta Ileana Pascu la crearea și răspândirea cuvântului scris și a artelor frumoase, în toate domeniile vieții sociale.

Constantin Voicu a felicitat conducerea Bibliotecii Municipale pentru aniversarea a 65 de ani de existență, dar și membrii cenaclului „Spirit literar”, condus de scriitorul George Ioan Canache, pentru activitatea de promovare a creațiilor lor literare, dar și ale unor scriitori consacrați.

George D. Piteș a subliniat implicarea SST în organizarea anuală a patru Festivaluri literare (Primăvara albastră – Pucioasa, Brâncoveniana – Potlogi, Moștenirea Văcăreștilor – Târgoviște, Toamna literară pietroșițeană – Pietroșița) și a Simpozionului „Școala de la Târgoviște”. Tot el a remarcat că anul acesta se împlinesc 25 de ani de existență a revistei „Litere” a SST și 20 de ani a SST, ca fenomene culturale județene și naționale, pentru sărbătorirea cărora vor fi organizate mai multe evenimente culturale. Domnia sa a vorbit elogios despre realizările literare ale poetei Ileana Pascu, implicată trup și suflet în educarea prin cuvânt a comunității din care face parte.

Cuvinte de laudă despre activitatea literară a poetei au avut și scriitorii: Adrian Stângă, Liliana Iotu și Cristian Grigore, care și-au susținut aprecierile citind din lucrările acesteia.

Au mai rostit alocuțiuni prieteni și colegi ai poetei, printre care: Ramona Müller, Amalia Stanciu, Elena Savu (Ploiești); Nelson și Cristina Ciotoi, Diana Beldiman, Mădăliana Răducu, Elena Drăgulin, Alexandra și Adelina Predescu, Magda Gherghișanu, Ema Paise, Daniela Florea, Ion Stoica, Emilia Bucur, Mihaela Rizescu, Alexandra și Nicoleta Rădoi, Daniela Comșa (Moreni); Ionuț-Georgian Zamfira, Lorena Dragomir, Violeta Dumitrescu, Elena Pătrașcu (Ocnița, Colibași); Maria Avramescu (Fieni); Elena Popescu (Târgoviște) ș.a.

Intervențiile participanților au fost asezonate cu momente muzicale interpretate de cantautorul și chitaristul Emilian Dobre din Ocnița, care a surprins plăcut asistența cu potpuriuri de cafê-concert bine alese, fiind recompensat de fiecare dată cu aplauze furtunoase.

Întâlnire informală la Potlogi

Date fiind multitudinea de probleme care trebuiau rezolvate pentru buna desfășurare a programului Forumului Național Cultural „Brâncoveniana” 2025, la Potlogi, în data de 23 mai 2025, în casa familiei director executiv a Forumului, Valentina Vasile, a fost organizată o întâlnire informală a grupului de coordonatori și jurați ai forumului și a Concursului de poezie patriotică și creștină „Sub crucea Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu”.

La lucrările mesei rotunde interactive au luat parte scriitorii: Valentina Vasile (Potlogi); George Coandă, Constantin Voicu și George D. Piteș (Târgoviște); Vilia Banța, Gabriela Banu (București).

După lungi discuții, bine argumentate și susținute de cei prezenți, s-a concluzionat că data de 16 august nu poate fi schimbată, deoarece în această zi, sultanul Ahmet al III-a, al Imperiului Otoman luând act de refuzul de a renunța la religia ortodox-creștină și a trece la religia musulmană, a poruncit decapitarea domnitorului Constantin Brâncoveanu, a sfetnicului său, Ianache Văcărescu, și a celor patru fii ai voievodului, respectiv Constantin, Ștefan, Radu și Matei. Aceștia au fost martirizați în închisoarea Yedicle, în ziua de 15 august 1714, prin cea mai cumplită execuție publică, în numele unei false acuzații, bărbații brâncoveni, mari apărători ai neamului, ai gliei și limbii poporului român.

S-a stabilit de asemenea ca, după alocuțiunea de deschidere a lucrărilor, susținută de prof. Valentina Vasile, dir. executiv al Forumului, să se citească mesajele IPS Sale Nifon, Arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei; a acad. Ioan Aurel Pop, Președinte al Academiei Române; a prof. Mihai Stan, Președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni; a prof. Viorel Drăghici, Primarul comunei Potlogi; a prof. univ. dr. George Coandă, Președintele de Onoare al Forumului.

Cea de a doua parte a evenimentului se va deschide cu un moment artistic, care va cuprinde o paradă a costumelor populare, urmată de recitări, de cântece și dansuri populare muntenesti. Seria de comunicări va cuprinde lucrări de specialitate semnate de: George Coandă; Valentina Vasile; Laurențiu Semkovics; Maica Benedicta; Victor Petrescu; Cornel Mărculescu; Claudiu Domșa; Irina Cârștina; Mihai Stan; Gabriela Banu.

Partea a treia a manifestărilor va cuprinde Gala laureaților Concursului de poezie patriotică și creștină „Sub crucea sfântului Martir Constantin Brâncoveanu”, care va fi deschisă de prof. George Coandă - Președintele de Onoare al Forumului, care va prezenta juriul și împreună cu Primarul Viorel Drăghici și Președinta Juriului, poeta Vilia Banța, va înmâna premiile. Din juriu vor face parte scriitorii: Gabriela Banu, Florentina Chifu, Constantin Voicu și George D. Piteș.

În continuare, laureații vor fi invitați să țină o scurtă alocuțiune și să citească din lucrările proprii. Lucrările comunicatorilor, ca și cele ale concurenților vor fi trimise până la data de 20 iulie, pe e-mailul Editurii Bibliotheca din Târgoviște, pentru ca Juriul să aibă timpul necesar verificării lucrărilor și a se realiza proceedingul Forumului, până la data de 16 august a.c.

În cea de a patra parte a Forumului, Primăria comunei Potlogi și Consiliul Local vor proceda la conferirea Titlului de Cetățean de Onoare Prof. univ. dr. Emerit Traian Dinorel Stănciulescu, fiu al satului, născut pe aceste meleaguri în anul 1951, și care în primii 9 ani de viață a locuit în trei locații de pe teritoriul comunei. Totodată pe casa Mateiaș, de pe strada Cârpenișului, unde acesta a locuit între 1958-1960, se va monta și o placă memorială pe care se va inscripționa numele și recunoașterile eminentului savant de renume mondial, placă ce se va dezveli tot cu această ocazie. Onorificul Titlu de Cetățean de Onoare al comunei Potlogi, va mai fi conferit și scriitorilor: Vilia Banța, Constantin Voicu și George D. Piteș, care se ocupă de ani de zile de organizarea și coordonarea Forumului „Brâncoveniana”.

Festival Național-Concurs de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, Pucioasa – 2025

În zilele de 28-30 mai, 2025, în sala de festivități a Centrului Cultural European din Pucioasa, a avut loc Festivalul-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, Seria a doua - Ediția a XXI -a. Festivalul a fost organizat sub egida: Consiliului Județean Dâmbovița, a Centrului Județean de Cultură Dâmbovița, a Societății Scriitorilor Târgovișteni, a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România -

Filiala „Ion Heliade Rădulescu”, Dâmbovița, a Bibliotecii Județene Dâmbovița „Ion Heliade Rădulescu”, a U.A.T. Oraș Pucioasa, și a Bibliotecii „Gheorghe N. Costescu” din Pucioasa.

În prima zi, la deschiderea manifestărilor organizate cu această ocazie au participat: membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni: George Coandă, Victor Petrescu, Carmen Georgeta Popescu, George D. Piteș, Constantin Voicu, Domnica Vârzaru, Dumitru Vârzaru, Maria Panțuroiu. Printre invitați au mai fost prezenți: scriitorii Florentina Mihăilă, Steliana Soare, Gabriela Banu, Liviu Simionescu, Vasile Brezeanu, Ionuț-Georgian Zamfira, dir. Muzeului Etnografic din Pietroșița – Daniela Duță, profesorii Dragoș Ivașcu, Nicoleta Culman și Elena Iacob, Mihaela Săraru din partea Centrului Teritorial de Informare Turistică Pucioasa, și nu în ultimul rând, col. Gheorghe Nițoi.

Sala s-a dovedit neîncăpătoare pentru elevii Școlii Gimnaziale „Constantin Cantacuzino” și ai Liceului Tehnologic din Pucioasa, care au ținut să fie prezenți la acest eveniment mult așteptat, ce a ținut capul de afiș al activităților culturale organizate în orașul Pucioasa.

Luminița Gogoiu-Pânte, dir. Bibliotecii „Gheorghe N. Costescu” din Pucioasa și dir. executiv al festivalului, a urat un bun venit tuturor celor prezenți, și a anunțat programul Festivalului „Primăvara Albastră”.

Evenimentul a fost deschis de formația corală și de dansuri a Liceului Tehnologic din Pucioasa, care a interpretat un potpuriu de cântece patriotice, prezentând apoi și o suită antrenantă de dansuri populare românești, prestație care a ridicat efectiv sala în picioare, în ropote de aplauze.

În alocuțiunea sa, istoricul și jurnalistul George Coandă a subliniat că apariția în anul 1964 a Festivalului-Concurs Național de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, a fost primul mare eveniment cultural marcant, ce a fost organizat după Cel de-al Doilea Război Mondial, și care a schimbat radical viața

culturală a Județului Dâmbovița, de mai târziu. Apoi a menționat faptul că din prima serie au fost organizate doar 4 ediții, în anul 1968 acesta încetându-și apariția, din cauza apariției Festivalului „Flacăra” condus de poetul Adrian Păunescu, până în anul 2004, când a fost reluat în seria a doua. Așa se face că la ediția din anul 2025 festivalul aniversază 61 de ani de la prima ediție, și 21 de ani de apariție neîntreruptă din seria a doua a acestuia.

Domnia sa a făcut și un scurt istoric al revistei *Litere*, ce sărbătorește anul acesta 25 de ani de apariție lunară neîntreruptă, revistă literară ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România și în care au fost publicați peste 450 de poeți, 200 de prozatori și 350 de istorici, esești și critici literari; și al Societății Scriitorilor Târgovișteni, care sărbătorește în acest an 20 de ani de la înființare, numărând astăzi peste 250 de membri. Dânsul a remarcat că aceste instituții s-au implicat direct în viața culturală a Cetății Târgoviștei prin inițierea, organizarea și coordonarea diferitelor evenimente culturale din județ și din țară.

Victor Petrescu a subliniat că pe lângă acest festival, S.S.T. este implicat în organizarea și a altor festivaluri cultural - literare, printre care: Forumul „Brâncoveniana”, la Potlogi, aflat la ediția a VII-a; Festivalul „Moștenirea Văcăreștilor”, la Târgoviște, aflat la ediția a LVII-a; Festivalul „Ruralia - Renașterea Pietroșiței” și Toamna Literară Pietroșițeană, aflat la ediția a XVII-a, menționând și faptul că începând cu anul 2025 evenimentul pietroșițean va patrona și un concurs de poezie patriotică și creștină. Domnia sa a amintit și faptul că Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” și Societatea Scriitorilor Târgovișteni au înființat Biblioteca „Târgoviște” de la Chișinău, căreia cele două instituții i-au donat peste 10.000 de volume.

Programul a continuat cu lecturi publice, în care au citit din lucrările proprii poeții: Gabriela Banu, Steliana Soare, Domnica Vărzaru și Dragoș Ivașcu, aplaudați îndelung de cei prezenți.

Prima zi a festivalului s-a încheiat cu deliberările comisiei de jurizare și întocmirea procesului verbal de jurizare, urmând ca festivitatea de premiere să aibă loc în cea de a treia zi a acestuia.

Înălțarea Domnului – Ziua eroilor –

În cea de a doua zi a Festivalului-Concurs Național „Primăvara albastră”, Pucioasa – 2025, respectiv 29 mai 2025, programul participanților a cuprins o deplasare în comuna Pietroșița, la invitația Fundației „Ruralia-Renașterea Pietroșiței”, și a Fundației „Comăniță” – președinte jurist Daniel Comăniță, unde, au asistat la manifestările organizate cu ocazia sărbătoririi „Înălțării Domnului” și a „Zilei Eroilor”.

Programul a început la ora nouă dimineața, la Biserica cu hramul „Adormirii Maicii Domnului” din Pietroșița, unde, în fața unui număr impresionant de enoriași și invitați de onoare, a fost oficiată Sfânta Liturghie de către un sobor de preoți, din care au făcut parte: pr. Alexandru Popescu, pr. Eugeniu Popescu și pr. Octavian Bunea.

La ora 12, programul a continuat cu depunerea de coroane la Monumentul Ostașului Necunoscut, aflat în fața Primăriei și a Căminului Cultural din localitate. Au fost depuse coroane din partea Primăriei comunei Pietroșița, Fundația „Ruralia-Renașterea Pietroșiței”, Fundația „Comăniță”, Fundația „Casa Generațiilor”, Școala Gimnazială „Nicolae Chițescu” din localitate.

Au ținut alocuțiuni despre însemnătatea zilei de Înălțare a Domnului și despre Ziua Eroilor, și despre importanța sărbătoririi ambelor evenimente în aceeași: primar Loredan Ion Dicu, pr. Alexandru Popescu, jr. Daniel Comăniță, poeta Domnica Vărzaru, dir. Școlii Gimnaziale Elena Anghel, muzeograf Dana Duță Brezeanu, iar din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni a conferențiat prof. dr. George Coandă și poetul Constantin Voicu.

Din partea SST au mai fost prezenți: Carmen Georgeta Popescu, Bebe Ion Popescu, Puica Coandă, George D. Piteș, Ileana Pascu, Maria Panțuroiu, Ionuț-Georgian Zamfira, Nelson Ciotoi, iar din partea Cenaclului literar „Izvor de timp” din Pucioasa, Luminița Gogioiu-Pântea, Gabriela Banu, Steliana Soare, Florentina Mihăilă, Liviu Simionescu ș.a.

Un sobor de preoți a oficiat slujba de pomenire a eroilor căzuți pentru apărarea patriei și a demnității naționale în Războiul de Independență, în Primul Război Mondial și în Al Doilea Război Mondial.

Corul format din elevii Școlii Gimnaziale „Nicolae Chițescu” din localitate, pregătiți

de prof. Oană Găman a susținut un program de cântece patriotice și populare, iar o formație de dansuri populare din zona Pietroșița, Brebu, Runcu, au încântat asistența cu ritmurile, vioiciunea și antrenul tinereții lor, în ropotele de aplauze ale celor prezenți.

A urmat un potpuriu de cunoscute cântece patriotice și arii celebre din opere, interpretate de tenorul Orest Pâslaru - Ranghilof – prim solist al Teatrului Național de Operetă și Muzical „Ion Dacian” din București.

Toți cei prezenți au fost apoi invitați la cabana „Căprioara” de pe Muntele Gâlma, din Masivul Bucegi, unde s-a desfășurat un superb Salon Literar Muzical, atent monitorizat de Jr. Daniel Comăniță. La partea muzicală și-au adus aportul corul restrâns de elevi ai Școlii Gimnaziale „Nicolae Chițescu” format din: Maria Neguș, Rihan Rusu, Ana Maria Șerban, Dănuț Gabriel Lungu, contribuind cu o prestație deosebită și tenorul Orest Pâslaru - Ranghilof, care a prezentat asistenței un potpuriu de muzică de Café-Concert, aplaudați îndelung la scenă deschisă.

Dintre scriitorii care au susținut alocuțiuni legate de evenimentele zilei și au citit din operele lor literare amintim pe: Constantin Voicu, Carmen Georgeta Popescu, Domnica Vărzaru, Maria Panțuroiu, George D. Piteș, Ileana Pascu, Ionuț-Georgian Zamfira, Nelson Ciotoi, Gabriela Banu, Steliana Soare ș.a.

Invitat să formuleze câteva concluzii, domnul George Coandă a conferențiat despre contextul istoriei actuale, situația explozivă a zonei noastre geografice, și despre interesele revanșarde de împărțire a lumii, formulate de marile puteri, făcând trimitere la semnificația Zilei Eroilor, care este sărbătorită exact de Ziua Înălțării Domnului. El a menționat că unirea tuturor românilor în jurul ideii de păstrare a integrității teritoriale, a gliei strămoșești, a limbii și credinței străbune este mai necesară acum ca niciodată, în numele acestor prerogative fiecare român trebuind să fie gata oricând să-și dea și viața pentru păstrarea și peste veacuri a ființei noastre naționale.

Festival-Concurs Național Cultural „Primăvara Albastră” – Pucioasa 2025 Gala Premiilor

Vineri, 30 mai 2025, în marea și primitoarea sală de spectacole a Centrului European de Cultură din Pucioasa, s-a desfășurat evenimentul mult așteptat de concurenții Concursului literar desfășurat sub egida Festivalului-Concurs Național Cultural „Primăvara Albastră” – Pucioasa 2025, și anume Gala Premiilor. Scena sălii, a fost frumos pavoazăată cu benere, aranjamente florale, jerbe din baloane multicolore, și multe volume semnate de scriitorii care aveau să-și lanseze cu această ocazie ultimele cărți publicate. Moderatoarea și directoarea executivă al festivalului, Luminița Gogoiu Pântea, a dat startul celei de a treia zi din cadrul evenimentului de excepție din viața culturală a locuitorilor municipiului Pucioasa, respectiv deja consacratul Festival „Primăvara Albastră”, mulțumind tuturor pentru prezență. În sala care s-a dovedit neîncăpătoare, au luat loc elevi de la Școala Gimnazială „Constantin Cantacuzino” și Liceul Tehnologic, ambele din orașul Pucioasa. Dintre invitați enumerăm membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni (Mihai Stan, George Coandă, Victor Petrescu, Carmen Georgeta Popescu, Constantin Voicu, George D. Piteș, Vasile Didoacă Dojană, Maria Panțuroiu, Domnica Vârzaru, Dumitru Vârzaru, Ileana Pascu, Mugurel Pascu); membri ai Cenaclului literar „Izvor de timp” din Pucioasa (Petre Ciurea, Steliana Soare, Gabriela Banu, Liviu Simionescu, Florentina Mihăilă, col. Dumitru Nițoi, Vasile Brezeanu); scriitori din zona Moreni-Ocnița (Ionuț-Georgian Zamfira, Nelson Ciotoi) ș.a.

Pentru început, elevii Liceului Tehnologic din Pucioasa, îmbrăcați în sugestive și vaporose costume de epocă au prezentat o antrenantă suită de dansuri retro, în aplauzele furtunoase ale unei asistențe entuziasmate. Pentru momentul de înmânare a premiilor Festivalului „Primăvara Albastră”, dir. executiv Luminița Gogoiu a chemat pe scenă invitații de onoare ce reprezentau instituțiile implicate direct în susținerea și organizarea festivalului, respectiv pe: Constantin Ianeț (Viceprimar al UAT Pucioasa); Florin Georgescu (Președinte al Centrului Cultural Dâmbovița); Mihai Stan (Președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni); George Coandă (Președinte al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România – Filiala Dâmbovița și Președinte de Onoare al Festivalului). Aceștia au subliniat în alocuțiunile lor: onoarea de a se organiza în Pucioasa un festival de o asemenea anvergură și însemnătate, acesta fiind cunoscut și apreciat pe plan național, dar și dincolo de granițele țării (Constantin Ianeț); necesitatea promovării culturii de înaltă

clasă în rândurile creatorilor de arte frumoase și de atragere în număr cât mai mare a tinerilor în acest demers cultural-educativ (Florin Georgescu); bucuria de a fi implicați trup și suflet în îndrumarea tinerilor pentru a reuși și a se impune în marea literatură națională și internațională (Mihai Stan); se impune ca acest festival să răzbată prin vicisitudinile vremurilor, tocmai pentru că este primul fenomen cultural de asemenea anvergură, apărut după cel De-al Doilea Război Mondial în România, împlinind deja onorabila vârstă de 61 de ani, și având deja o experiență și o valoare care-l obligă (George Coandă). Vorbitorii au mai remarcat și necesitatea ca festivalul să se înscrie începând cu anul 2026 în seria evenimentelor culturale organizate sub egida Zilelor Județului Dâmbovița.

În continuare s-a procedat la decernarea premiilor festivalului: **Trofeul Festivalului:** Ionuț-Georgian Zamfira – Ocnița, județ Dâmbovița; **Secțiunea Poezie:** Premiul Național pentru poezie și Premiul Special al Președintelui de Onoare - Bianca Manole – Ialoveni, Republica Moldova; Premiul II - Ilinca Sturza – Târgu Neamț, județul Neamț; Premiul III - Andreea - Bianca Niculae – Bilciurești, Județul Dâmbovița; Mențiune - Andrei Ionuț Bușcă – Pucioasa, Județul Dâmbovița; Premiul Special al Societății Scriitorilor Târgovișteni - Diana Cristina Teieru – Șimleul Silvaniei, Județul Sălaj; Premiul Special al Editurii Bibliotheca - Teodora Dobrescu – Pucioasa Județul Dâmbovița; Premiul Special al Bibliotecii Județene Ion Heliade Rădulescu - Ioan Tudor Bogdan – Oradea, Județul Bihor; Premiul Special al UZPR- Filiala Dâmbovița - George Eugen Itoafă – Constanța, Județul Constanța; Premiul Special al Revistei Litere - Simina Florentina Deftu – Pucioasa, Județul Dâmbovița; Premiul Special al Revistei Bucureștiul Literar și Artistic - David Florin Boran – Caransebeș, județul Caraș-Severin; Premiul Special al revistei Arena Literară - Alina Stoian – Pucioasa, Județul Dâmbovița; Premiul Special al revistei Impact - Mark Alexandru Pincovici – Pucioasa, Județul Dâmbovița; Premiul Special al revistei Climate Litere - Maria Ciurea – Craiova, județul Dolj; Premiul Special al revistei Eroica - Denisa Elena Turmei; Premiul Special al revistei Orizontul Speranței - Roberta Andreea Popescu – București; Premiul Special al revistei Ecouri din Bucegi - Sara Maria Ionescu – Târgoviște, Județul Dâmbovița; Premiul Special al revistei Izvor de timp - David Ștefan Mitroi – Târgoviște, Județul Dâmbovița; Premiul special „Dumitru Stancu” - Constantin Florinel Gângă – Târgoviște, Județul Dâmbovița. **Secțiunea Proză:** Premiul Național pentru proză - Daniel Covaci – Satu Mare, Județul Satu Mare; Premiul II - Valentina Cristiana Grigore – Pucioasa, județul Dâmbovița; Premiul III - Denisa Maria Bulănași – Iași, Județul Iași; Mențiune - David Florin Boran – Caransebeș, Județul Caraș-Severin; Premiul Special al editurii Bibliotheca - Irina Pascariuc – Hârlău, Județul Iași. **Secțiunea Eseu:** Premiul Național pentru eseu - Andra Valentina Lupu – Caransebeș, Județul Caraș-Severin; Premiul II - Iulia Sabina Drăgan – Galați, județul Galați; Premiul III - Andrei Librimir – Caransebeș, Județul Caraș-Severin; Mențiune - David Florin Boran – Caransebeș, Județul Caraș - Severin; Premiul Special al Societății Scriitorilor Târgovișteni - Ștefania Cârstea – Pucioasa, Județul Dâmbovița. **Secțiunea Teatru scurt:** Premiul Național Teatru scurt - Ioana Alexandra Rizea – Pucioasa, Județul Dâmbovița; Premiul II - David Florin Boran – Caransebeș, Județul Caraș-Severin.

După festivitatea de decernare a premiilor, au citit din lucrările lor poezii: Adriana Bianca Niculae și Ionuț-Georgian Zamfira, precum și prozatoarea Valentina Cristiana Grigore, aplaudați îndelung pentru valoarea lucrărilor citite, dar și pentru premiile primite în concursul literar al festivalului „Primăvara albastră”.

Evenimentul a continuat cu lansarea unor volume proaspăt ieșite de sub tipar și anume: *Kitty și Tigruț* (Ileana Pascu), *Ultima zăpadă* (Maria Panțuroiu), *Singură în nesingurăta* (Steliana Soare), *Istoria orașului Pucioasa* (Vasile Brezeanu); după care au citit din lucrările lor scriitorii: Petre Ciurea, Domnica Vârzaru, Vasile Dojană Didoacă, Cristian Grigore, Roxana Mihaela Dumitriu, Nelson Ciotoi, Liviu Simionescu ș.a.

Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgoviște, ediția a 198-a, 31 mai 2025

Sâmbătă, 31 mai 2025, la sediul SST de la „Poarta Bucureștilor” din Târgoviște, a avut loc Salonul Literar al SST, ediția a 198-a, eveniment care coagulează de 20 de ani activitatea de inițiere, organizare și coordonare a tuturor manifestărilor literare la care societatea noastră este prezentă, dincolo de activitatea de creație a fiecărui scriitor în parte.

Toți scriitorii sunt conștienți că întâlnirile informale ale SST oferă fiecăruia, șanse de a se regăsi și contribui cu ceva la îmbunătățirea continuă a vieții culturale a cetății.

La această adevărată masă rotundă interactivă au fost prezenți membri ai SST: din Târgoviște (Mihai Stan, George Coandă, Emil Stănescu, George D. Piteș, Vali Nițu, Constantin Voicu, Loredan Marcu, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Liliana Badea Cârstea, Vasile Didoacă Dojană, Savian Mur), din București (Ion Mărculescu, Ion Dulugeac, Laurențiu Drăgușin, Vilia Banța, Dan Gâju, Dorel Vidrașcu) și din zona Moreni-Câmpina-Pietroșița (Iulian Moreanu, Cozia Ciocodeică, Mihai Istudor, Roxana Mihaela Dumitriu, Cristian Grigore, Domnica Vărzaru, Dumitru Vărzaru, Nicolae Ioan Dragu).

La masa prezidiului au luat loc: Mihai Stan, George Coandă, Emil Stănescu, Vali Nițu, George D. Piteș. Pentru început, președintele societății, prof. Mihai Stan a amintit colegilor că anul aniversar 2025 se anunță pe cât de aglomerat, pe atât de greu de strunit din cauza problemelor financiare pe care acestea le ridică. În acest sens a făcut apel la toți membri societății pentru achitarea cotizației pe anul în curs, și, pe cât posibil și pe anii în care aceasta nu a fost plătită.

Domnia sa a insistat ca scriitorii care urmează a fi prezentați în cadrul Simpozionului „Școala de la Târgoviște”, respectiv: Constanța Popescu, Margareta Bineață, Savian Mur și Kir Papas, să verifice încă o dată dacă au trimis materialele comunicatorilor în vederea parcurgerii acestora și a întocmirii prezentării lor în cadrul simpozionului din 23 august a.c. Referitor la aniversarea a 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Litere” și 20 de ani de existență a SST, domnul prof. a rugat ca toți membri societății să scrie câte un eseu referitor la relația lor cu revista „Litere” și ce a însemnat aceasta pentru ei, în formarea și recunoașterea lor literară. Totodată a remarcat apariția Caietelor „Litere” pentru scriitorii George D. Piteș și Cristian Grigore, care vor fi susținute în plen, în acest Salon, urmând ca la Salonul Literar din 28 iunie să fie prezentate caietele scriitorilor Vilia Banța și Nicolae Ioan Dragu.

George D. Piteș a informat asistența despre datele când vor avea loc cele mai importante evenimente din acest an: Forumul Național „Brâncoveniana”, pe 16 august 2025; Festivalul-Concurs Național Toamna Literară Pietroșițeană, pe 17-19 octombrie 2025; Festivalul Concurs Național „Moștenirea Văcăreștilor”, pe 5-7 noiembrie 2025. Domnia sa a amintit că, în zilele de 28-30 mai, a avut loc Festivalul-Concurs Național Cultural „Primăvara Albastră” la Pucioasa, la care au participat concurenți din toate regiunile istorice ale țării, valoarea lucrărilor situându-se la un nivel neașteptat de înalt, lucru care a dat mari bătaii de cap juraților. Tot el a detaliat pe scurt ultimele evenimente literare la care au participat membri SST, și anume: Lansare de carte la Moreni, în ziua de 14 mai a.c., unde Ileana Pascu și-a lansat volumul de versuri *Ancorat de soare*, prezentând celor prezenți și volumele publicate anterior, dar și cele două antologii, pentru realizarea cărora s-a implicat direct; Întâlnire informală dintre grupurile de organizare a Festivalului „Brâncoveniana” de la Potlogi, Târgoviște și București, în ziua de 23 mai 2025, pentru a pune la punct detaliile programului artistic, susținerea comunicărilor, gala premiilor, dezvelirea unei plăci memoriale pentru omului de știință român de renume mondial născut la Potlogi, prof. univ. dr. emerit Traian Dinorel Stănciulescu, montată pe casa unde acesta a copilărit, dându-se termene pentru fiecare activitate; Sărbătorirea Zilei de Înălțare a Domnului, respectiv a Zilei Eroilor, la Pietroșița, în ziua de 29 mai a.c.

Emil Stănescu a vorbit despre deplasarea echipei SST la Congresul Mondial al Eminescologilor, subliniind că microbuzul pus la dispoziția delegaților nu are decât 8 locuri, care sunt deja ocupate, iar cererile altor scriitori care ar dori să se deplaseze la congresul din acest nu mai pot fi satisfăcute. Domnia sa a prezentat și programul de lansare al volumului „Arhitectura „decentă” - comunistă a Târgoviștei și a orașelor din sud”, semnat de dânsul, program la care i-a invitat și pe membri SST să participe.

În continuare cei prezenți au urmărit un adevărat eveniment literar, în care scriitorii George D. Piteș și Cristian Grigore și-au prezentat Caiete „Litere”, au vorbit pe scurt despre activitatea lor literară și au citit câteva din poemele cuprinse în aceste volume. Cei doi poeți au realizat un dialog impresionant între profunzimea sonetelor filozofico-enigmatice ale unuia, și poemele-pamflet usturătoare și critice, scrise pe un ton, de la ironic la sarcastic, ale celuilalt, lucru care a obligat sala să-i ovaționeze la scenă deschisă.

George D. Piteș i-a prezentat pe noii membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, aceștia fiind: Roxana Mihaela Dumitriu, Laurențiu Drăgușin și Dorel Vidrașcu. Fiecare din aceștia a fost invitat să se prezinte printr-un scurt Curriculum literar, după care să citească și câteva din lucrările lor. De remarcat este că toți trei s-au prezentat exemplar și au reținut atenția colegilor deja consacrați, care i-au aplaudat îndelung. Ei au fost felicitați și de președintele SST, domnul Mihai Stan, care le-a sugerat să trimită lucrări pentru a fi publicate în Revista „Litere”.

Gala premiilor revistei „Argeș” pe anul 2025

Vineri, 27 iunie 2025, la sediul Centrului Cultural al municipiului Pitești, în fața unei săli arhipline, s-au decernat premiile revistei „Argeș”, revistă de cultură ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România și este editată cu sprijinul Consiliului Local Pitești, al Primăriei Municipiului Pitești și nu în ultimul rând, al Centrului Cultural Pitești, colectivul de redacție al revistei fiind format din membri ai Filialei Pitești a Uniunii Scriitorilor din România.

Din prezidiu au făcut parte Leonid Dragomir – redactor șef al revistei și Jean Dumitrașcu – redactor.

Leonid Dragomir a deschis lucrările festivităților, a anunțat ordinea de zi și a mulțumit tuturor pentru prezență. El a făcut un scurt istoric al revistei Argeș care apare de 25 de ani în serie nouă, și de 5 ani are și un colectiv de redacție nou, detaliind și câteva din realizările de răsunet național care a propulsat revista printre cele mai bune din țară.

Cristina Munteanu a dat citire salutului primarului Municipiului Pitești, care a felicitat și cu această ocazie colectivul de redacție al revistei, urând în continuare, membrilor Filialei Pitești a USR, sănătate și putere de muncă.

Prima parte a programului zilei, a constatat în decernarea premiilor revistei „Argeș” pentru anul 2025.

Jean Dumitrașcu a prezentat activitatea de la catedră a prof. univ. dr. habil. Nicolae Oprea, precum și pe cea literară, domnia sa remarcându-se ca poet, prozator, dar mai ales ca un excelent critic literar, dar și ca formator de opinie, și inițiator și coordonator a multor activități de promovare a spiritului novator al noii generații de literatori, ca Președinte al Filialei Pitești a USR. Cu această ocazie domnul Jean Dumitrașcu i-a înmănat Diploma *Opera Omnia*, iar cu ocazia împlinirii, în data de 3 iulie 2025 a frumoasei vârste de 75 de ani de viață și a 50 de ani de activitate pe tărâmul literelor, scriitorul George D. Piteș i-a oferit, din partea Reprezentanței URS din Târgoviște, a Filialei Pitești, o Diplomă de Excelență și Recunoștință.

Profund mișcat, domnul Nicolae Oprea a mulțumit pentru diplomele primite, și a reamintit celor prezenți, câteva din reperele remarcabile din istoria filialei Pitești a USR,

care au definit necesitatea apariției pe aceste meleaguri, a unui curent de mare valoare scriitoricească și culturală, ce s-a impus în viața culturală din România, dar și dincolo de granițele acesteia.

Leonid Dragomir a prezentat viața și opera a doi scriitori de prestigiu din Filiala Pitești a USSR, cărora le-a înmănat diplomele pentru *Eseu* (Nicolae Țurcanu) și pentru *Proză* (Petre Barbu). Pe un remarcabil ton hâtru de autoironie, Nicolae Țurcanu a subliniat că „s-a apucat să scrie eseu, când nu mai avea nimic de spus în proză”, iar Petre Barbu a ținut să mulțumească tuturor scriitorilor care i-au îndrumat pașii spre scris, citit și formarea unei impresionante biblioteci personale. Leonid Dragomir a subliniat că, „dacă cineva și-ar dori să verifice dacă oamenii mai au suflet, ar trebui să deschidă orice carte semnată de Petre Barbu”.

Jean Dumitrașcu l-a prezentat pe poetul Liviu Mățăoanu, format la școala marelui poet Mihai Moșandrei (1896-1993) din Câmpulung Muscel, oferindu-i acestuia și diploma pentru *Poezie* a revistei Argeș. Premiantul a ținut să-i mulțumească și pe această cale, marelui scriitor și patriot român, Mihai Moșandrei, care s-a remarcat ca aviator, în luptele pentru eliberarea Basarabiei în Cel de-al Doilea Război Mondial, apoi ca luptător pentru drepturile românilor, pentru care a petrecut foarte mulți ani în închisorilor comuniste, dar care și-a făcut timp și pentru șlefuirea de tinere talente în ale scrisului, printre care și a domniei sale.

În partea a doua a evenimentului, domnul Leonid Dragomir a prezentat asistenței cele cinci volume apărute în serialul „Cărți ale revistei Argeș”, publicate în ultimii cinci ani, respectiv: „Clavecine și vecinătăți – Din poezia lumii”, 2021 (autor Leo Butnaru); „Acasă la cei plecați... – cele mai frumoase reportaje”, 2022 (autor Mihai Barbu); „Filosofia pentru adolescenți – Lecturi liber alese”, 2023 (autor Leonid Dragomir); „Limba noastră cea de toate zilele – Din vorbă-n vorbă. Corect / Incorect”, 2024 (autori, C. Voinescu și Iudita Dodu Ieremia); „Bilet pentru vizită în trecut. Antologie de proză”, 2025. Cu această ocazie au fost premiați mai mulți scriitori care au apărut în acest ultim volum antologic printre care: Diana Alzner; Petre Barbu; Liviu Mățăoanu; Adrian Mielcioiu; Cristian Meleșteu; Ana Tatu ș.a.

Salonul Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, ediția a 199-a, iunie 2025

Sâmbătă, 28 iunie 2025, la sediul SST, de la Poarta Bucureștilor, s-au desfășurat lucrările Salonului Literar al SST, Ediția 199.

La masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan, prof. univ. dr. Nicolae Georgescu, George D. Piteș și Loredan Marcu.

La lucrările salonului au mai fost prezenți membri ai SST: din Târgoviște (Vali Nițu, Nicolae Mirel Lazăr, Flori Bungete, Ana Ghibea, Vasile Predescu, Savian Mur, Florea Turiac, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Kir Papas); din București (Doina Rizea Georgescu, Vilia Banța, Dorel Vidrașcu, Silvan G. Escu, Octav Lica, Ovidiu Marin Curea, Florentina Chifu, Dan Gâju, Petre Ștefănescu); din zona Moreni Câmpina (Iulian Moreanu, Cozia Ciocodeică, Dan Cricoveanu, Roxana Mihaela Dumitriu, Ioan Sorin Ivașcu, Nicolae Ioan Dragu, Cristian Grigore).

Președintele SST, domnul Mihai Stan, a mulțumit tuturor pentru prezență, și a detaliat programele marilor evenimente literare organizate de societate, sau la care participă ca invitați membri societății, subliniind, a câta oară, că ar fi un gest de mare demnitate din partea acestora, dacă vor prezenta la intrare și legitimațiile de apartenență la această societate, cu cotizația plătită la zi.

Invitat la cuvânt, George D. Piteș a informat asistența despre evenimentul de mare răsunet la care a participat, împreună cu alți colegi din SST, respectiv scriitorii: Carmen Georgeta Popescu, Liliana Badea Cârstea și Emil Stănescu, respectiv Gala premiilor revistei „Argeș” a Filialei Pitești, care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, premii decernate pentru Opera Omnia (Nicolae Oprea – Președintele Filialei); Eseu (Nicolae Țurcan); Proză (Petre Barbu); Poezie (Liviu Mățăoanu). Totodată au fost prezentate și cele cinci volume antologice ale revistei Argeș, apărute în ultimii cinci ani, fiind premiați scriitorii care au semnat lucrări în acest volum, intitulat sugestiv „Bilet pentru vizită în trecut”. Delegația Reprezentanței Târgoviște a Uniunii Scriitorilor din România, a oferit domnului Nicolae Oprea o *Diplomă de Excelență și Recunoștință*, cu ocazia împlinirii frumoasei vârste de 75 de ani de viață și de 50 de ani puși în slujba propășirii literaturii și culturii române, prin publicarea a zeci de cărți de proză, poezie și critică literară, prin prestigioasa activitate la catedră ca prof. univ. dr. habil, dar și prin coordonarea tuturor activităților Filialei Pitești aUSR. George D. Piteș și-a invitat colegii

să participe în număr cât mai mare la evenimentele organizate în acest an, pentru aniversarea a 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Litere” și de 20 de ani de existență a Societății Scriitorilor Târgovișteni. În încheiere el a prezentat revista „Impact” nr. 410, proaspăt ieșită de sub tipar, propunându-le colegilor să trimită din timp materiale pentru publicarea în numărul următor al revistei.

Domnul Mihai Stan a oferit scriitorului Nicolae Ioan Dragu o Diplomă aniversară pentru împlinirea unei vârste rotunde, respectiv de 75 de ani. Dânsul a oferit și „Caietele Litere”, scriitorilor Vilia Banța (nr. 10) și Nicolae Ioan Dragu (nr. 11). Cei doi poeți au fost invitați la „Stâlpul Infamiei”, respectiv locul solemn, unde fiecare și-a prezentat opera, citind din poeziile publicate în aceste caiete. Cei doi s-au completat armonios, suavitatea, delicatețea și sensibilitatea discursului poetic al Vilei Banța, care prin tematica propusă a cântat natura, oamenii, satul natal, părinții, copilăria ei fericită, dialogând discret și persuasiv cu fermitatea și masculinitatea discursului poetic al lui Nicolae Ioan Dragu, care a abordat o tematică extrasă din realitatea dură a vieții în general și a celor care ne conduc și ne-o fac și mai dură, expusă pamfletar, de multe ori mergând până la cinismul nedisimulat.

Loredan Marcu a prezentat situația financiară a societății, menționând că până în prezent au plătit cotizația pe anul în curs, doar 65 de membri ai SST, suma adunată pe această cale, fiind cu totul insuficientă pentru susținerea cheltuielilor generate de evenimentele aniversare din acest an. El a subliniat că la trei ani de neplată a cotizației, membri SST se vor autosuspenda și nu vor mai putea folosi legitimația ca mijloc de recunoaștere și recomandare a apartenenței la aceasta.

Salonul a continuat cu discuțiile libere și aprecierile făcute de colegi, referitoare la lucrările citite de cei doi sărbătoriți, care au primit „Caietul Litere”. Domnul Mihai Stan le-a sugerat celor doi poeți să trimită poezii cuprinse în aceste caiete, pentru a fi publicate în revista Litere nr. 304, pe lunile iulie - august 2025.

Cel mai așteptat moment al salonului a fost conferința susținută de domnul Nicolae Georgescu despre „Semnificația istorică a zilei de 28 august 1883”, una din cele mai negre zile din istoria neamului românesc, când marele poet Mihai Eminescu, în vârstă de numai 33 de ani, a înnebunit, la propriu, urmare înverșunării cu care imperiul Austro-Ungar a cerut scoaterea lui din viața publică și expulzarea din țară, pentru citirea poeziei „Doina” la sediul Junimii din Iași, și a propunerii societății „Carpatice” pe care o conducea, ca regele Carol I să-și întrească coroana prin alipirea Ardealului la țara mamă.

În continuare au citit din lucrările lor poezii, Cristian Grigore (*Omagiu Zilei Drapelului*), Roxana Mihaela Dumitriu (*Ziua Tricolorului Românesc*, spectacol bilingv ce a avut loc la o manifestare culturală organizată în orașul Aleksandrion - Grecia, unde a fost aplaudată la scenă deschisă), Flori Bungete (*Viitorul României între Lupul Dacic și Tricolorul Românesc*), Kir Papas (*Doar în genunchi putem mulțumi tricolorului*).

Aniversare și lansare de carte la Pitești

Joi, 3 iulie 2025, în Sala de festivități a Centrului Cultural din Pitești, în cadrul Proiectului: „Personalități culturale la aniversare”, în fața unui public avid de cultură a fost invitat prof. univ. dr. habil. NICOLAE OPREA – președintele Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Pitești, cu ocazia împlinirii în această zi, a venerabilei vârste de 75 de ani de viață, din care, peste 50 de ani dedicați educării tinerelor generații pe miraculosul tărâm al literaturii, ca prof. univ. dr. în cadrul Universității din Pitești, dar și a inițierii, organizării și coordonării multor evenimente culturale de prestigiu, în cadrul Uniunii Scriitorilor din România.

La această frumoasă aniversare, au ținut să fie prezenți: membri ai familiei distinsului sărbătorit, membri ai Filialei Pitești a USB, ai Reprezentanței pentru Târgoviște și județul Dâmbovița din cadrul Filialei USB Pitești, cunoscuți, prieteni. Cu această ocazie prof. Nicolae Oprea a lansat și volumul „Receptarea critică. Opera Omnia – 75”, volum în care sunt adunate pagini critice semnate de mari oameni de litere, care au remarcat, de-a lungul timpului, arta de excepție a unui condeier de mare valoare. La masa prezidiului au luat loc domnul Nicolae Oprea și scriitorii Mihai Stan și Jean Dumitrașcu.

Evenimentul a fost deschis de scriitorul Jean Dumitrașcu, care a mulțumit tuturor pentru prezență și a anunțat programul zilei.

Prof. Mihai Stan – președintele Reprezentanței pentru Târgoviște și județul Dâmbovița a Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Pitești, l-a prezentat pe sărbătorit ca poet, prozator, critic literar, dar, mai ales, ca un bun prieten al multor literatori descoperiți, formați și îndrumați de-a lungul timpului, care au făcut și fac cinste Uniunii Scriitorilor din România, fiind condeieri cunoscuți atât în țară cât și peste granițele acesteia. Domnia sa a vorbit laudativ despre munca asiduă a unui om adevărat, conștient că a fost dăruit cu mult har scriitoricesc, dar și a unui adevărat confrate dăruit cu multă umanitate și altruism.

Din partea familiei a vorbit despre tatăl ei, conf. univ. dr. Adriana Nicoleta Lazăr – prodecan pentru internaționalizarea și activitatea științifică la Facultatea de Științe ale Educației, Științe Sociale și Psihologie din cadrul Universității Naționale de Știință și Tehnologie Politehnică București – Centrul Universitar Pitești, care, împreună cu fratele ei, specialist IT, au adunat în volumul „Receptarea critică. Opera Omnia – 75” lucrările

cele mai reprezentative ale confrăților sărbătoritului, care l-au apreciat elogios de-a lungul timpului. Domnia sa a subliniat cu lacrimi în ochi, că tatăl ei, deși a avut o viață complexă și a fost mereu încercat de evenimente grele ale vieții de familie, a căutat întotdeauna echilibrul în realizarea copiilor și nepoților săi.

Au mai vorbit despre implicarea în activitățile de la catedră, din filială, dar și din viața de zi a domnului profesor, prietenii acestuia, printre care se cuvine să-i amintim pe: dr. Jean Dumitrașcu; prof. dr. Mircea Bârsilă; prof. dr. Ștefan Găitănanu – fost decan al Facultății de Litere din Universitatea Pitești; prof. dr. Magda Grigore; prof. dr. Mihai Ovidiu Sachelarie; prof. dr. Amalia Elena Constantinescu; scriitorii: Cristian Meleşteu; Liviu Mățăoanu; precum și scriitori din Reprezentanța Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Pitești, pentru Târgoviște și județul Dâmbovița, printre care enumerăm pe: dr. Ecaterina Petrescu Botoncea, arh. Emil Stănescu, ing. George D. Piteș, Loredan Marcu. Vorbitoarii au ținut să povestească și din amintirile, uneori picante, dar de cele mai multe ori, savuroase și de neuitat, petrecute în compania marelui om de litere Nicolae Oprea.

Seria alocuțiunilor a fost încheiată de poeta Cristina Onofre, care a recitat din scrierile sale dedicate profesorului aniversat, și care apoi, a dat tonul invitând pe toți cei prezenți, ca împreună cu ea, să-i cânte domnului Nicolae Oprea îndrăgitul refren „Mulți ani trăiască”!

Dublă lansare de carte la Palatul Brâncovenesc din Mogoșoaia

Vineri, 1 august 2025, în salonul de recepții a restaurantului *Riviera* din comuna Mogoșoaia, aflat în apropierea renumitului Palat Brâncovenesc, construit de marele voievod martir Constantin Brâncoveanu, a avut loc o dublă lansare de carte. Pentru a cinsti cum se cuvine acest eveniment literar de mare prestigiu și-au anunțat participarea peste 100 de scriitori și critici literari din toată țara.

Organizatorul, a fost prozatorul de cursă lungă și de mare forță, poetul de o sensibilitate bine disimulată, dar și omul de afaceri, de un fler și o deschidere deosebită pentru negocieri în domenii din cele mai diverse, Ion Dulugeac, care, în plus este un împătimit al ascensiunilor montane și al cailor de rasă, domeniu în care a susținut și un doctorat în creșterea și pregătirea cailor de curse.

Evenimentul a fost deschis de moderatorul Dorel Vidrașcu, care a mulțumit tuturor pentru prezență invitându-i să participe interactiv la o lansare – interviu puzzle, cu întrebări și răspunsuri, cu recitări și povestiri din amintirile pe care le au cu cei doi

sărbătoriți, respectiv poezii Florian Saioc și Ion Dulugeac.

Pentru început Dorel Vidrașcu l-a prezentat pe poetul Florian Saioc, care a avut o viață aventuroasă, de copil precoce, și un rebel neînțeles, cu mii de cauze, bine definite, și bine susținute. Acesta a reușit să petreacă peste șase ani prin închisorile comuniste, datorită unui regim ce nu-i agreea entuziasmul unei libertăți „prost înțelese”. De remarcat este faptul că, el a fost coleg și prieten cu poetul Nicolae Labiș. Datorită unui talent de excepție poetul Florian Saioc a fost primit de tânăr în Uniunea Scriitorilor din România, dar a fost dat afară cu mare tam-tam, datorită criticilor formulate de el împotriva regimului totalitar. Totuși, în ciuda tuturor încercărilor, Florian Saioc s-a încăpățânat să treacă cu bine pragul celor 96 de ani de viață activă, căutând încă răspunsuri la multele întrebări pe care și le-a pus de-a lungul timpului. Sărbătoritul a fost supus unui tir susținut de moderator, răspunzând cu zâmbetul pe buze la întrebările capcană ale acestuia și recitând din memorie, din poezii semnate în urmă cu mai bine de 70 de ani, și povestind amintiri savuroase din viața sa de poet, prozator, critic literar, redactor la mai multe ziare și reviste literare, dar și de redactor în edituri de prestigiu.

Povestirile hâtrului pamfletist au alternat cu prezentarea cărților sale, din care au citit scriitorii: Gabriela Banu, Vilia Banța, Elena Armenescu, Constantin Voicu, Geo Călugăru, Laurențiu Drăgușin, George Corbu ș.a. Scriitoarea Elena Armenescu a sugerat ca poetul să fie sărbătorit de prieteni, și la împlinirea vârstei de 100 de ani, la el acasă, la Târgu Jiu, propunere care a fost primită cu vii aplauze.

Epigramistul George Corbu a prezentat *Antologia aniversară de epigrame* a Uniunii Epigramiștilor din România, care a împlinit vârsta de 35 de ani de la înființare.

Moderatorul Dorel Vidrașcu l-a prezentat în continuare pe prozatorul Ion Dulugeac, care a avut o viață tot atât de tumultuoasă ca și poetul Florian Saioc, fiind pe rând, alpinist, șofer de taxi, contabil, jurnalist, redactor, împătimit în creșterea cailor de rasă, dar și în cercetarea arborelui său genealogic, care are legături în diferite etape temporale, cu urmașii marilor martiri brâncoveni, lucru i-a trezit și interesul pentru scris.

Ion Dulugeac are peste 24 de romane publicate, iar în fața prietenilor săi, care au crezut în valoarea condeiului său, a venit de data aceasta, cu primul volum de poezii, intitulat sugestiv *Iubiri pentru cumințire*.

Poetul Florian Saioc l-a prezentat pe mai tânărul său prieten Ion Dulugeac, pe care-l cunoaște de aproape 3 decenii, și căruia, citindu-i romanele, i-a sugerat să scrie și poezie, îndrumându-i cu dragoste frățască pașii prin minunatul regat al cuvintelor-simbol și al figurilor de stil rimate.

Despre opera literară a lui Ion Dulugeac au mai vorbit, susținându-și discursurile și cu citate din volumul lansat *Iubiri pentru cumințire* scriitorii și criticii literari: Lucian Gruia, Victoria Milescu, Nicolae Georgescu, Geo Călugăru, Nicolae Voican, Doina Bârcă, George D. Piteș, Constantin Voicu, Vali Nițu, Corina Diaconescu, Gheorghe Țiclete, Vilia Banța, Marian Ilie, Gabriela Banu, Eugenia Duță, Silvan G. Escu, George Corbu, Dan Gâju, Gabriela Păsărin ș.a.

Aceștia l-au felicitat pe poet, pentru curajul de a-și lărgi spațiul de prospectare și manifestare literară, ca o șansă unică de a-și valorifica cât mai bine cunoștințele acumulate cu acribie, din studierea liricii confraților de condei.

De remarcat că, mulți din cei prezenți erau membri Societății Scriitorilor Târgovișteni, lucru ce mă duce cu gândul la solidaritatea scriitorilor din societate care vin să susțină, ori de câte ori este cazul, confracții, în promovarea cuvântului lor magic și mesajului benefic ales.

